00050036

00050036

Digitized with financial assistance from

H T Parekh FOUNDATION | An Initiative by HDFC WITH YOU, RIGHT THROUGH

on 06 November, 2019

لغة فرنك وپارس تاليف بنده وقربان حضرت ايسوع

پادري انجلو كرمليط مولود شهر وديران عظيم ممالك فرنسه طولوزه

GAZOPHYLACIUM
LINGUÆ
PERSARUM,

Triplici Linguarum Clavi

ITALICÆ, LATINÆ, GALLICÆ,

nec non ſpecialibus præceptis ejuſdem linguæ reſeratum.

Opus Miſſionariis Orientalibus, Linguarum Profeſſoribus, Sacrorum Bibliorum Scrutatoribus, Mercatoribus, cæteriſque Regionum Orientalium luſtratoribus perutile, ac neceſſarium.

AUTHORE

Reverendo adm: P. ANGELO à S. JOSEPH, *Carmelitâ Excalceato, Toloſano, Miſſionario Apoſtolico, Superiore Miſſionum ſui Ordinis in Belgio.*

50036

AMSTELODAMI.

Ex Officinâ JANSONIO-WAESBERGIANA: Anno 1684.

Cum Privilegio Regis Chriſtianiſſimi.

R. H91.535
Ang/Gaz
50036

Charles François Olier, Marquis de Nointel, Conſeiller du Roy en tous ſes conſeils, en ſa Cour de Parlement de Paris, & ſon Ambaſſadeur à la Porte Ottomane.

LA Majeſté du Roy Nôtre Maiſtre nous tenant à la Porte Ottomane en qualité de ſon Ambaſſadeur, où nous reſidons depuis huict ans, nous y donnons nôtre plus ſerieuſe & principale occupation à procurer la gloire, & l'avantage de la Religion Catholique, Apoſtolique, & Romaine, & particulierement à penetrer le fort, & le foible d'une puiſſance qu'il plait à Dieu d'eſlever ſi haut pour le châtiment des Chrêtiens; ſi par ce motif de la Vengence Divine nous devons enviſager avec reſpect la main terrible qui nous frappe, nous enchaine, & menace d'une ruine entiere, nous ne devons pas d'un autre coſté negliger tous les moyens humains, qui peuvent contribuer quelque jour à noſtre delivrance, & cependant porter du ſecours aux Chreſtiens affligez dans leur Reſidence au milieu de l'Infidelité, & comme il n'y en a point qui paroiſſe plus efficace, que la connoiſſance des langues, qui donne le moyen d'entrer en pluſieurs lieux, de connoiſtre les eſprits, de combattre par la voix, & par les armes, & de ne point s'eſtonner des clameurs infernales des Infideles, de leur ſuperbe corporelle & labialle, & refleſchiſſant de plus que l'infuſion ſurnaturelle des langues nous manquant, par laquelle les Apoſtres ont eſtably le Chriſtianiſme, on y peut en quelque ſorte ſuppléer en facilitant l'inſtruction des langues capables d'empecher l'accroiſſement des deſordres de l'Infidelité, du Schiſme, & de l'Hereſie, contre la Catholicité, nous croyons que l'on ne peut trop loüer, & ſeconder le zele de ceux qui s'eſtant acquis une grande Capacité dans les langues Orientales, Grecque, Armenienne, Turque, Surienne, Arabe, Indienne, *So*by, & Perſienne, en ont compoſé des Dictionaires juſtes, & amples contenants quelques-uns de leurs principaux proverbes, & expreſſions de faſte, & d'orgueil, lors principalement que ces Autheurs eſtants Catholiques animez d'un veritable zele, & non emportez par une vaine gloire tres indiſcrete ne courent pas riſque de tomber dans les égaremens, & les preuves d'ignorance qui ſe voyent dans le livre Poliglot imprimé à Londres, dont le Perſien du nouveau Teſtament ſuivant les aſſeurances poſitives, qui nous ont été donnees, eſt plein de fautes groſſieres, & dignes de cenſure, & de riſée, ainſy qu'il eſt conſtant par la qualification d'ame ſainte ou pure au ſaint Eſprit, & par les expreſſions d'enfanter au lieu d'engendrer, y eſtant dit que Jacob accoucha d'Iſaac, & ainſy des autres.

Ces raiſons ſi puiſſantes nous obligent de requerir & ſupplier comme nous le faiſons tres inſtamment les Docteurs des plus celebres Univerſitez, de faciliter & authoriſer l'impreſſion d'un Ouvrage compoſé par le R. P. Ange de S. Joſeph Carme Dechauſſé, duquel la connoiſſance parfaite de cette langue nous étant connuë par le long ſejour qu'il a fait à Perſe, auſſi bien que par les certifications de ceux qui Conſtantinople poſſedent mieux le Perſien, nous avons creu en conſcience devoir rendre ce teſmoignage, que nous fortifions par l'aſſeurence d'avoir eſprouvé de ce Pere pendant cinq mois qu'il a demeuré auprez de nous, un trez grand zele & une connoiſſance fort eſtenduë & tres exacte des meurs, & couſtumes de la Perſe & païs voiſins. C'eſt ce que nous atteſtons par ces preſentes que nous avons ſigné de noſtre main, fait contreſigner par noſtre premier Secretaire & buller du ſceau de nos armes.

Donné en noſtre Palais aux Vignes de Pera les Conſtantinople, le 16 Fevrier, 1679. *Olier de Nointel.*

Locus ✠ Sigilli.

Par mon dit Seigneur
de la Croix Secretaire.

On

Approbationes & Facultates.

Fr. Ioannes Baptiſta á Sancto Ioſeph, Fratrum Carmelitarum Diſcalceatorum Perſidis & Indiarum Viſitator Generalis.

CUm multæ mihi fuerint factæ inſtantiæ, tùm à Religioſis noſtris Miſſionariis in Perſide degentibus, tum ab extraneis perſonis ut procurarem impreſſionem libri, cui titulus eſt *Gazophylacium linguæ Perſarum* a R. P Fr. Angelo à S. Joſeph Congregationis noſtræ Sacerdote profeſſo, nec non in Perſide Miſſionario Apoſtolico compoſiti: Auditâ prius ejuſdem linguæ Perſicæ Peritiſſimorum, ac Interpretum Sententiâ, qui illum impreſſione dignum judicaverunt, duobus Religioſis noſtris ejuſdem linguæ exercitatione præditis illius examen comiſi, qui poſt maturam ac longam diſcuſſionem non ſolùm ut dignum quod typis mandetur, lucemque aſpiciat, ſed linguæ Perſicæ ſtudioſis & præcipuè Miſſionariis in Perſide ad animarum ſalutem, infideliumque converſionem laborantibus perutile, & ſummopere neceſſarium approbarunt, cum hucuſque tam amplum, tamque perfectum opus non prodierit: Hocque ad informandum R. P. Noſtrum Generalem, ut quantum in ſe eſt det licentiam tale opus imprimendi, ſi ipſi videbitur In quorum fidem præſentes dedi ſigillo officii mei munitas, ac propria manu ſubſcriptas. Baſſoræ in Reſidentia noſtra S. Mariæ de remediis die 7 Martii. 1678.

Locus ✠ Sigilli.

Fr. Joannes Baptiſta à Sancto Joſeph Viſitator Generalis.

CUm Gazophylacium linguæ Perſarum *tum Vulgaris tum litteralis à R. P. Fr Angelo à S. Ioſeph Carmelita Diſcalceato Miſsionario Apoſtolico compoſitum, nos infra ſcripti Perſidis & Reſidentiæ noſtræ Baſſorenſis Miſsionarii, commiſsione Admodum R. P. N. Viſitatoris Generalis P. Fr. Ioannis Baptiſtæ à S. Ioſeph Carmelitæ Diſcalceati, ad informandos Superiores Noſtros Majores Romæ exiſtentes, recognoverimus, ac in lucem ſecundum propria, nec non peritiſsimorum Perſarum judicia edi poſſe judicaverimus, prædicto R. P. linguæ Perſicæ peritiſsimo, ad Miſsionis noſtræ Orientalis emolumentum, animarumque ſalutem opus hoc Italico Perſicum, facultatem a Superioribus noſtris humillimè concedi petimus, ut typis mandetur. In quorum fidem has litteras manu propria ſubſcriptas dedimus Baſſoræ in Reſidentia noſtra S. Mariæ de remediis: die 1 Februarii* 1678.

F. Aurelius à S. Auguſtino Carm: Diſc. Reſidentiæ Noſtræ Baſſorenſis Vicarius.
F. Tuſſanus à Jeſu Carm. Diſc Miſſ. Apoſt.

VIſo magna ex parte, & obſervato Gazophylacio Perſico ſcripto per R. P. F. Angelum à S. Ioſeph Carmelitam Diſcalceatum, Miſſionarium Apoſtolicum plurium annorum in Perſide, reperi notabili diligentia concinnatum & optimè idiomati Italico correſpondens cum diverſis ſynonimis elegantioris, & litteralis linguæ, accuratèque uſque ad finem deductum. Rogatus quid de hoc opere ſenſerim, libens judico & affirmo eſſe dignum quod typis mandetur, quatenus tanto facilius linguæ Perſicæ ſtudioſis poſſit eſſe juvamento & guſtui. Datum in Reſidentia noſtra Aleppenſi die 24 *Iulii* 1678.

F. Hieronymus à Jeſu Maria Carm. Diſc. Miſſ. Apoſt.

PROLOGUS.

ANno 1662. die 28 Januarii, Toloſâ profectus, cum Chariſſimo meo in Chriſto F. Cherubino à S. Joſeph, nunc Provinciæ Noſtræ Aquitaniæ R: adm: P. N. Provinciali Maſſiliam perveni; hinc R: adm: P. N. Philippo à SS. Trinitate, tunc primo Definitori, ac deinde Præpoſito Noſtro Generali comites adjuncti, nec non Maſſiliâ ſolventes ipſo Dominicæ Reſurrectionis pervigilio ejuſdem anni Romam pervenimus, ibidemque ſimul verſati in gymnaſio Miſſionum S. Pancratii, ubi R. P. Cœleſtinus à S. Ludovina Batavus Lugdunenſis, celeberrimi Domini Jacobi Golii germanus frater, nec non Arabicâ linguâ ad ſtuporem eruditus, Cathedraticam obtinebat, ſub cujus equidem diſciplina hujuſce linguæ elementa prælibabam.

Anno 1663. Ad Miſſiones Orientales deſtinatus ſpeciali SS. D. N. Alexandri VII. nutu profectus ſum cum tribus Miſſionariis Sociis die 12 Novembris: Lecto Italiæ, ac Siciliæ littore, Melitam appulimus, ubi Arabicæ, ſeu Affricanæ illic vigentis linguæ genium non nihil arridebat; hinc Smirnam venimus die 5 Maii, 1664. ubi linguarum præſertim Græcæ, Turcicæ, Perſicæ, & Armenicæ fragore paſſim captato, promptuarium quoddam vocabulorum inferebam pugillaribus, quæ deinceps in itinere quatuor menſium per Turciam, ac Perſiam blaterabam, donec Aſpahanum pervenimus die 4 Novembris 1664

Exercitabatur in cœnobio noſtro litteratura Perſica ſub R: P. Balthazare Luſitano, quem hactenus veneror hujuſce linguæ Hermetem: immenſam enim troporum farraginem, quam amaro ſtudio ad canitiem uſque hauſerat è poëtis Perſicis, aliiſque authoribus, chimicâ, ut ita dicam, compendioſâ nempe, gratâque methodo exponebat. Paucis poſt menſibus cœpi è muſæo ad forum prodire absque interprete, è foro ad ſuggeſtum; denique Reſidentias noſtras Perſidis, & Arabiæ peragrans, modò Mathematicos, modò Medicos, & utrimque Controverſiſtas ſuſtinebam Perſas, cum quibus conatus mirificos neceſſitas exerebat, & obligatio; afflabat interim ætatis vigor tot Perſarum authorum ſtudium, qui in quacumque facultate omnibus Orientalibus palmam auferant, & cum Noſtratibus partiantur eloquentiæ, ac ſcientiæ lauros; ſed unum illud conficiebat animum, quod tot, tantiſque diſciplinis exculta gens ſuperſtitioſæ legis tenebras pro veræ fidei lumine ſectaretur,

Hinc obortus conſcientiæ ſtimulus, ut ad reparanda propriæ oſcitantiæ damna ſupplendoſque Apoſtolici defectus officii, Gazophylacium iſtud ſucceſſoribus Miſſionariis panderem; ut hoc inſtructi prodromo illico valeant in arenam cum Perſis, cæteriſque Mohammedicæ ſectæ pſeudo-Apoſtolis convolare.

Italicam linguam huic operi ducem prælegi, quippe quæ inter omnes Europœos, qui oras Turcicas incolunt, quaſi idioma communicationis inducta ſit, ſatis affinis Luſitanicæ, quæ paſſim in partibus Perſidis, & Indiarum viget.

Opere propemodum abſoluto in Civitate Baſſoræ, paucis ab hinc annis Haſſeno Arabi principi Turcarum armis ereptâ, ſuadebat novæ ditionis jugum formidabile, ut quidam è noſtris Conſtantinopolim deſtinaretur ad Portam, quo Excellentiſſimi ope Galliæ legati Marchionis de Nointel diplomata quædam ad hujus miſſionis, & Eccleſiæ manutenentiam obtineret; quocirca ſpeciali Noſtrorum Miſſiona-

cum armamentarium convertatur, ex quo Eccleſiæ pugiles materiam depromant inexhauſtam gladiorum Spiritus, ac ſagittarum; quibus confoſſis, quaſi propriis armis, Perſarum cordibus, (qui Mohammedanorum Triarii ſunt) Turcarum pariter, Arabumque pectora iiſdem ictibus transfigantur, nec non perennes compellantur triumphos victrici Chriſti gratiæ decantare. *Fiat*: *Fiat*.

Amſtelodami Kalendis
Ianuarii 1684.

PRO-

treſve horas non ſemel accerſitus; hæc ignei tui pectoris oracula ſacro ex ore cordi meo altius inuſta recolo: *Suppetunt nobis & vires, & animi*, inquiebas BEATISSIME PATER, *ut his quidem noſtræ ſenectutis annis, ultra Inſulas Archipelagi transfretemus ad claſſis & exercitus frontem, ſi Chriſtiani Principes in ſacrum bellum motu unanimi conſpirarent: Nos ad Mohammediſmum eliminandum ab orbe, luxum atque peccata, quæ iram Dei provocent, cordium Principum nexum inhibeant, extirpare contendimus; armatura porro veſtra, Miſſionarii, Doctrina eſt, & linguarum uſus; placebunt nobis propterea ſuæ paternitatis labores, & editiones ad adoriundos Perſas, ſiquidem inter Mohammedis ſectas, unam hujuſce gentis eſſe novimus, quæ à rationibus, atque controverſiis non abhorret.*

His, inquam, Divinæ parænefis ſtimulis exagitatus, *in ſpem contra ſpem credidi*, innumera incredibilium difficultatum repagula perrupi, ac tandem Gazophylacium utique, non auri, aut argenti è terræ viſceribus effoſſum, ſed verborum, ac vocum in Perſiæ meditullio diutius præconceptum, ad Eccleſiæ, ſed ad Europæ præſertim ſuppetias, tibi SANCTISSIME PATER, utriuſque Moderatori, ac Duci conſecrare præſumo: litant porro verba, & voces verbo Tuæ Benedictionis, ac voci, quâ etiam protinus Gazophylacium noſtrum, in Apoſtoli-

cum

SANCTISSIMO D. N.

INNOCENTIO UNDECIMO, PONTIFICI MAXIMO:

Indignus filius, ac inutilis ſervus in Chriſto,

F[r]. ANGELUS à S. JOSEPH,

CARMELITA EXCALC. TOLOSANUS

Annos Petri, æternamque Felicitatem.

SANCTISSIME PATER.

DUm BEATITUDO TUA tot gazas pro bello ſacro contra Turcas profundit, ego Linguæ Perſarum Gazas ad pedes tuos adgerere non contremiſco; ex quo enim SANCTITATIS TUÆ proprio motu, per epiſtolam Eminentiſſimi D. CARD. CIBO ad URBEM vocatus, nec non ad alloquium, prô felicitas! ultra duas,

riorum impulſu, Noſtrique R. adm: P. Viſitatoris Generalis juſſu Baſſorâ diſcedens die 13 Aprilis 1678. Euphratem conſcendendo, ac Tigrim Babiloniam veni 8. Maii, hinc cum Janiſſerorum exercitu Ninive, inde Amidâ Meſopotamiæ tranſeundo, tùm viâ Aleppi Tripolim veni; & hinc rurſus phaſelum conſcendens Cypro, Rhodo, aliiſque Inſulis Archipelagi obiter luſtratis, Conſtantinopoli applicuimus die 4 Novembris 1678. ubi à præfato Excellentiſſimo perquam benignè exceptus, dignos tantis auſpiciis atque adeò majores optatis obtinui favores, tùm à Portâ, tùm ab ipſo Legato.

Hic patentes ultrò conceſſit, quibus Baſſorenſis Miſſionis Superiorem in Gallicæ Nationis Conſulem erigebat, conceſſo etiam ad hunc effectum Capitulationum Portæ cum Galliâ magnifico Authographo, azureis, purpureis, aureiſque characteribus, atque parergis exornato, quo vel unico titulo patuit aditus obtinendi diplomatis Imperatoriæ Portæ; quod cum feliciter admodum emanaſſet, undique hortatorias accipiebam epiſtolas, ut Romam quantocius advolarem.

Conſtantinopoli navim Venetam nactus, profectus ſum die 21 Martii 1679. ſed heu! an fauſtam dicam, an infauſtam navigationem? quâ poſt ſemeſtrem conflictum cum cœlo ac ſalo, Venetias attigimus die 27 Auguſti. Sed mox quadrageſimâ ſanitatis expletâ, ut moris eſt, ad Urbem appuli die 18 Novembris.

Hic gravioribus peractis negotiis, de editione Gazophylacii cœpi cogitare, cui præcipua Tribunalia votis applaudebant, verùm ardui operis circumſtantiis quaquaverſum perſpectis, Lutetiam petere conſultius viſum eſt.

Hinc oblata occaſio Toloſam ſolum patrium reviſendi, ubi quaſi in Lethœo fluvio memoriam priorum abſorbens, mihi junctis momenta quædam indulſi, tùm vero Pariſiorum itineri citius me accinxi, eòque veni 10. Auguſti 1680.

Hic dum apud Regis Adminiſtrum pro me agerent non vulgares amici, aliundè etiam condolebant nimis arduo conatui; etenim ob diſſuetum jam, penèque abolitum Perſicorum, ſeu Arabicorum Typorum uſum, illicò de ſucceſſu propemodum deſperantes, *utinam, faxit, eia, macte, ſed*... ajebant: ego uni mihimet ipſi hac in re non ſuſpectus, reluctantibus undique difficultatibus, Divino, quo neſcio impulſu roboratus, obſiſtebam.

Characteres interim Perſicos majuſculos hinc inde corraſi, quibus editionem moliri præſumebam; ac propterea R. adm: P. N. Præpoſitum Generalem non ita pridem Lutetiâ profectum compellaveram, ut cogitanti mihi de exordio operis Toloſam transferendo dignaretur annuere, ni tamen deſiſtendum à propoſito judicaret, ut munia Prælectoris linguarum Orientalium, ad quæ electus fueram, ſuſcepturus, Romam repeterem.

Præpoſitus Noſter inopinato conſilio utramque propoſitionem eluſit, patentes litteras ad me dirigens, quibus & me Viſitatorem Generalem Miſſionum Noſtrarum Hollandiæ conſtituebat, & interim quantocius Bruxellas advocabat.

Dein Obedientiæ ſemitis inhærendo in Belgium veni, ubi impoſito fungenti munere, novos ordines præſtolari mandabatur.

Quadruplices interim recipiebam epiſtolas Superiorum Provinciæ Noſtræ Aquitaniæ, quibus inſtante vedelicet proximè ſequentis Capituli Provincialis tempore, tùm moram meam amicè increpabant, tùm adjurabant me amicitiæ titulo, ut in gremium Provinciæ propriæ me quam primùm

** recipe-

reciperem; ſed de tot erga me meritis certior factus Præpoſitus oportere repoſuit, ut amicis Provinciæ gratias agerem, atque apud ipſos me excuſarem; admonebat enim, ne in perquirendo ſperatæ editionis apparatu tepeſcerem; immò binas ea de cauſa tranſmitti curavit ad me literas quarum tenore his me præficiebat Miſſionibus, atque Amſtelodami Miſſionarium declarabat.

Deinceps editionis negotium vel eò ipſò ſegnius adoriens ſemeſtre elabi ſinebam abſque motu, prævidebam enim prœli ſollicitudines cum muniis Paſtoralibus vix conſiſtere. Verùm ſuſcitatis in me obloquiis, ne technis dicam, Divinam his Providentiam Benoni meo, Gazophylaciodico, obſtetricantem adorabam; quod æquiori quidam jure eo ipſo expertus, quod jam tantummodó, dum corpus operis in lucem prodiit, nova declaratio *Sacræ* Congregationis de Propaganda fide fermè unà emanavit, cujus ui dt mandato mihi numere inſtalatus, experior ſex abhinc menſibus, quod ſuſtinendis ab initio prœli feſtinantis preſſuris, unàque obeundis animarum miniſteriis tantùm non impar ſuccubuiſſem.

Characteres Arabicos quos è re nata auctionabantur Elzeviriorum hæredes exiguo pretio comparatos inter Divinæ Providentiæ beneficia etiam reputavi.

Ubi primum materiam prœlo ſuppeditare cœpi, ſedecim fermè annorum adoleſcentem compoſitioni præſtitutum manuducturus tyronem in typographia per multos menſes agebam, nocte diuque; tùm compoſitioni, tùm correctioni intentus, ut non immeritò aut viſus, aut vitæ jacturam formidarem.

Excreverat maſſa operis fermè ultra literam G, cùm ad idiomatis exercitium non ſolùm vocabula; verùm etiam phraſiologiam quamdam deſiderari jam dudùm probe intelligens, nihilominus ne compoſitor inexercitatus deterreretur, animoſque demitteret, difficiliores hactenus compoſitiones occultabam, quas ſubinde paulatim exhibui, lemmata videlicet ſingularia; quæ ad exhilarandum lectoris animum è calamo ad prœlum dimiſimus.

Sphalmata porrò, quæ ipſe adverto, pauci admodum adnotabunt; Errata verò, quæ vocant, quomodolibet *irrepſiſſe, non mirum*, ut ait Sennertus in ſuo Arabiſmo; *Videri poterit illi qui operæ noſtræ huic ſimili, vel ſemel admovit manum. Complura fortè (extra controverſiam) deprehenſa, tuus, Benevole Lector, reſtituet candor, atque induſtria.*

Appro-

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Correttore.	*Corrector.*	Correcteur.	مفتش * مصلح * اصلاح دهنده *
Corridore.	*Porticus.*	Coridor.	دالان * دهلیز *
Corriere: porta lettere.	*Tabellarius.*	Porteur de lettres.	قاصد * شاطر * پیغام * بشیر *
Corriere: che corre la poſta.	*Curſor.*	Courrier.	چپر * ساعی *
Corriſpondente.	*Correſpondens.*	Correſpondant.	وکیل * شریک * خواجه تاش *
Corriſpondenza.	*Correſpondentia.*	Correſpondance.	وکالت * مراسلت * شراکت * معامله *
Corriſpondere.	*Correſpondere.*	Correſpondre.	مراسلت داشتن * حق شراکت بجا آوردن *
Corroborare.	*Corroborare.*	Conforter.	قایم دل ساختن * قوه دادن * محکم گردانیدن *
Corrompere: far marcire.	*Corrumpere: putre facere.*	Corrompre: pourrir.	پوسانیدن — میپوسانم * گندانیدن — میگندانم *
Corrompere: guaſtare.	*Corrumpere: vitiare.*	Corrompre: gâter	ضایع ساختن * خراب — نابود — فنا کردن * [illegible] *
Corrompere.	*Corrumpere: depravare.*	Corrompre: falſifier.	تلبیس کردن * اشکال ساختن * کارپوچ کردن *
Corrompere alcuno.	*Corrumpere aliquem.*	Corrompre quelqu'un.	بدراه کردن کسیرا * شخصیرا براه ضلالت بردن *
Corromperſi: marcirſi.	*Corrumpi: putre fieri.*	Se corrompre: ſe pourrir.	گندیدن — میگندم * پوسیدن — میپوسم * بوگنده شدن *
Corroſione.	*Corroſio.*	Corroſion.	خورده * خورش * تاکل *
Corroſivo.	*Corroſivus.*	Corroſif.	خورنده * اکل * ثاقب * تند *
Corrotto: marcito	*Corruptus: putre factus.*	Corrompu: pourri	گندیده * بدبوشده * پوسیده * تباه * فاسد * [illegible] *
Corrotto: guaſto.	*Corruptus: vitiatus.*	Corrompu: gâté.	ضایع شده * فنا کردیده * خراب و نابود گشته *
Corrottione: corruttela.	*Corruptio: corruptela.*	Corruption: depravation.	خرابی * ضایع شدنی * ضلالت *
Corrottibile.	*Corruptibilis.*	Corruptible.	فناپذیر * فانی * فاسده * مستفسد *
Corrottione: fiſica.	*Corruptio phyſica.*	Corruption phyſique.	فساد * فنا شدنی * مفسده *
Corſale di mare.	*Pirata: prædo.*	Corſaire: pirate.	قرصان * تالانچی دریا * تاراج ورز *
Corſiere: cavallo	*Equus curſorius.*	Courſier.	اسب بدو — تندرو * بادپا * [illegible] * [illegible] * تاخته *
Corſo.	*Curſus.*	Courſe.	راه * دویدنی * تاختنی *
Corſo di tempo.	*Decurſus temporis.*	Cours du temps.	گردش روزگار * دورزمان * مدت *
Corte di caza.	*Atrium: pomærium*	Cour: baſſe-cour	حیاطه * [illegible] * پایگاه * جلو خانه * [illegible] *
Corte d'un principe.	*Aula.*	Cour d'un Prince	اردوی سلطان * حشم * درگاه *
Corte di giuſtitia.	*Tribunal: curia.*	Cour: lieu de juſtice.	محکمه * دیوان خانه * دیوان * مجلس *
Corteccia.	*Cortex.*	Ecorce.	پوست * قشر * خشک مازو *
Cortegiano.	*Aulicus.*	Courtiſan.	یساول * دیوان [illegible] * ملازم سلطان *
Corteggiare.	*Obſequi.*	Faire la cour.	[illegible] کردن * ملازمت کردن * پی رفتن *
Corteggio.	*Stipatus aulicus.*	Cortege.	[illegible] * [illegible] * ملازمان * خدمتکاران *
Corteze.	*Urbanus.*	Courtois.	متواضع * خلیق * مهربان * [illegible] *
Cortezia.	*Urbanitas.*	Courtoiſie.	توجه * لطف * شفقت * مروت آزرم *
Cortile: v: corte.			

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Cordaro.	*Reſtio.*	Cordier.	استاد ريسمان تاب * كمن فروش * بند تاب *
Corde d'un padiglione.	*Funes tentorii.*	Cordes de tente.	طناب * بندهاي چادر *
Cordiale: elettuario.	*Cordiale: electuarium.*	Cordial: electuaire.	مفرح * معجون مفرح * ياقوتي *
Cordiale: amico.	*Amicus ex corde.*	Cordial: amy de cœur.	مخلص * دوست از روي اخلاص *
Cordoglio: melancolia.	*Cordolium: mæror.*	Mal au cœur: chagrin.	دلگيري * دلتنگي * غصه * غم * ألم *
Cordone.	*Funiculus.*	Cordon.	قيطون * بند * تريشه * دول *
Corgno: corniolo arbore.	*Cornus: arbor.*	Cornoillier: arbre	درخت كنار * شجرة السدر * درخت قرانيا *
Coriandolo.	*Coriandrum.*	Coriandre.	كشنيز * كزبره * تقده * حشيشة الاسود *
Cornacchia.	*Cornix.*	Corneille.	زاغ * تشكك * پيسه * غلبه * كاذرال *
Cornice.	*Corona: coronis.*	Corniche.	چارچوب * حاشيه * كناره *
Corno.	*Cornu.*	Corne.	شاخ * قرن * سُرو *
Cornuto.	*Cornutus.*	Cornu.	شاخدار * ابو قرن * سُرودار *
Cornuto di moglie.	*Curruca.*	Cornard.	كيدي * ديوث * معرس * رشك * قغاتي *
Corona.	*Corona.*	Corone.	تاج * افسر * ديهيم * اكليل *
Coronare.	*Coronare.*	Coroner.	تاج برسر نهادن * افسر — اكليل دادن *
Coronato.	*Coronatus.*	Coroné.	تاج دار * صاحب افسر * مكلّل *
Coronetta: roſario	*Coronula precaria*	Chapelet.	تسبيحه * مسبوح * پيچاده * هزاردانه *
Corpo.	*Corpus.*	Corps.	تن * بدن * طان * جسد * جسم *
Corpolento.	*Corpulentus.*	Corpulent.	چاق * فربه * تنخواسته * جسيم * بلبله * ولنگ * تناور *
Corpolenza.	*Corpulentia.*	Corpulence.	تنخواستگي * چاقي * جسميت *
Corporale.	*Corporeus.*	Corporel.	جسماني * جسدي * بدني *
Coraggioſo.	*Generoſus.*	Courageux.	دلاور * دلير * جگردار * شجاع * جرسن *
Corrattiere.	*Proxeneta.*	Courtier.	دلال * ميانچي * سفسير * سمسار *
Correggere: riprendere.	*Arguere.*	Corriger: reprendre.	سرزنش كردن * ملامت كردن * نعيب كردن *
Correggere: riparare.	*Corrigere.*	Corriger: reparer	صحيح كردن * صحت دادن * اصلاح نمودن * ساختن *
Corregia delle ſcarpe.	*Corrigia calceamentorum.*	Courroye des fouliers.	دول نعلين * بند كفش * تسمه *
Corrente d'acqua.	*Confluxus aquæ.*	Le courant de l'eau.	تنكاب * جوي آب * نهار *
Correre.	*Currere.*	Courir.	دويدن — ميدوم * تازيدن * تند رفتن *
Correre la poſta.	*Curſitare commutatis equis.*	Courre la poſte.	چپرواره رفتن * قدغن بواندن اسبرا *
Correre la lancia.	*Incurrere haſtis adverſis.*	Courre la lance.	جريد بازي كردن * جريد ومزراق ورزش كردن *
Correttamente.	*Correctè.*	Correctement.	بي غلط * پاكيزه * صحيح *
Correttione.	*Correctio*	Correction.	تنبيه * نصيحت * اصلاح * ملامت * معرض * خطان *
Corretto.	*Correctus.*	Correct.	اصلاح نموده * صحيح كرده شده * درست ساخته شده *

مفتش مصلح اصلاح دهنده

دالان دهلیز

قاصد شاطر پیغام بشیر Courier

چپر ساعی

وکیل شریک خواجه تاش

وکالت حراست شراکت معمله

حراست داشتن حق شراکت بجا آوردن

قایم دار ساختن قوت دادن محکم گردانیدن

پوسانیدن میپوسانم گندانیدن میگندانم

ضایع ساختن خراب نابود فنا کردن to spoil

تلبیس کردن اشکیل ساختن کارپوچ کردن

بدراه کردن کسی را شخصی را براه ضلالت بردن

خوره خورش تاکل

خورنده اکل تند

گندیده پوسیده تباه فاسد

ضایع شده فنا گردیده خراب و نابود گشته

خرابی ضایع شدنی ضلالت

فناپذیر فانی فاسد متفسد

فساد فناشدنی مفسده

قوصان تالانچی دریا تاراج وورز

اسپ بدو تندرو بادپا چکون تاختہ

دراه دویدنی تاختنغ

گذرش روزگار دوران مدت

حیاط یوقابورس پایه کاه جلوخانه توشمان

اردوی سلطان حشم درگاه

محکمه دیوان خانه مجلس

پوست قشر خنک مازو

پاول دیوان قرحیسی ملازم سلطانی

تیبا کردن ملازمت کردن پی رفتن

طبعه لحقه ملازمان خدمتکاران

متواضع خلبق مهربان مودب

توجه لطف شفقت مروت آزرم

زورکردن مضایقه جر زورآوری نمودن

مادرب صاحب شمایل واخلاق خوب آموخته

بدآموخته ادب نایافته بدعادت کرده

عادت روش طور آئین قانون

شمایل واخلاق نیک ادب ارکان

سنگ رومی آسیانه سنگ افسان

مرملات سفرجلی حلوای به

به سفرجل

زره درع داوودی جوشن زره

پخته مطبوخ

پنبه قطن برس طوط عطب کوکن

شتر الرس برافور قصه

کوزگ کلوزه پنبه جوز پنبه کلوله

پختگی نخجنی طبخ

پرده جلباب عطا حاجب

کوتاه قصیر نارسش

قلاغ غراب مرغ قلاغ خلیواج

برق زدن برتق زدن درخشیدن

چیز شی چیزی چیز کی , Things. Goods &c. Chare

ران فخذ

بالش نازبالش پشتی وساده

همچون همچنین باین دستور باین طرز in like manner as

باین وجه باین روش

علم هیات علم ریاضی علم صور الاقالیم

ریاضی دان صور الاقالیم ورزیده

دنده استخوان پهلو ضلع

کتل سربالا دامن کوه

ارزیدن می ارزم قیمت و بها داشتن

بکناره دریا رفتن کناره رفتن

قسط قسط بحری بیخ قسط اصل القسط

قیمت بها ثمن نرخ ارخش Prices

اینها ایشان این رادران

ناچار ناعلاج زور بزبرفته جبر کشیده helpless

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Cortina.	*Cortina.*	Courtine.	پرده * جلباب * عطا * حاجب *
Corto.	*Brevis.*	Court.	كوتاه * قصير * نارس *
Corvo.	*Corvus.*	Courbeau.	قلاغ * غراب * مرغ قلاغ * خلبواج *
Coruſcare.	*Coruſcare.*	Etinceler.	برق زدن * پرتو زدن * درخشيدن *
Coza.	*Res.*	Choſe.	چیز * چیز * شي * چیزي * چیزکي * حالت *
Coſcia.	*Femur.*	Cuiſſe.	ران * فخذ *
Coſcino.	*Pulvinar.*	Couſſin.	بالش * نازبالش * پشتي * وساده *
Coſi.	*Sic.*	Ainſi.	همچون * همچنين * باين دستور * باين طوز * باين وجه * باين روش *
Coſmografia.	*Coſmographia.*	Coſmographie.	علم هيأة * علم رياضي * علم صور الاقاليم *
Coſmografo.	*Coſmographus.*	Coſmographe.	رياضي دان * صور الاقاليم ورزيده *
Coſta: de' fianchi.	*Coſta.*	Coſte: flanc	دنده * استخوان پهلو * ضلع *
Coſta di monta-gna.	*Montis aſcenſus.*	Coſte: montée.	كتل * سربالا * دامن كوه *
Coſtare: valere.	*Conſtare: valere.*	Couſter.	ارزيدن – ميارزم * قيمت وبها داشتن *
Coſteggiare. Coſtui: v: queſto.	*Oram legere.*	Coſtoyer.	بكناره دريا رفتن * كناره رفتن *
Coſto: radice.	*Coſtum.*	Coſtus: drogue.	قسط * قسط بحري * بيخ قسط * اصل القسط *
Coſto: ſpeza.	*Expenſa: ſumptus.*	Depens: depence.	قيمت * بها * ثمن * خرجي * اخش *
Coſtoro.	*Iſti.*	Ceux-cy.	اينها * ايشان * اين برادران *
Coſtretto.	*Invitus: adſtrictus.*	Contraint.	ناچار * ناعلاج * زورپذيرفته * جبر كشيده *
Coſtringere.	*Conſtringere.*	Contraindre.	زور كردن * مضايقه — جبر — زور آوري نمودن *
Ben coſtumato.	*Benè inſtructus.*	Bien appris.	با ادب * صاحب شمايل واخلاق * خوب آموخته *
Mal coſtumato.	*Malè educatus.*	Mal appris.	بد آموخته * ادب نايافته * بد عادت كرده *
Coſtume: uzanza.	*Mos: conſuetudo.*	Coûtume.	عادت * روش * طور * آيين * ينگي * قانون *
Coſtumi buoni.	*Probi mores.*	Bonnes moeurs.	شمايل واخلاق * ينگي * ادب * اركان *
Cote: pietra.	*Cos.*	Pierre à éguiſer.	سنگ رومي * آسيانه * سنگ افسان *
Cotognata.	*Conſerva cidonio-rum.*	Cotignac.	* مرملات * سفرجلي * حلواي به *
Cotogno: frutto.	*Cydonium malum*	Coing: coin: fruit.	به * سفرجل * به كوبجي *
Cotta di maglia.	*Thorax ex annulis ferreis.*	Cotte de mailles.	زره * درع داودي * جوشن * زيج *
Cotto.	*Coctus.*	Cuit.	پخته * مطبوخ * مصرا *
Cottone: bambace	*Goſſipium.*	Coton.	پنبه * قطن * برس * طوط * عصب * كوسق * كسف * شجر البرس * برادور * قصم *
Cottone con la guſcia	*Villoſum tegmen goſſipii.*	Coton avec la goſſe.	كوزك * كلوزه پنبه * جوز پنبه * كلوله *
Cottura.	*Coctio.*	Cuiſſon.	پختگي * پختني طبخ *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Covare.	*Incubare ovis.*	Couver.	بالاي تخمها نششتن * بچها از تخم در آوردن *
Cozzare.	*Prurire.*	Cuire: demanger.	خاریدن — میخارم * خارش آوردن * سوختن *
Cranio.	*Cranium.*	Crane.	كاسه سر * جمجمه * جهره *
Crapola.	*Crapula.*	Crapule: debauche	پرخوري * حرص * افراط مشروب وماكول * خمّار *
Crapulone.	*Helluo.*	Gourmand.	پرخور * خورا * حريص * شكم پرست *
Crate dà ſpianar la terra.	*Crates explanatoria.*	Herſe à applanir la terre.	كرو * واز * خاك كش *
Crate: fineſtra.	*Cratitia feneſtra.*	Grille: treillis.	شبكه * پنجره * مشبّك * غليكين *
Craticola.	*Craticula.*	Un gril.	چارپايه * رقّ * مفرش * مقلاة *
Creanza.	*Bona educatio.*	Bonne education.	ادب * تربيت * اركان * خلق * تعليم *
Creare.	*Creare.*	Créer.	آفريدن — ميافرم * ايجاد كردن * خلق نمودن *
			بوجود آوردن * مخلوق گردانيدن *
Creare: eleggere.	*Creare: eligere.*	Créer: elire.	نصب كردن * منصب دادن * جا دادن *
Creatione.	*Creatio.*	Creation.	آفرينش * خلقت * فطرة * ايجاد * تكوين *
Creato.	*Creatus.*	Creé.	آفريده * مخلوق * ايجاد يافته * بوجود آمده *
Creatore.	*Creator.*	Createur.	آفريدگار * خالق * فاطر * واجد * آفريننده *
			ايجاد كننده *
Creatura.	*Creatura.*	Creature.	بنده * خلق * امر * خليقة *
Credenza: penſiero.	*Cogitatio.*	Creance: penſée.	پند * قياس * راي * گمان * ايمان * تصور *
Credenza: ripoſto	*Repoſitorium.*	Credence: repoſoir.	كرسي * تخت * جايگاه *
Credere.	*Credere.*	Croire: ajoûter foy.	ايمان داشتن * اعتقاد آوردن *
Credere: penſare.	*Credere: ſentire.*	Croire: penſer.	پنداشتن — ميپندارم * انديشيدن — ميانديشم * فكر-
			تصور وقياس كردن * باور داشتن *
Credibile.	*Credibilis.*	Croyable.	احتمال دار * باور پذير *
Credito.	*Creditum.*	Preſt: credit.	طلب * حق طلب * حق دستگيري *
Creditore.	*Creditor.*	Creancier.	طلب كار * طالب * وام ده * وامخواه * صاحب الذمّة *
Credulita: v: fede.			
Credulo.	*Credulus.*	Credule.	ساده ايمان * مصدّق * باور دار * گمان كننده *
Creduto.	*Fidem nactus.*	Creu.	اعتباري * اعتمادي * صاحب اعتقاد *
Cremezino.	*Carmeſinus color.*	Cramoiſi.	قرمزي * رنگ قرمز * سرخ قرمزي *
Crepare.	*Crepere.*	Crever.	تركيدن — ميتركم * شكافتن — ميشكافم *
Crepatura.	*Fiſſura.*	Crevaſſe.	ترك * شكاف * شق. *
Crepoſcolo matutino.	*Crepuſculum matutinum.*	Crepuſcule du matin.	شفق * فجر * شفق صباحي *
Crepoſcolo di la ſera.	*Crepuſculum ſerotinum.*	Crepuſcule du ſoir	شفق پسين * افتاب زرد * شفق الغروب *

بالای تخم نشستن بچه ها از تخم در آوردن

خاریدن میخارم خارش آوردن سوختن

کاسه سر جمجمه جیره

پرخوری حرص افراط مشروب ومأکول خمار

پرخور خوار حریص شکم پرست

گرد وار خاکستر

شبکه پنجره مشبک غلبکین

چارپایه رف مفرش مقلاه

ادب تربیت ارکان خلق تعلیم

آفریدن می افرم ایجاد کردن خلق نمودن

بوجود آوردن مخلوق گردانیدن

نصب کردن منصب دادن جا دادن

آفرینش خلقت فطرت ایجاد تکوین

افریده مخلوق ایجاد یافته بوجود آمده

آفریده کار خالق فاطر واجد آفریننده

ایجاد کننده

بنده خلق امر خلیقت

نبد قیاس رای گمان ایمان

کرسی تخت جایگاه

ایمان داشتن اعتقاد آوردن

پنداشتن می پندارم اندیشیدن می اندیشم فکر to think, suppose

تصور و قیاس کردن باور کردن

احتمال دار باورپذیر

طلب حق طلب حق دستگیری

طلبکار طالب وام ده وام خواه

ساده ایمان مصدق باوردار گمان کننده

اعتباری اعتمادی صاحب اعتقاد

قرمزی رنگ قرمز سرخ قرمزی

ترقیدن می ترقم شکافتن می شکافم

شکافت شق

شفق فجر شفق صباحی

شفق زرد شفق الغروب

خاج چلیپا صلیب

برخاج کشیدن مصلوب نمودن برصلیب چسپاندن

برخاج چسپانده مصلوب شده، چارمیخ کشیده

زعفران کرکم زعفران مازندران رومی

تمساح نهنگ دوزون

تکیدن متیکم تک خوردن جنبیدن

تواریخ تاریخ نامه دفاتر

واقعه نویس تاریخ نویس تاریخ چی

خشک پوست خم

ظالم نامرد بیرحم بیمروت ازاری

غرا سک لنگر زیر بیراق صلیب مقدس

ظلم بی مروتی عدم رحمت

خام ناپخته نارسیده

خون الوده خون ریز

ترقي کننده روئیده نشو ونمو کننده

ترقي نشونما

قرص هلال قرص ماه قرص قمر

سیلاب تغیان

زیاده شدن ترقي نمودن

چین گره اخم

زرشک انبرباریس درخت زرشک

تاج خروس تخته خروس تاجک تاجه خوره خوچل

طباشیر گل سفید مغره

کاکل کاکله

غربیل کردن پروین کردن بیزیدن می بیزیم

فریاد کردن صدا غوغا آواز کردن

گناه کار صاحب تقصیر خوني

موي زلف شعر

کاکل اسب

برف مها

بلور جرلول

نخاله جاشی دیوگندم داو

غرباق غربیل گندم بیز

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Creſcente.	*Creſcens.*	Croiſſant.	ترقي كننده * روينده * نشو و نمو كننده *
Creſcenza: creſcimento.	*Augmentum.*	Croiſſance.	ترقي * نمبت * نشو نما *
Creſcenza della Luna.	*Incrementum lunæ.*	Croiſſant de la l'une.	قرص هلال * قرص ماه * قرص قمر *
Creſcenza del fiume.	*Fluminis incrementum.*	Croiſſance du fleuve.	سيلاب * هيله رودخانه * تغيان *
Creſcere.	*Creſcere.*	Croiſtre : croître.	زياده شدن * ترقي نمودن * نمبت كردن *
Creſpa.	*Ruga.*	Ride.	چين * كره * أنجغت * اخم *
Creſpino: arbuſto.	*Creſpinus: berberis*	Epine vinete.	زرشك * انبرباريس * درخت زرشك *
Creſta di gallo.	*Criſta galli.*	Creſte d'un coq.	تاج خروس * تخته خروس * تاجك * تاجه * خوره * خول *
Creta bianca de' ſartori.	*Creta.*	Craye.	طباشير * كل سفيد * مغره *
Creta marina: cretamo.	*Crithamum.*	Fenouil marin.	باكل * كاكله *
Cribrare.	*Cribrare.*	Cribler.	غربيل كردن * پرويزن كردن * بيزيدن ـ ميبيزم *
Cridare.	*Clamare.*	Crier.	فرياد كردن * صدا ـ غوغا ـ آواز كردن *
Criminale.	*Capitalis.*	Criminel.	گناهكار * صاحب تقصير * خوني *
Crini: capelli.	*Crines.*	Crins : cheveux.	موي * زلف * شعر *
Crini della fronte del cavallo.	*Juba equi.*	Crin ſur le front d'un cheval.	پش * كاكل اسب *
Criſolito.	*Chryſolithus.*	Cryſolithe.	پروزه * مها *
Criſtallo.	*Cryſtallus.*	Cryſtal.	بلور * حجر لول *
Crivellatura.	*Cribri purgamenta*	Criblage.	نخاله * ماش * سبوس كندم * دارز *
Crivello.	*Cribrum.*	Crible.	غربال * غربيل * كندم بيز *
Croce.	*Crux.*	Croix.	بخاج * چليپا * صليب *
Crocifigere.	*Crucifigere.*	Crucifier.	برخاج كشيدن * مصلوب نمودن * بر صليب چشپاندن *
Crocifiſſo.	*Crucifixus.*	Crucifix.	برخاج چشپانده * مصلوب شده * چار ميخ كشيده *
Croco: & ſue ſpecie.	*Crocus.*	Saffran.	زعفران * كركم * زعفران مازندراني ـ رومي ـ باكوي *
Crocodillo.	*Crocodilus.*	Crocodile.	تمساح * نهنگ * دوزون *
Crollare.	*Concutere.*	Crouler.	تكيدن ميتكم * تكي خوردن * جنبيدن *
Croniche.	*Chronica.*	Chroniques.	تواريخ * تاريخ نامه * دفاتر *
Croniſta.	*Chronicorum ſcriptor.*	Ecrivain des chroniques.	واقعه نويس * تاريخ نويس * تاريخچي *
Croſta d'una piaga.	*Cruſta vulneris.*	Croûte d'une playe.	خشك ريشه * پوست زخم *
Cruciata: expeditio ſacra in infideles	*Cruciata.*	Croiſade.	غزا * سگ * لشكر زير بيراق صليب مقدس *
Crudele.	*Crudelis.*	Cruel.	ظالم * نامرد بيرحم * بيمروت * آزاري *
Crudeltà.	*Crudelitas.*	Cru auté.	ظلم * بي مروتي * عدم رحمت *
Crudo.	*Crudus.*	Cru.	خام * ناپخته * نارسيده *
Cruento.	*Cruentus.*	Sanglant.	خون آلوده * خون ريز *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Cruna dell'ago.	*Foramen acus.*	Trou d'une aiguille.	خرت سوزن * سوفار * سوراخ سوزن *
Cruſca : ſemola.	*Furfur.*	Du ſon.	سبوس * نخاله *
Cubiculario	*Cubicularius.*	Chambrier.	پیش خدمت * مهتر * خدمتکار خاصه * سرای *
Cubito del braccio.	*Cubitus brachii.*	Coude.	بازو * ساعد * وارن * وارنج * وارن * مرفق *
Cucchiaro.	*Cochlear.*	Cueillier.	قاشوق * کمچه *
Cucina.	*Culina.*	Cuiſine.	مطبخ * آش پزی خانه *
Cucinare.	*Coquinari.*	Faire la cuiſine.	آش پختن * طباخی کردن * تعام پختن *
Cuculo: uccello.	*Cuculus : avis.*	Coucou : oyſeau.	کوکو * قوقو * مرغ کوکو *
Cuculla.	*Cucullio:caputium*	Coqueluchon.	ویغار * سرکلاه * نک کلاه *
Cucumero.	*Cucumer.*	Concombre.	خیار * خیارزه * خیار بالنگ *
Cugino.	*Conſobrinus.*	Couſin.	خویشاوند * خویش * پسر عمو * ابن عم * عموزاده * خنکی *
Culla d'un bambino.	*Cunæ.*	Berceau.	گهواره * مهد *
Cullo: culo.	*Dorſum : anus.*	Le cul.	کون * جعب * دبر * نشستگاه *
Cultivare.	*Colere.*	Cultiver.	تربیت دادن * خدمت کردن *
Culto divino.	*Cultus divinus.*	Culte divin.	بندگی خدا * عبادت الله تعلی * پرستش ایزدی *
Cumulare.	*Cumulare.*	Combler.	برابر ساختن * لب ریز کردن * تا بالا متروس نمودن *
Cumulo.	*Cumulus.*	Comble.	خرمن * حاش * تیغ * تود * تهنوس *
Cuneo : cugno.	*Cuneus.*	Coin: à fendre.	گوه * میخ * بغاز * پخیه *
Cuocere.	*Coquere.*	Cuire.	پختن ـ میپزم * طبخ نمودن * مطبوخ کردانیدن *
Cuoco.	*Coquus.*	Cuiſinier.	آش پز * طباخ * خوالیگر * خوانکر *
Cuoiaia.	*Coriaria officina.*	Officine de conroyeur.	دباغ خانه * کارخانه دباغی *
Cuoiaio.	*Coriarius.*	Conroyeur.	دباغ * استاد دباغ *
Cuoio.	*Corium.*	Cuir.	چرم * جلد * پوست *
Cuoio di vacca di Ruſſia.	*Corium Ruſſicum.*	Cuir de vache de Ruſſie.	چرم بلغار * بلغار * تلاطین *
Cuore.	*Cor.*	Le coeur.	دل * قلب * بال * فواد * چنبر * جنیبه * جنانه *
Battimento di cuore.	*Cordis palpitatio.*	Battement de coeur.	خفقان * طپش دل * لرزیدن * خناق *
Cupidigia. Cupidita: v: brama	*Cupiditas : aviditas.*	Cupidité: deſir ardent.	طمع * حرص * حوش * حسرت * آهنگ دنیا *
Cura.	*Cura.*	Soin.	قید * تقید * اندیش * تیمار * فکر *
Curabile.	*Curationis capax.*	Curable.	شفاپذیر * ممکن الشفا * صحة پذیر *
Cura-denti.	*Dentium ſcalprum.*	Cure-dent.	خلال * مسواک *
Curare.	*Curare: curam habere.*	Avoir ſoin : avoir ſoucy.	تیمار کردن * نگاه داشتن * قید نمودن *
Curatore.	*Curator.*	Curateur.	پرورنده * خلیفه * مربی * وصی *
Curioſità.	*Curioſitas.*	Curioſité.	تفتیش * تفحص * رغبت * ذوق *

سوفار سوراخ پیوزن

سبوس نخاله

پیشخدمت مهتر خدمتکار خاصه

بازو ساعد وارن وارنج مرفق

قاشوق کمچه

مطبخ آشپزی خانه

آش پختن طباخی کردن طعام پختن

کوکو قوقو مرغکو

ونغار سرکلاه تنک کلاه

خیار خیارزه خیار بالنگ

خویشاوند خویش پسرعمو ابن عم عموزاده

گهواره مهد

کون دبر حعب نشستگاه

تربیت دادن خدمت کردن

بندگی خدا عبادت الله تعالی پرستش ایزدی

برابر ساختن لبریز کردن تا بالا مترس نمودن

خرمن حاشی تبغ تود تمیوس

کوه میخ لغاز بخیه

پختن مینرم طبخ نمودن مطبوخ گردانیدن ـ ـ ۰۰

آتش‌پز طباخ خوالیگر خونگر

دباغ‌خانه کارخانه دباغی

دباغ استاد دباغ

چرم جلد پوست

چرم بلغار بلغار طلاطین

دل قلب فواد جنانه

خفقان طپش‌دل لرزیدن خناق

طمع حرص جوش آهنگ دنیا جسته

شفاپذیر ممکن‌الشفا صحت‌پذیر

خلال مسواک

تیمار کردن نگاهداشتن قید نمودن

پرورنده خلیفه مربی وصی

تفتیش تفحص رغبت ذوق

کمخا اطلس دیبق

زر سیم پول نقد وجه

خاتون بی بی آقا بیبی خانم a Matron, Lady.

دوزخی شدن راه وطریق جهنم گرفتن

عقوبت دوزخ حکم و دیوان بعذاب جهنم

دوزخی جهنمی اهل نار محکم بدوزخ

زیان مضرت ضرر نقصان رسانیدن

قصور

دست بند رقاصی

جان باز بندباز ریسمان باز

علیحده جدا تنها ازطرف ازجانب ~~by one it self~~

ازخود خودبخود بنفسه ازنفس خود by one - it - self

تغافل غفلت اهمال تکسل تکاهل کاهلی

مضر زیان کننده ضرررسان

ضرر زیان نقصان مضرت خسارت خلل ترت مرت

صاحب ذوق حوصله‌دار راغب مشتاق مقید

وریب خوهل خم کج خرکش ساختن

بالش پشتي مخدع

دوختن میدوزم خیاطي درز بخیه زدن

نگاهبان رج مستحفظ مقید حارس

نگاهداشتن محافظت نمودن حراست کردن to guard

خوجاریدن

پوست جلد

از من عن

کعب زار کعبتین قرعه بازي کعبتین

خنجر دشنوه دشنه

اهو غزال جران جرم

لبنه ولایت لبنه

خانم بیگم تبرم قبرم خاتون بانو

شام دمشق دیق شهر شام مدینه دمشق

• دارچین بازي دارشی

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Curioſo.	*Curioſus.*	Curieux.	مفتش * صاحب ذوق * حوصله دار * راغب * طالب * مقيد *
Curvare.	*Incurvare.*	Courber.	[illegible]هل * خم ـ کج ـ خرکش ـ ساختن *
Cuſcino.	*Pulvinar.*	Couſſin.	بالش * پشتی * مخدع *
Cuſcire.	*Conſuere.*	Coudre.	دوختن ـ ميدوزم * خياطی ـ درز ـ بخيه زدن *
Cuſtode.	*Cuſtos.*	Gardien.	نگاهبان * حج * مستحفظ * مقيّد * حارس *
Cuſtodire.	*Cuſtodire.*	Garder.	نگاه داشتن * محافظت نمودن * حراست کردن * خوجا ريدن *
Cute: pelle.	*Cutis: Pellis.*	Le cuir : la peau.	پوست * جلد *

Da.

DA.	*E: ex: de.*	De.	از * من * عن *
Dado; dadi: gioco.	*Teſſerarum; talorum ludus.*	Dé; dez: jeu des dez.	کعب زار * کعبتين * قرعه * بازی کعبتين *
Daga.	*Sica: gladius.*	Dague: poignard.	خنجر * دشنه * دشنه *
Daino.	*Dorcas.*	Dain.	آهو * غزال * جيران * عرم *
Dalmatia.	*Dalmatia.*	Dalmatie.	بسنه * ولايت بسنه *
Dama.	*Domina: matrona.*	Dame.	خانم * بگم * تبرم * قيرم * خاتون * بانو * تکين *
Dame: gioco.	*Scruporum ludus:* σκιμφοι.	Jeu des dames.	دريش بازی * دريش *
Damaſco.	*Damaſcus.*	Damas: ville.	شام * دمشق * دبيق * شهر شام * مدينه دمشق *
Damaſco di ſeta.	*Pannus undulatus: damaſcenus.*	Damas de ſoye.	کمخا * اطلس * ديبقی *
Damigella.	*Domina: juvencula*	Demoiſelle.	خاتون * بيبی * آقا * بيبی خانم *
Danaro.	*Pecunia.*	Denier: argent.	زر * سيم * پول * نقد * وجه * داو * خرجی *
Dannarſi.	*Damnationem incurrere.*	Se damner.	دوزخی شدن * راه وطريق جهنم کرفتن *
Dannatione.	*Damnatio.*	Damnation.	عقوبت دوزخ * حکم وديوان بعذاب جهنم *
Dannato.	*Damnatus.*	Damné.	دوزخی * جهنّمی * اهل نار * محکوم بدوزخ *
Dannegiare.	*Damnum parere.*	Endommager.	زيان ـ مضرت ـ ضرر ـ نقصان رسانيدن *
Dannevole.	*Damnoſus.*	Dommageable.	مضر * زيان کننده * ضرررسان *
Danno.	*Damnum.*	Dommage.	ضرر * زيان * نقصان * مضرت * خسارت * خلل * ترت مرت * قصور * جکر *
Danza. Danza: v: ballo.	*Chorea.*	Danſe en ronde.	دست بند * خوزروسپان * رقاصی *
Danſatore ſopra la corda.	*Funambulus.*	Danſeur de corde	جان باز * بند باز * ريسمان باز *
Dà parte.	*A latere.*	De coſté: à part.	عليحده * تنها * جدا * از طرف * از جانب *
Dà per ſe.	*Perſe ipſum.*	De ſoy meſme.	از خود * جون بخود * بنفسه * از نفس خود *
Dapocagine.	*Negligentia.*	Negligence.	تغافل * غفلت * اهمال * تکسل * کاهلی * تکاهل *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Dardo: meza lancia.	*Jaculum.*	Javelot: dard.	زوبین * حربه * حشت * مضراق * تلکی * جوهن *
Dare.	*Dare.*	Donner.	دادن — میدهم * بخشیدن — میبخشم * عطا نمودن *
Dar gambetta.	*Pedem technâ intorquere.*	Donner le croc en jambe.	پس پای زدن * بند زدن * بند بدن *
Data.	*Inſcriptio.*	Date.	تاریخ * تاریخ نامه *
Datio: dazio.	*Vectigal.*	Gabelle.	گمرك * عشور * دهیك * ترغاق * مالیّة *
Dato.	*Datum.*	Donné.	داده * بخشیده * عطا نموده * انعام فرموده *
Dato che.	*Suppoſitò quod.*	Mettes le cas que.	بدون آنکه * اگر چنانچه * بفرض وقیاس آنکه *
Dattilo: frutto.	*Dactylus.*	Datte.	خرما * تمر * رطب * خلال * بسر * خارك * چمری *
Spezie de' dattili in Baſſora.	*Species dactylorum civitatis Baſſoræ.*	Eſpeces de dattes à Baſſora.	انواع خرما احوال * بصره * مغتوم * حلاوی * دکل * شکر * خستاوی * کنطار * سعمران * جوزی * اصابع العروس * غیبانی * خرکان * جوزی احمر * خصاب العصفور * کسبه * هجری * هلالیّه * مرزبان * خصا البغل * زاهدی * چبچاب * برنی * خنیزی *
Davanti.	*Anteà.*	Auparavant.	پیشتر * قبل * قبل از این * سابقا *
Davero.	*Seriò.*	En verité: ſans raillerie.	بی خوش طبع * از روی صدق * بی ریشخند * یقین *
Davide.	*David.*	David.	داود * حضرت داود پیغمبر علیه السّلام *
Debellare.	*Debellare.*	Defaire: vaincre.	مسخر کردن * شکستن * شکست دادن * مغلوب ساختن * مغلوب گردانیدن * دست بردن *
Debilitare.	*Debilitare.*	Debiliter.	ضعیف — زبون ساختن * شکستن *
Debito: debiti.	*Debitum: debita.*	Dete: dettes.	قرض * وام * دین * وامی * دادنی *
Debito: obligo: ſervitio.	*Debitum: munus.*	Devoir.	منك * مهم * کارسازی * خدمت * کار * منصب *
Debitore.	*Debitor.*	Debiteur.	قرضدار * دیان * وامدار * مشغول الذمّة *
Debole.	*Debilis.*	Foible: debile.	ضعیف * بی زور * بی قوت * زبون * شکسته * سست *
Debolezza.	*Debilitas.*	Debilité: foibleſſe.	ضعف * بی قوتی * فطور * سستی * شکستگی *
Decadenza.	*Decidium.*	Decadence.	افتادنی * نزول * پستی * افتادگی *
Decadere.	*Decidere.*	Dechoir.	پایین افتادن * نزول وهبوط نمودن *
Decalogo.	*Decalogus.*	Decalogue.	ده امر خدا * عشر کلمات الله * وصایای الله تعالی * ده احکام خدای تعالی * فریضه *
Decano.	*Decanus.*	Doyen.	ریش سفید * رئیس * پیشوا * مقدم * شیخ *
Decapitare.	*Capite truncare.*	Decapiter.	سر بریدن * فرق قطع نمودن * سر بردن *
Decente.	*Decens.*	Decent.	شایسته * مناسب * برازنده * برخور * زیبه * سازگار * لایق * خور * وار *
Decidere.	*Decidere.*	Decider.	فصل کردن * قطع نمودن * تخفیف دادن *

فیزه حربه [illegible] جرید

دادن میدهم بخشیدن میبخشم عطانمودن — *to give*

پس پای زدن بندزدن بندیدن.

تاریخ تاریخ‌نامه — *Date*

گمرک عشور ده‌یک ترغاق مالیه

داده بخشیده عطانموده انعام‌نموده

بوجودانکه اکثر چنانچه نفرض وقیاس اکه

خرما تمر رطب خلال بر خارک جمری — *The Fruit of the Palm Tree (Date) Kurmah*

انواع خرما احوال بصره مخزوم حلاوي دکل

شکر خشاوي کنطار سعران جوزي

اصابع العروس غیباني جوزي احمر

خصاب العصفور کسبه هجري مرزبان

خصاالبغل زاهدي چیچاب حنیزي

بیشتر قبل قبل‌ازین سابقا

بي خوش طبع ازروي صدق بي‌ارش خند یقین

داود حضرت داود پیغمبر علیه‌السلام

منحرکردن شکستن شکست دادن

مغلوب ساختن مغلوب گردانیدن دست بردن

ضعیف زدن ساختن شکستن

قرض وام دین وام دادنی

منت مهم کارسازی. خدمت کار منصب

قرض دار دیان وام دار مشغول الذمه

ضعیف بی زور بی قوت زبون شکسته سست

ضعف بی قوتی فطور شکستگی سستی

افتادنی نزول پستی افتادگی *alighting*

پایین افتادن نزول وهبوط نمودن

ده امر خدا کلمات الله وصایای الله تعالی

شرع تا حکم خدای تعالی وظیفه

ریش سفید رئیس پیشوا مقدم شیخ

سر بریدن فرق قطع نمودن سر بردن

شایسته برازنده برخور زیبه سازه کار

لایق خر وار

فصل کردن قطع نمودن تخفیف دادن

تخصیص تقدیم وظف

انعام کتاب دیباچه صدارت تصنیف

موظف گردیده انعام شده خاص شده

دلیل گرفتن

کمتر خرم کردن برداشتن توبق نمودن

تعریف حد رسم

زشت قبیح بدترکیب کریه فرخج غژنک

فزه فره کریالقا چپیار بدبه

زشتی قباحت بدترکیب فزه طلعت حفرقی

حق بریدن فسیدن می‌زنیم فریب زدن

ناخن تنگ مخالف دودمان ناشترا

ازروی حق ازسرلیاقت

لایق مستحق سزاوار اندرخور فرزام مستوجب

کشتنی واجب القتل واجب سیاست

دهیک عشور صدقه تمغا

دهم عاشر

قطع مصالحه تخفیف فاصله حکم

قطع کننده قاطع فاصل جازم

تکلم موعظت وعظ بحث مباحثه

میل نمودن انحراف داشتن تنحرف شدن

متکلم حراف باحث صاحب کلام قصه خوان

میل آفتاب انحراف الشمس از خط الاستوار

اعراب اعراب حرف تسقیط

آراستن میارایم زینت کردن افراشتن

هنر حسن خوبی برازندگی

گذشته پیش رفته پیشینی سابق

جوشنده مطبوخ پخته تقشیله

کم شدن قلیل ناقص کمتر آمدن

کهن کهنه بسیار پیر افتاده

یفن یفت جلباب حرف دیربای فرتوت

زرمانع زرفان سغد سغده یفت

حکم فرمان قدغن امر قضا

زهی تقدیر خدا حکم امر الله تعالی مکتوب

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Decima.	*Decima.*	Diſme.	دهيك * عشور * صدقه * تمغا * عرق *
Decimo.	*Decimus.*	Dizieme.	دهم * عاشر *
Deciſione.	*Deciſio.*	Deciſion.	قطع * مصالحه * تخفيف * فاصله * حكم *
Deciſivo.	*Deciſivus.*	Deciſif.	قطع كننده * قاطع * فاصل * جازم *
Declamatione.	*Declamatio.*	Declamation.	تكلّم * موعظه * وعظ * بحث * مباحثه *
Declamatore.	*Declamator.*	Declamateur.	متكلّم * حراف * باحث * صاحب كلام * قصّه خوان *
Declinare.	*Declinare.*	Decliner.	ميل نمودن * انحراف داشتن * منحرف شدن *
Declinatione del' ſole.	*Declinatio ſolis.*	Declinaiſon du ſoleil.	ميل آفتاب * انحراف الشمس ازخط الاستوا *
Declinationi della grammatica.	*Declinationes grammaticæ.*	Declinaiſons de la grammaire.	اعراب * اعراب صرف * تسقيط *
Decorare.	*Decorare.*	Embellir : orner.	آراستن ـ ميآرايم * زينت كردن * افراشتن *
Decoro.	*Decus.*	Honneur : bien-ſeance.	هنر * حسن * خوبي * درايسه * برازندگي *
Decorſo.	*Elapſus.*	Ecoulé : paſſé.	گذشته * پيش رفته * پيشيني * سابق *
Decottione.	*Decoctio.*	Decoction.	جوشنده * مطبوخ * پخته * تفشيله *
Decreſcere.	*Decreſcere.*	Decroître.	كم شدن * قليل ـ ناقص ـ كمتر آمدن *
Decrepito.	*Decrepitus.*	Decrepite.	كهن * [illegible] * بسيار پير * افتاده * پيران * پيراه *
			يقن * يقب * جلباب * حرف * ديرپاي * فرتوت *
			زرمان * زرفان * سغد * سغده * يقت *
Decreto.	*Decretum.*	Decret.	حكم * فرمان * قدغن * امر * قضا *
Decreto divino.	*Decretum Dei.*	Decret de Dieu.	زي * تقدير خدا * حكم * امرالله تعالي * مكتوب *
Dedicatione.	*Dedicatio.*	Dedicace.	تخصيص * تقديس * وقف *
Dedicatione d'un libro.	*Dedicatio libri.*	Dedicace d'un livre.	انعام كتاب * ديباچه * صدارت تصنيف *
Dedicato.	*Dedicatus.*	Dédié.	موظف كرده * انعام شده * خاص شده *
Dedurre.	*Deducere : concludere.*	Déduire: tirer.	نتيجه كشيدن * [illegible]ر نمودن * دليل گرفتن *
Defalcare.	*Subtrahere.*	Defalquer.	كمتر ـ خرج كردن * برداشتن * تفريق نمودن *
Deffinitione logica.	*Definitio.*	Definition.	تعريف * حدّ * رسم *
Deforme.	*Deformis.*	Difforme.	زشت * قبيح * بدتركيب * كريه * فرخج * فرنگ *
			فره * فره * كريه اللقا * پتيار * دهبه *
Deformità.	*Deformitas.*	Difformité.	زشتي * قباحت * بدتركيب * فره * طلعت * حفرقي *
Defunto: v: morto.			
Defrodare.	*Defraudare.*	Frauder.	حق بردن * فريبيدن ـ ميفريبم * فريب زدن *
Degenerante.	*Degener.*	Degenerant.	ناجنس * ننگ * مخالف دودمان * ناسزا *
Degnamente.	*Dignè.*	Dignement.	ازروي حق * ازسرلياقت *
Degno.	*Dignus.*	Digne.	لايق * مستحق * سزاوار * اندرخور * فرزام * مستوجب * حر *
Degno di morte.	*Reus mortis.*	Digne de mort.	كشتني * واجب القتل * واجب سياسة *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Deh!	*Heus!*	He!	ای * بسم الله * ای والله *
Delegare.	*Delegare.*	Deleguer.	ارسال نمودن * فرستادن * ایلچیگری دادن *
Delegatione.	*Delegatio.*	Delegation.	ایلچیگری * رسالت * پیغام * فرستادنی *
Delegato.	*Delegatus.*	Delegué.	فرستاده * رسول * ایلچی * مرسول * چاپار *
Delfino: peſce.	*Delphinus: piſcis.*	Dauphin: poiſſon	شنک ماهی * دلفین * یون * خنزیر بحری *
Delfino: primo genito del Chriſtianiſſimo Rè di Francia.	*Delphinus: primo genitus Chriſtianiſſimi Regis galliæ.*	Dauphin: fils ainé du tres-chretien Roy de France.	حضرت دلفین * شاه زاده فرزند بکر حضرت دین و سلطنت پناه پادشاه فرنسه *
Deliberare: conſultare.	*Deliberare: conſulere.*	Deliberer: conſulter.	مصلحت گرفتن * مشورت دیدن * سنجیدن *
Deliberatamente.	*De conſilio.*	De propos deliberé.	بقصد * دانسته * از روی قصد * بدانستگی *
Deliberatione: riſolutione.	*Deliberatio: propoſitum.*	Deliberation: reſolution.	قصد * آهنگ * نیت * پیش دل * تدبیر * کر *
Deliberatione del ſenato.	*Senatus conſultum.*	Deliberation du ſenat.	مجلس * دیوان * تدبیر * مشورت * کنکاج *
Deliberato: conſultato.	*Deliberatus: conſultus.*	Deliberé: conſulté	سنجیده * تدبیر پذیرفته * خیغی زده شده *
Delicatezza.	*Delicium.*	Delicateſſe.	نزاکت * ظرافت * نازکی * نازک اندام *
Delicato.	*Delicatus.*	Delicat.	نازک * نازک فرج * نازک اندام * نازک خلق *
Delicato: molle.	*Mollis: delicatus.*	Delicat: mol.	نرم * نازک * نازنین *
Delinquente.	*Delinquens.*	Criminel.	صاحب تقصیر * گناه کار * خطاکار * جرمناک *
Delirare.	*Delirare.*	Delirer: radoter: rever.	هذیان داشتن * بیهوشی پذیرفتن * فرتوت گشتن *
Delirio.	*Delirium.*	Delire: reverie.	هذیان * بیهوشی * بیخودی *
Delitto.	*Delictum.*	Delit: crime: manquement.	ذنب * خطا * گناه * جرم * تقصیر * هفوت * بزه * دسته * گرفت *
Delizia.	*Deliciæ.*	Delices: plaiſir.	تنعم * فراغ بالی * صفا * حض * وایه *
Delizioſo.	*Deliciis affluens.*	Delicieux.	خرم * بسیار خرسنده * صفادار * دلگشا *
Demeritare.	*Demereri.*	Demeriter.	کردار بی ثواب ورزیدن * بی خیر بودن * تقصیر کردن *
Demerito.	*Demeritum.*	Demerite.	کردار بی ثواب * عمل بی خیر * کاری ناسزا * تقصیر *
Demoniaco.	*Energumenus.*	Demoniaque: poſſedé du demon	جنونی * گرفتار جن * پری آنسای * اجنه دار * دیوانه *
Demonio.	*Dæmon.*	Demon.	شیطان * جن * ابلیس * عفریت * غول * غل سورش * ستنبه * سعلاب * شغوت * قراغوش *
Denaro.	*Pecunia.*	Denier: argent.	زر * سیم * پول * دار * نقد * وجه * مبلغ *
Denegare.	*Denegare.*	Nier.	ناراضی نشدن * رد کردن * انکار نمودن * دریغ داشتن * نفی کردن * قبول نکردن *
Denegato.	*Denegatus.*	Nié.	قبول نگشته * منکر شده * نفی کرده *
Denigrare.	*Denigrare.*	Noircir.	سیاه کردن * اسود نمودن *

ده بسم الله الرحمن الرحيم

ارسال نمودن فرستادن ایلچی کری وادن

ایلچی کری رسولیت پیغام فرستادنی

فرستاده رسول ایلچی مرسول جدر

شنگ ماهی دلفین نف خنزیر بحری

حضرت دلفین شاه زاده فرزند کر حضرت دین

وسلطنت پناه بادشاه فرزند

مصلحت گرفتن مشورت دیدن سنجیدن

بقصد دانسته ازدوی قید بدانستکی

قصد آهنگ نیت پیش دل تدبیر کر

مجلس دیوان تدبیر مشورت کنکاج

سنجیده تدبیر پزیرفته خبغی زده شده

نزاکت ظرافت نازکی نازک اندام

نازک نازک فرج نازک اندام نازک خلق

نرم نازک نازنین

صاحب تقصیر گناه کار خطاکار جرمناک

هذیان داشتن بی هودگی پزیرفتن

فرتوت گشتن

هذیان بیهودگی بی خودی

ذنب خطا گناه جرم تقصیر [illegible] بزه ؟

دسته گرفت

خنج فراغ بالی صفا حض وایه

خورم بسیار خورسند صفا دار ذاکش

کردار بی ثواب ورزیدن بی خیر بودن تقصیر کردن

جنونی گرفتار جن پری افسای اجنه دار دیوآباد

شیطان جن ابلیس عفریت غول غل سورش

ستنبه سعلات شوث واخوش.

زر سیم پول داو نقد وجه مبلغ

راضی نشدن انکار نمودن رد کردن دریغ داشتن — to be discontented

نفی کردن قبول نکردن

قبول نکشته منکر شده نفی گردیده

سیاه کردن اسود نمودن

تاسف خوردن نالیدن زاری کردن

معزول ساختن عزل نمودن منصب واپس کردن

امانت گذاشتن رهن دادن ودیعت سپردن

امانت دار صاحب ودیعت مرهون علیه

امانت رهن ودیعت مال امانتی گرو

امانتی داده بجای امانتی سپرده مرهون

معزول عزل شده از منصب افتاده

ضایع خراب ساختن نابود ساختن بدراه کردن

ضایع شده نابود گردیده بدراه شده زبون گشته

بدراه کننده فریب ده مفسد

غارت کردن تالان نمودن دزدیدن

خوابانیده خفیف شده پایمال گردیده

پایمال کردن خوابانیدن به نشیب آوردن

فرستادن مهم سازی سپردن تعین نمودن

پیش دیوان بردن شکایت وغمازی نزد حاکم کردن

غمض خبث شکایت بدنفسی

غماز شکایتچی خبث کننده

مستبر بسته منجمد قایم غلیظ

ستبری بستکی ثخن عقید غلیظ

دندان درآوردن سردندان وانمودن

دندان دار دندانه ابوادراس ابواسنان

راسته دندان مسلسله اسنان

دندان سفن درس

کرو دندان خراب دندان بوسیده

دندان آسیا ضرس دندان خرد

دندان خنده دندان ناب دندان پیش

دندان نیشتر سگ دندان دندان پیش

دندانه چرخ تورش چرخ

اندرون درون داخل توی

برهنه کردن عریان نمودن لخت ساختن

تعلق داشتن نسبت داشتن متعلق بودن

متعلق تابع منسوب نسبت دار

تعلق نسبت ربط

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Denonciare.	*Denunciare.*	Denoncer.	پیش دیوان بردن * شکایت و غمازی نزد حاکم کردن *
Denoncia.	*Denunciatio.*	Denonciation.	غمزی * خبث * شکایت * بد نفسی *
Denonciatore.	*Denunciator.*	Denonciateur.	غماز * شکایتچی * خبث کننده *
Denſo.	*Denſus.*	Epez : touffu.	ستبر * بسته * منجمد * قایم * غلیظ *
Denſità.	*Denſitas.*	Epeſſeur.	ستبری * بستگی * ثخن * عقید * غلظ *
Denteggiare.	*Dentire.*	Commencer à avoir des dents.	دندان در آوردن * سر دندان وا نمودن *
Dentato.	*Dentatus.*	Qui à des dents.	دندان دار * دندانه * ابو اضراس * ابو اسنان *
Dentatura.	*Dentium ordo.*	Denture: dentelure.	راسته دندان * سلسلهٔ اسنان *
Dente.	*Dens.*	Dent.	دندان * سن * ضرس *
Dente guaſto.	*Dens cavus: fragoſus.*	Dent gatée.	کرو * دندان خراب * دندان پوسیده *
Dente maſcellario	*Dens maxillaris.*	Dent mâcheliere.	دندان آسیا * ضرس * دندان خرد * پشکن *
Dente d'avanti.	*Dens exertus: anterior: inciſivus.*	Dent de devant.	دندان خنده * دندان ناب * دندان پیش *
Dente canino.	*Dens caninus.*	Dent canine.	دندان نیشتر * سگ دندان * دندان پیش *
Denti d'una ruota	*Radii rotæ.*	Dents d'une rouë.	دندانه چرخ * قرش چرخ *
Dentro.	*Intra: in.*	Dans : dedans.	اندرون * درون * داخل * توی *
Denudare : ſpogliare.	*Denudare.*	Denuër.	برهنه کردن * عریان نمودن * لخت ساختن *
Dependere.	*Dependere.*	Dependre.	تعلق داشتن * نسبت داشتن * متعلق بودن *
Dependente.	*Dependens.*	Dependant.	متعلق * تابع * منسوب * نسبت دار *
Dependenza.	*Dependentia.*	Dependance.	تعلق * نسبت * ربط *
Deplorare.	*Deplorare.*	Deplorer.	تأسف خوردن * نالیدن * زاری کردن *
Deporre d'alla dignità.	*Deponere ab officio*	Depoſer : demettre.	معزول ساختن * عزل نمودن * منصب واپس گرفتن *
Depoſitare.	*Deponere.*	Depoſer : mettre en depoſt.	امانت گذاشتن * رهن دادن * ودیعت سپردن *
Depoſitario.	*Depoſitarius.*	Depoſitaire.	امانت دار * صاحب ودیعت * مرهون علیه *
Depoſito.	*Depoſitum.*	Depoſt.	امانت * رهن * ودیعت * مال امانتی * گرو *
Depoſitato.	*Depoſitus.*	Depoſé : mis en dépot.	امانتی داده * بجای امانتی سپرده * مرهون *
Depoſto dall' officio.	*Depoſitus ab officio*	Depoſe : demis.	معزول * عزل شده * از منصب افتاده *
Depravare.	*Depravare.*	Depraver.	ضایع — خراب ساختن * تباه — بدراه کردن *
Depravato.	*Depravatus.*	Depravé.	ضایع شده * تباه کرده * بدراه شده * زبون گشته *
Depravatore.	*Depravator.*	Depravateur.	بدراه کننده * فریبنده * مفسد *
Depredare.	*Depradari.*	Piller : ſaccager.	غارت کردن * تالان نمودن * دزدیدن *
Depreſſo.	*Depreſſus.*	Deprimé: abbaiſſé	خوابانیده * خفیف شده * پایمال کرده *
Deprimere.	*Deprimere.*	Deprimer.	پایمال کردن * خوابانیدن * بنشیب آوردن *
Deputare	*Deputare.*	Deputer.	فرستادن * مهمسازی سپردن * تعیین نمودن *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Deputato.	*Deputatus.*	Deputé.	درستاده * تعیین کرده شده * معین نموده *
Derelitto.	*Derelictus.*	Delaiſſé.	ترک نموده * گذشته * از دست افتاده *
Deridere.	*Deridere.*	Railler: ſe moquer	ریشخند کردن * استهزا نمودن * تمسخر کردن *
Deriſione: v: burla			
Derivare.	*Derivare.*	Deriver: venir: deſcendre.	درآمدن * صادر شدن * بهم رسیدن * منبع نمودن *
Derivato.	*Derivatus.*	Derivé.	صادر شده * مصدور * درآمده * مشتاق * منبع * بهم رسیده * پیدا *
Derogare.	*Derogare.*	Deroger: abolir.	باطل ساختن * برطرف کردن * نقصان آوردن *
Derogazione.	*Derogatio.*	Derogation: abolition.	بطلان * نقصان * برطرفي *
Deſcendere.	*Deſcendere.*	Deſcendre.	پایین آمدن * نزول نمودن * هبوط کردن * یله آمدن * حلول کردن * بنشیب آمدن *
Deſcendenti.	*Poſteri: nepotes.*	Deſcendants: originaires.	اولاد * انساب * سلسله * نسل * پسینیان *
Deſcendenza.	*Poſteritas.*	Deſcendance: origine.	سلسله * خلق * نسل *
Deſcrizzione.	*Deſcriptio.*	Deſcription.	رسم * نقل * تعریف * حکایت * ذکر *
Deſcrizzione: diſſegno.	*Delineamentum.*	Deſcription: deſſein.	طرح * رسم * اندازه * خط کشي * سیاه *
Deſcrittore.	*Deſcriptus.*	Decrit.	نقل یافته * تعریف یافته * رسم وحکایت نموده *
Deſcrivere.	*Deſcribere.*	Decrire.	تعریف کردن * نقل نمودن * رسم ساختن *
Deſertare.	*Pervaſtare.*	Deſerter: detruire.	خراب کردن * بي ایمان ساختن * ویران کرده انیدن *
Deſerto.	*Deſertum.*	Deſert.	بیابان * اناپاط * بریه * یاپاي *
Deſiderabile.	*Deſiderabilis.*	Deſirable: ſouhaitable.	دلکش * دل ربا * اشتیاق پذیر * آرزو پذیر *
Deſiderante.	*Deſiderans.*	Deſireux.	آرزومند * مشتاق * خواهان * پهره * یویه * درخواسته *
Deſiderare.	*Deſiderare.*	Deſirer: ſouhaiter.	آرزو داشتن * مشتاق بودن * میل نمودن * آرزومند بودن * اشتیاق نمودن * کامیدن * آهنگ نمودن * جوییدن *
Deſiderato.	*Deſideratus.*	Deſiré.	درخواست شده * آرزومندي پذیرفته *
Deſiderio ſregolato.	*Ardor immoderatus.*	Deſir dereglé.	حرص * شهوت * آهنگ بي حد * حوش * حسرت *
Deſiderio.	*Deſiderium.*	Deſir.	آرزو * اشتیاق * آرزومندي * درخواست * آز * کام * آهنگ * پروا * همرا *
Deſiſtere.	*Deſiſtere.*	Deſiſter.	دست کشیدن * گذشتن * ترک نمودن * تجاوز کردن * آراخیدن *
Deſolatione.	*Deſolatio.*	Deſolation.	درماندگي * مصیبت * بلا * آویراني *
Deſolato.	*Deſolatus.*	Deſolé.	درمانده * ویران * ویرانه * جریده * خراب *
Deſtinare.	*Deſtinare.*	Deſtiner.	تعیین کردن * معین نمودن * مهیا کردن *
Deſtinato.	*Deſtinatus.*	Deſtiné.	تعیین کرده شده * معین گردیده * مهیا شده *
Deſtino.	*Fatum.*	Deſtin.	تاخیر * نصیب * قسمت * طالع * صنع خدا * تقدیر خداي تعالي * قضاي * نوشته * مشیت * زي *

Del

فرستاده تعین کرده شده معین نموده

ترک نموده گذشته از دست افتاده

ریش خند کردن استهزا نمودن تمسخر کردن

درآمدن صادر شدن بهم رسیدن منبع نمودن

صادر شده مصدور درآمده مشتاق منبع

بهم رسیده پیدا

باطل ساختن برطرف کردن نقصان آوردن

بطلان نقصان برطرفی

پائین آمدن نزول نمودن هبوط کردن پائین آمدن

حلول کردن نشیب آمدن

اولاد اعقاب سلسله نسل پیشینیان

سلسله خلف نسل

رسم نقل تعریف حکایت

طرح رسم اندازه خط کشی سیاه

نقل یافته تعریف یافته رسم و حکایت نموده

تعریف کردن نقل نمودن رسم ساختن

خراب کردن بی ابان ساختن ویران گردانیدن

بیابان اناباط بریه یابای

دلکش دلربا اشتیاق پزیر آرزوپزیر

آرزومند مشتاق خواهان درخواسته

آرزو داشتن مشتاق بودن میل نمودن آرزومند بودن

To desire — اشتیاق نمودن کامیدن آهنگ نمودن جوئیدن

درخواست شده آرزومند پذیرفته

Immoderate desire — حرص شهوت آهنگ بی حد هوش حسرت

Wish, desire — آرزو اشتیاق آرزومندی درخواست آز کام

آهنگ پروا هوله

دست کشیدن کناره گرفتن ترک نمودن

از تجاوز کردن آراخیدن

Desolation — درماندگی مصیبت بلا ویرانی

درمانده ویران ویرانه خزیده خراب

تعین کردن معین نمودن مهیا کردن

تعین گردیده معین کرده شده مهیا شده

تاخیر نصیب طالع قسمت صنع خدا تقدیر خدای

تعالی قضای نوشته مشیت زی

کفتار حدیث سخن کلام Speeches

مذکور مذبور مشار علیه پیش‌گفته منقول before mentioned

دادني داشتن توضیح داشتن مشغول الذمه بودن

راه کم کردن از راه بیرون آمدن to lose the way

دیانت زهود صلاحیت عبادت تصوف

زاهد صاحب دیانت صالح صوفي عابد متعبد

شناش شماس تلمید شاکرد

تاج افسر دیهیم کران گرانگرن

شفاف اشفاق روشن لطیف منقف

منطق علم منطق فن منطق

کیفنکوي مکالمه سوال جواب دوچار Conversation

الماس ماس سنگ الماس جوهر

قطر خط مستقیم

متساوي حصه کند

دست راست یمین یدیمین Right hand

--- وقوف چیره وستی استعداد قابلیت دست برد

chapter hand جابک دست چیره وست صاحب وقوف ولیل قابل

صاحب نظارت وتبکر چره

انکشتوانه انکشتوان

قطع کردن فصل نمودن تمیز ساختن

حد تعین کردن تحدید نمودن

فصل قطع تحدید حد وواد

حکم فرمان قدعن قرار

تعین کرده شده متعین فصل نموده قرار یافته

نفرین شده زیر فغاک لاین جستکرح

نفرین کردن استکراح نمودن اباکردن

ولیه داشتن

نفرت ولیه شه استکراح ابا عداوت

انکشت اصبع

ابهام سبابه وسطی بنصر خنصر

مذمت غیبت ملامت نمودن بدکوی کردن

موزی بدکوی مرمت کننده

زیان نقصان خسارت ضرر خلل

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Deſtra: mano deſtra.	*Dextra.*	La main droite.	دست راست * يمين * يد يمين *
Deſtrezza.	*Dexteritas.*	Adreſſe: dexterité	وقوف * چيره دستي * استعداد * قابليت * دست هنر *
Deſtro: habile.	*Dexter: ingenioſus.*	Adroit: habile.	چابک دست * چيره دست * صاحب وقوف * ولبل * قابل * صاحب شطارت * وشكرده *
Detale.	*Digitale.*	Dé à coudre.	انگشتوانه * انگشت دان *
Determinare: decidere.	*Decidere.*	Determiner: decider.	قطع كردن * فصل نمودن * تميز ساختن *
Determinare: limitare.	*Determinare: limitare.*	Determiner: limiter.	حد تعيين كردن * تحديد نمودن *
Determinazione.	*Determinatio.*	Determination.	فصل * قطع * تحديد * حد قدر و قرار *
Determinazione: decreto.	*Determinatio: decretum.*	Determination: decret.	حكم * فرمان * قدغن * قرار *
Determinato.	*Determinatus.*	Determiné.	تعيين كرده شده * متعين * فصل نموده * قرار يافته *
Deteſtabile.	*Deteſtabilis.*	Deteſtable.	نفرين * شه پذير * تغاري * لاين * مستكره *
Deteſtare.	*Deteſtari.*	Deteſter.	نفرين كردن * استكراه نمودن * ابا كردن * ويسه داشتن *
Deteſtazione.	*Deteſtatio.*	Deteſtation.	نفرت * ويسه * شه * استكراه * ابا * عداوت *
Deto.	*Digitus.*	Doigt.	انگشت * اصبع *
Deto groſſo: indice: &c.	*Pollex: index &c.*	Pouce: doigt qui ſuit le pouce, &c	ابهام * سبابه * وسطي * بنصر * خنصر *
Detrahere.	*Detrahere.*	Detracter.	مذمت — غيبت — ملامت نمودن * بدگوي كردن *
Detrattore.	*Detractor.*	Detracteur.	عدوي * بد گوي * مذمت كننده *
Detrimento.	*Detrimentum.*	Detriment: dommage.	زيان * نقصان * خسارت * ضرر * خلل *
Detto: motto.	*Dictum: effatum.*	Dict: mot: ſentence.	گفتار * حديث * سخن * كلام *
Detto: ſopradetto	*Dictus: prædictus.*	Dict: qui a eſté dit.	مذكور * مزبور * مشار عليه * پيش گفته * منقول *
Devere: aver debiti.	*Debitis gravari.*	Devoir: être endetté.	دادني داشتن * قرض داشتن * مشغول الذمه بودن *
Deviare.	*Deviare.*	Se détourner du droit chemin.	راه گم كردن * از راه بيرون آمدن *
Devozione.	*Devotio.*	Devotion.	ديانت * زهد * صلاحيت * عبادت * تضرع *
Devoto.	*Devotus.*	Devot.	زاهد * صاحب ديانت * صالح * صوفي * عابد * متعبد *
Di: v: giorno.			
Diacono.	*Diaconus.*	Diacre.	✠ شماش ✠ شماس * تلميذ * شاگرد *
Diadema: corona di Rè.	*Diadema.*	Diademe: couronne de Roy.	تاج * افسر * ديهيم * كرن * كرجران * كرزن *
Diafano.	*Diaphanum.*	Diafane: tranſparent.	شفاف * اسفاق * روشن * لطيف * مشف *
Dialettica: logica.	*Dialectica.*	Dialectique: logique.	منطق * علم منطق * فن منطق *
Dialogo.	*Dialogus.*	Dialogue.	گفت وگوي * مكالمة * سوال وجواب * دو چار *
Diamante.	*Adamas.*	Diamant.	الماس * ماس * سنگ الماس * جوهر מאס *
Diametro.	*Diameter.*	Diametre.	قطر * خط مستقيم كه دايره را بدو قسم متساوي حصه كند *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Diaſpro: pietra. prezioſa.	*Jaſpis* : ἴασπις.	Jaſpe : pierre pretieuſe.	يشم * دهنه * فاش *
Diarrea : fluſſo di ventre.	*Diarrhœa*: διάῤῥοια.	Diarrhée: flux de ventre.	سهال * اطلاق * اسهال شكم *
Diavolo: demonio	*Diabolus* : διάβολος	Diable : demon.	شيطان * جن * آهرمن * ابليس * كتكوش *
Dibattere : ſcroſciare.	*Concutere.*	Secouër: ébranler.	تكندن — ميتكنم * جنبانيدن — ميجنبانم *
Dicadere.	*Decidere : minui.*	Decheoir: diminüer.	افتادن * فراش كردن * بنشيب آمدن *
Dichiarare : ſpiegare.	*Declarare: explicare.*	Declarer : expliquer.	بيان كردن * تفسير وشرح ساختن * وا نمودن *
Dichiarare: publicare.	*Declarare:publicare.*	Declarer: publier.	شهرت دادن * فاش كردن * بانك زدن * آوازه دادن *
Dichiaratione : publicazione.	*Declaratio : publicatio.*	Declaration : publication.	شهرت * بانك * جار * اظهار * آوازه *
Dichiarazione di guerra.	*Declaratio belli.*	Declaration de guerre.	خبر جنك * آوازه جنك * پيغام جنك * جنك نامه *
Dichiarato: publicato.	*Declaratus : publicatus.*	Declaré:annoncé	فاش شده * شهرت يافته * بانك زده *
Dichiarato : ſpiegato.	*Declaratus : explicatus.*	Declaré:expliqué	تفسير شده * وا نموده * بيان پذيرفته * خاطر نشان شده * شرح يافته * مشروح كردانيده *
Dicitore: narratore.	*Orator:prædicator.*	Orateur: predicateur.	متكلّم * راوي * شيوا * زبان آور * كپ زن *
Dieci.	*Decem.*	Dix.	ده * دتا * عشر * عشرة *
Dieci ſette: dieci otto : dieci nove	*[illegible]:octodecim:novemdecim*	Dix-ſept:dix-huit: dix-neuf.	هفده * هشده * نوزده *
Dieta : aſtinenza	*Diæta : moderatio in victu.*	Diete: regime de vivre.	پرهيز * پرهيزكاري * قناعت * امساك *
Dieta : ragunanza	*Diæta* :	Diette: aſſemblée.	مجلس * مجمع * بزم * خرنبار * كنكاج * جمعيت *
Dietro.	*Retrò : poſt.*	Derriére.	پس * درقفا * پشت * درعقب *
Diffamare.	*Diffamare.*	Diffamer:décrier.	بد نام كردن * رسواي ساختن * ننك كردانيدن *
Difendere : proteggere.	*Protegere.*	Défendre : proteger.	هواداري كردن * پشتي — دستي و پناه دادن *
Difenderſi.	*Tueri ſe.*	Se défendre.	خودرا نكه داشتن توقي نمودن * منع كردن *
Difenſore.	*Defenſor.*	Defenſeur.	هوادار * واقي * پناه دهنده * مانع *
Differente.	*Differens.*	Different.	ديكر * غير * مختلف * متميز * متفاوت *
Differenza.	*Differentia.*	Difference.	تفاوت * اختلاف * فرق * تمييز *
Differire: prolongare.	*Differre.*	Differer.	تاخير — خمول — درنك كردن * دورتر انداختن *
Differito.	*Dilatus.*	Differé.	تاخير يافته * رجوع نموده * بتقويق انداخته *
Difeza.	*Defenſio.*	Defenſe.	هواداري * پشتي * توقي * پناه * وقاية *
Difeſo : conſervato.	*Defenſus.*	Defendu : conſervé.	پناه يافته * محفوظ — محروس — متوقي شده *
Difetto.	*Defectus.*	Défaut.	عيب * خلل * علت * آهو * آفول * شين * طيره *
Difettoſo.	*Deficiens:defectus.*	Defectueux.	عيبدار * ناقص * علت دار * معيوب * غير مكمّل *
Difficile.	*Difficilis.*	Difficile.	مشكل * دشوار * صعب * سنكين * دشخوار * سخت *
Difficilmente.	*Difficulter.*	Difficilement.	باشكال * بصعوبت * بجفا * دشخوار *
Difficoltà.	*Difficultas.*	Difficulté.	دشواري * اشكال * صعوبت * جفا * سخت كاري *

نیم دهنه فاش

اسهال اطلاق اسهال شکم

شیطان جن اهرمن ابلیس

تکاندن می تکانم جنباندن می جنبانم

افتادن هراس کردن بنشیب آمدن

بیان کردن تفسیر شرح ساختن وانمودن

شهرت دادن فاش کردن بانگ زدن آوازه دادن

~~شهرت بانگ جار اظهار آوازه~~

خبر جنگ آوازه جنگ پیغام جنگ نامه جنگ

تفسیر شده وانموده بیان پذیرفته خاطرنشان شده

شرح یافته مشروح گردانیده

متکلم راوی شیوا زبان آور گپ زن

ده ده تا عشر

هفده هشتده نوزده

پرهیز پرهیزکاری امساک قناعت

مجلس مجمع بزم کنکاج جمعیت

درقفا پشت درعقب

بدنام رسوای ساختن ننگ گردانیدن

هواداری کردن پشت دست و پناه دادن

خود را نگه داشتن توقی نمودن منع کردن

هوادار واقی پناه نوشنده بمنع

دیگر غیر مختلف متمیز متفاوت

تفاوت اختلاف فرق تمیز Difference

تاخیر خمول درنگ کردن دور تر انداختن

تاخیر یافته رجوع نموده تعویق انداخته

هواداری پشت توقی پناه

پناه یافته محفوظ ~~مکون~~ متوقی شده

عیب خلل غلط لیم اهول طیره

عیب دار ناقص معیوب غلط دار غیر مکمل

مشکل دشوار صعب سنگین دشخوار سخت · Difficult

با اشکال بصعوبت دشخوار

دشواری اشکال صعوبت جفا سخت کاری

منصب حکومت مرتبه مهم جای منزلت

منصب گشتیس یا غیر باطل و پوچ کردن

خلط مبحث حرف بی‌جا کلام خارج از سر مطلب

تکلم اعراض حرف دور و بیرون از مقصد

دریدن میدرم پاره پاره تکه تکه خورد خورد کردن

پهن کردن واسع نمودن توسیع دادن

درنگ فرغل مهلت صبر انتظار

دغدغک کردن دغدغه کردن

دوست گرامی دل‌پسند حبیب محبوب

صفا حض خوبتی خنج لذت

خوش آمدن دل کشیدن لذت و حض آوردن

جلد چسپان چابک صاحب جد و جهد

جلدی اهتمام سعی جهد چابکی

طوفان سیلاب درخت توغیان

اعتبار نبردن تنگ و گمان بردن

بی اعتمادی تنگ و گمان بی اعتقادی

معرف و معروف معروف به و معروف عنه

ریزاندن گسفتن پاشیدن فشردن

خودرا پهن کردن منتشر خودرا نمودن

با اطناب بطول بالتفصیل دیر و دراز

اطناب یافته طول کشیده دیر و دراز شده

پاشیده نثار و انباشته شده ریخته — Scattered

نخ آب شدن حل محلول گشتن گداختن

هضم کردن گوارانیدن میگوارانم بجاتن — To digest Hazumcurdun

هضم گوارا بجتنی غذا گوارش — Digestion, Hazūm, Gouwārah

هضم شده گواریده — Digested, Hazum-shudah

روزه گرفتن پرهیز کردن صوم گرفتن — To fast.

پرهیزیدن میپرهیزم

روزه دار صایم پرهیزکن

روزه صوم پرهیز

روزه داره ناشتا صایم ممسک

ناشتا علی الریق بمعده صایم مطلق

روزه شکستن پرهیز خوردن صوم شکستن

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Diffidarſi.	*Diffidere.*	Se defier.	اعتبار نبردن * شك وگمان بردن *
Diffidenza.	*Diffidentia.*	Defience.	بي اعتمادي * شك وگمان * بي اعتقادي *
Di- v. definitione.			
Diffinitivo & diffinito.	*Definitivum & definitum.*	Definitif & defini.	معرّف ومعروف * معرّف به ومعرّف عنه *
Diffondere : ſpargere.	*Diffundere : ſpargere.*	Epancher : epandre.	ريزانيدن * گشفتن * پاشيدن * فشردن *
Diffonderſi.	*Diffundi.*	Sétendre.	خودرا پهن كردن * مشترك خودرا نمودن *
Diffuſamente.	*Fuſè.*	Diffuſement : au long.	باطناب * بطول * بالتفصيل * دير ودراز *
Diffuſo : prolongato.	*Diffuſus: productus*	Diffus : etendu.	اطناب يافته * طول كشيده * دير ودراز شده *
Diffuſo : ſparſo.	*Diffuſus : ſparſus.*	Repandu: epanché	پاشيده * نثار وايثار شده * ريخته *
Digelare.	*Gelu ſolui : liquefieri.*	Degeler.	يخ آب شدن * دل — محلول — گشتن * گداختن *
Digerire : padire.	*Concoquere.*	Digerer.	هضم كردن * گوارانيدن — ميگوارانم * پختن كردن *
Digeſtione.	*Concoctio: digeſtio.*	Digeſtion.	هضم * گوارا * پختني غدا * گوارش *
Digeſto: digerito.	*Concoctus.*	Digeré.	هضم شده * گواريده *
Digiunare.	*Jejunare.*	Jeûneur.	روزه گرفتن * صوم گرفتن * پرهيز گرفتن * پرهيزيدن — ميپرهيزم *
Digiunatore.	*Jejunator.*	Jeuneur.	روزه دار * صايم * پرهيز كس *
Digiuno.	*Jejunium.*	Jeûne.	روزه * صوم * پرهيز *
Digiuno : aggetivo.	*Jejunus.*	Une perſonne qui eſt à Jeun.	روزه دار * ناشتا * صايم * ممسك *
A Digiuno.	*Jejuno ſtomacho.*	A Jeun.	ناشتا * على الريق * بمعنى صايم مطلق *
Rompere il digiuno.	*Frangere jejunium*	Rompre le jeûne.	روزه شكستن * پرهيز خوردن * صوم شكستن *
Dignità : officio.	*Dignitas : officium.*	Dignité : office.	منصب * حكومت * مرتبه * مهم * جاي * منزلت *
Digradare un prete, &c.	*Degradare preſbiterum: &c.*	Dégrader un pretre &c.	منصب كشيش ياغير باطل وهيچ كردن *
Digreſſione.	*Digreſſio.*	Digreſſion.	خلط مبحث * حرف بي جا * كلام خارج از سر مطلب * تكلّم اعراضي * حرف دور وبيرون از مقصد *
Dilacerare.	*Dilacerare.*	Dechirer : mettre en pieces.	دريدن — ميدرم * پاره پاره — تيكه تيكه — خرد خرد كردن *
Dilatare.	*Dilatare.*	Dilater: élargir.	پهن كردن * واسع نمودن * توسيع دادن *
Dilazione.	*Dilatio.*	Delay : retardement.	درنگ * فرغل * مهلت * صبر * انتظار *
Dileticare.	*Titillare.*	Ghatoüiller.	دغدغك كردن * دغدغه كردن *
Diletto: caro : amato.	*Dilectus.*	Bien aimé.	دوست * گرامي * دل پسند * حبيب * محبوب *
Diletto: piacere.	*Delectatio : voluptas.*	Delectation : plaiſir.	صفا * حظ * خوشي * خنج * لذت *
Dilettare.	*Delectare.*	Delecter.	خوش آمدن * دل گشادن * لذت وحظ آوردن *
Diligente.	*Diligens.*	Diligent.	جلد * چشپان * چابك * صاحب جد وجهد *
Diligenza.	*Diligentia.*	Diligence.	جلدي * جد * اهتمام * سعي * جهد * چابكي *
Diluvio.	*Diluvium.*	Deluge.	طوفان * سيلاب * درخت * دريهان *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Dimenare: muovere.	*Commovere.*	Demener: remuer.	حرکت دادن * جنبانیدن ـ میجنبانم * بهم زدن *
Dimenſione.	*Dimenſio.*	Dimenſion.	قدر * قرار * قیاس * کمیّت * اندازه *
Dimenticanza.	*Oblivio.*	Oubli.	فراموشي * نسیان * از خاطر رفتن * از یاد رفتن *
Dimenticarſi.	*Oblivisci.*	Oublier.	فراموش کردن * از خاطر گذشتن * نسیان نمودن *
Dimentirſi.	*Sibi contradicere.*	Se dementir.	دروغگو در آمدن * خودرا کذاب نمودن *
Dimorare.	*Manere: habitare.*	Demeurer: habiter	ساکن ومتوطن بودن * سکنت ـ وطن ـ منزل داشتن *
Dimoſtrazione.	*Demonſtratio.*	Demonſtration.	برهان * دلیل * دلالت * اظهار * اشهار *
Dimoſtrativo.	*Demonſtrativus.*	Demonſtratif.	برهاني * مبرهن * بدهي * قیاس ودلیل پذیر *
Di nuovo: recentemente.	*Recenter.*	De nouveau: fraichement.	تازه * درین نزدیکي * درین چند روز گذشته *
Di nuovo: ancora.	*Iterum: rurſus.*	De rechef: encore.	یکبار دیگر * باز * مرتبه دیگر * نوبت دیگر * مکرر *
Dio.	***Deus.***	**Dieu.**	خُدَا * اَللّهُ * اِلَاهُ * اِیزَدْ *
Altri nomi & attributi di Dio ordinariamente uſitati da Perſiani.	*Alia nomina Dei & attributa paſſim à Perſis uſurpata in communi uſu*	Noms & attributs de Dieu qui ſont en uſage parmy les Perſes.	الله تعالي * خداي تعالي * ایزد تعالي * حضرت پروردگار * پروردگار جل شانه * بار خداي * باري تعالي * سُبْحَانَ الله * جهان جان * داران * داور * دادگر * دادار * کردگار * آفریدگار * خداوند عالمیان *
Dio vi guardi.	*Salve: ſalvete.*	Dieu vous gard'.	خدا نگاهدارد * خدا حافظ شما باد * پناه خدا *
Con lagiuto di Dio.	*Deo juvante.*	Dieu aydant.	بتوفیق خدا * بعون الله تعالي * بکرم ایزد تعالي *
Dio voglia ché.	*Faxit: utinam.*	Dieu veuille que.	انشاء الله که * کاشکي * خدا بسازد که * باري *
Diocezi.	*Diœceſis.*	Dioceſe.	حکم مطران * حکم خلیفه * قلمرو وملک اپیسکپوس *
Di partenza.	*Ad iter accinctus.*	Preſt à partir.	مسافر * روانه * آماده بسفر *
Dipingere.	*Depingere.*	Depeindre.	نقش کردن * تصویر کشیدن * صورت ساختن * شبیه ساختن * منقوش نمودن *
Dipinto.	*Depictus.*	Depeint.	نقش کشیده * منقوش کرده * تصویر نموده *
Diploma.	*Diploma.*	Commandement.	رقم * فرمان * حکم * مثال * آلتمغا *
Dipoi.	*Deinde.*	Aprez cela: aprez.	بعد از این * پس از این * بعد ازي * عقب ان *
Di quà.	*Hinc.*	D'icy.	ازینجا * از اینصوب * اینجانب *
Di quà avanti.	*Deinceps: in poſterum.*	Dorenavant.	من بعد * بعد ازین * پس ازین * باز *
Dire.	*Dicere.*	Dire.	گفتن ـ میگویم * خطاب کردن * فرمودن *
Dire la meſſa.	*Celebrare ſacrum.*	Dire la meſſe.	* پتراک کردن * قداس ساختن *
Direzzione.	*Directio.*	Direction.	هدایت * تعلیم * آستادي * ارشاد *
Direttoré.	*Director.*	Directeur.	راهنما * مهدي * مرشد * هدایت کننده * شیخ *
Dirimpetto.	*Ex adverſo.*	A l'oppoſite.	مقابل * روبرو * پیش * مواجه * برخلاف *

حرکت دادن، جنبانیدن، می جنبانم، بهم زدن

قدر، قرار، قیاس، کمیت، اندازه

فراموشی، نسیان، ازخاطر رفتن، از یاد رفتن

فراموش کردن، ازخاطر گذشتن، نسیان نمودن

دروغ گو در آمدن، خود را کذاب نمودن

ساکن و متوطن بودن، سکنت، وطن، منزل داشتن

برهان، دلیل، دلالت، اظهار، استشهاد ¹ Demonstration. Burhan. Dulleel. Dulalut

برهانی، حجت، بدیهی، قیاسی، و دلیل پذیر

تازه، و در این نزدیکی، و در این چند روز گذشته

یکبار دیگر، باز، مرتبه دیگر، نوبت دیگر، مکرر

الله تعالی، خدای تعالی، ایزد تعالی، حضرت پروردگار

پروردگار جل شانه، بارخدای، باری تعالی

سبحان الله، جهان بان، داراد، داور، دادگر

دادار، کردگار، آفریدگار، خداوند عالمیان

خدا نگاه دارد، خدا حافظ شما باد، پناه خدا

توفیق خدا، بعون الله تعالی، بکرم ایزد تعالی

ان الله که کاشکی خدا بازده که باری

حاکم مطران حکم خلیفه قلمرو مملکت الکوس

مسافر روانه امادهٔ سفر

نقش کردن تصویر کشیدن صورت ساختن

شبیه ساختن منقوش نمودن

نقش کشیده منقوش کردیده تصویر نموده

رقم فرمان حکم مثال التمغا

بعد ازین پس ازین باکه — *afterwards*

گفتن میگویم خطاب کردن فرمودن — *to say*

بعد ازین پس ازین بعد ازین عقب ان

ازاینجا ازانصوب اینجانب — *hence*

من بعد بعد ازین پس ازین باز

بتراک کردن قداس ساختن

هدایت تعلیم استادی ارشاد

راهنما مهدی مرشد هدایت کننده

مقابل روبرو پیش مواجه برخلاف — *opposite*

بی رنگ شده رنگ باخته بی لون مانده

معذرت ساختن عذر آوردن

گمان بردن بی اعتقاد نمودن شک کردن to doubt

دل شکستن بی دماغ ساختن رنجانیدن

بی دماغ گشتن غصه خوردن دل شکسته شدن

غصه غم دل شکستگی بی دماغی

منع کردن از قصد برگردانیدن

ناسزا بی جای بی گنجایش نشایسته

نامناسب بودن گنجایش نداشتن بیجا بودن

سرواز سرکشاده مکشوف

واکردن کشادن مینک بم مکشوف نمودن

ناموافق بی نسبت مخالف نابرابر درزم

خلاف میزان واصول بی آهنگ

مخالف آمدن ناموافق بودن یگانگی شکستن

خالی گذشتن وطن ترک نمودن to abandon one's Country

سکنت برطرف کردن

غیرمعمور بی آبادانی سکنا ناپذیران

عادت ترک کردن خو برطرف نمودن

جفا تصدیع زحمت تعب

یراق از دست گرفتن صلاح از دست برداشتن

فتنه بلا بدبخت مصیبت زلت

نقصان خسارت زیان ضرر مضرت loss, defect, Injury

بی بخت بی طالع بی نصیب بی اقبال

شاکرد پرورده مزوری تلمید

جدا کردن علاحده گذاشتن

وارسیدن تشخیص کردن مشخص گردانیدن

نشیب دامن هبوط

حل کردن محلول نمودن واکردن

علم فن

طریق طریقه الت وتازیانه سلوک گشتان

تعلیم حکم ریاضت

بدذات موذی بی ادب هرزه کار

زنگ برگردانیدن لون برطرف کردن

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Diſabitare.	*Incolatum deſerere*	Des habiter : de laiſſer.	خالي كذاشتن * وطن ترك نمودن * سكنى برطرف كردن *
Diſabitato.	*Incultus.*	Deshabité.	غير معمور * بي آبادني * بي سكنا * ناآبادان *
Diſacoſtumare.	*Deſueſcere.*	Perdre la coutume	عادت ترك كردن * خو برطرف نمودن *
Diſaggio.	*Incommodum.*	Incommodité.	جفا * تصديع * زحمت * تعب *
Diſarmare.	*Arma auferre.*	Deſarmer.	يراق از دست كرفتن * سلاح از دست برداشتن *
Diſaſtro.	*Infortunium.*	Deſaſtre.	فتنه * بلا * بد بختي * مصيبت * زلّت *
Diſavantaggio:	*Noxa.*	Deſavantage.	نقصان * خسرت * زيان * ضرر * مضرت *
Diſaventurato.	*Infortunatus.*	Malheureux.	بي بخت * بي طالع * بي نصيب * بي اقبال *
Diſcepolo.	*Diſcipulus.*	Diſciple.	شاكرد * پرورده * منروري * تلميذ *
Diſcernere : ſeparare.	*Diſcernere:ſegregare.*	Diſcerner: mettre à part.	جدا كردن * علحده كذاشتن *
Diſcernere : cognoſcere.	*Diſcernere : cognoſcere.*	Diſcerner: reconnoître.	وا رسيدن * تشخيص كردن * مشخص كردانيدن *
Diſceza.	*Clivus.*	Deſcente.	نشيب * دامن * هبوط * ته * سراشيب *
Diſciogliere.	*Solvere.*	Delier: diſſoudre.	حل كردن * محلول نمودن * واكردن *
Diſciplina: ſcienza	*Diſciplina: ſcientia.*	Diſcipline: ſcience.	علم * فن *
Diſciplina : ſtromento d'auſterità.	*Diſciplina : inſtrumentum auſteritatis.*	Diſcipline:inſtrument d'auſterité.	طريق * طريقه آلت و تازيانه سلوك كشان *
Diſciplina: governo.	*Diſciplina:regimen.*	Diſcipline: gouvernement.	تأديب * تعليم * حكم * نساك * رياضت *
Diſcolo.	*Indiſciplinatus.*	Libertin: dereglé.	بد ذات * مرني * بي ادب * هرزه كار *
Diſcolorire.	*Decolorare.*	De colorer: deteindre.	رنك بر كردانيدن * لون برطرف كردن *
Diſcolorito.	*Decolor.*	Decoloré.	بي رنك شده * رنك باخته * بي لون مانده *
Diſcolparſi.	*Excuſationem adducere.*	S'excuſer.	معذرت خواستن * عذر آوردن *
Diſconfidarſi.	*Diffidere.*	Se defier.	كمان بردن * بي اعتقاد نمودن * شك كردن *
Diſconfortare.	*Dehortari.*	Deconforter.	دل شكستن * بي دماغ ساختن * رنجانيدن *
Diſconfortarſi.	*Animo deſpondere.*	Se decourager.	بي دماغ كشتن * غصه خوردن * دل شكسته شدن *
Diſconforto.	*Diſſuaſio.*	Deconfort.	غصه * غم * دل شكستكي * بي دماغي *
Diſconſigliare.	*Diſſuadere.*	Diſſuader.	منع كردن * از قصد بر كردانيدن *
Diſconveniente	*Incongruens.*	Mal à propos.	ناسزا * بي جاي * بي كنجايش * ناشايسته *
Diſconvenire.	*Dedecere.*	N'être pas convenable.	نامناسب بودن * كنجايش نداشتن * بي جا بودن *
Diſcoperto.	*Detectus.*	Decouvert.	سرواز * سر كشاده * مكشوف *
Diſcoprire.	*Detegere.*	Decouvrir.	وا كردن * كشادن ـ ميكشايم * مكشوف نمودن *
Diſcordante.	*Diſſidens : diſcrepans.*	Diſcordant.	ناموافق * بي نسبت * مخالف * نابرابر * دژم *
Diſcordante nel cantare.	*Diſſonus.*	Diſcordant à chanter.	غير ملايم * خلاف ميزان و اصول * بي آهنك *
Diſcordare.	*Diſſidere:diſcrepare*	Diſcorder.	مخالف آمدن * ناموافق بودن * يكانكي شكستن *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Diſcordare nella voce.	*Diſſonum eſſe.*	Diſcorder en voix.	بي آهنگ خواندن * خلاف مقام و اصول خواندن *
Diſcordanza delle voci.	*Diſſonantia.*	Diſſonance.	بي اندازه آواز * بد ميزان آواز *
Diſcordia.	*Diſcordia.*	Diſcorde.	مخالفت * عداوت ـ كينه * بي اتفاقي *
Diſcorrere.	*Ratiocinari.*	Diſcourir.	دليل آوردن * محاورت و مكالمت نمودن *
Diſcorſo: ragione	*Diſcurſus: ratio.*	Diſcours: raiſonnement.	عقل * نطق * دليل * حكم *
Diſcorſo: oratione.	*Diſcurſus: oratio.*	Diſcours: harangue.	وعظ * موعظه * بغلتاق * تكلّم * استدلال *
Diſcorſo: colloquio.	*Diſcurſus: colloquium.*	Diſcours: entretien.	كپي * صحبت * گفت و گوي * دوچار * كنبوره *
Diſcorteze.	*Inhumanus.*	Diſcourtois: incivil.	بي ادميت * بي ادب * بي مروت *
Diſcoſto.	*Alienus: remotus.*	Eloigné: diſtant.	دور * بعيد * بيگانه *
Diſcrezione.	*Diſcretio.*	Diſcretion.	مروت * عدل * انصاف * تميز * فقه *
Diſcreto.	*Diſcretus.*	Diſcret.	منصف * صاحب مروت * صاحب تميز * فقيه *
Diſcuſcire.	*Diſſuere.*	Decoudre.	دريدن * واشكافتن * درز شكافتن *
Diſcuſſione.	*Diſcuſſio.*	Diſcuſſion: recherche.	تميز * تفتيش * سنج *
Diſdirſi: ritrarre la parola.	*Revocare verbum.*	Se dedire.	منكر شدن * حاشا كردن * از قول برگشتن *
Diſennato: ſenza ſenſo.	*Amens.*	Inſenſé.	ديوانه * احمق * شوريده * بي عقل *
Diſfare: rovinare	*Deſtruere.*	Defaire: ruiner.	ضايع كردن * خراب كردن * منهدم گردانيدن *
Diſfarſi: ſquagliarſi.	*Diſſolui: liquefieri.*	Se fondre: ſe diſſoudre.	گداختن ـ ميگدازم * آب شدن * ذايب گرديدن *
Diſfatto: rovinato	*Deſtructus.*	Defait: detruit.	خراب * منهدم * برطرف و نابود شده * ويران *
Diſfatto: ſquagliato.	*Liquefactus.*	Fondu: diſſout.	گداخته * آب شده * حل شده * محلول *
Diſfavorire.	*Refragari.*	Deſſervir: eſtre contraire.	ضد كردن * چپ كسي بودن * فعل عداوت كردن *
Diſgiugnere.	*Diſiungere.*	Dejoindre: deſunir.	جدا كردن * افتراق كردن * فرق و فصل نمودن *
Diſgomentare.	*Terrere.*	Etonner: épouvanter.	ترسانيدن * تخويف رسانيدن * وهمناك نمودن *
Diſgravio: ſcarico di gabella.	*Exemptio à vectigali.*	Decharge de gabelle.	معافي * معاف نامچه * بخشش جزيه و باج *
Diſgrazia.	*Infortunium.*	Diſgrace: malheur	بدبختي * مصيبت * زلّت * بلا * قضا *
Diſgraziato.	*Infortunatus.*	Diſgtacié: malheureux.	بدبخت * بي اقبال * دنوبده * نامراد * شوم *
Diſgroſſare: dare il primo abozzo.	*Informare.*	Degroſſir: ebaucher.	هيولا ساختن * اندام ساختن *
Diſguſtare.	*Moleſtare.*	Cauſer du degout: du deplaiſir.	رنجانيدن * آلم رسانيدن * آزاردادن *
Diſimpegnarſi.	*Liberare ſe: extricare ſe.*	Se dégager: ſe depetrer.	خود را خلاص كردن * كلفه كندن * كارسازي كردن *
Diſinganno.	*Reſipiſcentia.*	Changement d'avis.	حقيقت شناسي * بازگشتن از غلط *
Dſingannare.	*Reducere ab errore*	Detromper: deſabuſer.	حقيقت وا نمودن * از غلط وا گردانيدن *
Diſintereſſato.	*Expers lucri.*	Des-intereſſé.	بي طمع * بي مطلب * بي مراد *
Diſlattare.	*Ablactare.*	Sevrer.	از شير بريدن * از پستان قطع نمودن *
Diſleale: infedele.	*Perfidus.*	Deloyal: perfide.	حرام زاده * بد نفس * خاين * بي وفا *

بی اہنگ خواندن خلاف مکام واصول خواندن

بی اندازہ آواز نبدجیزان آواز

مخالفت عداوت کینہ بی اتفاقی

دلیل آوردن محاورت ومکالمت نمودن

عقل نطق دلیل حکم

وعظ موعظت بغلتاق تکلم استدلال

گپی صحبت گفت وگو دوچار کنبورہ

بی ادمیت بی ادب بی مروت

دور بعید بیگانہ

مروت عان انصاف تمیز فقہ

دریدن وانشکافتن درزشکافتن

تمیز تفتیش صنج

منکر شدن حشا کردن ازقول برگشتن

دیوانہ احمق شوریدہ بی عقل

ضایع کردن خراب کردن مہدوم کردن لنیدن

گداختن میکدازم آب شدن ذایب کردیدن

خراب مہدوم برطرف نابود شدہ ویران

گداختہ آب شدہ حل شدہ محلول

زدکردن حیب کسی بودن فعل عداوت کردن

جدا کردن افتراق کردن فرق وفصل نمودن

ترسانیدن تخویف کردن برساندن وهمناک نمودن

معافی معاف نامچه بخشش جزیه وباج

بدبخت مصیبت بلا ذلت قضا

بدبخت بی اقبال نامرد شوم

هیولا ساختن اندام ساختن

رنجانیدن الم رساندن آزار دادن

خود را خلاص کردن یکار سازی کردن

حقیقت شناسی بازگشت از غلط

حقیقت وانمودن از غلط وا گردانیدن

بی طمع بی مطلب بی مراد • unasked

از شیر بریدن از پستان قطع نمودن

حرام زاده بدنفس خاین بی وفا

حصه کردن بخش کردن تقسیم نمودن

حصه قسمت بخش تقسیم

حصه کرده شده تقسیم نموده منقسم

حصه کننده صاحب قسمت و تقسیم قاسم

حوائجخانه کلر گنجینه

برات یافته کدخدائی کتخدانامه

خلاص کردن معاف داشتن مسلم نمودن

مسلم معاف مطلق صاحب برات و یافته

حوائجدار کارچی

ناامید شدن مایوس گردیدن درماندن

از سر ناامیدواری ناامیدانه از روی یاس

ناامیدواری ناامیدی یاس درماندگی

برهم زدن شکست دادن تلاشی نمودن

خیانت حرام زدگی حق ناشناسی

ازجای خود حرکت دادن خلع نمودن

ازجای رفته خلع زیرفته

نقل مکان کردن ازمنزل بیرون رفتن

نجاست فسق پلشتی پلیدی بی عاری

پلشتانه ازروی فسق وفجر

شوخ پلشت پلید فاسق بی عار

بدنام ساختن رسوا کردن ننگ گردانیدن

رسوای شده ننگ دیده ناسپاس دون

بدنامی رسوائی رشتک قباحت عیب

ازحد بیرون بافراط بی رونقی بغایت · Beyond bounds

بی پایان غیرمضبوط نامعقول

فتنه بی رونقی اختلاط فساد مفسده a Disturbance

بس نهایت ف چنانکه

پیغام بشارت

ناپدید شدن ازحضور رفتن کم شدن

تفاوت اختلاف بی نسبتی

غیرچیز چیزی دیکر نابرابر مختلف متفاوت

جدا جداگانه علحده ازطرف

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Diſlealtà: infedeltà.	*Perfidia.*	Deloyauté: perfidie.	خیانت * حرام زادگی * حق ناشناسی *
Diſluogare: ſnodare.	*Luxare.*	Diſloquer: demettre.	از جای خود حرکت دادن * خلع نمودن *
Diſluogato.	*Luxatus.*	Diſloqué: demis.	از جای رفته * خلع پذیرفته *
Disloggiare.	*Hoſpitium relinquere.*	Deloger.	نقل مکان کردن * از منزل بیرون رفتن *
Diſoneſtà.	*Turpitudo.*	Deshonnêteté.	نجاست * فسق * پلشتی * پلیدی * بی عاری *
Diſoneſtamente.	*Inhoneſtè: turpiter.*	Deshonnêtement.	پلشتانه * بیهودگانه * ازروی فسق و فجور *
Diſoneſto.	*Inhoneſtus: turpis.*	Deshonnête.	شوخ * پلشت * پلید * فاسق * بی عار *
Diſonorare.	*Dedecorare.*	Deshonorer.	بد نام ساختن * رسوا کردن * ننگ کردانیدن *
Diſonorato.	*Inhonoratus.*	Deshonoré.	رسوای شده * ننگ کردیده * ناسپاس * دون *
Diſonore.	*Dedecus.*	Deshonneur.	بد نامی * رسوایی * زشتی * قباحت * عیب * طعنه *
Diſordinatamente	*Inordinatè.*	Deſordonnement	از حد بیرون * بافراط * بی رونقی * بغایت *
Diſordinato.	*Inordinatus.*	Deſordonné.	بی پایان * غیر مضبوط * نامعقول *
Diſordine.	*Confuſio.*	Deſordre.	فتنه * بی رونقی * اختلاط * فساد * مفسده *
Di ſorte che.	*Ita ut:*	De ſorte que.	پس * نهایت * ف * چنانکه *
Diſpaccio: ſpedizione.	*Expeditio.*	Depêche: expedition.	پیغام * بشارت *
Diſparire.	*Diſparere.*	Disparoître.	ناپدید شدن * از حضور رفتن * کم شدن *
Diſparità.	*Diſparitas.*	Inegalité.	تفاوت * اختلاف * بی نسبتی *
Diſpare: diſuguale	*Diſpar.*	Inegal.	دگرچیز * چیزی دیگر * نابرابر * مختلف * متفاوت *
Diſparte.	*Seorſim.*	A part: a l'ecart.	جدا * جداگانه * علحده * ازطرف *
Diſpartire.	*Diſtribuere.*	Departir.	حصه کردن * بخش کردن * تقسیم نمودن *
Diſpartimento.	*Diſtributio.*	Departement: diſtribution.	حصه * قسمت * بخش * تقسیم *
Diſpartito.	*Diſtributus.*	Diſtribuè: departi	حصه کرده شده * تقسیم نموده * منقسم *
Diſpartitore.	*Diſtributor.*	Diſtributeur.	حصه کننده * صاحب قسمت و تقسیم * قاسم *
Diſpenza: luogo per riporre.	*Penuarium.*	Depence: lieu à reſerver.	حوایج خانه * کلر * کنجینه *
Diſpenza: ſoluzione.	*Exemptio: immunitas.*	Diſpenſe: immunité.	برات * یافته * معفیّة * کدخدایی * گشادنامه *
Diſpenſare: ſciorre.	*Diſpenſare: eximere*	Diſpenſer: exempter.	خلاص کردن * معاف داشتن * مسلّم نمودن *
Diſpenſato.	*Diſpenſatus: exemptus.*	Diſpenſé: exempté.	مسلّم * معاف * مطلق * صاحب برات و یافته *
Diſpenſiere.	*Promus.*	Depenſier.	حوایج دار * کلرچی *
Diſperare.	*Deſperare.*	Deſeſperer.	ناامید شدن * مایوس کردیدن * درماندن *
Diſperatamente.	*Deſperanter.*	Par deſeſpoir.	ازسر ناامیدواری * نامرادانه * ازروی ایاس *
Diſperato.	*Deſperatus.*	Deſeſperé.	مایوس * ناامید * درمانده * ناکام *
Diſperatione.	*Deſperatio.*	Deſeſpoir.	ناامیدواری * ناامیدی * ایاس * درماندگی *
Diſperdere.	*Diſſipare.*	Defaire: mettre en déroute.	برهم زدن * شکست دادن * تلاشی نمودن *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Diſpergere.	*Diſpergere.*	Diſperſer : épandre.	پاشیدن ـ میپاشم * ریزاندن * فشردن *
Diſperſione: diſſipazzione.	*Diſperſio: diſſipatio.*	Diſperſion : diſſipation.	پلاشی * تلف * شکست * نابود شدگی *
Diſperſo: rovinato	*Diſperſus: diſſipatus*	Diſperſé : ruiné : diſſipé.	برهم زده * شکسته خورده * تندونه * خُرد خان *
Diſpetto: ingiuria.	*Deſpectus: injuria.*	Depit : injure.	بد نفسی * خفت * احتقار * قصد غار * مهنت *
A diſpetto di tutti	*Omnium deſpectu.*	En depit de tous.	بغرض همه کس * بغیظ همه * از قصد آزردگی همه *
Diſpiacere : faſtidio.	*Faſtidium : diſplicentia.*	Deplaiſir: chagrin.	رنج * غم * دلگیری * اندوه * جفا * غصه * حسرت * الم * زحمت * اذیت * آزار *
Diſpiacere : non piacere.	*Diſplicere.*	Deplaire : deſagréer.	ناخوش آمدن * ناپسند بودن * غیر مقبول بودن *
Diſpiacere : fare diſpiacere.	*Moleſtiam parere.*	Fâcher : deplaire.	آزار دادن * رنجانیدن * آزرده ـ دلگیر کردن *
Mi diſpiace.	*Diſplicet mihi.*	Il me deplait.	دلگیرام * غم میخورم * ازاین راه دلم میسوزد *
Diſpiacevole.	*Moleſtus.*	Deplaiſant : fâcheux.	ناخوش * ناپسند * بد * سنگین * آزار رسان *
Diſporre: ordinare.	*Diſponere.*	Diſpoſer : ranger.	ترتیب نهادن * رونق دادن * درست ساختن *
Diſporſi.	*Statuere: accingere ſe.*	Se diſpoſer: ſe preparer.	کارسازی خود را کردن * حاضرباش کردن * تیار شدن *
Diſpoſizione.	*Diſpoſitio.*	Diſpoſition : arrangement.	ترتیب * رونق * صنف * مراتبه *
Diſpoſitione: abilita.	*Diſpoſitio : habilitas.*	Diſpoſition: habilité.	قابلیت * استعداد * وقوف * وسع *
Diſpoſtezza: ſnellezza.	*Agilitas.*	Agilité : vivacité.	چابکی * چشپانی * چالاکی * جلدی *
Diſpoſto : ſnello.	*Agilis.*	Diſpot : agile.	جلد * چشپان * چابک * چالاک * لطیف *
Diſpoſto: pronto.	*Diſpoſitus : promptus.*	Diſpoſé: preſt: appareillé.	حاضر * تیار * مهیا * مستعد * آماده *
Diſpregiare : dileggiare.	*Deſpicere: contemnere.*	Mepriſer.	سبک ساختن * خفیف داشتن * استخفاف نمودن *
Diſputa.	*Diſputatio.*	Diſpute.	بحث * مباحثه * مجادله * جدل * گفت وگوی *
Diſputare.	*Diſputare.*	Diſputer.	مباحثه کردن * گرسیدن * بحث ورزیدن * کاویدن *
Diſputatore.	*Diſputator.*	Diſputeur.	مباحث * گرسیده * خصیم * صاحب مباحثه * مجادل *
Diſſagrare.	*Deſacrare.*	Profaner.	پوچ ـ نجس ـ ناپاک و مردار ساختن *
Diſſancinare: penſare.	*Examinare.*	Examiner: penſer.	سنجیدن * فکر کردن * باندیشه بردن * اطناب نمودن *
Diſſegnare : delineare.	*Delineare.*	Deſſiner: tracer.	طرح * کشیدن * سیاه کشی ساختن * خط کشی کردن * هیولا ساختن *
Diſſegnatore.	*Delineator.*	Deſſinateur.	مصور * طرّاح * اندازه کش * طرح کش *
Diſſegno: ſchizzo.	*Delineamentum.*	Deſſein : projet: ébauche.	طرح * سیاه خط * خط کشی * اندازه * اندام *
Diſſenſione.	*Diſcordia.*	Diſſenſion: diſcorde: débat.	جنگ * جدل * غوغا * قرقشه * مناقشه * شور *
Diſſenteria.	*Dyſenteria.*	Diſſenterie : flux de ſang:	اسهال خون * قروح الامعاء * درب * ساده شدن روده *
Diſſentire.	*Diſſentire.*	N'eſtre pas d'accord.	باهم مخالف بودن * مخالفت و مخاصمت همدیگر داشتن *
Diſſertare: uprire.	*Reſerare.*	Ouvrir.	وا کردن * گشادن ـ میگشایم * محلول کردانیدن *

پاشیدن میپاشم ریزاندن فشردن
تلاشي تلف شکست نابودشدني
برهم زده شکست خورده خردخان
بدنفسي خفت احتقار
بغرض همه کس بغبطه همه ازقصد آزردگی همه
رنج غم دلگیري اندوه جفا غصه حسرت
الم زحمت اذیت آزار
ناخوش آمدن ناپسند بودن غیرمقبول بودن
تربیت نهادن رونق دادن درست ساختن
آزار دادن رنجانیدن آزرده دلگیر کردن
دلگیرام غم میخورم ازین راه دلم میرزد
ناخوش ناپسند بد سنگین آزاررسان
کارسازي خوراکردن حاضرباش کردن تیارشدن
ترتیب. رونق صف مراتبه — Diſpoſition, order, Situation, State
قابلیت استعداد وقوف — Ability, ingenuity, aptneſs, capacity
چابکي چیاني چالاکي جلدي
جلد چیان چابک چالاک لطیف
حاضر تیار مهیا مستعد آماده — ready, prepared
سبک ساختن خفیف داشتن استخفاف نمودن

بحث مباحثه مجادله جدل گفت وگوئی

مباحثه کردن گرسیدن بحث ورزیدن کاویدن

مباحث گرسیده خصیم صاحب مباحثه مجادل

پوچ نجس ناپاک و مردار ساختن

سنجیدن فکر کردن باندیشه بردن اطناب نمودن *to weigh, to deliberate*

طرح کشیدن سیاه کشی ساختن

خط کشی کردن هیولا ساختن

مصور طرّاح اندازه کش طرح کش

طرح سیاه خط خطکشی اندازه اندام

خنک جدل مناقشه شور

اسهال خون

باهم مخالف بودن مخالفت و مخاصمت همدیگر داشتن *to be at variance*

واکردن گشادن میکت یم محلول گردانیدن

دوري بعد فاصله شتم — Distance

مدت زمان وقتي اثنائي — a time, a length of time

دور بودن دور ایستادن بعید بودن

سراحت بی‌اعتدال تشویش

پهن کردن واز کردن گستردن

دیر دراز باطناب برسبیل طول

دراز طویل وسیع مطول

تار تار جدا کردن بافتگی حل فارغ کردن

یک بیت یک شعر وردیف

تقطیر کردن متقاطر نمودن

فصل کردن فرق کردن تمیز کردن

امتیاز ساختن

تفاوت فرق تمیز امتیاز فصل

ناماننـد مختلف ناهمتا چیزی دیگر ناموافق

تفاوت اختلاف بی نسبتی

تقیه کردن مدارا نمودن دلال و پی ورزیدن

روی تقیه مدارا دلال شیوه ریا

ریاکار صاحب شیوت و مدار تقیه ورز غاش

پراکندن تلف ضایع و زایل نمودن

خرخان ساختن حرکردن

پراکنده رند مصرف ضایع کننده

گدازانیدن مسکیدازانم حل محلول نمودن

دنه هرزه کاری شکم بندگی بدنفسی

دنه گرفته هرزه کار شکم بنده مرد خراب بدراه

تفاوت داشتن اختلاف باهم نپذیرفتن

بی آهنگ بی اتفاق ورزم ناموافق نابرابر

بی آهنگی اختلاف بی نسبتی

منع کردن نهیب کردن پشیمان ساختن

منع نهیب نهی

واکودن خلاص کردن آزاد ساختن

حل نمودن محلول کردن

دور بعید فاصله دار

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Diſſimigliante: diſſimile.	*Diſſimilis: diverſus.*	Diſſemblable: divers.	نامانند * مختلف * ناهمتا * چیزی دیگر * ناموافق *
Diſſimiglianza.	*Diſſimilitudo.*	Diſſemblance.	تفاوت * اختلاف * بی نسبتی *
Diſſimulare.	*Diſſimulare.*	Diſſimuler.	تقیه کردن * مدارا نمودن * دلال و بی ورزیدن *
Diſſimulazione:	*Diſſimulatio.*	Diſſimulation.	دوئی * تقیه * مدارا * دلال * دوئی * شیوه * ریا * قلبج * قلبج *
Diſſimulatore.	*Diſſimulator.*	Diſſimulé.	ریاکار * صاحب شیوه و مدارا * تقیه ورز * غاش *
Diſſipare.	*Diſſipare.*	Diſſiper.	پراکندن * دهشیدن * تلف — ضایع و زایل نمودن * خرج ساختن * صرف کردن *
Diſſipatore.	*Diſſipator.*	Diſſipateur.	پراکننده * رند * مصرف * ضایع کننده *
Diſſolvere.	*Diſſolvere: liquefacere.*	Diſſoudre: fondre.	تکدازانیدن — میگدازانم * حل — محلول نمودن *
Diſſoluzione.	*Diſſolutio: intemperantia.*	Diſſolution: débauche.	دنده * هرزه کاری * شکم بندگی * بی نفسی *
Diſſoluto: intemperante.	*Diſſolutus: perditus*	Diſſolu: perdu: débauché.	دنده کرفته * هرزه کار * شکم بنده * مرد خراب * بی راه *
Diſſomigliare.	*Diſcrepare.*	Etre diſſemblable.	تفاوت داشتن * اختلاف باهم پذیرفتن *
Diſſonante.	*Diſcors: diſſonus.*	Diſcordant.	بی آهنگ * بی اتفاق * درم * ناموافق * نابرابر *
Diſſonanza.	*Diſſonantia.*	Diſſonance.	نغمه * بی آهنگی * اختلاف * بی نسبتی *
Diſſuadere.	*Deterrere.*	Diſſuader.	منع کردن * نهیب کردن * پشیمان ساختن *
Diſſuaſione.	*Diſſuaſio.*	Diſſuaſion.	منع * نهیب * نهی *
Diſtaccare.	*Revellere.*	Detacher.	واکردن * خلاص کردن * آزاد ساختن * حل نمودن * محلول کردن *
Diſtante: diſcoſto	*Diſtans: remotus.*	Diſtant: eloigné.	دور * بعید * فاصله دار *
Diſtanza: lontananza.	*Diſtantia: elongatio.*	Diſtance: eloignement.	دوری * بعد * فاصله * شم *
Diſtanza di tempo	*Temporis intervallum.*	Diſtance: intervalle de temps.	مدت * زمان * وقتی * اثنای *
Diſtare: eſſere lontano.	*Diſtare.*	Etre diſtant.	دور بودن * دور ایستادن * بعید بودن *
Diſtemperanza.	*Intemperies.*	Intemperature: intemperie.	بی صحت * شراحف * بی اعتدال * تشویش *
Diſtendere.	*Diſtendere.*	Etendre: deplier.	پهن کردن * واز کردن * کستردن *
Diſteſamente.	*Fuſe.*	Au long: amplement.	دیر و دراز * باطناب * برسبیل طول *
Diſteſo.	*Diſtenſus: prolixus.*	Etendu.	دراز * طویل * وسیع * مطول *
Diſteſſere.	*Diſſuere.*	Détitre: defaire le tiſſu.	تارتار جدا کردن * بافتگی حل و فارغ کردن *
Diſtico.	*Diſtichum.* δίστιχον.	Diſtique: vers de poëſie.	بیت * یک بیت * یک شعر و دو بیت *
Diſtillare.	*Diſtillare.*	Diſtiller: degoûter.	به قرع انبیک کشیدن * تقطیر کردن * متقاطر نمودن *
Diſtillazione.	*Diſtillatio.*	Diſtillation.	تقطیر * قرع انبیک * زهش * زوبعه *
Diſtinguere.	*Diſtinguere.*	Diſtinguer.	فصل کردن * فرق نمودن * تمیز کردن * امتیاز ساختن * کزاریدن *
Diſtinzione	*Diſtinctio.*	Diſtinction.	تفاوت * فرق * تمیز * امتیاز * فصل *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Diſtinto.	*Diſtinctus.*	Diſtingué.	مختلف * مغيّر * متميز *
Diſtornare.	*Amovere.*	Detourner.	پريشان كردن * ممنوع نمودن * معطل ساختن * تشويش رسانيدن * مشوش ساختن *
Diſtornarſi.	*Amovere ſe.*	Se detourner.	پريشان شدن * بي كار شدن * معطل گرديدن *
Diſtorto.	*Diſtortus.*	Tourné : tordu.	كج * ناراست * ناهموار * اعوج * معوج * غير مساوي *
Diſtrare.	*Diſtrahere.*	Diſtraire.	پريشان ساختن * متفرق گردانيدن *
Diſtrazzione.	*Diſtractio.*	Diſtraction.	تشويش * پريشاني * تفرقي *
Diſtratto.	*Diſtractus.*	Diſtrait.	پريشان * متشوش * متفرق *
Diſtretto: terra. Diſtretto: v: ſtretto.	*Ditio : clima.*	Détroit: terre: climat.	حكم * حكومت * كشور * توابع *
Diſtribuire.	*Diſtribuere.*	Diſtribuer.	حصه كردن * قسمت ـ تقسيم ـ توضيع نمودن *
Diſtribuzione.	*Diſtributio.*	Diſtribution.	بخش * تقسيم * قسمت * توضيع * حصه *
Diſtribuitore.	*Diſtributor.*	Diſtributeur.	تقسيم كننده * قاسم * صاحب قسمت * حصه كننده * بخش كننده * صاحب رسوم *
Diſtribuito.	*Diſtributus.*	Diſtribué.	حصه كرده شده * قسمت شده * مقسوم گرديده *
Diſtricare.	*Extricare.*	Debarraſſer	خلاص كردن * آزاد ساختن * نجات دادن *
Diſtricamento.	*Extricatio: liberatio*	Debarraſſement.	خلاصي * فراغت * نجات *
Diſtruggere.	*Deſtruere.*	Detruire.	خراب كردن * منهدم گردانيدن * ويران ساختن *
Diſtruggitore.	*Deſtructor.*	Deſtructeur.	خراب كننده * هادم * ويران كننده *
Diſtruzzione.	*Deſtructio.*	Deſtruction.	ويراني * خرابي * انهدام *
Diſtrutto.	*Deſtructus.*	Detruit.	خراب شده * ويران گرديده * منهدم *
Diſturbo.	*Perturbatio.*	Trouble.	دستپاچگي * پريشاني * سرگرداني * منع * تعرض *
Diſturbare.	*Perturbare.*	Troubler.	دستپاچه كردن * پريشان وسرگردان ساختن *
Diſturbatore.	*Perturbator.*	Troubleur: auteur de trouble.	هرزه كار * مانع * فتنه ساز *
Diſturbato.	*Perturbatus.*	Troublé.	پريشان شده * منع پذيرفته * سرگردان شده *
Diſubbidiente.	*Repugnans mandatis.*	Deſobeiſſant.	خودسر * نافرمان * معند * لد *
Diſubbidire.	*Repugnare mandatis.*	Deſobeir.	اطاعت نكردن * فرمان نابردن * سرخودي ساختن *
Diſubbligare: trattare male.	*Malè accipere.*	Deſobliger : maltraitter.	بدي كردن * نانيكي فعل بكسي داشتن *
Diſubbligarſe : levar dall'ubligo.	*Liberare à munere & onere.*	Décharger d'un devoir.	از حق منت خلاص كردن * حق بخشيدن *
Diſubbligazione.	*Liberatio à munere & onere.*	Decharge d'une obligation.	بخشش وخلاصي از سرمنت *
Diſubligo.	*Pravus agendi modus.*	Action deſobligente: deplaiſir.	كارنانيكي * بد كردار * فعل حق نا شناش *
Diſvezzarſi.	*Deſueſcere.*	Se des-accoutumer.	عادت ترك كردن * خود برطرف نمودن *
Diſvezzato.	*Deſuefactus.*	Des-accoutumé.	خود را از دست گذاشته * عادت را ترك نموده *
Diſuguale.	*Inæqualis.*	Inegal.	نابرابر * نامساوي * غير متساوي *

مختلف مغیر متمیز

پریشان کردن ممنوع نمودن معطل ساختن

تشویش رساندن مشوش ساختن

پریشان شدن بی کار شدن معطل گردیدن

پریشان ساختن متفرق گردانیدن

تشویش پریشانی تفرقی

پریشان متشوش متفرق

حکم حکومت کشور توابع

حصه کردن قسمت تقسیم توضیع نمودن

بخش تقسیم قسمت توضیع حصه

تقسیم کننده قاسم صاحب قسمت حصه کننده

بخش کننده صاحب سوم

حصه کرده شده قسمت شده مقسوم گردیده

خلاص کردن آزاد ساختن نجات دادن — To clear, to get out, to rid of or from.

خلاصی فراغت نجاد — Clearing, disentangling &c. Khlasee, Fraghut.

خراب کردن منهدم گردانیدن ویران ساختن

خراب کننده هادم ویران کننده

ویرانی خرابی انهدام

خراب شده ویران گردیده منهدم

دستپاچگی پریشانی سرگردانی منع تعرض

دستپاچه کردن پریشان وسرگردان ساختن

هرزه کار مانع فتنه‌ساز

پریشان شده منع پذیرفته سرگردان شده

خودسر نافرمان معاند — Disobedient

اطاعت نکردن فرمان نبردن سرخودی ساختن

بدی کردن نه نیک [illegible] داشتن

از حق منت خلاص کردن [illegible] بخشیدن

بخشش وخلاصی از سر

کار نانیک بدکردار فعل حق ناشناس

عادت ترک کردن خو برطرف نمودن

خو را از دست گذاشته عادت را ترک نموده

نابرابر نامساوی غیرمساوی

صفا کردن حظ کردن خاطر خوش نمودن

to divide — حصه کردن قسمت نمودن مقسوم گردانیدن

غیب گفتن فال گرفتن رمالی و استخاره نمودن

غیب خوانی فالگیری رمالی علم

خدائی لاهوت طبیعت ایزدی الوهیت

الاهی ایزدی خدائی

جدا جدا گانه فرد فرد یکایک

to associate — صحبت داشتن کپ زدن مصاحبت نمودن

حصه پزیر منقسم قابل قسمت

جدائی فرق فصل

قسمت قانون علم حساب که قسمت خوانند

فصل نموده منقسم گردیده مقسوم حصه شده

ضعف معده بطلان هضم

ازراه بیرون افتاده جاده گم کرده گم راه

واکردن گشادن فراخ وپهن کردن

جدائي بي اتفاق عداوت کین کینه

جدا کردن فرق نمودن فصل ساختن to separate

جدا جدا شده ازهم دور گشته متفرق

واخواندن نص کردن

کتاب لغت کنج لغت

حرف کلام

شدن میشوم گردیدن میگردم گشتن to become, to be

شده گردیده گشته

بطرزدیگر بطرز بنوع دیگر بطوردستور

گوناگون of different Colours, all sorts

رنگین کردن رنگ رنگ ساختن روي دیگر دادن

اختلاف تفاوت رنگ دیگر

دیگر مختلف متغیر رنگ رنگ گونه گونه

کاروان سرا خان رباط منزلگاه فندق

کوئي کده کده

برگرداندن واگرداندن تشویش دادن

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Diſviamento di ſtomaco.	*Cocochimia.*	Devoyement deſtomach.	ضعف معده * بطلان هضم *
Diſviato.	*Aberrans à viâ.*	Deuoyé.	ازراه بیرون افتاده * جاده گم کرده * گم راه *
Diſvilupare.	*Explicare: extricare.*	Developer.	وا کردن * گشادن * فراج و پهن کردن *
Diſunione.	*Diſcordia.*	Deſunion.	جدایی * بی اتفاق * عداوت * کین * کینه *
Diſunire.	*Disjungere.*	Deſunir.	جدا کردن * فرق نمودن * فصل ساختن *
Diſunito.	*Disjunctus.*	Deſuni.	جدا * جدا شده * از هم دور گشته * مفترق *
Dittamo.	*Dictamnum: δικτάμνον.*	Dictamnum: herbe.	مشک طرا مشبع * بقلة الغزال * پودنه کریت *
Dettare.	*Dictare.*	Dicter.	وا خواندن * نص کردن *
Dizzionario.	*Dictionarium.*	Dictionaire.	کتاب لغت * گنج لغة *
Dizzione.	*Dictio.*	Diction: parole.	حرف * کلام *
Divenire: diventare.	*Fieri: evadere.*	Devenir.	شدن ـ میشوم * گردیدن ـ میگردم * گشتن *
Divenuto.	*Evaſus factus.*	Devenu.	شده * گردیده * گشته *
Diverſamente.	*Diverse.*	Diverſement.	بطرز دیگر * بغیر طرز * بنوع دیگر * بغیر دستور * گوناگون *
Diverſificare.	*Variare.*	Diverſifier.	رنگین کردن * رنگا رنگ ساختن * روی دیگر دادن *
Diverſità.	*Diverſitas.*	Diverſité.	اختلاف * تفاوت * رنگ دیگر *
Diverſo.	*Diverſus.*	Divers.	دیگر * مختلف * مغیّر * رنگ رنگ * گونه گونه *
Diverſorio: albergo.	*Diverſorium.*	Logis: Hotelerie.	کاروانسرا * خان * رباط * منزلگاه * سپنج * فندق * کوی * کده * کدّه *
Divertire.	*Divertere.*	Divertir: detourner.	بر گردانیدن * وا گردانیدن * تشویش دادن *
Divertirſi: ricrearſi	*Animum relaxere.*	Se divertir: ſe recréer.	صفا کردن * حظ کردن * خاطر را خوش نمودن *
Dividere.	*Dividere.*	Diviſer.	حصه کردن * قسمت نمودن * مقسوم گردانیدن *
Divinare.	*Divinare.*	Deviner.	غیب گفتن * فال گرفتن * رمالی و استخاره نمودن *
Divinazione.	*Divinatio.*	Divination: prediction.	غیب خوانی * فالگیری * رمالی * طلسم *
Divinità.	*Divinitas.*	Divinité.	خدایی * لاهوت * طبیعت ایزدی * الوهیت *
Divino.	*Divinus.*	Divin.	الاهی * ایزدی * خدای *
Diviſamente.	*Seorſim.*	Separement: à part	جدا * جداگانه * علیحده * فرد فرد * یکایک *
Diviſare: parlare.	*Colloqui: confabulari.*	Deviſer: raconter: parler.	صحبت داشتن * گپ زدن * مصاحبت نمودن *
Diviſibile.	*Diviſibilis.*	Diviſible.	حصه پذیر * متقسم * قابل قسمت *
Diviſione: ſeparazione.	*Diviſio: ſeparatio.*	Diviſion: partage.	جدایی * فرق * فصل *
Diviſione d'arimetica.	*Diviſio: regula arithmetica.*	Diviſion d'arithmetique.	قسمت * قانون علم حساب که قسمت خوانند *
Diviſo.	*Diviſus.*	Diviſé.	فصل نموده * منقسم کرده * مقسوم * حصه شده *

Di-

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Diviſore, & dividente.	*Diviſor, & dividendus.*	Diviſeur, & divident.	مقسوم به و مقسوم علیه *
Divolgare.	*Divulgare.*	Divulguer: publier	غلغل – غلغله نمودن * فاش کردن *
Divolgato.	*Divulgatus.*	Divulgué: publié	شهنش * فاش شده * شهرت یافته *
Divorare.	*Devorare.*	Devorer.	فرو بردن * بلع نمودن * اوباشتن * زبیدن *
Divorato.	*Devoratus.*	Devoré.	فرو برده * مبتلع گردیده * دریده * فشرده *
Divoratore.	*Vorax.*	Devoreur.	منی * ربا * مردم در * خورنده * بلع کننده *
Divortio.	*Divortium.*	Divorce.	طلاق * جدایی * مفارقت * طلاق نامه *
Divotamente.	*Devotè.*	Devotement.	متدینانه * صالحانه * از روی دیانت *
Divotione.	*Devotio.*	Devotion.	دیانت * صالحیت * صوفیگری * زهد *
Divoto.	*Devotus.*	Devot.	زاهد * صوفی * صالح * عابد *
Diuretico.	*Diureticum: urinam ciens.*	Diuretique: qui provoque l'urine.	مدر البول * ادرار کننده *
Diuturno.	*Diuturnus.*	De longue durée.	دایمی * مدام * مزمن * همیشهی *
Diuturnità.	*Diuturnitas.*	Longue durée.	همیشگی * دوام * مداومت * روزگار *
Diurno.	*Diurnus.*	De jour: qui eſt de jour.	روزی * یومیه *
Diurno: giornale.	*Codex expenſi, & recepti.*	Journal: livre de la depenſe.	اوارجه * جریده * روزنامه *
Doccia.	*Tubus: canalis.*	Canal: conduit.	ناودان * مرزاب *
Docile.	*Docilis.*	Docile.	فرمان بردار * قول شنو * تربیت پذیر * قبیل *
Docilità.	*Docilitas.*	Docilité.	فرمان برداری * فرمانگیری * تادیب *
Documento.	*Documentum: doctrina.*	Document: enſeignement.	درس * پند * تعلیم * نصیحة * فرزان *
Dogana: gabella.	*Vectigal.*	Doüanne: impoſt.	گمرک * عشور * تمغا * خراج * باژ * مال وجهات *
Dogana: loggia.	*Telonium.*	Doüanne: lieu où on paye l'impoſt.	بنگه سار * گمرک خانه *
Doganiere.	*Telonarius: vectigalis.*	Doüannier.	تمغاچی * گمرکچی * باژ گیر * باج گیر * عشورگیر *
Dodeci.	*Duodecim.*	Douze.	دوازده * اثنا وعشر *
Doi: due: dua.	*Duo.*	Deux.	دو * دوتا * اثنین *
Dolce.	*Dulcis.*	Doux.	شیرین * حلو *
Dolce agro.	*Dulcis ſubacidus.*	Aigre-doux.	مایه خوش * ترش شیرین *
Dolcezza.	*Dulcedo.*	Douceur.	شیرینی * حلاوت *
Dolcirſi.	*Dulceſcere.*	Devenir doux.	شیرین شدن * حلو گردیدن *
Dolente: chi ſi duole.	*Dolens.*	Dolent: qui à du mal: de la douleur.	دردناک * غمگین * ملول * نالان *
Dolerſi.	*Dolere.*	S'affliger: ſe plaindre.	غم خوردن * نالیدن * غصه خوردن * رنجیدن *
Dolo: v: fraude.			
Dolore.	*Dolor.*	Douleur.	درد * آزار * رنج * مرض * ترح * کبغا * عنا * کربه * دردمندی * درم * کلپسا * دمان *

مقسوم به ومقسوم علیه

غلغل غلغله نمودن فاش کردن

شهشه فاش شده شهرت یافته

فروبردن بلع نمودن اوباشتن ربیدن

فروبرده مبتلع گردیده دریده فترده

مف ربا مردم در خورنده بلع کننده

طلاق جدائي مفارقت طلاق نامه

صوفیانه صالحانه ازروي دیانت

دیانت صالحیت صوفیگري زهد

زاهد صوفي صالح عابد

مدرالبول ادرارکننده

دائمي مدام مزمن

همیشگي دوام مداومت روزگار

روزي یومیه

اوارجه جریده روزنامه

ناودان مزراب

فرمان بردار قول شنو تربیت پزیر

فرمان برداري فرمانگري تادیب

درس پند تعلیم نصیحت فرزان

گمرک عشور تمغا خراج یاره مال و جهات

گمرک خانه

تمغاچی گمرک چی یاره گیر باج گیر

عشور گیر

دوازده اثنا عشر

دو دوتا اثنین

شیرین حلو — sweet

مایه خوش ترش شیرین

شیرینی حلاوت

شیرین شدن حلو گردیدن

دردناک غمگین ملول نالان — painful

غم خوردن نالیدن غصه خوردن رنجیدن — to mourn

درد آزار رنج مرض ترح کبغ عنا

گریه دردمندی

حکم کردن فرماندهی نمودن فرمودن

حکم فرمان فرماندهی ربوبیت

صاحب اختیار فرمانده حاکم ضابط فرمانروا

ضبط حکم اختیار کذاف فرمان روای داهیم

دادن بخشیدن عطا نمودن هدیه کردن

بخشش عطا هدیه عطیت جایزت

مواهبت هراده دادنی

داده بخشیده . موهوب اعطا نموده

دهنده بخشنده هبه کننده منطی

ازکجا ازچه جای ازکدام طرف

پیشکشها ارمغانها مواهب هدایا عطاها

زن زنکه سره ضعیفه

بانو مرده سخت زن زن مرده

زنانه مونث باب زنکه

رالکو موشی حرما ابن عروس ورغ نغچه

دلگیری فرم کرم گرم شخن عفری

وضع حمل هیلاج درروری درزره

دردسر کالیو کالیوه صداع

درویش رام پزیر هموار تعلیم پزیر

طلب مطلب خواهش استدعا

طلبیدن میطلبم استدعانمودن بخریدن to ask, to call

ماموِل داشتن طلب داشتن خواستن

صاحب طلب صاحب عریضه مدعی .

فردا صبح غدا tomorrow

رام کردن ملایم ساختن

• تعلیم دادن

کیراکی یکشنبه روزیکشنبه یوم الاحد

شوخانه بی قید بی پروا بی تکلفی

رام کردن دستو دست اموز آشنا کردانیدن

دست آموزشده رام آموخته حلیم خوکرفته

دست آموز تعلیم کبیر تعلیم پزیر خوکر

آشنائی الفت مصاحبت خوکری

خانکی مصاحب خوردار خوکر

مکان خانه منزل جای

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Dolore: afflittione	*Animi anguſtia.*	Douleur: affliction	* دلگیري * غم * گرم * شکن * عقري
Dolor di parto.	*Dolor partus.*	Travail d'enfant.	وضع حمل * هیلاج * دردي * درد زه *
Dolor di teſta.	*Dolor capitis.*	Mal de teſte.	درد سر کالیوی * کالیوه * صداع *
Domabile.	*Domabilis.*	Domtable.	درویش * رام پذیر * هموار * تعلیم پذیر *
Domanda.	*Petitio.*	Demande.	طلب * مطلب * خواهش * استدعا *
Domandare.	*Petere.*	Demander.	طلبیدن ـ میطلبم * استدعا نمودن * بخبریدن *
			مأمول داشتن * طلب داشتن * خواستن *
Domandante.	*Petitor.*	Demandeur.	صاحب طلب * صاحب عریضه * مدعي *
Domani.	*Cras.*	Demain.	فردا * صبح * غدا *
Domare.	*Domare.*	Dompter.	رام کردن * ملایم ساختن * تعلیم دادن *
Domenica.	*Dominica.*	Dimanche.	☩ کیراکي * یکشنبه * روزیک شنبه * یوم الاحد *
Domeſticamente.	*Familiariter.*	Familierement.	شوخانه * بي قید * بي پروا * بي تکلّفي *
Domeſticare.	*Manſuefacere.*	Apprivoiſer.	رام کردن * دستی ـ دست آموز ـ اشنا کردانیدن *
Domeſticato.	*Manſuefactus.*	Domeſtiqué.	دست آموزشده * رام * آموخته * حلیم * خو گرفته *
Domeſtichevole.	*Tractabilis.*	Qui ſe peut apprivoiſer.	دست آموز * تعلیم گیر * تعلیم پذیر * خوگیر *
Domeſtichezza.	*Familiaritas.*	Privauté: familiarité.	اشنایي * الفت * مصاحبت * خو گیري *
Domeſtico.	*Domeſticus.*	Domeſtique: privé familier.	خانگي * مصاحب * خوددار * خوگر *
Domicilio.	*Domicilium.*	Domicile: demeure.	مکان * خانه * منزل * جاي *
Dominare.	*Dominari.*	Dominer.	حکم کردن * فرماندهي نمودن * فرمودن *
Dominazon e.	*Dominatio.*	Commandement: domination.	حکم * فرمان * فرماندهي * ربوبیت *
Dominatore.	*Dominator.*	Seigneur : commandant.	صاحب اختیار * فرمانده * حاکم * ضابط * فرمانروا *
Dominio.	*Dominium.*	Domaine.	ضبط * حکم * اختیار * کدان * فرمانروای * داهیم *
Donare.	*Donare.*	Donner.	دادن * بخشیدن * اعطا نمودن * هدیه کردن *
Donazione.	*Donatio.*	Donation.	بخشش * اعطا * هدیه * عطیه * جایزت *
			مواهبت * هراده * دادذي *
Donato.	*Donatus.*	Donné.	داده * بخشیده * موهوب * اعطا نموده *
Donatore.	*Largitor.*	Donateur.	دهنده * بخشنده * هبه کننده * معطي * منطي *
Donde.	*Unde.*	D'où: de quel lieu.	از کجا * از چه جاي * از کدام طرف *
Doni.	*Dona: munera.*	Dons: preſents.	پیشکشها * سوغاتها * مواهب * هدایا * عطاها *
Donna.	*Mulier.*	Femme.	زن * زنکه * مرده * ضعیفه *
Donna generoſa.	*Virago.*	Amazone.	بانو مردة * سخت زن * زن مردم *
Donneſco.	*Muliebris.*	De femme.	زنانه * مونث * باب زنکه *
Donnola.	*Muſtela.*	Belette.	راسو * موش خرما * ابن عرس * وزغ * نغچه *

50036

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Donniciuola.	*Muliercula.*	Femmelette.	زنکه * سهل زن * ضعیفه *
Donno.	*Dominus.*	Dom: ſeigneur.	صاحب * متولی * آقا * کدخدا *
Dono.	*Donum: munus.*	Don: preſent.	بخشش * انعام * هدیه * عطا * برکناد * سویرغال * دست آویز * داشاد * داشن * نیله *
Dono voto per le chiezé.	*Donarium: anathema.*	Don: voeu	نذر * وقف * موقوف * قربت * بخشش * نذر نامه *
Donzella.	*Puella.*	Fille: demoiſelle.	دختر * بکر * دوشیزه * بطول * خران * بی بی *
Dopò: doppo.	*Poſt*	Aprèz.	بعد از آن * بعد * من بعد * آخر * عقب *
Doppiamente.	*Dupliciter.*	Doublement: au double.	دو اینقدر * دو برابر * مکرر * دو بار بیشتر * مضعّف *
Doppiare.	*Duplicare.*	Doubler.	دو تا کردن * تضعیف نمودن * مضاعف کردن * مکرر نمودن *
Doppiato.	*Duplicatus.*	Doublé.	مکرر شده * مضاعف کرده * دو برابر *
Il doppio.	*Duplum.*	Le double.	دو چندان * دو اینقدر * دو برابر * دو مقابل *
Doppio: furbo.	*Verſipellis.*	Double: fin: fripon: fourbe.	عیار * شیادی * محیل * مکار *
Doppiezza: inganno.	*Techna: fraus.*	Fripponnerie: fourberie.	حیله * عیاری * مکر * حرامزادگی *
Dorare.	*Inaurare.*	Dorer.	مطلا کردن * تذهیب — مذهب ساختن * رنگ طلا مالیدن *
Dorato.	*Inauratus.*	Doré.	مطلا * مذهب * زر اندود * طلا رنگ مالیده *
Doratura.	*Auratura.*	Doreure.	طلا رنگی * تذهیب * زر اندود *
Dormire.	*Dormire.*	Dormir.	خوابیدن — میخوابم * خفتن * خواب کردن * [illegible] غنودن — کوز بودن * نوم کردن *
Dormitare.	*Dormitare.*	Someiller.	چرت زدن * بینکی زدن * اوتانیدن * وسن کردن * غنودن * نوینلی *
Dormitorio.	*Dormitorium.*	Dortoir.	خوابگاه * جای خواب * شبستان * دری *
Dorſo.	*Dorſum.*	Le dos.	پشته * ظهر * پشت * کشت *
Dotare.	*Dotare.*	Doter.	جهاز دادن * رسته دادن * کابین ادا نمودن *
Dote d'una mogle	*Dos.*	La dote.	جهاز * رسته * مهر * کابین * کابین * صداق * شیربها * کاوین *
Dottamente.	*Doctè.*	Doctement.	عالمانه * فاضلانه * دانشمندانه *
Dotto.	*Doctus.*	Docte.	دانا * دانشمند * عالم * فاضل * آزده * خبیره * کندا * راسخ * رند * زن * فرهنگی * فرزانه * نوآن *
Dottore Regente.	*Doctor: profeſſor.*	Docteur.	مدرس * مشتهد * آخند * مخدوم * بخردان * وجرکر * ملا * معلّم * ترنی * موبد *
Dottrina: ſcienza.	*Doctrina.*	Doctrine.	علم * دانش * دانشمندی *

Do.

زنگ سهل زن ضعیفه

صاحب متولی اقا کدخدا

بخشش انعام هدیه عطا برگذار سورغال

دست آویز واشاد واشتن

نذر وقف موقوف قربت بخشش نذرنامه

دختر بکر دوشیزه بطول خوان بی بی

بعد از ان بعد من بعد اخر

دوانیقدر دوبرابر مکرر مضعف

دوتاکردن تضعیف نمودن مضاعف کردن

مکرر نمودن مکرر شده

مکرر شده مضاعف گردیده دوبرابر

دوچندان دوانیقدر دوبرابر دومقابل

عیار شیادی محیل مکار

حیله عیاری مکر حرام زادگی — Deceit, fraud

مطلا کردن تذهیب مذهب ساختن

رنگ طلا مالیدن

مطلا مذهب زراندود رنگ طلا مالیده

طلا رنگ تذهیب زراندود

خوابیدن میخوابم خفتن خواب کردن — to sleep

[redacted]

102/2

نایم مغنود کوژبودن نوم کردن

جرأت زدن پی نیکی زدن اوتاییدن ویسن کردن

غنودن بونیدن

خوابگاه جای خواب شبستان بدری [illegible] a Bed Chamber

پشته ظهر پشت

جهاز دادن رسته دادن کابین ادا نمودن

شبرها کاوین

جهاز رسته مهر کابین کابین صداق

عالمانه فاضلانه دانشمندانه

دانا دانشمند فاضل عالم

راسخ رد رد فرهنگ فرزانه

مدرس مجتهد اخند بحرو بحر دان

علا معلم ترند موبد

علم دانش دانشمندی

راستی درستی صواب

راست کردن درست عادل مستقیم نمودن

دارو دوا درمان

زلول شترتیزرو جمل یمانی جمازه جماز

شک شبهه ریب گمان توهم واهمه دغدغه — Doubt, scruple, question

قریه تلواسه

سرگردان متشکک متوهم بواهمناک — Doubtfull, ambiguous, uncertain

لاشک بی‌شبهه بی توهم بی دغدغه البته بی‌شک

بیک میرزا حاکم ده خدا

ملک رقبه حکومت

اشرفی سرخ

دولت دومد

دودو دوتا دوتا جفت جفت

جنک خصامانه جدل یک بیک

دوبار دومرتبه دونوبت مکرر — twice

کجا کدام جا بچه جای بچه مکان Where

هرجا باشد هرکجا باشد در هر مکان که باشد Whensoever

حق منت خدمت منصب مهم

منت داشتن ممنون بودن بر دامن گرفتن to be obliged

خود داشتن

قرض داشتن مشغول الذمه بودن دادنی داشتن

ازروی حق ازروی شایستگی ازروی مناسبت

واجب درست قرض مفروض

مگو وردہ انگوزه منگوک ستیزه ماکوره

اژدها اژدر ثعبان غل ضحاک

لوف لوف شامی لوف الحیه

ترخان ترخونی نشک

درهم

پارچه متاع چوقه و شال

چوقه باف شال باف صوف باف پارچه باف

شال پارچه لنذره چوق صوف

راست درست براستی یکسر

حق حقیقت راستی عدل

درست راست مستقیم یکقرار عادل

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Dove.	*Ubi: quò.*	Où.	کجا * کدام جا * بچه جای * بچه مکان *
Dove che ſia.	*Ubicumque: quocumque.*	Ou que ce ſoit.	هرجا باشد * هرکجا باشد * در هر مکان که باشد *
Il dovere.	*Officium.*	Devoir: office.	حق * منت * خدمت * منصب * مهم *
Dovere: eſſere obligato.	*Debere: obligari.*	Devoir: eſtre obligé.	منت داشتن * ممنون بودن * بر دامن وگردن خون داشتن
Dovere: eſſere debitore.	*Debere: debitis gravari.*	Devoir: eſtre endebté.	قرض داشتن * مشغول الذمه بودن * دادنی داشتن *
Dovutamente.	*Debitè.*	Deûment: deuëment.	از روی حق * از روی شایستگی * از روی مناسبت *
Dovuto.	*Debitus.*	Deu.	واجب * درمنت * فرض * مفروض *
Dragola del teſſitore.	*Radius, vel calamus textorius.*	Navette d'un tiſſerand.	مکو * دوره * اخکوزه * منکوکی * ستیزه * ماسوره *
Dragone.	*Draco.*	Dragon.	اژدها * اژدر * ثعبان * غل * ضحاک *
Dragontea: ſerpentina.	*Dracontium.*	Serpentine: herbe.	لوف * لوف شامی * اللوف الحیه *
Dragonculo hortenſe.	*Dracunculus hortenſis.*	Dragon de jardin.	ترخان * رتبین * ترخون * نشک *
Dramma.	*Drachma.*	Dragme.	درهم *
Drapperia.	*Operis textorii merces.*	Draperie.	پارچه * متاع چوقه وشال *
Drappiere.	*Textor panni lanei, vel ſerici.*	Drapier: qui fait du drap.	چوقه باف * شال باف * صوف باف * پارچه باف *
Drappo.	*Pannus.*	Drap.	شال * پارچه * لنده * چوق * صوف *
Drittamente.	*Rectè.*	Tout-droit: droitement.	راست * درست * مستقیما * براستی * یک سر *
Dritto: raggione.	*Jus.*	Droit: raiſon: juſtice.	حق * حقیقت * راستی * عدل *
Dritto: retto.	*Rectus.*	Droit.	درست * راست * مستقیم * یک قرار * عادل *
Drittura.	*Rectitudo.*	Droiture.	راستی * درستی * صواب * قوام *
Drizzare.	*Dirigere: erigere.*	Dreſſer.	راست کردن * درست ... مستقیم نمودن *
Droga.	*Medicamentum.*	Drogue.	دارو * دوا * درمان *
Dromedario.	*Dromas.*	Dromadaire: chameau d'elite.	ذلول * شتر دیررو * جمل یمانی * جمازه * جمازه *
Dubbio.	*Dubium.*	Doute.	شک * شبهه * ریب * گمان * توهم * واهمه * دغدغه * قرینه * تلواسه *
Dubbioſo.	*Dubius.*	Douteux.	در شک گردان * متشکک * متوهم * متشبه * واهمه ناکی *
Senza dubbio.	*Dubio procul.*	Sans doute.	لاشک * بی شبهه * بی توهم * بی دغدغه * البته * بی شک *
Duca: ſignore.	*Dux.*	Duc.	بیک * میرزا * شیخ * حاکم * دوخدا *
Ducato: ſignoria	*Ducatus.*	Duché.	ملک * رقبه * حکومت *
Ducato: moneta.	*Nummus aureus.*	Ducat.	اشرفی * سرخ * دوبتی *
Ducento.	*Ducenti.*	Deux cents.	دویست * دوصد * مادیتین *
Due: v. doi.			
Due à due.	*Bini ac bini.*	Deux à deux.	دودو * دوتا دوتا * جفت جفت *
Duello.	*Duellum: ſingulare certamen.*	Duel.	جنگ خصمانه * جدال یکی بیکی *
Due volte.	*Bis.*	Deux fois.	دوبار * دومرتبه * دودفعه * مکرر *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Dunque.	*Ergo: igitur.*	Donc.	پس * فلابد * فلاجرم * فناچار *
Duodecimo.	*Duodecimus.*	Douziéme.	دوازدهم * ثنين وعشرون *
Duolo: v: lutto.			
Durabile.	*Durabilis: perennis*	Durable.	ثابت * باقي * قايم * پايدار *
Duramente.	*Durè.*	Durement.	سخت * صلب * تند *
Durare.	*Durare.*	Durer.	پايدار بودن * باقي ماندن * قايم ماندن * ثابت بودن * بقا واستقراري داشتن *
Durata.	*Temporis intervallum.*	Durée.	رتي * مدت * زمان * اثناء *
Durezza.	*Durities.*	Dureté.	سلتي * سختي * قوام * صلابت * صلبي * كيفا *
Durirsi.	*Indurari.*	S'endurcir.	سخت ـ سخت ـ غليظ ـ صلب شدن * بقوام آمدن *
Duro.	*Durus.*	Dur.	سخت * سقت * منجمد * معقود * صعب * مرپاس *
Duro: v: crudele.			

E. Eb. Ec.

E: Et.	*Et.*	Et.	و * هم *
E ancora.	*Immo: etiam.*	Encore.	باز * ايضا * وديگر * ونيز *
Ebano.	*Ebenus: ἔβενος.*	Ebene.	آبنوس * چوب آبنوس * خشب آبنوس *
Ebreo.	*Ebræus.*	Juif: Ebreu.	يهود * موسايي * اهل كتاب توريه *
Ebrio: v: ubbriaco			
Ebulo.	*Ebulus.*	Hyeble.	اقطي * شجرة بل * رقيب الشمش * ايمان مروري * ساخمان * خمااقطي *
Eburneo.	*Eburneus.*	D'ivoire.	گرونداں فيلي * عاجي * عمل عاج *
Eccellente.	*Excellens: egregius.*	Excellent.	بسيار خوب * اعلي * بالادست * خاص * قرن اول * ارجمند * بهترين * فاضل * بي نظير *
Eccellentemente.	*Egregiè: excellenter*	Excellemment.	بسيار خوب * بسيار نيكو * باتمام * ازروي كمال * علي الخصوص *
Eccellentiſſimo.	*Excellentiſſimus.*	Excellentiſſime: tres-excellent.	اعلا * اعلاترين * افضل * عظيم * ولي نعامت * زبر * عظيم الشان * امارت وايالت پناه *
Eccellenza.	*Excellentia.*	Excellence.	فضيلت * كمال * علو * عظمت * دست برن * شان عظيم * بلند مرتبه *
Eccellere.	*Excellere.*	Exceller.	فضيلت داشتن * صاحب عظمت بودن * دست داشتن *
Eccelſo.	*Excelſus.*	Haut: elevé.	اعلا * عظيم شان * بلند * رفيع منزلت *
Eccentrico.	*Excentricus.*	Excentrique.	مخروج المركز * مدار مخروج المركز * دايرة خارجي ازمركز اعلام *
Eccesſivamente.	*Immodicè: præter modum.*	Exceſſivement.	بنهايت * غايتانه * بزياده * بافراط * ازحد بيرون *
Eccesſivo.	*Immodicus.*	Exceſſif.	بيحد * بي پايان * ازحد وغايت بيرون *
Eccesſo.	*Exuperatio.*	Excés.	نهايت * غايت * افراط * زيادت *

پس فلابد فلاجرم فنا چاره

دوازدهم

ثابت باقي قايم پايدار

سخت صلب تند

پايدار بودن باقي ماندن قايم ماندن ثابت بودن

بقا و استواري داشتن

Duration, continuance, Vuchtee, Mudut, Zamah وقتي مدت زمان اثنا

سفتي سختي قوام صلبت صلبي كيفا

سفت سخت غليظ صلب شدن بقوام آمدن

سخت سفت منجمد معقود صعب تر يابس

وباز ايضاً وديگر ونيز هم

آبنوس چوب آبنوس خشب آبنوس

يهود موسائي اهل كتاب توريت

افطي شجره بل رقيب النمس ايان مروري

ساخمان خماافطي كاروندان فيلي

کاردندان فیلی عاجی عمل عاج

بسیار خوب اعلی بالادست خاص فرد اول

ارجمند بهترین فاضل بی نظیر

بسیار خوب بسیار نیک باتمام آرزوی کمال

علی الخصوص

اعلی اعلی ترین افضل عظیم تولی نعامیت زبر

عظیم الشان امارت وایالت پناه

فضیلت کمال علو عظمت دست برتر

شان عظیم بلند مرتبه

فضیلت داشتن صاحب عظمت بودن دست داشتن

• اعلا عظیم الشان بلند رفیع منزلت

مخروج المرکز مدار مخروج المرکز

دایره خارجی از مرکز اعلام

بنهایت غایتانه بزیادت بافراط ازحد بیرون

Boundless بی حد بی پایان ازحد بغایت بیرون

excessively نهایت غایت افراط زیادت

لبلاب تووره عشقه بارده شجره حب المساکین

عمارت کردن بنا نمودن بنا ساختن — to build

دستور نیکی بودن فعل نیک کمان بجا آوردن

دلالت نیک دستور نیکوکاری و خوبگان

بنا شده معمور کردیده

دستور نیک کرداری دیده اندازه نیکی یافته

بنّا بانی بناکننده معمار

عمارت بنائی

حکم فرمان قدغن منشور امر — An Order

پروردن میپرورم — to bring up, to feed

پرورش تربیت ادب

زیج تقویم زیج الغ بیک کتاب رصد فلکی

برسه شهرافروس ایوس لک

معافي منثور

قيد تعرض معرضه

سواي انكه بغير از انكه اما وليكن

استثنا كردن جداي نمودن معاف داشتن

مسلم نمودن

معاف مسلم استثنا كرده شده

تحريك كردن بحركت در آوردن كاويدن

تحريك حركت تعرض كاويدني

اهل تجرد مندرج باهل فقر فقي

اينك نك

نوف صيت كوس بي زوال نوفيدن هوا نوس

كرفتن نخيف يا منكسف كرديدن خسوف

كسوف زير رفتن

كسوف افتاب كسوف الشمس كرفتن آفتاب

خسوف ماه خسوف القمر كرفتن ماه

طريق الشمس طريق آفتاب خط طريق شمسيه

عالم كدخدائي تدبير البيت

كدخدا ريش سفيد دبير البيت

ناظر سلطان كهتر

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Eccezzione: privilegio.	*Immunitas: privilegium.*	Exception: faveur: privilege.	معافي * استثنا * منشور *
Eccezzione: termine di legge.	*Exceptio.*	Exception: oppoſition.	قيد * تعرض * معرضه *
Eccetto che.	*Eo præter quod.*	Excepté que.	سواي انكه * بغير از انكه * اما * وليكن *
Eccettuare.	*Eximere.*	Excepter.	استثنا كردن * جداي نمودن * معاف داشتن * مسلّم نمودن *
Eccettuato.	*Exemptus.*	Exempt.	معاف * مسلّم مستثنا كرده شده *
Eccidio: v: ſtrage.			
Eccitare.	*Excitare.*	Exciter: animer.	تحريك كردن * بحركت در آوردن * كاويدن *
Eccitazione.	*Excitatio.*	Excitation.	تحريك * حركت * تعرض * كاويدني *
Eccleſiaſtico.	*Eccleſiaſticus: clericus.*	Eccleſiaſtique.	اهل كنيسه * اهل تجربه * مندرج باهل فقه * فقهي *
Ecco.	*Ecce: en.*	Voicy: voila.	اينك * نك *
Echo: voce rifleſſa.	*Echo:* ἠχώ.	Echo.	دوش * صنعت * كرس بي زوال * دوفيدن هوا * دوس * اوا * پژواك * توش * خنيده * صدا * صادر * صورت معكوس *
Ecclissarſi.	*Eclipſim pati.*	S'eclipſer.	گرفتن * منخسف يا منكسف گرديدن * خسوف كسوف پذيرفتن *
Ecclisse del ſole.	*Eclipſis ſolis.*	Eclipſe du ſoleil.	كسوف آفتاب * كسوف الشمس * گرفتن آفتاب *
Ecclisse di la luna.	*Eclipſis lunæ.*	Eclipſe de la lune.	خسوف ماه * خسوف القمر * گرفتن ماه *
Ecclittica.	*Ecliptica linea.*	Ecliptique.	طريق الشمس * طريق آفتاب * خط طريق شمسيه *
Economia.	*OEconomia.*	Economie.	علم كدخدايي * تدبير البيت *
Economo.	*OEconomus.*	Econome.	كدخدا * ريش سفيد * تدبير البيت *
Economo del principe.	*OEconomus principis.*	Econome du prince.	ناظر سلطان * كهتر *
Edera.	*Hedera.*	Lierre.	لبلاب * دوده * عشقه * باره * شجرة حب لمساكين *
Edificare: fabricare	*Ædificare.*	Edifier: bâtir.	عمارت كردن * بنا نمودن * بناي ساختن *
Edificare: dare buona opinione.	*Ædificare exemplo*	Edifier: donner bon exemple.	دستور نيكي بودن * فعل نيك گمان بجا آوردن *
Edificazzione: buono eſſempio.	*Ædificatio: probum exemplum.*	Edification: bon exemple.	دلالت نيك * دستور نيكو كاري و خوب گمان *
Edificato.	*Ædificatus.*	Edifié: bâti.	بنا شده * معمور كرده شده *
Edificato con buoni eſſempi.	*Ædificatus exemplis.*	Edifié par les bons exemples.	دستور نيك كرداري ديده * اندازه نيكي يافته *
Edificatore.	*Ædificator.*	Edificateur: architecte.	بنّا * باني * بنا كننده * معمار *
Edificio.	*Ædificium.*	Edifice: bâtiment	عمارت * بنّاي *
Editto.	*Edictum.*	Edict: arreſt.	حكم * فرمان * امر * قدغن * رقم * منشور *
Educare.	*Educare.*	Elever: nourrir.	پروردن — ميپرورم * آموختن * ادب و تربيت دادن *
Educazione.	*Educatio.*	Education.	پرورش * تربيت * ادب *
Efemeridi.	*Ephemerides.*	Ephemerides.	زيج * تقويم * زيج الغ بيك * كتاب رصد فلكي *
Efeſo: cità.	*Epheſus: civitas.*	Epheſe: ville.	برسه * شهر انسوس * ابوس لكة *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Effeminato.	*Effæminatus.*	Effeminé.	نامرد * مونث * بي جگر *
Effettivamente.	*Reverà : efficaciter.*	Effectivement.	بالفعل * بالحقيقة * في الواقع * في نفس الامر * في العمل *
Effettivo.	*Efficiens : effectivus.*	Effectif.	فاعل * موثر *
Effetto.	*Effectus.*	Effect.	اثر * فعل * معلول * كار * مامورات *
Efficace.	*Efficax.*	Efficace : puiſſant.	موثر * تاثير كننده * عمل كننده * كار كننده * كافي * محكم * صاحب قوت *
Efficacia.	*Efficacitas: efficientia.*	Efficace: vertu.	اثر * فعل * كار * قوت * تمكن * تاثير *
Effigie	*Effigies.*	Effigie : image.	تصوير * صورت * شبيه *
Effuſione : ſpargimento	*Effuſio.*	Effuſion: épanchement.	نثار * پاشيدني * ريختني *
Effuſo : ſparſo.	*Effuſus.*	Repandu: epanché	منثور * پاشيده * كليده * ريخته *
Effimera: febre.	*Febris ephemera.*	Fievre ephemere.	تب يك روزه * حمي يوميه *
Egitto.	*Ægyptus.*	Egypte.	مصر * ولايت مصر * ملك حبشه *
Egli: egli ſteſſo.	*Ille : ipſe.*	Il: luy: luy meſme.	ايشان * آن يكي * آن شخص * خود * خويش * خويشتن *
Egregiamente.	*Egregiè.*	Excellemment.	بسيار خوب * پاكيزه * باكمال *
Egregio.	*Egregius.*	Excellent : fort bon.	بسيار خوب * اعلي * عالي * فرد اول * بي مثل * بي نظير *
Eguale.	*Æqualis.*	Egal.	برابر * مساوي * همقرار * متساوي *
Egualità.	*Æqualitas.*	Egalité.	تسويه * يك قرار * عدالت *
Egualmente.	*Æqualiter.*	Egalement.	يك قرار * برابر * به تسويه * پيشاپيش *
Elefante.	*Elephas.*	Elephant.	فيل * پيل * دندان *
Elegante: pulito.	*Elegans : politus.*	Poli.	لطيف * نازك * نيك * پاكيزه *
Eligante nel parlare.	*Elegans in ſermone.*	Elegant.	مير كلام * بليغ * فصيح *
Eleganza.	*Elegantia.*	Elegance.	فصاحت * بلاغت * تاكيد ومبالغه *
Eleggere: ſcieglere	*Eligere.*	Elire.	برگزيدن * اختيار كردن * انتخاب كردن *
Elegia.	*Elegia.*	Elegie.	قصيده * چغامه مدح * چامه *
Elemento.	*Elementum.*	Element.	عنصر * ركن *
Elementi quatro.	*Quatuor elementa.*	Les quatre elemens.	عناصر اربع * چار بالش * رستن رستن * چهار اركان *
Elemozina.	*Eleemoſyna.*	Aumône.	خير * صدقه * تصدق * صدقه فرق *
Elemoziniero.	*Beneficus.*	Aumônier: qui fait des aumônes.	خير رسان * دولتمند * بخشنده *
Elezzione.	*Electio.*	Election.	گزين * انتخاب * اختيار * اصطفا *
Eletto.	*Electus.*	Eleu.	برگزيده * مصطفي * منتخب * ممتاز * اختيار نموده * منتخب * مختار * مجتبي *
Elettore.	*Elector.*	Electeur.	انتخاب كننده * گزين كننده * صاحب اختيار *
Elettuario.	*Electuarium.*	Electuaire.	معجون * تركيب * مركب * دبس * نشوق *
Elevare.	*Elevare.*	Elever.	بالا آوردن * اوج - ارتفاع - عالي - بلند كردن *

Ele-

نامرد مؤنث بي حکو

بالفعل بالحقیقت في الواقع في نفس الامر في العمل

فاعل مؤثر

اثر فعل معلول کار ماول

مؤثر تاثیرکننده عمل کننده کاوکننده کافي — *Efficacious. Mowhufsear, Taseerkunindah*

محاکم صاحب قوت

اثر فعل کار قوت تمکن تاثیر — *Efficacy. Afsur, Tafseer.*

تصویر صورت شبیه

نثار پاشیدني ریختني

منثور پاشیده کلیده ریخته

تب یک روزه حمي یومیه

مصر ولایت مصر ملک حبشه

او آن آن یکي آشخص خود خودش خویشتن

بسیار خوب پاکیزه باکمال

بسیار خوب اعلي عالي فرداول بي مثل بي نظیر

برابر مساوي بهموار متساوي

تسویه یک قرار عدالت

یک قرار برابر به تسویه پیش پیش

فیل پیل دمان

Courteous لطیف نازک نیک پاکیزه

میر کلام بلیغ فصیح

Eloquence فصاحت بلاغت تاکید و مبالغه

برگزیدن اختیار کردن انتخاب کردن

قصیده چغامه مدح چامه

عنصر رکن

عناصر اربع چار بالش زرت رت چهار ارکان

خیر صدقه تصدق صدقه سر ورق

خیر رسان دولتمند بخشنده

Selection, Choice, گزین انتخاب اختیار اصطفا

برگزیده مصطفی منتخب ممتاز اختیار نموده

منتخب مختار مجتبی

انتخاب کننده صاحب اختیار گزین کننده

معجون ترکیب مرکب

بالا آوردن اوج ارتفاع عالی بلند کردن

جریمه جرم

توبه بازگشت پشیمانی — Repentance

توبه کرده باصلاح آمده فرموده پشیمان

کار سنگین لازمه — An Important affair Kar-sangien

سرافراز بلند اعلی رفیع معلی

رفعت بلندی سرافرازی

نصف نیمه کرده

فایده خیر

بواسیر درد بواسیر

منافقت مخالفت خدا ناترسی

مرهم ضمادی

پر کردن ممتلی نمودن مترس ساختن

بلند گردیده عالی گردانیده ارتفاع نموده

بالا بُرده سرفراز شده جای عالی یافته برتر

حضرت نبی ایلیا حضرت

خواجه خضر زنده پیر طایفه

پاک پادریان کوه گ...

خرق خَرق سفید و خرق سیاه

ترک پُول بخُتاف

بلیغ میرکلام خوب زبان سخن آور

بلاغت مبالغه

صادر شدن تلاویدن منشق شدن

زهش صدور انشاق نبع

خودسر کردن از حکم و دست پدر خلاص ساختن

خودسر شده از حکم پدر در آمده

خودسری اختیار و خلاصی از حکم و دست پدر

معما عبارت علامت شل

چینی شیه مضغه

تنبیه کردن پشیمان ساختن اصلاح نمودن

توبه کردن پشیمان شدن ذلوده گردیدن

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Elevato.	*Elevatus.*	Elevé.	بلند کرده * عالی کردانیده * ارتفاع نموده *
			بالا برده * سرافراز شده * جای عالی یافته * برتر * برین *
Elia Profeta: Patrono & Padre dell' Ordine di RR. PP. Carmelitani	***Elias Propheta: Dux & Parens Ordinis RR: PP: Carmelitarum.***	**Elie Prophète: Patron & Pere de l'Ordre des RR: PP: Carmes.**	**حضرت نبی ایلیا * حضرت خواجه حضرتها پیر طایفه پاک پادریان کوه کرمل**
Elleboro bianco, & nero.	*Helleborum album, & nigrum.*	Hellebore blanc, & noir.	خربق * خربق سفید و خربق سیاه *
Elmo.	*Galea.*	Heaume.	ترگ * خود * بخنق *
Eloquente.	*Eloquens.*	Eloquent.	بلیغ * شیرین کلام * چرب زبان * سخن آور *
Eloquenza.	*Eloquentia.*	Eloquence.	بلاغت * مبالغة *
Emanare.	*Emanare.*	Emaner.	صادر شدن * تراویدن * منبثق شدن *
Emanazione.	*Emanatio.*	Emanation.	رشح * صدور * انبثاق * نبع *
Emancipare.	*Emancipare.*	Emanciper.	خود سر کردن * از حکم و دست پدر خلاص ساختن *
Emancipato.	*Emancipatus.*	Emancipé.	خود سر شده * از حکم پدر برآمده *
Emancipazione.	*Emancipatio.*	Emancipation.	خود سری * اختیار و خلاصی از حکم و دست پدر *
Emblema.	*Emblema.*	Embléme.	معما * عبارت * علامت * مثل *
Emboliſmo.	*Emboliſmus.*	Emboliſme.	کبیسه *
Embrione.	*Embrio.*	Embrion.	جنین * مشیمه * مضغه *
Emendare: correggere.	*Emendare.*	Corriger: amender	تنبیه کردن * پشیمان ساختن * اصلاح نمودن *
Emendarſi.	*Pœnitere*	S'amender.	توبه کردن * پشیمان شدن * فرسوده گردیدن *
Emenda: pena.	*Pœna.*	Amende: peine.	جریمه * جرم * ترجمان *
Emendazione.	*Emendatio: pœnitentia.*	Amendement.	توبه * بازگشت * پشیمانی *
Emendato.	*Emendatus: pænitens.*	Amendé.	توبه کرده * باصلاح آمده * فرسوده * پشیمان *
Emergente.	*Negotium emergens.*	Affaire d'importance.	کار سنگین * لازمه * وقع و ماجرا مرادوش *
Eminente.	*Eminens.*	Eminent.	سرافراز * بلند * اعلی * رفیع * معلی * برتر *
Eminenza.	*Eminentia.*	Eminence.	رفعت * بلندی * علویت * سرافرازی *
Emisfero.	*Emiſpherium.*	Hemisphere.	نصف کره * نیمه کره *
Emolumento.	*Emolumentum.*	Emolument: profit.	فیض * فایده * خیر *
Emorroidi.	*Hæmorrhoides.*	Hemorroides.	بواسیر * درد بواسیر *
Empietà.	*Impietas.*	Impieté.	منافقت * مخالفت * خدا ناترسی * نقمت *
Empiastro.	*Emplaſtrum.*	Emplâtre.	مرهم * ضمادی *
Empire.	*Implere.*	Remplir.	پر کردن * ممتلی نمودن * مترس ساختن *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Empio.	*Impius.*	Impie.	بدنانرس * منافق * بدکیش *
Empireo.	*Cœlum empyreum.*	Empirée.	فلک الافلاک * جنت * بهشت * فردوس * رضوان *
Emulazione.	*Æmulatio.*	Emulation.	غیرت * غبط *
Emulare.	*Æmulari.*	Avoir de l'emulation.	غیرت داشتن * غبط نمودن *
Emulato.	*Æmulationi obnoxius.*	Envié.	مغبوط * غیرت پذیر *
Emulatore.	*Æmulator.*	Jaloux : envieux.	صاحب غیرت * غابط * صاحب غبط * بدچشم *
Emulo.	*Æmulus.*	Adverſaire : rival.	رقیب * هم مطلب * اغیار * درکور *
Encenie : feſta.	*Feſtum encœniorum.*	Feſte de la dedicace du temple.	دوکان * עיד *
Endivia.	*Endivia.*	Endive : chicorée.	کاسنی فرنگی * هندبا *
Energia.	*Energia.*	Energie.	تاکید و مبالغه * جد *
Enimma.	*Œnigma.*	Enigme.	معما * رمز * پرن * پردک * پرن * چیستان *
Enimmatico.	*Œnigmaticus.*	Enigmatique.	شي دار * مرموز *
Enoch Profeta.	*Enoch Propheta.*	Enoch Prophete.	حضرت خنوخ * حضرت نبي ادریس * خنوک پیغمبر *
Enorme : troppo grande.	*Enormis : immodicus.*	Enorme : trop grand.	بلا * بغایت بزرگ *
Enorme : abominevole.	*Enormis : abominandus.*	Enorme : abominable.	مکروه * واجب الاستقراح * نفرت پذیر * کوخ *
Entraglie.	*Viſcera.*	Entrailles.	روده * امعا * جگر بند * مصران *
Entrambi.	*Inuicem.*	Entre eux.	باهم یکدیگر * با یکدیگر * بعضهم بعض *
Entrata : rendita.	*Proventus.*	Revenu : rente.	محصول * مداخل * عواید *
Epatica : herba.	*Hepatica : lichen :* λειχήν.	Hepatique : herbe.	اشنه * حضض مکّي * حناء قریش * جزاز الصخر *
Epiciclo.	*Epicyclus.*	Epicicle.	تدویر * تدویر الکواکب *
Epifania.	*Ephiphaniæ feſtum*	Epiphanie.	عید سه پادشاهان * عید النجم * هرشان * شب شتی *
Epigramma.	*Epigramma.*	Epigramme.	رباعی * مربع * چهار مصرع *
Epilepſia.	*Epilepſia.*	Epilepſie : mal caduc.	صرع *
Epileptico.	*Epilepticus.*	Epileptique.	مصروع * صاحب صرع * بصرع زده *
Epilogo.	*Epilogus.*	Epilogue.	مختصر * اصل الکلام * نتیجه *
Epitafio.	*Epitaphium.*	Epitaphe.	کتابه قبر * قبرنامه * تاریخ *
Epitome.	*Epitome : compendium.*	Epitome.	مختصر * اختصار * لُبّ * دریخ * انتخاب *
Equinozziale : equatore.	*Linea æquinoctialis.*	Ligne equinoctialle.	خط استوا * خط اعتدال النهار و اللیل *
Equinozzio verno	*Æquinoctium vernum.*	Equinoxe du printemps.	نوروز * رأس الحمل * تحویل الشمس بحمل *
Equinozzio autunnale.	*Æquinoctium autumnale.*	Equinoxe de l'automne.	راس المیزان * تحویل الشمس باول درجة المیزان *
Equità.	*Æquitas.*	Equité : juſtice.	عدالت * حق * عدل * معدلت * راستی *
Equivalente.	*Æquivalens : æquipollens.*	Equivalent.	بها * هم قیمت * معوضه مساوي القیمت *
Equivocazione : errore.	*Æquivocatio.*	Equivoque : erreur	غلط * سهو * تشویش *
Equivoco.	*Æquivocus.*	Equivoque : qui a divers ſens.	مشکوک * ایهام *

Era-

خدانا ترس منافق بدکیش

فلک الافلاک جنت بهشت فردوس رضوان

غیرت غبط

غیرت داشتن غبط نمودن

مغبوط غیرت پزیر

صاحب غیرت غابط صاحب غبط بدچشم

رقیب هم مطلب اغیار درگور

نوکان

کاشنیئ فرنگی هندبا

تاکید ومبالغه جم

معما رمز پُرد پروک چیستان

معنی دار مرموز

حضرت خنجوج حضرت نبی ادریس خنوک پیغمبر

بلا بغایت بزرگ

مکروه واجب الاستوارح نفرت پزیر کوزج

روده امعا جگربند مصران

باہمدیگر باکیدیگر بعضهم بعض

محصول مداخل عواید

اشنه حضض مکی حنا قریش

[redacted]

تدویر تدویر الکواکب

عیدینه بادشاهان عید النجم

رباعی مربع چهار مصرع

مصروع صاحب صرع بجوریده

مختصر اصل الکلام نتیجه

کتبه قبر قبرنامه تاریخ

مختصر اختصار لب لنتخاب

خط استوا خط اعتدال النهار واللیل

نوروز راس الحمل تحویل الشمس بحمل New (year's) Day

راس المیزان تحویل الشمس باول درجت المیزان

عدالت حق عدل معدلت راستی

بها هم قیمت معوضه مساوی القیمت

غلط سهو تشویش

تفسیرکردیده مبین مشروح ظاهرکرداننده

درزیرشعاع آفتاب نهاده . آفتاب خورده

ازقصد قصداً دانسته فهمیده .. Intentionally

عبارت لهنت تلفظ

فشردنی تعصیر عصاره تنجاله

درآو . قاصد مستقل

ظاهری خارجی آیانی

تلفظ کردن کفتن تقریرکردن

فشردن میفشارم

گرفتنی ممکن الفتح

فتح کردن بدست آوردن گرفتن

فتح وثب گرفتنی

فاتح فتح کننده

[redacted]

شایسته مناسب برازنده برخور

خلاص کردن تمام نمودن یا تمام وکمال رسانیدن

زود بودن تعجیل کردن

رسالت پیغام ایلچی گری ، Expedition Embassy

بانجام رسیده خلاص وتمام مکمل Ended, concluded, finished

تجربه امتحان آسمایش ورزش Experience, Tagribah

آزمودن میآزمایم تجربه امتحان کردن To Experience

کاردیده کارآزموده جهان دیده . مجرب تجربه Expert, Cardidah

وامتحان پذیرفته اموخته ورزیده

ترجمان کنا، پاداش وبازخواست جزائم

جان کندن مردن وفات کردن

متوفی شدن

ازدنیا رحلت نمودن قطع از دنیا کردن

معنی گفتن تفسیر نمودن بیان کردن to explain

ظاهرا آشکارا عیان ظاهرانه

تفحص کردن تجسس نمودن

جاسوس ، A Spy or scout - Jasoose

بیان کردن تفسیر وشرح نمودن

بیان تفسیر تعبیر شرح خاطرنشان

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Erario.	*Ærarium.*	Le threſor: l'epargne.	خزینه * گنج * خزینه خانه *
Eremita.	*Eremita.*	Hermite.	✠ ایپاغا * راهب * تکیه نشین * عزلت نشین * کوشه نشین * درویش صومعه نشین * عابد * بیابان وزاویه نشین * راحب ساکن مغاره *
Eremo.	*Eremus.*	Hermitage.	✠ انابات * بیابان * مغازه * بریه *
Eretto.	*Erectus.*	Erigé.	بنا شده * بظهوررسیده * نشانده *
Ermafrodito.	*Hermaphroditus.*	Hermaphrodite.	زنانه * خنثا * نرماده * نه نرنه ماده * تنکی * دوگونه *
Eroe.	*Heros.*	Heros.	غازی * پهلوان * رستم *
Errante: vagabondo.	*Oberrans: vagus.*	Errant: vagabond	آواره * دربدر * یامس * سیار * دربم * یاره *
Errare.	*Errare.*	Errer.	غلط کردن * خطاپذیرفتن * درخیط افتادن *
Erroneo.	*Erroneus.*	Erroné.	غلطی * خبطی * خطایی * نادرست *
Errore.	*Error.*	Erreur.	زلت * غلط * خطا * فتن * خرده *
Stare all' erta.	*Prompto eſſe animo.*	Eſtre à l'erte.	حاضر - باخبر - واقع — سرحساب بودن *
Erudizione.	*Eruditio.*	Erudition: ſcience	معرفت * علم * دانش * نادره دانی *
Erudito.	*Eruditus.*	Docte: ſçavant.	فاضل * نادره دان * بسیار خوانده * دانشمند *
Eſacerbare.	*Exacerbare.*	Aigrir: fâcher.	کاویدن * غضبناک ساختن * بخشم درآوردن *
Eſacerbarſi.	*Exacerbari.*	S'aigrir: ſe fâcher	بغضب رفتن * خشمناک — آزرده شدن *
Eſſagerare.	*Exaggerare.*	Exaggerer.	اغراق ورزیدن *
Eſſalare.	*Exhalare.*	Exhaler.	تبخیر دادن * بوی دادن * بخارکردن *
Eſalazione.	*Exhalatio.*	Exhalaiſon.	بخار * تبخیر * تنفس *
Eſſaltare: magnificare	*Extollere: magnificare.*	Exalter: loüer hautement.	تعظیم کردن * ثنا وتمجید نمودن * ستودن *
Eſſaltare: elevare.	*Exaltare: attollere.*	Exalter: élever.	بالا بردن * بلند ساختن * عالی گردانیدن *
Eſſaltazione.	*Exaltatio.*	Exaltation.	تعظیم * عظمت * ارتفاع * ثنا *
Eſſaltato.	*Exaltatus.*	Exalté.	بلند کرده * مرتفع * علویت وعظمت یافته *
Eſſame.	*Examen.*	Examen.	تفتیش * تفحص * پرسش * تجسس *
Eſſaminato.	*Examinatus.*	Examiné.	کاویده * پرسیده * تفتیش پذیرفته *
Eſſaminatore.	*Examinator: ſcrutator.*	Examinateur.	پرسنده * مفتش * تفتیشچی * تفحص کننده *
Eſſame di conſcienza.	*Examen conſcientiæ.*	Examen de conſcience.	دفع انصاف * تفتیش انصاف خود *
Eſſaſperare.	*Exaſperare.*	Fâcher: aigrir.	سخنهای رنجش آمیز کفتن * منغص داشتن *
Eſſattamente.	*Exactè.*	Exactement.	بی قایق * حسب دقت وسعی تمام * ازروی کوشش *
Eſſattore.	*Exactor.*	Exacteur: receveur.	تحصیلدار * محصل * عامل *
Eſſazzione.	*Exactio.*	Exaction.	تحصیلداری * وصول * مچرک *
Eſſaudire.	*Exaudire.*	Exaucer.	اجابت کردن * قبول ومستجاب داشتن *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Eſſauditore.	*Exauditor.*	Celluy qui exauce	اجابت کننده * مجیب * قبول دار *
Eſſaudito.	*Exauditus.*	Exaucé.	قبول * مقبول * مستجاب * اجابت یافته *
Eſca : mangia.	*Eſca.*	Appât.	طعام * خوراکی * دارو *
Eſca dà far fuoco.	*Ignitabulum.*	Méche: matiere à prendre feu.	تاو * محرقه * پوک * پیته * خف * پیغه * خشکما *
Eſcamare.	*Exclamare.*	S'ecrier.	فریاد کردن * صدا بلند دادن * فزع نمودن * نعره زدن *
Eſclamazione.	*Exclamatio.*	Exclamation.	فزع * فریاد * صدا * نعره * بغراو * بانگ *
Eſcludere.	*Excludere.*	Exclurre.	رد کردن * محروم نمودن * بیرون کردن *
Eſcluſo.	*Excluſus.*	Exclus.	رد و محروم شده * مردود نموده *
Eſcremento.	*Excrementum.*	Excrement.	فضله * غایط *
Eſſecrabile.	*Execrabilis.*	Execrable.	مستکره * نفرین * دستی * واجب الاستکراه *
Eſſecrazione.	*Execratio.*	Execration.	استکراه * لعنت * نفرت *
Eſſecuzione.	*Executio.*	Execution.	اجرا * عمل * فعل * کارسازی *
Eſſecutore.	*Executor.*	Executeur.	عمل کننده * اجرا کننده * فاعل *
Eſſeguire.	*Exequi.*	Executer.	اجرا نمودن * مجرا ساختن * بجا آوردن *
Eſſempio.	*Exemplum.*	Exemple.	مثل * تمثیل * ممثلت *
Eſſemplare : moſtra.	*Exemplar.*	Exemplaire : modele.	نمونه * عبرت نما * پرو * نشان *
Eſſemplare.	*Exemplaris.*	Exemplaire.	دستور * واجب اقتدا * مقتدی *
Eſſentare.	*Eximere.*	Exempter.	معاف ساختن * مسلّم - سربست - معاف نمودن *
Eſſenzione.	*Exemptio.*	Exemption.	سربستگی * منشور * معافیت *
Eſſequie.	*Fxequiæ.*	Funerailles.	ماتم * عزا * نوحه * زاری *
Eſſercitare.	*Exercere.*	Exercer.	ورزیدن — میورزم * اشتغال نمودن *
Eſſercitazione.	*Exercitatio.*	Exercice.	اهتمام * مداومت * ازمان * ریاضت * ورزش * اشتغال *
Eſſercitato.	*Exercitatus.*	Exercé.	حاذق شده * حذاقت یافته * مجرب کردیده * مهتم * ورزیده * آموخته *
Eſſercitio.	*Exercitium.*	Exercice.	تقیید * ازمان * شیوه * جهد *
Eſſercito.	*Exercitus.*	Armée.	لشکر * عسکر * قوشون * جند * ذرا *
Eſſiglio.	*Exilium.*	Exil.	اخراج بلد * شهر بدر * جلاء وطن * نفی بلد * مصادره *
Eſito: fine d'opera	*Exitus.*	Succéz : evenement.	سرانجام * عقبت * زوال * آخرکار *
Eſofago.	*Eſophagus.*	Eſophague : bouche de l'eſtomach.	مري * قصبة معده * دهنه معده *
Eſſordio.	*Exordium.*	Exorde.	سر * ابتدا * شروع * بنا *
Eſſortare.	*Hortari.*	Exhorter.	پند دادن * کاویدن * نصیحة کردن *
Eſſortazione.	*Hortatio.*	Exhortation.	نصیحة * مصلحة * پند *
Eſſortatore.	*Hortator.*	Exhortateur.	ناصح * نصیحة کننده *

قوت دافعه

بالادست اعلا بسیار خوب بی‌نظیر

ذاتي حقيقي

ذات کون عین ذات هستی

بودن ام هستن ام

هستی موجود موجود حال existence, being

موجود في نفس الامر

جذبه بیهوشی

مجذوب از خود رفته بیهوشی

تابستان قیض صیف

کشیدن طول دادن واسع گردانیدن to stretch ... to draw

تنک کردن رقیق نمودن ضعیف ساختن

تنکي باریکي رقت بي قوتی

ضعیف شده تنک کردیده

ظاهري خارجي آشکار بیرونی

نمانه نما اندام ظاهري

قطع نمودن برطرف کردن استیصال

ورکندن معدوم گردانیدن

قطع کننده برطرف کننده منقطع موجب استیصال

استيصال انقطاع خرابي دمار ويراني. *Extirpation*

قيمت دار ارزنده

ظن قوت واهمه

خاموش کردن واکشتن اطفا نمودن

فنا نمودن نابود کردن معدوم گردانيدن

خاموش شده وامرده

استيصال بردن برطرف ناپديد ساختن وركندن

تابستاني صيفي

جبر سماجت ستم ظلم زورآوري *Violence, oppression, tyranny*

برآوردن بيرون کشيدن مخروج نمودن *to pull out*

بيگانه غريب ~~*Foreign*~~

صورت نسخه

بسيار بسيا غايتانه بي حد بي پايان بنهايت *Extreme, very much*

نهايت عقبت اخر پسين انجام غايت

دنبال بن

تجار تنفس

تعظیم کردن ثنا و تمجید نمودن ستودن

بالا بردن بلند ساختن عالی گردانیدن — to exalt

تعظیم عظمت ارتفاع ثنا

بلند کردیده مرتفع علویت و عظمت یافته

تفتیش — تفحص پرسش تجسس

کاویده پرسیده تفتیش پذیرفته

پرسنده مفتش تفتیش چی تفحص کننده

دفع الصاف تفتیش الصاف خود

(سخنها) سختهای رنجش آمیز گفتن منغص داشتن

بدقایق حب دقت وسعی تمام آرزوی کوشش

تحصیل محصل عامل — a Collector

تحصیل داری وصول

اجابت کردن قبول و مستجاب داشتن

خزینه گنج خزینه خانه   a Treasury

راهب تکیه‌نشین، عزلت‌نشین

گوشه‌نشین درویش صومعه‌نشین   a Recluse, a Dervise

بیابان وزاویه‌نشین راحب ساکن مغازه

امانات بیابان مغازه بریه

نباشده بظهور رسیده لن یذه

زنانه خنثا نرماده نه‌نر نه‌ماده دوگونه

غازی پهلوان رستم

آواره دربدر یاس بستیار وریم یاره

غلط کردن خطا پذیرفتن درخبط افتادن   to err, mistake

غلطی خبطی خطائی نادرست

رانت غلط خطا فند

حاضر باخبر واقع سرحساب بودن

معرفت علم دانش

فاضل نادره دان بسیارخوانده دانشمند

کاویدن غضبناک ساختن بخشم درآوردن

تغضب رفتن خشمناک آرزوده شدن   to be enraged

اغراق ورزیدن

بونی دادن بکار کردن

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Expediente: convenevole.	*Conveniens.*	Expedient: convenable.	شایسته * مناسب * برازنده * درخور *
Eſpedire: finire.	*Terminare.*	Expedier: terminer.	خلاص کردن * تمام نمودن * باتمام و کمال رسانیدن *
Eſpedirſi: far preſto.	*Properare.*	Faire viſte.	زود بودن * تعجیل کردن * جلد بودن *
Eſpeditamente.	*Citò.*	Viſte.	زود * جلد * بتعجیل * بعجله *
Eſpezitione: ambaſciata.	*Expeditio: legatio.*	Expedition: ambaſſade.	رسالت * پیغام * ایلچیگری *
Eſpedito: finito.	*Terminatus.*	Expedié: achevé.	بسرانجام رسیده * خلاص و تمام * مکمّل *
Eſperienza.	*Experientia.*	Experience.	تجربه * امتحان * آسمایش * ورزش *
Eſperimentare.	*Experiri.*	Experimenter.	آزمودن - میازمایم * تجربه - امتحان کردن *
Eſperto: pratico.	*Expertus.*	Expert: experimenté.	کاردیده * کارآزموده * جهان دیده * مجرب * تجربه وامتحان پذیرفته * آموخته * ورزیده *
Eſpiazione de peccati.	*Expiatio peccatorum.*	Expiation des pechez	ترجمان گناها * پاداش و بازخواست جرایم *
Eſpirare: rendere l'anima.	*Efflare animam.*	Expirer: rendre l'ame.	جان کندن * مردن * وفات کردن * متوفی شدن * از دنیا رحلت نمودن * قطیه از دنیا کردن *
Eſplicare.	*Explicare.*	Expliquer.	معنی گفتن * تفسیر نمودن * بیان کردن *
Eſplicitamente.	*Explicitè.*	Explicitement.	ظاهرا * آشکارا * عیان * ظاهرانه *
Eſplorare.	*Explorare.*	Eſpier.	تفحص کردن * تجسس نمودن *
Eſploratore: ſpione.	*Explorator.*	Eſpion.	جاسوس * خبر پرورده * آیشه *
Eſporre: eſplicare	*Exponere: explicare.*	Expliquer.	بیان کردن * تفسیر و شرح نمودن *
Eſpoſizione.	*Expoſitio.*	Expoſition: explication.	بیان * تفسیر * تعبیر * شرح * خاطرنشان *
Eſpoſto: dichiarato.	*Expoſitus.*	Expoſé: expliqué.	تفسیر کرده شده * مبین * مشروح * ظاهر گردانیده *
Eſpoſto al ſole.	*Soli expoſitus.*	Expoſé au ſoleil.	در زیر شعاع آفتاب نهاده * آفتاب خورده *
Eſpreſſamente.	*Datâ operâ.*	Expreſſement exprez: à deſſein.	از قصد * قصدا * دانسته * فهمیده *
Eſpreſſione di parola.	*Expreſſio: locutio.*	Expreſſion de parole.	عبارت * لهجه * تلفظ * سانکیدن *
Eſpreſſione d'un ſucco.	*Expreſſio: colatura*	Expreſſion d'un ſuc.	فشردنی * تعصیر * عصاره * تنجاله *
Eſpreſſo: mandato à poſta.	*Expreſſus: curſor.*	Exprés: envoyé.	قراول * قاصد * مستقل *
Eſpreſſo: eſtrinſeco.	*Expreſſus: extrinſecus.*	Expres: extrinceque.	ظاهری * خارجی * آبادی *
Eſprimere: proferire.	*Exprimere: proferre.*	Exprimer: prononcer.	تلفظ کردن * گفتن * تقریر کردن *
Eſprimere: ſpremere.	*Exprimere: comprimere.*	Exprimer: preſſer.	* فشردن - میفشارم * تعصیر نمودن * عصاره گرفتن
Eſpugnabile.	*Expugnabilis.*	Prenable par force	گرفتنی * ممکن الفتح *
Eſpugnare.	*Expugnare.*	Prendre par force emporter.	فتح کردن * گرفتن * بدست آوردن *
Eſpugnatione.	*Expugnatio: victoria.*	Priſe de force.	فتح * وثبه * گرفتنی *
Eſpugnatore.	*Expugnator.*	Vainqueur.	فاتح * فتح کننده *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Eſpulſiva virtù.	*Virtus expulſiva.*	La vertu expulſive	ىن دافعه *
Eſquiſito.	*Exquiſitus.*	Exquis.	بالا دست * اعلا * بسیار خوب * بی نظیر *
Eſſentiale.	*Eſſentialis.*	Eſſentiel.	ذاتی * عینی * حقیقی *
Eſſenza.	*Eſſentia.*	Eſſence.	ذات * کون * عین ذات * هستی * حقیقت * بجانه *
Eſſere.	*Eſſe.*	Eſtre: etre.	بودن — ام * هستن — ام *
Eſſiſtenza.	*Exiſtentia.*	Exiſtence.	هستی * [illegible]ود * موجود * هستیت * حال *
Eſſiſtente.	*Exiſtens.*	Exiſtent.	موجود * فی نفس الامر *
Eſſo: v: egli.			
Eſtaſi.	*Extaſis.*	Extaſe.	بی خود * بی هوشی *
Eſtatico.	*Extaticus.*	Extatique.	مجذوب * از خود رفته * بی هوشی *
Eſtate.	*Æſtas.*	Eſté: été.	تابستان * کیض * صیف *
Eſtendere.	*Extendere.*	Etendre.	کشیدن * طول دادن * واسع کردانیدن *
Eſtenuare.	*Extenuare.*	Extenuer.	تنک کردن * رقیق نمودن * ضعیف ساختن *
Eſtenuazione.	*Extenuatio.*	Extenuation.	تنکی * باریکی * رقت * بی قوتی *
Eſtenuato.	*Extenuatus.*	Extenué.	ضعیف شده * تنک کردیده *
Eſteriore.	*Extarnus.*	Exterieur.	ظاهری * خارجی * اشکار * بیرونی *
Eſteriorità.	*Exterior habitus.*	L'exterieur: le dehors.	نشانه * نما * اندام * ظاهری *
Eſterminare: eſtirpare.	*Exterminare.*	Exerminer: détruire.	قطع نمودن * برطرف کردن * استیصال بردن * ورکندن * معدوم کردانیدن *
Eſterminatore.	*Exterminator.*	Exterminateur.	قطع کننده * برطرف کننده * منقطع * موجب استیصال *
Eſterminio.	*Exterminium.*	Extermination: ravage.	استیصال * انقطاع * خرابی * دمار * ویرانی *
Eſtimabile.	*Æſtimabilis.*	Eſtimable.	قیمت دار * ارزنده *
Eſtim: v: ſtimare.			
Eſtimativa virtù.	*Virtus æſtimativa.*	Vertu eſtimative.	لن * قوت واهمه * قوت الوهمیه *
Eſtinguere: ſpegnere.	*Extinguere.*	Eteindre.	خاموش کردن * وا کشتن * اطفا نمودن *
Eſtinguere: annullare.	*Extinguere: annullare.*	Eteindre: annuler.	نا نمودن * نابود کردن * معدوم کردانیدن *
Eſtinto: ſpento.	*Extinctus.*	Eteint.	خاموش شده * وامرده *
Eſtinto: v: morto.			
Eſtirpare.	*Extirpare.*	Extirper.	ستیصال بردن * برطرف * نابود ساختن * ورکندن *
Eſtivo.	*Æſtivus.*	Qui eſt d'été.	تابستانی * صیفی * کیضی *
Eſtorſione.	*Extorſio.*	Extorſion.	جبر * سماجت * ستم * ظلم * مچیرک * زور آوری *
Eſtrarre.	*Extrahere.*	Extraire.	برآوردن * بیرون کشیدن * مخروج نمودن *
Eſtraneo.	*Extraneus.*	Etranger.	بیگانه * غریب *
Eſtratto d'una ſcrittura.	*Extractum: tranſumptum.*	Extrait d'une écriture.	صورت * نسخه *
Eſtremamente.	*Summè.*	Extremement.	بسیار بسیار * غایتانه * بی حد * بی پایان * بنهایت *
Eſtremità: fine.	*Extremitas.*	Extremité.	نهایت * عقبت * آخر * پسین * انجام * غایت * دنبال * بن *

Eſ-

اجابت کننده مجیب قبول‌دار

قبول مقبول اجابت یافته

طعام خوراکی دارو

قاو محرقه

فریادکردن صدا بلند دادن فزع نمودن نعره زدن

ردکردن محروم نمودن بیرون کردن

رد محروم شده مردود نموده

فضله غایت

مستکره نفرین دشنت واجب‌الاستکره

استکره لعنت نفرین

اجرا عمل فعل کارسازی

عمل‌کننده اجراکننده فاعل

اجرا نمودن مجرا ساختن بجا آوردن

مثل تمثیل

Example. Mashal, Tumseel

نمونه عبرت نما نشان

دستور واجب‌الاقتدا مقتدی

معاف ساختن مسلم سربت معاف نمودن

سربستکی منشور

ماتم عزا نوحه زاری

ورزیدن میورزم اشتغال نمودن

اهتمام مداومت ریاضت ورزش اشتغال

حادق شده حذاقت یافته مجرب گردیده

مهتم ورزیده اموخته

تقید ازمان شیوه جهد

لشکر عسکر توشن جند نوا An Army

اخراج بلد شهربدر جلاوطن نفی بلد مصادره

سرانجام عقبت توال اخرکار

مری قصبه معده وبه معده

سر ابتدا شروع بنا

پندادن کاویدن نصحیت کردن • to advise

نصحیت پند مصلحت

ناصح نصحیت کننده

دفع اخلاط ردیه اخراج اخلاط عفنه

اوستیران سرب انجیل خرام

بشارت انجیل مقدس نوید مژده

نویسنده انجیل کاتب انجیل مقدس

اوقلیدس حکیم اوقلیدس

تحریر اقلیدس

سریوطیان قربان مقدس

واقع شدن روداون بظهور آمدن حادث شدن to arise, happen

حادثه واقعه قضا ماجرا

قراط روونخانه شط قراط

بخار کردن رایحه دادن

آشکارا ظاهرا آیان هویدا معلوم evidently

ظاهر آشکار هویدا معلوم روشن

ظهور حقیقت

آخري بنهايت رسيده. غايتي

ظاهرًا آشكارا خارجًا دربيرون

خارج ظاهر آشكار بيروني

زنبور تارد

Age سن عمر ساله سالهان سالها

ساله ساله حيوانها

of the same age هم سن هم عمر هم ساله

always هميشه دايم دايمًا

Eternity جاويدي هميشكي ابديت دايميت موبديت

جاويد دايم ابدي موبد ازلي سرمدي

• غير متعرف غير مكرر خلاف العادت

ودیگر باز نيز يكم ايضًا

علم فق فقه علم سيرت علم اخلاق

سل تب دق حمي دق

دقي مناسب سيرت اخلاق آموز

حبش ولايت حبشه اولكاي زنگ

زنكي حبشي سياه حبشي

وجه تسميه اصل نام چكونكي اسم

دفع كردن بيرون كشيدن راندن

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Eſtremo.	*Extremus.*	Extreme.	آخري * بنهايت رسيده * غايتي *
Eſtrinſecamente.	*Extrinſecè.*	Au dehors : à l'exterieur.	ظاهراً * اشكاراً * خارجاً * دربيرون *
Eſtrinſeco.	*Extrinſecus.*	Exterieur.	خارج * ظاهر * اشكار * بيروني *
Et: v: e.			
Eſtro animale più grande dell' ape.	*OEſtrum.*	Frelon : guépe.	زنبور * تاره *
Età.	*Ætas.*	Age.	سن * عمر * ساله * سالبان * سالها *
Età d'animali.	*Ætas animalium.*	Age des animaux.	ساله * ساله حيوانها *
D'una ſteſſa età.	*Coætaneus.*	De même âge.	هم سن * هم عمر * هم ساله *
Eternamente.	*Æternùm.*	Eternellement : à jamais.	هميشه * دايم * دايماً * مادام *
Eternità.	*Æternitas.*	Eternité.	جاويدي * هميشگي * ابديت * سرمديت * دايميت *
Eterno.	*Æternus.*	Eternel.	جاويد * دايم * ابدي * مؤبد * ازلي * سرمدي *
Eteroclito.	*Heteroclitus.*	Heteroclite.	غير متعرف * غير مكرر * خلاف العادت *
Etiamdio.	*Imò: immò: etiam.*	Auſſi : mêmes.	وديگر * باز * نيز * بلكه * ايضاً *
Etica : morale ſcienza.	*Æthica : ſcientia moralis.*	L'ethique : la morale.	علم فق * فقه * علم سيرت * علم اخلاق *
Etica : febre.	*Febris phthiſica.*	Fievre etique.	سل * تب دق * حمي دق *
Etico: morale.	*Æthicus : moralis.*	Moral.	فقي * مناسب سيرت * اخلاق آموز *
Etico: v: tiſico.			
Etiopia.	*Æthiopia.*	Ethiopie.	حبش * ولايت حبشه * اولكاي زنگي * הבש *
Etiopo.	*Æthiops.*	Ethiopien.	زنگي * حبشي * سياه حبشي *
Etimologia.	*Ætymologia.*	Etymologie.	وجه تسميه * اصل نام * چگونگي اسم *
Evacuare.	*Evacuare.*	Evacuer.	دفع كردن * بيرون كشيدن * راندن *
Evacuatione de cattivi humori.	*Evacuatio humorum peccantium.*	Evacuation des humeurs peccantes.	دفع اخلاط رديّه * اخراج اخلاط عفنه *
Evangelio.	*Evangelium.*	Evangile.	اوينكرن * سرب آوتران * انجيل * تعرام *
			بشارت انجيل مقدّس * نوين * منره *
Evangeliſta.	*Evangeliſta.*	Evangeliſte.	نويسنده انجيل * كاتب انجيل مقدّس * آوترانيج * نوآن *
Euclide.	*Euclides.*	Euclide.	اوقليدس * حكيم اوقليدس *
Elementi d'Euclide.	*Elementa Euclidis.*	Les elemens d'Euclide.	تحرير اوقليدس *
Eucariſtia.	*Euchariſtia.*	Euchariſtie.	* سربوطيان * قربان مقدّس *
Evenire.	*Evenire : accidere.*	Avenir : arriver.	واقع شدن * رودادن * بظهور آمدن * حادث شدن *
Evento.	*Eventus.*	Evenement.	حادثه * واقعه * قضا * ماجرا * ماجري *
Eufrate: fiume.	*Euphrates.*	Euphrate : fleuve.	فراط * رودخانه فراط * شط فراط * مراد سوي *
Evap[illegible]	*Evaporare.*	Evaporer.	بخار كردن * رايحه دادن *
Evidentemente.	*Evidenter.*	Evidemment.	آشكارا * ظاهراً * آيان * هويدا * معلوم *
Evidente.	*Evidens.*	Evident.	ظاهر * آشكار * هويدا * روشن * معلوم *
Evidenza.	*Evidentia.*	Evidence.	ظهور * حقيقة *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Evitare.	*Vitare.*	Eviter.	پرهیز کردن * احتراز نمودن *
Evocare la lite.	*Evocare litem.*	Evoquer le procez	دعوی نزاع نقل دیوان کردن * داد خواستن *
Evocazione.	*Evocatio.*	Evocation.	اسماء نقل دعوی * نقل دیوان *
Eunuco.	*Ennuchus.*	Eunuque: châtré.	خواجه سرا * مخصی * خایه کنده *
Europa.	*Europa.*	Europe.	فرنگستان * ولایت فرنگ * اوروپیه *
Evo: miſura dell' Angelo.	*Ævum.*	La durée des Anges.	سرمدیت * همیشگی * روزگار فرشتگان *

Fa. Fab. Fae.

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
FA biſogno.	*Oportet.*	Il faut.	بباید * ضرور است * لازم است *
Fabrica.	*Fabrica.*	Fabrique.	عمارت * تعمیر * بنای *
Fabricare.	*Fabricare.*	Fabriquer: bâtir.	بنا کردن * عمارت ساختن *
Fabricato.	*Fabricatus.*	Fabriqué: bâti.	معمور شده * بنا شده *
Fabricatore.	*Fabricator.*	Bâtiſſeur: architecte.	معمار * بانی * بنّا * دآوراز * دزار *
Fabro: fabbro.	*Faber ferrarius.*	Forgeron: maréchal.	آهنگر * حداد *
Facchino.	*Bajulus.*	Porte faix: faquin.	حمّال * باربردار * بارکش *
Faccia.	*Facies.*	Face.	روی * خد * چهره * وجه * صورت *
Faccia à Faccia.	*Facie ad faciem.*	Face à face.	روبرو * برابر * مواجهه *
Facciata d'ella carta.	*Frons: facies chartæ.*	Le devant du papier.	صحیفه * صفحه * روکش *
Facciata d'un' edificio.	*Frontiſpicium ædificii.*	Le frontiſpice d'un bâtiment.	روی عمارت * وجه عمارت *
Faccioletto: fazzoletto.	*Linteolum: ſudariolum.*	Moucheoir.	دستمال * [illegible] *
Face.	*Fax.*	Flambeau: torche	مشعل * شمع بزرگ *
Facenda: negozio	*Negotium.*	Affaire.	کار * شغل * معامله *
Facendoſo.	*Negotiis gravatus.*	Homme d'affaires	صاحب کار * صاحب شغل * مشغول *
Facetamente.	*Lepidè.*	Facetieuſement.	از روی خوش طبعی * لطیفاً * حسب خوش دماغی *
Facezia: burla.	*Facetia: dicterium*	Facetie: plaiſanterie.	خوش طبعی * مزاح * لطافت * ظرافت * بازیچه * جربکی *
Faceto.	*Facetus.*	Facetieux.	خوش طبع * صاحب مزاح لطیف * ادا لکنجکی * ظریف *
Facile.	*Facilis.*	Facile.	آسان * سهل * بی اشکال *
Facile: naturale dolce.	*Ingenuus.*	Facile: naturel doux.	درویش * ملاطف * ملایم *
Facilità.	*Facilitas.*	Facilité.	آسانی * سهولت *
Facilitare.	*Facilem reddere.*	Faciliter.	آسان ساختن * سهل کردن * صورت دادن *
Facondia.	*Facundia.*	Eloquence.	بلاغت * مکالمت * صحبت *
Facondo.	*Facundus.*	Eloquent.	خوش زبان * حراف * میر کلام * بلیغ * سخن آور *
Facoltà: roba.	*Facultates: opes.*	Facultes: biens: commoditez	مال * نعمت * منال * دنیا * اسباب * اموال *

اجتناب پرهیز کردن احتراز نمودن

دعوی نزاع نقل دیوان کردن دادخواستن

داد ادعا نقل دعوی نقل دیوان

اخته خواجه سرا مخصی خایه کنده

فرنگستان ولایت فرنگ

~~حیث~~ هیتکی

میباید ضرورست لازم است — it behoves, it is necessary

عمارت تعمیر بنای

بنا کردن عمارت ساختن

معمور شده بنا شده

معمار بانی بنا دراز

آهنگر حداد

حمال باربردار بارکش

روی خد چهره وجه صورت — the Countenance

روبرو برابر مواجه

صحیفه صفحه

روي عمارت وجه عمارت

دستمال ورک

Flambeau مشعل شمع بزرگ

رکا شغل معمله

صاحب کار صاحب شغل مشغول

good naturedly ازروي خوش طبعي لطیفا حسب خوش دماغي

خوشي مزاج لطافت ظرافت بازیچه

خوش طبع صاحب مزاج لطیف ظریف

easy اسان سهل بي اشکال

درویش ملاطف ملایم

اساني سهولت

آسان ساختن سهل کردن صورت دادن

بلاغت مکالمت صحبت

تند زبان حراف میر کلام بلیغ سخن آور

مال نعمت منال دنیا اسباب اموال

حیله‌دار محیل دروغ‌گو کذاب دغاباز

تلبیس حیله تزویر مزوری حرام‌زدگی — cheating, a cheat or trick

دیوالی شدن برشکستن مفلس شدن

شکست مفلسی پریشانی

برشکسته دیوالیه مفلس پریشان بی‌نوا

ذنب گناه تقصیر معصیت جرم خطا

بدروغی ناحق بغیر صدق کذباً باطلاً

حصاریچه خدنگ دورپایه بادو لکام

زرقلب ستوقه

رای دروغ رای غلط رای کذب اندیشه فاسد

مزور صاحب تلبیس محیل حیله‌باز

اشکیل کردن تبدیل تلبیس مزوری ساختن

سکه قلابی زدن قلبکری کردن

اشکیلی قلابی عملی

دستور رخصت اذن اجازت تجویز

مالدار متمول دولتمند غني صاحب نعمت Rich, opulent

بلوط درخت بلوط

درلج تذرو پورچ کوکلان

لوبیا ج لوبیا لوما

ندیم مسخره

موشره رالو بزرک ابوس

شراره ازد اوراق داسه

منجل یحخوک داسی داس درو

داسکاله خاجرک داره

درو کردن حصادی کردن درویدن میدروم

داس وار داس ورز شراره داز

باز آلانه یاتون باتونه بادیار توغان شاهین

بادلیج دورانداز

قوش چي کمانته قوش خانه

قوش خانه

پایه کوه پائی کوه

کناره جامه دامن حاشیه جامه رانیه رخت The Skirt of a Garment &c.

دلکر نجار چوب تراش ایدور ایدوز

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Facoltà licenza.	*Facultas : licentia.*	Faculté : licence: pouvoir,	دستور * رخصت * اذن * اجازت * تجويز *
Facoltoſo.	*Opulentus.*	Riche: opulent.	مالدار * متمول * دولتمند * غني * صاحب نعمت *
Faggio.	*Fagus : φηγός.*	Fau : arbre.	بلوطه * درخت بلوطه *
Fagiano.	*Phaſianus:attagen.*	Faiſan : oyſeau.	دراج * تذرو * بوزمرغ * سرکلان *
Fagiuolo.	*Phaſeolus.*	Faſeole : legume.	لوبياج * لوبيا * لوبا *
Fagotino:boffone.	*Morio.*	Bouffon.	نديم * مسخره *
Faïna.	*Foina, vel muſtela ſcbytica.*	Foïne : animal.	موشره * راسو بزرگ * ابوعرس * سمور *
Falce.	*Falx fœnaria.*	Fauls : faux.	شراره * ارن * اوراق * داسه *
Falce dà ſegar le biade.	*Falx meſſoria.*	Faucille : faux.	منجل * چخشوک * چخسوک * داس * داس درو * داسکاله * خاجرک * داره *
Falciare.	*Metere.*	Faucher.	درو کردن * حصادي کردن * درويدن – ميدروم *
Falciatore.	*Meſſor.*	Faucheur.	داس دار * داس ورز * دروورز * شراره دار *
Falcone.	*Falco: accipiter.*	Faucon.	باز * آلاته * پاتون * باتوته * باديار * توغان * شاهين *
Falconetto : artigelria.	*Bombarda.*	Fauconneau: piece d'artillerie.	بادليج * دورانداز *
Falconiere.	*Accipitrarius.*	Fauconnier.	قوشچي * کماشته قوش خانه *
Falconeria.	*Accipitrum officina*	Fauconnerie.	قوش خانه *
Falda: radice di monte.	*Radices montis.*	Le pied d'une montagne.	پايه کوه * پاي کوه *
Falda.	*Ora veſtimenti.*	Bord d'un habit : pan d'une robe.	کناره جامه * دامن * حاشيه جامه * ريشه رخت *
Falegname.	*Faber lignarius.*	Charpentier.	دلکر * نجار * چوب تراش * ايدور * ايدوز *
Fallace.	*Fallax.*	Trompeux.	حيله دار * محيل * دروغ گو * کذاب * دغلباز *
Fallacia.	*Fallacia.*	Tromperie.	تلبيس * حيله * تزوير * مزوري * حرامزادگي *
Fallare: v. errare. Fallire: reſtare in debito.	*Decoquere as alienum.*	Faire banqueroute.	ديوالي شدن * ورشکستن * مفلس شدن *
Fallimento di mercante.	*Decoctio æris alieni.*	Banqueroute: faillite.	شکست * مفلسي * پريشاني *
Fallito: bancarottiere.	*Decoctor æris alieni.*	Banqueroutier.	ورشکسته * ديوالي * مفلس * پريشان * بي نوا *
Fallo: crime.	*Crimen.*	Manquement: crime.	ذنب * گناه * تقصير * خطا * معصيت * جرم *
Falſamente.	*Falſò.*	Fauſſement: à faux	بدروغي * ناحق * بغير صدق * کذبا * باطلا *
Falſa braca.	*Falſa bracche.*	Fauſſe-braye.	حصاربچه * خندق دور پايه بارو * لکام *
Falſa moneta.	*Nummi adulterini.*	Fauſſe monnoye.	زر قلب * ستوقه *
Falſa opinione.	*Falſa opinio.*	Fauſſe opinion.	راي دروغ * راي غلط * راي کذب * انديشه ناسزا *
Falſario.	*Falſarius.*	Fauſſaire.	مزور * صاحب تلبيس * محيل * حيله باز * فاسقين *
Falſificare.	*Depravare.*	Falſifier.	اشکيل کردن * تبديل – تلبيس – مزوري ساختن *
Falſificare moneta.	*Monetam adulterari.*	Faire la fauſſe monnoye.	سکه قلابي زدن * ستوقه ساختن * قلبکري کردن *
Falſificato.	*Adulteratus.*	Falſifié.	اشکيلي * قلابي * عملي *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Falſificatore di moneta.	*Monetæ adulterator.*	Faux-monnoyeur.	قلبگر * دغل * ستّوقه زن *
Falſità.	*Falſitas.*	Fauſſeté.	دروغ * كذب * دغل اشكيل * تزوير * حيله * تلبيس *
Falſo.	*Falſus.*	Faux.	كذاب * دروغ * بي اصل ـ مزور * اشكيلي *
Falſo rapporto.	*Calumnia: falſa relatio.*	Faux rapport.	بد نفسي * بهتان * نقل ناحق * چغلي *
Falſo rapportore.	*Calumniator.*	Faux rapporteur.	چغل * بد نفس * بهتان كن * خَرْبَكْ *
Falſo teſtimonio.	*Falſum teſtimonium.*	Faux-témoignage.	بهتان * شهادت نحدف * شهادت دروغ *
Fama.	*Fama.*	Renommée.	شهرت * نام * صيت * آوازه * بيم * اشتهار * خمپدني *
Fama buona.	*Nomen optimum.*	Bon renom.	نيك نام * نيك آوازه * شهرت آفرين *
Fame.	*Fames.*	Faim.	كرسنگي * جوع * توش *
Fame canina.	*Fames canina.*	Faim canine.	جوع الكلب * شهوت رديه *
Haver fame.	*Famem pati.*	Avoir faim.	گرسنگي خوردن * گرسنه شدن * جوع كشيدن *
Famelico.	*Famelicus.*	Affamé: famelique.	كرسنه * جوعان * خاوي البطن *
Familia: domeſtici	*Familia: domeſtici.*	Famille: domeſtiques.	اهل بيت * خدمه * لحقه *
Familiare: amico.	*Familiaris: amicus*	Familier: amy.	مصاحب * نديم * آشنا * يار * حرير * دوست كام * خليل *
Famigliarità.	*Familiaritas: amicitia.*	Familiarité.	آشنايي * دوستي * نديمي * همصحبتي * مصاحبت *
Famoſo.	*Famoſus: clarus: celebris.*	Fameux.	نامدار * مشهور * معروف * آوازه دار * خنيده *
Fanale.	*Laterna.*	Fanal.	فانوس * فنر * مشعال *
Fanciulla.	*Puella.*	Petite fille.	دخترك * دختريته * بنيه *
Fanciullo.	*Puerulus.*	Petit enfant.	پسرك * كودك * تپنك * طفل * شيرخور * چغلك *
Fanciullezza.	*Pueritia.*	Enfance.	سن طفوليّت * عمر جاهليت *
Fango.	*Lutum.*	Boüe: bourbe.	گل * شل * طين * ورطه * تول * خلاب *
Fangoſo.	*Lutoſus.*	Boüeux: bourbeux.	گل آلود * پرشل *
Fantazia: potenza	*Phantaſia: potentia.*	La phantaiſie.	قوت خيالي * خيال * قوت متخيله *
Fantaſma.	*Phantaſma.*	Phantoſme.	خيال * صورت خيالي * صورت وهمي *
Fantaſticaria.	*Cerebroſitas.*	Caprice.	بهوسكي * تخيّل *
Fantaſtico.	*Phantaſticus.*	Fantaſque.	خيالي * دماغي * متخيل *
Fante: à piede.	*Pedes.*	Pieton.	پياده * مشي * پياده رو *
Fanteſca.	*Ancilla: famula.*	Servante.	پرستار * خادمه * جاريه *
Fantoccio.	*Pupa.*	Poupée: marionette.	لعبت * صورت شب بازي *
Farcire.	*Farcire.*	Farcir.	آكندن * درون پر كردن *
Fardello: pachetto.	*Faſciculus.*	Fardeau: paquet.	بسته * بار * لفه * بقچه *
Fare: far.	*Facere.*	Faire.	كردن ـ ميكنم * ساختن ـ ميسازم * نمودن *
Fare del cavagliere.	*Nobilitatem ementiri.*	Faire trancher du Cavalier.	آواز كردن * شاه اندازي بيك زادگي نمودن *

قلتبكر دغل ستوقه زن

دروغ كذب دغل اشكيل تذوير حيله تلبيس

كذاب دروغ بي اصل مزور اشكيلي

بدنفسي بهتان نقل ناحق چغلي

چغل بدنفس بهتان كو

بهتان شهادت ناحق شهادت دروغ

شهرت نام صيت آوزه اشتهار

نيك نام نيك آوازه شهرت آفرين

كرسنكي جوع توشش

جوع الكلب شهوت رديه

كرسنكي خوردن كرسنه شدن جوع كشيدن

كرسنه جوعان خاوي البطن

اهل بيت خدمه لحقه

مصاحب نديم اشنا يار دوست كام خليل

اشنائي دوستي هم صحبتي مصاحبت

نام دار مشهور معروف آوازه دار

فانوس فنر مشعال

دخترك دخترنيه

پسرك كودك طفل شيرخور *an Infant*

عهد طفولیت عمر جاهلیت

گُل ـ شل طین ورطه ـ بول خلان Dirt Clay. Ghil

گُل الود پُرشل

Covert قوت خیابل خیال fancy, imagination, thought

خیال صورت خیالیه صورت وهمی

هودیکی تخیُّل

خیالی دماغی متخیل

پیاده مشی پیاده رو going on foot

پرستار خدامه جاریه

لعبت صورت شب بازی

آکندن درون پر کادن

بسته بار لفه بقچه

کردن میکنم ساختن میسازم نمودن

آوردن زاوز کردن ـ انداز بیگ زادیکی نمودن

جادو جادوگري طلسم

آزار رنج جفا محنت اضطراب زحمت تعب

مذلت مشقت

نفرت خوراکی تنفر طعام بدنفسی

موذي آزاررسان جفاده مردوس

[illegible] كلّه قله قبه بالاي تار اوج

شاه اندازي غرور تکبر بزرگی

زن جادوگر

مقدر نازل طالع ماجرا

زحمت جفا تعب رياضت آزمائش

جفا وزحمت دادن مشقت وتعب رسانيدن

جفاکشی تعب وزر زحمت کش

خسته وامانده تعبان پريشان شده

طالع نصيب تقدير قسمت مكتوب نازله

سرماه رویت هلال غره

تیرکش ترکش تیردان قربان

واسه پرنده چراغ پروانه

آرد طحین پژپژه

آش‌آرد آردبخته جوشانده آرد آرده

جنگی پهلوان یراق ورز شمشیرباز

خندروس کاکل پارنجه

قصه قصه‌خوانی معرکه

آلان شکم حشو تباچه تباه

دعوی خدای کردن نسبت خدا بخود دادن

قندروج کندواله کندف

بند تسمه قماط عصابه

کمربند سینه‌بند

پیچیده ملفوف بسته

پرتله گهواره بند

بسته چوب دسته همیه

دسته طاه بسته فزده بسترق

دختر ابجیدن بدختر بازی دادن

جادوگر ساحر a Sorcerer, a charmer

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Fare della luna.	*Novilunium: neomenia.*	Renouveau de la lune.	سر ماه * رويت هلال * غره *
Faretra: carcaſſo.	*Pharetra.*	Carquois.	تيركش * تركش * تيردان * قبور * ككولج *
Farfalla.	*Pyrallis: papilio.*	Papillon.	واسه * پرنده چراغ * پروانه *
Farina.	*Farina.*	Farine.	آرد * طحين * پرپره *
Farinata.	*Polenta.*	Bouillie.	آش آرد * آرد پخته * جوشانده آرد * آرده *
Farinello: bravaccio.	*Ferox.*	Fendant: fendeur de naſeaux.	جنگي * پهلوان * براق ورز * شمشير باز *
Farro: ſorte de biada.	*Far.*	Sorte de bled.	خندروس * كاكل * پارنج *
Farſa: narratione piacevole.	*Acroama: ludicra narratio.*	Farſe.	قصه * قصه خواني * معركه *
Farſetto: empitura.	*Farcimen.*	Farciſſeure.	آلات شكم * حشو * آكيج * اكيج * تبانچه * تباه *
Farſi Dio.	*Deum ſe venditare.*	Se faire Dieu.	دعوي خدايي كردن * نسبت خدا بخود دادن *
Faſcello dell' api: arnia: alveo.	*Alvearium.*	Ruche.	قندوج * كندواله * كندوق ر *
Faſcia.	*Faſcia.*	Bande.	بند * تسمه * قماط * عصابه * چمبرك *
Faſcia pettorale.	*Faſcia pectoralis.*	Ceinture.	كمربند * سينه بند *
Faſciato.	*Involutus: ligatus.*	Bandé: lié.	پيچيده * ملفوف * بسته *
Faſcie dàbambino	*Faſcia cunarum.*	Maillot: bandelettes d'enfant	برتله * گهواره بند *
Faſcina.	*Faſcis ligni.*	Fagot: faſcine.	بستة چوب * دسته هيمه *
Faſcio.	*Faſcis: faſciculus: ſarcina:*	Faiſceau.	دسته * طاه * بسته * فرده * بسترق *
Faſcinare una donzella.	*Irretire puellam.*	Cajoler une fille.	دختر را غنچيدن * بدختربازي دادن *
Faſcinatore.	*Incantator.*	Enchanteur.	جادوگر * سحار * نيرنگ ساز *
Faſcinatione.	*Incantatio.*	Enchantement: charme.	جادو * جادوگري * نيرنگ * طلسم *
Faſtidio.	*Faſtidium.*	Chagrin: fâcherie: degoût.	آزار * رنج * جفا * محنت * اضطراب * زحمت * تعب * ملالت * مشقت *
Faſtidio dei cibi.	*Cibi faſtidium.*	Degoût des viandes.	نفرت خوراكي * تنفر طعام * بدنفسي *
Faſtidioſo: ſtrano. Faſti: v: infaſtidire.	*Faſtidioſus.*	Ennuyeux: fâcheux.	موذي * آزاررسان * جفاده * مردوس *
Faſtigio: ſommità.	*Faſtigium.*	Faîte: ſommet.	سر * كله * قله * قبه * بالاي * تار * اوج *
Faſto.	*Faſtus.*	Faſte.	شاه اندازي * غرور * بزرگي * تكبر *
Fata: magà.	*Maga.*	Fée: magicienne.	ستنبه * زن جادوگر * سعلاب * سووش *
Fatale. Fatalità: v: fato.	*Fatalis.*	Fatal.	مقدر * نازل * طالع * ماجرا * نوشته * كارنصيب *
Fatica.	*Labor: fatigatio.*	Fatigue	زحمت * جفا * تعب * رياضت * آزار * مشقت *
Faticare: dar travaglio.	*Fatigare.*	Fatiguer: laſſer: chagriner.	جفا وزحمت دادن * مشقت وتعب رسانيدن *
Fatichevole.	*Laborioſus.*	Laborieux.	جفاكش * تعب ورز * زحمت كش *
Faticato.	*Fatigatus.*	Fatigué	خسته * وامانده * تعبان * آوده * پريشان شده *
Fato.	*Fatum.*	Deſtin: deſtinée.	طالع * نصيب * تقدير * قسمت * مكتوب * نازله *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Fattezza del corpo	*Corporis ſtatura.*	Mine : façon : trogne.	قد * تركيب بدن * اندام بدن *
Fatto Heroico.	*Factum heroicum.*	Fait heroique.	هنر * كار هنرمندي * فعل غازي *
Fattione: fazzione	*Factio : conventio.*	Faction.	اتفاق * تدبير * ميثاق * عهد * پيمان *
Fatticio:artificiale	*Factitius:artificialis.*	Artificiel.	عملي * غير حقيقي *
Fatto : azzione.	*Factum : actio.*	Fait : action.	كار * عمل * فعل *
Fatto.	*Factus.*	Fait.	كرده شده * ساخته * بعمل رسيده *
Fatto d'arme.	*Prælium: conflictus*	Fait d'armes.	معركهٔ جنگ * مقاتله * محاربه *
Fattore di mercante.	*Inſtitor.*	Facteur: commis.	وكيل * نايب * گماشته *
Fattoria : banca.	*Telonii locus.*	Factorie : banque.	بنكه سار * نشيمن سوداگري * سوداگاه *
Fattura: ſtregaria.	*Faſcinum: faſcinatio.*	Sorcelerie.	جادو * سحر * جادوگري * طلسم *
Fava.	*Faba.*	Féve.	باقلا * جورجو * فول * جناح النشر * جرجر *
Fava Romana.	*Faba Romana.*	Féve Romaine.	تقز * لوبيا فرنگستاني *
Fauci.	*Fauces.*	Goſier.	حلق * گلو * حلقوم *
Favella.	*Loquela.*	Parole : langage.	درن * سخن * گفتن * چم *
Favilla.	*Scintilla: favilla.*	Etincelle.	لمعه * شراره آتش *
Fauno.	*Faunus.*	Faune.	شرر * شراره * ايزه * گول * نناس * نسناس *
Favo di melle.	*Favus mellis.*	Rayon de miel.	شهتنك * شهتنك عسل *
Favola.	*Fabula.*	Fable.	قصه * داستان * حكايت بي اصل * ترزيف *
Favoloſo.	*Fabuloſus : eleuſinus.*	Fabuleux.	بي اصل * دروغي * گاندي *
Favonio: v : zefiro.			
Favorabile.	*Favorabilis.*	Fauorable.	مرفه دار * مفيد * معين * خوب *
Favore.	*Favor.*	Faveur.	شفقت * عنايت * امداد * نصرت * معاونت *
In favore.	*In favorem.*	En faveur.	طرف * جانب * ازبراي خاطر *
Favorire : dar agiuto.	*Favere:opem ferre*	Favoriſer.	هواداري كردن * طرف گرفتن * امداد دادن *
Favorito.	*Adjutus.*	Favoriſé.	منصور * نصرت — مدد — هواداري يافته *
Favorito del Rè.	*Regi charus : gratioſus apud Regem.*	Fauori du Roy.	مقرب پادشاه * نزديك پادشاه * مقرب الخاقاني * صاحب قرب نزد ولي نعمت * ندم ملك * نديم پادشاه *
Fauſto.	*Fauſtus.*	Heureux:propice: favorable.	خير * خوب * مبارك * نيك * سعد * فرخنده فال *
Fautore.	*Fautor.*	Fauteur.	هوادار * پناه ده * ناصر *
Febraro.	*Februarius.*	Fevrier.	آذر بهشت * اردي بهشت ماه سلطان جلال الدين *
Febre.	*Febris.*	Fievre.	تب * گرمي * حمي * حرارت *
Fredo della febre.	*Rigor febris.*	Froid de la fievre.	تب لرز * تب نافض * نفض حمي *
Febre etica: tiſica.	*Febris phthiſica : tabes.*	Fievre ethique.	تب دق * حمي دق * بيمار دق *
Febre continua.	*Febris continua : caucaſus.*	Fievre continue.	تب دايمي * حمي مطبقه * تب لازم * بيمار سياه * درد سياه *
Febre terzana.	*Febris tertiana.*	Fievre tierce.	تب نوبت * حمي غب كه روزي ايد و روزي نه * تب سه يك

جسم ترکیب بدن اندام بدن

هنر کارهنرمندي فعل غازي

تدبیر میثاق عهد پیمان

عملي غیر حقیقي

کار عمل فعل — an action

کرده شده ساخته بعمل رسیده

معرکه جنگ مقاتله محاربه

وکیل نایب گماشته — A Deputy

نشین سوداگري سوداگاه

جادو سحر جادوگري طلسم

باقلا جوجو فول جناح النسر جرجر

دجر لوبیا فرنگستاني

حلق گلو حلقوم

حرف سخن گفتن

لمعه شراره آتش

شرر شراره ناس نسناس

شهتک شهتک عسل

قصه داستان حکایت بي‌اصل تزلیف

بي‌اصل دروغي کاذبه

صرفه دار مفید معین خوب

شفقت عنایت امداد نصرت معاونت

درحق جانب ازبرای خاطر

هواداری کردن طرف گرفتن امداد دادن

منصور نصرت مدد هواداری یافته

مقرب بادشاه نزدیک بادشاه مقرب الخاقان

صاحب قرب نزد ولی نعمت ندیم ملک ندیم بادشاه

خیر خوب مبارک نیک سعد وخنده فال

هوادار پناه ده ناصر

اردی بهشت اردی بهشت ماه سلطان جلال الدین

تب گرمی حمی حرارت

تب لرزه تب نافذ

تب دق حمی دق بیمار بوریک

تب دایمی حمی مطبقه تب لازم

تب نوبت حمی غب که روزی آید وروزی نه

صاحب اقبال سعادتمند صاحب بخت

سعادت اقبال دولت خیر آفرین بخت

نمدمال استاد نمدساز

نمد بیوک

ماده اناث خمید

زن مره ضعیفه

زنانه مال زن مخصوص زن

شکافتن میشکافم شق کردن

تبرکیدن تبسیدن

شکافته مشقوق شق شده

شق شکافت رخنه

عنقا توقنس عنقا مرغ

علفدان معلف

فرچین بارانی

تپ سبک تپ ربع حمی ثلث

تپ یومیه تپ هر روزه

تپ یک روزه حمی یوم

تپ وبائیه حمی وبائیه

موروود محموم خداوند تپ

دردی تفل درده

برکت دولت

آبادان ساختن وافزودن برکت ساختن

ایمان اعتقاد دین

مومن دین دار اهل ایمان مسلم مسلمان

فاما اهل محمدیه در ولایت خود ایشان دعوی نام

مسلمان گویا مخصوص آن مذهب میکنند هرچند

در حقیقت اهل کتاب انجیل مسلمانان باشند چنانچه

دین حق حضرت الیسوع کلمت الله تسلیم نمائید

امین راست. صالح ایمان دار

صالحانه از روی نیکی وحقیقت حسب ایمان

راستی صلاحیت سیرت حقیقت امنیت

جگر کبد

سرخس فلیخون کبدار حمام سفیر

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Febre quartana.	*Febris quartana.*	Fievre quarte.	تب سیکی * تب ربع * حمی ثلث *
Febre quotidiana.	*Febris quotidiana.*	Fievre quotidienne.	تب یومیه * تب هرروزه *
Febre efemera.	*Febris ephemera.*	Fievre ephemere.	تب یک روزه * حمی یوم *
Febre peſtilentiale	*Febris peſtilens.*	Fievre peſtilencielle.	تب وبایه * حمی وبایه *
Febricitante.	*Febre correptus : febricitans.*	Febricitant.	محرور * محموم * خداوند تب *
Feccia.	*Fæx.*	Lie.	دردی * ثفل * درده *
Fecondità : di donna.	*Fœcunditas.*	Fecondité.	برکت * دولت * زایندگی *
Fecondare.	*Fœcundare.*	Feconder : rendre fecond.	آبادان ساختن * وافر نمودن * برکت رسانیدن *
Fecondo : v: fertile.			
Fede : fè : credenza.	*Fides.*	Foy.	ایمان * اعتقاد * دین *
Fedele : vero Criſtiano : muſulmano : cioè Profeſſor della vera fede : titolo uſurpato d'i Mohometani, inloro paezi.	*Fidelis: verus Chriſtianus : muſulmanus, ſive profeſſor, & confeſſor veræ ſidei: titulus à Mohommedanis in propriâ patriâ tamquam proprius uſurpatus.*	Fidele : veritable Chrêtien : muſulman ; c'eſt à dire confeſſeur, ou profeſſeur de la vraye foy : titre uſurpé par les Mahometans en leurs pays.	مومن * دین دار * اهل ایمان * مسلم * مسلمان * [واما اهل محمدیه در ولایت خود ایشان خودرا نام مسلمان کویا مخصوص آن مذهب میکنند هر چند در حقیقت اهل کتاب انجیل مسلمانان باشند چنانچه دین حق حضرت ایشراع کلمة الله تسلیم نمایند]
Fedele : leale.	*Fidelis : rectus.*	Fidele : loyal.	امین * راست * صالح * ایمان دار *
Fedelmente.	*Fideliter.*	Fidelement.	صالحانه * ازروی نیکی وحقیقت * حسب ایمان *
Fedeltà : lealtà.	*Fidelitas.*	Fidelité.	راستی * صلاحیت * بصیرت * حقیقت * امنیت *
Fegato.	*Jecur :* ἧπαρ.	Foye.	جگر * کبد * جگر *
Felce : herba.	*Filix :* [illegible]	Fougere.	سرخس * فلیخون * کبدار * حمام * سغیر *
Felice.	*Felix.*	Heureux.	صاحب اقبال * سعادتمند * صاحب بخت * بابان * بهروز *
Felicità.	*Felicitas.*	Felicité : bonheur	سعادت * دولت * خیر * اقبال * آفرین بخت *
Feltraro.	*Panni coactilis artifex.*	Faiſeur de feutre.	نمدمال * استاد نمدساز *
Feltro.	*Pannus coactilis : philtrum.*	Feutre.	نمد * لبنتری *
Femina.	*Fœmina.*	Femelle.	ماده * اناث * خمیس *
Femina : donna.	*Mulier.*	Femme.	زن * مرة * ضعیفه * عوران *
Feminile.	*Fœmineus.*	Feminin.	زنانه * مال زنی * مخصوص زن *
Fendere.	*Findere.*	Fendre.	شکافتن ــ میشکافم * شق کردن *
Fenderſi le labra.	*Find. labia.*	Se fendre : parlant des levres.	تبرکیدن * تبسیدن *
Fenduto.	*Fiſſus.*	Fendu.	شکافته * مشقوق * شق شده *
Fenditura.	*Fiſſura.*	Fente.	شق * شکافت * رخنه * چال *
Fenice.	*Phœnix :* φοῖνιξ.	Phenix.	عنقا * قوقنس * قوقنس * عنقا مرغ *
Fenile.	*Fœnile.*	Grange à foin.	علف دان * معلف * کاهدان *
Farraiolo : ferraiuolo.	*Pallium.*	Manteau.	فرجین * بارانی *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Feretro: cataletto.	*Feretrum.*	Biére : cercueil.	تابوت * جنازه * نعش * اوان * کاهف * خرپشته * دخمه *
Feria.	*Feria.*	Ferie: jour de travail.	روزگار کردن * روزکسب * روز پیشه کاری *
Ferire.	*Vulnerare: ferire.*	Bleſſer.	زخم زدن * مجروح نمودن * جراحت کردن *
Ferita.	*Vulnus.*	Bleſſure: playe.	زخم * جراحت * ریش *
Ferito.	*Vulneratus.*	Bleſſé.	زخم خورده * مجروح * زده *
Fermamente.	*Firmiter.*	Conſtamment.	تایمانه * استوارانه * ثابتاً * سخت *
Fermare: ſtabilire.	*Firmare: ſtabilire.*	Affermir.	محکم نمودن * مقرر فرمودن * استحکام نمودن *
Fermare: ſoſtare.	*Detinere: interjungere.*	Arrêter.	واداشتن * نگاه داشتن *
Fermarſi: ſoſtarſi.	*Conſiſtere.*	S'arrêter: demeurer ferme.	وایستادن * ماندن * خود را مستقیم نگاه داشتن *
Fermato: ritenuto.	*Interjunctus.*	Arrêté.	وا داشته * نگاه داشته * گرفتار نموده * ماخوذ *
Fermento.	*Fermentum.*	Levain.	مایه * خمیر * خمیر مایه *
Fermentarſi.	*Fermentari.*	Se fermenter.	مخمور شدن * خمیر گرفتن * خاستگی کردن *
Fermezza.	*Firmitas.*	Fermeté.	استواری * قرار * ثبات *
Fermo.	*Firmus.*	Ferme.	ثابت * محکم * مستحکم * قایم * آهون * جزم * استوار *
Feroce.	*Ferox.*	Farouche: fier.	نارام * وحشی * درنده * آدم در *
Ferramenti.	*Ferramenta.*	Ferremens.	اوزار آهنی * آلات حدید *
Ferrare un cavallo	*Calceare equum.*	Ferrer un cheval.	اسب نعل کردن * چاروا نعل بندی کردن *
Ferraro.	*Faber ferrarius.*	Forgeron.	آهنگر * حداد * پرتکار * چلانگر *
Ferrato.	*Ferratus.*	Ferré.	باهن بسته * به حدید قایم شده *
Ferrato: d'un cavallo.	*Calceatus equus.*	Ferré: parlant d'un cheval.	نعل بندی شده * نعل کشیده *
Ferriera: fornace di ferro.	*Fornax ferraria.*	Fournaiſe à cuire le fer.	کوره آهن پزی *
Ferro.	*Ferrum.*	Fer.	آهن * حدید *
Ferro di cavallo.	*Solea equi.*	Fer de cheval.	نعل اسب * نعل چاروا *
Ferro delle ſcarpe uſato quaſi in tutti paeſi del levante, doue l'iſteſſi Rè hanno fort' il talone delle ſcarpe, & ſtivali un giro di ferro in modo d'una mezza luna, attacato con tre punte, ô chiodetti al cuoio.	*Solea ferrea calceorum quâ utuntur per omnes fermè orientales regiones; ita ut ipſi Reges ſub talo calceorum, & ocrearum gyrum ferreum in modum creſcentis lunæ deferant, adhærentem corio tribus clavis.*	Fer des ſouliers: qui eſt en uſage par tous les pays du levant; ou les Roys mêmes portent le talon des galoches, & des botines ferré en façon de demy lune, attachée par le moyen de trois petites pointes.	نعل کفش و چکمه * نعلچه * که مستعمل باشد در جمیع الکای شرق یعنی در ایران ترکستان و عربستان چنانچه امرا و سلاطین نیز زیر پاشنه کفش و چکمه خود نعل بکشند *
Fer des tailleurs.	*Ferrum ſartorum.*	Ferro d'i ſartori.	اتو * آلت اتوکر خیاط *
Fertile.	*Fertilis.*	Fertile.	آبادان * حاصل دار * معمور * برکت دار * خصیب *
Fertilité.	*Fertilitas.*	Fertilità.	بار آوری * آبادانی * برکت * خصب *

تابوت جنازه نعش آوان

روزکار کردن روزکسب روزبینه کاری

زخم زدن مجروح نمودن جراحت کردن to wound

زخم جراحت ریش

قایمانه استوارانه ناپتاه ریخت

محکم نمودن مقرر فرمودن استحکام نمودن

واداشتن نگاه داشتن

واداشته نگاهداشته گرفتار بوده

وایستادن ماندن خودرا مستقیم نگاهداشتن to stop

-مایه خمیر خمیرمایه

مخمور شدن خمیر گرفتن

استواری قرار ثبات

ثابت محکم مستحکم قایم استوار

نارام وحشی درنده ادم در

اوزار آهنی الات حدید

اسپ نعل کردن

آهنگر حداد پتزنگار چلانگر

باهن بسته به حدید قایم شده

نعل بندی شده نعل کشیده

124/2

کوره آهن پزی

آهن حدید

نعل اسپ نعل چاروا a horse shoes

نعل کفش وچکمه نعلچه که مستعمل باشد در

جمیع الکای شرق یعنی درایران وترکستان وعربستان

چنانچه امرا وسلاطین نیز زیر پاشنه کفش وخرمه

خود نعل بکشند

[illegible] اُت تو وخیاط

اباداان حاصل دار معمور برکت دار

بار آوری ابادانی برکت

نفس کشیدن دم گرفتن دم زدن ~~to breathe~~

نفس گرفتن دم گرفتن to take breath

نفس تنفس دم انبساط وانقباض

یک دفعه یک بار

سگک حلقه

شاخه عصب

عیب زن

رشک کردن تقلید ساختن

درخت انجیر شجره طین

مته برماه یک دستی

انجیر طین میوه انجیر

اعتقاد بردن اعتمادی واعتباری داشتن

امانت وجه یا مال بموجب وصیت سپرده

Burning غیرت صاحب غیور گرم سوزان

غیرت حد دل سوزش تاو توزن توش

زاطیق عید رفونجش

صفا صحبت عیش تماشا بزم

میزاد کردن صفا و تماشا داشتن

نخل

خا هشام قذی

مرداربوي بدبو بوي گنده

بدبو گندگي بدبو بدرایحه

تکه نان بورش نان پارچه نان بُرین

مشلشل کنبل دکه تبي

باج گاه مال و جهات وهنده

باج مال و جهات حق زیردستي ورعیتي

Weakness بي قوتي ناتواني ضعف

سته ضعیف بي قوت ناتوان

شعله زبانه خرپته

شعله زدن زبانه کشیدن

تیزیر جنب

شبته تبک غوشه بلبله صورهي دروق

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Fervente: ardente.	*Fervidus.*	Fervent: ardent: zelé.	سوزان * گرم * غیور * صاحب غیرت *
Fervore.	*Fervor.*	Ferveur: zele.	غیرت * جد * دل سوزش * تاو * توز * توش *
Feſta.	*Feſtus dies.*	Feſte.	✠ زاطیق * عید * روز جشن *
Feſta: piacere.	*Oblectamentum.*	Feſte: réjoüiſſance.	صفا * صحبت * عیش * تماشا * بزم *
Feſteggiare.	*Oblectari.*	Faire feſte.	مهمان کردن * صفا و تماشا داشتن *
Feſtone: fregio.	*Encarpa.*	Feſton: fêton.	تخـــــل *
Feſtuca.	*Feſtuca.*	Fêtu.	خاشک * هشام * قذی *
Fetente: fettente.	*Fœtidus.*	Puant.	مزدار بوی * بد بو * بوی گندی * متعفن *
Fetore: fettore.	*Fœtor.*	Puanteur: mauvaiſe odeur.	بد بو * گندگی * بد بو * بد رایحه *
Fetta di pane.	*Buccella panis*	Tranche de pain.	تیکه نان * بورش نان * پارچه نان * بریدن *
Fettuccia: naſtro.	*Vitta.*	Ruban.	مشلشل * کنبل * دکه * تبی *
Feudatario.	*Feudatarius.*	Feudataire: feodal.	باج ده * مال وجهات دهنده *
Feudo.	*Feudum.*	Fief.	باج * مال وجهات * حق زیردستی و رعیتی *
Fiacchezza.	*Debilitas.*	Foibleſſe.	بی قوتی * ناتوانی * ضعف *
Fiacco.	*Debilis.*	Foible.	سست * ضعیف * بی قوت * ناتوان *
Fiamma.	*Flamma.*	Flamme.	شعله * زبانه * خزیشته *
Fiammeggiare.	*Flammare.*	Flamboyer: jetter des flammes.	شعله زدن * زبانه کشیدن *
Fianco.	*Latus.*	Flanc: côté.	پهلو * کیریز * جنب *
Fiaſco di vetro.	*Lagena vitrea.*	Flacon de verre: bouteille.	شیشه * تنگ * قرشه * بلبله * صراحی * دوروق *
Fiaſco di terra, od'argento.	*Lagena fictilis, aut argentea.*	Flacon de terre ou d'argent.	تنگ * چرغدن * تنگ کاشی یا نقره‌ی *
Fiatare.	*Reſpirare.*	Souffler: reſpirer.	نفس کشیدن * دم زدن *
Fiata: v: volta.			
Retinere il fiato.	*Spiritum cohibere.*	Retenir l'haleine.	نفس گرفتن * دم گرفتن *
Fiato.	*Flatus: ſpiritus.*	Souffle: reſpiration: haleine.	نفس * تنفس * دم * انبساط و انقباض *
In un fiato.	*Unico hauſtu.*	D'une haleine: tont d'un coup.	بیک دفعه * بیکدم *
Fibbia.	*Fibula.*	Boucle.	سگک * حلقه *
Fibra.	*Fibra.*	Fibre.	شاخه عصب *
Fica.	*Natura muliebris.*	Nature de la femme.	عیب زن * کس * هنبه * نمدان * چکلبن *
Far la fica.	*Labiis ſuggillare.*	Faire la moue.	زشتک کردن * تقلید ساختن *
Ficaia: fico arbore.	*Ficus arbor.*	Figuier.	درخت انجیر * شجره طین *
Fivaglia: ſucchiella: trivello.	*Terebella.*	Foret.	مته * برماهه یک دستی *
Fico: frutto.	*Ficus fructus.*	Figue.	انجیر * طین * میوه انجیر *
Fidarſi.	*Confidere.*	Se fier.	اعتقاد نمودن * معتمادی و اعتباری دانستن *
Fidato: v: fedele.			
Fidei commiſſo.	*Fidei commiſſum.*	Fidei commis.	امانت * وجه یا مال بموجب وصیت سپرده

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Fiducia.	*Fiducia.*	Confiance : aſſurance.	ایمان * باور * اعتقاد * اعتبار *
Fiele.	*Fel.*	Fiel.	زهره * مراره *
Fieno.	*Fœnum.*	Foin.	علف * گیاه *
Fieno greco.	*Fœnum græcum :* τῆλις.	Sain foin: ſenegré.	ينجه * كت * اسپست * حلبه * فريقه * شمبليط *
Fiera.	*Nundinæ.*	Foire.	موسم * بازار ساليانه *
Fieramente.	*Dirè.*	Fierement.	ظالمانه * سخت * تند *
Fiero.	*Ferus : dirus.*	Fier.	ظالم * متجبّر * متكبّر * تند *
Figgere: ficcare.	*Figere.*	Ficher.	تری نهادن * فرو بردن * نشاندن *
Figliaſtro.	*Privignus.*	Beau-fils.	پسرانـــــدر *
Figlia.	*Filia.*	Fille.	دختر * بنت *
Figlio : figliuolo.	*Filius.*	Fils.	پسر * ابن * بن * فرزند * ولد *
Figlio legitimo.	*Filius legitimus.*	Fils legitime.	حلالزاده * تخم حلال *
Figlio adoptivo.	*Filius adoptivus.*	Fils adoptif.	پسرخوانده * ولد مجازی * پسرجان *
Figlio illegitimo : baſtardo.	*Filius illegitimus.*	Fils bâtard.	حرامزاده * تخم حرام * ولد زنا * پسر مغول * خشوك *
Figliuolanza.	*Filiatio.*	Filiation.	پسريت * ابنيّت *
Figura.	*Figura.*	Figure.	شكل * صورت * تصوير * هيئت *
Figure.	*Figurare.*	Figurer.	شكل كشيدن * تصوير كشيدن * صورت ساختن *
Figurato.	*Figuratus.*	Figuré.	كشيده * تصوير نموده * متصور *
Fila:file d'i ſoldati.	*Acies militum.*	File : files de ſoldats.	صف * صفوف *
Filaccia.	*Stamen.*	Filaſſe.	پرز * ليفه * ريشه * دولي *
Filare.	*Nere.*	Filer.	ريسيدن ـ ميريسم * ريسمان تافتن * ريستن *
Filatoio: molinello.	*Rhombus netricis.*	Roüet à filer.	دولاب * چرخ دولابي * چرخ ريسمان تاو *
Filiera.	*Extenſorium metallini fili.*	Filiere.	مفتكـــــش *
Filo.	*Filum.*	Fil : filet.	ريسمان * رشته * خياطي * غزل * تاكدانه *
Filo di trama.	*Subtegmen.*	Trame : filet de trame.	پود * ريسمان پود و سدا *
Filo d'oro.	*Filum aureum.*	Fil d'or.	مطلا * كلابتان * مدمغه *
Filo di ferro : &c.	*Filum ferreum &c.*	Fil d'archal.	سيم * مس *
Filo di ſpada : &c.	*Acies enſis.*	Fil de l'épée.	دم شمشير * تيز تاي *
Filoſofia.	*Philoſophia.*	Philoſophie.	حكمت * علم حكمت * فلسفه *
Filoſofo.	*Philoſophus.*	Philoſophe.	حكيم * فيلسوف *
Filza di perle.	*Tarques ex margaritis.*	Tour:colier de perles.	تسبيح مرواريد * عقد لؤلؤ *
Fimbria.	*Fimbria.*	Frange.	حاشيه * كناره *
Fin : v : fino.			
Finalmente.	*Tandem.*	Finalement.	آخرا * عقبا *

Fi-

اعتماد باور اعتقاد اعتبار

زهره مراره

علف گیاه

کت ~~اسپیست~~ حلبه ولقیه

~~هوس~~ بازلاسالیانه

ظالمانه سخت تند

ظالم متجبر تکبر تند

توي نهادن فروبردن نشاندن

پسرانده

~~دختر~~ بنت — A Daughter

پسر ابن بن فرزند ولد — A Son

حلال زاده تخم حلال

پسرخوانده ولد مجازي پسرجان

حرام زاده تخم حرام ولدزنا پسرغول

پسریت ابنیت

شکل صورت تصویر — Figure (fashion of a thing)

شکل کشیدن تصویرکشیدن صورت ساختن — To Figure or represent

کشیده تصویرنموده متصور — Figured

صف صفوف

پُرز لیفه ریشه تولی

رسیدن میرسم ریسمان تافتن ریستن

دولاب چرخ دولابی چرخ ریسمان تاو

مدکش

ریسمان رشته خیاطی غزل تالدانه

پوت ریسمان پوت وسدا

مد طلا کلاتبلن صدمه

مد سیم

دم شمشیر تیزتای

حکمت علم حکمت فلسفه

حکیم فیلسوف

تسبیح مروارید عقد لولو

حاشیه کناره

اخرا عقبا

گل بیرون آورده گل داده شکوفه درآورده

فلک الکرسی فلک ثوابت

بیت المالچی محاصل مال دیوان

سفیددن مسیفلی کشتبدن وستکعن

صوطک وات نمنل

بیت المال مال دیوان

علم طبیعت حکمت

حکیم صاحب علم طبیعت

علم قیافه علم فراست علم سیمیای

تبدتص بتاکید استواریله

ثابت باقی مقرر دایم خالد

شق شکافت فلق چال

مامور مقعد

اشکیل زغا تقیه مدارستاخنک حیله

اخر عقب انتها پایان غایت نهایت

قصاري توال ب پس عاقبت

پنجره روزن باجه بادخوار بادخور غرفه دریچه

مدارا کردن تقبه نمودن

تمام کردن باتمام رسانیدن به پایان بردن to complete

ختم واختتام نمودن پرداختن

باریک رفیع نازک خوش قماش

رازیانه بادیان بربلبا

عملی اشکیلی ساختن

مثلثل دژ

• زلف پیچ موي

قلماقلنگ

گل ورد

سرشیر قیماق زبده تو تور دمایه

لبناسه برباز چارگون

گل نار جلنار

گل آفتاب خورپرست

گل درآمدن شکوفه درکردن

شهرت داشتن معتبربودن نام وآوازه داشتن

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Fine : termine.	*Finis.*	Fin : terme : bout.	آخر * عقب * انتها * پایان * غایت * خاتمت * نهایت * قصاری * زوال * پساپس * عاقبت * قصوی *
Fineſtra.	*Feneſtra.*	Fenêtre.	پنجره * روزن * باجه * باد خواز * باد خور * غرفه * دریچه *
Fingere : diſſimulare.	*Fingere : diſſimulare.*	Feindre.	مدارا کردن * تقیه نمودن *
Finire.	*Finire : terminare.*	Finir : achever.	تمام کردن * باتمام رسانیدن * به پایان بردن * ختم واختتام نمودن * پرداختن *
Fino : ſottile : delicato.	*Subtilis : tenuis.*	Fin : delié.	باریک * رفیع * تازک * خوش قماش *
Finocchio.	*Fœniculum.*	Fenoüil.	رازیانه * بادیان * برهلبا *
Finto.	*Fictus.*	Feint.	عملی * اشکیلی * ساخته *
Fiocco di ſeta.	*Serici laqueus contortus.*	Floc : flocon de ſoye.	مشلشل * پر *
Fiocco di capelli.	*Capillorum cirrus.*	Flocon de cheveux.	زلف * پیچ موی *
Fiomba : ſunda.	*Funda.*	Fronde.	قلماق سنگ *
Fiore.	*Flos.*	Fleur.	گل * ورد *
Fior di latte.	*Aphrogala : flos lactis.*	Creſme.	سرشیر * قیماق * زبده * تنک * تور * دمایه *
Fior di noce moſcata.	*Macis.*	Fleur de noix muſcade.	بسباسه * بزباز * چارگرن *
Fior di melo granato.	*Balauſtum.*	Fleur de grenade.	گل نار * جلنار *
Fior del ſole.	*Heliotropium :* ἡλιοτρόπιον.	Fleur du ſoleil.	گل آفتاب * خورپرست *
Fiorire.	*Florere.*	Fleurir.	گل برآوردن * شکوفه برکردن *
Fiorire : haver fama.	*Famâ vigere.*	Fleurir en renommée.	شهرت داشتن * معتبر بودن * نام و آوازه داشتن *
Fiorito.	*Floridus.*	Fleuri : flori.	گل بیرون آورده * گل داده * شکوفه برآورده *
Firmamento.	*Firmamentum.*	Firmament.	فلک الکرسی * فلک ثوابت *
Fiſcale.	*Fiſcalis.*	Fiſcal.	بیت المالچی * محاصل مال دیوان * کهبد *
Fiſchiare.	*Sibilare : popyſma edere.*	Siffler.	سفلیدن — میسفلم * وشتیدن * وشت کردن *
Fiſchio.	*Sibilus : popyſma*	Sifflet : ſiflade : ſiflement.	صوطک * وشت * خنبل *
Fiſco.	*Fiſcum.*	Fiſc.	بیت المال * مال دیوان *
Fiſica.	*Phyſica.*	Phyſique.	علم طبیعت * حکمت *
Fiſico.	*Phyſicus.*	Phyſicien.	حکیم * صاحب علم طبیعت *
Fiſionomia.	*Phyſiognomonia.*	Phyſionomie.	علم قیافه * علم فراست * علم سیمای *
Fiſſamente.	*Fixè : firmiter.*	Fixement : fortement.	بدقت * بتاکید * استوارانه *
Fiſſo : fermo.	*Fixus : ſtabilis.*	Fixe : ferme.	ثابت * باقی * مقرر * دایم * خالد *
Fiſſura.	*Fiſſura.*	Fente.	شق * شکافت * فلق * چال *
Fiſtola : male.	*Fiſtula : morbus.*	Fiſtule : mal.	ناصور مقعد *
Fitta : v : fetta.			
Fittione : fizzione.	*Fictio.*	Fiction : feinte.	اشکیل * زغل * تعبیه * مدارا * ساختگی * حیله *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Fiumara: torrente.	*Torrens: rivus temporarius.*	Torrent.	دره * درجيه * آب سيل *
Fiume.	*Flumen: Fluvius.*	Fleuve: riviere.	رودخانه * شط * نهر * رود * بغار * خورابه *
Flagellare.	*Flagellare.*	Foüetter.	قمچی زدن * تازيانه زدن * دره زدن *
Flagellato.	*Flagellis cœſus.*	Foüeté.	قمچی زده * تازيانه خورده * دره زده *
Flagellatore.	*Flagellator: percuſſor.*	Foüeteur.	تازيانه زن * قمچی زن * دره دار *
Flagello.	*Flagellum.*	Fleau: foüet.	تازيانه * قمچی * فلكه * دُرّه * سرّه *
Flauto.	*Fiſtula.*	Fleute: flûte.	نی * بوری * بيشه كوك *
Flebotomia.	*Phlebotomia.*	Seignée.	زدن * خون گرفتن *
Flemmatico.	*Phlegmaticus.*	Flegmatique.	بلغمی * تر وسرد مزاج *
Fleſſibile.	*Flexibilis.*	Flexible.	نرم * گردان بر *
Fluſſo & rifluſſo.	*Fluxus, & refluxus*	Flux, & reflux.	مد و جزر *
Fluſſo di ſangue.	*Fluxus ſanguinis: dysenteria.*	Flux de ſang.	اسهال خون * اسهال دموی * ساده شدن روده *
Fluſſo di ventre.	*Fluxus ventris: diarrhœa.*	Flux de ventre.	اسهال شكم * رفتن شكم * ذرب *
Fluttuante.	*Fluctuans.*	Flottant.	متحرك و متموج *
Fluttuare.	*Fluctuare.*	Flotter.	امواج زدن * متمواج بودن * مضطرب بودن *
Fluviale.	*Fluviatilis.*	De fleuve: de riviere.	نهری * مال رودخانه *
Focaccia.	*Placenta.*	Gaſteau: faürce.	گرده * گرده آسيابی حلّه * كماچ * قورصه *
Focile.	*Ignitabulum.*	Fuſil.	چقماق * قداح * آتش زن
Fodera: ſopanno.	*Subdititius pannus veſtis.*	Doubleure: fourrure.	آستر * بطانه *
Fodera di pelle.	*Pellis ſubdititia veſtis.*	Fourrure de peau.	كُركی * پوستين *
Foderare.	*Veſti pannum ſubdere: ſuffarcire.*	Doubler: fourrer.	آستر بردن جامه را * بطانه دوختن *
Foderato.	*Suffartus.*	Doublé: fourré.	آستر زده * بطانه كرده شده *
Fodero di ſpada.	*Vagina enſis.*	Fourreau d'épée.	غلاف شمشير * نيام * وقيعت * چيمن شمشير *
Foglia: fronde.	*Folium.*	Feüille.	برگ * ورق *
Foggia: uſanza; moda.	*Uſus: modus.*	Uſage: mode.	روش * دستور * قاشه * ترز متعرف *
Foglio di carta.	*Folium chartæ.*	Feüillet de papier.	ورق كاغذ * برگ كاغذ *
Foglio d'oro.	*Folium auri.*	Feüille d'or.	ورق طلا * ورق ذهب *
Foina.	*Martes ſcytica*	Foüine.	مسره * خلده * سمّور *
Folgorare.	*Fulgurare.*	Eclairer: foudroyer.	برق زدن * بخنويدن *
Folgore.	*Fulgur.*	Foudre.	برق * بخنو * حنن * درخش *
Pietra del folgore.	*Ceraunius lapis.*	Pierre de foudre.	[illegible] *
Folla: calca. Folle: v: pazzo.	*Multitudo: hominum frequentia.*	Foule.	كثرت * چرق * چرق نرق * خلايق * ميدان *

Fol-

دره توجیه آب سیل

رودخانه شط نهر رود نغار

قمچی زدن تازیانه زدن دره زدن

تازیانه زن قمچی زن دره دار

تازیانه قمچی ملکه دره

نی بوک بیشه کوک

فصد خون گرفتن

بلغمی تر و سرد مزاج

نرم فرمان بر

مد و جزر

اسهال خون اسهال دموی ساده شدن روده

اسهال شکم رفتن شکم ذرب

متحرک و متموج

امواج زدن متموج بودن مضطرب بودن

نهری مال رودخانه

گروه گروه اسبابی حله

چقماق قدلاح آتش زن

آستر بطانه

گرگ پوستین

آستر بردن جامه را بطانه دوختن

آستر زده بطانه کرده شده

غلاف شمشیر نیام جای شمشیر

برگ ورق

روش دستور ترز معترف

ورق کاغذ برگ کاغذ

ورق طلا ورق ذهب

مسوره خلد سمور

برق زدن بخنویدن

برق بخنو درخش

پیشه

کنند چوق چوق نوق خلاین مبنال

صیقل زدن پرداخت نمودن جلا دادن

دار صلیب دار چوب

دوشاخه هنزه اجن جنگ

پنجه ترنجبه هفته دوشاخه

چنگال سفره چنگال مانند

غریب بیگانه منسوب a Stranger

سبوسه سر جرک سر

قونقچي باشي کرک یراق

امین تدارک

صورت هیئات شکل اندام اندازه Form, Shape, figure

قالب تنبک

قالب کفش جوي

مشک سرخط نسخه سهرمشک لوح مشک

پنیر جبن

امداد آوردن نصرت و اعانت دادن

تبخیر بخوری

تعرض سماجت اصل

اصلی بدیعی

بنیاد کردن اساس ساختن پایه نهادن

بنیاد پایه اساس a Foundation

بانی بناکنند وضع واختراع کننده

آب شدن گداز کردن گداختن to melt

پای ته قعر بن

ملک مال سرمایه املاک Possession, Stock
Milk

وبلان کما فطر بکرز دکان

چشمه خانی عین ناب

فواره

داغ چشمه داغ

سوراخ ساختن ثقبه واکردن to Bore

سوراخ شده مثقوب بوده

قیچی مقراض جامه بر کاز

صیقل گر تیغ افروز جلاگر مهرزن

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Folto.	*Denſus.*	Epéz : touffu.	پُر * درهم *
Fomentare: agiutare.	*Fovere.*	Fomenter : aider.	امداد آوردن * نصرت واعانت دادن *
Fomentatione.	*Fomentum.*	Fomentation.	تبخیر * بخوري *
Fomite: radice: ſpinta.	*Fomes.*	Source : racine : pante.	تعرض * سما[illegible] * اصل *
Fondamentale.	*Fundamentalis.*	Fondamental.	اصلي * [illegible] *
Fondare.	*Fundare.*	Fonder.	بنیاد کردن * أساس ساختن * پایه نهادن *
Fondamento.	*Fundamentum.*	Fondement.	بنیاد * پایه * أساس *
Fondatore.	*Fundator.*	Fondateur.	باني * بنا کننده * وضع واختراع کننده *
Fondere: ſpargere			
Fonderſi.	*Liquefieri.*	Se fondre.	[illegible]شدن * گداز کردن * گداختن *
Fondo.	*Fundus.*	Fond.	پاي * ته * قعر * بُن *
Fondo : poſſeſſione.	*Fundus : poſſeſſio.*	Fonds : poſſeſſion	ملك * مال * سرمایه * املاك *
Fongo.	*Fungus.*	Potiron : champignon.	قاچ * دنبلان * کما * فطر * هکرز * شکل * فقّان *
Fontana.	*Fons.*	Fontaine.	چشمه * خاني * معن * زاب *
Fontana artificiale.	*Fons artificialis.*	Fontaine : baſſin : aigrette.	فـــــواره *
Fontanella.	*Cauterium.*	Cautere.	داغ * چشمه داغ *
Foragio: v. biada.			
Forare.	*Perforare.*	Percer: faire un trou.	سوراخ ساختن * ثقبهٔ وا کردن *
Forato.	*Perforatus.*	Percé.	سوراخ شده * مثقوب نموده *
Forbice: ceſor.	*Forfex.*	Ciſeaux.	قیچي * مقراض * جامه بر * گاز *
Forbiciero.	*Expolitor.*	Fourbiſſeur.	صیقل گر * تیغ آفروز * جلا گر * مهره زن *
Forbire.	*Expolire: lævigare.*	Fourbir : polir.	صیقل زدن * پرداخت نمودن * جلا دادن *
Forca : partibolo.	*Gabalus:patibulum*	Gibet : poteau.	دار * صلیب * دارچوب *
Forca da villani.	*Furca: merga.*	Fourche.	دوشاخه * هیزه * اجن * چنگر *
Forcella per le viti	*Statumen vitis.*	Echalas.	پرغه * ترخچه * جفته * دوشاخه * پاچل *
Forchetta: pirone dà tavola.	*Fuſcinula.*	Fourchette de table.	چنگاله * سفره چنگاله * مانعه *
Foreſtiere.	*Extraneus.*	Eſtranger.	غریب * بیگانه * مسافر *
Forfora della teſta	*Furfur capitis.*	Craſſe de la tête.	سبوسه سر * چرك سر *
Foriere.	*Proviſor.*	Fourrier: pourvoyeur.	قونقچي باشي * گرگ یراق * بازارگدر * اسپن تدارك *
Forma : eſſemplare.	*Forma : exemplar.*	Forme : modele.	صورت * هیأت * شکل * اندام * دستور * اندازه *
Forma de metalli.	*Forma fuſoria.*	Moule des metaux	قالب * تبنك *
Forma di ſcarpe.	*Muſtricola.*	Forme de ſoulier.	قالب کفش * جوي *
Forma: formola dà ſcrivere.	*Exemplar calligraphia.*	Exemple d'écriture.	مشك * سرخط * نسخه * سرمشك * لوح مشك *
Formaggio.	*Caſeus.*	Fromage.	پنیر * جبن *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Formaggio di latte agro, indurito: dà condire il riſ & le mineſtre.	*Caſeus ex oxygalâ paratus, & deſiccatus: qui oriza, juſculiſve inditur pro condimento.*	Fromage de laict aigre, deſeché, pour aſſaiſonner le ris, & les potages.	دکشک * شیره ماست خشک شده که توی شوربا برنج نهایند تا ترش مزه کردد *
Formare.	*Formare.*	Former.	شکل کشیدن * صورت کردن * اندام ساختن *
Formale.	*Formalis.*	Formel.	صوری *
Formalità.	*Formalitas.*	Formalité.	دقایق * حیثیت *
Formazione: produzzione.	*Formatio.*	Formation: production.	تکوین *
Formento: fromento.	*Frumentum: triticum.*	Froment: blé.	گندم * گندم کوله * گندم نرم * حنطه * کما * خنبه * بر *
Formica.	*Formica.*	Fourmy.	مورچه * مور * نمل *
Formidabile.	*Formidabilis.*	Redoutable.	مهیب * ترسانندہ * صاحب هیبت * هولناک *
Formoſo: v: bello.			
Formulario.	*Formularium.*	Formulaire.	دستور * صورت * نسخه * رسم *
Fornace.	*Fornax: furnus.*	Fournaiſe: fourneau.	تون * تنور * فرن *
Fornace di calcina.	*Fornax calcaria.*	Fournaiſe à chaux	تون آهک * کوره آهکپزی * تون نوره * داش *
Fornace; o ſtuffa rotonda' ſotterranea; dà cogere il pane, & arroſtire un caſtrato intiero: compoſta dà due parti di ferro; quale ſi porta n'i viaggi, & nelle armate; & è la carga d'un camelo d'una & d'altra parte.	*Fornax rotunda, ſubterranea, in quâ & panes coquunt, & pecus integrum aſſant: ex ferro conſtat, inque duas partes diviſa circumfertur in itinere, & caſtris ab uno camelo in utroque latere.*	Poële rond, & ſouterrain à faire cuire le pain, & rôtir un mouton entier: fait de grandes plaques de fer, & diviſé en deux parties: l'on ſen ſert en voyage & dans les camps des armees: & c'eſt la charge d'un chameau.	تنور * تنور * کار چلانکری باشد کرد که زیر زمین نهند و دران نان پزند و کسفند تمام در آن توان پخت اورا در سفر و بطحا مستعمل نمایند و چنانچه دو حصه دارد دولنکه بار شتر کننـــد *
Fornaro: chi fa il pane.	*Piſtor.*	Boulanger: fournier.	نان با * خباز * تونی نان *
Fornicare.	*Fornicari.*	Paillarder.	زنا کردن * فسق کردن * زناکاری کردن *
Fornicazione.	*Fornicatio.*	Fornication.	زنا * فسق * زناکاری *
Fornicatore.	*Fornicator.*	Fornicateur.	زناکار * فاسق * زنباره * دغل زن *
Fornimenti di cavallo.	*Phaleræ.*	Harnachûre: caparaſſon.	رخت اسب * اسباب چاروا *
Fornimento; d'huomo d'arme	*Armatura militis.*	Harnois: equipage d'homme de guerre	اسباب یراق پوش * تدارک اسپاهی * خرزابه *
Fornimento: coſe neceſſarie.	*Victus: & commeatus.*	Equipage.	لوازم * تدارک * اسباب *
Fornitamente.	*Integrè.*	Entierement: parfaitement.	بتمام و کمال * تماما و کمالا *
Fornire: v: finire.			
Fornito: compito	*Completus.*	Entier: accompli.	تمام شده * بتقدیم رسانیده * مکمل کردیده *
Forno: v: fornace.			
Forno del bagno.	*Balnei fornax.*	Etuve du bain.	تون حمام * کلخان حمام *
Forſe: forſi.	*Forſitan.*	Peut-être.	بلکه * شاید *
Forte: gagliardo.	*Robuſtus.*	Fort: robuſte.	فرخراسته * متین * زور دار * پایداوند * چیر *
Forte: v: agro.			

کشک شیره ماست خشک شده که توی
برنج نهایند تا ترش مزه گردد
شکل کشیدن صورت کردن اندام ساختن
صوری
دقایق چیشین
تکوین
کندم کندم کوله کندم نرم
کما خنبه بز
مورچه مور نمل
هیبوار ترساننده صاحب هیبت هولناک
دستور صورت نسخه رسم
تون تنور فُرن
تون آهک کوره آهک پزی داش
تنور تندور کار چالاکری باشد کرد که زیر زمین
نهند و دران نان پزند و کو سفند تمان وران توان
پخت اورا در سفر و بطی مستعمل نمایند و چنانچه دو
حصه دارد دو لنگه بار شتر کنند

نان بای خباز تونی نان

زنا کردن فسق کردن زناکاری کردن لیمر

زنا فسق زناکاری

زناکار فاسق زنپاره دخل زن

رخوت اسپ اسباب چارول

اسباب یراق پوش تدارک اسپاهی خوزابه

لوازم تدارک اسباب

بتمام وکمال تماماً وکمالاً

تمام شکه تبقدیم رسانیده کمل گردیده

تون حمام گلخان حمام

Shaud ملکه شاید May be, it may be, perhaps

نوخواسته متین زوردار

اقبال نیک بخت خوب طالع دولا برخور [redacted]

طوفان دریا فرتونه

صاحب اقبال صاحب دولت صاحب بخت مسعود

صاحب طالع سعادتمند بختیار برخوردار

زور قوت قدرت مجال طاقت پادیاوندی

دلیری جگرداری شجاعت صولت

زور جهد سعی همت

جبر زور عنف

زورکردن جبرنمودن

مجبر ناعلاج ناچار طوعاً وکرهاً

مجرم محبوس قدرنه باجلنرک

تیره رنگ تیره زرد سیاه چرده سیاه

گودال گور چقره توجقول

[illegible] قلعه حصار ارک دژ درغاله

قلعه دیو سفید بهت و وقوف پهلوانی پادشاهان قدیم
الزمان تراشیده در کوه که در محالات شهر فهلیان
پیدا شود یقین است کاری سخت مثل ان هرگز نشد
فاما هرچه فردوسی طوسی در کتاب شاه نامه درباب
جنگ رستم پهلوان با دیو سفید نقل میکند ترزلف
باشد والله یعلم

محکم کردن استحکام نمودن to strengthen, fortify

استحکام

مستحکم استحکام نموده مستحکم و استوار شده

واقعی توکلی قضای عارضی

نصیب بخت طالع بخت نیک نشین

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Fortezza: cittadella.	*Arx.*	Fortereſſe.	قلعه * حصار * آرک * دز * دزغاله *
Fortezza del demonio bianco: (qalâ diu ſefid:) è una montagna in mezzo d'una pianura nel territorio di la città di (Feheliun; nella ſtrada dà Suſan (Sciuſter) à perſepoli, overo ſciraz; tagliata dentro, & fuori al nivello, in modo di fortezza quadra; di modo che è tutta d'un pezzo; antiquità la piu auguſta c'habbi io veduto in Perſia, della quale purè niſſun relatore fa mentione: là ſavo leggiano eſſerſi fatti gli combattimenti giganteschi di Ruſtam col demonio bianco: (fiü ſefid) conforme ſono deſcritti nel libro di l'iſtoria d'i Rè chiamato (Scia nomeh.) di Gioſeppe ferdauſi di la città di Tous.	*Arx dæmonis albi: (diu ſefid:) eſt præruptus mons in planitie ſitus non longè ab urbe (Feheliun in itinere Suſis Perſepolim:) ſectus ad libellam, & perpendiculum in modum arcis quadrangularis & regularis, ita ut unico conſtet (ut ita dicam) lapide, ſeu ſaxo: auguſtius in Perſide non vidi antiquitatis monumentum, de quo tamen nuſquam hactenus quiſquam ex pernicibus illis Perſidis luſtratoribus in ſuâ* αὐτοψίᾳ *: fabulantur porrò illic peractam gigantomachiam Ruſtami cum dæmone albo: (diü ſefid) de quâ in libro hiſtoriæ Regum, vulgò (Scia nomeh) Joſephi ferdauſæi ex civitate Tous in Choraſan.)*	Château du demon blanc, appellé (diu ſefid:) c'eſt une montagne eſcarpée au milieu d'une plaine, dans le terroir de la ville (Fehelion) ſur le chemin de Suſan, à Chiraz; taillée au niveau en forme de forteresse reguliere & quarrée; de ſorte quelle eſt faite pour ainſi dire) d'une ſeule pierre: antiquité ſans doute la plus auguſte que j'aye veu en Perſe, d'ont pourtant les voyageurs paſſe-volans ne font aucune mention dans leurs relations: c'eſt le lieu des combats fabuleux du geant Ruſtam avec le demon blanc (diu ſefid:) decrits avec emphaſe dans le livre de l'hiſtoire des Roys appellé (Chah nomeh.)	قلعه دیو سفید بهمت ووقوف پهلوانی پادشاهان قدیم الزمان تراشیده در کوه که در حوالات شهر فهلیان دیده اشود یقین است کاری سخت مثل ان هرکز نشد فاما هرچه فردوسی طوسی در کتاب شاه نامه در باب جنک رستم پهلوان بادیو سفید نقل میکند ترزیف باشد والله یعلم *
Fortificare.	*Munire.*	Fortifier.	محکم کردن * استحکم نمودن *
Fortificazione.	*Munimen: munimentum.*	Fortification.	استحکام *
Fortificato.	*Munitus.*	Fortifié.	مستحکم * استحکام نموده * مستحکم واستوار شده *
Fortuito: cazuale	*Fortuitus.*	Fortuit: caſuel.	واقعی * توکلی * قضایی * عارضی *
Fortuna: ſorte.	*Fortuna.*	Fortune: ſort.	نصیب * بخت * طالع * سهم * بختنکی * نشمن *
Buona fortuna.	*Proſpera fortuna.*	Bonheur.	اقبال * نیک بخت * خوب طالع * روا * برخور *
Fortuna di mare.	*Tempeſtas: æſtus maris.*	Fortune de mer.	طوفان دریا * فرتونه *
Fortunato.	*Fortunatus.*	Fortuné: heureux.	صاحب اقبال * صاحب بخت * مسعود * دولتلی * صاحب طالع * سعادتمند * اندرشه * بختیار * برخوردار *
Forza.	*Robur.*	Force: vigueur.	زور * قوة * قدرة * مجال * طاقة * پایداوندی *
Forza: virtù.	*Fortitudo: virtus.*	Force: vertu.	دلیری * جگرداری * شجاعت * صولت *
Forza: forzo.	*Conatus.*	Effort: force.	زور * جهد * سعی * همت *
Forza: violenza.	*Violentia.*	Force: violence.	جبر * زور * عنف *
Forzare.	*Cogere: vim inferre.*	Forcer.	زور کردن * جبر نمودن *
Forzatamente.	*Invitè.*	Par force.	بجبر * ناعلاج * ناچار * طوعاً وکرهاً *
Forzato: galeotto.	*Vinctus in tiremibus.*	Forçat.	مجرم * محبوس قدرغه یا چکتری *
Foſco.	*Fuſcus.*	Brun: obſcur.	تیره رنگ * تیره زرد * سیاه چهر * درمیاه *
Foſſa.	*Foſſa.*	Foſſe: foſſé.	گودال * گور * جفره * تق * چغول *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Foſſa per fromento.	*Puteus frumentarius: ſyri.*	Creux à blé.	بغاره * بوك *
Foſſetta del mento	*Foſſa menti: anthereo.*	Foſſette du menton.	نزك * گوزنخ *
Foſſo d'una città.	*Foſſa Mœnium.*	Foſſé d'une ville.	خندق * خندق قلعه * لكام *
Foſſo attorno gli campi.	*Foſſa agrorum: elices.*	Foſſé autour des champs.	نهر * جوغ * مرزاب *
Frà: trà.	*Inter.*	Entre.	درميان * فيمابين * بين * ميانه *
Frà tanto.	*Interim.*	Cependant.	در بين اثنا * در بين ميان * دران محال * در بين *
Fracaſſare.	*Conquaſſare: elidere*	Fracaſſer: ruiner.	پاره پاره كردن * شكستن * خورد كردن *
Fracaſſo.	*Ruina.*	Fracas.	شكستگي * خرابي * ويرانگي *
Fracido.	*Marcidus: putridus*	Corrompu: pourri.	لمس * له * نيم گنده *
Fragata.	*Celox: cataſcopium*	Fregate.	فرقطه * غراب جنگي *
Fragile.	*Fragilis.*	Fragile.	شكستن پذير * خرق پذير * شكستني *
Fragilità humana.	*Fragilitas humana.*	Fragilité humaine.	ضعف آدمي * بشريت *
Fragola: fravola: frutto.	*Fraga.*	Fraiſe: fruit.	شاكله * ميوه شاه كله *
Fragranza.	*Fragrantia.*	Tres-bonne odeur	خوش بو * بوي خوش * عطرية * خوش رايحه *
Francamente: liberamente.	*Liberè.*	Franchement.	اختيارانه * برضاي خود * بخوشدلي * بفراغ بالي *
Franceze.	*Gallus: francus.*	François.	فرنس * فرنگي فرنسس *
Franchezza.	*Libertas.*	Franchiſe.	خوشدلي * اختيار * رضا * فراغ بالي *
Franchitia: luogo franco: aſilo dove ciaſcuno ſi puo ſalvare: coſì è la porta del Rè di Perſia; dove è un chioſtro deſtinato per gli riffugiati chiamato (Ali capu) cioè; porta di Ali.	*Aſylum: locus refugii; qualis eſt porta Regis Perſidis juxta quam eſt clauſtrum profugis deſtinatum, vocatum (Ali capou), porta Ali.*	Sauve-garde: aſile: comme eſt la porte du Roy de Perſe, ou il y a une clôture exprez pour loger les refugiez, banqueroutiers & autres; & ce lieu s'appelle (Ali capou); c'eſt à dire, la porte d'ali.	علي كاپو كه انجا گناهكاران متحصن شوند *
Francia.	*Gallia.*	France.	مملكت فرنسه * ممالك خورشيد كلاه پادشاه فرنسه *
Franco: libero.	*Liber.*	Franc: hardy.	آزاد * معتوق * اختيار خود * سرخود * حر *
Franco: eſſente.	*Exemptus.*	Franc: exempt.	معاف * مطلق * مسلم * مستامن *
Franco: Europeo: impero che quel nome è reſtato commune per tutto il levante à tutti Europei; d'al tempo, & à l'occaſione di Godefrido di Boüillon.	*Francus: Europæus nomen attributum omnibus Europæis per omnes orientales Regiones; à tempore, & occaſione Godefridi Bullonei.*	Franc: Europeen: ce nom eſt commun par abus à toutes les nations de l'Europe, par tout le levant, depuis le temps, & à l'occaſion de Godefroy de Boüillon.	فرنگي * اسم فرنگ واين نام كه مخصوص طايفه فرنسس باشد مشترك شد بغير طايفتهاي ولايات اوروپيه از زمان حضرت گودفريدس بوليون كه در قدس سلطنت كرد وان غلط از بي تميزي خلايق حاصل شد ورفته رفته تا حالا ماند *
Francolino: uccello.	*Attagen.*	Francolin.	دراج * تذرو * سوگلان *
Frangia.	*Fimbria.*	Frange.	حاشيه * چيكه * سجاق * كناره * زيشه *

چغاره بوک

نونه گوزنخ

خندق خندق قلعه لکام

نهر چوغ مرزآب

درمیان فیمابین بین میانه ✓. Between, betwixt. Vasut, dermean

دراین اثنا دراین میان دران محال دراین During this

پاره پاره کردن شکستن خوردکردن to break

شکستگی خرابی ویرانگی

لمس له نیم کنده

ورغطه خراب جنکی

شکستن پرپر خرق پرپر شکستنی

ضعف ادمی بشریت

تنا کله میوه شاه کله

خوش بو بوی خوش عطریت خوش راحیه

اختیارانه برضای خود بخوشی دیلِ بفراغ بالی

ونس ونکی ونس

خوشدلی اختیار رضا فراغ بالی

128½

ملک فرنسه ممالک خورشید کلاه پادشاه فرنسه

آزاد معتوق اختیار خود

معاف مطلق مسلم مستامن

فرنگی آدم فرنگ واین نام که مخصوص طایفه

فرانسی باشد مشترک شد بغیر طایفه‌های ولایت

اوروپیه از زمان حضرت کود فریدس بولیون که در

قدس سلطنت کرد وان غلط از بی تمیزی خلایق

حاصل شد رفته رفته تا حالا ماند

دراج تذرو سوگلان

حاشیه حیکه کناره

سرد بارد

سرد مزاج مبرود سرمازس

ماليدني طلاي

ماليدن ميمالم طلاکردن ✓ To rub, anoint. Maledun Tellah-curdun

ماليده شده طلانموده شده . Rubbed, anointed. Maludah shudah

اثر نشان ✓ Mark, also scar. Nishan

گماريدن استکاک کردن رحف نمودن

گماريدني استکاک رحف

لجام کردن ضبط لجام نهادن

سرسام اماس دماغ

سرساي صاحب سرسام

لجام لغام

اختلاط کردن مصاحبت نمودن تردد کردن

مداومت داشتن ملازمت نمودن

مختلط شده ملازمت وتردد نزد خود يافته

ملازمت مداومت اختلاط تردد

ریش خندی ،رزه گوی بازیچه

درخت زبان گنجشک شجره لسان العصافیر

مشک ترامشیه که در ایران بدل دیقینون گریت

میفروشند فاما بان نسبت ندارد

برادری اخوت

برادر لرخ اکییر دادر

خوس برادر زن

خارچین سیاخ خص

بازی دادن گول زدن فریب وخیانت کردن

گول فریب بازی خورده

مکر فسون خیانت بازی حیله فریب Cheat, fraud, deceit, Mukr funun

کید خدع رنگ اشکیل چاره مرجاره حب cheated, Kiid, Khuddah

ستابه تنکالش

حیله باز اشکیل باز قمارباز مکار روبه باز عذار

خردنما خردهای حساب

ازرموی تغافل بی قید سرد

سرما برودت برد

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Fraſcheria : bagatella.	*Nugæ.*	Bagatelles.	ريشخندي * هرزه كوي * بازيچه * خرافه *
Fraſſino arbore.	*Fraxinus.*	Freſne : arbre.	درخت زبان كنجشك * شجرة لسان العصافير *
Fraſſinella : herba ſi vende in Perſia ſotto nome & in luogo d'il dittamo Cretenſe.	*Fraxinella : herba venditur in Perſide pro ſuccedaneo dictamni Cretenſis.*	Fraxinelle : herbe on la vend en Perſe ſoubs le nom, & en la place du dictame de Candie.	مشك ترامشيه كه در ايران بدل ديقتمنون كريتي ميفروشند اما بآن نسبت ندارد *
Fratellanza.	*Fraternitas.*	Fraternité.	برادري * اخوت *
Fratello.	*Frater.*	Frere.	برادر * اخ * اكبيره * دادر * داده *
Fratello del marito, o della moglie.	*Levir : frater conjugis aut mariti.*	Beau frere.	خوس * برادرزن *
Fratta : ſiepe.	*Sepe.*	Haye : cloiſon.	خارچين * سياخ * خص *
Fraudare.	*Deſnudare.*	Frauder.	بازي دادن * گول زدن * فريب و خيانت كردن *
Fraudato.	*Defraudatus.*	Fraudé.	گول — فريب — بازي خورده *
Fraude.	*Fraus.*	Fraude.	مكر * فسون * خيانت * بازي * گول * حيله * فريب * كيد * خدع * رنگ * اشكيل * چاره مرچاره * خب * دستانه * شكالش *
Fraudolente.	*Fraudulentus.*	Frauduleux.	حيله باز * اشكيل باز * قمار باز * مكار * روبه باز * غدار *
Frazioni di numero.	*Fractiones numeri.*	Fractions de nombre.	خردها * خرده هاي حساب *
Freddamente.	*Frigidè : negligenter*	Froidement.	ازروي تغافل * بي قيد * سرد *
Freddo.	*Frigus.*	Froid : froidure.	سرما * برودت * برد *
Freddo.	*Frigidus.*	Froid.	سرد * بارد *
Freddoloſo.	*Alcioſus.*	Frilleux.	سرد مزاج * مبرود * سرماترس *
Fregamento.	*Frictio.*	Friction.	ماليدني * طلاي *
Fregare.	*Fricare.*	Frotter.	ماليدن — ميمالم * طلا كردن *
Fregato.	*Fricatus.*	Frotté.	ماليده شده * طلا نموده شده *
Fregio : v: fimbria.	—		
Fregio : cicatrice.	*Cicatrix.*	Cicatrice : marque d'une playe.	اثر * نشان *
Fregola : v : fetta.			
Fremere.	*Fremere.*	Fremir.	گمازيدن * استكاك كردن * رجف نمودن *
Fremito.	*Fremitus.*	Fremiſſement : grincement de dents	گمازيدني * استكاك * رجف *
Frenare.	*Frænare.*	Brider : refrener.	لجام كردن * ضبط كردن * لجام نهادن *
Frenezia.	*Phreneſis.*	Freneſie.	سرسام * آماس دماغ *
Frenetico.	*Phreneticus.*	Frenetique.	سرسامي * صاحب سرسام *
Freno.	*Frænum.*	Bride : frein.	لجام * لغام * كبر لگام *
Frequentare.	*Frequentare : conſuetudinem habere*	Frequenter : hanter.	اختلاط كردن * مصاحبت نمودن * تردد كردن * مداومت داشتن * ملازمت نمودن *
Frequentato.	*Frequentatus.*	Frequenté.	مختلط شده * ملازمت و تردد نموده شده يافته *
Frequentazione.	*Frequentatio : conſuetudo.*	Frequentation.	ملازمت * مداومت * اختلاط * تردد *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Frequente.	*Frequens.*	Frequent.	متعارف * دايم * مكرّر *
Frequentemente.	*Frequenter.*	Frequemment.	بسيار بار * مكرراً * اكثر اوقات *
Frequenza.	*Frequentia.*	Frequence.	مداومت * مكرّري * كثرت دفعات *
Freſco: freddo.	*Frigidus.*	Frais.	خُنُك * سرد * بارد *
Freſco: nuovo.	*Recens.*	Frais: nouveau: recent.	تازه * نو * جديد * نورس *
Freſſora: padella.	*Sartago.*	Poële à frire.	تاوه * مقلا *
Fretta.	*Feſtinatio.*	Hâte.	شتاب * زودي * جلدي * عجله * تعجيل سماجت *
Frettoloſo.	*Properans.*	Hâtif: haté.	شتابي * عجول * تعجيل دار *
Frezza: v: saetta.			
Friggere.	*Frigere.*	Frire: fricaſſer.	برشته كردن * مقلي كردن * در تاوه بريان ساختن * تفريدن * ميچردن *
Frittata.	*Placenta de ovis.*	Aumelette.	خاكينه * مفيحه * كوكو * ششر لكه *
Fritella.	*Artolaganum.*	Bignet.	ترمه * فطيره * جمّاده *
Fritto.	*Frixus.*	Frit: fricaſſé.	برشته * مقلي * پيشخور *
Frivolo.	*Frivolus: futilis.*	Frivole.	بيهوده * باطل * بي اصل * بيمعني * لغوي *
Fronde: v: foglia.			
Frondoſo: fronzuto.	*Frondoſus.*	Feüillu.	پربرگ * برگ دار * ورق دار *
Fronte.	*Frons.*	Front.	پيشاني * تيك * ناصيه * جبهه * چكاد * نويل *
Frontiera: confini			
Frumento: formento.	*Frumentum.*	Froment.	گندم * حنطه * برّ * جو برهنه * قمح *
Fruſta d'el boia.	*Flabellum lictoris.*	Foüet du bourreau	خفچوك ——— *
Fruſta: non ſi da mai, ne à figliuoli ſopra le natiche nude, ma ſopra la pianta d'i piedi ligati inſieme, & adoprano un baſtone.	*Flagrum: ſcutica; quâ nunquam percutiunt pueros ſupra denudata poſteriora; ſed fuſte percutiuntur in plantas pedum.*	Foüet: l'on ne fouëtte jamais les enfans ſur le derriere à nud; mais on les frappe ſur la plante des pieds avec un bâton.	كُتك * قمچي * چرب * تازيانه * چنبا * فلكه * دستپانه بايد دانست كه در ايران و در غير الكاي بچها بر پشت برهنه زدن عيب است اما در فرنكستان عيب نيست از انجهت كه دران باب دل و چشم پاك دارند *
Fruſtare.	*Flagro percutere.*	Fouëtter.	كتك زدن * چرب — تازيانه — قمچي زدن *
Fruſtato.	*Virgis percuſſus.*	Fouëtté.	كتك خورده * تازيانه خورده * تنبيه شده *
Fruttaruolo.	*Fructuum venditor pomarius.*	Fruitier: vendeur de fruit.	ميوه فروش * ميوه دار *
Frutti.	*Poma.*	Fruits.	ميوها * فواكه * ثمرات
Frutto.	*Fructus.*	Fruit.	ميوه * ثمر * حاصل * بار *
Frutto del travaglio.	*Fructus laboris.*	Fruit du travail.	دست رنج * حاصل كار و پيشه *
Fruttuoſo: d'un arbore.	*Fructuoſus.*	Fructueux: d'un arbre.	حاصل دار * باردار * مثمر *
Fucamento.	*Fucus.*	Fard.	نكار * بلغونه *
Fucamento negro di ſorcigli delle donne.	*Fucus niger ſuperciliorum mulierum*	Fard à noircir les ſourcils des femmes.	خطاط *
Fucamento d'antimonio per annegrire gli occhi.	*Fucus antimonii ad denigrandos oculos.*	Fard d'Antimoine poudre pour noircir les yeux.	سرمه * سرمه اصفهاني *

متعارف دایم مکرر

بسیاربار مکرّرا اکثراوقات   often, repeatedly

مکرری تنرت دفعات

خنک سرد بارد   Cool, coolness, fresh air, Kunuck, surd, barid

تازه نو جدید نورس   Fresh, new. Tazah, nou, guddeed, nowrus

تاوه مقلا

شتاب زودی جلدی عجله   Haste, speed, hurry Shetab, Zoudee

شتابی عجول تعجیل دار

برشته کردن مقلی کردن درتاوه بریان ساختن   To fry. Biristah Kurdun

تفریدن میجودن

خاگینه صفیحه کوکو شندانگه

قرصه فطیره جمادّه

برشته مقلی پیشخور

بیهوده باطل بی اصل بیمعنی لغوی

برگ برگ دار ورق دار

پیشانی تبک ناصیه جکاد نویل

گندم حنطه بر جوبرنه قمح

خفچه

کتک قمچی چوب تازیانه جنده فلکه دستیانه

باید دانست که در ایران و در غیر الکای بچه ها بر پشت

برهنه زدن عیب است اما در فرنگستان عیب نیست از

ان جهت که در ان باب دل و چشم پاک دارند

کتک زدن چوب تازیانه قمچی زدن

کتک خورده تازیانه خورده تنبیه شده

میوه فروش میوه دار ـ Fruiterer

میوه ها فواکه ثمرات

میوه ثمره حاصل بار

دسترنج حاصل کار و پیشه

حاصل دار باردار مثمر

نگار بلغونه

خطاط

سرمه سرمه اصفهانی

رسن کشتی

عزای مخصوص عزا

مرثیه عزا عزفتن گریه وزاری کردن جهت
مرده کان وان قعده مرثیه خواندن بسیار متعرف است
در ایران وخصوص در بندر رنگ وسایر جاها عراق
عربستانی ونیز در بصره ودر غیر جاها عربستان که
انجا زنان پیراهن باستین دراز پوشیده دو زمین
همراه خونیا وند رقصی میکنند فامادر و نگ مرثیه وزاری
وزاری ورقصی برطرف مطلقاً شد چنانچه از ولوسه
مجوسیان پیشینیا صادر شد والله اعلم بالصواب

التم نار جم قبس

flight گریختن فرار هجرت

هجرت

گریزان گریزنده فراری flying, running away

گریختن میگریزم فرار نمودن فراری شدن

پای گرفتن

فراری گریزان گریخته فرار نموده

دوده سیاهی چراغ دخان

رعد کردن قرقر کردن صاعقه انداختن

برق صاعقه قرقره رعد آتش آسمان lightening

صاعقه دار رعد انداز

دود دار صاحب دخان مدخن

دود کردن دخان کردن بخار دادن

دود خورده دخان زده مدخن شده دود الوده

دخان دود بخار دمچار

پر دود دود دار مدخن مبخر

شاه تره شاهترج

بند ریسمان حبل طناب

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Fuga.	*Fuga.*	Fuite	گروختني * فرار * هجرت *
Fuga di Mahomete dà Mekka à Medina; dà doue commincia l'epocha d'i Mahometani.	*Fuga Mohomedis MekkàMedinam: hegira; unde incipit Epocha Mohomedana.*	Fuite deMahomed de Mekke à Medine; hegire; commencement de l'epoque des Mahometans.	هجـــــرة *
Fugace.	*Fugax.*	Fuyard.	گريزان * گريزنده * فراري *
Fugire.	*Fugere.*	Fuir.	گريختن — ميگريزم * فرار نمودن * فراري شدن * پاي گرفتن *
Fugitivo.	*Fugitivus.*	Fugitif.	فراري * گريزان * گريخته * فرار نموده *
Fuligine.	*Fuligo.*	Suye.	دوده * سياهي چراغ * دخان *
Fulminare.	*Fulminare.*	Fulminer.	رعد كردن * قرقر كردن * صاعقه انداختن *
Fulmine.	*Fulmen.*	Foudre.	برق * صاعقه * قرقره * رعد * آتش آسمان *
Fulminante.	*Fulminans.*	Fulminant.	صاعقه دار * رعد انداز *
Fumante.	*Fumans.*	Fumant.	دود دار * صاحب دخان * مدخن *
Fumicare.	*Fumigare.*	Fumer: faire de la fumée.	دود كردن * دخان كردن * بخار دادن *
Fumicato.	*Fumidus.*	Fumé.	دود خورده * دخان زده * مدخن شده * دود آلوده *
Fumo.	*Fumus.*	Fumée.	دخان * دود * بخار * دمچار *
Fumoſo.	*Fumoſus.*	Fumeux.	پردود * دود دار * مدخّن * مبخّر *
Fumaterra: herba.	*Capnos: fumaria: herba.*	Fume-terre: herbe	شاه تره * شاهترج *
Fune.	*Funis.*	Corde.	بند * ريسمان * حبل * طناب *
Fune di nave.	*Rudens: κάλως.*	Cable: gume.	رسن كشتي *
Funebre.	*Funebris.*	Funebre.	عزايي * مخصوص عزا *
Canto funebre: uſato in Perſia, particularmente in (BanderRik, & altri luoghi vicini alla ſpiagia del ſino Perſico; come ancora in Baſſora, & altri luoghi d'Arabia, doue le donne piangitrici cantano, & ballano attorno il corpo morto inſieme con le donne del parentaggio, & hanno camiggiè con le maniche longhe, fin à terra, con le quale fanno certo intrecciamento con cadenza, & verſi lamentevoli circa la vita della perſona morta.	*Cantus funebris: næniæ: epicedium: frequens in Perſia, præſertim in portu arenoſo, vulgò (Ban-derRik) & inaliis locis juxta mare Perſicum; tùm etiam Baſſoræ, & in aliis Arabiæ locis, ubi præficæ mulieres manicis Induſiorum ad terram protenſis, & invicem concinnè interſertis unà cum parentibus choreas circa cadaver agunt, lugubri carmine vitam defunctæ perſonæ comminiſcentes.*	Chanſon funebre: fort en uſage en Perſe; principalemét au Bander Rik, & autres lieux proche du ſein Perſique comme auſſi à Baſſora, & autres lieux d'Arabie, ou les femmes pleureuſes ayant des chemiſes à longues manches juſques à terre, font par ce moyen des entrelacements fort addroits, & agiles, dans ant avec les parents, à l'entour du corps mort, & reglant la cadence avec des vers lamentables ſur la vie de la perſonne defuncte.	مرثيه * عزا * عزفتن * غريبه وزاري كردن جهت مردگان وان قعاده مرثيه خواندن بسيار متعرف است در ايران وخصوصاً در بندر ريگ و ساير جايها عراق عرابستاني ونيز در بصره ودر غير جايهاي عربستان كه انجا زنان پيراهن باستين دراز پوشيده دور ميّت همراه خويشا وندان رقصي ميكنند فاما در فرنك مرثيه وزاري ورقصي برطرف مطلقاً شد چنانچه از وسوسه مجوسيان پيشينيان صادر شد والله يعلم بالصواب *
Fuoco.	*Ignis.*	Feu.	آتش * نار * جمر * قبس * باب *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Fuoco d'allegrezza.	*Rogus pyrothecnicus*	Feu de joye.	آتش بازی * پروازه *
Fuora: fuori.	*Extra: foris.*	De hors.	بیرون * خارجاً *
Fuor che.	*Eccepto quod.*	Ecceptè que.	سوای آنکه * الّا آنکه * غیر آنکه * امّا * لکن * فاما *
Fuor di mente.	*Demens.*	Hors de ſens.	بیخود * از عقل رفته * بیهوش شده *
Fuor di miſura.	*Immodicus.*	Hors de meſure.	از حد بیرون * از اندازه بیرون *
Fuor di propoſito	*Importunus.*	Hors de propos.	نامعقول * بغیر معقول * بی نسبت * بیجا * بیهوده * عبث * یاوه *
Fuor di ſtrada.	*Devius: invius.*	Hors du chemin.	از راه بیرون * گمراه شده * منحرف شده *
Furfante: furbo: doppio.	*Ciclicus: nebulo.*	Frippon: fourbe.	شیادی * عیار * خیره بر *
Furia.	*Furor: furia.*	Furie.	تندی * جنون * خشم * غضب *
Furia infernale.	*Furia infernalis.*	Furie d'enfer.	سحر جنّی *
Furioſo.	*Furibundus.*	Furieux.	مجنون * بسیار تند * بد دماغ * دمان * غضبناک *
Furtivamente.	*Furtim.*	Furtivement: en cachette.	پنهانه * خفیه * دزدی *
Furtivo.	*Furtivus.*	Furtif.	پنهان * مخفی * دزدیده * پوشیده *
Furto.	*Furtim.*	Larcin.	دزدی * حرامی * سرقه *
Futuro.	*Futurus.*	Futur: à venir.	آینده * غیب * پسین *
Futuro: in grammatica.	*Futurum: in grammatica.*	Futur: en grammaire.	مستقبل * مضارع *
Fuzaiuolo ò peſo del fuſo.	*Verticillum: ſpondilus: orbiculus fuſi.*	Peſon du fuſeau.	دوک رشته * دوک ریسه * فرآشه *
Fuzaruolo.	*Fulcrarius: fuſorum artifex.*	Un faiſeur de fuſeaux.	دوک فروش * مغزل ساز * دوک تراش *
Fuzo.	*Fuſum.*	Fuſeau.	دوک * مغزل * دستکدوک * ککرتلاج *

Gab. Ga.

Gabbano.	*Penula.*	Gaban: feutre contre la pluye.	کپنک * کپن * پینجی * بارانی *
Gabbare: ingannare.	*Illudere.*	Tromper.	فریب دادن * گول زدن * بازی دادن * فریبیدن *
Gabbia.	*Cavea.*	Cage.	قفس *
Gabella.	*Vectigal.*	Gabelle.	باج * میری * دیوانی * مال میری * مال دیوان *
Gabelliere.	*Vectigalis.*	Gabelier.	گمرکچی * ملتزم * امین * امانچی باج گیر *
Gabriele Arcangelo.	*Gabriel Archangelus.*	Gabriel Archange.	جبرایل * طایر سدره *
Gagliardo: forte.	*Robuſtus.*	Gaillard: fort: diſpos.	نوخاسته * چابک * تندرست * صحیح المزاج * قایم * قوی * زوردار *
Gagliardia.	*Vigor: robur.*	Gaillardiſe: force.	چابکی * نوخاستگی * تندرستی * قوت * زورداری * زور *
Galante.	*Lepidus: elegans.*	Galant.	خوش طبع * خوش خو * لطیف * ظریف * هنر * غنیده *
Galanteria.	*Venuſtas.*	Galanterie.	خوش طبعی * ظرافت * خوش دماغ * ظریفی * بذله و لطیفه *

Ga-

اتش بازي پروازه

بیرون خارجاً

سواي انکه الاانکه غیرانکه اما لیکن فاما

بیخود ازعقل رفته بیهوش شده [illegible]

ازحد بیرون ازاندازه بیرون

نامعقول بغیرمعقول بي نسبت بیجا بیهوده

عبث یاوه

ازراه بیرون گمراه شده منحرف شده

عیار خیره بر

صحرجني

مجنون بسیارتند بددماغ دمان غضبناک

پنهانه خفیه دردزدي

پنها مخفي دزدیده پوشیده

دزدي حرامي سرقه

آئیده غیب پسین

مستقبل مضارع

دوک رشته دوک ریسه

دوک فروش مغزل ساز دوک تراش

دوک مغزل دستکدک کرتلان

کینک کپن بارانی

فریب زدن گول زدن بازی دادن فریبیدن

قفس

باج میری دیوانی مال میری مال دیوان

کمرکچی ملتزم زمین اماچی باج گیر

جبریل طایرسدره

نوخواسته چاق تندرست صحیح المزاج قایم

قوی زور دار

چاقی تندرستی نوخواستکی قوت زورداری

خوش طبع خوش خو لطیف ظریف

خوش طبعی ظرافت خوش دماغ

آکله خوره خوران

نزاع غوغا دعوی

از روی لطافت دولتمندانه

دولتمند لطیف خوش‌خلق خوش‌خو

مهربان ظریف

غرغره کردن تغرغر کردن

میخک قرنفل

گل میخک ورد قرنفل

ملازم پسر خدمتکار خادم صبی

خفا لة

گربه بزونه قط بربره

گربه براق اصفهانی که موی دراز دارد

ازروي خوش طبعي ازروي ظرافت

قنه

تدرغه غاره چکترک

معنه

غلیوطه دوني

کلیون برتون پیک برشه

مرغ خانکي دجاجه ماکیا

غوغو ماکیانه صحرایي

خانه مرغ بیت دجاج خانه ماکیان

خروس دیک

پخیروراري رفتن هروله رفتن اسپ دوا ندان

هروله طرید فرس دویدن اسپ

کبکاب نعلین چوبي پاکتل

ساق گندم تیغ سنبله گندم ته سنبله

ساق پاي پاچه پا پوز

روبیان کرم ایوب

سندلیس پاي

سندیون میسندم لیس پاي زدن

زره در حلقه‌در

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Galantemente.	*Lepidè.*	Galamment.	ازروی خوش طبع * ازروی ظرافت * لطیفاً *
Galbano.	*Galbanum:* χαλβανη.	Galbanum: gomme.	قنه * کلح *
Galera.	*Triremis.*	Galere.	تدرغه * غلره * چکتری *
Galeazza.	*Quinqueremis.*	Galeace.	معن—————— *
Galeotta.	*Phaſelus.*	Galiote.	قلیوطه * دونی *
Galione.	*Myoparo.*	Galion.	کلیون * بردون * چنکی * برشه *
Galla.	*Galla.*	Gale: noix de gale	مازو * عفص *
Gallina.	*Gallina.*	Poule.	مرغ خانگی * دجاجه * ماکیانه *
Gallina ſilveſtre.	*Gallina ſylveſtris.*	Gelinotte: poule ſauvage.	قرغر * ماکیانه صحرهی *
Gallinaio.	*Gallinarium.*	Poulalier.	خانه مرغ * بیت دجاج * خانه ماکیان *
Gallo.	*Gallus.*	Coq.	خروس * دیکی *
Galloppare.	*Gradatim currere.*	Galoper.	چپروازی رفتن * هروله رفتن * اسب دوانیدن *
Galoppo.	*Gradarius curſus.*	Galop.	هروله * طریق فرس * دویدن اسب *
Galozze: zoccole.	*Calopodia.*	Galoches: patins	کبکاب * نعلین چوبی * پاکتل *
Gamba del fromento.	*Frumenti culmus*	Pié du froment.	ساق گندم * تیغ * سنبله گندم * ته سنبله *
Gamba.	*Crus.*	Jambe.	ساق پای * طپرغ * پاچه پا * یوز *
Gambaro.	*Gammarus.*	Chevrette: petite ecrevice.	رودبیان * کرم ایرب * مهکس *
Gambetta: gambaruolo.	*Techna: pedem pedi inneſtendo.*	Croc en jambe.	بند * پس پای *
Dare la gambarruola.	*Pedes inneſtere.*	Donner le croc en jambe.	بندیدن — میبندم * پس پای زدن *
Ganghero: cardine della porta.	*Cardo januæ.*	Gond de porte.	رزه در * حلقه در *
Gangrena.	*Gangrena.*	Gangrene.	آکله * خوره * خوران *
Gara: emulaionez	*Æmulatio: contentio.*	Envi: emulation: debat.	نزاع * غوغا * دعوی * غیرت *
Garbatamente.	*Scitè: non inſcitè.*	De bonne grace.	ازروی لطافت * دولتمندانه * ظریفاً *
Garbato.	*Scitus: elegans.*	Joli: poli: bien-fait.	دولتمند * لطیف * خوش خلق * خوش هو * مهربان * ظریف *
Gargarizzare.	*Gargarizare.*	Gargariſer.	غرغره کردن * تغرغر کردن *
Garofano: aromato.	*Caryophyllum: aroma.*	Girofle: clou de girofle.	میخک * قرنفل *
Garofano: fiore.	*Cariophyllus: flos.*	Giroflée: oeillet.	گل میخک * ورد قرنفل *
Garzone ſervitore.	*Famulus.*	Garçon: valet.	ملازم * پسر خدمتکار * خادم * صبی *
Gazoglio: garrito d'uccelli.	*Strider avium.*	Gazoüillement: ramage.	خقال—————— *
Gatto.	*Felis.*	Chat.	گربه * سنوره * قط * هریره *
Gatto à peli longhi d'Aſpahan.	*Felis Aſpahani pilis longiſſimis.*	Chat d'Aſpahan à long poil.	گربه براق اصفهانی که موی درازدارد *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Gatto Zibetto: quale ſpeſſe volte ho viſto in Baſſora, portato dall' Indie: è ſimile aſſai alla foina, ſi batte con una verga, in una ſtanza, fin che ſi ſtracca, & ſuda il muſchio frà le coſcie, quale raccogliono con un cucciarino.	*Felis, ſeu potius martes Zibethi, quam pluries vidi Baſſoræ, ex Indiis aſportatam: percutitur virgâ, & defatigatur in cubiculo, donec deſudet moſchum, qui inter crura colligitur cochleari parvo.*	Chat, ou foüine de la Zibete; que j'ay veu pleuſieurs fois à Baſſora portée des Indes:: on la frappe avec un petit bâton, juſques à tant qu'elle ſue le muſc, qu'on ramaſſe entre les cuiſſes avec une petite cuilliere.	گربه زباد * نوعي از طيب است وآن عرقيست كه ميان هر دو پاي ان جانور گيرند كه بشكل گربه باشد واما سروي كوچك بود *
Gelarſi.	*Gelaſcere.*	Se geler.	يخ بسته شدن * منثلج شدن * منجمد از سرما شدن * گرفته شدن * چغيدن * چخيدن *
Gelatina.	*Oxizonium.*	Gelée de viandes.	پالوده * ماقوتي * آب افسرده *
Gelato.	*Gelidus.*	Gelé.	يخ بسته * منجمد از سرما شده * ثلج گرفته شده *
Gelo: giaccio.	*Gelu.*	Gelée: glace.	يخ * ثلج *
Gelozia: di fineſtra.	*Cancelli.*	Jalouſie de fenêtre.	شبكه * مشبك * حجاب پنجره *
Geloſia.	*Zelotypia.*	Jalouſie.	غيرت * ناموس * پرهان * فهه *
Geloſo.	*Zelotypus.*	Jaloux.	غيرت دار * صاحب غيرت * صاحب ناموس * غيور *
Gelſomino.	*Gelſominum.*	Jaſmin.	ياسمين * ورد — گل ياسمين — سفيد — زرد — كبود *
Gelſomino bianco, in modo d'un bottoncino di roſe, d'una fragranza mirabile: è commune in Baſſora; & ſi chiama (Raſeqi) & nella lingua Portugheze: mogolino: la pianta è ſimile al (ſigillum Salomonis.)	*Gelſominum album: cujus flos ſimilis roſarum ab laſtro: centifolium; odoris omnium ſuaviſſimi; vulgaris eſt Baſſoræ, ubi vocatur (Raſeqi): luſitanicè vero (mogolino:) planta ſimilis eſt ei, quam vocant, ſigillum Salomonis.*	Jaſmin blanc: ſemblable a un petit boutton de roſes: de cent fevilles, & d'une odeur ſurprenante, & la plus agreable du monde: commun à Baſſora où on l'appelle (Raſeqi): & en Portugais: (Mogolin:) La plante paroiſt fort ſemblable au (ſigillum Salomonis.)	رازقي * گل رازقي * گل راي بهل بتحقيق گلبست مشابه گل نسرين وليكن از ان خوش بوتر و بر بهترين بسيار ميباشد در بصره و در هند *
Gemelli.	*Gemelli.*	Jumeaux.	توام * همزاد * شكتوم * ايمير * تاما * توماها * همشكم *
Gemere,	*Gemere.*	Gemir.	گريه كردن * بكا نمودن * زاري كردن * ناليدن * هر كردن *
Gemito.	*Gemitus.*	Gemiſſement.	زاري * گريه * بكا * نالش * هر *
Gemini: ſegno.	*Gemini: ſignum zodiaci.*	Gemeaux: ſigne du zodiaque.	جوزا * برج جوزا * دوپيكر *
Gemma.	*Gemma.*	Pierre precieuſe.	سنگ قيمتي * جوهر *
Gennaro.	*Januarius.*	Janvier.	هموار * جنوار ماه اول فرنگيان *
Genealogia.	*Genealogia.*	Genealogie.	شجره * سلسله * نسب * نسبنامه * شجره سيادت *
Genevro arbore.	*Juniperus.*	Genevre.	عرعر * وهل *

Ge-

کربه زباد نوعی از   وان عرقیست که میان هردو
پای ان جانور کیرند که بشکل کربه باشد
واما سروی کوچک بود

یخ بسته شدن ثلج شدن منجمد از سرما شدن
کرفته شدن یخندن یخیدن
پالوده ماقوتی آب افسوده
یخ بسته منجمد از سرما شده ثلج کرفته شده
یخ ـ ثلج
شبکه مشبک حجاب پنجره
غیرت ناموس پرنان
غیرت دار صاحب ناموس غیور
یاسمین ورد کل یاسمین سفید زرد کبود
رازقی کل رازقی کل رای بیل بتحقیق کلیت
مشابه کل نسرین ولیکن ازان خوشبوتر ودر

Lattice or grate Sheebuchah Mooshubbuch
Jealousy Girut Namous
Jealous Girut dar
Jessamine Yasimeen

184/72

بحرین بسیار میباشند و در بصره و در هند

توام همزاد شکتوم ابمیر هشکم
گریه کردن بکا نمودن زاری کردن نالیدن
بر کردن
زاری گریه بکا نالش گرت
سنک قیمتی جوهر
جوزا برج جوزا بیکر / Gemini - Gouza
هموار جنوار ماه اولی فرنکیا
شجره سلسله نسب سیادت نامچه شجره سیادت
یغیغ ول

[redacted]

ار

از کیش اهل حنفی

درباب این طایفه یقین است که هرچند سلطنت
پناه مغل هند دین محمد را اعتراف نماید ولیکن
اکثر بلکه نصف رعایا و زیردستانش مجوسی اند و اینها
در ایران و عربستان خصوصاً در شهر اصفهان
و بصره تردد بسیار و کوداگری داد و ستد
همیشه می ورزند

سپه‌سالار سپهره سپکش سپهدار سپهبد

عموم کلّی مجمع

پیر و سرکروه عظیم پادریان کرملیط

تولدکردن بوجودآوردن پیداکردن

جمله همگی کلاً فی الجمله

تولد تکوین ولادت کون

متولد بوجودآمده تکوین نموده

جنس

داماد صهر ختن

جگردار دلیر دلاورشجاع بهادر پهلوان

تمکین بهیر

دلیری شجاعت جگرداری دلاوری بهادری *Bravery, fortitude*

پهلوانی مشاهمت بهیرگی

پهلوانه دلیرانه دلاورانه شجاعانه

زنجفیل عروق گرم

بن دندان لثه گوشت دندان

طایفه قبیله جماعت

جنطیانه بلشکه

بت پرست مجوسی وثن پرست گور ترسا

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
General d'armata	*Dux exercitus.*	General d'armée.	سپه سالار * سپهبد * سپکش * سپهدار * سپهبد *
Generale.	*Generalis.*	General.	عموم * کلّي * مجمع *
Generale de Carmelitani.	*Præpoſitus generalis Carmelitarum.*	General des Carmes.	پیر وسر کرده عظیم پادریان کرملیط *
Generare.	*Generare.*	Engendrer.	تولّد کردن * بوجود آوردن * پیدا کردن *
Generalmente.	*Generatim.*	Generalement.	جملة * عموما * همگي * کلاً * في الجملة *
Generazione.	*Generatio.*	Generation.	تولد * تکوین * ولاده * کون *
Generato.	*Generatus.*	Engendré.	متولّد * بوجود آمده * تکوین نموده *
Genere.	*Genus.*	Genre.	جنـــــس *
Genero.	*Gener.*	Gendre.	داماد * صهر * ختن *
Generoſo.	*Generoſus.*	Genereux.	جگردار * دلیر * دلاور * شجاع * بهادر * پهلوان * تکین * چیر *
Generoſità.	*Generoſitas.*	Generoſité.	دلیري * شجاعت * جگرداري * دلاوري * بهادري * پهلواني * مشاهمت * چیره گي *
Generoſamente.	*Generosè.*	Genereuſement.	پهلوانه * دلیرانه * دلاورانه * شجاعتانه * بالاقبال * بطشاً *
Gengero: gengevo.	*Zingiber.*	Gingembre.	زنجفیل * عروق گرم *
Gengiva.	*Gingiva.*	Gencive.	بن دندان * لثّة * گوشت دندان *
Gente: nazione.	*Gens.*	Nation: peuple.	طایفة * قبیله * جماعت * امّت *
Gentiana: radice.	*Gentiana.*	Gentiane.	جنطیانا * بشلشکه * کف النبي * گوشان *
Gentile: pagano.	*Gentilis: paganus.*	Gentil: payen.	بت پرست * مجوسي * وثن پرست * گبر * ترسا * آتش کیش * اهیل * حنیفي *
Gentili d'India: n'ella lingua Portugheze Bagnani. Benche il gran (Mogol,) Rè dell' Indie Orientali ſia Mahometano; con tutto ciò al meno la metà dell' Indiani ſono ancora gentili: Mantengono continuamente la mercanzia in Perſia, & in Arabia; particolarmente in Aſpahan, & in Baſſora, doue ſono milliari di quella gente: circa loro lege vedile relazioni del Reverendo Padre Vinconzo Maria di Santa Catarina di Siena, & il ſignor Bernier, al quale feci preſente delle mie ſmemorie in Sciraz.	*Gentiles Indi: luſitanicè Bagnanes. Quamvis (Mogol) Indiarum Orientalium Rex legem Profiteatur Mohommedanam, nihilominus media ſaltem Indorum pars gentiliſmum retinet: hi mercatuuram celebrem exercent in Perſide, & in Arabiâ, præſertim Aſpahani, & Baſſoræ, ubi continuò degunt multa millia hujuſce gentis: circa legem porro ipſorum vi relationes, Reverendi admod: Patris vincentii Mariæ à Sanctâ Catharinâ ſenenſi; vel etiam relationes Domini Bernier, cui olim Siraxio tranſeunti arcana quædam circa gentiliſmum communicavi.*	Gentils des Indes: en langue Portugaiſe Bagnanes Bienque le (Mogol) Roy des Indes Orientales ſoit Mahometan, pourtant la moitiê de ſes ſujets pour le moins ſont encore gentils: leur trafic, eſt celebre en Perſe, & en Arabie, principalement à Iſpahan, & à Baſſora, ou l'on void continuellement des milliers de ces gens. Voyez touchant leur loy les relations du tres Reverend Pere Vincent Marie de Sainte Catherine de Sienne, & les memoires de monſieur Bernier, a qui je fis part des notes ſur le gentiliſme à ſon paſſage par Chiraz.	گبرها * گبران * هندوها * مجوسیان هند * در باب آن طایفه یقین است که هرچند سلطنت پناه مغل هند دین محمّدیرا اعتراف نماید لیکن اکثر بلکه نصف رعایا و زیردستانش مجوسي اند و اینها در ایران و عربستان خصوصا در شهر اصفهان و بصره تردد بسیار و سوداگري و داد و ستاد همیشه میورزند *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Gentil-huomo. Gentile: v: galante.	*Nobilis.*	Gentil-homme.	نجیب * شریف * نقیب * اصیل * بیگزاده * بیگلربگی *
Geometria.	*Geometria.*	Geometrie.	علم مساحة * علم هندسه * علم ریاضی *
Geometro.	*Geometer.*	Geometre.	ریاضی دان * مسّاح * مهندس * متریّض *
Geografia.	*Geographia.*	Geographie.	علم صور الاقالیم * جیوغرافیا *
Georgia.	*Georgiæ: Iberia.*	Georgie.	گرجستان * ولایت گروج * ملک گرجها *
Georgiani: non hanno altra qualità che la bellezza, & preſtanza del corpo; pertanto benche Criſtiani del rito greco, o armeno vanno una infinità di l'uno & l'altro ſeſſo ſchiavi in Perſia, & Turchia. & quindi proveniene la bellezza de Perſiani moderni, potendo ſi vedere loro antiqua fattura n'i Perſiani; chiamati (Gaur) adoratori d'el fuoco, quali per non eſſerci meſcolati con altra gente ſono ancora brutti come ſimie.	*Georgiani: iberi; nil præſtantius hæc gens habet quam præſtantiam, & formam corporalem; propterea quamvis Chriſtiani, Græci, aut Armenici ritus habeantur; ducuntur nihilominus infiniti captivi utriusque ſexus in Perſidem, & Turciam: hinc ſanè Perſarum modernorum pulchritudo; cum hactenus nativa, & antiqua ipſorum deformitas appareat in (Gauris pyrolatris) cum aliâ natione non permixtis, qui utique non ſimiis pulchriores ſunt.*	Georgiens: cette nation n'a d'autre belle qualité, que la preſtance, & la beauté du corps; c'eſt pour cela que bienque Chretiens du rite Grec, ou Armenien, l'on en conduit une infinité d'eſclaves de l'un & de l'autre ſexe en Perſe, & en Turquie: & de là provient la beauté des perſans d'a preſent; mais l'on peut voir leur ancienne figure dans la perſonne des (Gaures) adorateurs du feu, qui ne ſont guere moins laids que des ſinges.	گرجیها * طایفه باشد بسیار مقبول اما فضیلت دیگر ندارند خصوصاً در دین ایشان که دین حضرت مسیح باشد ثابت نیستند و کلّ حسن و خوش ترکیب مردان و زنان از خلط به غلامان و کنیزها ان طایفه پیدا شد و زشتی طایفه قدیم مردان و زنان عجم از دیدن گبرها آتشپرست معلوم است که از ان کی مقبولتر از میمان باشند *
S. Georgio Martire: del quale vidi la ſepultura in (Muſſul) in una moſchea à tre navi, fabricata di marmo, quale fu già chieza d'i Chriſtiani; è dietro una crate; &, è coperta d'un feretro di legno, coperto d'i panni di ſeta, con candele, lampadi, & voti à l'ordinario della gente Turca, & Perſiana, ſimie in queſto culto d'i Chriſtiani.	*S. Georgius Martyr: cujus vidi ſepulturam in (Muſſul) in templo, ſeu (Moſcheâ) trium navium: ex marmore fabricatâ; olim Chriſtianorum Baſilicâ: viſitur ſub crata ferreâ: & cooperitur ſerico, & holoſerico panno; cum appenſis hinc inde Candelis, lampadibus, & Anathemlatibus juxta Turcarum, & Perſarum morem, qui utique in hoc cultu Chriſtianorum ſimiæ.*	S. George Martir: de qui j'ay veu la ſepulture, que l'on pretend avoir à (Muſſul,) dans une moſquée à trois nefs, bâtie de marbre: elle eſt derriere une grille de fer, & eſt couverte de velours noir, & autres draps de ſoye; avec Chandelles, lampes, & voeux, à l'ordinaire des Turcs, & des Perſans, qui ſont les ſinges des Chretiens en ce culte.	✠ سرب جرجیس * حضرت جرجیس شهید حضرت ایشوع کلمة الله که قبرش در معبدی شهر موصل زیارت کردم و مسلمانها نیز زیارتش بعزت میکنند *
Germe.	*Germen.*	Germe: bourgeon.	نبت * بقّل * تیز *
Germinazione.	*Germinatio.*	Bourgeonnement	نبّــــــت *
Germinare: germogliare.	*Germinare.*	Germer: bourgeonner.	در آمدن * نبت کردن *
Geſſo.	*Gypſum.*	Plâtre.	گچ * جص *
Geſſare.	*Gypſo obducere: gypſare.*	Plâtrer.	گچکاری کردن * سفید کاری کردن * گچ مالیدن *
Geſſato.	*Gypſatus.*	Plâtré.	گچ مالیده * سفید کاری شده * گچ اندود شده *
Geſti amoroſi.	*Geſtus amatorii.*	Geſtes amoureux.	تنها * غمزه * تپتالی * نوازش *
Geſto.	*Geſtus.*	Geſte.	اشاره * حرکت *

بجيب شريف نقيب اصيل بيگزاد بيكلربكي

علم مساحت علم هندسه علم رياضي

رياضي دان مساح مهندس متريض

علم صور الاقاليم جيوغرافيا

گرجستان ولايت گرج ملك گرجها

گرجها طايفه باشد بسيار مقبول اما فضيلت ديگر

ندارند وخصوصًا در دين ايشان كه دين حضرت

مسيح باشد ثابت نيستند وكل حسن وخوش

تركيب مردم وزنان ازخط به غلامان وكنيزان

از دين گبرها آتش پرست معلوم است كه اندك

مقبولتر از ميان باشند

قبر جرجيس حضرت جرجير شهيد

حضرت الشيوخ كلمة الله كه قبرش

در معبدي شهر موصل زيارت كردم و

محمديها نيز زيارتش بغرت ميكنند

درآمدن ثبت کردن

گچ جص

گچ کاری کردن سفید کاری کردن گچ مالیدن

گچ مالیده سفید کاری شده گچ اندود شده

اتبا غمزه تبتالی نوازش

اشارت حرکت

کنده واما املا همچنین عیسی بدست و نکه ازبد

دلی یهودها صادرشد

دیو ادم دراز

زنبق سوسن کبود سوسن زرد

.ع ع . ده‌ل

درغوان ارغوان بهار

زانو زکبه

خرّمی شادی خوشحالی

شادمان خوشحال خرم شاد خندان

ده ده دادن

to Throw انداختن رمی کردن افکندن ترمیدن

بلوط لرغور

سرکبر حبل دریا

اشاره کردن غمزه کردن خنده وتبسم ساختن

تاج کل کاکل وکردش کل لبر

هم این وقت الان ازنیمحل

to خسپیدن خابیدن

زرد اصفر رنگ کرکی رنگ زعفرانی

الماس نقش نزادی عسجد برگ عسجد

سنبل سفید سنبل ابیض

غمزه بزّه جحه فنطاس جدّال

حضرت علیشیر ع

واین املا حقیقی باشد ومعنی رشک دارد وخلاص .

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Geſto d'eſſecratione ; ſi ſuol far dietro la perſona ; & per tanto far geſti, anſi predicando è mala creanza.	*Geſtus execrationis : quod à tergo fit : quare apud Perſas, & Turcas, etiam concionando manum exercere vituperoſum eſt.*	Geſte d'execration : que l'on fait par derriere : pour l'egard duquel il eſt tres mal-ſeant en ces pays de faire des geſtes ; même en prechant.	نه * نه دادن *
Gettare.	*Projicere.*	Jetter.	انداختن * رمي كردن * افكندن * ترميدن *
Ghianda.	*Glans.*	Gland.	بلوط * لرخرر *
Ghianda del membro virile.	*Glans membri virilis.*	Gland du membre viril.	سركير * جلّ دريا *
Ghignare : ſorridere.	*Subridere.*	Soûrire : guigner.	اشاره كردن * غمزه كردن * خنده و تبسم ساختن *
Ghirlanda.	*Sertum : ſtemma florum.*	Guirlande : couronne de fleurs	تاج گل * كاكل و گردش گل بسر *
Già.	*Jam.*	Deja.	هم اين وقت * آلآن * ازاينمحل *
Già : v: altro tempo.			
Giacere.	*Jacere.*	Eſtre couché.	خشپيدن * خابيدن *
Giallo.	*Flavus.*	Jaune.	زرد * اصفر * رنگ كركمي * رنگ زعفراني *
Giacinto : pietra.	*Hyacinthus : gemma.*	Hyacinthe : pierre precieuſe.	الماس بنفش * بنرادي * عسجد * برگ عسجد *
Giacinto : fiore.	*Hyacinthus : flos.*	Hyacinthe : fleur.	سنبل سفيد * سنبل ابيض *
Giardino : v : horto.			
Giarra.	*Diota.*	Grande cruche.	خمره * جرّه * جحله * قنطاس * جدّال *
Giezu. *Benche ſia venerato d'i Mahometani, però il nome nell' Alcorano è ingiurioſo con queſto modo di Scrivere ; (عيسي Iſſa) ma la vera Ortagrafia è coſi : (ايشوع Iſciua) cioè ; Salvatore.*	***Jeſus.*** *Quantumvis nomen venerabile ſit apud Mohomedanos ; nihilominus prout effertur in Alcorano injurioſum eſſe conſtat ; quocirca ſcriptores Chriſtiani veri Arabes, & Perſæ noſtris Europæis cautiores non ſcribunt (عيسي Iſſa) ſed ايشوع, id eſt ; Salvator.*	**Jeſus.** Bienque ce nom eſt en veneration parmy les Mahometans, pourtant le nom ordinaire de (Iſſa عيسي) qui eſt dans l'Alcoran, eſt injurieux ; c'eſt, pourquoy les écrivains Chretiens veritables Arabes & Perſans, qui ſçavent les precautions de la langue mieux que les noſtres, n'écrivent jamais (عيسي Iſſa) mais (ايشوع Jchoua) c'eſt à dire ; Sauveur.	**حضرت ايشوع *** و اين املا حقيقي باشد و معني رستكار دارد و خلاص كننده واما املا همچنين عيسي بد است و بلكه از بد داي يهودها مانده *
Gigante.	*Gigas.*	Geant.	ديو * آدم دراز *
Giglio.	*Lilium.*	Lis : fleur.	زنبق * سوسن كبود * سوسن زرد *
Ginebro,	*Juniperus.*	Genevre.	عرعر * وهل *
Gineſtra.	*Geniſta.*	Geneſt : arbriſſeau.	ارغوان * ارجوان * بهار *
Ginocchio.	*Genu.*	Genou : genoüil.	زانو * رُكبه *
Giocondità.	*Jucunditas.*	Joye : allegreſſe.	خرّمي * شادي * خوش حالي *
Giocondo.	*Iucundus.*	Joyeux.	شادمان * خوشحال * خرّم * شاد * خندان *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Giogo.	*Jugum.*	Joug.	جو * قدان * يوغ *
Giongere.	*Jungere.*	Joindre enſemble.	بپيوستن * جمع نمودن * جفت كردن *
Giongere: arrivare.	*Pervenire.*	Joindre: atteindre.	رسيدن * وارد شدن * واصل شدن * وصول نمودن *
Gioia: pietra prezioſa.	*Gemma.*	Joyau.	جوهر * سنگ قيمتي * پرگنه *
Gioiegliere.	*Gemmarius.*	Joyalier.	جواهري * جواهر فروش * جوهرشناس *
Gionco.	*Juncus.*	Jonc.	پيزر * آسَل * تَسل * دُخ * دهله *
Giona Profeta: del quale ho viſto il ſepolcro in una piccola moſchea; & in un villaggio vicino al Tigre, quale ritiene il nome di Ninive: v: Ninive.	*Jonas Propheta: cujus ſepulchrum vidi, in templo modico Mohomedano, cujuſdam oppidi ad Tigrim, quod hactenus nomen Nivives retinet: v: Ninive.*	Jonas Prophete: de qui j'ay veu le ſupulcre dans une moſquée, d'un village ſitué aſſes proche du Tigre, lequel retient le nom de Ninive: v: Ninive.	يونس پيغمبر كه قبرش در شهر نينوه نزديك شط دجله در مقابل موصل زيارت كردم *
Giontamente.	*Conjunctim.*	Conjointement.	يكجا * همراه * همپا * باتفاق * متفق * باهم ديگر *
Giordano.	*Jordanis.*	Jordain: fleuve.	رودخانه اردن * شط اردن * نهر اردن * هردوم * آب زلال *
Giorno.	*Dies.*	Jour.	روز * نهار * يوم *
Il giorno doppo.	*Poſtridie.*	Le jour aprez.	بامداد * روز بعد ازان *
Farſi giorno.	*Dieſcere.*	Se faire jour.	روز شدن * صبح شدن *
Giorno del giudizzio.	*Dies judicii.*	Jour du jugement.	روز داوري * روز قيامت * روز بازخواست * روز تاخير *
Giornata di viaggio: otto leuche; quanto pol far un camelo cargato.	*Diurnum iter: quod definitur 8 paraſangis: quantum nempe commodè conficit onuſtus camelus.*	Journée ordinaire: huict lieues: le chemin qu'un chameau chargé peut commodement faire en un jour.	مسافت * روزه راه * يعني هشت فرسنگ چنانچه شتر محمول زياده نتواند رفت *
Alla giornata.	*Dietim.*	A la journée.	روزبانه * يوميّه *
Gioſeppe.	***Joſeph.***	**Joſeph.**	**حضرت يوسف ***
ſponſo di Maria Vergine; chiamato volgarmente il carpentiere.	*Virginis Mariæ ſponſus; quem vulgò fabrum lignarium vocant.*	l'époux de Marie; qu'ilz appellent ordinairement Joſeph le charpentier.	يوسف * يوسف شوهر بيبي مريم بكر كه اورا عاما يوسف نجار ميخوانند *
Giovamento.	*Juvamen.*	Secours: aide.	ياري * همراهي * امداد *
Giovane.	*Juvenis.*	Jeune-homme.	جوان * نوچه * كم سن * شاب * شب * شباب * پسر * برنا * تكل * چمن بند *
Giovanetta.	*Juvencula.*	Jeune-fille.	دختر * بنت * بكر * باكر * جوان *
Giovare.	*Juvare.*	Aider: ſecourir.	مدد دادن * امداد نمودن * ياري كردن * همراهي *
Giovedi.	*Dies jovis: feria quinta.*	Jeudi.	روز پنجشنبه * يوم الخميس *
Giovença.	*Juvenca.*	Geniſſe: jeune vache.	گوساله * عجله *
Giove: pianeta.	*Jupiter:*	Jupiter planete.	جراز * برجيس * فروزه * زواش زواس * هرمزد *

جو فدان یوغ

بهم بستن جمع نمودن جفت کردن

رسیدن وارد شدن واصل شدن وصول نمودن

جوهر سنگ قیمتی پرکر

جواهری جواهرفروش جوهرشناس

پنیر اسل نسل دخ دبله

یونس پیغمبر که قبرش در شهر نینوه نزدیک

شط دجله در مقابل موصول زیارت کردم

یکجا همراه همپا باتفاق متفق باهم دیگر

رودخانه اردن شط اردن نهر اردن هردوم آب زلال

روز نهار یوم

بامدادان روز بعد از ان

روز شدن صبح شدن

روز داوری روز قیامت روز بازخواست روز تاخیر

مسافت روزه راه یعنی هشت فرسنگ چنانچه نشتم

محمول زیاده نتواند رفت

روانه یومیه

حضرت یوسف

یوسف یوسف شوهر بیبی مریم نگاه‌دار اعمّا

یوسف نجار میخوانند

Succour — یاری همراهی • امداد

جوان نوجه کم سن شاب شب شباب

برنا تکل چمن نبد

مدد دادن امداد نمودن یار کردن همراهی

روز پنجشنبه یوم الخمیس

کوساله عجله

[redacted]

گمان بد سوء الظن بدانديشه

عناب كنار بيشه سيلانه

درخت عناب شجر عناب

سنجد ميوه ايست از عناب بزرگتر وسفيدتر ولذت
چندين دارد كه او را مثل ميوه ديگر توان خورد ودر
اصفهان وتبريز بسيار باشد

يونيوز ماه ششم فرنكيان تيرماه

بازي كردن بازيدن ملاعبت قماربازي كردن

قمارباز بازنده لعاب بازي كن بازي كر

بازي قمار لعب وشبه

سيدره سدره بازي

پرول بازي

مسنك بازي مسنك بازي حرام

جواني جهالت طفوليت

اهو غزال زرافه درايران بسيار
است خصوصاً درگرمسيروان جانوراز ديدن ادميرا
ميشناسند اگر دوست يادشمن باشد واگر بايد
گريختن يانه

گرديذن دوررفتن

دور دايره جَسَم

ازخالق زبون فراجه فجيه

گردي گرتنگ

صفا تميل خوشحالي شادي فرح

يهود موسائي اسرائيلي بني اسرائيل

حكم كردن تميزنمودن ديوان كردن

حكم كرده شده فصل نموده ديوان شده

حاكم قاضي عامل داور

حكم ديوان كفايت

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Gioventu.	*Juventus.*	Jeuneſſe.	جوانی * جهالت * طفولیت * یافته *
Giraffa: capretta montana: ſi trovano à truppe in Perſia: havendo guardato un huomo in faccia, hanno l'iſtinto di conoſcere ſi è amico o inimico; di fugire, o fermarſi.	*Giraffa: dama: giraffa pumila: dorcas. gregatim reperiuntur: hominem fixis oculis intuentes agnoſcunt an amicus ſit, nec ne: ac ſubinde aut fugiunt; aut intrepidè conſiſtunt.*	Giraffe: dain giraffe: petit dain: l'on en trouve de troupes en voyagent par la Perſe: elles connoiſſent en regardant un homme s'il eſt amy, ou ennemy; & en même temps ou fuyent, ou s'arrêtent.	آهو * غزال * ظبی * زرافه * در ایران بسیار است خصوصا در گرمسیر وان جانور از دیدن آدمیرا میشناسد اگر دوست یا دشمن باشد واگر باید گریختن یا نه *
Girare.	*Girare.*	Tourner: tournoyer.	گردیدن * دور رفتن *
Giraſole: v: fior.			
Giro.	*Gyrus.*	Tour: circuit: cerne.	دور * دایره * جسم *
Gius: v: abaſſo.			
Giubba: veſta longa.	*Chiridota: veſtis oblonga.*	Juppe.	ارخالق * زبون * فراجه * فرجیه *
Giubbone.	*Cento.*	Pourpoint: juppon.	کردی * کرتک *
Giubilo.	*Jubilum.*	Rejouiſſance.	صفا * تملیل * خوش حالی * شادی * فرح *
Giudeo.	*Judæus.*	Juif.	یهود * موسایی * اسرائیلی * بنی اسرائیل *
Giudicare.	*Iudicare.*	Juger.	حکم کردن * تمییز نمودن * دیوان کردن *
Giudicato.	*Iudicatus.*	Jugé.	حکم کرده شده * فصل نموده * دیوان شده *
Giudice.	*Iudex.*	Juge.	حاکم * قاضی * عامل * داور *
Giudicio.	*Iudicium.*	Jugement.	حکم * دیوان * کفایت *
Giudicio temerario.	*Iudicium temerarium.*	Jugement temeraire.	گمان بد * سوء الظن * بد اندیشه *
Giuggiola: frutto.	*Zizipbum.*	Jujube: fruit.	عناب * کناربیشه * سپلانه *
Giuggiolo: arbore	*Ziziphus: arbor.*	Arbre des jujubes.	درخت عناب * شجرهٔ عناب *
Giuggiolo bianco: del quale il frutto è farinoſo, & più grande che la giuggiola commune: ſi mangia come gli altri frutti in Aſpahan, Tauris, & in altri luoghi di Perſia.	*Ziziphus alba; cujus fructus jujubâ communi major: pulpa farinacea, quæ à cortice facile eximitur; ejuſque uſus familiaris apud ſanos Aſpahani, Tauriſii, alibique in Perſide paſſim.*	Jujube blanc: c'eſt un fruit plus grand que le jujube ordinaire; il à la chair farineuſe, qhe l'on mange ſeparée de l'ecorce, comme les autres fruits, à Aſpahan, Tauris, & autres lieux de Perſe.	سنجد * میوه ایست از عناب بزرگتر و سفیدتر و لذت چندین دارد که اورا مثل میوه دیگر توان خورد و در اصفهان و تبریز بسیار باشد *
Giugnio.	*Iunius.*	Juin.	یونیوز * ماه ششم فرنگیان * تیرماه *
Giumento: v: beſtia			
Giuocare.	*Ludere.*	Jouër.	بازی کردن * بازیدن * ملاعبه ـ قمار بازی کردن *
Giuocatore.	*Luſor.*	Jouëur.	قمارباز * بازنده * لعاب * بازی کن * بازی گر *
Giuoco.	*Luſus: ludus.*	Jeu.	بازی * قمار * لعب * وشه *
Gi[illegible] di ſbaraglino.	*Scruporum ludus.*	Jeu de trictrac.	سدره * سدره بازی *
Giuoco d'i oſſeletti.	*Aſtragalorum luſus.*	Jeu des oſſelets.	بجول بازی *
Giuoco illecito.	*Alea.*	Jeu defendu.	مسنک * بازی مسنک * بازی حرام *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Giuoco di l'indovino; nel quale uno ſerrando gli occhi con un velo, overo mettendo la faccia nel grembo d'altrui deue indovinare chi lo percote, perſoſtituirlo in ſuo luogo.	*Caput in tapeto: luſus, in quo caput alicujus velamine tegitur, vel in ſinum alterius inſeritur: hunc reliqui percutiunt, & quis tetigerit quærunt; ſi divinet, percuſſor in ejus locum ſubſtituitur.*	Jeu de devine, qui a frappé: en uſage en Perſe, appellé (ſer derkelim) c'eſt à dire la tête dans un tapis.	سر در کلیم * بازي باشد که چون یکي چشم بسته یا در کلیم نهاده کرده کدام کس اورا دست زد ان یکي جایش باید کرفت *
Giuoco delle capriole.	*Corporis per caput & pedes volutatio.*	Jeu des caprioles.	سکندر * سکندر *
Giuoco del ſalto del baſtone uſato d'alli figliuoli in Perſia; & quivi in Hollanda; chiamaſi; Ellen & Klinckeſlaen.	*Luſus puerilis: ligni teretis extremum alio ligno percutiunt, atque ita in aërem ſubſilit. Belg.* Klinckeſlaen.	Jeu d'enfants; par lequel frappant un bâton avec un autre ils le font ſauter en l'air: on l'appelle icy en Hollande; Klinckeſlaen.	چلن چوب * بازي اطفال باشد که چون چوبیرا با چوب دیکر بزنند در هوا بپرانند *
Giuramento.	*Iuramentum.*	Jurement.	قسم * سوکند * حلف *
Giurare.	*Iurare.*	Jurer.	سوکند خوردن * قسم خوردن * حلف ومناشده کفتن *
Giuratore.	*Iurator.*	Jureur.	قسم خور * سوکند خور * حلاف *
Giuridico.	*Iuridicus.*	Juridique.	مشروع * شرعي *
Giuridizzione: poſſeſſione.	*Iuriſdictio: dominium.*	Juriſdiction: domaine.	حکم * تبع * ملک *
Giuriſta.	*Iuriſta.*	Juriſte: verſé au droit.	شرع دان فقیه * اهل شریعت * فقه دان *
Giuſtamente.	*Iuſtè.*	Juſtement.	ازروي حق * ازروي عدل * عدلا * حقیقتا *
Giuſtitia: equità.	*Iuſtitia.*	Juſtice.	داد * عدالت * حقیقة * حق * عدل *
Giuſtificarſi.	*Purgare ſe.*	Se juſtifier.	خودرا پاک ساختن * خودرا روسفید نمودن *
Giuſto.	*Iuſtus.*	Juſte.	نیک * عادل * پاک *
Gloria.	*Gloria.*	Gloire.	فخر * هنر * ناموس * نیکنامي * سرافرازي *
Gloriarſi.	*Gloriari.*	Se glorifier.	فخر وتعریف خود کردن * فراج روي کردن * بازنانه بردن *
Glorificare.	*Gloriâ afficere.*	Glorifier.	تعریف ـ تمجید ـ تعظیم کردن * سرافراز نمودن *
Glorioſamente.	*Glorioſè.*	Glorieuſement.	هنرمندانه * بنیکنامي * بمجد * بتعظیم * بافتخار * بجلالت *
Glorioſo.	*Glorioſus.*	Glorieux.	نیکنام * مفتخر * صاحب هنر * معظم * مکرم * جلیل *
Gobba.	*Gibbus.*	Boſſe.	کوژکه * کمپاس * پیچ * کوز * حدبه * کور *
Gobbo.	*Gibber: gibbus.*	Boſſù.	کوزپشت * کوژکه دار * دوته * حدبه دار * چنک پشت *
Goccia.	*Gutta: ſtilla.*	Goutte.	قطره * نقطه * چکه *
Gocciare.	*Stillare.*	Degoutter: couler goutte à goutte.	قطره قطره امدن * نقطه نقطه چکیدن * چکیدن *
Godere.	*Frui.*	Jouir.	حظ کردن * صفا یافتن * تمتع * کرفتن *
Goffo: v: ſciocco.			

سردرکلیم بازي باشد که چون یکي چشم بسته
یا در گلیم نهاده گوید کدام کس لی ورا دست زد
ان یکي جانشی گرفت

سگندز سکندر

چلوچوب بازي اطفال باشد که چون چوبي را با
چوب دیگر بزنند درهوا بپرانند

ح

قسم سوگند حلف
سوگند خوردن قسم خوردن حلف و منا شده گفتن
قسمخور سوکندخور حلّاف
مشروع بشرعي
حکم تبع ملک

شرع دان فقه بلد شریعت

از روی حق از روی عدل عدلاً حقیقتاً

داد عدالت حق عدل حقیقت

خود را پاک ساختن خود را روسفید نمودن to Purify oneself

نیک عادل پاک

فخر هنر نیکنامی سرافرازی Glory, Fame

فخر و تعریف خود کردن فراج روی کردن

بازنانه بردن

تعریف تمجید تعظیم کردن سرافراز نمودن

هنرمندانه نیکنامی

بافتخار بجلالت

نیکنام مفتخر صاحب هنر معظم مکرم جلیل

کوکه کهان

کوزیت کوکه دار دوته حدبه دار چینک پشت

قطره نقط چکه

قطره قطره آمدن نقطه چکیدن چکیدن

حز کردن صفا یافتن

حکم ضبط فرماندهی داوری

درجه طبقه

چنگال کلاب صخار

صرف علم صرف تصریف علم تصریف فن تصریف

مرغ مور پشته باغ شنگ شبل نحل

صرفی صرف دان صاحب صرف معلم تصریف

سبدرو رغ

آغشته کردن خمیر کردن تخمیر کردن

قرمز

انبار گندم خزینه گندم

[illegible]

قصبة الروح نی حلق نای

غور دریا غور البحر

پرخوری شراهت حرص

پرخور اکال بسیارخور حریص

واری مرفق

صمغ دمع درخت دمع شجره تول

باد پرکردن منفوخ نمودن

موروم شدن ورم شدن اماس کردن

ورم شده موروم گردیده باد کرده

سرداری کردن حکم کردن فرماندهی کردن

وزیر حاکم ضابطه داور مدبر قهرمان

مدبران دیارهای ایران که عسکر و قلعه دارند

بیگلربیگ خوانده شوند چون ضابطه دیار شماخی

و دربند و حاکم ها غیر دیارهای خان خوانده

شوند چون ضابطان لار و بندرعباسی و امامان

که شهر میخورند وزیر باشند

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Canna della gola.	*Guttur.*	Gozier.	قصبة الروح * ني حلق * قصبة الريح * ناي *
Gola: v: fauci.			
Golfo di mare.	*Sinus maris.*	Golfe de mer.	خور دريا * خور البحر *
Goloſità.	*Ingluvies.*	Gourmandiſe.	پرخوري * شراهت * حرص *
Goloſo.	*Helluo: edax.*	Goulu: gourmand.	پرخور * اكّال * بسيارخور * حريص *
Gomito: membro.	*Cubitus: membrum.*	Coude.	واري * مرفق *
Gomma.	*Gummi.*	Gomme.	صمغ * دمع درخت * دمع شجره * تول *
Gondola: v: ſchifo			
Gonfiare.	*Tumere: turgere.*	Enfler.	باد پر كردن * منفوخ نمودن *
Gonfiarſi.	*Tumeſcere.*	S'enfler: devenir enfle.	مورّم شدن * ورم شدن * اماس كردن *
Gonfiato.	*Tumidus: turgidus.*	Enflé.	ورم شده * مورّم كرديده * باد كرده *
Gotta: v: podagra.			
Governare.	*Gubernare.*	Gouverner.	سرداري كردن * حكم كردن * فرمان دهي كردن *
Governatore.	*Gubernator.*	Gouverneur.	وزير * حاكم * ضابط * داور * مدبّر * قهرمان * خديو *
Gli grandi governatori di Provincia, con milizia, & fortezze, ſi chiamano in Perſia (Bekler-bek) cioè nobile d'i nobili; come è quel di (Sciamaki) in Latino; portæ caſpiæ: gli governatori di Provincia, quali hanno poca milizia ſono chiamati (C-han): come quei di (Lar) & (Bander Abaſſi) & gli governatori di città, ſi chiamano (Vezir:) come al preſente quel di (Aſpahan) & di (Sciraz.)	*Gubernatores provinciatum Perſidis, ubi ſunt arces, & militia vocantur (Bekler-bek) id eſt: Magnas Magnatum, ſatrapa; ut; in urbe (Sciamaki) ad portas Caſpias: qui provinciis minoris momenti præficiuntur, vocantur (C-han:) uti in Provinciis (Lar,) & (Bander Abaſſi:) qui verò urbibus tantùm, vocantur (Vezir;) uti Aſpahani, & Siraſii.*	Les gouverneurs des Provinces de Perſe, ou il y a des citadel les, & de la milice s'appellent (Bekler-bek) c'eſt à dire, noble des nobles: comme celluy de (Sciamaki): ceux des autres Provinces ſont appellez (C-hans) comme ceux de (Lar,) & (Bander Abaſſi;) & ceux de villes ſeulement, ſont appellez vezirs; comme ſont ceux (d'Aſpahan,) & de (Sciraz.)	مدبران ديارهاي ايران كه عسكر و قلعه دارند بيكلربيگي خوانده شوند چون ضابط ديار شماخي و دربند و حاكمها غير ديارهاي خان خوانده شوند چون ضابطان لار و بندر عباسي و اما آنان كه شهرها مي خورند وزير باشند *
Governo.	*Regimen.*	Gouvernement.	حكم * ضبط * فرمان دهي * داوري *
Grado.	*Gradus.*	Degré.	درجه * طبقه *
Graffio.	*Uncinus.*	Crochet: agraffe.	چنگال * كلّاب * منقار *
Grammatica.	*Grammatica.*	Grammaire.	صرف * علم صرف * تصريف * علم تصريف * فن تصريف *
Gramigna.	*Gramen: herba.*	Chien-dent: herbe	مرغ * مرز * پشته ياغ * شنك * ثيل * نجيل *
Grammatico.	*Grammaticus.*	Grammairien.	صرفي * صرف دان * صاحب صرف * معلّم تصريف *
Gramola.	*Linter ad ſubigendum panem.*	Mait.	بندروغ *
Gramolare il pane.	*Panem depſere.*	Petrir la pâte.	خنبه كردن * خمير كردن * تخمير نمودن *
Grana: ſcarlato.	*Coccum.*	Graine d'écarlate.	قرمز *
Granaro.	*Horreum.*	Grenier.	انبار گندم * خزينه گندم * تبنكوي * تبنگه * خورزي *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Granata : pietra prezioſa.	*Amethyſtus.*	Grenat : pierre precieuſe.	سنگ سيلان * سيلان ازراق * سيلان سفيد * سيلان سياه *
Granato: pomo.	*Malum punicum*	Grenade: fruit.	انار * رمان *
Gli meli-granati roſſi della città di (Caſcion) in Parthia, non hanno membrane frà i grani : & gli bianchi della città di (Yezd) non hanno acino : ambi frutti ammirabili.	*Granata rubra civitatis (Caſcion) in Parthiâ membranis inter grana ; alba verò in civitate (Yezd) acinis etiam carent : mirabiles ſanè fructus.*	Les grenades rouges de la ville de (Caſcion) dans la Parthe n'ont point de membrane, qui ſepare les grains, & celles de (Yezd) n'ont point de pepin qui reſiſte à la dent : ce ſont des fruits admirables.	انار در شهر كاشان پرده ميانه دانهاي ندارند و در يزد نيز دانه سخت ندارند و بنابرين هر دو جنس بسيار غريب چيزيست *
Grande.	*Magnus.*	Grand.	بزرگ * كبير * كُبَر * عظيم *
Grandi.	*Magnates: primores*	Grands : gens de qualité.	كبتا * ارباب همت * اكابر * امرا *
Grandemente.	*Valdè : magnoperè.*	Grandement: fort.	بسيار * كثير * بغايت * بنهايت * جدًّا *
Grandezza.	*Magnitudo.*	Grandeur.	بزرگي * كِبَر * عظمت * بزرگواري *
Grandinare.	*Grandinare.*	Grêler.	تگرگ باريدن * تگرگ باران افتادن * سنگ باريدن *
Grandine.	*Grando.*	Grêle.	تگرگ * تگره * سنگ باران * يخچه *
Grano: v: fromento			
Grani di coronetta.	*Grana coronulæ precariæ.*	Grains de chapelet.	مهرهاي تسبيح * دانهاي مسبح *
Grani di Paradiſo.	*Grana Paradiſi.*	Grains de Paradis.	ششير * سرشمشير * هيل *
Grano: in genere.	*Granum.*	Grain.	ولم * حبّ * دانه * دانها *
Grano d'uva.	*Vinaceus : acinus.*	Pepin de raiſin.	نصاي * تكسل * تكره * تُمر * قُرب *
Grappolo d'uva : racemo.	*Racemus: botrus.*	Raiſin.	خوشه انگور * عنقود * عقد * عقد عنب *
Graſſezza.	*Pinguedo:*	Graiſſe.	فربهي * چاقي زهومت * سِمن *
Graſſo.	*Pinguis.*	Gras.	فربه * چاق * سمين * زهيم * چلّه * پيلقن * دينك *
Graſſo : lardo.	*Arvina.*	Lard.	چربي * شحم * دهن شحم * زهيم * چوم *
Graſſo di coda d'i caſtrati, tanto grande in Perſia, che alle volte non poſſono ſtraccinarſi.	*Adeps caudæ arietum monſtroſi ponderis in Perſiâ, ita ut aliquando progredi non valeant.*	Graiſſe de queüe des moutons ; laquelle eſt ſi grande, & ſi peſante en Perſe, qu'ilz ont quelquefois grande peine à ſe trainer.	دنبه * چربي دنباله گوسفند كه در ايران بسيار سنگين باشد تا كه نتوانند پيش رفتن *
Gratamente.	*Gratè.*	Agreablement.	ازروي كرم * ازروي لطف * از دلخوشي * دولتمندانه *
Gratia : grazia.	*Gratia.*	Grace.	نعمت * لطف * احسان * مروّت * عنايت * شفقت * مهرباني *
Gratificare.	*Gratificari.*	Gratifier.	تلافي كردن * وفا نمودن * ارزاني داشتن *
Gratioſo.	*Venuſtus : lepidus : gratioſus.*	Gratieux: affable. courtois.	خوش دماغ * خوش خو * خوش خلق * لطيف *
			مهربان * سبك روح *
Gratis.	*Gratis.*	Gratis : gratuitement.	مفت * بلاش * زكفت *
Gratitudine.	*Gratitudo.*	Gratitude: reconnoiſſance.	وفاداري * حق شناسي * وفا *
Grato : v: caro.			
Grato : ſoave.	*Gratus : ſuavis.*	Agreable : doux.	خوش مزگي * خوش لذت * ترازه *

سنک سیلان سیلا ازرق سیلان سفید

انار رمان

انار درشهر کاشان پرده میانه دانها ندارند ودرىزد

نیز دانه سخت ندارند وبنابرین هردو جنس

بسیار غریب چیزیست

بزرک کبیر عظیم

یکبتا ازرباب همت اکابر امرا

بسیار کثیر بغایت بنهایت

بزرکی عظمت بزرکواری

تکرک باریدن تکرک باران افتادن سنک باریدن

تکرک برد سنک باران یخچه

مهرهای تسبیح دانه های مسبوح

شمشیر

جام حب دانه دانها

قصای تکسل تکره

خوش انگور عنقود عقد عقد عنب

فربهی چاغی زهومت

فربه چاغ سمین زهیم چله دنبک

چربی شحم دهن شحم زهیم چوم

دنبه چربی دنباله گوسفند که در ایران بسیار

سنگین باشد تاکه نتوانند پیش رفتن

از روی کرم از روی لطف از دل خوشی

نعمت لطف احسان مروت عنایت شفقت

تلافی کردن وفا نمودن ارزانی داشتن

خوش دماغ خوش خو خوش خلق

مهربان سبک روح

مفت بلاش زکفت

وفاداری حق شناسی وفا

خوش مزگی خوش لذت تازه

اغوش گرفتن بر گرفتن *to embrace*

وَیاد کردن صدای کردن آواز کردن

صدای وَیاد بانگ ندا نعره غو

سیمرغ عنقا

بوبوک غوغوک ضرضر

چین توی

کماریدن شرزه کردن

عقب است صاغوی پشت اسپ دامن اسپ

قوشقین پاردم پوست بند

درشت لپه کنده

کندکی قلته غلظ جسم

جسیت جامت و خواستکی

کنده قلدوار غلیز

نادان بی عقل نافهم بی تمیز نامستعد

پنیر محکه

خودراخک کردن خودرا خاریدن

سنگین کردن ثقیل نمودن

سنگین نموده ثقیل شده گران نموده

سنگین ثقیل مهم

سُخره بدقانون چیزها که چاروامسافران بجبر

گیرند استغفرالله که درفرنگ چنین قانون

باشد که ستم عظیم است

حامله آبستن زن آبستن دار

آبستی حمل

هیبت وقار

روم ولایت روم ممالک یونان

رومی، یونانی اولاد روم

کلّه • جریده

بغل اغوش بر

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Grata-caſcio.	*Radula.*	Ratiſſoire: rape de fromage.	قحکّه * پنیر محکّه *
Grattarſi.	*Scalpere ſe.*	Se gratter.	خودرا حک کردن * خودرا خاریدن *
Gravare.	*Gravare.*	Charger: grever.	سنگین کردن * ثقیل نمودن *
Gravato.	*Gravatus.*	Grevé: ſurchargé	سنگین نموده * ثقیل شده * گران نموده *
Grave: v: peſante.			
Grave: importante	*Gravis: magni momenti.*	Important.	سنگین * ثقیل * مهم *
Gravezza: angaria; particularmente quando gli corrieri del Ré, & d'i governatori pigliano per forza gli cavalli d'i viandanti; & gli laſciano coſi ſtracchi dove vogliono.	*Angaria: peculiariter equi; ubi quis Regis cauſâ aut gubernatorum iter facit: tum equum obvii cujuſvis vi accipit; & defatigatum relinquit, ubi occurrerit.*	Impôt; violence: particulierement lors que les (Chapars) qu courriers du Roy, ou des gouverneurs prennent le cheval d'un voyageur par force, & ſans payer; & le laiſſent où il leur plait, aprez l'avoir laſſé.	شخره * این قانون چیرها که چاروا مسافران بجبر کیرند استغفر الله که در فرنگ چنین قانون باشد که ستم عظیم است *
Gravida.	*Gravida: pragnans*	Enceinte: femme groſſe.	حامله * آبستن * زن آبستن دار *
Gravidezza gravidanza.	*Pragnatio: graviditas.*	Groſſeſſe.	آبستی * حمل * تهبل *
Gravità: maeſtà.	*Gravitas: majeſtas.*	Gravité: majeſté.	هیبت * وقار * مهابت *
Grecia.	*Gracia.*	Grece.	روم * ولایت روم * ممالک یونان *
Greco.	*Gracus.*	Grec.	رومی * یونانی * اولاد روم *
Grege.	*Grex.*	Troupeau.	گلّه * قطیع * انگروا * جریده *
Grembo: ſeno.	*Gremium.*	Giron: ſein.	سینه * بغل * اغوش * بر *
Pigliare nel grembo.	*Amplecti: in gremio ſuſcipere.*	Prendre ſur ſon giron: embraſſer.	اغوش گرفتن * بر گرفتن * خجالیدن *
Gridare.	*Clamare.*	Crier.	فریاد کردن * صدای کردن * اواز کردن *
Grido: clamore.	*Clamor.*	Cri: clameur.	صدای * فریاد * بانگ * ندا * نعره * دغراو * غریو *
Griffone.	*Gryphis: gryphus.*	Griffon.	سیمرغ * عنقا *
Grillo.	*Gryllus: acryda.*	Grillon: grillet.	جرجرک * غرغرک * ضرضر * جرد * چرد * رزه *
Grinza: ruga.	*Ruga.*	Ride.	چین * حری *
Grinzare gli denti.	*Stridere dentibus.*	Grincer des dens.	کماریدن * شرزه کردن *
Groppa del cavallo.	*Clunis equi.*	Croupe d'un cheval.	عقب اسب * ساغری * پشت اسب * دامن اسب *
Groppiera.	*Poſtilena.*	Croupiere.	قوشقین * پاردم * پوست پند * روفکی *
Groppo: v: nodo.			
Groſſamente.	*Craſſe.*	Groſſierement.	درشت * لپه * گنده *
Groſſeſſa.	*Craſſititudo.*	Groſſeur: groſſiereté.	کندکی * قلّة * غلظ * جسم *
Groſſeſſa del corpo.	*Corporis craſſitudo.*	Groſſeur du corps	جسمیّت * جسامت * نوخاستگی * قلت داری *
Groſſo.	*Craſſus.*	Gros.	کنده * قله دار * غلیظ * هنگفت *
Groſſolano.	*Hebes.*	Groſſier: lourd.	نادان * بی عقل * نافهم * بی تمیز * نامستعد *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Grotta: antro: ſpelonca.	*Antrum : ſpecus: caverna.*	Grotte: caverne: antre.	مغاره * سلفن * غار * كهف * قعر * اكنان * آهون *
Grue : augello.	*Grus : avis.*	Gruë : oiſeau.	طرنه * مرغ طرفه *
Il Rè, & gli grandi di Perſia cacciano volontieri alle grue, con gli falconi, & altri uccelli di caccia.	*Chara, & celebris gruum venatio, tum Regi, cùm magnatibus Perſidis: utuntur porro falconibus, & accipitribus.*	Le Roy, & les grands de Perſe aiment fort à chaſſer aux gruës, avec les faucons, & autres oyſeaux.	شكار طرنه نزد پادشاه ايران و نزد امرا بسيار مشهور و عزيز است و درّان ورجش باز و شاهين مستعمل باشد *
Grugnire.	*Grunnire.*	Grogner.	صداي خوك كردن * آواز خنزير كردن *
Grugnio: griffo di porco.	*Rictus ſuis.*	Groin de pourceau.	پوزخوك * بيني خنزير *
Guadagnare.	*Lucrari.*	Gagner : profiter.	كسب كردن * فايده نمودن * اَلْغَنيمَتُ *
Guadagnare nel giuoco.	*Vincere ludendo.*	Gagner au jeü.	بردن * غلب كردن *
Guadagno.	*Lucrum: quaſtus.*	Gain : profit.	فايده * كسب * سود * محصول * در آمد * اكتساب *
Guado : Indico : è il ſucco d'un' herba chiamata iſatide : viene copioſamente nel territorio di Tatta ſopra il fiume Indo.	*Glaſtum : vulgò Indicum : ſuccus Iſatidis : colligitur copioſè in Territorio urbis Tattæ ad oram Indi fluvii.*	Paſtel : Indique : couleur bleuë, & ſuc de l'herbe appellée *Iſatis*: il vient avec abondance dans le terroir de Tatta ; ſur le fleuve Indus.	نيل * عصاره وسمه * نيلج * وسمه حشيشيست كه در اطراف شهر ته يعني بندر ديول بالاي شط هند بسيار پيدا شود *
Guado : guazzo.	*Vadum.*	Gué.	پايابه * مخاضه *
Guai à me !	*Vamihi ! proh me miſerum !*	Malheur à moy !	واي من * واي واي من * خيمشاه بر من *
Guaina : fodero.	*Vagina.*	Gaine : fourreau.	جفن * غلاف *
Guancia: guancie.	*Gena : genæ.*	Joüe : jouës.	رخاره * وجنه * ديباجه ــ ديباجتان * عرض ــ عارض *
Guantaro.	*Alutarius.*	Gantier.	چكمه دوز * بهله دوز * استاد بهله دوز *
Guanti.	*Chirotheca.*	Gants.	بهله * كف * خرزي * دست كش * دستانه * الچك * نكان *
Non ſi trovano guanti ſi non per la man manca, dà portare l'ugelli di caccia, mà tignono le mani nel bagno, con polvere delle foglie del guado, (vesmeh): reſtano coſi negregialle, ma calide, & morbide.	*Non utuntur chirothecâ niſi ad ſiniſtram manum ad deferendum falconem. Inficium autem manus in balneo pulvere foliorum glaſti ; ex quo flaveſcunt, ſeu nigricant, ſed indidem percipitur calor, & mollities : v: lex: golii ; voce : (وسمه).*	L'on ne trouve en Perſé de gant, que pour la main gauche, ſervant à porter l'oiſeau. mais ils teignent les mains dans le bain d'une couleur noire jaunâtre, avec la pouſſiere des feüilles du paſtel; appellé; (وسمه vesmeh.) ce qui tient les mains chaudes, & delicates.	در ايران بهله نميسازند الّا براي دست چپ تا بازرا ببرند و اما هر دو دست وسمه ميمالند تا گرم و نرم كردند *
Guardar di traverſo.	*Aſpicere torvis oculis.*	Regarder de travers.	چشم اغيل كردن * تغل كردن * اغبشيدن *
Guardare.	*Aſpicere.*	Regarder.	نگريستن * نگاه كردن *
Guarda roba : ſtanza.	*Veſtiarium.*	Garde-robe.	رخت خانه * اسباب خانه * دريچه *
Guardia di notte.	*Excubiæ.*	Sentinelle: garde.	كشكچي * پاس *

Guar-

مغاره غار کهف قعه اکنان اهون

طرنه مرغ طرنه

شکار طرنه نزد بادشاه ایران ونزد امرا بسیار مشهور و

عزیزست ودران ورزش باز و شاهین مستعمل باشند

صداي خوک کردن اواز خنزیر کردن

پوز خوک بیني خنزیر

کسب کردن فایده نمودن

بردن غلب کردن

فایده سود محصول درآمد

تمت

باه راه مخادعت

واي من واي واي من خمیشاه برمن

چفن غلاف

چکن دوز بهله دوز استا وبهله دوز
بهله کف خزک دستکش داستانه
الجک نکان
در ایران بهله نمی سازند الا برای دست چپ
تا باز را ببرند واما هردو دست وسمه
میمالند تا گرم ونرم کردند

چشم آغیل کردن تغل کردن اغشیدن
نگریستن نگه کردن
ارخت خانه اسباب خانه
کشنگ پاس

لشکر عسکر

تدارک اسباب

شبنم نده طل

شوربا قلیه ترید

لوح قلوح الواح

جنگ جدل محاربه نزاع مقاتله معارکه

تاو خاش

راهنما پیشرو هادی قوّاد زمام چی مرشد

راه نمودن دلالت کردن هدایت کردن

جزا تلافی اجرت عوض بدل

گونه عادت روشت

To slip, Luckshudun — لخشیدن میلخشم سلقیدن میسلقم زلق کردن

پوست حبوبات قشر نخودها

پاسبان مستحفظ ناطور نگهبان
کشکچی، موکل

راه داران مستحفظان شوارع کار ایشان است که راه ها را از راه زن و دزدان پاک و امین نگاه دارند و هر زرکه از آن جهت واقع شود از عهده ایشان در آید اما کاه میشود که خود ایشان یا دزدان باشند یا شریک دزدان دو سه تا پنج عباسی برای بار شتر میگیرند یک محمدی بار استر و یک شاهی بار خر و یک بیستی برای هر گوسفند اما جهت میوه و گندم هیچ نگیرند و شکر خدا که فرنگیان از راه داری مسلم اند چنانچه مهمان سرکار خاصه شریفه باشند

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Guardiano.	*Cuſtos.*	Gardien.	پاسبان * مستحفظ * ناطور * نگهبان * کشکچي * موکّل *
Guardiani delle ſtrade; (Rah-dar): ſi trovano n'i paſſaggi pericoloſi: devono guardare le ſtrade nette d'i ladri, & pagare il danno fatto dà loro: ma adeſſo queſta coſtuma paſſa in abuſo, & angaria, eſſendo loro ſteſſi ſpeſſe volte ò tiranni, ò ladri: pigliano ſegondo la qualità, & diſtanza del luogo 2, 3. fin à 5. (abaſſi) cioè lire, per carica d'un camelo, la metà per un mulo, il quarto per un ſommaro; un ſoldo per una pecora; & per gli frutti, & grani niente; gli franchi ſono eſſenti dà queſto dazzio nelle ſtrade ordinarie d'Aſpahan, ſin à Bander Abaſſi: ma coſta aſſai queſta eſſentione nella corte del Rè.	*Viarum cuſtodes, ſeu publicani, qui ſuos habent ſatellites in viis, & locis periculoſis. Debent vias à latronibus ſeruare ſecuras, damnumque ab iis illatum reſarcire: ſed modo degenerat hæc lex in abuſum, & vexationem: ſunt enim ipſimet ſæpius latrones, aut latronum complices. Pro loci conditione, & intervallo 2, 3. ad 5. abbaſſini, ſeu libræ ſoluuntur pro cameli, ſemiſſis pro muli, pars quarta pro aſini onere: pro ove aſſis, pro fructibus, & frumentis nihil. Quæſtus, & honoris gratiâ ab his vectigalibus eximuntur Europæi, (vulgò franchi): ſed charis muneribus diploma exemptionis redimunt apud Regem.*	Gardiens des chemins (Rah-dar) que l'on trouve preſque chaque jour ſur les chemins, & aux mauvais paſſages. Ils ſont obligez de tenir les chemins libres des larrons, & de repondre du dommage qu'ilz pourroient faire: mais à preſent il ſont bien ſouvent eux mêmes, ou voleurs, ou d'intelligence avec eux. Il prennent ſelon la qualité, & diſtance du lieu 2. 3. & juſques à 5. ℔. ou abbaſſis pour la charge d'un chameau, la moitié pour celle d'un mulet, & le quart pour celle d'un aſne: pour chaque tête de betail un ſold; & pour les grains, & les fruis rien. Les francs ſont exemps de toux ces peages ſur les grands chemins d'Aſpahan au Bander Abaſſi, moyennant un commandement du Roy, qui leur coûte aſſes cher.	راهداران * مستحفظان شوارع * کار ایشان است که راهها را از راهزن و دزدان پاک و ایمن نگاه دارند و هر زرر که از ان جهت واقع شود از عهده ایشان در آید اما گاه میشود که خود ایشان یا دزدان باشند یا شریک دزدان * دو سه تا پنج عباسي براي بار شتر میگیرند یک محمدي بار استر و یک شاهي بار خر یک بیستي براي هر سر گوسفند اما جهت میوه و گندم هیچ نگیرند و شکر خدا که فرنگیان از راه داري مسلم اند چنانچه مهمان سرکار خاصه شریفه باشند *
Guarnigione: preſidio.	*Præſidium.*	Garniſon.	لشکر * قوّل * عسکر * جقطچیان *
Guarnimento.	*Munimen.*	Garniture: fourniture.	تدارک * اسباب *
Guazza: rugiada.	*Ros.*	Roſée.	شبنم * طلّ * ندي *
Guaſto: v: corrotto.			
Guazzetto: intingolo.	*Intingulum: juſculum: embamma.*	Sauſſe: ragoût.	شوربا * قلیه * تريد * خورش *
Guercio.	*Luſcus: ſtrabo.*	Louche: bigle: borgne.	لوچ * قلوج * احول *
Guerra.	*Bellum.*	Guerre.	جنگ * جدل * حرب * نزاع * مقاتله * معارکه * تاو * خاش *
Guida: ſcorta.	*Dux.*	Guide.	راهنما * پیشرو * هادي * قرّاول * زمام جي * دلیل * مرشد *
Guidare.	*Dirigere: ducere.*	Guider: conduire.	راه نمودن * هدایت کردن * دلالت کردن *
Guiderdone.	*Præmium.*	Loyer: ſalaire: recompenſe.	جزا * تلافي * اُجرة * عوض * بدل *
Guidone: v: ſcrocco			
Guiſa: maniera.	*Modus: mos: ritus.*	Guiſe: maniere: façon.	گونه * عادت * روش *
Guizzare: sfuggire	*Elabi.*	Gliſſer: échapper.	لغزیدن - میلغزم * سلقیدن - میسلقم * زلق کردن *
Guſcia d'i legumi.	*Valvulus.*	Ecoſſe: gouſſe de legume.	پوست حبوبات * قشر نخود هاي *

Italice,	Latine.	Gallice.	Persice.
Guſcia d'ovo.	*Teſta: putamen ovi*	Coque d'œuf.	قشر تخم مرغ * پوست تخم مرغ *
Guſtare.	*Guſtare: deguſtare.*	Goûter: tâter.	چشیدن ـــ میچشم * مزه دیدن * بضایقه رسانیدن *
Guſtoſo: ſaporito.			لذّت گرفتن * امتحان کردن * تمتّع یافتن *
Guſto: ſenſo.	*Guſtus: ſenſus.*	Goût.	مزه ذایقه * لذت * چاشنی *

Hab. Har. Ha. Her.

Italice	Latine	Gallice	Persice
Habile.	*Habilis: idoneus: aptus.*	Habile: propre.	مستعد * قابل * صاحب وقوف * قادر *
Habilità.	*Habilitas.*	Habilité: diſpoſition.	دست برد * قابلیّت * استعداد * وقوف * لایقت * نظر *
Habitacolo.	*Domicilium.*	Logis: demeure.	سکنا * سکنت * منزل * جای * خانه * مکان * وطن *
Habitante.	*Habitator: colonus.*	Habitant.	ساکن * متوطّن * مجاور * متمکّن * تاجیک *
Gli habitanti delle città ſono diviſi in dui partiti, (Heideri & (Naamet-allahi) coſi chiamati dà dui Rè Heider & Naamet-allah: ſono ſempre nemici, & guerreggiano frà loro come in Venezia gli Caſtellani, & Nicolotti.	*Civitatum incolæ dividuntur in duas factiones, quæ vocantur, Heiderii, & Naamet-allahi) (fuerunt ambo heider & Naamet-allah Reges) continuò inter ſe diſſident & pugnant; uti venetiis Caſtellani, & Nicolotti.*	Les habitans des villes de Perſe ſont diviſez en deux partis que l'on appelle le parti du Roy Heider, & de Naameth-allah: ils ſont en continuelles querelles, comme à Venize les Caſtellani, & Nicolotti.	ساکنان شهرهای عجم دو فرقه باشند یعنی حیدری و نعامت اللهی و همیشه باهم جنگ و غوغه دارنـــــد *
Habitudine.	*Habitudo.*	Habitude: coûtume.	خوی * مزاج * خلق * امتزاج * خوخو * دیدن *
Haïmè: v: ahi:			
Haquenea.	*Equus eleganter incedens.*	Haquenée.	تیز گام * اسب خوش راه * یورغه * قفانوش *
Harpa.	*Barbitos.*	Harpe.	بربط * چنگ * سازچنگ * صنطور *
Haſta: v: alabarda.			
Havere.	*Habere.*	Avoir.	داشتن ـ میدارم * صاحب بودن * مالک بودن *
Havere à male.	*Gravari.*	Prendre en mauvaiſe part.	بد بر داشتن * بد آمدن *
Havere fame.	*Famem pati: famere.*	Avoir faim.	گرسنگی خوردن * گرسنه شدن * جوع کشیدن *
Herba.	*Herba.*	Herbe.	علف * گیاه * نبات * درفشت *
Herbe dà mangiare.	*Olus: oluſcula.*	Herbes à manger.	سبزی * سبزی خوردنی * خضره *
Herbolaio.	*Herbarius.*	Vendeur d'herbes	سبزی فروش * بیاع الخضره * تره فروش *
Herede.	*Hæres.*	Heritier.	وارث * میراث خور *
Heredità.	*Hæreditas.*	Heritage.	میراثی * ورث * ترکه * ملک * کراهکه * خانمان *
Hereditaro.	*Hæreditarius.*	Hereditaire.	متروك * موروث * ازورث بهمرسیده *
Herezia.	*Hæreſis.*	Hereſie.	رفض * انبطاط *
Heretico.	*Hæreticus.*	Heretique.	انبطاط * رافضی *
Gli Perſiani, & Turchi ſi chiamano fra l'un-l'altro (rafazi) cioè eretici	*Perſæ, & Turcæ ſe invicem vocant (rafazi) hæreticos.*	Les Perſans, & les Turcs s'appellent les uns les autres (rafazi) c'eſt à dire; heretiques.	اهل سنه و اهل شیعه یعنی رومیها و عجمیها بهم دیگر رفضی میخوانیم *

قشر تخم مرغ پوست تخم مرغ
چشیدن بچشم مزه دیدن بذائقه رسانیدن
لذت گرفتن امتحان کردن تمتع یافتن
قوت ذائقه لذت چاشنی

مستعد قابل صاحب وقوف
دست برد قابلیت استعداد وقوف
سکنت منزل جای خانه مکان وطن
ساکن متوطن مجاور متمکن تاجیک
ساکنان شهرهای عجم دو فرقه باشند یعنی سیدری
ونعامت الهی وهمیشه باهم جنگ وغوغا
دارند

خوي مزاج خلق امتزاج

تيزكام اسب خوش راه يورغه فغانوش

بربط چنگ سازچنگ صنطور

داشتن ميدارم صاحب بودن مالک بودن

بدبرداشتن بدآمدن

گرسنگي خوردن گرسنه شدن جوع کشيدن

علف گياه

سبزي سبزي خوردني خضره

سبزي فروش بياع الخضره

وارث ميراث خور

ميراثي ملک تراکه خانمان

رفض

رافضي

واهل سنت واهل شيع يعني روميها وعجميها بهم

ديگر رفضي ميخوانند

ناموس ادب سیرت ارکان

بادب سیرتا نه بارکان

صاحب سیرت سیرتي صاحب ناموس تربیت

صاحب حرمت صاحب عزت مکرم محتشم موقر

عزت کردن اعزاز و احترام نمودن موقر داشتن

توقیر بعزت باکرام بحرمت باحترام باعزاز

مکرّم صاحب اکرام صاحب توقیر مُوَقّر ارجمند

وقار عزت حرمت احترام اکرام اعزاز عز

محتشم مکرم لایق عزت و حرمت سزاوار

اکرام و احترام

ساعت مدت ششصد دقیقه ساعت

مدت ساعت

وقت ساعت ساعت نما

وقت ساعت ساعت شمسي ساعت نما شمسي

شیشه وقت ساعت تشته

مستقي خداوند استسقي
استسقا استسقالحمي استسقازقي استسقاطبلي
ديروز امس روزگذشته دوش.
قدس قدس شريف بيت
المقدس زيارتگاه جميع مذاهب است هم محمديان

شركان منقبت
وسنه كردن
كردكار
رياكاري ريا نفاق
رياكار مرائي رياكن بدارارم
زوفا گياه زوفا زفا يابس زوفامصري
حكايت قصه روايت داستان
راوي قصه خان قصه دان تاريخچي
واقعه نويس تاريخچي
ادم كشي قاتل قتال خوني
امروز اليوم
خون قتل ادم كشي

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Hidropico.	*Hydropicus.*	Hydropique.	مستسقي * خداوند استسقا *
Hidropiſia : & ſue ſpecie.	*Hydropiſis : & ſpecies.*	Hydropiſie.	استسقا * استسقا لحمي * استسقاي زقي * استسقاي طبلي *
Hieri.	*Heri.*	Hier.	دیگر روز * امس * روز گذشته * دوش *
Hieruzalemme : chiamata dà Mohomedani ſantuario, & vi vanno in pelegrinaggio.	*Hierozolima : etiam à Mahomedanis ſanctuarium (qds) dicitur : & illuc peregrinantur.*	Hieruzalem : appellée des Mahomedans ſanctuaire (qds) & ils y vont en pelerinage	قدس * قدس خلیل * قدس شریف ✠ یروشلیم * بیت المقدس زیارت گاه جمیع مذاهب است هم محمدیان *
Himno.	*Hymnus.*	Hymne.	شرکان * منقبت * سبحت *
Hinnire.	*Hinnire.*	Hennir.	وشنه کـــــردن *
Hiposondri.	*Hypochondria.*	Hypochondres.	کـــــــرد کار *
Hipocriſia.	*Hypocriſis.*	Hypocriſie.	ریاکاري * ریا * جسبوسي * نفاق *
Hipocrita.	*Hypocrita.*	Hypocrite.	ریاکار * مرائي * ریاکن * ریائي الفاش * دو آرام *
Hirſuto : v: peloſo.			
Hiſſopo : herba.	*Hyſſopus : herba.*	Hyſſopus.	زوفا * گیاه زوفا * زوفایابس * زوفا مصري *
Hiſtoria.	*Hiſtoria.*	Hiſtoire.	حکایت * قصه * روایت * داستان *
Hiſtorico.	*Hiſtoricus.*	Hiſtorique.	راوي * قصه خان * قصه دان * تاریخچي *
Hiſtoriografo.	*Hiſtoriographus.*	Hiſtoriographe.	وقع نویس * تاریخچي *
Hoggi.	*Hodie.*	Aujourd'huy.	امروز * الیوم *
Homicida.	*Homicida.*	Homicide.	آدم کش * قاتل * قتال * خوني *
Homicidio.	*Homicidium.*	Meurtre : homicide.	خون * قتل * آدم کشي *
Honeſtà.	*Honeſtas.*	Honneſteté.	ناموس * ادب * سیرت * ارکان * امکان *
Honeſtamente.	*Honeſtè.*	Honneſtement.	باادب * سیرتانه * بارکان * بامکان * بسیرت *
Honeſto.	*Honeſtus.*	Honneſte.	صاحب سیرت * ادبي * سیرتي * صاحب ناموس و تربیت * صاحب حرمت * صاحب عزت * مکرّم * محتشم * موقّر *
Honorare.	*Honorare.*	Honorer.	عزت کردن * اعزاز و احترام نمودن * موقر داشتن *
Honoratamente.	*Honorificè.*	Honorablement.	بتوقیر * بعزت * بحرمت * باکرام باحترام * باعزاز *
Honorato.	*Honoratus.*	Honoré.	مکرّم * صاحب اکرام * صاحب توقیر * موقر * ارجمند *
Honore.	*Honor.*	Honneur.	وقار * عزت * حرمت * احترام * اکرام * اعزاز * عزّ *
Honorevole.	*Honorabilis : Venerabilis.*	Honorable.	محتشم * مکرّم * لایق عزت و حرمت * سزاوار اکرام و احترام *
Hora: v: adeſſo.			
Hora.	*Hora.*	Heure.	ساعت * مدت ششصد دقیقه * ساعت * مدت ساعت *
Horologio.	*Horologium.*	Horloge.	وقت ساعة * ساعة * ساعة نما *
Horologio ſolare.	*Horologium ſolare.*	Horloge ſolaire.	وقت ساعة ـ ساعة شمسي * ساعة نما شمسي *
Horologio di arena, o d'acqua.	*Clepſydra.*	Horloge à ſablon, ou à l'eau.	شیشه وقت ساعة * تشته * پنگان *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Horologiografia: gli matematici di Aſpahan, & Sçiraz vanno volontieri à dietro gli miſſionarii, per impararla.	*Horologiographia: gnomonica: cujus ope miſſionarii Perſidis Mathematicos ad ſe alliciunt.*	Horologiographie: moyen aux miſſionaires de Perſe pour attirer les Mathematiciens.	علم ساعة كشي * مخصوص فرنكيان است و اما رياضي دانان اصفهان وشيراز چون مرتقب باين علم شدند بنده پادريان تردد دارند *
Horizonte.	*Horizon.*	Horizon.	افق * دايرة افقي *
Horribile.	*Horribil is.*	Horrible.	مستكره * هولناك * هايل * غير موجه * كريه *
Horti di ſemiramide: à una giornata ſotto Bagdad, ſopra il Tigre viddi le ruine del tempio del Rè Anauſcirevon, & là vicino un recinto de muraglie de mattoni crudi ligati col bitume; groſſe di quatre braccia: contengono incirca mille paſſi di circuito in quadro: ſi chiama queſta antichità (bag douc-hteron) cioé horto delle figlie, & per eſſere ſcavato di ſotto, con acquedotti, & grotte forſe fù detto horto, ò horti penſili.	*Horti Semiramidis: vidi infra* (*Bagdad*) *juxta Tigrim ingens ædificium Templi Regis Anauſcirevani: & ibidem murorum ſeptum ex lateribus crudis, bitumine colligatis: Quorum latitudo quatuor patet ulnis; ambitus verò quadrangularis ferme paſſus mille continet: vocatur hac antiquitas* (*bag douc-hteron*) *i; hortus puellarum; fortè ob aquæductus, & cryptas olim penſilis hortus, ſeu penſiles horti.*	Jardins de Semiramis: j'ay veu à une journée au deſſous de Bagdad, ſur le Tigre, les auguſtes ruines du temple du Roy Anauchirevon, & proche de là une enceinte de murailles de briques cruës liées avec le bitume. elles ont en viron quatre braſſes d'épeſſeur, & contiennent environ mille pas de circuit en quarré ce lieù s'appelle (bag douc-hteron) c'eſt à dire jardin des filles: peut-être appellé autrefois jardin, ou jardins penſiles à raiſon des ouvrages, & aqueducs ſouterrains.	باغ دختران * جاييست در كنارة شط دجله يك روزه راه پايينتر از شهر بغداد وانجا عمارت عظيم است قصرا نام كه ديوانخانه نيز پادشاه نوشيروان خوانند بلكه در احطه ديوارهاي ان باغ كه مقدار هشت گز پهني دارند و هزار گز دور در مربع باغ ملكه شاه بهرام بود *
Horto d'i fiori.	*Florilegium.*	Parterre.	باغچة گل * گلشن * گلستان * باغ گل * بستان گل *
Horto.	*Hortus.*	Jardin.	باغ * بستان * روضه * جنّة * وارگار *
Hortolano.	*Heorul anus.*	Jardinier.	باغبان * بستانچي * رئيس * اكّار * فلاح *
Hoſpitale.	*Noſocomium.*	Hoſpital.	دار الشفا * بيمارخانه * هروانه * خانقاه * جاي گاه غربا *
Suſſiſte il nome d'hoſpitale in Aſpahan, in una caſa chiamata; (dar el ſciafa) cioè luogo di ſanità; ma più toſto è luogo di morte.	*Subſiſtit Aſpahani nomen noſocomii in quadam domo, cui* (*dar Siafa*) *nomen: id eſt; ſanitatis domus; vocarem ego domum mortis.*	Le nom d'hôpital ſubſiſte à Iſpahan, dans un chetif lieu appellé (dar ſciafa) c'eſt à dire maiſon de Santé: mais c'eſt un vray lieu de mort.	نام دار الشفا در اصفهان است بموجب عمارتي وقف كه جهت فقرا بيمار بنا شد اما در حقيقت دار الموت باشد وهيچ نسبت بدارهاي شفا فرنكستان ندارد *
Hoſpiti del Rè: come ſono gli RR: PP: Carmelitani in Aſpahano, in qualità de mandati dà ſua Santità N. S. il Papa.	*Hoſpites Regis: ut ſunt Aſpahani RR: PP: Carmelitæ, quatenus ſegati ſummi Pontificis.*	Hoſtes du Roy: comme ſont les Reverends: PP: Carmes à Iſpahan, en qualité d'envoyez de N. S. P. le Pape.	مهمان سركار خاصة شريفه * چون حضرات پادريان كرمليط كه در حقيقت مهمان شاه اند چون ايشان ايلچيان حضرت پاپا خليفه حضرت ايشوع باشند *
Hoſpite dono di Dio. Proverbio Perſiano.	*Hoſpes donum Dei. Proverbium Perſicum.*	Le Pelerin eſt un don de Dieu. Proverbe Perſan.	مهمان هديه خدا است *

علم ساعت کشتی مخصوص فرنگیان است واما
ریاضی دانان اصفهان وشیراز چون مرتقب باین
علم شدند نزد پادریان تردد دارند

افق: دایره افقی
مستکره هولناک هایل
باغ دوختران جائیست درکناره شط دجله یک روزه
راه پائین تر از شهر بغداد وانجا عمارت عظیم است قیصر
قصرا نام که دیوانخانه نیز پادشاه نوشیروان
خوانند بلکه دراحاطه دیوارهای ان باغ که مقدار
هشت گز پهنی دارند وهزار گز دور درمربع باغ
ملکه شت میرام بود

باغچه گل گلشن گلستان باغ گل. ۱
بستان گل

باغ بستان روضه جنت

باغبان بستانجي

دارالشفا بیمارخانه خانقاه جایگاه غربا

نام دارالشفا در اصفهان هست بموجب عمارتی وقف که
جهت فقرا بیمار بنا شد اما در حقیقت دارالموت باشد
و هیچ نسبت بدارالشفا فرنگستان ندارد

مهمان سرکار خاصه شریفه چون حضرات پادریان
کرملیط که در حقیقت مهمان شاه اند چون
ایشان ایلچیان حضرت پاپا خلیفه حضرت
ایشوع باشند

مهمان هدیه خداست

بدانکه کاروان سرای در جمیع الکه های ایران خواه
در شهرهای وخواه در سراهی صحرا بسیار اند
معمور و عمارتهای عظیم وسنگین باشند واما در سفر
ترکستان کاروان سرای کم اند ونیک وبد اند
لیکن یکی را دیدم نزدیک حلب در جای جسر شغر
نام که عمارت سنگین است وبموجب وقف بنا شد
باامر وزیر محمد کبیر ولی

حسین بن علی عید قتل او که مخصوص عجم و
غیر شیعانست عاشوره خوانده شود از آن جهت که
ده روز متصل از غره شهر محرم تا روز دهم ذکران
میکنند و عزا میپوشند و سر و ریش نمیتراشند و روز و
شب زاری میکنند و این صوت یا حسین تا بی هوشی
تکرار نمایند آخر روز دهم سر میتراشند و بتیغ داغ میزنند
میزنند تا خون آلود شوند و بطرز عسکر شهر دو
حصه مینمایند تا بقتلنما حسین حاضر شوند

مهماندار مضایفجی صاحب نفقه
کاروانسرای خان منزلگاه مهمانخانه

ITALICE. LATINE. GALLICE. PERSICE.

Hoſſen figliuolo d'Ali : la feſta del ſuo martirio ſingolare à i Perſiani, ſi chiama (Aciur) cioè decima; perche ſi celebra gli primi diece giorni del meze moharram al 13 d'Ottobre, con veſti di lutto, non radendo la teſta ne la barba; con maſcarate, danze, & canti lugubri, n'i quali vien intercalata la voce (ia Hoſſen) quale ripetono fin al deliquio, riſuonando per tutto, giorno & notte come un pianto d'i cani, & lupi; nel decimo giorno dividono la città in duoi eſſerciti per ripreſentare il mortorio, doue compariſcono le teſte raſe, & inſanguinate con molti colpi di raſorio.

Hoſſen filius Ali : feſtum ipſius Martyrii, apud Perſas ſingulare, vocatur (Aciur) i; decima, quod nempe celebretur primis decem diebus menſis Moharram; 13 Octobris; tum induunt veſtes lugubres; nec caput, nec barbam radunt: choreas, ſimulacra & næenias affectant; intercalatur, & reſonat ad deliquium uſque diu, noctuque, & undequaque vox (ia Hoſſen) quaſi canum latratus, aut ululatus: decima autem die diviſâ in duas acies civitate funeralia publicè repræſentant; ubi complures comparent capite raſo, multiſque novaculæ vulneribus cruentato.

Hoſſen fils d'Ali. La feſte de ſon Martire, ſinguliere aux Perſans, eſt appellée (Achour) c'eſt à dire; dixaine; par ce qu'on la celebre durant les dix premiers jours du mois Moharram depuis le 13. Octobre juſques au 23. pour lors ils ſont veſtus de deuil, & ne ſont raſer ny la teſte, ny la barbe: il ny à que maſcarades, danſes, & chants lugubres, auſquels cette voix (ia Hoſſen) ſert d'Intercalaire, laquelle ils repetent juſques à perdre la reſpiration; enfin ils hurlent, & aboyent jour, & nuict commes des poſſedés; au dixieme jour ayant diviſé la ville en deux corps d'armée, ils celebrent les funeraille (qatl) ou pluſieurs paroiſſent la teſte raſée, & enſanglantée de coups de raſoir.

حسن بن علي * عيد قتل اوكه مخصوص عجم و
غير شيعان است عشور خوانده شود از ان جهت كه
ده روز مطلقا از غره شهر محرّم تا روز دهم ذكر ان
ميكنند و عزا ميپوشند وسر و ريش نميتراشند و روز و
شب زاري ميكنند واين صوت يا حسن تا بي هوشي
تكرير نمايند اخرا روز دهم سر ميتراشند و بتيغ داغ
ميزنند تا خون الود شوند و بترز عسكر شهرا دو
حصه مينمايند تا بقتلنما حسن حاضر شوند *

Hoſte. *Hoſpes : caupo.* Hoſté: oſtelier.

مهماندار * مضايفچي * قروانسرادار * صاحب بقعه *

Hoſteria : hoſterie : (Caravanſerai :) publichi, & ſontuoſi edificii al par d'i noſtri monaſteri; nelle città, & nelle ſtrade publiche di Perſia : in quei ſi ſuol pagar la ſtanza, ma in queſti no. poſſono quivi albergarſi cento, ducento, ſin à cinque cento huomini à cavallo. In Turchia fuori delle città, ſono pochi, & miſerabili, uno pero viddi à due giornate d'Aleppo à Tripoli ſopra il fiume Oronte, fondato d'al difonto gran-Vezir Mahamed Kioproli, fabricato di pietra, coperto di piombo, & ſi da gratis à mangiare all'huomini, & Cavalli tre giorni continui; puol ricevere commodamente trecento paſſaggieri.

Diverſorium : caſtra (Caravanſerai:) publica & ſumptuoſa edificia; clauſtrorum inſtar : frequentia paſſim in urbibus, & ruri per Perſidem, ſed in campeſtribus gratis divertunt pedeſtres, & equeſtres turmæ ad centum, & quingentas perſonas. per Turcarum Regna rarò occurrunt extra urbes, eaque miſera; unum tamen vidi ſecundâ dietâ Aleppo Tripolim ad Orontis ripam, protoſynbuli, ſeu veziri magni (Mahamed Kioproli) ære fundatum, quadris lapidibus fabricatum, & plumbi laminis magnificè tectum: ibi commodè diverſantur trecenti equites, quibus & hoſpitium, & victus tridui ſpatio gratis, & copioſè ſuppeditatur

Hoſtelerie : logis des voyageurs (Caravanſerai:) publics & ſomptueux edifices, dans les villes, & ſur les chemins de Perſe, mais dans ceux-cy le logement eſt gratis; il ne faut qu'avoir, ou y achepter les proviſions de bouche, & il y peut loger juſques à cinq cens perſonnes à Cheval. En Turquie ils ſont rares, & fort mal en ordre : mais j'ay logé dans un à deux journées d'Alep à Tripoli, fondé par le defunt grand vezir (Mahomed Kioproli) lequel eſt baſti de pierre de taille, tout couvert de plomb, & capable de loger environ trois cens perſonnes; Et l'on y traitte l'homme & le Cheval gratis durant trois jours.

كروانسراي * خان * منزلگاه * مهمانخانه *
بدانكه كروانسراي در جميع الكهاي ايران خواه
در شهرهاي و خواه در سرراهاي مجره بسيار اند واند
معمور و عمارتهاي عظيم و سنگين باشند واما در سفر
تركستان كروانسراي كم اند و تنگ و بد اند
ليكن يكيرا ديدم نزديك حلب در جاي جسر شغر
نام كه عمارت سنگين است و بموجب وقف بنا شد
بامر وزير عاظم محمد كپرولي *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Humanamente.	*Humaniter.*	Humainement.	ازروی آدمیت * آدمیانه * بامهربانی * باداب *
Humanità.	*Humanitas.*	Humanité.	آدمیّت * ادب * انسانیت * مهربانی * الفت *
Humano.	*Humanus.*	Humain.	انسانی * آدمی * بشری * مخصوص بنی آدم *
Humidità.	*Humiditas.*	Humidité.	تری * رطوبت * نم *
Humido.	*Humidus.*	Humide.	نمناک * تر * رطب *
Humile.	*Humilis.*	Humble.	حقیر * خضیع * درویش * متواضع *
Humilmente.	*Humiliter.*	Humblement.	بخضوع * بتواضع * بحقارت * درویشانه *
Humiltà.	*Humilitas.*	Humilité.	تواضع * درویشی * خشوع * خضوع * حقیری * فروتنی *
Humore. Humore: naturale.	*Humor.*	Humeur.	خلط *
Humiliare.	*Deprimere.*	Humilier.	نابانیدن * خشوع نمودن * فرو کردن *
Huomo.	*Homo.*	Homme.	آدم * انسان * مرد * رجل * بشر *
Huomo dà niente:	*Homo nauci: futilis.*	Homme de rien.	مردکه * مرد کهٔ بیوجه * وطواط *

Id.

IDiota.	*Idiota: ignarus.*	Idiot.	نلشی * نادان * باذل * هرزه کی * کودن * بیرونق *
Iddio: v: dio.			
Idolo. /	*Idolum.*	Idole.	بت * صنم * وثن *
Idoli antiqui de gl'Arabi furno; del ſole; della luna, delle ſtelle; occhio del toro: di giove; di leſtrema ſtella del remo ſiniſtro della nave; del ſirio; di Mercurio; & d'una dea adorata in una caſuccia fatta nella ſommità d'una palma; chiamata allàt; cioè; Dea: (الاهة) la ſtella del Lucifero.	*Colebant antiqui Nomades ſolem, lunam, ſtellam, oculum Tauri; canobum, ſirium, Mercurium, & ædiculam in ſuperiori parte palmæ; Deæ conſecratam, ſonat enim (الاهة) Deam: an porro veneris, ſeu Luciferi ſtella, dubitant qorani interprætes.*	Les anciens Arabes du deſert adoroient le ſoleil, la lune, l'étoille appellée, l'oeil du taureau, l'etoille claire de l'aviron gauche du navire, la canicule: mercure; & enfin une logette practiquée ſur le ſommet d'une palme, appellée (allat) c'eſt a dire; Deeſſe: l'on doute ſi c'eſtoit le planete Venus.	عرب قدیمان اهل البربر نام شمسرا میپرستیدند و قمرا و الدبران و مشتری و سهیل و شعری العبور و عطارد و بیترا علی نخلة اللات نام یا الاهة *
Idolo della materia prima: è una meretrice, quale eſponendoſi a tutti quanti, ſi crede reſtar pur ſempre vergine: ſi chiama hoggi dà i gentili (Calangani.)	*Idolum calangani: meretricis ſimulachrum, quæ ſemper cuicumque proſtituta, ſemper virgo creditur permanere. nunquid materia prima Idolum?*	Calangani; Idole des gentils des Indes: c'eſt une femme, qui à eur dire ſe proſtitue à tout le monde, & demeure toûjours vierge; c'eſt ſans doute la matiere premiere.	کلنکانی بت است که مجوسیان هند بصورت زن قحبه میسازند و گویند که هرچند بهمه کس مباشرت داشته همیشه بکر میمانند البته بت هیولا باشد *
Idolatria.	*Idololatria.*	Idolatrie.	بت پرستی * عبادت صنم * عبادت وثن *
Idolatra.	*Idololatra.*	Idolatre.	بت پرست * صنم پرست * وثن پرست * کافر * مجوسی * گاور * ترسا *

Cri:

ازروي ادميت باصهرباني بادب

ادميت ادب انسانيت مهرباني الفت

انساني ادمي بشري مخصوص بني ادم

تري رطوبت نم

نمناک تر رطب

حقير خضيع درويش متواضع

بخضوع بتواضع بحقارت درويشانه

تواضع درويشي خشوع خضوع حقيري فروتني

خنط

خابانيدن خشوع بودن فروکردن

ادم انسان مرد بشر

مردکه مردکه بيوجود

ناشي نادان

بت صنم وثن

عرب قديمان ابل الوبر نام شنسرا ميپرستيدند

150/

قمر و الدبران و مشتري و سهيل و شعري

العبور و عطارد

کالنکاني بت است که مجوسيان هند بصورت زن قحبه

ميسازند و گويند که هرچند بهمه کس مباشرت

داشته هميشه بکر ميماند البته بت هيولا باشد

بت پرستي عبادت صنم

بت پرست صنم پرست کافر

مجوسي ترسا

بکشتي بار کردن   تحمیل کشتي کردن

سوار کشتي شدن   رکوب کشتي   غراب کشتي

ملاقات همدیگر کردن   همدگر را دیدن

روبرو شدن

در دهن نهادن   توي دهان گذاشتن

توي خمره نهادن   درمیان خنب گذاشتن

قیف   راحتي   سکار   خوبن

برهم زدن   داخل همدگر کردن

خروسه   گندمک

قابل اقتدا   لایق اقتدا   مقتدا   لایق پیروي

پیروي کردن   تابع شدن   متابعت نمودن

اقتدا کردن   تقلید کردن   پي گرفتن

تابع   مقتدا   مرید

متابعت   تقلید   اقتداي

اهل انجیل معترف اند بیک خداوند شخص ولیکن
خلاف نام مشرکین بحث میکنند وحق دارند
چونکه براستی همین یک خدا میپرستند

اشعاري

ارذال بي نسل بي اصل خسیس ناجنس
اذالت خساست بي اصلي بي نسلي
عیب بدنام عار ننگي رسواي خواري
ازروي ناداني جاهلانه ازنادانستگي
جهالت ناداني نادانستگي جهل
نامعلوم مجهول غیرمعلوم مخفي
پوشیده پنهان
غیرحلال نامشروع ناجایز حرام ✓ Unlawfull illegitimate Haram
مضي کردن منور کردن روشن کردن ✓ To illuminate Roushun curdun
خانواده اصیل نجیب جلیل ✓ An illustrious, famous, Nobli man
دستگاه شوکت عالي جناب جلالت پناه ✓ Most Reverend / Saleginab — 2 } Galalut punah / Shokut dustegah } An illustrious man
خیال تصور اندیشه قیاس کردن اندیشیدن
تصور قیاس خیال فکر اندیشه
صورت تصویر شبیه شکل
قیاس کرده شده متصور گردیده ظن نموده

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Criſtiani chiamati nell' Alcorano aſſociatori, cioè; Idolatri: per la fede della Trinità.	*Vocantur Chriſtiani in Alcorano aſſociatores, ſeu Idololatra; propter dogma Trinitatis.*	L'Alcoran appelle les Chrêtiens aſſociateurs, c'eſt a dire; Idolatres, à raiſon de la foy de la Trinité.	اهل انجیل معترف اند بیک خدا و سه شخص و لیکن خلاف نام مشترکین بحث میکنند وحق دارند چونکه براستی همین یک خدا میپرستند *
Idria: vaſo d'acqua	*Hydria.*	Cruche.	اتعاري * ثعار *
Ignobile.	*Ignobilis.*	Roturier.	اراذل * بي نسل * بي اصل * خسيس * ناجنس *
Ignobiltà.	*Ignobilitas.*	Rotûre.	اذالت * خساست * بي اصلي * بي نسلي *
Ignominia.	*Ignominia.*	Ignominie.	عيب * بدنام * عار * ننگي * رسوايي * خاري * تهمت *
Ignorante: idiota.			
Ignorantemente.	*Ignoranter.*	Ignorammant; par ignorance.	از روي نادانی * جاهلانه * از نادانستگي *
Ignoranza.	*Ignorantia.*	Ignorance.	جهالت * نادانی * نادانستگي * جهل * حماقت *
Ignoto.	*Ignotus.*	Inconnù.	نامعلوم * مجهول * غير معلوم * مخفي * پوشيده * پنهان *
Illecito.	*Illicitus.*	Illicite.	حرام * ناجايز * نامشروع * غير حلال *
Illegitimo: v: figlio.			
Illuminare.	*Illuminare.*	Illuminer.	روشن كردن * منور نمودن * مضي كردن *
Illuſtre.	*Illuſtris.*	Illuſtre.	جليل * نجيب * اصيل * نقيب * خانواده *
Illuſtriſſimo.	*Illuſtriſſimus.*	Illuſtriſſime: tres illuſtre.	جلالت پناه * عالي جناب * شوكت دستگاه * عالي * زبر *
Imaginarſi.	*Imaginari.*	S'imaginer.	خيال — تصور — انديشه — قياس كردن * انديشيدن *
Imaginatione.	*Imaginatio.*	Imagination.	تصوّر * قياس * خيال * فكر * انديشه *
Imagine.	*Imago.*	Image.	صورت * تصوير * شبيه * شكل * وضع *
Imaginato.	*Excogitatus.*	Imaginé.	قياس كرده شده * متصور كرديده * ظن نموده *
Imbarcare.	*In navim inferre.*	Embarquer.	بكشتي بار كردن * تحميل كشتي كردن *
Imbarcazione.	*Navis conſcentio.*	Embarquement.	سوار كشتي شدن * ركوب كشتي * ركوب غراب *
Imbatterſi.	*Occurrere invicem.*	Se rencontrer.	ملاقات همديگر كردن * همديگر را ديدن * روبرو شـــدن *
Imboccare.	*Indere in os.*	Mettre dans la bouche.	دردهن نهادن * توي دهان گذاشتن *
Imbottare.	*Infundere.*	Entonner: mettre dans le tonneau.	توي خمره نهادن * درميان خنب گذاشتن *
Imbottatore.	*Infundibulum.*	Entonnoir.	قيف * راحتي * مجقان * سكار * خوهن *
Imbrattato: ſporco.			
Imbrogliare.	*Intricare.*	Embroüiller.	برهم زدن * داخل همديگر كردن *
Imeneo.	*Hymen.*	Hymenée.	خروشه * كنگ مكي * چكلبز * مسنك *
Imitabile.	*Imitabilis.*	Imitable.	قابل اقتدا * لايق اقتدا * مقتدا * لايق پيروي *
Imitare.	*Imitari.*	Imiter.	پيروي كردن * تابع شدن * متابعت نمودن * اقتدا نمودن * تقليد كردن * پي گرفتن *
Imitatore.	*Imitator: aſſecla.*	Imitateur.	پيرو * تابع * مقتدي * مريد *
Imitatione.	*Imitatio.*	Imitation.	متابعت * پيروي * تقليد * اقتداي

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Immanente.	*Immanens.*	Immanent.	غیر متعدی * ساکن بجای خود *
Immenſo.	*Immenſus.*	Immenſe.	بیحد * غیر محدود * بیقیاس * لامکان *
Immergere.	*Immergere.*	Plonger.	در آب فرو کردن * توی اب غوص کردن * تاغوش کردن *
Imminente.	*Imminens.*	Imminent.	متقریب * نزدیک * قریب *
Immobile.	*Immobilis.*	Immobile.	غیر متحرک * بیحرکت * ثابت * جنبش ناپذیر *
Immoderato.	*Immoderatus.*	Immoderé.	بی اسلوب * بی اندازه * از حد بیرون * بی قدر و قرار *
Immodeſtia.	*Immodeſtia.*	Immodeſtie.	بی ادبی * بیحیا یی * بیعاری *
Immodeſto.	*Immodeſtus.*	Immodeſt e.	بیحیا * بیعار * بی شرم *
Immondizia.	*Immunditia: ſpurcitia.*	Immondice.	نجاست * ناپاکی * لوث * خنز * پلشتی * تلاتف *
Immonditia ſuperſtitioſa d'i Perſiani inſupportabile; & inumana: vedi nella prefazione di noſtra farmacopea Perſica pag. 2.	*Impuritas ſuperſtitioſa Perſarum intolerabilis, & inhumana: de quâ vide in præfat: noſtræ Pharmacopeæ Perſicæ. pag. 2.*	Immondicité ſuperſtitieuſe des Perſans inſupportable, & inhumaine: v: dans la preface de noſtre Pharmacopée de Perſe. pag. 2.	نجاست که مردم عجم یعنی اهل شیع نگه دارند هلبته وسوسه حقیقی است و مطلقا خلاف ادمیت *
Immortale.	*Immortalis.*	Immortel.	لایموت * حی مطلق * مرگ ناپذیر *
Immortalità.	*Immortalit as.*	Immortalité.	لایموت له * بیمرگ * بی موت * بی وفات *
Immutabile.	*Immotrabilis.*	Immuable.	غیر متغیّر * تغیر ناپذیر * غیر متبدل * لایتبدّل * لایتغیّر * ثابت *
Immutabilità.	*Immutabilitas.*	Immutabilité.	بی تغیر * بی تبدیل * مثبت *
Impacciarſi.	*Intricare ſe.*	S'embaraſſer.	مسپاچه شدن * بلبوک شدن * ممنوع کردیدن *
Impaccio.	*Implicatio.*	Embarras.	منع * قید * مسپاچکی *
Impadronirſi.	*Dominium accipere.*	Se ſaiſir.	بتصرف آوردن * بهم رساندن * حاصل نمودن *
Impalar le viti.	*Pedare vites.*	Mettre des echalas aux vignes.	زپاچل کردن * مو را پرغه نهادن *
Impalato.	*Impalatus.*	Empalé.	قازوق زده * مخروق *
Impalpabile.	*Impalpabilis.*	Impalpable.	لمس ناپذیر * لایلمس *
Impallidirſi.	*Impalleſcere.*	Devenir pâle.	پژمرده شدن * نابل شدن * زرد کردیدن *
Imparare.	*Addiſcere.*	Apprendre.	آموختن ـ میاموزم * یاد کرفتن * متعلم شدن *
Imparare à mente	*Memoriæ mandare: ediſcere.*	Apprendre par cœur.	حفظ کردن * از بر نمودن * غیب آموختن *
Impaſſibile.	*Impaſſibilis.*	Impaſſible.	بی الم * الم ناپذیر * بی درد * بی رنج * رنج ناپذیر *
Impaſtare.	*Subigere.*	Empâter.	خمیر کردن * تخمیر نمودن * مخمر کردانیدن * عجین کردن *
Impatienza.	*Impatientia.*	Impatience.	بی تابی * بی صبر * بی تحمل * بی تاب *
Impatiente.	*Impatiens.*	Impatient.	بی تحمل * بی تاب * بی صبر *

غیرمتعدي ساکن بجاي خود

بجد غیرمحدود بیقیاس لاانکان

درآب فروکردن توي آب غوص کردن

تا غوطه کردن

عنقریب نزدیک قریب

غیرمتحرک بیحرکت ثابت جنبش ناپذیر

بی اسلوب بي اندازه ازحد بیرون بي قدر بي قرار

بي ادبي بیحیایي

بیحیا بي شرم

نجاست ناپاکي لوت خنز پلشتي

نجاست که مردم عجم یعني اهل تشیع نگه دارند

البته و بوره حقیقي است و مطلقا خلاف آدمیت

Immortal

Immortality

لایموت حي مطلق مرگ ناپذیر

لایموت له بیمرگ بي موت بي وفات

Immutable constant

Unalterable, unchangeable

غیرمتغیر تغییرناپذیر غیرمتبدل لایتبدل

لایتغیر ثابت

بی تغییر بی تبدیل Unchangeableness

دست پاچه شدن ممنوع گردیدن

منع قید دست پاچگی

تصرف آوردن بهم رسانیدن حاصل نمودن

زر پاچل کردن موزا بیزغه نهادن

وتازوق زده

لمس ناپذیر لایمس

پژمرده شدن ذابل شدن زرد گردیدن

اموختن می اموزم یادگرفتن متعلم شدن

حفظ کردن غیب اموختن

بی الم الم ناپذیر بی درد بی رنج رنج ناپذیر

خمیر کردن تخمیر نمودن

بی تابی بی صبر بی تحمل بی تاب

بی تحمل بی صبر بی تاب

زن قيصر ملكه سلطانه زوجه پادشاه

زن سلطان بيكم

نقل است كه مادر خنكار كه والده بيكم خوانند انهنا
بود در شهر فرنكستان منفرد انبه نام ولذا انجا يعني
ازدير يحيبر اقرره چون انجا قرصان هجوم و حمله
عظيم كرد

خاصكي بيكم زن اولي باشد كه از خنكار پسر مي ز
بزايد

153

ترسانیدن هراس وخوف رسانیدن مرعوب و to terrify

مخوف ساختن

خوفناک و ترسان شدن هراس کردن

ترسانیده خوفناک خواف کردیده frightened

تهدید نموده توعید نموده تخویف نموده

دیوانه شدن عقل زایل شدن

زفت زدن زفت آلوده ساختن

زفت الوده شدن زفت ملطوش شده

منع نهی

منع نموده ممنوع منع کرده شده

منع کردن ممنوع نمودن

گرو کردن رهن گذاشتن مرهون نمودن

بر گرو گذاشتن

بی توبه بلا توبه

غافلانه ناگاه

قیصر قیصر روم خنکار سلطان ملک خاقان

پادشاه شاه

خنکار هیچ از سلاطین پادشاه نمیخوانند الا خود را اولا

و ثانیا حضرت شاه انشاه ما را پادشاه خوانند

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Impaurire.	*Terrere: terrefacere*	Intimider: faire peur.	ترسانیدن * هراس وخوف رسانیدن * مرعوب و مخوف ساختن *
Impaurirſi.	*Terrefieri.*	S'effrayer.	خوفناک وترسان شدن * هراس کردن *
Impaurito.	*Perterritus.*	Effrayé.	ترسانیده * خوفناک — خوف کرده * وهمناک شده * تهدید نموده * ترعیب نموده * تخویف نموده *
Impazzire.	*Stulteſcere.*	Devenir fól.	دیوانه شدن * عقل زایل شدن * شوریده شدن * بخو آریدن *
Impeciare.	*Pice inficere.*	Empoiſſer.	زفت زدن * زفت الوده ساختن * مزفت کردن *
Impecciato.	*Pice inquinatus.*	Empoiſſé.	زفت الوده شدن * مزفت نموده * زفت ملطوش شده *
Impedimento.	*Impedimentum.*	Empechement.	منع * نهي *
Impedito.	*Impeditus.*	Empeché.	منع نموده * ممنوع — منع کرده شده *
Impedire.	*Impedire.*	Empecher.	منع کردن * ممنوع نمودن *
Impegnare.	*Impignorare.*	Engager	گرو کردن * رهن گذاشتن * مرهون نمودن * در گرو گذاشتن *
Impenitentia.	*Impœnitentia.*	Impenitence.	بي توبه * بلا توبه *
Impenſatamente.	*Inopinatò: inconſultò.*	Sans y penſer.	غافلا * ناگاه * بي شعورانه *
Imperatore.	*Imperator.*	Empereur.	قيصر * قيصر روم * خنكار * سلطان * ملك * خاقان * پادشاه * شاه * بغر *
Il gran Signore non da il titolo di (Pad-ſciah) cioè; Imperatore, ſi non a ſe ſteſſo, & al Rè di Francia.	*Turcarum Imperator titulum (Padſciah) ſeu Imperatoris, ſibi tantum, & Galliæ Regi tribuit.*	Le grand Turc ne donne le titre d'Empreur (Padchah) qu'a ſoy même, & au Roy de France.	خنكار هيچ از سلاطين پادشاه نميخواند الا خود را اولا وثانيا حضرت شاهنشاه مارا پادشاه فرنسه *
Imperatrice.	*Imperatrix.*	Imperatrice.	زن قيصر * ملكه * سلطانه * خليفه * زوجه پادشاه * زن سلطان * بيگم *
L'imperatrice madre del preſente Gran Signore Mahomede 4. fù anticamente monaca profeſſa in Manfredonia, doue fù pigliata d'un corſaro Turco: ſi chiama ordinariamente la (Waledeh) cioè; madre.	*Imperatrix mater præſentis Turcarum Imperatoris Mohammedis 4. fuit olim monialis profeſſa in urbe Manfredoniæ, unde rapta perhibetur a quodam pyratâ Turcâ: vocatur ordinariè (Waledeh) i; mater.*	L'imperatrice mere du grand Seigneur à preſent Regnant Mahomed 4. à eſtè autrefois Religieuſe profeſſe a Manfredonia, d'où elle fut enlevée par un corſaire Turc. On l'appelle ordinairement la (Valedeh) c'eſt a dire, la mere.	نقل است كه مادر خنكار كه والده بيگم خوانند راهبه بود در شهر فرنگستان منفردانيه نام و از انجا يعني از دير بجبر آورده چون انجا قرصان هجوم وحمله عظيم كردند *
L'imperatrice Regente è la prima donna che fà un figlio maſchio al gran Turco: ſi chiama (C-haſſeqi) cioè; appropriata.	*Imperatrix Regens eſt prima mulier, quæ ex Imperatore Turcarum maſculum parit: vocatur porro (C-haſſeqi) quaſi dicas; propriâ, ſeu appropriatam.*	L'imperatrice Regente eſt la premiere femme qui fait un enfant male au grand Turc. On l'appelle (C-haſſeqi) c'eſt à dire propre.	خاصكي بيگم زن اولي باشد كه از خنكار پسري نر زايد *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Imperfetto.	*Imperfectus.*	Imparfait.	ناتمام * غیر مکمّل * عیب دار * معیوب * بیکمال * ناکس *
Imperfezzione.	*Imperfectio.*	Imperfection.	عیب * خلل نقصان *
Imperiale.	*Imperatorius.*	Imperial	پادشاهانه * خوندکاری * خاقانی * سلطانی *
Imperio.	*Imperium.*	Empire.	پادشاهی * ملک * مملکت * سلطنت *
Impeto.	*Impetus in hoſtes.*	Aſſaut.	هجوم * تهجّم * صدمه * حمله * تاز *
Impetrare.	*Impetrare.*	Impetrer.	بهره مند شدن * جامه رسیدن * مستجاب الدعوة کردیدن * تناول نمودن *
Impetrazione.	*Impetratio.*	Impetration.	تناول * بهره * حصّه * سهم *
Impetuoſo.	*Impetuoſus.*	Impetueux.	هجوم کننده * متهجّم *
Impiaſtrare.	*Applicare per modum malagmatis.*	Appliquer en façon d'emplâtre.	اندودن * اندود کردن * طلا کردن * نهادن *
Impiccare.	*Laqueo ſuſpendere.*	Pendre.	حلق بر کشیدن * صلب ساختن * مصلوب نمودن * دار کشیدن * معلق نمودن *
Impiccato.	*Laqueo ſuſpenſus.*	Pendù.	حلق بر کشیده * بر دار خفه شده * مصلوب *
Impigrire. Impio: v: empio.	*Pigreſcere: obtepeſcere.*	Devenir pareſſeux.	کاهل شدن * طنبل شدن * سست شدن * متکسّل کردیدن *
Implacabile.	*Implacabilis.*	Implacable.	دل سخت * دل قوی * سنکدل * بیبهدایت * غیر متهدّی *
Implorare ſoccorſo.	*Auxilium expetere.*	Implorer le ſecours.	مدد خواستن * چرویدن * جرویدن *
Imporre.	*Imponere.*	Impoſer.	کذاشتن — میکذارم * نهادن — مینهم *
Importante.	*Gravis: magni momenti.*	Important.	سنکین * مهم * لازم * کران * ثقیل *
Importanza.	*Gravitas.*	Importance.	کرانی * سنکینی * ثقیل بودن *
Importare.	*Intereſſe multùm.*	Importer: eſtre de conſequence.	سنکین بودن * باقی داشتن * کران بودن *
Importunità.	*Importunitas.*	Importunité.	تصدیع * آزار * سماجة * اذا * رنج * دحام * جسارت *
Importuno.	*Importunus.*	Importun.	موذی * آزارکن * سماجة کن * رنج ده * ستهنده *
Impoſtura.	*Impoſtura.*	Impoſture.	چاره *
Impoſtore.	*Impoſtor.*	Impoſteur.	چاره ساز *
Impreſſione.	*Impreſſio: editio.*	Impreſſion: edition.	بصمه * اثر * سکه *
Improntare.	*Imprimere.*	Imprimer.	بصمه زدن * مبصوم نمودن *
Impoſſibile.	*Impoſſibilis.*	Impoſſibile.	محال * ممتنع * غیر ممکن * بی امکان * ترفند *
Impotente nel matrimonio.	*Impotens: infæcundus.*	Impuiſſant pour le mariage.	بیکاره *
Impotente.	*Impotens*	Impuiſſant.	ناتوان * ناقوی * بیقدرت * بیقوّة * قاصر * عاجز *
Impotente de membra.	*Membris impotens.*	Impotent.	چنکدول * مستحق *
Impotenza.	*Impotentia.*	Impuiſſance.	عدم قوة * ناتوانی * بیقدرتی * عاجزی * بیقوتی *
Improperare.	*Improperare.*	Reprocher.	سرا[illegible] زدن * تاینه نمودن * توبیخ زدن *

ناتمام غیرمکمل عیب‌دار معیوب بیکمال

ناکس

عیب خلل نقصان — Imperfection, defect. Aib, Khalal

بادشاهانه خاقانی سلطانی

بادشاهی سلطنت

هجوم تهجم صدمه حمله تاز

بهره‌مند شدن بامید رسیدن مستجاب‌الدعوات — to be fortunate

گردیدن

تناول بهره حصه

هجوم‌کننده

اندودن اندود کردن طلا کردن

حلق برکشیدن صلب ساختن مصلوب نمودن

دارکشیدن معلق نمودن

حلق برکشیده بر دار خفه شده مصلوب

کاهل شدن طنبل شدن سست شدن متکسل گردیدن

دل‌سخت دل‌قوی سنگدل بیهدایت

مدد خواستن چرویدن جرویدن

گذاشتن میگذارم نهادن مینهم 1

سنگین مهم لازم گران ثقیل

سنگین بودن باقی داشتن گران بودن

تصدیع آزار رنج

موزی آزارده رنجده

چاره

چاره ساز

بصمه اثر

محال ممتنع غیر ممکن بی امکان s. *Impossible Khirimumkin*

بیکاره *Fruitless, weak*

s. ناتوان ناقوی بی قدرت بی قوت *Impotent, weak*

چنگول مستحق

s. عدم قوت ناتوانی بیقدرتی عاجزی بیقوتی *Weakness*

میدانهای ومحلتهای شهرها عرب وعجم نشسته کار
خودرا آشکارا میکنند   دربصره ملا شناختم قاصم
نام جادوگر مشهور ومکرم نزد امرا وخلایق ودرویشان
مریدانش چون نغمه وصدای دایره بشنوند گویا
جنونی شوند ودر محل آتش توانند خورد   واما
استاد غنی بسیارست وایشان پشت مفلس وازان
نشان معروف اند که کیش دراز میپرورند

مزاد   مزاید
ملتحم   متجسد گوشت شده

بي تميز بي تدبير ناپخته بي حميت
بي عقلي بي تدبيري ناپختگي بي تميزي
فاسقي زنبارگي بيحيايي
بيحيا بي شرم بيعار فاسق
از بيحيايي از بي شرمي از روي زنبارگي
بيعار سخن خوره شوخ پرده در . Impudent
اسناد كردن حمل كردن بالا كسي انداختن
افترا كردن
در في توي درون اندرون . In, within, dir, anderoon
سيراب كردن درآب پروراندن
آب نقره ماليدن رنگ نقره ساختن
غفلت تغافل بي توجه . Inadvertance, oversight, heedlesness
زود سريع . In a short time, soon, quick
درجاي عوض بدل . Instead
جادوگري سحر افسون طلسم
جادو كردن افسون كردن سحر نمودن
جادوگر سحار افسونگر سحرباز ساحر
زن جادوگر زن ساحر ساحره
اهل جادوگري طلسمات ورمل وفالگري درميان

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Imprudente.	*Imprudens.*	Imprudent.	بي تميز * بي تدبير * ناپخته * بي حميت *
Imprudenza.	*Imprudentia.*	Imprudence.	بي عقلي * بي تدبيري * ناپختگي * بي تميزي *
Impudicitia.	*Impudicitia.*	Impudicité.	فاسقي * زنبارگي * شيد بازي * بيحيايي *
Impudico.	*Impudicus.*	Impudique.	بيحيا * بيشرم * بيعار * فاسق * زنباره * شيد باز *
Impudicamente.	*Impudicè.*	Impudiquement.	از بيحيايي * از بيشرمي * از روي زنبارگي *
Impudente.	*Impudens.*	Impudent.	بيعار * سخن خوره * شوخ * پرده در * شوخ ديده * دنگل *
Imputare.	*Imputare.*	Imputer.	اسناد كردن * حمل كردن * بالاي كسي انداختن * افترا كردن *
In.	*In.*	Dans.	در * في * توي * درون * اندرون * داخل *
Inacquare.	*Rigare*	Arroſer.	سيراب كردن * در آب پروراندن * *
Inargentare.	*Argento obducere.*	Argenter.	اب نقره ماليدن * رنگ نقره ساختن * تفضيض نمودن *
In-avertenza.	*Inadvertentia.*	Inadvertence.	غفلت * تغافل * بي توجه *
In-breve.	*Brevi.*	En peu de tems.	زود * سريع *
In-cambio.	*Vice.*	Au lieu.	درجاي * عوض * بدل *
Incantamento.	*Incantatio:* τίλικμα.	Enchantement.	جادوگري * سحر * افسون * جلبه * طلسم *
Incantare.	*Incantare.*	Enchanter.	جادوكردن * افسون كردن * سحر نمودن * جلبه ساختن *
Incantatore.	*Incantator.*	Enchanteur.	جادوگر * سحار * افسون گر * سحر باز * ساحر *
Incantatrice.	*Incantatrix.*	Enchantereſſe.	زن جادوگر * زن ساحر * سحاره * ساحره *
Incantezimi, Teleſmi, & cabale ſono arti publiche frà Arabi, & Perſiani: connobbi un famoſo, & rico mago in Baſſora, quale tiene un quartiere di città habitato dà ſuoi Diſcepoli, viliſſima canaglia; quali à certo canto, & ſuono del tamburo diventano ſubito ſpiritati, & divorano il fuoco; hanno gli capelli longhi.	*Incantiones, teleſmata, & cabalæ, ſunt artes publicæ apud Arabes, & Perſas. Novi Baſſoræ magum opulentum, cunctis ſpectabilem, cujus diſcipuli, civitatis utique fæx, ad certum cantum, & tympani ſonum quaſi energumeni fiunt, & hoc in ſtatupranas candentes devorant in publico foro. nutriunt porrò comam, ut à cæteris diſtinguantur.*	Les charmes, les Teleſmes, & la cabale ſont des arts publics en Arabie, & en Perſe. J'ay connu à Baſſora un riche magicien, homme de grande veneration dans la ville, d'ont les diſciples, miſerable canaille, occupent un quartier; ils deviennent comme poſſedez à certain chant, & ſon du tambour, & mangent du feu publiquement. Ils portent toûjours les cheveux longs pour eſtre diſtinguéz.	اهل جادوگري طلسمات ورمل وفال گري در ميان ميدانهاي ومحلتهاي شهرها عرب وعجم نشسته كار خودرا اشكارا ميكنند * در بصره ملا شناختم قاسم نام جادوگر مشهور ومكرم نزد امرا وخلايق ودرويشان مريدانش چون نغمه و صداي دايره بشنوند كويا جنوني شوند ودران محل اتش توانند خورد واما استاد غني بسيار است وايشان پلشت ومفلس وازان نشان معروف اند كه كيش دراز ميپرورند *
Incanto: vendita	*Aſtarium.*	Encan: vente à l'enchere.	مزاد * مزايده *
Incarnato.	*Incarnatus.*	Incarné.	ملتحم * متجسد * گوشت شده *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Incarnarſi.	*Incarnari.*	S'incarner.	گوشت شدن * بدن از گوشت گرفتن * ملتحم گردیدن * خودرا تجسم نمودن *
Incarnatione.	*Incarnatio.*	Incarnation.	تجسد * گوشت شدن * تجسّم *
Incaſtrare.	*Coagmentare: conjungere.*	Enchaſſer.	بهم بستن * بهم یکر چسپانیدن *
Incavare.	*Excavare.*	Creuſer.	کندن — میکنم * گود کردن * حفر کردن *
Incautamente.	*Incautè.*	Imprudemment : inconſiderement.	بی احتیاط * بی ملاحظه * بی فکر * غافل * بیقید *
Incauto.	*Incautus.*	Inconſideré : imprudent.	نامقیّد * بی قید * بی احتیاط * مرد غافل *
Incendio.	*Incendium.*	Incendie.	سوختگی عظیم * حریقه بسیار * اونار *
Incenſare.	*Thurificare.*	Encenſer.	بخور کردن * تبخیر نمودن * خوش بو دادن * کندر سوزانیدن *
Incenſo.	*Thus.*	Encens.	کندر * بخور * خنگ * بستج * ونیره *
Arbore dell' incenſo è grande; ſimile al pero, creſce principalmente n'i monti del Regno di (Lar.)	*Thuris Arbor ſpeciem veternoſa pyri refert; creſcit præſertum in montibus Regni (Lar); ad mare Perſicum.*	L'arbre de l'encens reſſemble a un grand poirier: il croit principalement dans les montagnes du Royaume de (Lar.)	کندر درخت کوید درخت گلابی بزرگترین است ودر کوهای ملک لار میروید از انجا بسیار دقاق کندر خود برداشته ام *
Incapace.	*Incapax.*	Incapable.	ناقابل * غیر قابل * نامستعد * بغیر وقوف *
Incapacità.	*Incapacitas.*	Incapacité.	بی قابلیت * بی استعداد * بی وقوف *
Incerare.	*Cerâ linire: cerare.*	Cirer : frotter de cire.	مشمع کردن * تشمیع نمودن * از موم سیر کردن *
Incerato.	*Inceratus.*	Ciré : frotté de cire.	مشمع * تشمیع نموده * از موم سیر کرده شده *
Inceſto.	*Inceſtum.*	Inceſte.	فجور القرابه * زنا کاری با خویش *
Inchiavare.	*Claudere.*	Enclorre : enfermer.	بکلید بستن * قفل کردن * مقفول نمودن *
Inchinare.	*Inclinare.*	Incliner: abbaiſſer.	پایین کردن * مایل نمودن * منحنی کردن *
Inchinarſi.	*Demittere ſe.*	S'abbaiſſer.	فروتنی کردن * رکوع کردن * خاضع شدن *
Inchinatione.	*Inclinatio.*	Inclination.	رکوع * خضوع * فروتنی * سجود *
Inchinatione.	*Inclinatio : amor.*	Idclination: affection.	عشق * دوستی * میل * تهوا *
Inchiodare.	*Coaptare clavis.*	Encloüer: cloüer.	میخ زدن * بمیخ چسپانیدن *
Inchiodato.	*Clavatus.*	Encloüé : cloüé.	میخ خورده * میخ زده شده * مسامیر خورده *
Inchioſtro.	*Atramentum.*	Ancre.	مرکب * مداد * حبر * سواد * سیاهی *
Inciampare.	*Offendere.*	Broncher : trebucher.	لغزیدن — میلغزم * زلق کردن * پابرچیزی خوردن *
Incitare.	*Incitare: impellere.*	Inciter.	کاویدن * حث نمودن * تحریک کردن * تهیج کردن * تهیج ساختن * نصیحت دادن *
Incitazione.	*Impulſus.*	Incitation: inſtigation.	حث * تحریک * جد * نصیحت * جبر *
Incivile.	*Inurbanus.*	Incivil.	بی ادب * قباحة ناشناس * بی تربیت * بی جوهر *
Inciviltà.	*Inurbanitas.*	Incivilité.	بی قباحة * بی ادبی * بی تربیت * بی جوهر *

کوشت . بدن از کوشت کرفتن
ملتحم کردیدن خودرا تجسد نمودن
بهم بستن بهدیکر چسپاندن
کندن میکنم کود کردن حفر کردن
بی احتیاط بی ملاحظه بی فکر غافل بیقید
نامقید بی احتیاط مرد غافل
سوختکی عظیم حریقه بسیار اونار
بخور کردن خوش بو دادن
کندر سوزاندن
کندر بخور خشک
درخت کندر کویا درخت کلابی بزرکتر ین است
ودر کوه های ملک لار میرود از انجا بسیار رقاق
کندر خود برداشته ام

Incapable Naqabil. ناقابل غیر قابل نامستعد بغیر وقوف
Incapacity Bicableet بی قابلیت بی استعداد بی وقوف
تشمع کردن تشمیع نمودن از موم سیر کردن
تشمع تشمیع نموده از موم سیر کرده شده
فجور القرابه زناکاری با خویش

Lock بکلید بستن قفل کردن ...

پائین کردن

فروتنی کردن رکوع کردن

رکوع خضوع فروتنی

عشق دوستیی

میخ زدن میخ چسپاندن

میخ خورده میخ زده شده

مرکب مداد سواد سیاهی

لغزیدن می لغزم

کاویدن حث نمودن

بجد ساختن نصیحت

حث تحریک جد

بی ادب قباحت ناشناس بی تربیت بی جوهر

بی ادبی بی قباحت

بیقراری بیسکنی

نقد

شهوت پرست

بی پرهیزی بدنفسی بی قناعتی

پیشوار رفتن استقبال نمودن ملاقات کردن   *to visit, to go to meet*

مصادفت کردن راست آمدن پذیره رفتن

زده شدن خوردن مصدوم شدن

همدیگر ملاقات کردن همدیگر را دیدن

باهم یکجا شدن با یکدیگر رست شدن روبرو شدن

مصادفت باهم کردن

ملاقات مصادفت باهم رسیدن

کار ناشایسته خلل کار بیجا

نامعقول غیرمعقول ناشایسته ناسزا نالایق

بی نسبت بیجا نامناسب

Inconvenient Bagah Namunasib

Absurd – Baunisbut.

نامدار مشهور معروف صاحب صیت نام بلند

خوشنام آوازه دار نامي

بیرحم بیمروت دلسخت سنکدل ظالم *Cruel, hard-hearted*

نامعلوم ناشناخته مجهول نامعروف مخفي *Unknown*

پوشیده پنها

چسبانیدن سریش بهم بستن بغره قایم کردن

سریش کاري عمل غره شغل سریش

بغره چسبیده . بسغرا لموده سریش قایم کردانیده

افترا وتهمت نمودن بحث الباقي کردن

کنه کار کردن

ابتدا آغاز بنا مقدم عنوان شروع *Beginning*

از سر گرفتن

زحمت تصدیع جفا آزار تعب

بي مثل بي نظیر بي بدل بي همتا

نادر *Incomparable Nadir*

Lahefum Laedrug لا یفهم لا یدرک *Incomprehensible*

نامقید مرد بي فکر مرد بي قید

تغافل غفلت بي قیدي بي ملاحظه *Negligence*

بیقرار بي ثبات سبک

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Inclito: famoſo.	*Inclytus,*	Fameux : renommé.	نامدار * مشهور * معروف * صاحب صیت * نام بلند * خوشنام * آوازه دار * نامی *
Inclemente.	*Inclemens.*	Impitoyable.	بیرحم * بیمروت * دل سخت * سنکدل * ظالم * دل قوی *
Incognito.	*Incognitus.*	Inconnù.	نامعلوم * ناشناخته * مجهول * نامعروف * مخفی * پوشیده * پنهان *
Incollare.	*Conglutinare.*	Coller.	چسبانیدن * بسریش بهم بستن * بغره قایم کردن *
Incollamento.	*Glutinamentum.*	Ouvrage de celle.	سریش کاری * عمل غره * شغل سریش *
Incollato.	*Glutinatus.*	Collé : joinct.	بغره چسبیده * مغرا نموده * بسریش قایم کردانیده *
Incolpare.	*Conferre crimen.*	Imputer : accuſer.	افترا و تهمت نمودن * تهمت الباقی کردن * کینه کار کردن *
Incomminciamento.	*Inchoatio : pricipium.*	Commencement.	ابتدا * آغاز * بنا * مقدمه * استیناف * عنوان * شروع *
Incomminciare.	*Inchoare.*	Commencer : entreprendre.	شروع - ابتدا - آغاز - بنا - استیناف کردن * از سر گرفتن *
Incommodità.	*Incommoditas.*	Incommodité.	زحمت * تصدیع * جفا * آزار * تعب *
Incomparabile.	*Incomparabilis.*	Incomparable.	بیمثل * بی نظیر * بی بدل * بی اقران * بی همتا * تهم * تهمبر * نادره *
Incomprehenſibile.	*Incomprehenſibilis.*	Incomprehenſible	لایدرک * لایفهم *
Inconſiderato.	*Inconſideratus : temerarius.*	Inconſideré.	نامقید * سره بی فکر * مرد بی قید * بی ملاحظه *
Inconſideratione.	*Inconſideratio : temeritas.*	Inconſideration.	تغافل * غفلت * بی قیدی * بی ملاحظه * بی فکری *
Inconſtante.	*Inconſtans.*	Inconſtant.	بیقرار * بی ثبات * سبک *
Inconſtanza.	*Inconſtantia.*	Inconſtance.	بیقراری * سبکی *
In-contanti.	*Numeratâ pecuniâ.*	Argent contant.	نقد * پای ترازو * حاضر * حالیا *
Incontinente.	*Incontinens : intemperatus.*	In continent : intemperant.	شهوه پرست * بی ضابطه *
Incontinenza.	*Incontinentia,*	Incontinence.	بی پرهیزی * بی نفسی * بی قناعتی *
Incontrare.	*Occurrere : obviam venire.*	Rencontrer : venir à la rencontre.	پیشوا رفتن * استقبال نمودن * ملاقات کردن * مصادفت کردن * راست آمدن * پذیره رفتن *
Incontrare : urtare	*Offendere.*	Rencontrer : heurter : choquer.	زده شدن * خوردن * مصدوم شدن *
Incontrarſi.	*Invicem occurrere.*	Se Rencontrer.	همدیگر ملاقات کردن * همدیگر را دیدن * باهم یکجا شدن * بایکدیگر راست شدن * روبرو شدن * مصادفت باهم کردن * وا گرفتن *
Incontro.	*Occurſus.*	Rencontre.	ملاقات * مصادفت * باهم رسیدن * راست شدن *
Inconveniente : diſordine.	*Inconveniens.*	Inconvenient : deſordre.	کار ناشایسته * خلل * کار بیجا * ناشایستگی *
Inconveniente : ſconvenevole.	*Indecorus : abſurdus*	Inconvenient : abſurde,	نامعقول * غیر معقول * ناشایسته * ناسزا * نالایق * بی نسبت * بیجا * نامناسب *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Inconvenienza.	*Inconvenientia.*	Diſproportion.	بي تناسبي * بيجاي * نامعقولي *
Incoronare.	*Coronare.*	Couronner.	تاج نهادن * متوج نمودن * مكلّل نمودن * اكليل بر سر نهادن *
Incoronazione del Rè di Perſia; (Padſcia Soleï-mon): cerimonia vera malamente contradetta dà Mr. Tavernier contra Mr. Chardin: la corona chiamata (tag تاج) è una berretta preziosiſſima, contrapuntata ſopra con molti raggi, & inalzata in mezzo in forma d'una torretta, ò vero cilindro; arrichita d'un giojello dà portare tre piume di airone: gli (C-han) cioè; gli governatori l'adoprano quaſi ſimile; parimente certi Religioſi antichi, chiamati (Soufi) d'i quali il Rè è diſcendente; adeſſo ſono domeſtici, & portinari del palazzo Reale, & ſopra-intendenti di l'azilo: (Ali capou.)	*Coronatio Regis Perſidis: (Salomonis): ceremonia vera, quam perperam carpit D Tavernier contra D. Chardin: eſt porrò corona ad formam pratioſiſſimi pilei, pluribus radiis in occipite acuminati, ac turriculâ veluti, ſeù cylindro faſtigiati, roſâque gemmarum ditati, tres ardeæ plumas ſuſtentante: gubernatores, ſeù (C-han) ſimili ferme coronâ utuntur, quæ vulgò (tag تاج) quin etiam antiqui Religioſi quidam (vulgò ſoufi) è quorum ſtirpe oriundus Rex; ſunt hi domeſtici curiæ, nec non portæ; ſeù azili (Ali capou) cuſtodes, & rectores.*	Le couronnement du Roy de Perſe (Pad-ſciah Soleï-mon) ceremonie veritable, fort mal à propos conteſtée par Mr. Tavernier contre Mr. Chardin: la couronne eſt en façon d'un bonnet, contrepointé en plusieurs rayons, & cimé en façon de petite tour, où cylindre, & enrichi d'un bijou, qui ſoutient trois plumes de heron: les Gouverneurs, où (C-hans) portent une couronne (tag تاج) preſque ſemblable; comme auſſi certains anciens Religieux appellez (Soufi) de la race deſquels le Roy eſt deſcendant: ils ſont toûjours domeſtiques du Roy, & gardiens, ou Recteurs de la porte, & de l'azile, appellé (Ali capou).	تاج نامه يعني حكايت تاج نهادن بر سر شاه سليمان مصنّف كرديده بهمت شاردين بيك فرنكي جواهري اصل و حقيقت دارد و اما تاج پادشاه ايران منقسم باشد بدوازده سطر و كويا تركه يا دسته خنجر در ميان و يك جيغه از مرواريد و الماس و يعقوت اما عجب است كه خانها و صوفيان بهمين دستور تاج دارند شايد كه سلاطين ايران از نسل صوفيان صادر شده و ليكن همين است كه صوفيها بعضي خست ميكشند *
Incorperare.	*Concorporare.*	Incorporer.	خلط كردن * مخلوط نمودن * ميان هم كردن * درهم زدن *
Incorporato.	*Concorporatus.*	Incorporé.	مخلوط * درهم * درميان هم خلط نموده *
Incorporeo.	*Incorporeus.*	Incorporel.	بي تن * بي بدن * بلا جسد * غير متجسد * غير بدني * بيجسم * غير جسماني *
Incorrere infamia.	*Infamiam incurrere.*	Encourir l'infamie.	كرفتار رسواي شدن * دغدغه رسوا داشتن *
Incorretto.	*Incorrectus.*	Incorrect.	ناصحيح * غير صحيح * بي اصلاح * غير مصلح * مغلوط * غلط دار * عيب دار * معيوب *
Incorrigibile.	*Incorrigibilis.*	Incorrigible.	بي علاج * بي توبه * علاج ناپذير * تنبيه ناپذير * نامتنبّه * غير متنبّه *
Incorrotto.	*Incorruptus.*	Incorrompù.	فنا نشده * فساد نپذيرفته * فاسد نكرديده * متغير نشده * ضايع نشده *

بي نسبتي بيجاي نامعقولي

تاج نهادن متوج نمودن

اكليل برسر نهادن

تاج نامه يعني حكايت تاج نهادن برسر شاه سليمان
مصنف كرديده بهت شاردين بيك فرنكي جواهري
اصل وحقيقت دارد واما تاج پادشاه ايران منقسم باشد
بدوآزده سطر وكويا تره يادسته خنجر درميان ويك
پيچه ازمرواريد والماس ويعقوت اما عجب است
كه خانها وصوفيان بهمين دستور تاج دارند شايد
كه سلاطبا ايران ازنسل صوفيان صادر شده وليكن
عيب است كه صوفيان بعضي ميكنند

غلط کردن مخلوط کردن

درهم زدن

مخلوط درهم

بی تن بی بدن بلا جسد غیر متجسد

بی جسم غیر جسمانی

گرفتار رسوای شدن دغدغه رسوا داشتن

ناصحیح غیر صحیح بی اصلاح

غلط عیب دار معیوب

بی علاج علاج ناپذیر

Incorrigible, Namuttanubbee نامتنبه متنبه rrigible, Muttanubbee

فنا شده

ضایع شده

مکرر گفتن بسیار خاطرنشان کردن

بارها فهمانیدن

نامعمور غیرمعمور تربیت نشده

علاج ناپذیر بیعلاج بی طب بلاعلاج — Incurable Illaj-napezeur

کج کردن معوج ساختن

سقوس گردانیدن خم کردن

عبث بی معنی بیجا

ناحق غیرمعقول از حق بدر از حق بیرون

قرض دار مدیون صاحب دین

ناحق ناشایسته غیرحقیقت — [illegible]

ضعیف کردن بیقوت ساختن

زبون ساختن

زبون شدن ضعیف گردیدن بیقوت شدن

فسادناپذیر بلافنا فناناپذیر غیر متغیر

بی آفرینش غیرمخلوق بی ایجاد بی تکوین

ناآفریده ایجادنپذیرفته

Incredible ازاعتقاد بیرون ازاعتقاد بدر باورناپذیر غیرمعتمد

بی اصل بی گمان

ازاعتقاد بدر ازباور بیرون ازاندیشه بدر

بی اعتقادی بی باور بی اعتمادی

نامعتقد بی اعتماد بی باور کم اعتقاد کم ایمان

زلف چین کردن حلقه مو کردن موی را پیچیدن

پیراهن اتو کردن جامه را اتوکاری نمودن

جامه چین کردن پیراهن بازوشتن

پیشانی پیچیدن اخم پیشانی کردن

چین نموده پیچیده حلقه نموده

اندود کردن پرده ساختن

پرده رسانیده اندود نموده

بی مروت شدن ظالم گردیدن بیرحم شدن

دل قوی گردیدن

ظالم شده بیرحم گردیده دل سخت شده

سندان سندال

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Incorruttibile.	*Incorruptibilis.*	Incorruptible.	فساد ناپذیر * بلافنا * فنا ناپذیر * غیر متغیر * معصوم *
Increato.	*Increatus.*	Increé.	بی آفرینش * غیر مخلوق * بی ایجاد * بی تکوین * لاکون * ناآفریده * ایجاد نپذیرفته *
Incredibile.	*Incredibilis.*	Incroyable.	از اعتقاد بیرون * از اعتقاد بدر * باور ناپذیر * غیر معتمد * بی اصل * بی گمان *
Incredibilmente.	*Incredibiliter.*	Incroyablement.	از اعتقاد بدر * از باور بیرون * از اندیشه بدر *
Incredulità.	*Incredulitas.*	Incredulité.	بی اعتقادی * بی باور * بی اعتمادی * شک * بیگمان *
Incredulo.	*Incredulus.*	Incredule.	نامعتقد * بی اعتماد * بی باور * کم اعتقاد * کم ایمان *
Increſpare gli capelli.	*Criſpare capillos.*	Friſer les cheveux	زلف چین کردن * حلقه مو کردن * موی را پیچیدن *
Increſpare una camiſcia.	*Criſpare induſium.*	Pliſſer une chemiſe.	پیرهن اتو کردن * جامه را اتوکاری نمودن * جامه چین چین کردن * پیرهن بازوشتن *
Increſpare la fronte.	*Rugare frontem.*	Rider le front : froncer le front.	پیشانی پیچیدن * اخم پیشانی کردن * چغسیدن پیشانی * [illegible] *
Increſpato.	*Criſpatus.*	Crépé : fronſé : pliſſé.	چین نموده * پیچیده * حلقه نموده * چغسیده *
Increſtare.	*Incruſtare: obducere.*	Embaucher : enduire.	اندود کردن * پرده ساختن * والاده کردن *
Increſtato.	*Incruſtatus : obductus.*	Embauché: enduit	پرده رسانیده * اندود نموده *
Incrudelirſi.	*Savire.*	S'acharner : devenir cruel.	بیمروت شدن * ظالم گردیدن * بیرحم شدن * دل قوی گردیدن *
Incrudelito.	*Exaſperatus.*	Acharné : irrité.	ظالم شده * بیرحم گردیده * دل سخت شده و بیمروت *
Incudine.	*Incus.*	Enclume.	سندان * سندال *
Inculcare: far capire.	*Inculcare.*	Inculquer : faire comprendre.	مکرر گفتن * بسیار خاطرنشان کردن * بارها فهمانیدن *
Inculto.	*Incultus.*	Inculte.	نامعمور * غیر معمور * مهمل * تربیت نشده *
Incurabile.	*Incurabilis.*	Incurable.	علاج ناپذیر * بیعلاج * بی طب * بلا علاج * بکشتن *
Incurvare.	*Incurvare.*	Courber.	کج کردن * معوج ساختن * منحنی نمودن * مقوس گردانیدن * خم کردن *
In-darno.	*Fruſtra: in caſſum.*	En-vain.	هیچ * بی معنی * بیهوده * بیجا *
Indebitamente.	*Indebito modo.*	Indeüement.	ناحق * بیجا * غیر معقول * از حق بدر * از حق بیرون *
Indebitato.	*Debitis gravatus.*	Endebté.	قرض دار * مدیون * صاحب دین *
Indebito.	*Indebitus.*	Indeû.	ناحق * ناشایسته * غیر حقیت *
Indebolire.	*Infirmare.*	Affoiblir.	ضعیف کردن * بیقوة ساختن * زورشکستن * زبون ساختن *
Indebolirſi.	*Debilitari.*	S'affoiblir.	زبون شدن * ضعیف گردیدن * بیقوت شدن *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Indebolito.	*Debilitatus.*	Affoibli.	بیقو[illegible] * ضعیف شده * بیزور گردیده *
Indecentemante.	*Indecorè.*	Indecemment.	بی ادبی * بی ادبانه *
Indegnamente.	*Indignè.*	Indignement.	بی لیاقت * بی قابلیت * بی حقیقت * بی سزای *
Indignarſi.	*Indignari.*	S'indigner.	بهم بر آمدن وروی درهم کشیدن * مبغّض شدن *
Indegno.	*Indignus.*	Indigne.	نالایق * ناقابل * غیر سزاوار * ناسزا * نامستحق * بدیع *
Indemoniato.	*Energumenus,*	Endiablé.	اجنّه دار * گرفتار اجنّه * جنونی * گرفتار شیطان * پری آشنای *
Indennità.	*Indemnitas.*	Indemnité.	بی نقصان * بی زیان * بی مضرت * بی ترجمان * عدم الجریمه *
Indeterminato.	*Indeterminatus.*	Indeterminé.	نامشخص * نامعلوم * متعین نکرده *
Indi : di là.	*Illinc.*	De là : de ce coſté là.	ازانجا * ازانطرف * ازان سمت * ازان ضرب * ازان جهت * ازان جانب *
Indie.	*India.*	Les Indes.	هندستان * هند * ولایت هند * الکه هند * ممالک هند *
Nell' India Occidentale naſcono l'oro, & l'argento; morono nell' Orientale: partono navi dà Baſſora per l'India cariche di piaſtre ſeviliane, & di ſechini Venetiani; more poi quel danaro in Sorratte; & ritorna in Europa transformato in tele d'India chiamate; citte.	*India Occidentalis auri & argenti matrix; Orientalis ſepulchrum. Solvunt naves Baſſorâ Indiam verſus onuſtæ bubalinis pellibus, tum nummis Sevilie, (vulgò Piaſtris) cum ſecinis Venetis infartis: dein tot nummi in Surratti emporio ſepulti revertuntur in Europam transformati in telas Indicas, vulgò (Cittas.)*	L'Inde Occidentale eſt la matrice de l'or, & de l'argent, mais l'Orientale en eſt le ſepulcre. Il part de navires tous les ans de Baſſora pour les Indes chargés de piaſtres, & de ſequins; & tout cellà mourant (pour ainſi dire) dans Sorrat revient en Chretienté transformé en toiles des Indes, que l'on appelle (chites.)	هندستان مغربی یعنی ینکی دنیا مال و تصرف سلاطین فرنگی کون طلا ونقره است و اما هندستان شرقی مال مغل قبر هم انان باشد میدیم در بصره برشهارا محمول از اقراش سویلیه وازاشرفی وندیک بعد ازان بندر صورة وارد شده گویا تناسخ میشود که این مبلغ کلّی بپارچه پنبه و غیر اجناس خواه چیط خواه قماش شاده منقلب و مبدّل گردد و بلیدن در فرنکستان غنیمت بسیار است عجب وعیث که ازانجا بجان خود را بختن غریبه چندین سهل خواهند *
Indiano.	*Indus.*	Indien.	هندی * هندستانی * اولاد هند * آدم هند *
Parono ſuffocate le verità Euangeliche ſotto le favole d'i Brammani: connoſcono tre perſone in Dio, chiamate; (tre mourteh) & otto incarnazioni di Dio, delle quale pretendono eſſer l'ultima in forma d'huomo.	*Apparent ſuffocatæ veritates Chriſtianiſmi vetuſtiſſimi, ſub fabulis Bragmanicis: agnoſcunt tres in Deo perſonas, quas vocant; (tre mourteh) & octo Delincarnationes, quarum ultimam contendunt in formâ humanâ peractam.*	Pluſieurs verites du Chriſtianiſme ſemblent avoir reſté ſuffoquées ſoubs les fables des Bragmanes: ils reconnoiſſent trois perſonnes en Dieu, & les appellent (tre mourteh): & huict incarnations divines d'ont ils pretendent que la derniere à eſté en forme humaine.	چنانکه ظاهر است که زیر پرده داستانهای که مجتهدین مجوسیان هند نقل میکنند احدیث چند ازدین حق حضرت مسیح گویا خفه شدند مثلا سه اقانیم درخدای یکی میشناسند و اینهارا ترة مرطه بزبان خود میخوانند اینا تجسد الله تعالی بصورة ادمی اعتراف دارند *
Fico d'India.	*Ficus Indica.*	Figuier des Indes.	درخت فول * درخت خرق * انجیر هندی *

بیقوت شده ضعیف شده بنیرو گردیده

بی ادبی بی ادبانه

بی لیاقت بی قابلیت بی حقیقت

بهم برآمدن روی درهم کشیدن to frown

نالایق ناقابل غیرسزاوار ناسزا نامستحق

اجنه دار گرفتار اجنه جنونی گرفتار شیطان

پری اقسای

بی نقصان بی زیان بی مضرت

عدم الجریمه

نامشخص نامعلوم

ازانجا ازانطرف ازان جانب ازان صوب

ازان جهت ازان جانب

هندوستان هند ولایت هند الکه هند

هندوستان مغربی یعنی ینگی دنیا مال و تصرف سلاطین
فرنگ کون طلا ونقره است واما هندوستان شرقی
حالا مشغل قبرهم امان باشند دیدم در بصره بر شاه راه
بندر صورت وارد شده گویا تناسخ میشود که این
مبلغ کلی بپارچه پنبه وغیراجنا خواه
قماش ساده منقلب ومبدل گردد ولیکن در

160½

فرنگستان بسیار غنیمت است عجب و عشرت که از
انجا بجان خود را بختن غزیه چندین سال
خواهند

هندي هندوستاني اولاد هند آدم هند
بدانکه ظاهر است که زیر پرده داستانهای که
مجتهدین مجوسیان هند نقل میکنند حدیث چند
از دین حق حضرت مسیح کو یا نخفه شدند مثلا سه
اقانیم در خدای یکی می شناسند و انهارا تره مرطه
بزبان خود میخوانند الیگا بجد الله تعالی بصورت
ادمی اعتراف دارند

درخت دول درخت خرق انجیر هندي

نصب المبتدا

فهرست کتاب

انگشت شهادت انگشت سبابه

بگفت نگفتنی لاکلام

نشانهای علامتهای

درخت انجیر هندی که دول یا خرق نام دارد داخل عجایب
است چنانچه این درخت از خودی خود نشو نماید و
یکی برای جنگل ساختن کافی باشد وزیر سایه او
هزار کسان را تواند پوشید واما فضلیت ساختن آن
باشد که از میان شاخهای ریشه چند درآرد که تا
روی زمین رسیده هم مسکیرند و درخت دیگر میشود
باز معلوم است که درویشان مجوسیان هند درختهای
بسیار زیران میکنند بعضی تمام عمر ایشان دستها را
بالا کرده هرگز پایین نمیارند بعضی
هرگز حرف نمیزنند بعضی برهنه میمانند وموی
دراز سه یا چهار گز میرویانند واما برگهای این
درخت همیشه سبز اند و بزرگ و نرم مثل مخمل بشکل
بلبلچی میوه آن انجیر خورد است که لذت سهل و
بلادتی دارد واورا خوردم در جزیره خارک در مقابل
بندر ریک بار و در بندر کنگ پیدا است و در بندر عباس و
خصوصاً در ولایت هند

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
La terza ſpecie d'i fichi d'India: è arbore il più ammirabile del mondo: ſi perpetua dà ſe ſteſſo; un ſolo poſſàr una ſelva; & poſſono reſtar mille, o più huomini ſotto la ſua ombra; attezo che dà i rami calano molte radici ſin' à terra, & coſi viene propagato à l'infinito: gli gentili fanno loro Pagodi ſotto; & loro (Gioghi) cioè Religioſi reſtano là, gli uni in perpetuo ſilentio, altri con le braccia alzate tutta la vita; altri nudi, & con gli capelli longhi di tre, ò quattro ulne, aſpergendola con oglio, & cenere. Le foglie ſono grande, verde, folte, dolce com' il veluto, in forma di lozangie: ſuoi piccoli fichi ſono di poco ſapore, quali mangiai giacendo ſotto l'ombra nell' iſſola (C-hareq) nel mar Perſico, doue ſi peſcano le Perle: ſi troua etiandio nel porto (Congo,) & (Abaſſi;) & è commune in India.	*Ficus Indica tertia: arbor univerſi prodigium; ſibi per ſe ipſam perpetuitatem conciliat; una ad Sylvam integram ſufficit; ſubque ipſius umbrâ hominum millia degere valent; educit quippe ex ramorum, juſte radices ad terram uſque, ex quibus novæ arbores in infinitum propagantur: hanc colunt gentiles, & ſub eâ ædiculas, vulgò (Pogodos) parant; ibique (Gioghi) pſeudo-Religioſi ſuos exercent ludos, alii elevatis bracchiis perpetuum quoque ſervant ſilentium: alii nudi ſtant per totam vitam, & comam ad tres, quatuorve ulnas producunt, oleo inſperſo, cum cinere. Folia grandia, denſa, holoſerico dulciora, parabolicâ formâ; ſemperque virent: ficus profert minutiores, parvi ſaporis; quas comedi quidem ſub umbrâ hujus quieſcens in inſulâ maris Perſici dictâ (C-hareq) invenitur quoque in portu (Congo) & (Abaſſi) & in Indiâ paſſim.*	La troiſiéme eſpece de figuier des Indes eſt un prodige: il ſe perpetue par ſoy meſme; un ſeul peut faire un bois, & recevoir plus de mille hommes ſoûs ſon ombre; d'autant qu'il produit des racines au milieu des branches, leſquelles vont juſques à terre, & produiſant d'autres tiges ſe multiplie à l'Infini. Les (Gioguis,) ou Religieux gentils font leurs jeux la deſſoûs, les uns gardant un perpetuel ſilence, avec les bras elevez toute leur vie; les autres ſont tous nuds, couverts de leur chevelûre, qu'ils font croître juſqués à trois, où quatre aunes de longueur avec l'huile, & la cendre. Les feüilles ſont toûjours vertes, grandes, douces, comme du velours, & en façon de lozanges: ſes figues ſont petites, & d'un petit gouſt: j'en ay mangé étant ſoûs ſon ombre dans l'iſle de (C-hareq,) dans la mer Perſique, où ſe fait la peſche des Perles. Il y en à au bander Abaſſi & au Congo, mais elles ſont communes aux Indes.	درخت انجیر هندی که دول یاخرق نام دارد داخل عجایبت است چنانچه این درخت از خودی خود نشر نماید و یکی برای جنگل ساختن کافی باشد و زیر سایه او هزار کسانرا تواند پوشید واما فضیلت ناخستین ان باشد که از میان شاخهای ریشه چند در آرد که تا روی زمین رسیده هم میگیرند و درخت دیگر میشود • باز معلوم است که درویشان مجوسیان هند ورجشهای بسیار زیران میکنند بعضی تمام عمر ایشان دستهارا بالا کرده هرگز دیگر پایین نمیارند بعضی هرگز حرف نمیزنند بعضی برهنه میمانند و موی دراز سه یا چهار گز میرویانند و اما برگهای ان درخت همیشه سبز اند وبزرگ ونرم مثل مخمل بشکل هلیلجی میوه ان انجیر خورد است که لذت سهل و حلاوتی دارد و اورا خوردم در جزیره خارک در مقابل بندریک باز در بندر کنگ پیدا است ودر بندر عباسی و خصوصا در ولایات هند *
Indicativo.	*Indicativus.*	Indicatif.	نصب * المبتدا *
Indice. d'un libro.	*Index libri.*	Table d'un livre.	فهرست کتاب * فصول نامه *
Indice: dito.	*Index: digitus.*	Doigt d'aprez le pouce.	انگشت شهادة * انگشت سبابه * اندام دارا *
Indicibile.	*Ineffabilis.*	Indicible.	بیگفتن * نگفتنی * لاکلام * تعبیر ناپذیر *
Indicii.	*Indicia.*	Indices.	نشانهای * علامتهای * سیما *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Indico : guado.	*Indicum : glaſtum.*	Indique : paſtel.	نیل * نیل کروجه * نیل تخته * نیل جراب * نیل کلّه * نیل سرکیسه *
Indifferentemente	*Indifferenter.*	Indifferemment.	ازروی اختیار * ازروی اباحت * اختیارانه * ازروی تخییر *
Indifferenza.	*Indifferentia.*	Indifference.	اختیار * تخییر * اباحت *
Indifferente.	*Indifferens.*	Indifferent.	مختار * اختیاردار *
Indigente.	*Indigus : egenus.*	Indigent.	محتاج * مسکین * فقیر * پریشان * مفلس *
Indigentia.	*Indigentia: egeſtas.*	Indigence.	احتیاج * پریشانی * ناداری * مسکینی *
Indigeſtione,	*Indigeſtio.*	Indigeſtion.	بیهضم * هضم نشدن * عدم هضم * معده سردی * تخمه *
Indigeſto.	*Indigeſtus.*	Indigeſte.	هضم نشده * پخته نشده *
Indirettamente.	*Indirectè.*	Indirectement : obliquement.	ناراست * اعوج * غیر مستقیماً *
Indiretto.	*Indirectus.*	Indirect: oblique.	ناراست * کج * اعوج * معوج * خل * نامستقیم *
Indirizzare gli capelli.	*Erigere crines.*	Dreſſer les cheveux.	کالیدن — میکالم *
Indiſcreto.	*Indiſcretus.*	Indiſcret.	نامنصف * بی انصاف * بیمروّت * ناممیز * غیر منصف *
Indiſcretione.	*Indiſcretio.*	Indiſcretion.	بی تمیزی * بیمروتی * ناانصافی *
Indiſſolubile.	*Indiſſolubilis.*	Indiſſoluble.	حل ناپذیر * غیر ذی انحلال * وا نشدنی *
Indicio : ſegno.	*Indicium.*	Signal: indice.	نشان * علامت * اثر *
Individuo.	*Individuum.*	Individù.	شخص * فرد *
Alcuni Perſiani tengono l'individuazione temporale di Dio, cioè; che Dio è in ogni luogo, che parla in ogni lingua, & che appare in certa perſona individua, di maniera che gli legiſlatori ſiano primà Profeti, & doppo Dei. v: il Ciehereſtano al cap. الخطابیه	*Tenent nonnulli ex Perſis eſſe Deum in omni loco, loqui omni linguâ, atque apparere in perſonâ aliquâ individuâ: Inde alii aſſerunt eſſe antiſtites primò Prophetas, deinde Deos. v: ſchereſtanium. cap.* الخطابیه	Quelques Perſans diſent que Dieu eſt en tout lieù, qu'il parle en toute langue, & qu'il paroiſt en la perſonne de quelque Individù; que les legiſlateurs ſont premierement Prophetes, & en ſuite des Dieux: v: le Chehereſtan chap. الخطابیه	بعضی اهل ایران گویند حسب قول شهرستانی در فصل الخطابیه ان الله تعالی قایم بکل مکان ناطق بکل لسان ظاهر بشخص من اشخاص البشر وایضا گویند که امام اولا انبیا ثم الهة واما اکثر مشتهدان اصفهان وشیراز چنین سخن رد میکنند *
Individuo vago.	*Individuum vagum*	Individù vague.	فلان * زید *
Indiviſibile.	*Indiviſibilis.*	Indiviſible.	قسمت ناپذیر * غیر متقسم * لاینقسّم * تفریق ناپذیر *
Indiviſo.	*Indiviſus.*	Indivis:non diviſé	قسمت نشده * تقسیم ناپذیرفته * غیر مقسوم * تفریق نشده
Indole.	*Indoles.*	Naturel.	طبیعت * خوی * خلق * مزاج *
Indomito.	*Indomitus.*	Indompté.	رام نشده * تربیت نیافته * متمرد گردیده * عاصی گشته *
Indoramento.	*Deauratio.*	Dorûre.	روکش طلا * تذهیب * نقش طلا * طلاء الذهب *
Indorare.	*Deaurare.*	Dorer.	مطلا ساختن * مطلی نمودن * تذهیب نمودن * رنگ طلا ساختن *

In-

ازروي اختيار ازروي اباحت

اختيار اباحت

مختار اختياردار

محتاج مسكين فقير پريشان مفلس Needy, poor

احتياج پريشاني مسكيني

بي هضم هضم نشدن عدم هضم

هضم نشده پخته نشده

ناراست اعوج غير مستقيما

ناراست كج اعوج معوج نامستقيم

كاليدن ميكالم

نامنصف بي انصاف غير منصف

بي تميزي بيمروتي ناانصافي

حل ناپذير غير ذي انحلال

نشان علامت اثر

شخص فرد

بعضي اهل ايران گويند حسب قول شهرستاني در فصل
الخطابيه ان الله تعالى قايم بكل مكان ناطق بكل لسان

[redacted]

162.½

لسان ظاهر شخص من اشخاص البشر وایضاً
گویند که امام اولا انبیا ثم ائمه و امام اکثر مجتهدان
اصفهان و شیراز چنین سخن رد میکنند

فلان زید

قسمت ناپذیر غیر منقسم لاینقسم

قسمت نشده تقسیم نا پذیرفته غیر مقسوم تفریق نشده

طبیعت خوی مزاج Disposition

رام نشده تربیت نیافته متمرد گردیده

روکش طلا نقش طلا

مطلا ساختن مطلی نمودن

رنگ طلا ساختن

برسم باج میگیرند وبنابرین ان باج را غفر میگویند

عفو مطلق مغفرت کلی هبه مطلق غفران کلی

موارنا چون موطبعین قدیم حضرت پاپا باشند غفران

نامه در معبدی ایشان بدیانت کلی میخواهند و

الله تعالی یبارک علیهم

سفت کردن صلب نمودن سخت وقوی نمودن

سخت شدن سفت گردیدن صلب گشتن

سفت شده سخت گردیده صلب گشته

عناد نموده معاند شده

ابرام کردن نصیحت کردن وعظ کردن

هنر معرفت وقوف فند هنر

مطلا شده زرکش طلا کردیده

رنک طلا مالیده

طلاکار استاد مطلی نقاش طلا

نصیحت کرفته پند پذیرفته دلیل یافته *to take advice*

فال کیری رمل استخاره غیب گویی

عزم کردن عزیمت کردن

پیش گفتن غیب گفتن رمالی کردن

فال کیر رمال عزیمت کننده افسون کر *A conjurer*

بیشک البته لاشک بی ریب بی شبهه *undoubtedly*

معلوم مشخص محقق بلاشک

غیر مریب

درنک کردن مهلت کرفتن

معوق شدن لبث کردن

مهلت درنک تعویق لبث

مغفرت عفو هبه بخشش

بدانکه در قدیم الایام هر که زیارت میکرد قدس خلیل را

صدقه میداد و در بعضی جاهای احوال شهر شریف بنی

غفران یافتن واما اهل ترک که هر روز قدس را

تصرف آوردند همین صدقه در همه جای قریب قدس

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Indorato.	*Deauratus.*	Doré.	مطلا شده * زرکش طلا کردیده * ترهیب نموده * رنک طلا مالیده *
Indoratore.	*Deaurator.*	Doreur.	طلا کار * استاد مطلّي * نقاش طلا *
Indotto: perſuaſo.	*Inductus.*	Induit : pouſſé : perſuadé.	نصیحت کرفته * پند پذیرفته * دلیل یافته *
Indovinamento.	*Divinatio.*	Divination.	فال کیري * رمل * استخاره * غیب کوي *
Indovinare.	*Divinare.*	Deviner.	غرم کردن * عزیمت کردن * تفادل کردن * پیش کفتن * غیب کفتن * رمالي کردن *
Indovino.	*Hariolus: præſagus.*	Devin.	فال کیر * رمّال * عزیمت کننده * افسون کر *
Indubitatamente.	*Sine ullâ dubitatione.*	Indubitablement.	بیشکّ * البته * لاشکّ * بي ریب * بیشبهة * تحقیق *
Indubitato.	*Certiſſimus: perſpicuus.*	Indubitable	معلوم * مشخص * محقق بلاشک * شبهة ناپذیرفتة * غیر مریب *
Indugiare.	*Cunctari : morari.*	Tarder : differer : dilayer.	درنک کردن * مهلت کرفتن * مکث کردن * معوّق شدن * لبث کردن *
Indugio.	*Cunctatio : mora.*	Retardement: delay: retard.	مهلت * درنک * مکث * تعویق * لبث *
Indulgenza.	*Indulgentia.*	Indulgence.	مغفرت * عفو * هبه * بخشش *
Anticamente gli peregrini di Gieruzalemme davano una limozina in certe ſtazioni per quadagnare indulgenza, chiamata (Gofar): adeſſo gli Turchi hanno mutato la limoſina in rigoroſo tributo ſopra tutti gli aditi di Gieruzalemme, & ſi chiama (Gofar) cioè: Indulgenza.	*Eleemozinam dabant antiquitùs peregrini Hierozolimitani in certis ſtationibus ad lucrandas Indulgentias, quas vocabant (Gofar) id eſt; indulgentia: eandem hodiè exigunt Turcæ in viis, & aditibus Hierozolimæ, tributi rigoroſi titulo, quod etiamnum (Gofar) vocant.*	Les pelerins de Hieruzalem donnoient autrefois une aumône en certaines ſtations, pour gagner les indulgences ; à preſent les Turcs l'exigent a titre de tribut ſur toutes les avenuës ſous le nom de (Gofar) c'eſt à dire; Indulgence.	بد انکه در قدیم الایام هر که زیارت میکرد قدس خلیلرا صدقه میداد در بعضي جاهاي احوال شهر شریف جنبتي غفران یافتن و اما اهل ترک که همروز قدسرا بتصرف اورند همین صدقه در همه جاي قریب قدس برسم باج میکیرند وبنابرین ان باجرا غفر میکویند *
Indulgentia plenaria.	*Indulgentia plenaria.*	Indulgence pleniere.	عفو مطلق * مغفرت کلّي * هبهٔ مطلق * غفران کلّي *
Gli Maroniti publicano l'indulgenza plenaria con mirabile divotione; & veneratione.	*Maronitæ Indulgentiam plenariam publicant cum mirabili devotione, & cultu.*	LesMaronites publient l'Indulgence pleniere, avec une devotion, & veneration admirable.	موارنا چون موطبعین قدیم حضرت پاپا باشند غفران نامه درمعبدي ایشان بد یانت کلّي میخوانند و الله تعالی ببارک علیهم *
Indurare.	*Indurare.*	Endurcir.	سخت کردن * صلب نمودن * سخت و قوي نمودن *
Indurirſi.	*Indurari.*	S'endurcir.	سخت شدن * سخت کردیدن * صلب کشتن *
Indurato.	*Induratus.*	Endurci.	سخت شده * سخت کردیده * صلب کشته *
Indurito: oſtinato.	*Induratus: obſtinatus.*	Endurci : obſtiné.	عناد نموده * معاند شده * متقسي * عاصي * معاصي *
Indurre.	*Inducere.*	Induire.	برام کردن * نصیحت کردن * وعظ کردن *
Induſtria.	*Induſtria.*	Induſtrie.	هنر * معرفت * وقوف * فن * هنر * حزم *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Induſtrioſo.	*Induſtrius.*	Induſtrieux.	صاحب وقوف * صاحب معرفت * هنرمند * عارف * چرب دست *
Induſtriarſi.	*Induſtriâ uti.*	Uſer d'induſtrie.	جهد كردن * اجتهاد نمودن * اهتمام وسعي نمودن *
Induttione: argomento.	*Inductio: argumentum.*	Induction : argument.	دليل الاستقرار *
Ineffabile.	*Ineffabilis.*	Ineffable.	بيوصف * بلاوصف * بلا تعريف * غير موصوف * بي گفت *
In effetto.	*A parte rei.*	En effect.	بالفعل * بالحقيقه * بالوجود * في نفس الامر *
Inefficace.	*Inefficax.*	Inefficace.	بي اثر * بي تاثير * ناموثر * عبث * بي عمل *
Inequale.	*Inæqualis.*	Inegal.	نامساوي * ناهموار * نابرابر * غير معادل *
Inequalità.	*Inæqualitas.*	Inegalité.	ناهمواري * نابرابري * عدم التسويه * عدم العدل *
Inelegante.	*Inelegans.*	Groſſier : rude.	غير مصطلاح * نامصطلاح * نافصيح * بي اصطلاح * غير مقبول *
Ineſcare il peſce.	*Illicere piſces: Ineſcare.*	Appâter: allecher.	دانه — حبّ — زهر بماهي دادن *
Inexcuſabile.	*Inexcuſabilis.*	Inexcuſable.	بيعذر * بيحجّت * غير متعذّر *
Inexperto.	*Inexpertus.*	Sans experience.	بي تجربه * بي امتحان * غير ممتحن * تجربة نكرده * غير مجرّب *
Ineſplicabile.	*Inexplicabilis.*	Inexplicable.	بي تعريف * بي وصف * ناموصوف * وصف وتعريف ناپذير *
Ineſpugnabile.	*Inexpugnabilis.*	Inexpugnable.	مستحكم * ناگرفتني * غير مقهور *
Ineſauſto.	*Inexhauſtus.*	Inépuiſable.	بي آخر * غير مفروغ * تفريغ ناپذير *
Ineſtare.	*Inſerere.*	Enter.	پيوند كردن * مركّب كردن * وصل نمودن * تركيب نمودن *
Ineſtato.	*Inſertus : inſititius.*	Enté.	پيوند شده * مركّب شده * تركيب نموده *
Ineſto.	*Inſitus.*	Ente.	پيوند * تركيب *
Ineſſorabile.	*Inexorabilis.*	Inexorable.	بيرحم * بي مروّت * نامتعدّي *
Ineſtimabile.	*Inæſtimabilis.*	Ineſtimable.	بي قيمت * ازقيمت بدر * ازبهابيرون * بي بها * علا كل ثمن *
Ineſtinguibile.	*Inextinguibilis.*	Que l'on ne peut eteindre.	خاموشي ناپذير * غير منطفي * لاينطفي * خاموش نشدني *
Ineſtricabile.	*Inextricabilis.*	Que l'on ne peut demêler: inſoluble	بي تعبير * بي بيان وتعبير ناپذير * نا متعبّر *
In eterno.	*In æternum.*	Eternellement.	هميشه * علي الدوام * دايم * تاابد الآباد *
Inettamente.	*Ineptè.*	Sottement : lourdement.	بي وقوفانه * بي دانش * بي قابليت * بي استعداد *
Inettitudine.	*Ineptia.*	Sottiſe : lourdiſe: groſſi ereté.	بي قابليت * بي وقوف * بي استعداد *
Inetto.	*Ineptus.*	Sot:lourd:groſſier	نامستعد * ناقابل * ناموزون * بي وقوف *
Inevitabile.	*Inevitabilis.*	Inevitable.	ناعلاج * ناچار * لازم * لاعلاج *
Infacendato.	*Sollicitus.*	Affairé.	پرشغل * صاحب شغل بسيار * پراشتغال * پركار * بسياركار *

صاحب وقوف صاحب معرفت هنرمند عارف . Skilfuls learned

چرب دست

جهد کردن اجتهاد نمودن اهتمام وسعي نمودن to use one's endeavours

دليل الاستقرار

بيوصف بلاوصف بلاتعريف غير موصوف

بالفعل

بي اثر بي تاثير ناموثر عبث بي عمل Ineffectual, vain, fruitleſs

نامساوي ناهموار نابرابر .

ناهمواري نابرابري

غير مصطلاح نامصطلاح

غير معقول

دانه حب

بي تجربه بي امتحان غير ممتحن Without Experience

تجربه نكرده غير مجرب Not Experienced

بي تعريف بي وصف وصف وتعريف ناپذير

مستحكم ناگرفتني

بي لخ غير مفروح

پيوند كردن مركب كردن وصل نمودن

تركيب نمودن

پیوندشده مرکب شده

ترکیب نموده

پیوند ترکیب

بی رحم بی مروت

بی قیمت ازقیمت بدر ازبها بیرون بی بها

خاموشی ناپذیر غیرمنطقی لاینطقی

بی تعبیر بی بیان وتعبیرناپذیر

همیشه علی الدوام دایم تاابدالاباد

بیوقوفانه بی دانش بی قابلیت بی استعداد

بیقابلیت بیوقوف بی استعداد

نامستعد ناقابل ناموزون بیوقوف

ناعلاج ناچار لاعلاج

پرشغل صاحب شغل بسیار پراشتغال پرکار بسیارکار

بی نصیب بی بهره بی طالع بی اقبال

منحوس بی بخت بی قسمت

بدبخت بدطالع بدنصیب

پائین تر کوچکتر اسفل سفلی زیرین

حاصل کردن پیدا کردن منتج نمودن

استنباط نمودن دلالت یافتن نتیجه یافتن

کوفت مرض بیماری الم

دارالشفا بیمارخانه بیت المرضا

ناچاق شدن بیمار افتادن کوفتناک گردیدن

سقیم شدن مرض بهم رساندن علیل شدن

بیمار ناچاق علیل سقیم مریض

صاحب مرض

ورزشی بهمی سوقی

عدم شک عدم ریب حقیقت

بی‌شک لاشک لاریب حق

بدنام کردن رسوا نمودن to reproach, abuse

رسوائی بدنامی

عیب‌دار بدنام معیوب مذموم رسوا

رسوا کننده بدنام کننده

رسوا بدنام عیب

گل آلوده شدن مطین شدن

گل آلوده مطین شده

ارو پاشیدن اروالود کردن

تصدیع دادن جفا دادن زحمت رسانیدن رنجانیدن

بیدماغ ساختن دلگیر کردن

رنجانیده دلگیر شده بیدماغ شده تصدیع یافته

بدبخت میشوم بدطالع مهین غیر سعد

جفاکش تاب آور خستگی ناپذیر وامانده نشده

بی‌ایمان بی‌دین بی‌مذهب کافر

بلاایمان غیر مومن

بی‌قول بی‌اقرار بلا قول

بی‌دین بی‌مذهب کفر

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Infallibilità.	*Infallibilitas.*	Infallibilité.	عدم شک * عدم ریب * حقیقه * بیشکی *
Infallibile.	*Infallibilis.*	Infallible.	بیشک * لاشک * لاریب * صحیح * حق *
Infamare.	*Infamare.*	Diffamer.	بد نام کردن * رسوا نمودن * فضیحتی کردن *
Infamato.	*Infamatus: notatus.*	Diffamé.	رسوایی * بد نامی * فضیحتی *
Infame.	*Infamis.*	Infame.	عیبدار * بد نام * معیوب * مذموم * رسواه * مهتوک *
Infamatore.	*Infamator.*	Diffamateur.	رسوا کننده * بد نام کننده *
Infamia.	*Infamia.*	Infamie.	رسواه * بد نام * عیب * قبح *
Infangarſi.	*Luto infici.*	S'emboüer: ſe croter.	گل الوده شدن * مطیّن شدن * گل الوده شدن *
Inſangato.	*Luto infectus: oblimatus.*	Embourbé: croté.	گل آلوده * مطین شده *
Infarinare.	*Farinâ obducere.*	Enfarner.	آرد پاشیدن * آرد آلود کردن *
Infaſtidire.	*Moleſtiâ afficere.*	Ennuyer.	تصدیع دادن * جفا دادن * زحمت رسانیدن * رنجانیدن * بیدماغ ساختن * دلگیر کردن *
Infaſtidito.	*Moleſtiâ affectus.*	Ennuyé.	رنجانیده * دلگیر شده * بیدماغ شده * تصدیع یافته *
Infauſto.	*Infauſtus.*	Malheureux: infortuné.	بد بخت * میشوم * بد طالع * مهین * غیر سعد *
Infaticabile.	*Infatigabilis.*	Infatigable.	جفاکش * تاب آور * خستگی ناپذیر * وامانده نشده *
Infedele: ſenza fede.	*Infidelis: paganus.*	Iufidelle: qui n'a point de foy.	بی ایمان * بی دین * بی مذهب * کافر * بلا ایمان * غیر مومن *
Infedele: ſenza parola.	*Perfidus: infidus.*	Infidelle: perfide: deloyal.	بی قول * بی اقرار * بلا قول *
Infedeltà: ſenza fede.	*Infidelitas.*	Infidelité.	بی دینی * بی مذهبی * کفر *
Infelice.	*Infelix: infortunatus.*	Malheureux.	بی نصیب * بی بهره * بی طالع * بی اقبال * مهین * منحوس * بی بخت * بی قسمت * متعوس * مکرون *
Infelicità	*Infelicitas.*	Malheur.	بد بختی * بد نصیبی * بد طالع * تعس *
Inferiore.	*Inferior.*	Inferieur.	پایینتر * کوچکتر * اسفل * سفلوی * تحتانی * زیرین *
Inferire.	*Inferre.*	Inferer.	حاصل کردن * پیدا کردن * منتج نمودن * ملتزم- استنباط نمودن * دلالت یافتن * نتیجه یافتن *
Infermità.	*Infirmitas.*	Infirmité.	کوفته * مرض * بیماری * ناچاکی * الم * وجع * سقم * چپیله * ...
Infermaria.	*Valetudinarium.*	Infirmerie.	دار الشفا * بیمارخانه * بیت المرضا * مرقد السقما *
Infermarſi.	*Ægrotare: incidere in morbum.*	Tomber malade.	ناچاک شدن * بیمار افتادن * کوفتناک گردیدن * سقیم شدن * مرض بهم رسانیدن * علیل شدن *
Infermo.	*Infirmus: ægrotus: æger.*	Infirme: malade.	بیمار * ناچاک * علیل * سقیم * مریض * کوفتناک * صاحب علة * صاحب مرض *
Infernale.	*Infernalis.*	Infernal.	دوزخی * جهنّمی * جحیمی * سقری * جنّی *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Inferno.	*Infernus.*	Enfer.	جهنم * دوزخ * طابو * جحيم * سقر * لاظا * يسعي *
Dio creò il fuoco eterno per coloro, che non credono à luy. v: كتاب الرساله	*Creavit Deus ignem, quem paravit domicilium æternitatis iis, qui illi non credunt.* v: كتاب الرساله	Dieu à creé le feù eternel pour ceux qui ne croyent point à luy. v: كتاب الرساله	خداي تعالي خلق كرده نار جاويدرا يعني دوزاج براي انهاكه ايمان با ان حضرت پرورد كار ندارند و اين قول يافته شود در كتاب الرساله *
Gli armeni pregano per i morti, & negano il purgatorio, mà tengono che l'inferno non ſia eterno.	*Armeni pro mortuis orant, & purgatorium negant; ſed inferni pœnas neutiquam æternas fore contendunt.*	Les Armeniens prient pour les morts, & nient le purgatoire; mais ils pretendent que les peines de l'enfer ne ſont point eternelles.	ارامنا براي ميت نماز ميكنند و ليكن اعراف كه گاوران ميخوانند انكار نمايند فاما عقوبت دوزخ جاويد نمي‌دانند خلاف قول كتاب مقدس *
Infervorato.	*Fervidus: ferveſcens*	Fervent.	گرم شده * حار كرديده *
Infeſtare: par noja	*Moleſtiâ afficere.*	Infeſter: inquieter.	آزاردادن * رميده نمودن * رنجانيدن *
Infeſtato.	*Infeſtatus.*	Infeſté.	رنجانيده * آزار نموده *
Infettare.	*Inficere.*	Infecter.	مرگي كردن * مركناك ساختن * رايحه مرگ رسانيدن
Infettato	*Infectus.*	Infecté.	مركناك شده * مرگي نموده * مردار كرديده * رايحه مرگ گرفته *
Infettione.	*Infectio.*	Infection.	مرداري * مرگ * بوي مردار * رايحه مرگ *
Infiacchire.	*Debilitare.*	Affoiblir.	ضعيف كردن * بي قوت ساختن * زور شكسته تن *
Infiagione.	*Inflatio.*	Enflûre.	ورم * آماس * باد * نفخ *
Infiammare.	*Inflammare: ſuccendere.*	Enflammer.	افروختن * افروخته نمودن * افروزانيدن * مشعول كردن * ملتهب كردانيدن * مضطرم نمودن *
Infiammarſi d'ira.	*Irâ incendi.*	S'enflammer de colere.	غضبناك شدن * خشناك گرديدن * قهر كردن *
Infiammatione.	*Inflammatio: accenſio.*	Inflammation.	افروزش * افروختني * تشعيل * تلهيب * تضريم *
Infiammatione del pulmone.	*Inflammatio pulmonis.*	Inflâmmation du poûmon.	ذات الريه * ريه شش * ريم آلت دم زدن *
Infiammato.	*Accenſus: inflammatus.*	Enflammé.	افروخته * آتش گرفته * مضطرم گشته *
Infiare.	*Inflare.*	Enfler.	پرباد كردن * منفوخ * نمودن * پر هوا كردن *
Infiarſi.	*Inflari: tumere.*	S'enfler.	ورم شدن * آماس بهم رسانيدن * باد كردن *
Infiato.	*Inflatus.*	Enflé.	متورم * ورم شده * آماس كرده * باد كرده * منفوخ شده *
Infiatura.	*Inflatio: tumor.*	Enflûre.	آماس * ورم * باد * نفخ *
Infilare.	*Filo innectere.*	Enfiler.	ريسمان در نخ سوزن كردن * ريسمان درسببر كردن * ريسمان درابره كشيدن *
Infilzare perle.	*Uniones innectere.*	Enfiler des perles.	تسبيح مرواريد كردانيدن * مرواريد نظم كردن * لولو هار كردن *
Infimo.	*Infimus.*	Le plus bas: le dernier.	پايين ترين * دامن ترين * اسفل *

In-

جهنم دوزخ طابو جحیم سقر

خدای تعالی خلق کرد نار جاویدرا یعنی دوزخ برای

انهاکه ایمان بان حضرت پروردکار ندارند واین قول یافته

قول یافته شود درکتاب الرساله

کرم شده حار کردیده

آزار دادن رمیده نمودن رنجانیدن to vex, displease

رنجانیده آزار نموده

مرکی کردن مرکناک ساختن رایحه مرک رسانیدن

مرکناک شده مرکی نموده مردار کردیده

رایحه مرک رفته

مرداری مرک بوی مردار رایحه مرک

ضعیف کردن بی قوت ساختن زور شکستن

ورم اماس باد نفخ

افروختن افروخته نمودن افروزانیدن

ملتهب کروانیدن مضطرم نمودن

افروزش افروختنی تشعیل تهییب

[illegible] افروخته آتش گرفته مضطرم گشته

پر باد کردن منفوخ نمودن پر هوا کردن

ورم شدن آماس بهم رساندن باد کردن

متورم ورم شده آماس کرده باد کرده

منفوخ شده

اماس ورم باد نفخ

[illegible]

ریسمان در ابره کشیدن

تسبیح مروارید گذراندن مروارید نظم کردن

لولو بار کردن

پایین ترین دامن ترین اسفل

ناامراد بی طالع بی نصیب بیبهره بی بخت — Unfortunate

بی اقبال

بلا مصیبت فتنه خلاف صواب

پژمرده شدن ذایل شدن

ذایل شده پژمرده گردیده

میانجی کردن درمیان شدن میان شدن

داخل گردیدن

پایین نوشته درزیرنوشته مرقوم تحت

بتعجیل بجد بزودی بجلدی

بی ثمر بی بر بی میوه بی بار بیحاصل

باطل غیرمثمره بلاثمر

غیرافروخته کردن برافروخته نمودن آتش کردن

افروختنی آتش گرفتن

افروخته شعله سرخ گردیده رنگ آتش بهم رسانده

F 167

at last اخرا اخر عقبا

Endless بی انتها بی انقضا بلانهایه

بی انقضائی بی انتهائی بی نهایتی عدم الانتها

عدم الانقضا فقد الانقضا فقد الانتها

غیر متناهی نامتناهی غیر منقضی بلانهایت

بی پایان

سخت تعصب تقوی

تاثیر اثر حکم فیض

اندرون ریختن توی کردن درمیان گذاشتن

to inform خبر دادن خبر رسانیدن مطلع نمودن

اعلام فرمودن آگاه کردن

وارسیدن تفحص نمودن تفتیش کردن استعلام

حقیقت کردن پرسش کردن پرسیدن

تفحص تجسس تفتیش استعلام تحقیق

خبر پرسش

مطلع شده اطلاع یافته وارسیده خبر گرفته

اعلام نموده

بی اندام بی شکل بی ترکیب بی صورت

درتنور گذاشتن در فرن نهادن

[redacted]

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
In-fine.	*Tandem : demum.*	A la fin: enfin.	آخرًا * آخر * عقبا *
Infinitamente.	*Infinitè.*	Infiniment.	بي انتها * بي انقضا * بلا نهايه *
Infinità.	*Infinitas.*	Infinité.	بي انقصابي * بي انتهاي * بي نهايتي * عدم الانتهآ * عدم الانقضآ * فقد الانقضآ * فقد الانتهآ *
Infinito.	*Infinitus.*	Infini.	غير متناهي * نامتناهي * غير منقضي * بلا نهايت * بي پايان *
Infleſſibile.	*Inflexibilis.*	Inflexible.	سخت * تعصّب * متقويي *
Influenza.	*Influentia.*	Influence.	تاثير * اثر * حكم * فيض *
Infondere.	*Infundere.*	Infondre.	اندرون ريختن * توي كردن * درميان كذاشتن *
Informare : dar notitia	*Certiorem facere.*	Informer.	خبر دادن * خبر كردانيدن * مطّلع نمودن * اعلام فرمودن * اگانيدن * اگاه كردن *
Informarſi.	*Inquirere.*	S'informer.	وارسيدن * تفحّص نمودن * تفتيش كردن * استعلام حقيقت كردن * پرسش كردن * پرسيدن *
Informatione.	*Inquiſitio.*	Information.	تفحّص * تجسّس * تفتيش * استعلام * تحقق خبر * پرسش *
Informato.	*Certior factus.*	Informé.	مطّلع شده * اطّلاع يافته * وارسيده * خبر كرفته * خبر شده * اعلام نموده *
Informe.	*Informis.*	Informe.	بي اندام * بي شكل * بي تركيب * بي صورت *
Infornare.	*Infurnum injicere.*	Mettre au four.	درتنور كذاشتن * درفرن نهادن *
Infortunato.	*Infortunatus.*	Infortuné: malheureux.	نامراد * بي طالع * بي نصيب * بي بخت * بي بهره * بي اقبال *
Infortunio.	*Infortunium.*	Infortune: diſgrace: malheur.	بلا * مصيبت * فتنه * خلاف صواب *
Infracidirſi.	*Marceſcere.*	Se corrompre.	پژمرده شدن * ذابل شدن *
Infracidito.	*Marcidus: fracidus.*	Corrompu: gâté.	ذابل شده * پژمرده كرديده *
Inframetterſi.	*Implicare ſe.*	S'entremêler.	ميانجي كردن * درميان شدن * ميان شدن * داخل كرديدن *
Infraſcritto.	*Infraſcriptus.*	Soubſigné: écript au bas.	پايين نوشته * درزير نوشته * مرقوم تحت *
In-fretta.	*Feſtinanter.*	En diligence: à la hâte.	[illegible] * بجد * بزودي * بجلدي * سريعا * چسپان * بعجل
Infruttuoſo.	*Infructuoſus.*	Infructueux.	[illegible] بر * بي ميوه * بي بار * بيحاصل * بي حمل * ثمر * بي [illegible] * غير مثمره * بلا ثمر *
Infuocare.	*Ignire.*	Rougir au feu.	برافروخته كردن * برافروخته نمودن * آتش كردن *
Infuocatione.	*Ignitio.*	Embraſement.	افروختني * آتش كرفتن *
Infuocato.	*Ignitus.*	Rougi au feu.	بر افروخته شده * سرخ كرديده * رنك اتش بهمرسانده *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Gli Rè di Perſia fannò accecare fuoi fratelli, & zii con paſſar avanti gl'occhi una lamina d'oro infuocata: mà per maggior ſicurtà il Rè Soleïmon Regnante fece ſcavar gli occhi à ſuo fratello (Mirza-Hamzeh) con un pugnale.	*Perſarum Reges excæcari jubent fratres: & avunculos aureâ laminâ ignitâ, ante oculos ductâ: ſed Rex Salomon nunc Regnans ad majorem cautelam juſſit erui pugione oculos fratris ſui (Mirza Hamzeh).*	Le Roys de Perſe font aveugler leurs freres, & leurs oncles en leur paſſant une lame d'or rougie au feù devant les yeux; mais le Roy (Soleïmon) pour plus de ſûreté les fit arracher à ſon frere (Mirza Hamzeh) avec un poigzard.	قانون سلاطین ایران است که بامر خود همه برادران وعمو ایشان کور شوند ودستور کور کردن این است که پیش چشم های ایشان میل طلا سرخ باتش شده بکشند واما نیز بخنجر چشمهای در آرند *
Infuriarſi.	*Furere.*	Entrer en furie.	غضبناک شدن * هیجان بهم رسانیدن * خشمناک شدن *
Infuriato.	*Furibundus: infurorem actus.*	Entré en furie.	طغیان شده * هایج گردیده * غضبناک شده * خشمناک شده *
Infuſione.	*Infuſio.*	Infuſion.	ریختنی * ریخته کردن *
Infuſione medicinale.	*Infuſio medicinalis.*	Infuſion medicinale.	جلاب * شربت *
Infuſo.	*Infuſus.*	Infuſé: verſé.	ریخته شده * منصب شده * منسکب شده *
Scienza infuza.	*Scientia infuſa.*	Science infuſe.	علم وهبی * حدس * علم غیر کاسبی * علم غیر متحصل *
Ingagliardirſi.	*Invaleſcere.*	Se renforcer.	قوت گرفتن * قوی شدن * صاحب قوت - زوردین شدن *
Ingannare.	*Illudere: decipere.*	Tromper.	گول زدن * فند زدن * فریب کردن * بازی دادن * مکر نمودن * مخیله کردن * خلیه کردن * سکالیدن *
Ingannato.	*Illuſus.*	Trompé.	فند زده شده * فریب نموده * بازی داده * گول خورده *
Ingannatore.	*Deceptor.*	Trompeur.	حیله باز * محیل * ماکر * روبه باز * حرامزاده *
Inganno.	*Dolus: deceptio.*	Tromperie.	حیله * اشکیل * بازی * فند * گول * مکر * روبه بازی * حرامزادگی * فریب * شیطنت * ترب * خیانت *
Ingegnarſi.	*Studere: operam dare.*	Tâcher: s'étudier.	جهد کردن * تصرف پیدا کردن * همت نمودن *
Ingegniero.	*Machinator: machinarius.*	Ingenieur.	هنرمند * صاحب تصرف * صاحب فراست *
Ingegno.	*Ingenium.*	Eſprit: jugement.	عقل * ادراک * زیرکی * خرد * هوش * فراست * فطنه * هوشمندی *
Ingegnoſamente.	*Ingenioſè.*	Avec eſprit.	زیرکانه * عاقلانه * دانشمندانه * خردمندانه * هوشمندانه *
Ingegnoſo.	*Ingenioſus.*	Ingenieux.	زیرک * عیار * عاقل * صاحب وقوف * صاحب فطنه * زر * آزیر * اریر * هوشمند *
In[illegible]to.	*Zelotypiâ actus.*	Devenù jaloux.	حسد کش * حسود * صاحب حسد * حسان *
Ingen[illegible]generato.	*Ingenitus.*	Non-engendré.	متولد نشده * غیر متولد * نامتولد * لم یولد *
Ingerirſi.	*Ingerere ſe.*	S'ingerer.	داخل شدن * مداخله نمودن *
Ingeſſare.	*Gypſare.*	Plâtrer: garnir de plâtre.	گچ مالیدن * گچکاری کردن * مجصص نمودن * جص مالیدن *

In-

قانون سلاطین ایران است که بامر خود همه برادران

و عموهایشان کور شوند و دستور کور کردن این

است که پیش چشم های ایشان میل فولاد سرخ آتشین

شده بکشند و یا نیز به خنجر چشم ها در آورند

غضبناک شدن هیجان بهم رساندن خشمناک شدن

هیجان شده هایج گردیده غضبناک شده

خشمناک شده

ریختنی ریخته کردن

جلاب شربت

ریخته شده منصب شده منسک شده

علم وحی علم غیر کاسبی علم غیر متحصل

قوت کردن قوی شدن صاحب قوت

گول زدن فند زدن فریب کردن بازی دادن

مکر نمودن

فندزده شده فریب نموده بازی داده

حیله باز محیل مکار حرام زاده

استکیل بازی فند گول هکورندو به بازی

حرام زدیک فریب شیطنت خیانت

جهد کردن تصرف پیدا کردن همت نمودن

هنرمند صاحب تصرف صاحب فراست

عقل ادراک زیرکی خرد هوش فراست

فطنه هوشمندی

وقوفانه عاقلانه دانشمندانه خردمندانه هوشمندانه

زیرک اشیار عاقل صاحب وقوفانه

حسدکن حسود صاحب حسد حاسد

متولدنشده غیرمتولد نامتولد

داخل شدن مداخله نمودن

کج مالیدن کج کاری نمودن

کج مالیده

Injustice

بي عدالتي بي حقيقتي بي انصافي

ناحق ناعادل بي عدل بي انصاف

نامقيد حق

مردم انكريز فرنكيان انكرس ادم هاي اولكا انكريز

بعضي عرب بحث ميكنند كه فرنكيان انقرش

از طايفه قرتش باشند جهت غسل نسبت ناحقهاي اما

دانشمندان اين قول را عبث و باطل ميدانند

فرنكيان انقرس چون بجزيره هرمز رفتند از جماعت

پرتكال داد را بياوردند و ايران داد حق نصف عشور

در بندر عباسي دارند

فرو بردن بلع کردن

بلع نموده فرو برده

بزانو نشستن رکوع نمودن

بزانو نشسته

اهل ایران و ترکستان و غیر مشرقیان چون بحضور

اکابر بنشینند بالای زانوها مینشینند از برای ادب و اما

اگر میان یاران و مصاحبان باشند پسرند

مینشینند

فرمودن امر نمودن سفارش کردن To enjoin, command

جوان شدن تازه شدن بحال جوانی شدن

ناپسند نامقبول disagreeable

شیو پایین تحت زیر

شتم سبت معاتبت Insult, abuse, upreach

دشنام دادن شتم کردن عیب کردن To abuse

مشتوم شتم خورده وقت کرفته Abused, railed at

ناحق بی عدل بی انصاف Unjust

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Inghiottire.	*Deglutire.*	Engloutir.	فرو بردن * بلع کردن * مبتلع نمودن * آواریدن *
Inghiottito.	*Deglutitus.*	Englouti.	بلع نموده * فرو برده * مبلوع ساخته شده *
Inginocchiarſi.	*In genua procumbere.*	S'agenoüiller.	بر زانو نشستن * رکوع نمودن * بر کبه نشستن *
Inginocchione.	*Flexis genibus.*	A genous.	بر زانو نشسته * بر کبه نشسته *
Gli Perſiani, Turchi, & altri levantini, ſedono inginocchiati avanti gli grandi, & con le gambe intrecciate avanti gli altri.	*Perſæ, Turcæ, cæterique Orientales flexis genibus coram magnatibus, coram aliis verò cruribus in modum crucis complicatis ſedent.*	Les Perſans les Turcs, & les autres levantins, s'aſſeyent ſur les genous en preſence des grands; mais en preſence d'autres perſonnes ils s'aſſeyent les jambes croiſées.	اهل ایران و ترکستان و غیر مشراقیان چون بحضور اکابر بنشینند بالای زانوها میمانند از برای ادب و اما اگر میان یاران و مصاحبان باشند سرند مینشینند———— *
Ingiongere.	*Iniungere.*	Enjoindre : ordonner.	فرمودن * امر نمودن * سفارش کردن *
Ingiovanirſi.	*Iuveneſcere.*	Rajeunir.	جوان شدن * تازه شدن * بحال جوانی رسیدن * نوشدن *
Ingiocondo.	*Iniucundus.*	Deplaiſant.	ناپسند * نامقبول *
Ingiù.	*Deorſum.*	En bas.	شیو * پایین * تحت * زیر * الی الهبط *
Ingiuria.	*Injuria.*	Injure.	شتم * سبت * مسبت * معاتبت * درن *
Ingiuriare.	*Injuriâ afficere.*	Injurier.	دشنام دادن * شتم کردن * مشبت نمودن * عیب کردن *
Ingiuriato.	*Injuriam paſſus.*	Injurié : affronté.	مشتوم * شتم خورده * دقت گرفته *
Ingiuſtamente.	*Injuſtè.*	Injuſtement.	ناحق * بی عدل * بی انصاف *
Ingiuſtitia.	*Injuſtitia.*	Injuſtice.	بی عدالتی * بی حقیقتی * بی انصافی *
Ingiuſto.	*Injuſtus.*	Injuſte.	ناحق * ناعادل * بی عدل * بی انصاف * نامنصف * نامقید حق *
Inglezi.	*Angli : Britanni.*	Anglois.	مردم انگریز * فرنکیان انکرس * ادمهای الکه انکریز *
Alcuni Arabi malamente pretendono che gl-Inglezi, chiamati dà loro (انقرش Anqreſç) ſiano d'ella ſtirpe di Mahometo, chiamata (قرش qoreſç).	*Contendunt perperam nonnulli Arabes Anglos eſſe de ſtirpe Mohammedis, ob colluſionem nominum* (انقرش *Anqreſç*) *id eſt, Angli;* & (قرش *qoreſç*) *ha familia Mahommedis.*	Quelques Arabes pretendent fort mal à propos que le Anglois ſoint de la race de Mahomed, pourl a s'impathie des noms (انقرش Anqreſç) c'eſt à dire Anglois, avec (قرش qoreſç) famille de Mahomed.	بعضی عرب بجهت بیعقلانه میکنند که فرنکیان انقرش از طایفه قرش باشند جهت سهل نسبت نامهای اما دانشمندان این قولرا عبث و باطل میدانند *
Gl' Inglezi pigliorno Hormus, per darlo al Rè di Perſia, per queſto hanno gius alla metà della dogana del Bander Abaſſi.	*Angli ob captam Hormuſii inſulam, à Luſitanis pro Rege Perſidis, jus ad medietatem vectigalis adepti ſunt in emporio Bander Abaſſi.*	Les Anglois ont droit à la moitié de la doüane du Bander Abaſſi; pour avoir pris Hormus pour le Roy de Perſe ſur les Portugais.	فرنکیان انکرس چون جزیره هرمز گرفتند از جماعت پرتکال و اورا بپادشاه ایران دادند حق نصف عشور در بندر عباسی دارند *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
L'Ambaſciatore Franceze della Conpagnia Reale Mr. de Jonchere, ſoſtituto d'il difonto Mr. Gueton, hebbe il paſſo nella corte di Perſia ſopra il Meſter Roolt Agente, & Ambaſciatore d'Inglaterra nel meze di Novembre 1674.	*Legatus Regiæ Societatis Galliæ D. de Jonchere, ſubſtitutus defuncti Dñi Gueton præcedentiam obtinuit in curiâ Perſicâ ſupra Dñum Roolt Agentem, & Legatum Angliæ: menſe Novembri 1674*	Mr. de Jonchere Ambaſſadeur de la Compagnie Royalle de France, ſubſtitut de feù Mr. Gueton euſt le pas dans la cour de Perſe ſur Meſtre Roolt Agent, & Ambaſſadeur pour l'Angleterre; au mois de Novembre: 1674.	سال از میلاد حضرت مسیح هزار و شش صد و هفتاد و چهار واز هجرة محمدية سنه هزار هشتاد و پنج ایلچی جماعت تجار که زیر پناه حضرت پادشاه فرنسه در هند وایران سوداگری میکنند قدم یافت بالای ایلچی پادشاه انقرس در مجلس عظیم پادشاه سلیمان والبته دست الحق باشد *
Ingordigia.	*Ingluvies: aviditas.*	Gloutonnerie gourmandiſe.	پرخوری * شراهت در خوردن * حرص در خوردن * شکم پرستی *
Ingrandire.	*Ampliare.*	Agrandir.	بزرگ کردن * کبیر ساختن * کبیر نمودن *
Ingraſſare.	*Pingue facere.*	Engraiſſer.	فربه کردن * چاق بسیار ساختن * سمین نمودن *
Ingraſſarſi.	*Pingue fieri.*	S'engraiſſer.	فربه شدن * چاق شدن * چربیدن *
Ingraſſare il terreno.	*Stercorare humum.*	Engraiſſer le terrein.	زمین مسمد کردن * سرگین در زمین گذاشتن * کود بر زمین دادن * زمین باوار پروراندن *
Ingraſſato.	*Pingue factus.*	Engraiſſé.	فربه شده * سمین شده * چربیده *
Ingratamente.	*Ingratè.*	Ingratement.	ازروی بیوفایی * بیوفایی *
Ingratitudine.	*Ingratitudo.*	Ingratitude.	بیوفایی * بیمعروفی * عدم المعروف * کفر نعمت *
Ingrato.	*Ingratus.*	Ingrat.	حق ناشناس * بیوفا * بیمعروف * کافر النعمة * ناسپاس *
Ingravidare.	*Gravidare.*	Engroſſer.	آبستن کردن * حامله نمودن *
Ingredienti.	*Partes ingredientes.*	Ingrediens.	اجزا * آلات * حاجات * حوایج *
Ingreſſo.	*Ingreſſus.*	Entrée.	مدخل * مدخل * در * راه *
Ingroſſare: ingroſſarſi.	*Craſſeſcere.*	Groſſir: devenir gros.	گنده - غلیظ - قلّه دار شدن *
Inguinaglia.	*Inguen.*	L'aine.	زهار * ورک *
Inhabile.	*Inhabilis.*	Inhabile.	نامستعد * ناقابل * بی استعداد * بی قابلیت * خشب *
Inhabilità.	*Inhabilitas.*	Inhabilité.	بیقابلیت * بی استعداد * بی روشن * بی لیاقت *
Inhabitabile.	*Inhabitabilis.*	Inhabitable.	نا آبادان * مهجور * خراب * ساکن نشدنی * نامعمور *
Inhibitione.	*Inhibitio.*	Inhibition: defenſe.	نهی * منع *
Inhoneſto.	*Inhoneſtus.*	Des-honeſte.	بی حشمت * غیر محشوم * مقبوح * شوخ * شوخ چشم *
Inhumanamente.	*Inhumaniter.*	Inhumainement: cruellement.	ازروی بی آدمیت * از بی انسانیت * بیرحمانه *
Inhumanità.	*Inhumanitas.*	Inhumanité.	بی آدمیت * عدم مروت * زیف * زیفت * تدّر *
Inhumano.	*Inhumanus.*	Inhumain.	بیمروت * بی آدمیت * بی انسانیت * بی ترحم * درّاکه *
Inhumidire.	*Humectare.*	Humecter.	تر کردن * مبلل ساختن * مرطب نمودن * ترطیب کردن *

سال از میلاد حضرت مسیح هزار و ششصد و هفتاد و چهار

و از هجرت محمدیه سنه هزار و هشتاد و پنج ایلچی

جماعت تجار که زیر پناه حضرت پادشاه فرنسه درند

پادشاه الفرنس در مجلس عظیم پادشاه سلیمان و البته

حسب الحق باشد

پرخوری شراهت در خوردن حرص در خوردن

a Glutton شکم پرستی

بزرگ کردن کبیر ساختن کبیر نمودن

فربه کردن چاق بسیار ساختن

فربه شدن چاغ شدن چربیدن

زمین سمد کردن سرگین در زمین گذاشتن

کوت بزمین دادن

فربه شده

Ungratefully از روی بیوفایی بیوفایی

Ingratitude, unthankfulneſs بیوفایی بیمعروفی عدم المعروف کفر نعمت

An ungratefull Person حق ناشناس بیوفا کافر نعمت ناسپاس

آبستن کردن حامله بودن

اجزا آلات

دخول مدخول در راه

گنده غلیظ

زهار ورک

نامستعد ناقابل بي استعداد بي قابلیت

بیقابلیت بي استعداد بي زنت بي لیاقت

ناابادان مهجور خراب ساکن نشدني نامعمور

نهي منع

بي حشمت غیرمحشوم مقبوح شوخ شوخ چشم

Inhumanly ازروي بي ادمیت ازبي انسانیت

Cruelty barbarity بي آدمیت عدم مروت

Cruel بیمروت بي ادمیت بي انسانیت

To moisten - Turkurdun ترکردن مرطب نمودن

ترطیب کردن

میبجی باشد بر سر اطفال بخته شود و اگر طفل
باین آب شسته بمیرد البته البته در بهشت میرود
زکاوه پاکیزه‌گی بی‌گناهی عصمت عفت — Innocence. Begunahee
بی‌گناه بزکاوة ازروی بریب بلا ذنب — Innocently harmlessly
مضلوماً مقهراً
احداث کردن نوساختن تازه ساختن ایجاد
تجدید نمودن
تجدید احداث حدوث
پیداکننده موجد محدث
بی‌شمار بی‌حساب بی‌عدد نامعدود
ناشنیده شده ناممنوع بگوش بسمع رسیده — unheard
طغیان کردن سیلاب
طغیان سیلاب غمر فیضان
قحطی کمی قلیلی پریشانی

رشده مبتلا گشته مرطوب نموده

عداوت دشمني مخاصمت خصومت

دشمن عدو خصيم مخاصم enemy

حسود خسار

ناحق شر بي عدالت بدي

بد شر ناراست

بجاي عوض بدل بمنزلت instead

بي عبور لايعبر

در هيچ جا در هيچ مكان در هيچ موضع

به هيچ وجه بهيچ طرز به هيچ نهج بهيچ وجه من الوجوه

اصلا قطعا

بي گناه معصوم بي خطا بي جرم ابار faultless innocent

پاک عفيف صاحب زينت

بدانكه مردم وزنان عجم خصوصا در اصفهان وشيراز

هرگاه كه بچه هاي ايشان معصومان بيمار افتاده

باشند ايشان را نزد حضرات پادريان فرنگ ميارند تا

انجيل مقدس را بالاي سرشان بخوانند وحسب

الاعتقاد اكثر موجب اين معالجه فقط صحت وسلامتي

ميابند خصوصا اكثر آن مبارك كه سر عظيم دين

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Inhumidito.	*Medefactus.*	Humecté.	تر شده * مبلّل گشته * مرطب نموده *
Inimicitia.	*Inimicitia.*	Inimitié.	عداوت * دشمنی * مخاصمة * خصومة *
Inimico.	*Innimicus.*	Ennemi.	دشمن * عدو * خصیم * مخاصم * بتیاره * بتبان * بستار * حسود * خشار *
Iniquità.	*Inquitas.*	Iniquité: méchanceté.	ناحق * شر * بی عدالت * شریر * بدی *
Iniquo.	*Iniquus.*	Inique: méchant.	بد * شر * ناراست * آثم * مأثم * ستمکر *
In luogo: in vece.	*Loco: vice.*	Au lieu: en place.	بجای * عوض * بدل * بمنزلت *
Innavigabile.	*Innavigabilis.*	Innavigable.	بی عبور * لایعبر *
In niun luogo.	*Nullibi.*	En nulle part.	در هیچ جا * در هیچ مکان * در هیچ موضع من المواضع *
In niun modo.	*Nullo modo: nullatenus.*	En aucune façon.	بهیچ وجه * بهیچ طرز * بهیچ نهج * بهیچ وجه من الوجوه * اصلاً * قطعاً *
Innocente.	*Innocens.*	Innocent.	بی گناه * معصوم * بی خطا * بی جرم * ابرار * زکی * پاک * عفیف * صاحب بریّت *
Sogliono gli Perſiani portare gli figliuoli Innocenti ammalati alli Miſſionarii, per far legere l'Evangelo ſopra loro teſta; & con quel preteſto molti ſono battezati nel caſo di pericolo evidente di morte. v: Farmac. perſic. nella pref. p. 8.	*Solent Perſæ Innocentes pueros ægrotantes deferre ad Miſſionarios noſtros, Evangelium ſacrum ſupra caput ipſorum legi poſtulantes; quo quidem prætextu baptizantur innumeri in evidenti mortis periculo conſtituti: v: in præf. noſtra Pharm. Perſ. p. 8.*	Les Perſans ont coûtume de porter leurs enfans innocens malades, à nos Miſſionnaires, pour leur faire lire l'Euangile ſur la tête; & à cette occaſion l'on en baptiſe une infinité dans le peril evident de mort: v: la pref. de nôtre Pharmac. Perſ. p. 8.	بد انکه مردان و زنان عجم خصوصاً در اصفهان و شیراز هرگاه که بچهای ایشان معصومان بیمار افتاده باشند ایشانرا نزد حضرات پادریان فرنگ میآرند تا انجیل مقدسرا بالای سر ایشان بخوانند و حسب الاعتقاد اکثر بموجب آن معالجه فقط صحت و سلامتی میابند خصوصاً اگر آب مبارک که سرّ عظیم دین مسیحی باشد بر سر اطفال ریخته شود و اگر طفل باید آب شسته بمیرد البته در بهشت میرود *
Innocentia.	*Innocentia.*	Innocence.	زکاوت * پاکیزگی * بی گناهی * عصمت * عفّت * بریّت *
Innocentemente.	*Innocenter.*	Innocemment.	بی گناه * بزکاوة * از روی بریّت * بلاذنب * مظلوماً * مقهوراً *
Innovare.	*Innovare.*	Innover.	احداث کردن نو ساختن * تازه ساختن * ایجاد — تجدید نمودن *
Innovatione.	*Innovatio.*	Innovation.	تجدید * احداث * حدوث *
Innovatore.	*Novator.*	Innovateur.	پیدا کننده * موجد * محدث *
Innumerabile.	*Innumerabilis.*	Innombrable.	بیشمار * بی حساب * بی عدد * نامعدود * لایعد *
In: v: diſubediente			
Inodito: inaudito.	*Inauditus.*	Inoüi.	شنیده نشده * نامسموع * بگوش — بسمع نرسیده *
Inondare.	*Inundare.*	Inonder.	طغیان کردن * سیلاب — مغمور — مغطی نمودن *
Inondazione.	*Inundatio.*	Inondation.	طغیان * سیلاب * غمر * فیضان * هیله *
Inopia.	*Inopia.*	Diſette.	قحطی * کمی * قلیلی * پریشانی *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Inopinatamente.	*Inopinatè.*	A l'improviſte.	ناگاه * غافلانه * بي خبر * ناديده * درحال غفلت * بي اطلاع *
Inopinato.	*Inopinatus.*	Inopiné : impreveû.	غافل شده * تغافل نموده * متغافل *
In ordine : apparecchiato.	*Promptus.*	En ordre : preſt.	حاضر * مهيّا * مستعد * حاضر باش *
In prezenza.	*Coram.*	En preſence.	بحضور * برابر * پيش * مقابل * روبرو *
In qualche modo.	*Aliquo modo.*	En quelque façon	بوجه من الوجوه * بيكي نوع من الانواع * به يكنهج *
In qualunque modo.	*Quomodocumque.*	De quelle maniere que ce ſoit.	بهر طور كه باشد * بهر نوع كه باشد * بهر وجه *
In quanto ſi pol.	*Quatenus eſt poſſibile.*	Autant qu'il eſt poſſible.	بقدري كه ممكن بوده باشد * علي قدر الاستطاعه *
In quanto à queſto.	*Quantum ad hoc.*	Quant à cellà.	درين باب * درباره اين * درباب اين معمله * در موجب اين *
Inquietare.	*Inquietare : perturbare.*	Inquieter.	رنجانيدن * پريشان نمودن * آزاردادن * مضطرب نمودن * اضطراب رسانيدن * قلق رسانيدن *
Inquieto.	*Inquietus.*	Inquiet.	مضطرب * پريشان * برهم شده * قلقناك شده *
Inquietudine.	*Inquietudo.*	Inquietude.	اضطراب * پريشاني * قلق * تاسه *
Inquirere.	*Inquirere.*	Rechercher.	تفحص كردن * تفتيش نمودن * تجسس كردن * پرسش كردن * وارسيدن * پرسيدن * استقصا فرمودن *
Inquiſitione.	*Inquiſitio.*	Inquiſition : recherche.	پرسش * تفتيش * تجسس * تفحص * بحث * استقصا *
Inquiſitore.	*Inquiſitor.*	Inquiſiteur.	تفتيش كننده * مفتش * پرسنده * متفحص *
Inſalata.	*Acetarium.*	Salade.	سلاطه ——————— *
Inſanguinare.	*Cruentare.*	Enſanglanter.	خون آلود كردن * بخون ملوث نمودن * غول ساختن *
Inſanguinato.	*Cruentatus.*	Enſanglanté.	خون آلود شده * بخون متلوث شده *
Inſano: pazzo.	*Inſanus : ſtolidus.*	Fol: foible d'eſprit	ديوانه * شوريده * مجنون *
Inſatiabile.	*Inſatiabilis.*	Inſatiable.	هميشه گرسنه * جوع دار * لايشبع * غير متشبع *
Inſatiabilità.	*Inſatiabilitas.*	Inſatiabilité.	جوع الكلب * گرسنگي دايمي * عدم الشبع *
Inſcrutabile.	*Inſcrutabilis.*	Inſcrutable.	بي تتبّع * لايتتبع * بلا استدرك * تتبع ناپذير *
Inſegnare.	*Docere.*	Enſeigner.	آموختن — ميآموزم * تعليم دادن * درس دادن *
Inſegnato.	*Edoctus.*	Enſeigné.	تعليم گرفته * آموخته * متعلم گرديده *
Inſenſibile.	*Inſenſibilis.*	Inſenſible.	بي حسّ * بغير حسّ * بلا حسّ * بيهوش * خرف *
Inſenſibilità.	*Inſenſibilitas.*	Inſenſibilité.	بي حواس * عدم الحواس *
Inſenſibilmente.	*Inſenſibiliter : ſenſim ſine ſenſu.*	Inſenſiblement.	بي خبرانه * بي اطلاع حواس *
Inſeparabile.	*Inſeparabilis.*	Inſeparable.	لازم به * متلازم باهم * غير منفصل * جدايي ناپذير *
Inſerire.	*Inſerere.*	Inſerer.	داخل كردن * درميان نهادن * توي گذاشتن *
Inſerrare: incarcerare.	*Includere in carcere*	Enfermer dans une priſon.	حبس كردن * محبوس نمودن * مسجون كردن * بند كردن *

ناگاه غافلانه بي‌خبر درحال غفلت

بي اطلاع

غافل شده تغافل نموده متغافل

حاضر مهيا مستعد حاضرباش

بحضور برابر پيش مقابل روبرو

بوجه من الوجوه بيک نوع من انواع بيک نهج

هرطورکه باشد بهرنوع که باشد بهروجه

هرقدرکه ممکن بوده باشد علي قدرالاستطاعت

دراين باب دربارهٔ اين درباب اين معامله

درموجب اين

رنجانيدن پريشان نمودن آزار دادن مضطرب نمودن

اضطراب رسانيدن قلق رسانيدن

مضطرب پريشان برهم شده — Unquiet, restless — muztarib, Perishan

اضطراب پريشاني قلق — Uneasiness, anguish of mind

تفحص کردن تفتيش نمودن تجسس نمودن

پرسش کردن پرسيدن پرسيدن استقصا نمودن

پرسش تفتيش تجسس تفحص استقصا

پرسش کننده پرسنده متفحص

سلاطه

خون آلود کردن بخون ملوث نمودن

خون آلود شده بخون متلوس شده

دیوانه شوریده مجنون

همیشه گرسنه جوع دایم

جوع الکلب گرسنگی دایمی

بی تنبع لاینبع تنبع ناپذیر

آموختن میآموزم تعلیم دادن درس دادن

تعلیم گرفته آموخته متعلم گردیده

بی حس بغیر حس بلاحس بی هوش خرف

بی حواس عدم الحواس

بی خبرانه بی اطلاع حواس

لازم به متلازم باهم غیر منفصل جدای ناپذیر

داخل کردن درمیان نهادن توی گذاشتن To put in, bring in, insert

حبس کردن محبوس نمودن To lock up in Prison. Hubs-curdun

Bund-curdun. بند کردن To lock up in a Prison

بی حیایی بی ادبی هرزه کاری بی عاری بی شرمی

از والی سفهی سفاهت

نامتعارف غیرمتعارف خلاف عادت غیرمکرر

غیرمنقطع لاینحل غیرمنحل

باختصار کلام محصل کلام مختصر الکلام

بی احتمال لایحتمل لایطاق علیه

از حد طاقت بدر

از حد احتمال بدر از حد احتمال و صبر بدر

ناستامل متنطفل

غلیظ کردن بقوام آوردن

بقوام آورده غلیظ نموده

وحی کردن ندا نمودن در دل انداختن

وحی ندا انکشاف

الهام کرده شده ملهم گردیده وحی کرده شده

kumin-a-sakhtan کمین ساختن کمین رت کردن To ... in ambush

غدر گاه ساختن

kumin-saz کمین ساز کمین کننده غدّار a treacherous ... man

کمین غدر کمین گاه غدر گاه Ambush, ...

همراه همپا معًا باهم متفق یکسر

عالي جنس موصوف

تولیه گرفتن متولي شدن مالک شدن ضابط شدن

ضبط نمودن متصرف گردیدن

تا حتّا الي

تا حال تا اینوقت تا این ساعت till this time

تا این محل

تا کي تا چه وقت تا چه محل how long?

تا کدام زمان

قرب خواهي کردن نزدیکي خواستن قرب جُستن

بي لذت نالزیز بي مزه بي طعم insipid

چربي شحم سمن

خواب دیدن واقعه حلم دیدن رویا to dream

هرزه کار بي ادب بي حیا بي عار اراذل

بي ادبانه هرزه کارانه بي حیانه بي شرمانه

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Inſidiare.	*Inſidiari.*	Dreſſer des embuches.	کمین ساختن * کمین راست کردن * غدره گاه ساختن *
Inſidiatore.	*Inſidiator.*	Inſidieux.	کمین ساز * کمین کننده * غدّار *
Inſidie.	*Inſidiæ.*	Embuches.	کمین * غدر * کمین گاه * غدره گاه * داستان *
Inſieme.	*Unà: ſimul.*	Enſemble.	همراه * همپاه * معاً * باهم * متفق * یکسر * به * اواز *
Inſigne.	*Inſignis.*	Inſigne.	عالی * جنس * موصوف *
Inſignorirſi.	*Potiri.*	S'emparer: ſe rendre Maiſtre.	تولیه کرفتن * متولی شدن * مالک شدن * ضابط شدن * ضبط نمودن * متصرف گردیدن *
Inſino.	*Uſque.*	Juſques.	تا * حتا * الی *
Inſin à hora.	*Uſque adhuc.*	Juſque à preſent.	تاحالا * تا اینوقت * تا این ساعت * تا این محال * تا این محلّ *
Inſin' à quando.	*Quoad uſque.*	Juſques à quand.	تاکی * تا چه وقت * تا چه محلّ * تا کدام محال * تا کدام زمان *
Inſinuarſi nella grazzia.	*Gratiam inire.*	S'inſinuer dans la faveur.	قرب خوای کردن * نزدیکی خواستن * قرب جستن *
Inſipido.	*Inſipidus.*	Inſipide.	بی لذت * نالذیذ * بی مزه * بی طعم *
Inſogna.	*Adeps: abdomen.*	Sein: graiſſe.	چربی * شحم * سمن *
Inſognare.	*Somniare.*	Songer: rever.	خواب دیدن * واقعه حلم دیدن * رویا — طیف دیدن *
Inſolente.	*Inſolens.*	Inſolent.	هرزه کار * بی ادب * بی حیا * بی عار * اراذل *
Inſolentemente.	*Inſolenter.*	Inſolemment.	بی ادبانه * هرزه کارانه * بی حیائه * بی شرمانه *
Inſolenza.	*Inſolentia.*	Inſolence.	بی حیای * بی ادبی * هرزه کاری * بی عاری * بی شرمی * ارادلی * سفیهی * سفاهت * تعنّت *
Inſolito.	*Inſolitus.*	Non accoûmé.	نا متعارف * غیر متعارف * خلاف عادت * غیر مکرّر *
Inſolubile.	*Inſolubilis.*	Inſoluble.	غیر منقطع * لاینحل * غیر منحلل *
In ſomma.	*Brevi.*	En ſomme: en un mot.	با ختصار کلام * محصّل کلام * مختصر الکلام *
Inſopportabile.	*Intolerabilis.*	Inſupportable.	بی احتمال * لایتحمل * لایطاق علیه * اشوب * ازحدّ طاقت بدر *
Inſopportabilmente.	*Intolerabiliter.*	Inſupportablement.	از احتمال بدر * ازحدّ احتمال و صبر بدر *
Inſperato.	*Inſperatus.*	Non attendu.	نامتاملّ * متغافل *
Inſpeſſire.	*Inſpiſſare.*	Epaiſſir.	غلیظ کردن * بقوام آوردن * تثخین کردن *
Inſpeſſito.	*Inſpiſſatus.*	Epaiſſi.	بقوام اورده * غلیظ نموده * تثخین ساخته شده *
Inſpirare.	*Inſpirare.*	Inſpirer.	وحی کردن * ندا نمودن * دردل انداختن *
Inſpiratione.	*Inſpiratio.*	Inſpiration.	وحی * ندا * انکشاف *
Inſpirato.	*Inſpiratus.*	Inſpiré.	الهام کرده شده * ملهم گردیده * وحی کرده شده *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Gli dotti Perſiani interpretano la parola (nazel نازل) cioè; diſceſo, parlando dell' Alcorano; non diſceſo realmente dal cielo; come crede il popolo; ma inſpirato da Dio.	*Doctores Perſæ per dictionem (Nazel* نازل*) non realiter deſcendiſſe Alcoranum de cælo intelligunt, juxta opinionem vulgi, ſed à Deo fuiſſe inſpiratum.*	Les Docteurs Perſans ſe diſtinguent du commun, pretendans que la parole (Nazel نازل) c'eſt à dire; deſcendù, parlant de l'Alcoran, ne veut point dire, deſcendù du ciel; mais ſeulement inſpiré de Dieu.	عالما و مدرسان ایران حرف نازل در بارهٔ قرآن مجید بمعنی مجازی ترجمه نمایند نه که بل فعل از آسمان نازل شده باشد حسب قول الخلایق بلکه بر سبیل انکشاف ووحی نوشته فایض آزن این قول بحث بسیار است *
Inſtabile.	*Inſtabilis.*	Changeant: inconſtant.	بی ثبات * بی اقرار *
Inſtabilità.	*Inſtabilitas.*	Inconſtance: inſtabilité.	بیقراری * بی ثباتی *
Inſtante.	*Inſtans: momentum*	Inſtant.	دم * لحظه * آن وقت * لمحه *
In inſtante.	*In inſtanti.*	En un inſtant.	درحال * فی الحال * همانندم * دریک لحظه * درآن * دریکلمحه *
Hebbi un trattato mirabile di medicina in lingua Araba; chiamato (Berou eſſaât برو الساعة) cioè; cura in inſtante.	*Mirabilem habui tractatum medicinalem Arabicè conſcriptum, cui titulus; (Berou eſſaât* برو الساعه*) id eſt; curatio in inſtanti.*	J'ay eû un traitté admirable de medecine, écrit en Arabe intitulé; (Berou eſſaât برو الساعه) c'eſt à dire; gueriſon, où cure en un inſtant.	درآنم در بصره یک رساله در طب مال عبد السعید حاکیم مسیحی مشهور از طایفهٔ خواجه سدان الصبی وان رساله هلبته عزیز باشد اکر عمل جرابر نامش باشد یعنی برو الساعة والله یعلم *
In quel inſtante.	*Eodem inſtanti.*	Au méme inſtant.	درهماندم * همان وقت * همان محل * دران وقت *
Inſtantemente.	*Inſtanter.*	Inſtamment.	بالحاح وابرام * بتمنی بسیار * بسماجة کلی * بالتماس بسیار * بتضرّع بسیار *
Inſtanza.	*Inſtantia.*	Inſtance.	تسبن * الحاح * ابرم * سماجه * التماس * تضرّع *
Inſtare: fare inſtanza.	*Inſtare: deprecari.*	Faire inſtance.	سماجة کردن * الحاح نمودن * ابرام کردن * التماس و تضرّع نمودن * جکی جکی کردن *
Inſtigare.	*Inſtigare.*	Inſtiguer.	اغوا کردن * غوی کردن * بردن * ورولانیدن * جنبدادن *
Inſtigatione	*Inſtigatio.*	Inſtigation.	اغوا * بدسلوکی * نصیحتی * جب *
Inſtigatore.	*Inſtigator.*	Inſtigateur.	غوی * اغوا کننده * جب ده *
Inſtituire.	*Inſtituere.*	Inſtituer.	قانون سلختن * بدعت نمودن * اختراع کردن *
Inſtitutione.	*Inſtitutio*	Inſtitution.	بدعت * قانون * اختراع * آیین *
Inſtinto naturale.	*Inſtinctus naturalis.*	Inſtinct naturel.	غری * طبع *
Inſtromento.	*Inſtrumentum.*	Inſtrument.	آلت * اوزار *
Inſtromento: ſcrittura.	*Inſtrumentum: ſcriptum.*	Inſtrument: acte authentique.	مثال * نوشته شرعی * مکتوب مشروع * دزنده * تمسک *
Inſtromenti mathematici.	*Inſtrumenta Mathematica.*	Inſtrumens de mathematique.	آلات ریاضی * آلات علم ریاضی *

علما و مدرسان ایران حرف نازل در باره قران محمد
معنی مجازی ترجمه نمانید که بل فعل از
آسما نازل شده باشد حسب قول اخلاقی بلکه بر
سبیل انکشاف و وحی نوشته فایضاً زد این قول بحث
بسیار است

بی ثبات بی قرار
بیقراری بی ثباتی Instability
دم لحظه ان وقت لمحه
درحال فی الحال همان دم در یک لحظه Immediately
در یک لمحه
خواندم در بصره یک رساله در طب ال عبد السعید
حکیم مسیحی مشهور از طایفه خواجه سندان
الصبی و آن رساله البته عزیز باشد الا عل برابر
نامش باشد یعنی بر والساعه والله یعلم

دربهان دم همان وقت همان محل دران وقت at that moment

بالحاح وابرام بتمني بسيار بسماجت كلي

بالتماس بسيار بتضرع بسيار

الحاح ابرام سماجت التماس تضرع

سماجت كردن الحاح نمودن ابرام كردن

التماس وتضرع نمودن جكي جكي كردن

اغوا كردن غوي كردن بردن

جب دادن

اغول بدسلوكي

غدي اغواكننده

قانون ساختن بدعت نمودن اختراع كردن

بدعت قانون اختراع آين

Khohee Tubbah خوي طبع ✓ *Instinct natural sense or motion*

الت اوزار

مثال نوشته شرعي مكتوب مشروع

آلات رياضي آلات علم رياضي

کنده کار نقاش قلمکار
کنده کاری نقش
بوجهی که بنوعی که بطرزیکه
دست نزده ملتمس نشده
درلوح نوشتن بر تخته کتابت کردن
طاوان چوب بست مسقف تخته پوشی
مشق موسیقی مقام وترنم مشق دایره مشق دف
کتابهارا مشق موسیقی بسیار در اصفهان دیدیم واما
باید دانست که اهل ایران وغیر مشرقیان گویا
چنین این علم دارند وفرنگیان اورا باوج اکمال
بردند ودر شهر دار السلطنت پادشاه فرنسه پاریس
بسیار ازین جنس کتاب بردند لیکن علما انهارا
مترجم کردیده چون سهل بودند هیچ نفع نیافتند
تمام اکمال کاملیت
پاک پاکیزه کی زکات طهارت سیرت

علمای ایران قدیم آلات ریاضی عزیز دارند چون کره‌ای
ارضی و فلکی باز سهل وقت است که از زبدة الفضلا
پادریان فرنگ ترکیب و عمل و برهانهای پرگار ربعه
متناسبه آموخته شدند ایضاً از هدایت ایشان بنا.
کردند مطالعه و غیبت علم رصد فرنگی که مستعمل باشد
باشد بر جدوال چند جیب و کوس و خارج و سهم
برسم عاداد

تعلیم دادن آموختن تربیت نمودن درس دادن
تعلیم تربیت آموزی درس
آموخته شده تعلیم گرفته متعلم گردیده
بالا فوق
هجوم کردن حمله کردن تهجم نمودن
حمله هجوم تهجم هاجم
شکست ناپذیر لاینغلب غیر مغلوب
پر دماغ شدن متکبر مغرور گردیدن
کنده کاری کردن نقش و تراش کردن

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
La ſfera, gli globi, & l'Aſtrolabio ſono più communi frà i Perſiani che frà noi: hanno nuovamente imparato dalli noſtri miſſionarii la compoſitione, l'uſo, & le demonſtrazioni del compaſſo di proportione: & le tavole d'i ſinus, & d'i logaritmi.	*Sphæra, globi, & aſtrolabium communioris uſus ſunt apud Perſas, quam apud noſtrates: recenter autem didicerunt à Miſſionariis noſtris compoſitionem &, uſum & demoſtrationes circini gallilai aut Henrionis: tùm etiam tabulas ſinuum, & logarithmorum.*	La ſphere, les globes, & l'aſtrolabe s'ont de plus commun uſage parmy les Perſes, que parmy nous: ils ont auſſi nouvellement appris de nos miſſionaires la compoſition l'uſage, & les demonſtrations du compas de proportion: comme auſſi les tables des ſinus & des lagarithmes.	عالمهاي ايران قديم الآت رياضي عزيز دارند چون كرهاي ارضي وفلكي باز سهل وقت است كه از زبدة الفضلا پادريان فرنك تركيب وعمل وبرهانهاي پرگار اربعه متناسبه اموخته شدند ايضا از هدايت ايشان بنا كردند بمطالعه ورغبت علم رصد فرنكي كه مستعمل باشد بر جدوال چند جعيب و كوس و خارج و سهم ذو سهم عادات *
Iſtruire.	*Inſtruere.*	Inſtruire.	تعليم دادن * اموختن * تربيت نمودن * درس دادن *
Inſtruttione.	*Inſtructio.*	Inſtruction.	تعليم * تربيّت * آموزي * درس *
Inſtrutto.	*Inſtructus.*	Inſtruict.	اموخته شده * تعليم كرفته * متعلّم كرديده *
In-ſù.	*Surſum.*	En-haut.	بالا * فوق *
Inſultare.	*Inſultare: impetum facere.*	Inſulter.	هجوم كردن * حمله كردن * تهجم نمودن *
Inſulto.	*Impetus.*	Inſulte.	حمله * هجوم * تهجّم * هجم *
Inſuperabile.	*Inſuperabilis.*	Inſurmontable.	شكست ناپذير * لاينغلب * غير مغلوب *
Inſuperbirſi.	*Superbire.*	S'en orgueillir.	پر دماغ شدن * متكبّر ـ مغرور كرديدن * بزركي فروختن *
Intagliare.	*Cœlare: incidere.*	Entailler: decouper.	كنده كاري كردن * نقش وتراش كردن *
Intagliato.	*Cœlatus: inciſus.*	Entaillé: decoupé	كنده * تراشيده * بقلم ساخته * بقلم منقوش نموده *
Intagliatore.	*Cœlator.*	Graveur: ſculpteur: decoupeur.	كنده كار * نقاش * قلم كار *
Intaglio.	*Cœlatura.*	Entaillûre.	كنده كاري * نقش *
In tal guiza che.	*Adeò ut: ità ut.*	De façon que.	بتوجهي كه * بنوعي كه * بطرزي كه *
Intatto: v. puro.			
Intatto: non tocato.	*Intactus.*	Qui n'a pas été touché.	دست نزده * ملتمس نشده * غير ممسوس * مهر *
Intavolare nel libro.	*Immatriculare: albo inſcribere.*	Enregiſtrer.	در لوح نوشتن * بر تخته كتابت كردن *
Intavolatura.	*Coaſſatio: contabulatio.*	Echafaudage.	طاوان * چوب بست * مسقف * تخته پوشي *
Intavolatura muſicale.	*Delineamentum muſicale.*	Tablatûre de muſique.	مشق موسقي * مقام و ترنم * مشق دايره * مشق دف *
Viddi in Iſpahan d'i belliſſimi libri d'intavolatura per cantare, & per ſuonare gl'iſtrumenti: alcuni portò di là in Parigi il famoſo Mr. de la Croix interprete dèl Rè.	*Vidi Aſpahani egregios muſica libros, tùm ad voces, cùm ad inſtrumenta concinnatos. Illinc ſelectos quoſdam aſportavit Lutetiam famoſus D. de la Croix Chriſtianiſſimi Regis interpres.*	J'ay veu dans Iſpahan pluſieurs beaux livres de tablatûres à voix, & à inſtrumens: le fameux Mr. de la Croix, interprete du Roy en choiſit quelques uns, qu'il à apporté à Paris.	كتابهارا مشق موسقي بسيار در اصفهان ديدم و اما بايد دانست كه اهل ايران و غير مشرقيان كويا چنين اين علم دارند و فرنكيان اورا باوج اكمال بردند و در شهر دار السلطنة پادشاه فرنسه پاريس بسيار از اين جنس كتاب بردند ليكن عالما انهارا مترجم كرديده چون سهل بودند هيچ نفع نيافتند *
Integrità: perfettione.	*Integritas: perfectio*	Integrité: perfection.	تام * اكمال * كامليت *
Integrità: purità.	*Integritàs: puritàs.*	Integrité: pureté.	پاكي * پاكيزه كي * زكوة * طهارت * نظافه * سيرت *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Intelletto.	*Intellectus.*	Entendement.	عقل * خرد * ادراك * هوش * فهم * نهي *
Intelligenza.	*Intelligentia.*	Intelligence.	فهم * ادراك * درك * عقل * روح *
Intelligenza prima.	*Intelligentia prima.*	Intelligence premiere.	عقل اول * دوك اوّل * خرد اوّلي *
Intelligenza: lega.	*Fœdus: compromiſſum.*	Intelligence: accord.	پيمان * عهد * اتفاق * پيمان *
Intelligenze.	*Intellgentiæ.*	Les intelligences.	عقول * ارواح *
Intelligente.	*Intelligens.*	Intelligent.	عاقل * فهميده * واقف * بخرد * تيهور *
Intelligibile.	*Intelligibilis.*	Intelligible.	ادراك پذير * قابل ادراك * فهمي دني * معلوم شدني *
Intelligibilmente.	*Intelligibiliter.*	Intelligiblement.	ظاهراً * صريحاً * واضحاً *
Intemperante.	*Intemperans.*	Intemperant.	بي پرهيز * بي قناعت * ناقانع *
Intemperanza.	*Intemperantia.*	Intemperance.	بي قناعتي * بي پرهيزي * عدم القناعة *
Noſtro modo di mangiare, & bere paſſa in levante per intemperanza.	*Noſtra in victu, & potu norma, apud orientales intemperantia reputatur.*	Noſtre regime de vie pour le boire, & pour le manger paſſe pour intemperance dans le levant.	ماكول ومشروب فرنكيان نسبت باهل شرك يعني هند ايران و تركستان افراط مينمايد وچون اينها سفره مابچند بدن رنك طعام وشراب اكراشته ببينند خبران ومات ميمانند *
Intemperie dell' aere.	*Aeris intemperies.*	Intemperature de l'air.	تغير هوا * عدم اعتدال و فساد هوا *
E rara nelle provincie meridionali di Perſia, douê ſi gode quaſi ſempre d'una ſerenità, & ſiccità mirabile: ſpeſſe volte gli animali morti in luogo di putre farſi ſi ſeccano.	*Rara in partibus meridionalibus Perſidis, ubi continua fermè viget ſerenitas & aëris ſiccitas; ità ut non raro animalium cadavera potius deſiccenter, quam putreſcant.*	Elle eſt rare dans les provinces meridionales de Perſe, où l'on jouït (pour ainſi dire) d'une eternelle ſerenité, & d'un air ſec; qui bien ſouvent deſſeiche les charognes dans les ruës ſans les corrompre.	در ديار عراق و فارس بسيار معتدل است چنانچه اكثر اوقات لاشهاي حيوانات در ميان شوارع افتاده نميكندند ونميپوسند بلكه خشك كردند *
Intamperie del corpo.	*Corporis intemperies.*	Intemperie du cors.	تغير حال بدن * فساد حال بدن *
Intempeſtivo.	*Intempeſtivus: extemporaneus.*	Hors de temps.	بيوقت * خارج الوقت * بغير وقت *
Intendente: prefetto.	*Præfectus.*	Intendant.	سركرده * سركار * بالا كار * صاحب اختيار * سردار *
Intendere.	*Intelligere.*	Entendre.	فهميدن — ميفهمم * فهم كردن * درك كردن * مفهوم نمودن * يافتن * چفتن * خميدن *
Intenderſi l'un l'altro.	*Simul concurrere.*	S'entendre l'un avec l'aure.	باهم اتفاق داشتن * بايكديكر متفق شدن * باهم متابعت نمودن *
Intenerirſi di pietà.	*Pietate tangi.*	S'attendrir de pieté.	ترحم نمودن * دل نرم شدن * رحيم دل شدن *
Intenerito.	*Maceratus.*	Attendri.	ملايم شده * نرم كرديده * لبيد شده *
Intenſo.	*Intenſus.*	Intenſe: vigoureux.	شديد * قوي * سخت *
Intenſamente.	*Intenſè.*	Intenſivement: fortement.	بشدة * سخت بسيار * بنهايت *
Intentione.	*Intentio.*	Intention.	نيّت * قصد * مراد * مطلب * مقصد *
Intento: ſollecitó.			

In-

عقل خرد ادراک هوش

فهم ادراک درک عقل روح

عقل اول درک اول خرد اولی

عهد عقد اتفاق پیمان

عقول ارواح

عاقل فهمیده واقف

ادراک پذیر قابل ادراک

ظاهرا موضحا واضحا

Intemperance, excess - Bu kanatt بی پرهیز بی قناعت ناقانع

بی قناعتی بی پرهیزی عدم القناعة

ماکول و مشروب فرنگیان نسبت باهل شرق یعنی هند

ایران و توران و ترکستان افراط مینماید و چون اینها سوه

ما چندین رنگ طعام و شراب افراشته ببینند حیران

و مات میمانند

تغیر هوا عدم اعتدال و فساد هوا

هوا دیار عراق و فارس بسیار معتدل است چنانچه اکثر

اکثر اوقات لاشهای حیوانات در میان شوارع افتاده نمیگندند

و نپوسند بلکه خشک کردند

تغیر حال بدن   فساد حال بدن

بیوقت   خارج الوقت   بغیر وقت

سرکرده   سرکار   بالاکار   صاحب اختیار   سردار

فهمیدن   می فهم   فهم کردن   درک کردن

مفهوم نمودن   یافتن   خمیدن

باهم اتفاق داشتن   بایکدیگر متفق شدن

باهم متابعت نمودن

ترحم نمودن   دل نرم شدن   رحیم دل شدن

ملایم شده   نرم گردیده

شدید   قوی   سخت

بشدت   سخت   بسیار   بنهایت

نیت   قصد   مراد   مطلب   مقصد

باطني درون دروني

الصميم دل نهاد

اهمال نموده موقوف گرديده

موقوف گذاشتن اهمال نمودن

اهمال تغافل توقف

الحاح كردن التماس ودرخواست نمودن

تاخير كردن موقوف داشتن اهمال وتوقف نمودن

داخل شدن مداخله نمودن ميانجي كردن

ميانجي گري توسط

متوسط ميان افتاده

تفسير كردن ترجمه شرح نمودن

بيان تفسير شرح معني

كلمه چي ترجمان دلماچ

معتدل گردیدن نیم گرم شدن

باعتدار رسیدن بحد وسط رسیدن

معتدل شده نیم گرم شده

باعتدال رسیده حد وسط رسیده

شاه بیت

شفاعت کردن استدعا نمودن

شفاعت استدعا

شفیع شفاعت کن ورنا ورقان

قورغ منع نهی

نهی کرده شده ممنوع نموده

Tamah-dar طمع دار طمع کار طامع Interested, covetous avaricious man

نفع فایده ربح مراجه advantage, profit

سود نفع فائده مرابحه ربح فرع حاصل
بر قول و تمسک و سند زر که شرط سود و مرابحه غیر
مشروع شده باشد نزد دیوان حاکم خواه مسیحی و
خواه محمدی حرام و باطل است لیکن بین
سوداگران چنین نوشتجات بحضور ملک التجار روا دارند

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Intepidirſi.	*Tepeſcere.*	S'atiedir.	نیم گرم شدن * معتدل گردیدن * ساخن شدن * باعتدال رسیدن * بحدّ وسط رسیدن *
Intepidito.	*Tepefactus.*	Atiedi.	معتدل شده * نیم گرم شده * ساخن کردیده * باعتدال رسیده * حدّ وسط رسیده *
Incercalario: verſo.	*Carmen intercalarium.*	Vers intercalaire.	شاه بیت *
Intercedere.	*Intercedere.*	Interceder.	شفاعت کردن * استدعا نمودن *
Interceſſione.	*Interceſſio.*	Interceſſion.	شفاعت * استدعا *
Interceſſore.	*Interceſſor.*	Interceſſeur.	شفیع * شفاعت کن * ورنان * ورقان *
Interdetto: prohibitione.	*Interdictio.*	Interdit: defence.	قروغ * منع * نهي *
Interdetto: vietato	*Interdictus.*	Interdict.	نهي كرده شده * ممنوع نموده * قروغي شده *
Intereſſato.	*Avidus propriæ utilitatis.*	Intereſſé.	طمع دار * طمع کار * طامع * طموع *
Intereſſe: utile.	*Vtilitas.*	Intereſt: utilité.	نفع * فایده * ربح * مرابحة *
Intereſſe di danaro.	*Pecuniarum proventus.*	Intereſt de l'argent.	سود * نفع * فایده * مرابحه * ربح * فرع * حاصل *
Ogni intereſſe di danaro è illecito n'i tribunali ordinarii Mahometani; per tanto gli trattati marcanti li vanno in prima inſtanza à la borza, avanti il prefetto d'i mercanti; (Melek el touggiar) doue ſono tolerati.	*Omne lucrum ſupra ſortem coram judicibus Mohomedanis eſt illicitum: propterea mercantilia commercia pro primâ inſtantiâ penes mercatorum præfectum devolvuntur: qui vocatur (Melek el tuggiar:) hic tolerantiâ utitur.*	Tout intereſt d'argent eſt illicite devant les juges ordinaires Mahometans: mais l'on a recours en premiere inſtance à la bourſe, par devant Mr. le Prevôt des marchans (Melek el touggiar) qui tolere les traittez, qui reſſentent l'uſure.	هر قول و تمسّک و سند زر که بشرط سود و مرابحه غیر مشروع شده باشد نزد دیوان حاکم خواه مسیحی و خواه محمدی حرام و باطل است لیکن بیمن سوداگران چنین نوشتجات بحضور ملک التجّار روا دارند *
Interiore: interno.	*Internus.*	Interieur: interne.	باطني * درون * درونی *
Interiore: animo.	*Animus.*	Interieur: eſprit.	الضمیر * دل * نهان *
Intermeſſo: interrotto.	*Intermiſſus: interruptus.*	Interrompû.	اهمال نموده * موقوف گردیده *
Intermettere: interrumpere.	*Intermittere: interrumpere.*	Interrompre.	موقوف گذاشتن * اهمال نمودن *
Intermiſſione.	*Intermiſſio.*	Intermiſſion.	اهمال * تغافل * توقف *
Interpellare.	*Interpellare.*	Sommer: requerir: prier.	الحاح کردن * التماس و استدعا نمودن *
Interporre.	*Interponere.*	Interpoſer: entremettre.	تاخیر کردن * موقوف داشتن * اهمال ترقف نمودن *
Interporſi.	*Interponere ſe.*	S'entremettre: ſe meler.	داخل شدن * مداخلة نمودن * میانچي کردن *
Interpoſitione.	*Interpoſitio.*	Interpoſition: entremiſe.	میانچي گري * توسّط *
Interpoſto.	*Interpoſitus.*	Interpoſé: entremis.	متوسط * میان افتاده * میانچي *
Interpretare.	*Interpretari.*	Interpreter.	تفسیر کردن * ترجمه شرح نمودن *
Interpretatione: dichiaratione.	*Interpretatio.*	Interpretation: declaration.	بیان * تفسیر * شرح * معني * وضح *
Interprete.	*Interpres.*	Interprete.	کلمه چي * ترجمان * دل ماچ *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Quattro ſette Mahometane differenti non circa la radice, mà circa gli rami (come dicono) della lege, ſono fondate ſopra quattro famoſi interpreti: chiamati volgarmente; (Maleki, Sciafaï, Hanbeli, Hanifi.)	*Quatuor ſectæ Mohammedanæ, quæ non circa radicem ſed circa ramos legis (ut efferunt) verſantur, totidem innituntur famoſis interpretibus; qui vulgò; (Maleki, Sciafaï, Hanbeli, Hanifi.)*	Les quatre ſectes des Mahometans qui ſont contraires non touchant la racine, mais touchant les branches de la loy (comme ils diſent) ſont appuyées ſur quatre interpretes appellez (Maleki, Chafaï, Hanbeli, Hanifi.)	مذاهب الفروعيين المختلفين في الاحكام الشرعية و المسايل الاجتهادية فالمشهورة منها اربعة مذهب مالك بن انس ومذهب محمد بن ادريس الشفعي و مذهب احمد بن حنبل و مذهب ابي حنيفه النعمان بن ثابت *
Interrogare.	*Interrogare.*	Interroger.	پرسيدن * سوال كردن * استفهام نمودن *
Interrogatione.	*Interrogatio.*	Interrogation.	سوال * پرسش * استفسار *
Interrogato.	*Interrogatus.*	Interrogé.	سوال كرده شده * سوال نموده * مسئول *
Interrompere: diſturbare.	*Turbare: interrumpere.*	Interrompre: détourner.	پريشان كردن * باطل – معطل * منع نمودن *
Interrompere il diſcorſo.	*Interrumpere ſermonem.*	Interrompre le diſcours.	گفت وگو برطرف كردن * مصاحبت قطع نمودن * لغو باطل كردن * متكلّم * پريشان گردانيدن *
La converſazione con Perſiani, & Turchi è grave; & ſenza tumulto: ſono cauti ſopra tutto di non interrompere il diſcorſo.	*Converſatio inter Perſas, & Turcas gravis omnino; & abſque tumultu: cavent autem potiſſimùm ne ſermonem interrumpant.*	La converſation avec les Perſes, & les Turcs eſt fort grave, & ſans tumulte: ils ſont circonſpects ſur tout pour n'interrompre jamais le diſcours.	مصاحبت با مردم ايران وتركستان كم صفا دارد چنانچه طبيعة ايشان مايل بهيبت است اما اهل ادب بسيار سرحساب اند تا متكلّم را پريشان نكردانند *
Interrompere il cominciato.	*Suſceptum opus interrumpere.*	Interrompre l'entrepriſe.	واگذاشتن * پس انداختن * اهمال نمودن *
Interrottamente.	*Interruptè.*	Avec interruption	نوبت نوبت * گاه بيگاه * دفعه دفعه *
Interrotto.	*Interruptus.*	Interrompù.	زجر نموده * پس انداخته * اهمال نموده *
Interſecare.	*Interſecare.*	Entre-couper.	قطع كردن * ميان بريدن *
Interſtitio di tempo.	*Interſtitium.*	Intervalle de temps.	اثناي * مابين * بين *
Intertenere: ritardare.	*Retardare.*	Retenir: retarder.	نگهداشتن * واداشتن *
Intervenire.	*Accidere: evenire.*	Arriver.	واقع شدن * دوچار شدن * روي دادن *
Intervenire: occorrere.	*Occurrere.*	Rencontrer.	دوچار شدن * راست شدن * ملاقات نمودن *
Inteſo.	*Auditus.*	Oüi: entendù.	شنيده شده * مسموع گرديده * بسمع رسيده *
Inteſſimento.	*Textura.*	Tiſſure.	بافتني * جولاهي حياكت *
Inteſſere.	*Intexere.*	Entrelaſſer: brocher.	بافتن – ميبافم * جولاهي كردن * حياكت كردن *
Inteſſuto.	*Intextus.*	Entrelaſſé: entremelé.	بافته شده * حياكت نموده * جولاهي شده *
Inteſtare.	*Adornare: impellere.*	Enteſter.	درد سر دادن * سرگيجانيدن * دحف كردن *
Inteſtato.	*Adornatus: impulſus.*	Enteſté.	سرگيجيده * سرگردان شده *
Inteſtini.	*Ilia.*	Flancs: inteſtins.	روده * امعا * مصران * مصير * ليقلو * تهي گاه *
Intieramente.	*Integrè.*	Entierement.	باتمام * بكمال * صحيحاً * بالكلّية *

مذاهب الفروعيين المختلفين في الاحكام الشرعيه
والمسايل الاجتهاديه فالمشهورت منها اربعت مذهب
مالک بن انس و مذهب محمد بن ادریس الشافعي
ومذهب احمد بن حنبل و مذهب ابي حنيفه
النعمان بن ثابت

ص

پرسیدن سوال کردن استفهام نمودن
سوال پرسش استفسار
سوال کرده شده سوال نموده
پریشان کردن باطل معطل منع نمودن
گفت وگو برطرف کردن مصاحبت قطع نمودن
لغو باطل کردن متکلم پریشان کردانیدن
مصاحبت با مردم ایران و ترکستان کم صفا دارد
چنانچه طبیعت ایشان مایل بهیبت است اما اهل ادب
بسیار حساب اند تا متکلم را پریشان نکردانند

واگذاشتن پس انداختن اهمال نمودن

نوبت نوبت گاه بگاه دفعه دفعه

رجوع نموده پس انداخته اهمال نموده

قطع کردن میان بریدن

اثنای مابین بین

نگهداشتن واداشتن

واقع شدن دوچار شدن روی دادن

دوچار شدن راست شدن ملاقات نمودن

شنیده شده مسموع گردیده بسمع رسیده

بافتنی جولاهی حیاکت

بافتن میبافم جولاهی کردن حیاکت کردن

بافته شده حیاکت نموده جولاهی شده

دردسر کردن

سرگجیده سرگردان شده

روده امعا مصران مصیر لیقلو تهی گاه

باتمام بکمال بالکلیه

موکوم گردیده مساشده

تاب ناپزیر طاقت ناپزیر صبر ناپزیر

نغمه گیری کردن مقامات بترنم درآوردن

پیش خوانی کردن

دیوار اندود کردن دیوار مالیدن دیوار لطتین کردن

قعده دارند در الکای عجم که چون گچکاری تمام

شود ورق زر بالای روی دیوار میدمند تا خوش نما تر

نما گردد و سخت یکورق زر یک نوع از سنگ

طلق باشد که بعربی کوکب الارض نیز خوانند

دوچار شدن بهم رسید آمدن برخوردن

زده شدن خوردن

دور پیرامن دردور حوالی فی حواله گرداگرد

پیچیدن باهم پیچ کردن ملفوف نمودن

زهر دادن سم خوراندن مسموم نمودن

بایکدیگر باهم بین فیمابین بینهما

تمام صحیح تمام کامل

اعلام اطلاع ظاهر علانی اظهار نمودن

ترسانیدن ترسان ساختن

باطنی اندرونی خرگاه

نهادن تویی کردن زدن

قلیه مطبخی ترید

قلیه و مطبخی بسیار میسازند خواه مردم عجم و خواه

اهل هند اما ترکیب ایشان نسبت کمتر بطبخ

دارد بلکه بیشتر ترکیب طب مینمایند خصوصاً هر

گاه که نوای خرداو سماق و تمر هندی هنک سبز و

پیش خشکیده بنهند اما این قعده مخصوص

مجوسیان هند باشد

نهاده شده زده شده

نام نهادن انگاشتن تسمیه رسم کردن

سرنامه تسمیه رسم

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Intiero.	*Integer.*	Entier.	تمام * صحیح * تام * کامل * اسبری *
Intimare.	*Intimare.*	Intimer.	اعلام - اطلاع - ظاهر - علانی - اظهار نمودن *
Intimidare.	*Terrere.*	Intimider.	ترسانیدن * ترسان ساختن * تخویف نمودن *
Intimo.	*Intimus: intrinſecus*	Intime: interieur.	باطنی * اندرونی * خبرگاه *
Intingere.	*Intingere.*	Tremper.	نهادن * تری کردن * زدن *
Intingolo.	*Embamma.*	Sauſſe.	قلیه * مطنجن * ترید *
Gli Perſiani, & gl'Indiani fanno aſſai buoni intingoli, quelli là adoprano volontieri il ſumac, la moſtarda & il tamarindo: & queſti ancora ſi ſervono ſpeſſo d'uno ò due grani di aſſa foetida, & anſi del napello ſecco.	*Non ingrata parant embammata, ſeu condimenta Perſæ, & Indi: utuntur illi ſumaco, ſeu Rhoe libentius; & ſinapi & tamarindis; hi vero identidem unum aut alterum granum aſſæ fœtidæ etiam adhibent, quin immò napellum deſiccatum; quem ipſemet quaſi aromata comedi.*	Les Perſes, & les Indiens font d'aſſez bonnes ſauſſes; & outre le ſumac, & le tamarinde; d'ont ceux-là ſe ſervent fort volontiers, ceux-cy ſe ſervent encore d'un peù de l'aſſa fœtida, & du Napel deſſeiché comme des autres aromates.	قلیه و مطنجن بسیار میسازند خوراه مردم عجم و خوراه اهل هند اما ترکیب ایشان نسبت کمتر بطبیخ دارد بلکه بیشتر ترکیب طب مینماید خصوصا هر گاه که سوای خردل و سماق و تمر هندی هنگ نیز و بیش خشکیده بنهند اما این قده مخصوص مجوسیان هند باشد *
Intinto.	*Intinctus.*	Trempé.	نهاده شده * زده شده *
Intitolare.	*Titulum affigere: inſcribere.*	Intituler.	نام نهادن * اسم گذاشتن * تسمیه - رسم کردن *
Intitulatione.	*Nuncupatio: inſcriptio.*	Inſcription: intitulation.	سرنامه * تسمیه * رسم *
Intitulato.	*Nuncupatus: inſcriptus.*	Intitulé.	مرسوم گردیده * مسمّا شده *
Intolerabile.	*Intolerabilis.*	Intolerable.	تاب ناپذیر * طاقت ناپذیر * صبر ناپذیر *
Intonare il canto.	*Intonare cantum: præcinere.*	Entonner le chant	نغمه گیری کردن * مقامات بترنم در آوردن * پیش خوانی کردن *
Intonicare un muro.	*Murum incruſtare*	Enduire: crépir une muraille.	دیوار اندوده کردن * دیوار مالیدن * دیوار لطش نمودن *
Sopra l'intonicatura di geſſo ſoffiano in Perſia certo polvere, overo ſquamma di pietra di talco, chiamata (zer varaq) cioè; argento fogliato.	*Inſufflant Perſæ in parietem gypſo linitum pulverem, ſeù ſquammam petræ talci: quam vocant (zer varaq) id eſt; argentum foliatum.*	L'on ſouffle ſur le mur enduit de plâtre certaine poudre en écailles d'une pierre de talc, qu'ils appellent en leur Perſan (zer varaq) c'eſt à dire, argent en feüille.	قدری دارند در الکای عجم که چون گچکاری تمام شود زر ورق بالای روی دیوار هم بدمند تا خوش نماتر کرده و شاید که زر ورق یک نوع از سنگ طلق باشد که بعربی کوکب الارض نیز خوانند *
Intoppare: imbattere.	*Incurrere: occurrere.*	Rencontrer.	دوچار شدن * بهم راست آمدن * برخوردن *
Intoppare: urtare.	*Offendere.*	Chopper: trébucher.	زده شدن * خوردن *
Intorcia: v; face.			
Intorno.	*Circa: circum.*	A l'entour.	دور * پیرامن * در دور * حوالی * دی حواله * گرداگرد *
Intortigliare.	*Tordere.*	Entortiller.	پیچیدن * باهم پیچ کردن * ملفوف نمودن *
Intoſſicare.	*Venenare: veneno inficere.*	Empoiſonner.	زهر دادن * سم خوراندن * مسموم نمودن *
Intrambi.	*Ad invicem.*	Entre eux: entre l'un & l'autre.	بایکدیگر * باهم * بین * فیما بین * بینها *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Intraprendere.	*Suſcipere.*	Entreprendre.	پیش گرفتن * شروع عمل – مباشرت – استیناف کار نمودن *
Intraprenditore.	*Suſceptor.*	Entreprenneur.	سردار * مباشر * بالاکار * سرکار *
Intrare.	*Ingredi : intrare.*	Entrer.	اندرون رفتن * داخل شدن * توی رفتن * دخول نمودن *
Intrata.	*Ingreſſus : aditus.*	Entrée.	دخول * سرراه * در *
Intrata : rendita.	*Proventus : cenſus.*	Rente : revenù.	درآمد * محصول * تحصیل * عواید * ایراد *
L'intrata annua del Rè di Perſia è d'incirca ſettecento milla Tomani, cioè; 28 millioni di lire, à raggione di 40 lire per tomano : ſua armata ordinaria è d'incirca 40 M: huomini, & ſuo teſoro conſiſte in un milliare in circa di piatti d'oro chiamati (lengheri) d'i quali ogni uno con ſuo coperchio vale incirca 300 Tomani; ſono d'unque 300: milla Tomani; altri cento milla Tomani in Candelieri, Lampade, & altri utenſili d'oro : s'aggiunge per altri prezioſi mobili 400 M: Tomani: ſono 800 M: Tomani : tutto viene à 32 millioni di lire : non credo poi in buona fede che le gioie arrivino à ſimile valore : ecco la vera Idea delle ritchezze d'il Rè di Perſia.	*Proventus annuus Regis Perſidis circiter eſt 700000 tomanorum, ſeu 28 millionum librarum, ità ut tomanus 40. libris æquivaleat: exercitus ordinarius vix quadraginta hominum millibus conſtat: Theſaurus verò potiſſimùm conſiſtit in paropſidibus aureis ferme mille, quorum quælibet cum operculo aſſurgit ad 300 tomanos numera 300000 tomanos : Candelabra, Lampades, aliaque aurea opera valent circiter 100000 tomanos: pratioſa alia ſupellex ſano calculo 400000 tomanis æſtimatur: eſto ſumma; 800000 tomans, ferme nempe 32 librarum milliones : an porro tantundem valeant gemma, quas poſſidet, ſenſatus quivis dubitare valeat: en veram divitiarum Regis Perſidis Ideam.*	Le revenu annuel du Roy de Perſe eſt d'environ 700000 Tomans, c'eſt environ 28 millions de livres, à raiſon de 40 ₶. pour un Toman : l'armée ordinaire eſt d'enviren 40 M: Hommes: ſon threſor conſiſte en vaiſſelle d'or; ſçavoir environ mille grands plats avec un grand couvercle d'environ 300 Tomans chacun; contons 300 M: Tomans : plus 100 M: Tomans en Chandeliers, Lampes, & autres utenſiles d'or: plus 400 M: Tomans en meubles pretieux: le tout monte 800000 Tomans; ou 32 millions de livres : je doute aureſte ſi de bonne foy l'on peut eſtimer les pierreries autant : & voylà l'idée ſincere, & veritable des richeſſes du Roy de Perſe.	درآمد سالیانه حضرت سلطنت پناه پادشاه ایران هدی الله عقله ورضاه وخلّصه من كلّ شرّ الدنیا و الاخرت شاید که هفت صد هزار تومان باشد ولشکر و سپاه مکرّری چهل هزار سپاهیان باشد و اما خزینه او عبارة از لنگری طلا و غیره اسباب ارزنده و جواهر از جواهر کسی مشخص نداند لیکن هرچه ظاهر است در روز مجلسهای ایلچیان یا نوروز بقول مردم صاحب وقوف هشت صد هزار تومان قیمت توان کرد والله یعلم بالصواب *
Intrattabile.	*Intractabilis.*	Intraittable : farouche.	درشت * سخت * وحشی * غلیظ الطبع * بد طبع * بد خو *
Intravare.	*Compedibus conſtringere.*	Entraver.	بخاو کردن * پابند گذاشتن * پاها بستن *
Intravatura di cavallo.	*Compedes equi.*	Entrave : ſeps de fer pour un cheval.	پابند * بخاو *
Intrecciare.	*Intertexere.*	Entrelaſſer.	باهم بافتن * مضفور نمودن * باهم پیچانیدن *
Intrepidezza.	*Intrepiditas.*	Intrepidité.	جرأت * تجسّر * بی ترس * بی خوف *
Intrepido.	*Intrepidus.*	Intrepide.	جسور * جری * شجاع * متجرّی *
Intricare.	*Intricare: implicare*	Intriguer.	درهم کردن * پیچانیدن *

In

کاربدست گرفتن   شروع عمل

استیناف کار نمودن

سردار مباشر بالاکار سکار

اندرون رفتن داخل شدن توی رفتن دخول نمودن

دخول سرراه در

درآمد محصول تحصیل ایراد

درآمد سالیانه حضرت سلطنت پناه پادشاه ایران هدی
الله عقله ورضاه وحاله ... من کل شر الدنیا والاخرت
والاخرت شاید که هفت صد هزار تومان باشد ولشکر و
سپاه موری چهل هزار سپاهیان باشد واما خزینه او
او خواه از لشکری طلا وغیر اسباب زنده وخواه از
جولد کسی مشخص نداند لیکن هرچه ظاهر است دررو ز مجلسها
دررو ز مجلسهای ایلچیان یا نوروز بقول مردم
صاحب وقوف هشت صد هزار تومان قیمت توان کرد
والله یعلم بالصواب

درشت سخت و

درشت سخت وحشي غليظ الطبع بدالطبع بدخو

* بجا وكردن پابند كذاشتن پاباب‌تن

پابند بجاو

باهم بافتن مضفور نمودن باهم پیچیدن

جرات تجسر بي ترس بي خوف

جسور جري شجاع متجري

درهم كردن پیچانیدن

تغیرناپذیر بی استحاله غیرمتغیر

پیرشدن مسن گردیدن کهن شدن

سیاهه سوده دفتر تومار متروکات نامچه

پیداکردن اختراع نمودن تصنیف نمودن احداث

ایجاد کردن بدعت نمودن تصرف کردن

اختراع نمود پیداکرده شده محدث گردیده

ایجاد نموده مخترع شده متصرف

تصرف اختراع احداث ایجاد بدعت تصنیف

صاحب تصرف مخترع پیداکننده محدث

مصنف

زمستانی شتوی مخصوص زمستان

زمستان گذراندن متشتی شدن شتا و چله گذراندن

زمستان شتا چله

پیچیده درهم شده

دسپاچکی گرفتاری

اندرون باطناً درباطن

اخلاص مصاحبت اختلاط دوستی باخلاص

باطنی اندرونی

مخلص دوست باخلاص مختلط عزیز خواسته دل

داخل کردن ادخال نمودن اندرون بردن

توی نهادن

فاتحه کتاب افتتاح کتاب دیباچه

داخل کرده شده اندرون شده توی برده

دخول مدخول داخل شدن

درابی یطراک ابتدای قداس

برتخت نشاندن برسریر سلطنت نهادن

برتخت همایون جلوس نمودن

فی الجمله فی الکلیه جمیعاً درکل

بسیار عاشق شدن از دیدار بیخود شدن

عشق گرفتار شدن

عاشق مقید عشق کردیده گرفتار عشق

بی اعتبار باطل معطل

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Intricato.	*Intricatus: implicatus.*	Embaraſſé: intrigué.	پیچیده * درهم شده *
Intrichi.	*Trica.*	Intrigues.	دسپاچگی * گرفتاری *
Intrinſecamente.	*Intrinſecus: intimè.*	Intérieurement.	اندرون * باطناً * درباطن *
Intrinſechezza: familiarità.	*Neceſſitudo: familiaritas.*	Etroitte amitié.	اخلاص * مصاحبت * اختلاط * دوستی باخلاص *
Intrinſeco.	*Intrinſecus.*	Interieur.	باطنی * اندرونی *
Intrinſeco: famigliare.	*Intimus: neceſſarius.*	Tres-cher: intime	مخلص * دوست باخلاص * مختلط * عزیز * خواسته دل *
Introdurre.	*Introducere.*	Introduire.	داخل کردن * ادخال نمودن * اندرون بردن * توی نهادن *
Introduttione d'un libro.	*Introductio; proœmium libri.*	Introduction d'un livre.	فاتحة کتاب * افتتاح کتاب * دیباچه *
Introdotto.	*Introductus.*	Introduit.	داخل کرده شده * اندرون شده * توی برده *
Introito.	*Introitus.*	Entrée.	دخول * مدخل * داخل شدن *
Introito della Meſſa.	*Miſſa introitus.*	Introit de la Meſſe.	✠ درآی بطراک * ابتدای قداس *
Intronizare.	*In throno collocare.*	Mettre ſur le trône.	بر تخت نشاندن * بر سریر سلطنت نهادن * بر تخت همایون جلوس نمودن *
In-tutto.	*Summatim.*	En-tout: en ſomme.	فی الجمله * فی الکلیة جمیعاً * درکل *
Invaghire.	*Amore capi.*	Etre charmé d'amour.	بسیار عاشق شدن * از دیدار بیخود شدن * عشق گرفتار شدن *
Invaghito.	*Amore captus.*	Ravi: devenû amoureux.	عاشق * مقیّد عشق گردیده * گرفتار عشق *
Invalido.	*Invalidus.*	Invalide: non efficace.	بی اعتبار * باطل * متعطل *
In-vano: in darno.			
Invariabile.	*Immutabilis.*	Invariable.	تغییر ناپذیر * بی استحاله * غیر متغیّر * غیر مستحیل *
Invecchiare.	*Seneſcere.*	Vieillir.	پیر شدن * مسن گردیدن * کهن شدن * خاسیدن *
Inventario.	*Inventarium.*	Inventaire.	سیاهه * مسوّده * دفتر * تومار * متروکات نامچه *
Inventare.	*Adinvenire.*	Inventer.	پیدا کردن * اختراع نمودن * تصنیف نمودن * احداث — ایجاد کردن * بدعت نمودن * تصرف کردن *
Inventato.	*Adinventus.*	Inventé.	اختراع نمودن * پیدا کرده شده * محدث کردیده * ایجاد نموده * مخترع شده * متصرف *
Inventione.	*Adinventio.*	Invention.	تصرّف * اختراع * احداث * ایجاد * بدعت تصنیف *
Inventore.	*Adinventor.*	Inventeur.	صاحب تصرّف * مخترع * پیدا کننده * موجّد * محدث * مصنّف *
Invernale.	*Hyemalis.*	D'hiver.	زمستانی * شتوی * مخصوص زمستان *
Invernare.	*Hyemare.*	Hiverner.	زمستان گذراندن * متشتی شدن * شتا و چلّه گذراندن *
Inverno.	*Hyems.*	Hiver.	زمستان * شتا * چله * پیرار * دی *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
L'inverno è più rigoroſo in Iſpahan, che quivi in Amſterdam; atteſo che l'aria raffredata dalle gelate nevi, eſſendo altronde ſereno, puro, & ſecco in ſommo, è al par penetrante. feci un viaggio precipitoſo d'Iſpahan ſin al Congo dal 5. di Gennaro ſin al 16 & hebbi al riſguardo mio l'inverno ſin à Sçiraz, dà Sçiraz in Lar la prima vera, & di là al congo la ſtate.	*Eſt hyems Aſpahani rigidior quam hîc Amſteladami; aer ſiquidem congelatis nivibus algens quantum ſerenus, ac purus eſt, juxtàque ſiccus, tantundem penetrativus. Iter quondam Aſpahano ad portum Congi conficiens à die 5. Januarii ad 16. expertus ſum, quod quidem ad me attinet, hyemem uſque ſirazium, vere uſque Larum: Inde vero æſtatem ad portum Congi.*	L'hiver eſt plus rude à Iſpahan, qu'à Amſterdam; parceque l'air raffroidi par les neiges gelées, étant d'ailleurs pur, & ſec par eccez, eſt egallement penetrant. Faiſant un un voyage d'Iſpagan au congo depuis le 5. Janvier juſques au 16. jûs à mon égard l'hiver juſques à Sçiraz, de Sçiraz à Lar le printemps; & de là au Congo un temps d'été.	زمستان شهر اصفهان البته سختتر باشد از سرما شهر الکه ولندیس امستردام هرچند که این از ان شمالیتر باشد شاید که سبب ان نخستین باشد که چون هوا اصفهان صاف ولطیف ویابس است در غایت بتابیر [illegible] رقیقتر نیز باشد * باری چون چه پرور سفر میکردم از اصفهان تا بندر معمور کنگ از تاریخ روز پنجم ماه فرنکیان جانوار تا روز شنزده هم همین شهر از اصفهان تا شهر شیراز زمستان یافتم از شیراز تا شهر لار بهار بود و از لار تا بندر مذکور کنگ گرما تابستان بود *
Invertere.	*Invertere.*	Renverſer.	سرنگون کردن * منقلب ساختن * زیر و زبر گردانیدن *
Inveſtigare.	*Inveſtigare.*	Chercher: rechercher.	جست وجو کردن * تفحص نمودن * تفتیش کردن * دقت کردن * کراته کردن * اقتضا نمودن * متفکر شدن *
Inveſtigatione.	*Inveſtigatio.*	Recherche.	تفتیش * تفحص * دقت * کراته * اقتضا * تفکر *
Inveſtire.	*Circumdare: inveſtire.*	Inveſtire environner.	درگرفتن * حصار نمودن * حمله کردن *
Inveſtitura.	*Inveſtitura: poſſeſſio*	Inveſtiture; poſſeſſion.	تصرف * ضبط * اختیار * حکم * تولیه *
Inveterato.	*Inveteratus.*	Inveteré.	دیرکرده * کهنه گشته *
Invettiva.	*Invectiva.*	Invective.	دشنام * شتم * هجو *
Inviare: v: mandare.			
Invidia.	*Invidia.*	Envie.	رشک * حسد * بدچشمی * دوری *
Invidiare.	*Invidere.*	Envier.	بدچشمی کردن * رشک خوردن * حسد ورزیدن *
Invidiato.	*Invidiam paſſus.*	Envié.	محسود * رشک یافته * بدچشم و حسد پذیرفته *
Invidioſo.	*Invidus.*	Envieux.	بدچشم * حسود * حساد * رشکی * صاحب رشک * صاحب حسد * بدخو * بدنگر *
L'invidioſo è avaro contra la beneficenza di Dio; & è nemico dell'Innocente ſentenza del ſciek Sâdi Perſa.	*Invidus in divinam largitatem avarus eſt; innocentique homini hoſtis: ſadin. Perſa.*	L'envieux eſt avare des dons de Dieu: & ennemy de l'homme Innocent: ſentence de Chek Sâdi Perſan.	حسود از نعمت حق بخیل است مردم بیگناه را دشمن * این گفتار صادر شد از گلستان شیخ مصلح الدین سعدی شیرازی *
Gli Rè non hanno fratello, ne l'Invidioſo quiete; ne il buggiardo credito. Proverb. Arabico.	*Non eſt Regibus frater; nec invidis quies, neque mendacibus favor. prov: Arab.*	Les Roys ſont ſans frere, les envieux ſans repos, & les menteurs ſans credit. Proverbe Arabe.	ليس لملوك اخ ولا لحسود راحة ولا لكذاب مروة * یعنی پادشاهانرا برادر نیست و نه حسودرا راحة و نه مروت برای دروغگو *
Inviluppare.	*Involuere.*	Envelopper.	پیچیدن * ملفوف نمودن * لف کردن *

سرما زمستان شهر اصفهان البته سخت تر باشد از سرما
شهر الک و لندیس امستردام هر چند که این از آن
شمالیتر باشد شاید که سبب آن نخستین باشد
که چون هوا اصفهان صاف و لطیف و یابس است در
غایت بنابرین رقیقتر نیز باشد باری چون سیر و
صفر کردم از اصفهان تا شهر شیراز زمستان یافتم و از شیراز تا
شهر لار بهر بود و از لار تا بندر مذکور گنگ گو یا

سرنگون کردن منقلب ساختن زیر زبر کردن
جست و جو کردن تفحص کردن تفتیش کردن
دقت کردن کرانه کردن اقتضا نمودن
متفکر شدن
تفتیش تفحص دقت کرانه اقتضا تفکر
دور گرفتن حصار کردن حمله نمودن
تصرف ضبط اختیار
[redacted]

دشنام شتم هجو

رشک حسد بدچشمی جوری

بدچشمی کردن رشک خوردن حسد ورزیدن.

محسود رشک یافته بدچشم وحسد زیر رفته

بدچشم حسود حاسد رشکی صاحب رشک

صاحب حسد بدخو بدنگر

حسود از نعمت حق بخیل است مردم بیگناه را دشمن

این گفتار را صادر شد از گلستان شیخ مصلح

الدین سعدی شیرازی

لیس للملوک اخ ولا لحسود راحة ولا لکذوب مروة

یعنی پادشاهان را برادر نیست ونه حسود را راحت ونه

مروت برای دروغگو

پیچیدن ملفوف نمودن لف کردن

استغاثه دعا

پیچیده ملفوف بسته

بی روشت خلاف عادت غیرمستعمل خلاف قاعده

باطل عبث کذاف بی نفع بی فایده بی تحصیل

بیهوده بادرام بیساز

بطلان عبث بیهودگی بی فایدگی

عبث بیفایده بی نفع بیحاصل

من انا خود خودرام

یونس نبی یونس صاحب الحوت یونس پیغامبر

ذی النون

خشم غضب قهر

طبیعت عجمی درویش است شاید که تندتر خواهد بود

اگر اینقدر اب گویا اورد که نخورند

ملفوف شده ملفوف پیچیده گرفته بسته

منصور مائده لایتغلب

لا ینکسر

صاحبقرانی که لفظ مصطلح باشد در تعریف ایران

پادشاه بلکه این معنی دارد که صاحب قران کواکب

بوده بنابرین منصور باشد اما بالحقیقة خدای تعالی

ملک الملوک این که بر دشمنان دست

میدهد

غیر متغیر غیر مستحیل یکقرار ثابت بی تبدیل

بلغافل بهوا گرفتن بدبق صید کردن .

بغلفل بهوا شکار کردن

نابدید غیر منظور لا یری نادیدنی

بحضور پیش بنظر

طلبیدن خواستن ندا کردن تکلیف کردن

جام زینت جام کاری

بی شکست غیر مغلوب غیر مفتوح

دعا کردن استغاثه نمودن

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Inviluppato.	*Involutus.*	Enveloppé.	ملفوف شده * ملفوف * پیچیده * گرفته * بسته *
Invincibile.	*Invincibilis.*	Invincible.	منصور * ماه دین * لاینغلب * صاحبقرانی * شکست ناپذیر * لاینکسر *
E titolo del Rè di Persia, qual esprime con questa perifrase (saheb qeroni صاحب قراني) patrono della congionzione: s'intende; de gl'altri.	*Est titulus Persarum Regis, qui per periphrasim expressus, nempè (saheb qeroni* صاحب قراني*) significat dominatorem conjunctionis, intellige; Astrerum.*	C'est un tiltre du Roy de Perse, lequel exprimé par la periphrase ordinaire (saheb qeroni صاحب قراني) signifie, Seigneur de la conjonction; soubs-entendant; des astres.	صاحب قرانی که لفظ مصطلح باشد در تعریف ایران پادشاه بلکه این معنی دارد که صاحب قران کواکب بوده بنابر این منصور باشد اما بالحقیقة خدای تعالی ملک الملوک این است که بر دشمنان دست میدهد *
Inviolabile.	*Inviolabilis.*	Inviolable.	غیر متغیر * غیر مستحیل * یک قرار * ثابت * بی تبدیل *
Invischiare.	*Visco capere.*	Prendre à l'agluë.	بفلفل هوا گرفتن * بدبق صید کردن * بفلفل هوا شکار کردن *
Invisibile.	*Invisibilis.*	Invisible.	ناپدید * غیر منظور * لایری * ناپدیدی * غیر ذی نظره *
In vista.	*Coram: in conspectu.*	En veuë.	بحضور * پیش * بنظر *
Invitare.	*Invitare.*	Inviter.	طلبیدن * خواستن * دعا کردن * تکلیف کردن *
Invitriata.	*Vitrorum ornatus.*	Vitrage.	جام زینت * بسع * جام کاری *
Invitto.	*Invincibilis.*	Invincible: insurmontable.	بی شکست * غیر مغلوب * غیر مفتوح *
Invocare.	*Invocare.*	Invoquer.	دعا کردن * استغاثه نمودن *
Invocatione.	*Invocatio.*	Invocation.	استغاثه * دعا *
Involto.	*Involutus.*	Enveloppé.	پیچیده * ملفوف * بسته * گرفته *
Inusitato.	*Insitatus: inconsuetus.*	Inusité.	بی روش * خلاف عادت * غیر مستعمل * خلاف قاعده *
Inutile.	*Inutilis.*	Inutile.	باطل * عبث * گزاف * بی نفع * بی فایده * بی تحصیل * بیهوده * بادرام * بی ساز * ترتنن *
Inutilità.	*Inutilitas,*	Inutilité.	بطلان * عبثی * بیهودگی * بی فایدگی * چونک جلاب *
Inutilmente.	*Inutiliter.*	Inutilement.	عبث * بیفایده * بی نفع * بی حاصل * باد هوا *
Jo.	*Ego.*	Jé: moy.	من * انا * خود * خودم *
Jonas.	*Jonas.*	Jonas.	یونس * نبی یونس * صاحب الحوت یونس پیغامبر ذی النون *
Ipocondri.	*Hypochondria.*	Hipochondres.	کشــــــنت *
Ira.	*Ira.*	Colere.	خشم * غضب * قهر * دود * خدوک * زمچ *
Flemma Italiano comparato al Persiano sarebbe ira.	*Moderatio Italica Persarum moderationi comparata ira appareret.*	Ce que l'on appelle flegme Italien comparé au flegme des Persans passeroit pour colere.	طبیعة عجمی درویش است شاید که تند تر خواهد بود اگر اینقدر آب گوبا اورد نخوارد *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Al principio di l'ira vien la pazzia, & al fin il pentire. Prov: Arab.	*Initium iræ furor: finis verò pœnitentia. Proverbium Arabicum.*	La folie eſt le commencement de la colere, & le repentir la fin. Prov: Arabe.	اول الغضب جنون و اخره ندم *
Iracondo.	*Iracundus.*	Colerique.	خشمناک * غضبناک * قهرناک * خشوک * جبروتکبیر * پرآکاه *
Iraſcibile: appetito.	*Appetitus iraſcibilis.*	L'appetit iraſcible	قوه غضبي * قوة الغضبية *
Irato.	*Iratus.*	Courroucé.	خشمناک شده * غضبناک کردیده * قهره کرده *
Ircania: Mazendran.	*Hyrcania.*	Hircanie: Mazendran, & Guilan.	کیلان * مزندران *
E l'unica provincia di Perſia abondante al par di l'Europa: le altre ſono paezi di monti, ſterili & ſaſſoſi; done le ſole valli con eſtrema induſtria, & cultura à pena producono il neceſſario per ſuſtentarſi.	*Eſt unica Provincia Regni Perſidis, quæ Europæ fertilitatem æmulatur: cæteræ verò ſiccis montibus, & ſaxis horrida: ubi valles tantum modò induſtriæ, & culturæ vi neceſſarias vitæ fruges vix ſuppeditant.*	C'eſt l'unique province de la Perſe, qui a proportion avec l'abondance de l'Europe: les autres ſont horribles en pierres, roches, & montagnes ſteriles, & pelées (pour ainſi dire): il n'y a que la vallée, qui à force d'induſtrie, & de culture produit à peine le neceſſaire pour la vie.	ولايات كيلان و مزندران بعضي نسبت بابادانی فرنکستان دارد لیکن سایر دیارهای ایران هیچ نسبت بآنکاي ما ندارند چه این کوههاي بي بر و اینقدر سنکستان و بیابان بسیار پلشت است و ابادانی فرنکستان باین نسبت بهشت *
Iride: arco celeſte.	*Iris: arcus cœleſtis.*	Iris: arc en ciel.	کمان رستم * قوس قزح * سام * نوس * نیرازه * نیراژه * خوشه *
Iris: fiore.	*Iris: flos.*	Iris: fleur.	ایرسا * آسمان گات * اسمان کون *
Ironia.	*Ironia.*	Ironie.	مزشطبعي * ریش خندي * نکره *
Irrationale.	*Irrationalis.*	Irraiſonnable.	غیر ناطق * صامت * بي نطق * صاهل *
Irreconciliabile.	*Irreconciliabilis.*	Irreconciliable.	ناصلح * اشناي ناپذیر * صلح نخواسته *
Irremiſſibile.	*Irremiſſibilis.*	Irremiſſibile.	نابخشیدنی * لایغفر * عفو ناپذیر *
Irremiſſibilmente.	*Irremiſſibiliter.*	Irremiſſiblement.	بلا عفو * بي بخشش *
Irreparabile.	*Irreparabilis.*	Irreparable.	بلا علاج * بلا چاره * اصلاح ناپذیر *
Irreprehenſibile.	*Irreprehenſibilis.*	Irreprehenſible.	کله ناپذیر * نامعاتب * بي عتب *
Irretire.	*Irretire.*	Engager: embaraſſer.	دولاب کردن * چرخ زدن *
Irretito.	*Irretitus.*	Engagé: embaraſſé.	دیتال زده * دولاب نموده * چرخ زده *
Irreverenza.	*Irreverentia.*	Irreverence.	بي عزتي * بي اکرامي * بي رعیتي * بي حرمتي *
Irrevocabile.	*Irrevocabilis.*	Irrevocable.	بدل نشدني * تبدیل ناپذیر * بي تبدیل *
Irrevocabilmente.	*Irrevocabiliter.*	Irrevocablement.	لاشک * البته * بي شک * لاریب *
Irrigare. Irriſione: v: burla.	*Irrigare.*	Arroſer.	آب پاشیدن * رش نمودن * سرشرش کردانیدن * تسقیه کردن *

اول غضب جنون واخره ندم

تند حم خشمناک غضبناک قهرناک

چیره وکیر دراکاه

قوت غضبی قوة الغضبیه

خشمناک شده مغضب کردیده

کیلان

ابادانی کیلان ومازندران بعضی نسبت بابادانی
فرنکستان دارد لیکن سایر دیارهای ایران هیچ
نسبت بالکاهی ماندارد چه این کوههای بی ره و
انقدر سنکستان وبیابان بسیار بیشت است وابادانی
فرنکستان باین نسبت نیست

184/2

کمان رستم قوس قزح سام نوس

تیراره خوشه

ایرسا آسمان گات آسمان کون

خوش طبعی ریش خندی

غیر ناطق صامت بی نطق

ناصلح آشتای ناپذیر صلح نخواسته

نابخشیدنی لایعفو عفوناپذیر

بلاعفو بی بخشش

بلاعلاج بلاچاره اصلاح ناپذیر

کله ناپذیر نامعاتب بی عتب

دولاب کردن چرخ زدن

تنبال زده دولاب نموده چرخ زده

بی عزتی بی اکرامی بی حرمتی

بدل نشدنی تبدیل ناپذیر بی تبدیل

لاشک البته بی تشک لاریب

آب پاشیدن رشن نمودن مرطوب کردانیدن

است لیکن بندرش جهت پناه بسیار امین باشد
عجب که چنین جزیره اندکی معمور است و
خصوصاً انکور میار د بغایت بزرک و پرورده و شیرین
و باز پیاز شیرین و خیا دارد مثل سیب کنان ان
جزیره همیشه میکفتند که چون سک در و قع بران
وارد شود از حیثیت ان ارض و از اثر قبر میر محمد در
حال میمور دی امامن دران سال که حین
بادشاه ما از بصره کریخت و اروام ان شهر ا کرفتند در
ان جزیره همیشه نازل شده و سک از بصره در کشتیه
سنکین نزل آورده چون سک بیچاره انجا رسید
سیر خشکی کرد زیاده از یک ساعت و اخر چون عربها
اطلاع شدند او را زود دی زود بالای کشتی راندند و تن درست
و سالم باین تجربه قول انها باطل و دروغ اسپ ظاهر شد

بقهر انداختن خشمناک کردن غضبناک ساختن *To irritate, exasperate, anger*

درون خراشیدان

غضبناک شده قهر کرده خشمناک کردیده *Irritated, provoked. Guzzumnake shuna*

پرموی صاحب شعر مشعر موی دار

هرکه توریت حضرت نبی موسی علیه السلام خوانده باشد

هرگز این معنی را ذبیح الله نخواهد خواند بلکه

این وصف مخصوص حضرت اسحاق النبی باشد

حضرت اسحاق پیغمبر حضرات نبی اسحاق بن

ابراهیم و ذبیح الله

سلسله نامهای حضرات پیغمبران خدا ابرهیم و

و یعقوب بسیار متعرف است خواه بین تکلم محمدیها

و خواه بین حکایتها یهودها و اهل مسیح

جزیره

جزیره خارق در بحر عجم برابر بندر یک بسیار کوچک

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Irritare.	*Exaſperare.*	Irriter.	بقهر انداختن * خشمناک کردن * غضبناک ساختن * درون خراشیدن *
Irritato.	*Exaſperatus.*	Irrité.	غضبناک شده * قهر کرده * خشمناک گردیده *
Irſuto.	*Hirſutus.*	Velù.	پرموی * صاحب شعر * مشعر * موی دار *
Iſmaele: ignorantemente è chiamato in luogo d'Iſaac ſacrificio d'i Dio: (ذبیحه الله).	*Iſmael: quod Deo ſacrificandus dicitur* (ذبیحه الله) *ἀμάθειαν, & ἀνιστορησίαν æſtima: cum Izaaco quippe confunditur.*	Iſmael eſt confondù mal à propos avec Izaac, & appellé victime de Dieu (ذبیحه الله)	هرکه تورات حضرت نبی موسی علیه السلام خوانده باشد هرگز اسمعیل را ذبیحه الله نخواهد خواند بلکه این وصف مخصوص حضرت یصحق النبی باشد *
Iſaac Profeta.	*Iſaac Prophea.*	Le Prophete Iſaac.	حضرت یصحق پیغمبر * حضرات نبی اصحاق بن ابرهیم و ذبیحه الله *
E trita frà i Mahometani, come frà i Giudei, & Criſtiani la liga di queſti tre Patriarchi inſieme; Abrahamo, Izaaco, Giacobe.	*Triggm hanc Patriarcharum, more Judæorum & Chriſtianorum Mohammedani ſæpiſſime conjungunt; Abrahamum, Iſaacum, & Jacobum.*	L'enchainement des noms des trois Patriarches Abraham, Izaac, Jacob eſt ordinaire dans les diſcours des Mahometans, auſſi bien que dans ceux des Juifs, & des Chretiens.	سلسله نامهای حضرات پیغمبران خدا ابراهیم و اصحاق و یعقوب بسیار متعرق است خواه بین تکلم محمدیها وخواه بین حکایتهای یهودها و اهل مسیحیح *
Iſola.	*Inſula.*	Iſle.	جزیــــــــره *
Iſola C-harek nel mar Perſico, piccoletta, mà con un porto commodo: ptoduce uve d'un guſto, & d'una grandezza ſtraordinaria; cocomeri, & cipolle dolce come mela. Tengono gli habitanti per tradizione di fede che toccando un cane queſta Iſola, deva morir ſubito per eſſervi ſepolto un ſantone chiamato (Mir Mahamed) in un magnifico tempio; però l'anno della ſedia, & ſpopolazione di Baſſora 1666 havendo io condotto là un dogo, ſcapò in terra, mà aſſalito dà gl'Arabi ſcandalizati tornò vivo in barca; felice di non reſtar amazzato per non far mentire la tradizione.	*Inſula C-harek in ſinu Perſico: parva, ſed portu commodo: botros fert miri guſtus, & ponderis incredibilis: cucumeres etiam, & cepas dulces malorum inſtar. Jactant incolæ, quod humi hujus ſanctitas, ob ſanctonis ibi ſepulti templum (Mir Mahamed) accedentem quomodocumque illuc canem continuò enecet, verùm annò obſidionis, & depopulationis Baſſorenſis, illò etiam tranſtuli moloſſum noſtrum, qui fortè in terram erumpens mox Arabum clamoribus terrefactus reverſus eſt in naviculam vivus: felix quod traditioni non fuerit immolatus.*	L'Iſle de C-harek dans le golfe de Perſe: fort petite, mais avec un port commode: elle porte quelques raiſins d'un goût & d'une groſſeur ſurprenante, des concombres, & des oignons doux comme des pommes. Les habitans pretendent que cette iſle eſt ſi ſaincte à raiſon de la ſepulture d'un certain (Mir Mahammed) qu'un chien venant à terre doit mourir ſubitement: cependant l'année du ſiege de Baſſora ayant conduit là noſtre dogue, il échappa en terre, mais entendant les cris des Arabes s'aviſa de retourner ſur le bord, avant qu'il fut ſacrifié à leur ſuperſtitieuſe tradition.	جزیره خارک در بحر عجم برابر بندر ریگ بسیار کوچک است لیکن بندرش جهت پناه بسیار امین باشد عجب که چنین جزیره اندکی معمور است و خصوصا انگور مباره بغایت بزرگ و پرورده و شیرین بازخیار داره و پیاز شیرین مثل سیب * ساکنان ان جزیره همیشه میگفتند که چون سگی در وقع بران وارد شود از حیثیت ان ارض و از اثر قبر میر محمد در حال میمیرد اما من در ان سال که حسین پاشا از بصره گریخت و اروام ان شهرا گرفتند در ان جزیره نازل شده و سگ از بصره در کشتی بسنگین ذول آورده و چون سگ بیچاره انجا رسید سیر خشکی کرد زیاده از یک سعات و اخر چون عربها اطلاع شدند اورا زودی زود بالای کشتی راندند زنده و سالم و باین تجربه قول انها باطل و وسواسی ظاهر شد *

Italice.	Latine.	Gallice.	Perſice.
Iſola Chio: in Turco Iſſola del maſtice: godono là gli Greci, anſi i Catolici di tanta libertà ſotto i Turchi, come nell' iſteſſa Criſtianità.	*Inſula Chio; Turcicè Inſula maſtiches. Hic liberè, & publicè vivunt Græci, & Catholici juxta ſuum ritum, quaſi non ſub Turcarum Dominio verſarentur.*	Iſle de Chie, en Turc l'Iſle du maſtic. Les Grecs, meſme les Catholiques vivent là auſſi librement, & publiquement ſelon leur rite comme s'ils n'eſtoient pas ſous le Turc.	جزیره ساقز * دران جزیره اهل اروام واهل مذهب فرنکیان طابع حضرت پاپا خلیفه حضرت ایشوع بسیار ساکن اند ودرباب مذهب ایشان فراغت و اختیار کلّی دارند وآشکارا دیرها و کنیسهارا بزرک دارند کویا در الکی فرنکی *
Iſola Corfu, doue la fortezza è formidabile: là ſono le galeazze della Republica di Venetia: riposa il corpo di N.P.S. Spiridione in chieza d'i Greci.	*Corcyra Inſula arce munita inexpugnabili: Hic ſervantur quinqueremes Reip: Venetæ: hic in æde Græcorum corpus S. P. N. Spiridionis colitur.*	L'Iſle de Corfou, où il y a une citadelle inexpugnable: là ſont les galeaces de la Rep: de Veniſe: le corps de N. P. S. Spiridion eſt là dans l'Eglize des Grecs.	جزیره کرفو * قلعه مستحکم دارد و انجا غلیاصه وندیک میباشند اما ازان جهت بشتر مشرف باشد که تن مبارک حضرت سپیریدیان مطران از طایفه خجسته پادریان کرملیط انجا سپرده شد *
Iſola Baharin nel mar Perſico: ivi ſono nel fondo del mare ſorgenti d'acqua dolce, dove gli peſcatori delle perle applicando la bocca d'un utro, lo portano ſù pieno: i Portughezi antichi applicando le trombe impivano gli tanchi delle navi.	*Inſula Baharin in ſinu Perſico: ſcaturiunt in maris hujus fundo latices, quibus margaritarum piſcatores applicantes utri orificium, extrahunt aquam dulcem. hic olim Luſitani aptaverant tubos hydraulicos, quibus inferebant aquam navigiis.*	L'Iſle de Baharin dans le golfe de Perſe: il y à là des ſources au fonds de la mer, où les plongeons, peſcheurs des perles applicans la bouche d'un outre, le rapportent rempli d'eau douce: les Portugais y avoient autrefois dreſſé des pompes, à faire de l'eau pour leurs navires.	جزیره بحرین در بین دریا فارس جای صید مروارید کرینه که در تهه ان بندر بعضی چشمهای آب شیرین است که ازانجا خیغ پرآب شیرین دارند و دردور حکم پرتکال بنیه را راست کرده بردند و عنبار کشتیها پر میساختند *
Iſola Cipro abonda dogni commodità, & regalo per la vita. Nel porto di lernica è un monaſtero de Greci, doue dicono eſſere morto per l'ultima volta S. Lazzaro. A tre legue dilà ſono le ruine di Trimitonte, & della chieza di N. P. S. Spiridione.	*Inſula Cyprus, rebus omnibus abundans ad vitæ commoditatem, & delicias. Eſt in Lernicano portu Græcorum monaſterium, ubi S. Lazarum ultimò vitâ functum perhibent, hinc ad tres leucas ſunt ruinæ Trimithuntis, & templi S. P. N. Spiridionis*	L'Iſle de Chipre, abondante en toute ſorte de commodites, & regales: il y à un monaſtere des Grecs au port de Lernica ou l'on croit que le S. Lazare mourut pour la derniere fois, à trois lieües de là l'on voit les ruines de Trimitond, & de l'Egliſe de N. P. S. Spiridion.	جزیره کبرس * بسیار آبادان است و انجا در بندر لرنیقه دیر یونانیان است که انجا مدفون دانند ان لازارکه حضرت مسیح حسب قول انجیل از مردکان برخیزانده و باز سه فرسنک راه از لرنیقه خرابه شهر طرمیتانط پیدا و باز کنیسه قدیس سپیریدیان مطران از طایفه خودم یعنی جبل الکرمل سکنت حضرت ایلیا النبـــــــــــي *
Iſola Hormus al preſente quaſi abandonata: mà à viſta deſſa è il famoſo porto del Gomeron, altrimente (Bander Abaſſi): infame per l'aria cattiva.	*Inſula Hormuſii nunc ferme derelicta penitus: ſed in conſpectu ejus ſtatio celeberrima eſt, quæ vulgò (Gomron, ſeu Bander Abaſſi) aere infeſto infamata.*	L'Iſle d'Hormus: à preſent preſque abandonnée: mais à veuë de cette Iſle eſt le fameux port du Gomron, où (Bander Abaſſi;) infame pour le mauvaiz air.	جزیره هرمز * دراین زمان که بسیار خراب است اما بدل اوپناه کاه کشتیها بندر عباسی معمور شد لیکن خدا عالم است که ازسر هوا فاسد وکرم قبرستان فرنکیان وغیر طایفه دران اورا کفتن *

جزیره ساقز دران جزیره اهل اروام و اهل مذهب
فرنکیان طابع حضرت پاپا خلیفه حضرت الیشوع بسیار
ساکن اند و در باب مذهب ایشان فراغت و اختیار
کلی دارند و آشکارا دیرها و کنیسها را بزرک
دارند کویا در الک فرنک

جزیره کرفو قلعه مستحکم دارد و انجا غلیاصه
وندیک میباشد اما ازان جهت بیشتر مشرف باشد که
تن مبارک حضرت سپیریدیان مطران از طایفه
خجسته پادریان کرملیط انجا سپرده شده

جزیره بحرین در بین دریا فارس جای صید مروارید
و کویند که در تهٔ ان بندر بعضی چشمه های آب
شیرین است که ازانجا نبع را آب شیرین در آرند و
در دوره حکم پرتکال بنیه را راست کرده بودند و غبار

کشتیها پر می ساختند

جزیره کیپرس بسیار اباد ان است و انجا در بندر
لرنیقه دیر لونیان است که انجا مدفون دانند ان
لازار که حضرت مسیح قبل انجیل از مردکان
برخیزانده باز سته و سنک راه از لرنیقه خرابه شهر
طرمیانظ پیدا و باز کلیسه قدیس سپیریدیان مطران
النبی

جزیره هرمز در این زمانه بسیار خراب است اما
او پناه گاه کشتیان بندر عباسی معمور باشد لیکن
خد عالم است که از هوا فاسد و کرم قبر

و لیکن چارباغ و حسن خیابان ایران دولت پادشاه را

هرچند حسن عملی و طبیعی باهم در این کارهای

میبازند هیچ نسبت بکارهای ملوک فرنگ ندارند و

حقیقت اینست که جمیع مداین ایران برابر

دولت و حسن بهوای فضایل شهر پاریس یگانه

نمی آید و همین میباید گفت درباره رومه و وندیک

جزیره طندوس در مقاخور استنبول انجا شراب بوی
ولذت مشک بسیار است

جزیره زانت وکفلونیه مال ونیک که فضیلت
شراب مشکی سرخ و سفید دارند

بدانکه دار السلطنت اصفهان بسیار بزرگ است واما پایه
تخت حضرت پادشاه فرانسه که شهر پاریس گویند
البته زیاده باشد ونفرها بغایت زیاده میپرورد اما
فضیلت اصفهان این است که چندین بلند
درختهای چنار دارد که گویا صورت جنگل از بیرون
نماید فقتوا دارم حسن میدان بزرگ وسرای عظیم

Italice. | **Latine.** | **Gallice.** | **Persice.**

Iſola Tenedo: *dives opum Tenedos*; Virg: à dirimpetto del campo di Troja, *nunc ſeges eſt ubi Troja fuit*: là ſi trova muſcatello à buon conto.

Inſula Tenedos de quâ Virg: dives opum Tenedos: è regione campi Trojæ; de quo nunc ſeges eſt, ubi Troja fuit: illic copia vini muſcati.

L'Iſle de Tenedo, d'ont virgile à dit; *dives opum Tenedos*: vis à vis de la campagne où fut Troye, d'ont il eſt dict; *nunc ſeges eſt, ubi Troja fuit*: il y a là d'excellent muſcat à bon marché.

جزيره طنه‌دوس در مقابل خور استنبول آنجا شراب خوبي
ولذيذ مشكي بسيار است *

Iſole Zante, & Cefalonia: là mangiai l'uvetta chiamata di Corinto: & vi è abondanza del muſcatello roſſo, & bianco.

Zazinthus Inſula, & Cephalonia; ubi unam recentem comedi, quam vocant Corynthiacam. Abundant vino muſcato rubro, & albo.

Zante, & Cephalonie Iſles; où j'ay mangé de ces raiſins fraiz, qu'on appelle de Corinthe, d'ont on fait le vin muſcat rouge, & blanc.

جزيره زانت و كفلونيه مال ونديك كه فضيلت
شراب مشكي سرخ و سفيد دارند *

Iſpahan è città tanto grande quanto Pariggi, mà le caſe hanno ſolamente dui ſolari, & ſono per l'ordinario nel mezzo d'i giardini, vi ſono tanti platani, & tanto alti ch'à veder la città per fuori non pol un pittore farne un degno ritratto, perche appare ſolamente una ſelva: le coſe notabili ſono; le ſtrade coperte di volta, inventione più commoda che bella; la grande piazza, chiamata (Meïdon) il palazzo del Rè, alcune moſchée, & gli viali, che conducono verſo Giulfa; mà tutto queſto riſſente più alla meſcolanza del bello col ruſtico; che alla proportione con quello, che ſi deve chiamar, Maeſtoſo, Auguſto, & Reale: finalmente Iſpahan & tutte le città di Perſia inſieme à pena valono una Roma, un Pariggi, una Venetia, ò un Amſterdam.

Aſpabani civitas adæquat magnitudino Lutetiam, ſed illius domus tantùm duas habent contignationes, & in medio hortorum fabricantur: tot, tamque celſis conſerta undique platanis, ut pictori extra urbem conſtituto ſylva potius, quam urbs delineanda objiciatur. Habet porrò quædam notatu digna, ut ſunt; vici magni fornicibus cooperti, plus utique commodum, quam venuſtum inventum: tùm forum magnum, vulgò; (Meïdon); tùm Regis Palatium templa item nonnulla; & areæ verſus Julpham ducentes, ſed hæc omnia probè quidem venuſtatem cum quadam ruſticitate maritant; ſed vix quidquam hujus ſapiunt, quod nomen meretur Regalis, aut Auguſti. Non pluris faciam, vel Romam, vel Lutetiam, vel Venetias, vel Amſteladamum, quam Aſpabanum, cum reliquis omnibus Perſiæ civitatibus & oppidis!

Iſpahan eſt une ville auſſi grande que Paris; mais les maiſons n'y ont que deux étages, & ſont d'ordinaire au milieu des jardins: il y a des platanes en ſi grand nombre, & ſi hauts, qu'à voir la ville au dehors, un peintre n'en peut faire qu'un imparfait deſſein, parce quelle reſſemble à une foreſt: il y à des choſes remarquables, comme ſont les bazards, où grandes ruës voutées, ce qui eſt plus commode que beau; la grande place où (meïdon) le palais du Roy; quelques moſquées, & les allées qui conduiſent à Julpha: mais tout celà a plus de mélange du beau avec le ruſtique, que de rapport, avec ce que l'on doit appeller Majeſtueux, Auguſte, où Royal. Enfin Iſpahan, & toutes les villes de Perſe à peine valent elles une Romme, un Paris, un Amſterdam, où une Veniſe.

چون آنكه دار السلطنة اصفهان بسيار بزرگ است و اما پايه
تخت حضرت پادشاه فرنسه كه شهر پاريس گويند
البته زياده باشد و نقرها بغايت زياده معمورون اما
فضيلت اصفهان اين است كه چندين بلند
درختهاي چنار دارد كه گويا صورة جنكل از بيرون
نمايد فقبول دارم حسن ميدان بزرگ و سراي عظيم
الدولت پادشاه ايران وحسن خيابان چارباغ و ليكن
هر چند حسن عملي و طبيعتي باهم در اين كارهاي
معمارند هيچ نسبت بكارهاي ملوك فرنگ ندارند و
حقيقت اين است كه جميع مدائن ايران برابر
دولت و حسن و سراي فضايل شهر پاريس يكانه
نمايد وهمين بايد گفت در باره رومه وونديك *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Iſſopo herba.	*Hyſſopus : herba.*	Hyſope.	زوفا * زوفا يابس *
Italia.	*Italia.*	Italie.	ايتاليه * ملك حضرة پاپا يتاليه *
Ittericia.	*Icterus.*	Jauniſſe.	يرقان * زردي * صفرا *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Kali: herba: ſaponaria : ſpecie di ciclamine ; ſi ſervono in levante della radice per lavare gli panni bianchi, & delle foglia per i panni tinti.	*Kali : herba: Saponaria : hyſſopus fullonum, utuntur orientales radice, ad lavandos pannos albos; foliis verò ad tinctos.*	L'Herbe Kali : eſpece de ciclamen. L'on ſe ſert en levant de la racine pour laver le linge blanc, & des feuilles pour le linge teint.	چوبك * درمشك * عرطانيشا * شاسول * اشنان دارو * قلي * همه اسم چوبك وراق اشنان مستعمل براي شستن جامها *
Kebleh. Il kebleh troppo pur oſſervato d'i Chriſtiani orientali è l'oriente, doue ſi voltano ſempre facendo orazione; & quel d'i Mahometani il tempio di Mekka, benche dal principio era Gieruzalemme; hora queſto kebleh à riſpetto d'i Perſiani s'in contra in ùn grado di l'horizonte frà ponente & mezzo giorno; & ſi diffiniſcè ſegondo gli Mathematici, il circolo azimutale paſſante per il zenit & per Mekka & tegliante l'horizonte nel punto doue ſi devono voltare per far orazione.	*Kebleh : eſt locus quò ſe convertunt orando V.G. oriens eſt kebleh Chriſtianorum ; templum Mekkæ Mohammedanorum, cum à principio Hierozolimam verſus ſeſe obverterent : deffinitur porro Mathematicè, circulus azimutalis tranſiens per verticem capitis, & Mekkam, & ſecans horizontem in gradu quodam, ad quem converti debet orans ; & hic gradus quidem reſpectu Perſarum cadit in quartam horizontis inter puncta occaſus, & meridiei interceptam.*	Kebleh : c'eſt le lieù vers lequel ſe tournent les orientaux pour faire leur priere, comme les Chreſtiens vers le levant ; & les Mahometans vers le temple de la Mekke. C'eſt ſelon les Mathematiciens Mahometans le cercle azimutal, qui paſſant par le zenit, & par la Mekke, va couper l'horizon en un point qui determine le lieù, vers lequel ſe doit tourner celluy qui prie, lequel à l'égard des Perſans eſt dans le quart entre le ponant, & le midy.	قبلهٔ اهل مسيحيه قدس شريف است يا شرق مطلقاً اما قبله جستن تا نماز مستجاب باشد لازم نيست چنانچه حضرت پروردگار صاحب ايجاب نماز در همه جاي حاضر است اما اهل محمديه بر اين اند كه قبله ايشان كعبه مكّه باشد و اورا جستن لازم باشد تا نماز مستجاب كرده فمشتهدان كويند كه تعين قبله موقوف است برجستن دايره معاظمه كه از سمط الرّأس و از سمط كعبه كذشته دايره افقرا بريك نقطه معينه قطع نمايد كه سوي ان نماز كننده روي بكرداند و نسبت ساكنان ايران اين نقطه بايد افتاده در ربّ دوار بين نقطه مغرب وجنوب *
Kabil per corozzione in luogo di Kain.	*Kabil* κατ' ὄναρ *in alcor : pro Kain.*	Kabil par corruption au lieù de Kain.	كابيل در قران يعني كايين برادر ابيل *

زوفا زوفا یابس

اینالبه ملک حضرت پاپا تیالبه

یرقان زردی صفرا

چوبک دردمنک عرطانیثا غاسول اشنان

دارو قلی بهم اسم چوبک و ورق اشنان مستعمل

برای شستن جامها

قبله اهل مسیحیه قدس شریف است یا شرق مطلقا اما

قبله جستن تا نماز مستجاب باشد لازم نیست چنانچه

حضرت پروردگار جناب ایجاب نماز در همه جای حاضر

است ما اهل محمدیه بر این اند که قبله ایشان کعبه مکه

کعبه مکه باشد و او را جستن لازم باشد تا نماز

مستجاب گردد

قبله موقوف بر جستن دایره معاظمه که از سمت
الراس و از سمت کعبه گذشته دایره اکثر بر یک
نقطه معینه قطع نماید که برای ان نماز کننده روی
بگرداند و نسبت ساکنان ایران این نقطه باید
افتاد درب بواد بین نقطه مغرب و جنوب

کابیل در قران یعنی کابین را در ابیل

لاذن لعزن

بسیار ہست در جزیرہ کپرس و دستور او را چیدن این
باشد کہ چون بز ہا میان ان بتہ بچرند و ان
صمغ کہ لادن خوانند بر ریش ایشان بچسپید ہم ریش
ایشان را ببورند باز گاہ روی زمین می افتد اما خود
یک گلولہ از ان چیدم بمالیدن ان گیاہ و بدست
خود پاک کردن

دزد حرامی

دزدی کردن چابوقہ کردن دزدیدن

بغی ورزیدن

غدیر دریاچہ تالاب

انجا درانجا دران مکان

زایل برطرف شدنی فانی فناپزیر

لب شفه

انکور وشتی خصل خوشه انکور صحرای

لک لاک هباک

نبذ فنج پای دامه دهل خامی

دریدن میدرم پاره پاره کردن شق کردن

دریده پاره پاره شده شق نموده

قلیوق ورله سام ابرص صوار

مالوس

زمره این جانورست که در صحرا عجم پیدا
میشود وبدشکل وترساننده باشد سرش مانند سر
وزاغ است وپوستش مانند سک دریا ونقل
میکنند که گاه بالای ادم سواره میجهد واورا هلاک
میکنند

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
LA.	*Illic.*	Là.	آنجا * درآنجا * هناك * دران مكان *
Labile.	*Labilis.*	Fragile.	زایل * برطرف شدنی * فانی * فناپذیر *
Labro.	*Labrum.*	Levre.	لب * شفه * ثفر *
Labruſca.	*Labruſca.*	Raiſin ſauvage.	انگور دشتی * خصلهٔ خوشه انگور صحراهی *
Lacca.	*Lacca.*	Lacque.	لک * لاک * هباک * کمکم * در *
Laccio.	*Laqueus.*	Lacet.	بند * فخ * پای دامه * دهل * خامی * چال * خامی *
Lacerare.	*Lacerare.*	Dechirer: mettre en pieces.	دریدن - میدرم * پاره پاره کردن * شق کردن *
Lacerato.	*Laceratus.*	Dechiré: mis en pieces.	دریده * پاره پاره شده * شق نموده *
Lacerto:v:muſculo			
Lacerta ordinaria.	*Lacerta ordinaria.*	Laiſarde.	قلیرق * ورله * سام ابرص * دوزار * ماترنک * مازوال * مالوس *
Lacerta verde.	*Lacerta viridis.*	Laiſard verd. Σαύρα χλωρά.	چرمره *
Sono horrende lacerte nelle lande di Perſia più longhe d'un'ulna; & groſſe à proportione; hanno la teſta di figura del roſpo, & la pelle ruvida, & dura com' il cane marino: aſſaltano alle volte l'huomini à cavallo, & gl'ammazzano.	*Sunt horrendæ lacertæ in locis arenoſis Perſiæ, ulnâ longiores, & juxta proportionem craſſæ: capite Bufoni omnino ſimiles; pellis autem hiſpida, ac prædura quaſi marini canis. Inſiliunt nonnunquam in equitantem, & interimunt.*	Il y a des Laiſards horribles dans les landes de la Perſe, plus longs que d'une aune, & gros à proportion: ils ont la tête tout affect ſemblable a celle du crapaut; & la peau comme celle du chien marin: l'on dit qu'ilz attaquent quelquefois les hommes à cheval, & qu'ilz les tuent.	این جانور است که در صحرا عجم پیدا میشود و بد شکل و ترسانده باشد سرش مانند سر وزاغ است و پوستش مانند پوست سگ دریا ونقل میکنند که گاه بالای اسپ سواره میجهد و اورا هلاک میکنند *
Ladano.	*Ladanum* λάδανον.	Ladan: gomme.	لادن * لعترن *
Si raccoglie copioſamente in Cipro, doue le capre mangiando l'herba (Ciſto) s'attacca il ladano à loro barba; & il più vi le caſca in terra. Ne raccolſi una pallotta maneggiando l'herba, & poi raſchiandomi le mani, ſopra le ruine di Troja.	*Copiosè colligitur in Cypro inſulâ, ubi caprarum barbæ* κίστον *depaſcentium ladano ſelecto agglutinatæ manent, aliud vero in terram ſtillat. Pilam de ladano collegi ipſemet ſupra Trojæ campos, herbam attrectando manibus, eaſque corradendo.*	L'on en recueille en quantité dans l'iſle de Chipre; où les chevres broutant parmy l'herbe appellée (*ciſtus*) le ladan le plus pur s'attache à leur barbe; & le plus vil tombe par terre. J'en ay cueilli une petite balotte ſur les ruines de la Ville de Troye; en maniant cette herbe, & en raclant mes mains.	بسیار است در جزیرهٔ کیپرس و دستور اورا چیدن این باشد که چون بزها میان آن نبت بچرند و آن صمغ که لادن خوانند بریش ایشان بچسبد هم ریش ایشانرا ببورند باز گاه روی زمین میافتد اما خودم یک گلوله از آن چیدم بمالیدن آن گیاه و بدست خود پاک کردن *
Ladro.	*Latro: fur.*	Larron.	دزد * حرامی *
Ladronegiare.	*Latrocinari.*	Rapiner: vivre de rapine.	دزدی کردن * خابوقه کردن * دزدیدن * سرقه کردن * بغی ورزیدن *
Lago.	*Lacus.*	Lac.	غدیر * درباچه * تالاب * هور *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Lagrima.	*Lachryma.*	Larme.	اشك * دمع * آب سياه * خشت *
Lagrimare.	*Lachrymari.*	Larmoyer.	گريه كردن * بكا نمودن * اشك ريختن * گريستن * ميگريم * خوسيدن * خرجيدن *
Lagrime de g'arbori	*Lachryma arborum.*	Larme des arbres	صمغ * دمع درختها *
Lagrimoſo.	*Lachrymoſus.*	Larmoyant.	گريان * گريه كنان * بكاي * مبكي *
Laïco.	*Laicus.*	Laique : lay: ſeculier.	اهل دنيا * آدم دنيايي *
Laïco : fratello.	*Frater laicus.*	Frere lay.	شاگرد * تلميذ * كوچك * مزدور *
L'altro hieri.	*Nudius tertius.*	Avant-hier.	پري روز * اوّل امس *
Lambicco.	*Alembicum.*	Alambic.	انبيق *
Lamentarſi.	*Conqueri.*	Se pleindre.	گله كردن * گلگي كردن * عتب نمودن *
Lamentevole.	*Lamentabilis.*	Lamentable.	نالان * زاري كنان * فغان كنان *
Lamento.	*Lamentum.*	Lamentation : doleance.	نالش * زاري * فغان * خروش *
Lampana.	*Lampas.*	Lampe.	چراغ * سراج * مصباح *
Lampade con candele.	*Lychnuchus coronarius.*	Luſtre.	ثريا *
Lampana di vetro.	*Lampas vitrea.*	Lampe de verre.	قنديل *
Lampo : v: folgore.			
Lana.	*Lana.*	Laine.	پشم * صوف *
Gli Religioſi Mahometani, & gli Nobili, cioè gli deſcendenti dà Mahomete, ò d'Ali, portano il turbante, & le veſti di lana: per tanto tali. Religioſi ſono chiamati (Soufi صوفي) perche ſi chiama la lana, in Arabo (صوف Souf.)	*Pſeudo - Religioſi Mohammedani; tùm etiam nobiles de Mohammedis, aut Ali ſtirpe, tulipantum, ſeù faſciam capitis laneam induunt, laneaſque veſtes: hinc Religioſi (Soufi صوفي) dicti; à lanâ videlicet, quæ Arabicè (صوف ſouf.*	Les Religieux des Mahometans & leurs nobles, qui ſont les deſcendans de Mahomed, où d'Ali, portent le turban, & les habits de laine; c'eſt pourqnoy les Religieux ſont appellez (ſoufi صوفي) parceque la laine eſt appellée en Arabe (ſouf صوف)	صوفيان و شاه زادگان ايران پوشش ابريشمي عيب ميدانند بنابرين دستار و جامهارا پشمي ميپوشند و چون بلسان عربي پشمرا صوف گويند از ان جهت اهل زهدرا صوفي خوانند *
Lana ſuccida.	*Lana ſuccida.*	Laine non travaillée.	پشم نامستعمل * صوف ناپرداخته * دفتيك *
Lance della bilancia.	*Lanx trutinæ.*	Baſſin de balance.	كفه ترازو * پله ترازو * پلّه *
Lancetta da ſalaſſare.	*Scalpellum phlebotomum.*	Lancette.	نشتر * نشتك *
Lancia.	*Lancea : dolo.*	Lance.	نيزه * رمح * مزراق * سنيخ * زوبين *
Lanciare: gettare.	*Jaculari : vibrare.*	Jetter : lancer.	انداختن * رمي كردن *
Lancia di fuoco.	*Pyrobolus : telum miſſile ignitum.*	Lance de feù.	مشكك دواني *
Lancia a due punte.	*Haſta bicuſpidalis*	Bâton à deux bouts	ناجنج * ناجنخ *
Lanciatore.	*Lanceatus : jaculator.*	Armé de lance. lancier.	نيزه گذار * نيزه دار * رمّاح * مزراقچي *
Landa.	*Terra ſterilis.*	Lande.	زمين خارزار * بيابان * ريگستان *

Lan-

اشک دمع آب سیاه نخت
گریه کردن بکا نمودن اشک ریختن
گریستن میگریم
صمغ دمع درختها
گریان گریه کن بکای مبکی
اهل دنیا ادم دنیائی
شاگرد تلمید کوچک مزدور
پریروز اول امس —
زنبق
گله کردن
نالان زاری کن فغان کن
نالش زاری فغان خروش
چراغ سراج
قندیل
پشم صوف
صوفیان و شاه زادگان ایران پوشش ابریشمی عیب
میدانند بنابرین دستار و جامه ها را پشمی میپوشند و
چون بلسان عربی پشم را صوف گویند از آن جهت
اهل زهد را صوفی خوانند

پشم ناستعمل صوف نا پرداخته

کفه ترازو

نشتر نیشک

نیزه رمح مزراق

انداختن رمی کردن

مُشک دوانی

ناجنج ناجنخ

نیزه کر نیزه دار رمّاح

زمین خارزار بیابان ریکستان

عرض بلاد   ارتفاع بلاد

بعد سمت الراس از خط استوا

ارتفاع نصف النهار گرفته بدستور متعرف بوجه احسن الا

بسیار خوب در ایام که شمس در خط الاستوا بود و هم

در وقت که براس السرطان یا جدي رسیده بود از

براي دفع شک که از میل شمس صادر تواند شد ارتفاع

قطب شمالي باین وجه مشخص یافتم یعني

اصفهان ... جه ... لب ... قه ... م

شیراز .... جه .... کو ..... فه ل

بصره ...... جه ... لا ..... قه

بندر عباسی جه ... کز ..... قه ..

صداي سگ کردن

شیر حلیب

ماضت شیر ترش

زبون ضعیف بی قوت

ضعیف شدن بی قوت زبون

بی قوتی سستی ضعف

فانوس

نازک

سنگ باران کردن رحم کردن

رحم نموده مرحوم سنگ باران زده شده

حکاک جواهرتراش جوهرشناس جوهری

پهنی عرض وسعت فراخی

پهن واسع فراغ

درخت غارتقون شجره غارتقون

غول جن دیو

رشته خطائی رشته

گذاشتن میگذارم گذشتن

ملیّن نرم کننده تلیین کننده

جام

فرش کردن مفروش نمودن

پناه گاه کمین

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Languido.	*Languidus.*	Languiſſant.	زبون * ضعيف * بي قوّت * سست * پلوغ *
Languire.	*Languere.*	Languir.	ضعيف شدن * بي قوت ـ زبون ـ سست شدن * تبرسيدن *
Languore.	*Languor.*	Langueur.	بي قوّتي * سستي * ضعف *
Lanterna.	*Laterna.*	Lanterne.	فانوس * فنر *
Lanugine.	*Lanugo.*	Poil follet.	نازك پشم * زغبر * خار *
Lapidare.	*Lapidibus obruere.*	Lapider.	سنك باران كردن * رجم كردن *
Lapidato.	*Lapidibus obrutus.*	Lapidé.	رجم نموده * مرجوم * سنك باران زده شده *
Lapidario.	*Gemmarius.*	Lapidaire.	حكاك * جواهر تراش * جوهر شناس * جوهري *
Larghezza.	*Latitudo.*	Largeur.	پهني * عرض * وسعت * فراخي *
Largo.	*Latus.*	Large.	پهن * واسع * فراغ *
Largo: v: liberale.			
Larice: arbore.	*Larix arbor.*	L'arbre del'agaric	درخت غاريقون * شجره غاريقون *
Larva.	*Larva: ſpectrum.*	Spectre: fantôme.	ولولو * غول * جن * ديو * صورت * كيخ *
Laſagna.	*Placenta.*	Pâte à l'Italienne.	رشته خطايي * رشته * تتماج *
Laſciare.	*Sinere.*	Laiſſer.	كذاشتن ـ ميكذارم * كذشتن *
Laſcita: v: legato.			
Laſſativo.	*Laxativus.*	Laxatif.	ملين * نرم كننده تليين كننده *
Laſcivia. v: luſſuria.			
Laſtra di vetro.	*Lamina vitrea.*	Quarreau de verre	جـــــــام *
Laſſo: v: ſtanco.			
Laſtricare.	*Conſternere terſis lapidibus.*	Paver.	فرش كردن * مفروش نمودن *
Latebra: naſcondiglio.	*Latibulum.*	Cachette: lieu à ſe cacher.	پناه گاه * كمين *
Latino.	*Latinus.*	Latin.	لاتين * لاتيني * فرنك لاتيني *
Latitudine d'una città.	*Latitudo civitatis: altitudo poli.*	Latitude d'une ville.	عرض بلاد * ارتفاع بلاد * ارتفاع قطب در شهر * بعد سمت الراس از خط استوا *
Pigliata l'altura meridiana con perfettiſſimo aſtrolabio n'i giorni ſteſſi dell' equinozzii, ô d'i ſolſtizii per maggior ſicurtà, trovai la latitudine; D'Iſpahan 32 :G: 40: m: Di Sciraz 29 G: 30 m. Di Baſſora 31 G. o m. Di Bandér Ab 27 G. * m.	*Captatâ altitudine meridianâ aſtrolabii ope accuratiſſimè compoſiti, æquinoctiorum, aut ſolſtitiorum tempore ob majorem ſecuritatem comprobavi has latitudines, videlicet;* *Aſpahan.* G: 32. *m.* 40. *Siraziæ* . . . G. 29 *m:* 30. *Baſſora* G. 31 *m* o *Bander Ab.* G. 27 * q.	Ayant pris la hauteur meridiane avec un aſtrolabe tres exacte, aù tems méme des equinoxes; où des ſolſtices, ſelon les regles ordinaires, pour plus grande ſûreré, j'ay verifié ces latitudes; D'Iſpahan . . 32 d. 40. m. De Sciraz . 29 d. 30: m. De Baſſora 31 d. . o m. De Bander Ab. 27 d. * m.	ارتفاع نصف النهار كرفته بد ستور متعرف بوجه اصطرلاب بسيار خوب در ايام كه شمس در خط الاستوا بود و هم در وقت كه در راس السرطان يا جدي رسيده بود از براي دفع شك كه از ميل شمس صادر تواند شد ارتفاع قطب شمالي پايين وجه مشخص يافتم يعني * اصفهان . . . لب . . . . قه . . . . م شيراز . . . . . . كو . . . . . ل بصره . . . . . لا . . . . . قه * بندرعباسي . . . كز . . . . قه . . *
Latrare: abbaiare.	*Latrare.*	Abboyer.	صداي سك كردن * نبح كردن * درميدن *
Latte.	*Lac.*	Lait.	شير * حليب *
Latte agro.	*Oxygala.*	Lait aigre.	ماست * شير ترش * ترف *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
E univerſale, & continuo regalo di tutti gli paezi del levante, & il quinto elemento, overo il *vade mecum* delle caravane, ſi chiama in Perſiano; (Maſt ماست) & in Turco) ïo-ourd (يورد).	*Eſt univerſale jugeque obſonium omnium Orientalium; & caravanarum (ut tà dicam) quintum elementum, & vade mecum. Vocatur Perſicè (Maſt ماست) & Turcicè (io-ourd يورد)*	C'eſt un regale univerſel, & continuel de tous les pays du levant; & le *vade mecum* (pour ainſi dire) où bien un cinquieme element des caravanes. On l'appelle en Perſan (Maſt ماست) & en Turc (يوورد io-ourd.)	ماست که بترکي يوورد ميگويند در جميع الكاي شرق تا هندستان بسيار معروف است اما گويا عنصر پنجم سفر وکروان باشد *
Latte quagliato.	*Lac coagulatum.*	Lait caillé.	دلمه * شير بسته * دلمه شير *
Latte di donna gravida.	*Coloſtrum.*	Lait de femme enceinte.	هبنه * دهبن * هرش *
Latticini.	*Lacticinia.*	Laitages.	سفيدي * اجناس شير * انواع ماستها * انواع حليب *
Lattuga.	*Lactuca.*	Laituë.	كاهو * خس *
Lavamento.	*Lotio.*	Lavement.	شستني * غسل * اغتسال * سباحة *
Lavamento d'i Mahometani chiamato purificazione in genere: (taharet طهرت).	*Latio Mohammedanorum, quam vocant purificationem ingenere: (taharet طهارت.)*	Lavement, que les Mahometans appellent purification en general: (taharet طهارت).	طهارت * سباحت * شستني * غسل *
Lavamento imperfetto delle mani, & d'i piedi avanti loro orazione: (Vouzóu).	*Lotio non integra, ſed manuum, & pedum, quam orationi præmittunt: (Vouzou.)*	Lavement des mains, & des piés avant leur oraiſon: (Vouzou.)	وضو * آب دست *
De quei loro lavamenti tratta diſtintamente il Catechiſmo Perſiano chiamato (giama Abaſſi جامع عباسي)	*De his purificationibus fusè in Cathechiſmo Perſarum, quem vocant (giama Abaſſi جامع عباسي)*	Le Catechiſme des Perſes appellé (giama Abaſſi) (جامع عباسي) traitte au long de ces lavemens ſuperſtitieux.	بيان انواع طهارتها شرح مفصليه در كتاب جامع عباسي پيدا است *
Lavamento, o per meglio dire purificazione con là terra, ò col polvere in diffetto d'acqua.	*Abſterſio, ſeu purificatio ex arenâ, ſeu pulvere ob aquæ penuriam.*	La purification, avec la terre, où pouſſiere en defaut d'eau.	تيمم * طهارتي که بخاک شود *
Lavare.	*Lavare.*	Laver.	شستن * شوييدن * غسل كردن *
Lavato.	*Lotus.*	Lavé.	شسته شده * مغسول نموده *
Lavatoio.	*Lavacrum.*	Lieù à laver: lavoir.	كازرگاه * غسال خانه * مغسل *
Lavatore.	*Lotor.*	Laveur.	گازر * استاد غسال * رخت شور * جامه شوي *
Lavorare.	*Laborare.*	Travailler.	كار كردن * عمل نمودن * فعل نمودن *
Lavoratore.	*Opifex.*	Ouvrier.	فعله * عمله * كاركن *
Lavoro.	*Labor.*	Travail.	كار * عمل * شغل * فعل *
Lauro.	*Laurus.*	Laurier.	درخت غار * غار * شجرة غار *

ماصت که بتبرکی یوورد گویند در جمیع الکامی
شرق تا هندوستان بسیار عزیز است اما گویا عنصر
پنجم سفر وکروان باشد

دلمه شیرلته دلمه شیو
سفیدی اجناس شیر
گاهو خس
شستنی غسل اغتسال
طهارت سباحت
ضو آب دست
بیان انواع طهارتها شرع محمدیه در کتاب جامع
عباسیه بیدات

تیمم طهارتیه که بخاک شود

شستن شوئیدن غسل کردن

شسته شده مغسول نموده

کارگاه

گازر استاد غسال رخت شو جامه شوی

کار کردن عمل نمودن فعل نمودن.

فعله عمله کارکن

نکند امر میکند که هیچ کس چیزی بایشان
نفروشد

ایلچی بادشاه ایران نزد بادشاه هند گفت که سلطنت
بادشاه خودش مانند غره هلال بود واما سلطنت هند
مانند بدر باشد چراکه ان همیشه ناقص و این همیشه
زیاده گردد

بسته بسته شده مربوط
وصیت شده وصی نموده
وقف موقوف
صحاف مجلد

عطارها اصفهان وشیراز وراق الغار که از مازندران
ارند بدل ساد رج هندی میفروشند

درخت زعرور شجره زعرور
زعرور میوه زعرور ثمر زعرور
لیسیدن می لیسم لعق کردن
نازک خور چلبی مزاج مشکل پسند
پاکیزه خور لذیذ خور
حلال جایز مباح Lawfull, allowable — Halâl
بند عقد Band or bond — Band
شرعی مشروع Lawfull. Sherîee
بستن میبندم بند کردن مربوط نمودن To tie, bind — Bustun
جلد کتاب کردن کتاب را مجلد نمودن
وصی وصیله
ایلچی فرستاده پیغام رسول
ایلچیان سلاطین و پادشاهان از شهر ایران خرج
از سرکار یعنی از مهماندار باشی می ستانند و اکر قبول

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Non ſi trova in Perſia ſi non nella Provincia di Mazendron, per tanto vendono le foglia come incognite in luogo del malabatro.	*Lauri folia tantum vidi in Perſide penes Pharmacopolas, ex Provincia Hircaniæ aſportata: veneunt malabathri vice.*	Les Apotiquaires de Perſe vendent les feüilles du Laurier, qu'on apporte de la Province de Mazendran, au lieu du Malabathrum.	قطارها اصفهان وشیراز ورق الغار که از مازندران آرند بدل ساذج هندی میفروشند *
Lazzaruolo.	*Meſpilus.* 3.	Neſſlier.	درخت زعرور * شجره زعرور *
Lazzaruole: frutto.	*Hypomelis.*	Eſpece de neſſle.	زعرور * میوه زعرور * ثمر زعرور *
Leccare.	*Lingere.*	Lécher.	لیسیدن - میلیسم * لعق کردن * لطع کردن *
Leccardo.	*Delicatus.*	Friand.	نازک خور * چلبی مزاج * نجس * مشکل پسند * پاکیزه خور * لذیذ خور *
Lecito.	*Licitus.*	Licite.	حلال * جایز * مباح * مستحل * روا *
Lega: v: accordo.			
Legame.	*Ligamen: vinculum*	Lien.	بند * عقد *
Legale	*Legalis.*	Legal.	شرعی * مشروع *
Legare.	*Ligare: vincire.*	Lier.	بستن - میبندم * بند کردن * مربوط نمودن *
Legare libri.	*Libros ligare: compaginare.*	Relier les livres.	کتاب جلد کردن * کتابرا مجلّد نمودن *
Legatario.	*Legatarius.*	Legataire.	وصی * وصیّله *
Legato: Ambaſciatore.	*Legatus: Orator.*	Legat: Ambaſſadeur.	ایلچی * فرستاده * پیغام * مرسول * جبّر *
Ambaſciatori ſono trattati ſempre alle ſpeze del Rè dalli confini di Perſia, & ſi ricuſano, ſi prohibiſce à tutti cittadini di vender a loro coſa veruna.	*Legati, ſeu Ambaxatores ſtatim à confiniis regni Perſidis regiis expenſis tractantur, quas ſi recuſaverint, prohibetur civibus, ne ipſis annonam venditent.*	Les legats, ou Ambaſſadeurs ſont toûjours defrayez au depens du Roy depuis les confins de Perſe, & s'ilz refuſent l'on deffend aux vaſſaux de leur vendre quoy que ce ſoit.	ایلچیان سلاطین وپادشاهان از سر حدّ ایران خرجی از سرکار یعنی از مهمانداریاشی میستانند واکر قبول نکنند امر میکنند که هیچ کس چیزی بایشان نفروشند *
Il legato del Rè di Perſia diſſe al gran Mogol che' gli era ſimile alla luna piena, & il ſuo Rè alla luna nuova, perche, ſoggionſe, quella ſminuiſce, & queſta ſempre creſce.	*Legatus Regis Perſiæ dixit Indiarum Regi, ipſius equidem Regnum plenilunio, Regnum verò Perſidis novilunio eſſe ſimile; quod, inquit, illud minuatur, hoc verò ſemper creſcat.*	Un Ambaſſadeur du Roy de Perſe dit au Mogol: que ſon Royaume étoit ſemblable à la lune pleine, & celluy de ſon Roy à la nouvelle; parce-que, dit il, le vôtre diminuë, & celluy de mon Roy augmente toûjours.	ایلچی پادشاه ایران بپادشاه هند کفت که سلطنت پادشاه خودش مانند غرّه هلال بود واما سلطنت هند مانند بدر باشد چراکه ان همیشه ناقص واین همیشه زیاده کردد *
Legato.	*Ligatus.*	Lié.	بسته * بسته شده * مربوط * معقود *
Legato per teſtamento.	*Legatus: teſtamento traditus.*	Legué par teſtament.	وصیّت شده * وصی نموده * بوصیّت تعیین نموده *
Legato pio.	*Legatum pium.*	Legat pie.	وقف * موقوف *
Legatore de libri,	*Librorum compaginator.*	Relieur de livres.	صحّاف * مجلّد *
Legatura de fardi.	*Ligamen ſarcinarum.*	Ligature des fardeaux.	باربندی * تاچه بندی *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Legatura di capo delle donne.	*Redimiculum.*	Ligature de téte.	چنبر *
Legatura de'libri.	*Librorum conglutinatio.*	Reliûre des livres.	صحافي * جلدسازي *
Legge.	*Lex.*	Loy.	شرع * قانون * ناموس * توراة *
Legge Criſtiana.	*Lex Chriſtiana.*	Loy Chrêtienne.	دين مسيحي * مذهب حضرت عيسى * مذهب نصراني *
E pratticata in Aſpahan, & in Conſtantinopoli, & per tutta la Perſia, & Turchia con aſſai libertà: le chieze ſono aperte anſi i Religioſi vanno con loro habito, mà biſogna ſopra tutto la licenza della corte.	*Liberum hujus exercitium comperi tùm Aſpahani, tùm Conſtantinopoli, & per Perſidem, & Turciam paſſim: Eccleſiarum valvæ patent; ſuoque induti habitu Religioſi palam ſpectantur. Aſt curiæ nomine diploma comprimis requiritur.*	L'exercice en eſt aſſez libre à Iſpahan, à Conſtantinople, & quaſi par toute la Perſe, & la Turquie: les Religieux y vont avec leur froc, & leurs Egliſes ſont ouvertes. Il ne faut qu'avoir ſur tout le brevet de la Cour.	الحمد لله كه دين حضرت مسيح و دين و آيين او در كل اطراف دنيا مستعمل و مشهور است و از اثر عنايت الهي پادشاهان ايران و تركستان و غير ممالك محمديه خصوصاً در شهرهاي پايه تخت اصفهان و استنبول كنيسها كرشاده تران دين و رهبانيت پناهان پادريان بكسوت خود ميكردند *
Leggere.	*Legere.*	Lire.	خواندن ـ ميخوانم * قرات كردن * تلاوة كردن *
Leggiadria.	*Venuſtas.*	Addreſſe: gentileſſe.	نزاكت * نازكي * لطافت * جمال *
Leggiadro.	*Venuſtus.*	Addroit: gentil.	جميل * لطيف * نازك * خوب *
Leggerezza.	*Levitas.*	Legereté.	سبكي * خفة *
Leggermente.	*Leviter.*	Legerement.	سبك * خفيفاً *
Leggiero.	*Levis.*	Leger.	سبك * خفيف * بي وزن *
Legione.	*Legio.*	Legion.	ايل * ايماق * جماعت *
Legiſlatore.	*Legiſlator.*	Legiſlateur.	امام دين * مخترع دين ومذهب * واضع الناموس *
Il libro d'i dodeci legiſlatori della ſetta Perſiana chiamato; (hadis حديث) cioè; ſentenze; è di tanta autorità frà loro, quanto l'Alcorano.	*Apophthegmata duodecim legislatorum Perſicæ ſectæ, quæ (hadis حديث) vocant, æqualis roboris, & authoritatis cum Alcorano eſſe prætendunt.*	Le livre des douze legiſlateurs de la ſecte des Perſes, appellé (hadis حديث) c'eſt à dire; ſentences, eſt d'une egalle authorité avec l'Alcoran parmy eux.	كتاب حديث نزد محمديان ايران بسيار معتبر است بلكه برابر قران اوزا عزيز دارند *
Legiſta.	*Legis peritus.*	Legiſte.	اهل شرع * فقيه * اهل فقه *
Legitimo.	*Legitimus.*	Legitime.	حلال * حق * مشروع *
Legnaïo.	*Lignile.*	Bucher.	هيمه خانه * چوب خانه * هيزم خانه *
Legnaïolo: venditore di legno.	*Ligni venditor.*	Vendeur de bois.	هيزم فروش * هيمه فروش * چوب فروش *
Legno.	*Lignum.*	Bois.	چوب * هيمه * هيزم * خشب * حطب * ذوع *
Legno d'aloes.	*Agallochum.*	Bois d'aloës.	داربوي * عود * كبا * كب *
Legumi.	*Legumina.*	Legumes.	حبوب * حبوبات *
Leï: Ella.	*Illa.*	Elle.	آن * آن زنكه * زنكه خود ش *
Lembo.	*Lembus.*	Bord.	دامن * پرامن * ذيل *
Lendine.	*Lens; dis.*	Lende de téte.	دانه * دانترقه * دانچه * رشك *

جنس

صحافي جلددوزي

شرع قانون ناموس

دين مسيحي مذهب حضرت عيسوع مذهب نصراني

الحمد لله که بنده که حضرت مسیح و دين وآئين

او در كل اطراف دنيا متعمل و مشهور است و از اثر

عنايت الهي پادشاهان ايران و تركستان و غيره

ممالک محمدیه خصوصاً در شهرهاي پايه تخت

اصفهان و استنبل كنيسها كوشاده توان ديد و

رهبانيت پناهان پادريان بكوت خود ميكردند

خواندن مي خوانم قرات كردن تلاوت كردن

نزاكت نازيكي لطافت

جميل لطيف نازک خوب

سبكي

سبك خفيفاً

سبك خفيف بي وزن

جماعت

امام دین مخترع دین و مذهب

کتاب حدیث نزد محمدیان ایران بسیار معتبر است

اهل شرع فقیه اهل فقه

حلال حق مشروع lawful

همه خانه چوبخانه هیزم خانه

هیزم فروش همه فروش چوب فروش

چوب همه هیزم

داربوی عود

حبوب حبوبات

ان ان زنکه

دامن پیرامن

پادشاه سلیمان مغلوب کرد دلیل و بوسه عجم
همان است.

شیر در خانه خودم شهر بصره پروراندم و چنین دست
اموز بازنده میبود گویا توله سک یا گربه
بچه

پارس یوز
پیس جزام برص سفیدی سفیدلکه
خرگوش ارنب
درفش درویش تیغ
چیره دست دلیل

تسکین کردن راحت رسانیدن

ملهم طلائي

عدس مرجمک

لکه روي دمش

درخت مصطکی شجر مصطکي سقز اغاجي

وکمشک وکشک

کاهل سنکین ثقیل

چادر شب چادر لحاف

شیر اسد غضنفر قسوره ارسلان توشن

زیاره

حالي چون تماشا نوروزي میکردم در میدان شاه اینک
کاو را تا میان میدان پیش کرده همان وقت شیر را
نیز حل میکردند تا کاو را بدرد اما چون شیر بالاي کاو
ماده جست کاو بیچاره اینقدر حرکت کرده وانیقدر
لکد وپاي زد که شیر روي زمین افتاده پاي مال
کاو میبایست شدن اما الحال دو تا شیر بالاي کاو
منصور میانداختند تا کاو را بغلطانند وشیر باینها حلق
کاو غلطیده را میبوریدند باین معني که چون شیر پادشاه
حیوانات است که بحضور جایز نیست که بحضور

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Lenire.	*Lenire.*	Adoucir.	تسکین کردن * راحت رسانیدن * دوسیدن *
Lenitivo.	*Lenitivum.*	Lenitif.	ملهم * طلاتي *
Lente: legume.	*Lens; tis.*	Lentille.	عدس * مرجمک * مجو *
Lentigine ſù la faccia.	*[illegible]: vitiligo.*	Lentilles: tâches du viſage.	لکه روي * نمش * کلف *
Lentiſco.	*Lentiſ[illegible].*	Lentiſque.	درخت مصطکي * شجرهٔ مصطکي * سقز اغاجي * وکمشکی * وکشکی * خنجک *
Lento: tardo.	*Lentus.*	Lent.	کاهل * سنگین * ثقیل * لمس *
Lenzuolo.	*Linteum cubilis.*	Linceul: drap de lit.	چادرشب * چادر لحاف *
Leone.	*Leo.*	Lion.	شیر * سبع * اسد * غضنفر * قسوره * ارسلان * ترش * ریار *
Viddi tre volte nel iſteſſo giorno d'il (Nou-rouz) equinozzio verno, calpeſtati gli Lioni dà i bovi, anſi dà una vacca magra in prezenza del Rè (Soleimon;) mà in quel cazo largono duï Lioni contra un bove, accio caſchi & ſubito gli tagliano la gola; altrimente pariſebbe di mal augurio ch'il Rè de gl' animali foſſe vinto.	*Die æquinoctii verni; (Nou-rouz نوروز) vidi ter pedibus conculcari Leones à bobus, immo ſemel a vaccâ macrâ in pugnâ, quæ ſpectante Rege (Soleimon) in medio fori agebatur. Sed tunc duos admovent Leones contra bovem, quem proſtratum mox jugulant; infauſtum elicientes augurium ſi vel animalium Regem ſemel vinci contigerit.*	Au jour de l'equinoxe du printems, appellé (Nou-rouz نوروز) jé vis par trois fois les Lions foullés au pieds par des boeufs, & meſme par une vache fort maigre, dans un combat qui ſe faiſoit en preſence du Roy Soleimon; mais en ce cas on lâche deux Lions contre un pauvre boeuf, & en même tems qu'ilz l'ont jetté à terre on luy coupe la gorge; car l'on prendroit pour un mauvais augure que le Roy des animaux reſtat vaincû.	سالي چون تمشهٔ نوروزي میکردیم دیدیم آن شاه اینک گاورا تا میان میدان پیش کرده همان وقت شیررا قید حل میکردند تا گاورا بدرد اما چون شیر بالاي گاو مادهٔ جست گاو بیچاره اینقدر حرکت کرد و اینقدر لکد و پاي زد که شیر روي زمین افتاده پاي مال گاو میبایست شدن اما للحال دوتا شیر بالاي گاو منصور میانداختند تا گاورا بغلتانند وشیر بانها حلق گاو خلتیده را میبریدند باین معني که چون شیر پادشاه حیوانات است جایز نیست که بحضور پادشاه سلیمان مغلوب کردن دلیل و وسوسهٔ نجم همان است *
Hebbimo in Baſſora un Lione più d'un anno tanto amorevole, & familiare quanto un gattino, ò cagniuolo.	*Leonem enutrivimus Baſſoræ ultra annum, æque ſanè familiarem, & amicabilem, quaſi feliculam, aut catellum.*	Nous nourrimes plus d'un an, dans Baſſora, un Lion auſſi familier, & aimable comme un petit chien, où chat.	شیري در خانهٔ خودم شهر بصره پروراندیم و چنین دست آموز و بازنده میبودي گویا توله سگ یا گربه بچه *
Leopardo.	*Leopardus.*	Leopard.	پارس * یوز *
Lepra.	*Lepra.*	Lepre.	پیس * جذام * برص * سفیدي * سفید لکه *
Lepre.	*Lepus.*	Lievre.	خرگوش * ارنب *
Leſina: legina.	*Subula ſutorum.*	Alene.	درفش * بیز * دروش * تیغ * درزینه *
Leſto.	*Peritus in negotiis.*	Adroit.	چیره دست * ولیل *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Letame.	*Fimus : ſtercus.*	Fumier.	فشقي * سمان *
Litanie.	*Litaniæ.*	Litanies.	مطالبـــــات *
Letargo.	*Lethargus.*	Letargie.	سبات * بسياري خواب * لتارغس * سرسام سرد *
Letitia: allegrezza	*Lætitia.*	Joye.	خوشحالي * شادي * فرح * سرور * بهجة *
Lettera miſſiva.	*Epiſtola.*	Lettre miſſive.	كتابت * نامه * مكتوب * كاغذ * رساله * ورقه *
Lettere di l'alfabetto.	*Literæ Alphabæti.*	Lettres de l'alphabet.	درون * اعداد حروف *
Lettere patenti del Rè.	*Literæ patentes Regis.*	Lettres patentes du Roy.	رقم شاه * حكم شاه * فرمان جهان مطاع * فرمان همايون * حكم ولينعمت *
Il Rè di Perſia non chiamo il Tavernier (Aga) cioè; Signor, in ſue lettere patenti, queſti ſono i termini: تورنير تاجر .... فرنكي cioé; .... Tavernier mercante Franceze. Troppo pur ſi emancipò l'interprete.	*Rex Perſidis non vocavit Tavernier (Aga) Dominum, in ſuo, quod oſtentat, diplomate: ἑρμηνευτοῦ interpretis πλημμέλεια ſic autem jacet ;* .... تورنير تاجر فرنكي *id eſt; Tavernier mercator Gallus.(Tavernier tager frengui.)*	Le Roy de Perſe dans les lettres patentes, d'ont Tavernier fait parade, ne l'appelle point (Aga) c'eſt à dire ; Monſieur. C'eſt une des béveuës de ſon interprete.....voicy comme il y à ; تورنير تاجر فرنكي c'eſt à dire; Tavernier marchand François.	نام اتادر ارقام پادشاهانه ايران براي تاجران چون تورنير كنجايش ندارد *
Lettica.	*Lectica.*	Littiere.	تخت روان * محفه *
Letto dà dormire	*Lectus : cubile.*	Lict.	خوابگاه * بستر * مرقد * فراش * منام *
Letto nuzziale.	*Thorus nuptialis.*	Lit nuptial.	حجله گاه * حجله * دست پيمان *
Letto.	*Lectus ; a ; um.*	Leü.	خوانده * مطالعه نموده * مقري شده *
Lettione.	*Lectio.*	Lecture.	قراءت * خواندني * درس * سبق *
Lettore.	*Lector.*	Lecteur.	خواننده * قاري *
Lettore d'hiſtorie.	*Hiſtoriarum declamator.*	Declamateur de l'hiſtoire.	شاه نامه خوان *
Lettore di Filoſofia.	*Prælector Phyloſophiæ.*	Lecteur de Philoſophie	آخوند * مشتهد * معلّم * استاد *
Levante.	*Oriens.*	Levant: orient.	مشرق * شرق * جاي درخشش * باختر * جابلقا *
			باد شرقي * هواي مشرق * ريح شرقي *
Levant e: vento.	*Ventus orientalis : eurus : ſubſolanus.*	Vent de levant : vent de l'eſt.	طلوع شمس * طلوع آفتاب * فروغ *
Levare via.	*Auferre: amovere.*	Oter.	برداشتن * دور — رفع — دفع — برطرف كردن *
Levare l'ancora.	*Anchoram extollere.*	Lever l'ancre.	لنگر برداشتن * لنگر كشيدن *
Levare l'aſſedio.	*Obſidionem amovere.*	Lever le ſiege.	محاصره برطرف كردن * قلعه بندي برطرف كردن * از محاصره دست كشيدن *
Levar botega.	*Tabernam exponere.*	Lever boutique.	دكان واكردن * دكان نوساختن *
Levar ſoldati.	*Milites conducere.*	Lever des Soldats.	لشكر جمع كردن * عساكر بهم رساندن * سپاه جمع كردن *

فشانی سماد

مطالبات

سبات بیاری خواب سرسام سرو

خوشحالی شادی فرح سرور بهجت

کتابت نامه مکتوب کاغذ رساله ورقه

حروف اعداد حروف

رقم شاه حکم شاه فرمان جهان مطاع فرمان همایون

حکم ولینعمت

نام اقادر ارقام پادشاهانه ایران برای تاجران چون

تور بنیر گنجایش ندارد

تخت روان محفه

خوابگاه بستر مرقد فراش

جلوه گاه جلوه دست پیمان

خانه مقری شده

قراءت خاندنی درس سبق

خواننده قاری

شاه نامه خوان

اخون معلم استاد

مشرق شرق باختر جابلقا

باد شرقی هوای مشرق ریح شرقی

طلوع الشمس طلوع افتاب

برداشتن دور رفع دفع برطرف کردن

لنگر برداشتن لنگر کشیدن

محاصره برطرف کردن قلعه بندی برطرف کردن -

از محاصره دست کشیدن

دوکان واکردن دوکان نوساختن

عسکر جمع کردن عساکر بهم رساندن

سپاه جمع کردن

Liberality — سخاوت جوانمردي

بخشندگي دست كرم بذلي

A Liberal Person — جوانمردانه ازروي سخاوت

اختيارانه برضاي خود بطوع خود

ازاد كردن

سرخود كردن

نجات كردن خلاص نمودن رهانيدن

نجات خلاصي رستني تخليص

خلاص شده خلاصي يافته نجات يافته

مخلص مطلق نموده ازاد

خلاص كننده مخلص نجات كننده

رهاكن

مختار صاحب اختيار

اختيار رضا

خاطرجمع بيدغدغه بي تشويش

Free from, Exempt — معاف

برخاستن برپا قیام نمودن بپا ایستادن

واقف گردیدن

تحصیل داری تحصیل زر

کاشم انجدان رومی

تازی سگ تازی

بغی خروج High Treason

رساله هجو کتاب هجونامچه رساله ذم

طلاق نامه کاغذ خلاص خط خلاص

طلاق دادن زن در دین مسیحی حرام است فاما اهل
شیعه طلاق حلال بدو شرط میدانند اولا از طرفین مرد
وزن راضی باشند ثانیا مرد مهر را واپس بدهد

جوانمرد سخی کرم دار فیض رسان Liberal, free, generous
السخی قریب من الله قریب من الناس قریب من
الجنة بعید من النار این گفتار عربی است

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Levarſi dretto.	*Surgere.*	Se leuer en pié.	برخاستن * برپاقیام نمودن * برپا ایستادن * واقف گردیدن *
Levata di denaro.	*Denariorum collectio.*	Levée de deniers.	تحصیل داري * تحصیل زر *
Leviſtico : herba.	*Leviſticum.*	Leviſticum: herbe	کاشم * انجدان رومي *
Levriere.	*Canis leporarius.*	Levrier.	تازي * سگ تازي * کلب سلوقي *
Leza Maeſta.	*Læſæ Majeſtatis crimen.*	Leſe-Majeſté.	بغي * خروج *
Libello diffamatorio.	*Libellus diffamatorius.*	Libelle diffamatoire.	رساله هجو * کتاب هجونامچه * رساله ذمّ *
Libello di ripudio	*Libellus repudii.*	Libelle de divorce.	طلاق نامه * کاغذ خلاص * خطّ خلاص *
Per il ripudio nella lege de' Perſiani biſogna il mutuo conſenſo, & poi rendere la dote.	*Requiritur in lege Perſarum ad repudium tùm mutuus conſenſus, tùm reſtitutio dotis.*	La loy des Perſes ne permet le divoce ſans le conſentement du mary, & de la femme, & ſans la reſtitution de la dote.	طلاق دادن بزن دردین مسیحي حرام است فاما اهل شیعه طلاق حلال بود شرط میدانند اولا از طرفین مرد وزن راضي باشد ثانیاً مهر را پس بدهد *
Liberale.	*Liberalis.*	Liberal.	جوانمرد * جوانمرد * سخي * کرم دار * فیض رسان *
Il liberale è vicino di Dio, vicino de gl'huomini, vicino del paradiſo, lontano dà l'inferno : ſentenza Arabica.	*Liberalis vicinus Dei; vicinus hominum, vicinus paradiſi, remotus ab igne inferni. Apophthegma Arab.*	L'homme liberal eſt prochain de de Dieu, prochain des hommes, prochain du paradis, & eloigné de l'enfer : ſentence Arabe.	السخي قریب من الله قریب من الناس قریب من الجنه بعید من النار * این گفتار عربي است *
Liberalità.	*Liberalitas.*	Liberalité.	سخاوت * جوانمردي * سخا * سماحت * فتوّت * جودت * بخشندگي * دست کرم * بذلي *
Liberalmente.	*Liberaliter.*	Liberalement.	جوانمردانه * ازروي سخاوت * بعنایت تمام *
Liberamente.	*Liberè.*	Librement.	اختیارانه * برضاي خود * بطوع خود *
Liberare : dar libertà.	*Liberare à ſervitute.*	Donner la liberté.	آزاد کردن * معتوق ساختن * عتق نمودن * رهانیدن * سر خود کردن * مطلق نمودن *
Liberare: ſalvare.	*Liberare : ſalvum facere.*	Delivrer : ſauver.	نجات کردن * خلاص نمودن * سالم نمودن * رهانیدن *
Liberatione.	*Liberatio.*	Delivrance.	نجات * خلاصي * سلامتي * رستني * تخلیص *
Liberato.	*Liberatus.*	Delivré.	خلاص شده * خلاصي یافته * نجات یافته * رسته * مخلّص * مطلق نموده * آزاد *
Liberatore.	*Liberator.*	Liberateur.	خلاص کننده * مخلّص * نجات کننده * منجي * رهاکن * رهاده *
Libero.	*Liber, a, um.*	Libre.	مختار * صاحب اختیار * مخیّر *
Libero arbitrio.	*Liberum arbitrium.*	Liberté: franc-arbitre.	اختیار * رضا *
Libero dà pericolo.	*Liber à periculo.*	Delivré du peril : ſauvé.	خاطر جمع * بي دغدغه * بي تشویش * خلاص از خاطر
Libero : eſſento.	*Immunis.*	Exempt.	معاف * مسلّم * مطلق * ترخان *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Libertà.	*Libertas.*	Liberté.	رضای * اختیار * اعتاق * آزادی *
Libidine.	*Libido.*	Volupté: plaiſir.	شهوت * لذت * شبق *
Libidinoſo.	*Libidinoſus.*	Voluptueux.	شهوت پرست * شهوتی * فاسق * زانی * شبقی * عاهر *
Libra; pezo.	*Libra; pondus.*	Livre; poix.	وقیه * سنگ یک وقیه * تخت *
Libra; ſegno.	*Libra; ſignum.*	La balance; ſigne.	میزان * برج میزان *
Libraria.	*Bibliotheca.*	Bibliotheque.	کتابخانه * کتب خانه *
Circa le librarie v: Ottingero, *de Bibliothecâ orientali.* Mà però circa la Perſia, doue non mancano libri antichi, & novi in ogni facoltâ fù magramente informato.	*Circa bibliothecas vide Ottingerum in ſuo opere de Bibliothecâ orientali: hic nihilominus jejunam nimis notitiam nactus circa Bibliothecæ Perſicæ Catalogum, qui in omni facultate tum antiquorum tum recentiorum exhibuiſſet elucubrationes.*	Touchant les Bibliotheques voye Ottingerus dans ſon ouvrage *de Bibliothecâ orientali*: mais il à traitté trop maigrement de la Bibliotheque des Perſes, qui luy auroit fourny matiere d'un catalogue de livres de toutes les facultéz.	تصنیف است شخصی فرنگی اسم اوتینگرس که ذکرو سیاه و تعریف جمیع کتب لسانات شرق در حساب امّا در حساب تصانیف پارس ناقص است *
Libraro.	*Bibliopola: bibliopagus.*	Libraire.	صحاف * کتاب فروش *
Libretto.	*Libellus.*	Petit livre: livret.	کتاب کوچک * صحیفه * رساله * مقدمه *
Libro.	*Liber; i.*	Livre.	کتاب * جلد کتاب * مجلد * صحیفه *
Libro di ricordi.	*Codex accepti & expenſi.*	Livre de contes: journal.	مسوّده * بیاض * مجموعه * سیاهه * روزنامه * انگار * اوارجه * جریده *
Liccio: trama in longo.	*Stamen: ſubtegmen in longum.*	Fil de trame.	تار * سدی * سدوه *
Liccio in largo.	*Subtegmen.*	La trame.	پود * لحمه *
Licentiare.	*Dimittere: miſſum facere.*	Congedier.	رخصت دادن * دستور فرمودن * اجازت دادن * مرخص ساختن * ترخص نمودن * اذن دادن *
Licentiarſi.	*Valedicere.*	Prendre congé.	بدرود کردن * همت کردن *
Licentiato.	*Dimiſſus.*	Congedié.	مرخص شده * اجازت نموده * ماذون شده * مرخّص کرده *
Licencioſamente.	*Licenter.*	Licentieuſement.	بی قید * درسفهت *
Licentioſo.	*Licentioſus.*	Licentieux.	سفیه * لاقید * نامقیّد * بی عار * بی ادب *
Licenza.	*Licentia.*	Licence.	رخصت * دستور * اجازات * اذن * رها *
Lieto.	*Lætus: hilaris.*	Joyeux.	شاد * سرور * خوشحال * خندان * شادمان * خرامان *
Ligatura della vena.	*Venæ ſectæ vinculum.*	Ligature de la veine.	خبّه * بند *
Liguſtro.	*Liguſtrum.*	Troëne: frezillon	حنا * ارقان زماریون * ارخنده *
Lima.	*Lima.*	Lime.	سوهان * مبرد *
Limare.	*Limare.*	Limer.	سوهان کردن * مبرد نمودن *
Limatura.	*Limatura.*	Limature.	براده * خورده سوهان *

...ي اختياري آزادي

شهوت لذت

شهوت پرست شهوتي فاسق زاني

ميزان برج ميزان

كتابخانه كتبخانه

تصنيفات شخصي فرنگي اسم او تيتغرس كن زكرو

سياه و تعريف جميع كتب لسانات شرق در حساب

اما در جانب تصانيف پارسي ناقص است

بسم

صحاف كتابفروش

كتاب كوچك صحيفه رساله

كتاب جلد كتاب مجلد

سوده بياض مجموعه سياهه روزنامه

روارجه

تار سدي

پود لحمه

رخصت دادن دستور فرمودن اجازت دادن

مرخص ساختن اذن دادن

بدرود کردن همت کردن

مرخص شده مرخص گردیده

بی قید

لاقید نامقید بیعار بی ادب

رخصت دستور اجازت اذن

شاد سرور خوشحال خندان شادمان

حنه بند

حنا ارقان زماریون

خط معوج   خط کج

زبان   لسان

زبان فرس   زبان عجم قدیم

زبان پهلوی بلکه این است که هنوز میان ترکمان
شیروان مستعمل است اما زبان کتاب شاه نامه
همان است

حد بستن حدود نهادن تحدید نهادن

تحدید حد ساختن حدود گذاشتن

محدود شده تحدید یافته

سمت حد سرحد

لیمو لیمون

خط سطر

خط الاستوا

دایره هندی بالای مناره مساجد کشیده دیدم و دستور
او را کشیدن گویا نشر دارند تا بانگ درست
بخوانند اما سهل خربت و یکی از مقدمات علم ساعت
شمسی

خط مستقیم خط درست خط راست

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Limitare.	*Limitare.*	Limiter.	حدّ بستن * حدود نهادن * تحديد نهادن *
Limitatione.	*Limitatio.*	Limitation.	تحديد * حدّ ساختن * حدود گذاشتن *
Limitato.	*Limitatus.*	Limité.	محدود شده * تحديد يافته *
Limite.	*Terminus.*	Limite.	سمت * حدّ * سرحدّ *
Limone.	*Limonium.*	Limon.	ليمو * ليمون *
Lince: animale.	*Linx.*	Linx.	وشق *
Linea.	*Linea.*	Ligne.	خطّ * شبكه * سطر *
Linea equinottiale	*Linea æquinoxialis*	Ligne equinoxiale	خط الاستوا * خطّ الاعتدال النّهار والليل *
Linea meridionale.	*Linea meridiana.*	Ligne meridiane.	خط نصف النهار *
Hanno i Mahometani la ligna meridiana tirata ſopra un piano alla cima della torre di loro moſchee per regolare il grido per l'orazione chiamano l'arte di tirarla per mezzo di dui ponti d'ombra ſegondo il modo ſolito nell' orlogio-grafia. . . . (Daireh hendi (دايره هندي) cioè; il circolo Indico.	*Lineam meridianam in plano horizonti parallelè ductam obſervant præcones Mohomedani ſupra turres templorum, ut ſtatis horis populum ad orationem vocent: artem porrò illam deſignandi mediantibus duobus punctis umbræ ante & poſt meridiem adinventis, juxta gnomonicæ præſcriptum circulum Indicum vocant, ſive;* دايره هندي *Daïreh hendi.*)	Les (Moullas) Mahometans, qui appellent le peuple à l'oraiſon à certaines heures, ont pour cet effect la ligne meridiane tirée ſur un plan au haut des tours de leurs moſquées. Ils appellent la façon ordinaire de la tirer par le moyen de deux points d'ombre trouvez ſur un méme cercle avant, & aprez midy ſelon les regles ordinaires (Daireh, hendi (دايره هندي) c'eſt à dire, le cercle Indien.	دايره هندي بالاي منارة مساجد كشيده ديدم و دستور اورا كشيدن گويا سدّ دارند تا بانگ درست بخوانند اما سهل چيز است ويكي ازمقدّمات علم ساعت شمسي *
Linea retta.	*Line recta.*	Ligne droite.	خط مستقيم * خط درست * خط راست * خط عمود *
Linea obliqua.	*Linea obliqua.*	Ligne oblique.	خط معوج * خط كج *
Lingua.	*Lingua.*	Langue.	زبان * لسان *
Lingua antica de' Perſiani.	*Lingua Perſica antiqua: Parthica.*	Langue des anciens Parthes.	زبان فرس * زبان عجم قديم * زبان تازيك * دري * پهلوي *
Lingua d'i heroi, cioè d'i antichi Rè, quale è ancora in uſo frà certa gente campeſtre nella Provincia di (Scirwan) & in queſta lingua è ſcritta in verſi la vita di quei Rè nel libro famoſo chiamato (Scia-nomeh (شاه نامه)	*Heroum, ſive Moganorum lingua (qui nunc in mapalibus degunt circa Xirwan) quæ olim in Perſia, ante eam, quæ jam eſt, obtinuit: ab athletis heroicis i. e. Regibus ſuis, qui tales habentur in libro (Scia nomeh* شاه نامه) *ità dicta:* پهلوي *pehelevi.*	La langue des heros, ou anciens Roys des Perſes eſt encore en uſage parmy certain peuple qui habite ſoubs lez tentes en la Province de Chirwan. Le livre fameux de l'hiſtoire des Roys appellé (Chah-nomeh (شاه نامه) eſt tout en cette langue.	زبان پهلوي بلكه اين است كه هنوز ميان تركمان شيروان مستعمل است اما زبان كتاب شاه نامه همان است *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Lingua Araba elegânte, & copioſa: chiama la ſpada con mille nomi; il miele con 80. il leone con 500; il ſerpente con200.	*Lingua Arabica elegans, & opulenta: ſic enſi mille tribuunt nomina: melli 80. leoni 500, ſerpenti 200.*	La langue Arabe eſt elegante, & feconde: il y a mille noms pour ſignifier une epée; 80 pour le miel; 500 pour le lion; & 200 pour le ſerpent.	لسان عربي فصاحت و تاكيد و مبالغه بسيار دارد چونكه شمشيرا بالف اسامي مينامند وعسلرا بهشتاد واسدرا بپانصد ومارا بدويست *
Linguaggio.	*Lingua: dialectus: idioma.*	Langage.	لغة * زبان * اصطلاح * كلام * لهجه *
Linguetta.	*Epiglottis.*	Luette.	زبانك * غلصمه * ملازه *
Linguatola.	*Solea: bugloſſus piſcis.*	Sole: poiſſon.	ماهي گاوزبان * سمك لسان الثور *
Peſcatori Arabi la davano per niente à i franchi, perche la mettono frà i peſci immondi.	*Piſcem hunc piſcatores Arabes gratis dabant Francis, ſeu Europæis, utpote inter immunda animalia ab ipſis habitum.*	Les peſcheurs Arabes nous donnoient les soles pour rien, par ce que parmy eux c'eſt un poiſſon immonde.	ماهيگيران عربيه وعجمي ماهي لسان الثور مفت بفرنكيان ميدهند غرض كه نجس دانند *
Linimento.	*Linimentum.*	Liniment.	طلي * ضماد * ماليدني * استرندني * مسح *
Lino.	*Linum.*	Lin.	كتان * زغير *
Lippitudine.	*Lippitudo.*	Chaſſie des yeux.	خيم * چرك چشم *
Lippo.	*Lippus.*	Chaſſieux.	سرچشم نازك * اعمش * خيم چشم *
Liquefarſi.	*Liquefieri.*	Se fondre.	آب شدن * ذوب گرديدن * گداخته شدن * ذايب نمودن * بپوشيدن * بخسانيدن *
Liquido.	*Liquidus.*	Liquide.	روان * آبي * آب واري * ابكي *
Liquore.	*Liquor: humor.*	Liqueur.	رطوبت * مايع *
Lira.	*Lyra.*	Guitarre.	چنگ * سازچنگ * تنبوره *
Liſciare: v: polire.			
Liſta.	*Scheda.*	Liſte.	تومار * سياهه * مسوده * دفتر * پته *
Litargirio.	*Lithargyrium,*	Litarge.	مردا سنگ * مرتك * مرده سنج طلاي ونقره ي *
Lite.	*Lis.*	Procez.	دعوا * نزاع * يارغوچي *
Lite criminale.	*Lis criminalis.*	Procez criminel.	دعواي خون * دعواي دم *
Litigante: attivo.	*Litigans; aggreſſor.*	Plaideur: aggreſſeur.	دعوا كار * داعي * ادعا كننده * خاشجو *
Litigante: paſſivo.	*Litigans: defenſor.*	Plaideur: defenſeur,	مدّعي * مدّعي عليه *
Litiganti.	*Litigantes: partes adverſæ.*	Parties adverſes.	مدّعيان * الدّاعيان * دعوا كاران *
Litigare.	*Litigare.*	Plaider.	دعوا كردن * نزاع نمودن * خاش ورزيدن *
Lito del mare.	*Littus maris.*	Bord de la mer.	كنار دريا * ساحل دريا * لب دريا * جُرف البحر *
Livido.	*Lividus.*	Livide: meurtri.	كبود * سياه رنگ * رنگ قرقشم *
Livrea.	*Color inſignium.*	Livrée.	علامت * نشان * نشانه * رنگ *
Liuto.	*Fides; icis.*	Lut.	[illegible] * سازقانون *
Locare.	*Locare.*	Donner à louage.	كرايه دادن * باجاره دادن *

لسان عربی فصاحت وتاکید ومبالغه بسیار دارد

لغت زبان اصطلاح کلام

ماهی کاوزبان لسان الثور

ماهیگیران عربی وعجمی ماهی لسان الثور مفت
بفرنگیان میدهند غرض که بخس دانند

طلی ضماد مالیدنی

کتان

نحیم چرک چشم

آب شدن گداخته شدن

200/2

روان آبی

رطوبت

چنک سازچنک تنبوره

تومار سیاهه مسوده دفتر

مرداسنک مرتک مرده‌سنج طلای ونقری

دعوا نزاع

دعوای خون دعوای دم

دعواکار دلعی

مدعی مدعی علیه

مدعیان دعواکاران

دعوا کردن نزاع نمودن پرخاش ورزیدن

کنار دریا ساحل دریا لب دریا

کبود سیاه رنک

علامت نشان

قانون سازقانون

کرایه دادن باجاره دادن

بسیار مفهوم اند و البته داخل عجایب المخلوقات
جای دارند اما نقل که در باره انها میکنند اصل داشته
باشد اما چون از ادمی صادق ان نقل شنیده ام بوهم
توان کرد والله یعلم

باز همین میشود موجب شفاعت حضرت لوساور ج
بقول ارامنا

اجاره گرفتن

کرایه

ملخ جراد کله چرزد

آفت جراد در ارالکه عرب و عجم بسیار میشود خصوصاً در
فصل بهار که ان جانور از بیابان عربستان تا الک
عراق عجمی دریا گذاشت کرده گویا سیاه
افتاب را منکسف میگرداند

بنابرین چون خلایق ان پرنده ببینند بالای پشت بام
و در باغستان رفته فریاد و شماطه بالات مس و غیره
میکنند تا انها را برانند تا خرابی بلاد نکنند

آب مرغان و غدر ملخ که در احوال اصفهان پیدا باشند

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Locare.	*Conducere.*	Prendre à loüage.	اجاره گرفتن * بکرا گرفتن *
Locatione.	*Locatio.*	Loüage	کرا * اجارت * کرایه *
Locuſta.	*Locuſta.*	Sauterelle.	ملخ * جراد * کله * جرده * خایگی * ادبا *
Speſſe volte nel tempo della prima vera paſſano d'all' Arabia in Perſia nubi tanto denſe de locuſte, che ecliſſano il ſole.	*Non rarò veris tempore quadam (ut ita dicam) denſiſſimæ locuſtarum nubes ex Arabiæ deſerto in Perſidem convolantes, vel ipſum prorſus obſcurant ſolem.*	J'ay veu pluſieurs fois en prin-tems le ſoleil obſcurci par des nües (pour ainſi dire) tres eſpeſſes de ſauterelles, qui paſſent la mer depuis le deſert de l'Arabie juſques bien avant dans la Perſe.	آفت جراد در الکه عرب و عجم بسیار میشود خصوصاً در فصل بهار که این جانور از بیابان عربستان تا الکی عراق عجمی دریا گذرانیده گویا ابر سیاه آفتابرا منکسف میگردانند *
Doue caſcano, ruinano il paeze, per tanto i popoli allarmati vanno fuori, & ſopra le terrazze, per ſcacciar quel flagello di Dio, col rumore de Caldaroni, fiſchi di bocca, tamburi, & altri iſtromenti.	*Ubi autem ceciderint frugum omnium minantur exitium, hinc populis mos edendi ſtrepitum in agris, & ſupra tecta, tùm ſibilis; & clamoribus: tùm tympanis, & æneis vaſibus, aliiſue modis, ne reſideant.*	La creinte de ce fleau de Dieu donne occaſion aux peuples de s'allarmer, & de paroiſtre ſur les chams pour faire du bruit avec chauderons, tambours; & crix, pour les empecher de ſe repoſer ſur le pays, de peur qu'il en ſoit ruiné.	بنابرین چون خلایق این پرنده ببینند بالای پشت بام و در باغستان رفته فریاد و شماطه بآلات مس و غیر میکنند تا آنهارا بپرانند تا خرابی بلاد نکنند *
Vi è una fontana nel paeze di (Lengion) frà Sciraz & Aſpahan, doue ſono certi uccelli negri ſimili è picciole fuliche, quali ſequitano l'acqua di queſto fonte per tutto doue ſi porta, & aſpergendola ſopra d'i campi coperti di locuſte, queſti uccelli al modo d'un folgore ammazzano, & eſtirpano tutte quante: per tanto queſta acqua ſi chiama (ab mourgon ... اب مرغان) cioè; acqua di uccelli: & le fuliche chiamano (âdzr melagh عذر ملخ) cioè; ruina delle locuſte.	*Fons eſt inter Sciraz & Iſpahan, cujus aquam quocumque translatam aves ſeleuciadæ ſequuntur, quà per agros aſperſâ fulguris inſtar irruunt aves in locuſtas, eaſque mactant; & extirpant, hinc fonti nomen; (ab mourgon* اب مرغان*) i. e. aqua avium: avibus vero (adzr melagh* عذر ملخ*) i. e. exitium, ſeu ruina locuſta.*	Il y a une fontaine dans le terroir de (Lengion) entre (Sciraz, & Iſpahan, d'ont l'eau a cette vertù d'attirer avec ſoy une infinité de petites macroules par tout où elle eſt portée, & ces oiſeaux ſe lançans comme la foudre ſur ces ſauterelles, les tuent, & extirpent avec une viteſſe incroyable. C'eſt pourquoy l'on appelle cette eau (ab mourgon (اب مرغان) c'eſt à dire; l'eau des oiſeaux; & ces oiſeaux méme s'appellent (adzr-melagh (عذر ملخ) c'eſt à dire; la ruine des ſauterelles.	آب مرغان و عذر ملخ که در احوال اصفهان بین باشند بسیار مفهوم اند و غالبته داخل عجایب المخلوقات جای دارند ایا نقل که در باره آنها میکنند اصل داشته باشد امّا چون اگر آدمی صادق این نقل شنیدم باور هم توان کرد والله یعلم
Vedete coſa ſimile nelle relationi di Monſ. Tavernier p. 1. l. 4. c. 3	*Simile quid in relat: D. Tavernier. p. 1. l. 4. c. 3.*	V: Monſ. Tavernier 1. p. l. 4. c. 3.	باز همین میشود بموجب شفاعت حضرت ✠ لوساورج بقول ارامنا *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
In Arabia tutti quanti mangiano queſte locuſte con ſommo guſto, & le guardono molti mezi cotte nell' acqua con poca ſale, veramente ſono buone al par de' groſſi gammari à quali s'aſſomigliano: v: nel Euangelo di S. Math: c. 3. &c.	*Arabum exemplo locuſtas acquâ coctas, ſalequè conditas manducavi, neutiquam ſanè gammaris majoribus; quibus aſſimilantur, minus guſtui gratas. v: in Euang. Math. 3. &c.*	J'ay mangé de bons plats de ces ſauterelles à l'exemple des Arabes, qui les mangent cuittes dans l'eau avec du ſel: elles font auſſi bonnes, comme les plus groſſes chevrettes de mer auxquelles elles reſſemblent. Voyez l'Euangile S. Math. c. 3. &c.	عربها بملخ جراد میخورند در اب پخته باندکی نمک کوبا رودیان دریا و خودم چشیدم بلکه از همان جنس باشد که حسب قول انجیل حضرت یوحنا المعمدان در بریه میخوارد *
Lodare.	*Laudare.*	Loüer.	ستودن ـ می ستایم * ستایش ـ تعریف ـ مدح ـ وصف ـ تحمید نمودن * ثنا اطرا کردن * افرین خواندن * تحسین کردن *
Lode.	*Laus.*	Loüange.	تعریف * ستایش * مدح * وصف * تحمید و ثنا * اطرا * تحسین * تقریظ * محمدت *
Lodevole.	*Laudabilis.*	Loüable.	ممدوح * موصوف * لایق حمد و ثنا * سزای حمد * صاحب الحمد *
Lodola.	*Alauda : galerita : κορυδός.*	Aloüette.	قنبره * قبره * هوزه * چکاو * چکا *
Loffa.	*Crepitus ventris.*	Veſſe.	تس * چس * فسو *
Loggia de' mercanti.	*Mercatorum baſilica.*	Loge des marchands: bourſe.	قیصریه * مجلس تجار * نشیمن سوداگران *
Logica.	*Logica.*	Logique.	علم منطق * منطق *
Logico.	*Logicus.*	Logicien.	منطقی * منطقیان *
Loglio: herba.	*Lolium ζιζάνι.*	Ivroye.	دوسر * کرکاس * شیلم * ذوان * هلیف * دونقه * گندم نکاشته * اخریط * دنکه *
Lombrico: v: verme.			
Longanimità.	*Longanimitas.*	Longanimité.	تحمل * صبر * شکیب *
Longitudine.	*Longitudo.*	Longueur.	درازی * طول *
Longitudine d'una ſtella; &c.	*Longitudo ſtellæ: &c.*	Longitude d'une étoille.	طول نجم * طول کوکب * طول ستاره *
Longo.	*Longus.*	Long.	دیرباز * دراز * عریض * عریضه *
Lontananza.	*Diſtantia: remotio*	Eloignement.	دوری * بعد * مفارقت *
Lontano.	*Diſtans: remotus.*	Eloigné.	دور * بعید * مهجور *
Loquace.	*Loquax.*	Parleur.	پرگو * بسیار گو * هرّا *
Loquacità.	*Loquacitas.*	Babil.	پرگویی * بسیار گویی * بهمان *
Lordo: v; ſporco.			
Lorica.	*Thorax ferreus.*	Cuiraſſe.	زره * جوشن * جیش * دراعه * درع * کیچون * چار آینه * خفتان *
Loro: v: coloro.			
Loſca.	*Luſcus.*	Louche.	چشم گشته * شهلا * احول *

Lu-

عربها بصره جراد میخورند در آب پخته باندکی
نمک گویا روبیان دریا وخودم چشیدم بلکه از همان
جنس باشد که حسب قول انجیل حضرت یوحنا
للمعمدان در بریه میخوارد

ستودن میستایم ستایش تعریف مدح
تحمید نمودن آفرین خواندن
تحسین کردن
تعریف ستایش مدح وصف ثنا
تحسین
ممدوح موصوف لایق حمد وثنا سزای حمد
صاحب احماد

قیصریه مجلس تجار نشین سوداگران

علم منطق منطق

منطقي منطق‌دان

تحمل صبر

درازي طول

طول نجم طول کوکب طول ستاره

دیرباز دراز

دوري بُعد مفارقت

دور بعید مهجور

پرکو بسیارکو

پرکوي بسیارکوي

زره جوشن

چارآینه خفتان

بدرماه بدر قرص ماه

مهتاب روشني قمر نورقمر ضيا القمر

هوايي مهوي

دوشنبه روزدوشنبه

جاي جايگاه جا مكان محل موضع

سيلگاه سيرگاه جاي خوش صفا

تكيه گاه دلاربرين

محكمه ديوان محفل شرع محفل قضا

زيارتگاه مقام

سنگلاخ كلوختان جاي ريگ

جانشين نايب والي متولي گماشته خليفه

ترمس ترمس مصري

گرگ ذيب سرحان

روشنائي نور ضياء

روشن منور درخشنده

پرتوزدن درخشيدن

زهره كوكب زهره

عزازيل رئيس الجنة والشياطين

تيرماه تموزماه تموز

ماه قمر جم

علما ايران بسيار شك ميورزند درباره شق القمر چنانچه

خلف تبير و حقيقت الهي باشد كه چنين

مخالف طبع آسمان كه لاينقسم است وقع شود

و بنابرين بشرط آفرنيش اشيا بعضي ممتنع دانند

آيه را

هلال غره سرماه ماه نو

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Lubrico.	*Lubricus.*	Lubrique: gliſſant	ليين * ناعم * چيپحله * لغزاق *
Luccio : peſce.	*Lucius* λάβραξ.	Brochet.	طررنه ماهي * زاهن ماهي *
Lucciola.	*Noctiluca : cicindela.*	Ver luiſant.	ظبروشه * چراغله * كرم شبطاب * جركر * جرغن * جرغنن *
Luce.	*Lux: lumen.*	Lumiere.	روشنايي * نور * پرتو * ضياء *
Lucente.	*Lucens : ſplendens.*	Luiſant : reluiſant.	روشن * منوّر * مضويي * پر تو دار * درخشنده *
Lucere.	*Lucere.*	Luire : reluire.	پرتو زدن * درخشيدن * روشنايي — نور نمودن * .
Lucifero; pianeta.	*Lucifer : ſtella.*	Lucifer : planete.	زهره * كوكب زهره *
Lucifero; demonio	*Lucifer : dæmon.*	Lucifer : demon.	عزازيل * ريس الجنه والشياطين *
Luglio.	*Julius.*	Juillet.	تيرماه * تموزماه * تموز *
Lugubre.	*Lugubris.*	Lugubre.	عزايي * مخصوص * عزا وماتم *
Lumaca.	*Limax.*	Limaçon: limace.	شنج * ودع * چشپانده *
Lume : v : luce.			
Luna.	*Luna.*	Lune.	ماه * قمر * جرم *
I Filoſofi Perſiani dubitano aſſai del miracolo preteſo nel Alcor. c. 53. in favor di Mahomete, cioè: d'aver ſpezzata la Luna in due parti.	*Cacutiunt Philoſophi Perſæ circa miraculum Mohammedis de ſciſſione Lunæ in duas partes, de quâ in Alcor. ſur. 53.*	Les Philoſophes Perſans ne ſçavent comment ſoutenir le pretendu miracle de Mahomet, du partage de la lune en deux pieces, d'ont il eſt parlé dans l'Alcoran chap. 53.	علما ايران بسيار شك ميورزند در باره شق القمر چنانچه خلف تدبير و حقيقت الهي باشد كه چندين آيه مخالف طبع آسمان كه لاينقسم است وقع شود و بنابرين بشرط آفرينش اشيا بعضي مفتح دانند آيه را *
Luna nuova.	*Novilunium.*	Nouvelle lune.	هلال * غرّه * سرماه * ماه نو * نيرَن *
Luna piena.	*Plenilunium.*	Pleine lune.	بدرماه * بدر * قرص ماه * قرص *
Il ſplendore della Luna.	*Lunæ ſplendor.*	Clair de la lune.	مهتاب * روشني قمر * نور قمر * مهفتو * ضياء القمر *
Lunatico.	*Lunaticus.*	Lunatique.	هوايي * مهري *
Lunedi.	*Feria 2 : dies lunæ.*	Lundy.	دوشنبه * روز دوشنبه * يوم الاثنين *
Luogo.	*Locus.*	Lieù.	جاي * جايگاه * جا * مكان * محل * موضع *
Luogo commune	*Latrina.*	Lieù commun : privé.	ادب خانه * تواره * آبرين * ابالة *
Luogo di ricreatione.	*Locus recreationis.*	Lieù de recreation	سيل گاه * سير گاه * جاي خوش صفا * بدر آم *
Luogo d'appoggiarſi.	*Fulcimentum.*	Lieù pour s'appuyer.	تكيه گاه * داربرين *
Luogo di giuſtitia	*Tribunal.*	Lieù de juſtice.	محكمه * ديوان * محفل شرع * محفل قضا * معان *
Luogo di peregrinatione.	*Peregrinationis locus.*	Lieù de pelerinage.	زيارتگاه * مقام *
Luogo ſaſſoſo.	*Locus ſaxoſus.*	Lieù pierreux.	سنكلاخ * كلوخستان * جاي پرسنگ * اوعرناك زمين *
Luogotenente.	*Vicegerens.*	Lieutenant.	جانشين * نايب * والي * متولي * گماشته * خليفه *
Lupino.	*Lupinus.*	Lupin.	ترمس * ترمس مصري *
Lupo.	*Lupus.*	Loup.	گرگ * ذيب * سرحان *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Lupo cervino.	*Lupus cervinus.*	Loup cervier.	كفتار * كربه دشتي *
Luſingare.	*Illicere.*	Cajoler.	تهالي ـ تسخير كردن * شيرين زباني نمودن * غنچيدن *
Luſſuria.	*Luxuria.*	Luxure.	زنا * شهوت * فسق * فجور *
La luſſuria è fuoco; qual tu devi evitare; per evitare il fuoco d'il inferno: queſto non potrai ſmorzare mà quello ci, con l'acqua d'il vigore & della virtù. è ſentenza del Sâdi poeta Perſiano.	*Luxuria incendium eſt, illud devita; ut ignem inferni devites: hunc enim ignem extinguere non valebis: illum verò aquâ vigoris, & fortitudinis hodie potes extinguere. Sententia Sadini poeta Perſæ.*	La luxure eſt un feu, que tu dois eviter, pour eviter le feu d'enfer: celluicy ne ſe peut éteindre; mais tu peux éteindre celluilà dez aujourd'huy par la vertù, & par la force. Chek ſâdi fameux poete Perſan.	شهوت آتشست ازوي پرهيز * بكذر بر آتش دوزخ مكن تيز * دز ان اتش نداري طاقت سوز * بصبر آبي براين اتش زن امروز * بيت شيخ سعدي است *
Luſſurioſo.	*Luxurioſus.*	Luxurieux.	فاجر * زناكار * شهوتي * نفساني * زاني * كنغال *
Luſtrare: polire.	*Polire.*	Polir.	مهر كردن * صقل نمودن * آهار كشيدن * پرداخت كردن * صيقل كردن *
Luſtro: ſplendore.	*Splendor: fulgor.*	Luſtre.	پرتو * لمع * نور * شعاع * روشنايي * ضيا * برق * رخشش *
Luttare.	*Luctari.*	Luitter.	كشتي كرفتن * مصارعه نمودن * پهلواني كردن *
Lutta.	*Lucta.*	Luitte.	كشتين * مصارعه * پهلواني * كشتين كيري *
Luttatore.	*Luctator.*	Luitteur.	كشتين كير * مصارعي * پهلوان *
Li principi, & le città del levante mantengono i luttatori con molta gelozia.	*Luctatores publicos alunt principes, & urbes Orientis, non modicâ ſane ſollicitudine.*	Les Princes & les villes du levant affectent d'avoir des luitteurs.	سلاطين ايران وتركستان وهند وشهرهاران مدايمن پهلوانان وكشتيكران عزيز دارند *
Luttano nudi con le brague ſolamente di coio molto ſtrette: & ongono il corpo con l'oglio.	*Luctantur nudi ſtrictis fœmoralibus coriaceis ſolùm induti: corpore oleo delibuto.*	Ils luitent nuds, n'ayans qu'un petit caleçon de cuir ſeulement: & oignent le corps avec de l'huile.	اينها برهنه كشتي ميكنند بچقشور چرمي تنك پوشيده وتن بروغن زيتان ماليده *
Lutto: pianto.	*Luctus.*	Deüil: pleurs.	ماتم * عزا * نوحه * زاري * اوسر * دلوله *

گفتار کربه دشتي

تبتالي تسخير كردن شيرين زباني نمودن

زنا شهوت فسق فجور

که شهوت آتش است ازوي بپرهيز

بخود بر آتش دوزخ مکن تيز

وزان آتش نداري طاقت سوز

بصبر آبي برين آتش زن امروز .

بيت شيخ سعدي است

فاجر شهوتي نفساني زاني

مهره کردن صقل نمودن آبار کشيدن

پرداخت کردن صيقل کردن

پرتو لمع نور شعاع روشنايي ضيا

کُشتي گرفتن مصارعه نمودن پهلواني کردن

کُشتي مصارعه پهلواني کُشتي گيري

کُشتي گير مصارعي پهلوان

سلاطین ایران وترکستان وهند وشهریان مداین
پهلوانان وکشتی گیران عزیز دارند

اینها برهنه کشتی میگیرند بجقشور چرمی تنگ پوشیده
وتن روغن زیتون مالیده

زاری نوحه عزا ماتم Grief, affliction, sorrow

زن پدر زوجه پدر

مادر والده ام

ام اصطرلاب

صدف

مادرخانده نسبیه جای مادر مادرمجازی

حضرت جلالت شوکت عظمت صلابت صولت

بزرگواری

شوکت پناه جلیل القدر عظمت و سلطنت دستگاه

عظیم الشان بزرگوار صاحب صولت

استادی سرکاری تعلیم دهی فرمان دهی

استاد معلم سرکار مصنع پرورنده

سپه سالار پاشا آلای بکی

اخوند ملا معلم مدرس استاد مکتب دار

But اما فاما لیکن

رشته قطایف

قرم‌ساق دویت هرزه کار

لکه عیب

لکه چشم سفیدی زیادتی ز چشم

لکه دار کردن چرکین ساختن ملوس نمودن

لکه دار شده چرکین شده ملوس کردیده

بسباسه کل جوز بویا زباز

قصاب ذابح جزار

قصاب خانه مقصب صلاخ خانه

سحق کردن نیم کوب کردن نیم کوفتن

جر منکنه منجنیق پلکن

فند حیله تشکیل مکر

فکر بد کردن اندیشه بد کردن

تله ساز حیله باز محیل غدار

آرد کردن خورد ساختن

رنگ ها سلایه کردن رنگ ها سحق نمودن

خانم بیکم بی بی بانو

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
MA.	*Sed.*	Mais.	أما * فامّا * ليكن * نهايت * بغرا * ولي *
Maccaroni	*Paſtilli eſcnlenti.*	Macarons à l'Italiene.	رشته * قطايف *
Maccaroncini.	*Panis ſaccharinus.*	Mache-pains.	تفشيره * مامونيّة * دبله *
Maccherone : mincione.	*Nebulo.*	Fripon : coquin.	قرمساق * ديوث * هرزكار *
Macchia.	*Macula.*	Tache.	لكّه * عيب *
Macchia nell'occhio.	*Oculi macula.*	Taye en l'œil.	لكّه چشم * سفيدي * زيادتي برچشم *
Macchiare.	*Maculare.*	Tacher.	لكّه دار كردن * چركين ساختن * ملوس نمودن *
Macchiato.	*Maculatus.*	Taché.	لكّه دارشده * چركين شده * ملوس كرديده *
Mace : macis.	*Macis : nucis myriſticæ involucrum.*	Fleur de noix muſcade.	بسباسه * كل جوزبوا * بزباز *
Macellaro.	*Lanius.*	Boucher.	قصاب * ذابح * جرّاز *
Macello.	*Macellum:laniena.*	Boucherie.	قصاب خانه * مقصب * سلّاخ خانه *
Macerare.	*Macerare.*	Macerer.	سحق كردن * نيم كوب كردن * نيم كوفتن *
Machina : inſtrumento	*Machina.*	Machine.	جرّ * منكنه * منجنيق * پلكن *
Machina : aſtutia.	*Techna.*	Fourberie : mauvais tour.	فند * حيله * إشكيل * مكر * مخيله * تله *
Machinare.	*Machinari.*	Machiner: projetter: comploter.	فكر بد كردن * انديشة بد كردن *
Machinatore.	*Machinator.*	Machinateur.	تله ساز * حيله باز * مخيل * غدّار *
Macinare.	*Molere.*	Broyer: moudre.	آردكردن * طحين كردن * خرد ساختن *
Macinare colori.	*Conterere colores.*	Broyer les couleurs.	رنكها سلايه كردن * رنكها سحق نمودن *
Madama.	*Domina.*	Madame.	خانم * بكم * بيبي * بانو *
Madraſtra.	*Noverca.*	Marâtre : bellemere.	زن پدر * زوجة پدر *
Madre.	*Mater.*	Mére.	مادر * والده * آمّ * ننه *
Madre di l'aſtrolabio.	*Mater aſtrolabii.*	Mére de l'aſtrolabe.	ام اصطرلاب *
Madre perla.	*Mater perla.*	Mére-perle.	صدف *
Madrina nel Battezimo.	*Matrina.*	Marreine.	مادرخوانده * تسبيه * جاي مادر * مادر مجازي *
Maeſtà.	*Majeſtas.*	Majeſté.	حضرت * جلالت * شوكت * عظمت * صلابت * صولت * بزركواري *
Maeſtoſo.	*Majeſtate fulgens.*	Majeſtueux.	شوكت پناه * جليل القدر * عظمت وسلطنت دستكاه * عظيم الشان * بزركوار * صاحب صولت *
Maeſtranza : maeſtria.	*Magiſterium.*	Maîtrize.	استادي * سركاري * تعليم دهي * فرمان دهي * پيش كاري *
Maeſtro.	*Magiſter.*	Maître.	استاد * معلم * سركار * مصنّع * پرورنده *
Maeſtro di campo	*Tribunus militum.*	Meſtre de camp.	سپه سالار * پاشا * الاي بكي *
Maeſtro di ſcuola.	*Ludi magiſter.*	Maître d'école.	اخوند * ملّا * معلم * مدرّس * استاد * مكتب دار * پرورنده *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Maeſtro di ſtalla	*Stabularius.*	Valet d'étable.	مهتر * سايس *
Magagna: colpa.	*Labes: defectus.*	Defaut: tache.	عيب * علّت * ملبسه *
Magazino.	*Promptuarium: apotheca.*	Magazin.	[illegible] خانه * مخزن * انبار * خورصلا *
Maggio.	*Majus.*	May.	[illegible] * مايوس ماه *
Maggiorana.	*Amaracus.*	Marjolaine.	مرزنجوش * مرزنگوش * حبق الفنا * حبق الفيل * ريحان داود * آذان الفار * سمسق * مرو قوش *
Maggioranza.	*Majoritas.*	Majorité.	بزرگى * رياسة * تقدّيم * عظمت *
Maggior domo.	*Præfectus ædium.*	Maiſtre d'hoſtel.	ناظر * كتخدا *
Maggiore.	*Major.*	Le plus grand.	بزرگتر * بيشتر * اكبر *
Maggiore in logica.	*Major in logicâ,*	La majeure.	كبرى * اوّل از مقدّمتين قياس *
Maggiori: anteceſſori.	*Majores.*	Anceſtres.	بابان * اجداد * پيشينيان * اسلاف * متقدّمان * بزرگان * پيش رفتگان *
Magi: gli tre Rè.	*Magi.*	Les mages: les trois Roys.	مجوسيان * سه پادشاهان *
Gli Armeni ſoſtengono che gli tre Rè Magi morſero martiri in un villaggio ſopra il lago di Wan, chiamato in memoria di loro (✠ mouëg) cioè; magi; conforme a loro libro d'hiſtorie chiamato (✠ aſmaour) qual ſi troua nella libraria del monaſterio Patriarcale chiamato (✠ exmiaxin.)	*Narrant Doctores ſeu (Vartabieti) armeni tres Reges magos martyrio glorioſo occubuiſſe revertentes per aliam viam in regionem ſuam, in oppido ad ripam lacus Wan) ſito, ac propterea (Mouëg) i.e. Magi; appellato; juxta annales Armenorum, quas (Aſmaour vocant) quæ in monaſterio Patriarchali (Exmiaxin) aſſervantur.*	Les (Vartabiet) où Docteurs Armeniens ſoutiennent que les trois Roys mages furent martirizez à leur retour de Bethlehem dans un village, ſitué ſur le bord du lac de (Wan) appellé en memoire de leur martire ✠ (Mouëg) c'eſt à dire) mages: conformement à leurs annales appellées (✠ Aſmaour) gardées dans le monaſtere Patriarchal d'Erivan, appellé exmiaxin.	نقل است كه سه پادشاهان مجوسيان كه نزد حضرت مسيح رفتند تا بيت لحم شهيد شدند در دهه كه سوى كنار درياچه ✠ وان ميباشد ✠ موغ نام و بنابرين اسم موغ مانده باشد يعنى مجوسيان چنانچه مكتوب است در كتاب ارمنى ✠ اسماور نام كه در دير ✠ اكسميا سين پيدا است قريب شهر ايروان *
Magia naturale.	*Magia naturalis.*	Magie naturelle.	ليميا *
Magia: necromantia.	*Magia necromantica.*	Magie noire.	علم سيميا * سيميا * سحر * كرده * جادوى *
Magiſtero.	*Magiſterium.*	Magiſtere.	سركارى * استادى * تعليم دهى *
Magiſtrato.	*Magiſtratus.*	Magiſtrat.	حاكم * عامل * منصبدار * ضابط * داور *
Magiſtratura.	*Magiſtratura.*	Magiſtrature.	منصب * جا * حكم *
Maglia: cotta di ferro.	*Lorica.*	Maille.	زره * درع داودى * زره داودى * جوشن * زبيج *
Maglio.	*Malleus.*	Maillet.	چومغ * مطرق چوبى * كوتن * تمايسك *
Magnanimità.	*Magnanimitas.*	Magnanimité.	دلبرى * شجاعت * جگردارى * جرأت * دلاورى *

مهتر سایس

عیب علت مفسده

نبک خانه مخزن انبار

ایارماه مایوس ماه

بزرگی رتبه تقدیم

ناظر کتخدا

بزرگتر رتبه اکبر

کبری اول از مقدمین قیاس

باپرن احداد پیشینیا اسلاف متقدمان

بزرگان پیش رفتگان

مجوسیان سه بادشاهان

نقلست که سه بادشاهان مجوسیان که نزد حضرت
مسیح رفتند تا بیت لحم شهید شدند در دهی که کوی
کنار دریاچه و آن میباشد مواخ نام و بنابرین
اسم مواخ مانده باشد یعنی مجوسیان چنانچه
مکتوبست در کتاب ارمنی سماور نام که در دیر
دکمیاسین پیداست قریب شهر اروان

ليميا

علم سيميا سيميا سحر جادو

سرکاري استادي تعليم دهي

حاکم عامل منصبدار ضابط داور

منصب جا حکم

زره درع دلاودي زره دالاودي جوشن

چوماغ سطرق چوبي

دليري شجاعت جگرداري جرات

سیزده ساله در مکه مانده اخرا چون بمدینه هجرت
کرد انجا مدتی ده سال متوطن شده و انجا
متوفی و مدفون گردید

فاما محمدیه ادعی مینمایند که در کتاب تورت زکر
محمد شده باین ایت جاء الله من سیناء واشرق
من سباعیر واستعلن من جبل فاران گویند
تسکلمان که این ایه اشارت نماید بنزول تورت علی
موسی وانجیل علی عیسی وقران علی محمد

دلاور شجاع دلیر جگردار صاحب جرات جری

دل قایم صاحب شجاعت

تعریف کردن وصف کردن تعظیم نمودن

صدارت کردن

عظمت عزت رفعت بزرگواری

دولت مند بزرگوار رفیع عظیم

جادوگر گروه‌گر ساحر سحار سحرباز

لاغری ضعیفی

لاغر ضعیف

محمد

ذکر مصنفا عربیست که نسب محمد علیه السلام از اسمعیل بن

ابراهیم الخلیل صادر باشد

ولادت او در مکه شده سنه اثنتین وثمانین وثمانمایه

از اسکندر واز مولود حضرت الیسوع سنه خمسمایه و

ثمانیه وسبعین

ومحمد متوفی شد یوم الاثنین للیلتین بقیتا من

صفر وعمر او بود شصت وسه سال یعنی که چهل سال

از عمر او گذشتند تا دعوت نبوت مینمودی بعد از ان

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Magnanimo.	*Magnanimus.*	Magnanime.	دلاور * شجاع * دلير * جگردار * صاحب جرأت * جري * دلقايم * صاحب شجاعت * پالونيک *
Magnificare.	*Magnificare.*	Magnifier: exalter.	تعريف کردن * وصف کردن * تعظيم نمودن * مدارت کردن *
Magnificenza.	*Magnificentia.*	Magnificence.	عظمت * عزت * رفعت * سخاوت * بزرگواري * دولت *
Magnifico.	*Magnificus.*	Magnifique.	دولتمند * سخي * بزرگوار * رفيع * عظيم *
Mago.	*Magus.*	Magicien.	جادوگر * کنده گر * ساحر * سحار * سحرباز * پري دار *
Magreſſa.	*Macies.*	Maigreur.	لاغري * ضعيفي *
Magro.	*Macilentus.*	Maigre.	لاغر * ضعيف *
Mahomete.	*Mohammedes.*	Mahomet.	محمد *
Gli Autori Arabi tengono che Mahomete ſia d'alla ſtirpe d'Iſmaele.	*Tradunt ſcriptores Arabes deduci originem Mohammedis ab Iſmaele.*	Les Antheurs Arabes aſſurent que Mahomed eſt de la race d'Iſmael.	ذکر مصنفان عربيست که نسب محمد از اسمعيل بن ابراهيم الخليل صادر باشد *
Egli nacque in Mekka l'anno Aleſſandrino 882: al fin di l'anno di Criſto S. N. 578. mancando 2 mezi & 8 giorni.	*Natus eſt Mekka Anno Alexandri 882: Anno Chriſti peracto 578. exceptis menſibus 2. diebus 8.*	Il naquit à la Mekke l'An d'Alexandre 882. & l'An de J. C. 578 etant complet eccepte 2. mois, & 8 jours.	ولادت او در مکه شد سنه اثنتين وثمانين وثمانمايه از اسکندر و از مولود حضرت ايسوع سنه خمسمايه و ثمانيه وسبعين *
Mori un lunedì al 28 del meze (Safar) d'età di 63 anni: de quali paſſorno 40. avanti che ſi ſpacciaſſe per Profeta; 13 poi dimorò in Mekka, di doue eſſendo ſcacciato reſtò 10 anni in Medina, doue morſe, & fù ſepelito.	*Obiit die lunæ 28 menſis (Safar) annos natus 63. quorum 40 tranſacti ſunt antequam munus Propheticum ſibi vendicaret; 13 alii dum Mekkæ ſubſiſteret, & 10. demum poſt (hegeram) ſtù fugam ad (Medinam) ubi ſubſtitit; & ibidem humatus.*	Il mourut un lundy le 28 du mois (Safar) âgé de 63 ans; d'ont il en paſſa 40 avant qu'il s'erigeat en Prophete, depuis il demeura 13. ans à la Mekke, d'où ayant eſté contreint de fuir (ce qu'on appelle hegire) il vécut encore 10. ans à Medine, où il mourut, & y fut enterré.	ومحمد متوفي شد يوم الاثنين لليلتين بقيتا من صفر وعمر او بود شصت و سه سال يعني که چهل سال از عمر او گذشته تا دعوة نبوت مينمودي بعد از ان سيزده سال در مکه ماند اخرا چون بمدينه هجرت کرد انجا مدتي ده سال متوطن شد و انجا متوفي و مدفون کرديد *
Pretendono gl'interpreti di l'Alcorano, che fù fatta mentione di Mahomete nel Deut. c. 33. *venit Deus à ſina, & ortus eſt à ſair, & manifeſtatus eſt à monte Paranis.* Coſi dicono, che Dio diede la lege à Moiſè, l'Euangelo à Criſto, & l'Alcorano à Mahomete.	*Aſſerunt Alcorani Interpretes prædictum fuiſſe* Mohammedis *adventum Deut.* 33. *iſto textu venit Deus à ſina, & ortus eſt à ſair & manifeſtatus eſt à monte Paranis: quibus verbis indicari dicunt deſcenſum legis ad Moſem, Euangelii ad Ieſum, & Alcorani ad Mohammedem.*	Les interpretes de l'Alcoran pretendent qu'il eſt fait mention de Mahomed dans ce paſſage du Deut: c. 33. *Venit Deus à ſina, & ortus eſt à ſair, & manifeſtatus eſt à monte Paranis.* D'où ils colligent la deſcente de la loy à Moiſe, de l'Evangile à J. C. & de l'Alcor. à Mahom.	فعلما محمد به ادعي مينمايند که در کتاب توريه ذکر محمد شده باين ايه جاء الله من سينا واشرق من سيا عير واستعلن من جبل فاران * کويند متکلمان که اين ايه اشارت نمايد بنزول توريه علي موسي وانجيل علي مسيح و قران علي محمد *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Citano altro luogo del Salmo 49. v. 2. ſegondo certa falſa verſione ſiriaca; *manifeſtavit Deus è Sione (eklilan Mohammedan;) coronam laudatam.*	*Item Pſ. 49. 2. his verbis; manifeſtavit Deus è Sione (eklilan Mohammedan); i. e. coronam laudatam; per coronam in digitari ajunt Regnum, per Mohammedan, i. e.. laudatam, Mohammedem.*	Et dans ce paſſag du Pſ. 49. ſelon une fauſſe verſion ſiriaque; *manifeſtavit Deus è Sione, eklilan Mohammedan*: ce qui n'eſt pas ainſi dans le texte Ebreü.	ايضا از كتاب زبور اين آيه مبارك يظهر الله من صهيون وغيرها *
Citano ancora il luogo del Vangelo; *ſi ego non abiero &c.*	*Item in Euang. his verbis; ſi ego non abiero paracletus non veniet ad vos.*	Et dans cez paroles del'Euangile; *ſi ego non abiero, paracletus non veniet ad vos.*	ايضا از انجيل اين آيه مبارك ان انا لم اذهب الفارقليط لا يجيئكم *
Biſogna che noſtri Miſſionarii ſtiano ſù l'aviſo, acciò non oſtante l'inſolenza de gl'argomenti non reſtino ſorprezi *ſapientibus & inſipientibus debitor ſum. Paul. Ap.*	*Inſolentes eſto ſint objectiones, ſtrenuum ſanè decet eſſe Miſſionarium in reſellendo; ait enim Paulus Ap. ſapientibus, & inſipientibus debitor ſum.*	Bienque cés objections ſoint inſolentes, il ne faut pas que les Miſſionnaires du levant en ſoint moins ſur leurs gardes: il faut qu'ilz ſe reglent ſur ce paſſage de S. Paul; *ſapientibus, & inſipientibus debitor ſum.*	لكن اكر جميع اين معترضات بدليل شخصي زرنك طالب علم سنجيده كردن معني حقيقي ظاهر تر خواهد كرديد *
Mai-più.	*Nunquam ulterius*	Jamais plus.	هركز هركز * هيچ وقت بعد * هركز بعد ازين *
Malamente.	*Malè.*	Mal.	بد * نه خوب *
Malaticcio.	*Valetudinarius.*	Maladif: infirme.	علتي * علت دار * عليال * سست *
Mal-attacaticcio.	*Morbus contagioſus: contagium.*	Mal contagieux.	كرفتن مركي * مرك * مرض متعدي *
Mal-caduco.	*Morbus caducus: morbus ſonticus.*	Mal caduc.	صرع *
Mal-compoſto.	*Inconcinnus: incompactus.*	Mal en ordre.	بد ترتيب * بي ترز * بد شكل * بد ترز *
Mal-creato.	*Inurbanus: immorigeratus.*	Mal élevé.	بي ادب * بي تربيت * نامادب * غير متادب *
Mal-contento.	*Mœſtus.*	Mécontent.	ناراضي * ناخشنود * دلكير *
Mal di Napoli.	*Morbus Neapolitanus.*	Mal de Naple.	اتشك * ابله فرنكي *
Si chiama in Perſiano & in Turcheſco; (اتشك ateſçhek) cioè; picciolo fuoco. i medici Arabi moderni lo chiamano mal Franceze (ابله فرنكي abeleh frenghi.) & io lo voglio chiamare, mal Turco, ò Perſiano, che veramente frà mille perſone à pena una viè libera.	*Perſicè vocatur, ac Turcicè (ateſçhek (اتشك) i. e. ignis modicus: medici verò Arabes moderni, morbum Gallicum vocant; (ابله فرنكي abeleh frenghi) Voco ego morbum Turcicum, aut Perſicum; vix enim inter mille perſonas utriuſque ſexus unam illic inveneris, qua quoddam hujus luis non patiatur granum.*	Les Turcs, & les Perſans appellent le mal de Naple (ateſçhek (اتشك) c'eſt à dire, petit feu. Les Autheurs Arabes modernes l'appellent mal François. Quant à moy, je l'appelle le mal Perſan, où le mal Turc, car à peine trouve-t-on là une perſonne entre mille qui n'en aye quelque Sintôme.	نميدانم چرا ترك وعجم اتشكرا ابله فرنكي ميخوانند چنانچه ظاهر است كه بشتر توان كفت اورا ابله تركي وعجمي كه بلكه در بين هزار كسان اولكهاي ايشان يكي يا كي ازان بلا نميباشد *

از کتاب زبور این آیه می آرند یظهر الله من
صهیون وغیرها

ایضا از انجیل این آیه می آرند ان لم اذهب الفارقلیط
لا یجیکم .

لیکن اگر جمیع این معترضات بدلیل شخصی
و زنک طالب عالم سنجیده کردند معنی حقیقی ظاهر تر
خواهد گردید .

Never mord هرگز د کر هیچ   هیچ من بعد   هرگز بعد ازین
Mischief, ill, bad. بد   نخوب
علتی   علت دار

کوفت مرکی موک مرض متعدی

صرع

بدترتیب بدترز بدشکل بی ترز

بی ادب بی تربیت نامادب غیرمتادب

ناراضی ناخشنود دلگیر

آتشک آبله فرنکی

نمیدانم چرا ترک و عجم آتشک را آبله فرنکی میخوانند

چنانچه ظاهرست که بشتر توان کفت لوردا آبله

ترکی و عجمی که ملکه در بین هزار کسان

اکلهای ایشان یکی یاک از آن بلا نمیباشد

دلگیر ملول حزین محزون دل‌تنگ

آلای باشی سردار آلای آلای چاوش

بدنفسی حرام‌زدگی بدذاتی بدی

خبث غدر خدع

بدذات بدنفس حرام‌زاده خبیث شریر بد

شقی متمردی دژآهنگ

بدخواهی بغض نفاق عداوت خصومت دشمنی

بدخواه صاحب‌نفاق عدو دشمن

بدخواه بدشکال خیره

جزیره مالطه جزیرهٔ رهبانیت پناهان اشراف طایفه

قدیس حضرت یحیی ابن زکریا

لقبی است که چون ترک نام ملط شنوند گویا

لرزان میشوند

فاما آن آبله را بجوشانند تا یا چوب چینی چاک بشکنند
بان شرط که پرهیز نگه دارند یعنی که غذا ایشان
خروس بچه و اجناس حلوا و شیرینی باشند

در درحم درد زهدان
بدی بخوبی شرارت. شر
لعنت ملعون
لعنت کردن نفرین نمودن
بددعا نفرین لعنت توبیخ
جادو تسخیر خیانت بدکرداری
بدکردار بدکار بدعمل بدفعل شریر خبیث
مفسد مجرم گنه کار بداندیش
بدکردار
بدی شرارت فساد شناعت نحوست
بدخو شریر تمقی ناخوب
دلگیری قساوت ملالت حزن دلتنگی
بوده

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Lo ſanano facilmente con la decozzione della radice di China, guardando la dieta incirca d'un meze non mangiando ſi non polaſtrelli arroſti, & coſe dolci.	*Sanant hunc facilius, potiſſimùm decoctionibus radicis Chinæ obſervatâ diætâ Integro fermè menſe, non niſi ſaccharinis cibis, & pullis gallinaceis toſtis utuntur.*	Ils gueriſſent ce mal aſſez facilement avec les decoctions de l'eſchine; gardant la diete environ un mois, ne mangeant que de poulets rotis, & des confitures.	فاما ان ابله را بجوشانده‌های چوب چینی چاک میکنند بان شرط که پرهیز نکه دارند یعنی که غذا ایشان خروس بچه واجناس حلوا وشیرینی باشد *
Mal di madre.	*Dolor matricis.*	Mal de matrice.	درد رحم * درد زهدان *
Male.	*Malum.*	Mal.	بدی * نخوبی * شریّت * شرّ *
Maledetto.	*Maledictus.*	Maudit.	لعنت * ملعون *
Maledire.	*Maledicere: execrari.*	Maudire.	لعنت کردن * نفرین نمودن *
Maledizzione.	*Probrum.*	Malediction.	بدعا * نفرین * لعنت * توبیخ *
Maleficio.	*Maleficium.*	Malefice.	جادو * تسخیر * خباثت * بدکرداری * کرده *
Mal-fare.	*Perperam agere.*	Mal-faire.	بد کردن * بد فعل ساختن * بد کرداری نمودن *
Malfattore.	*Malefactor.*	Mal-faitteur.	بدکردار * بد کار * بد عمل * بد فعل * شریر * خبیث * مفسد * مجرم * کنه کار * فاعل زوی * بد اندیش * بد کردار *
Malignità.	*Malignitas.*	Malignité.	بدی * شریّت * فساد * شناعة * نحوست * وزر * تاآلة *
Maligno.	*Malignus.*	Maligne.	بد * خسّ * شریر * شقی * ناخوب * بدران *
Malinconia.	*Mæſtitia.*	Melancolie: triſteſſe.	دلگیری * قساوت * ملالت * حزن * دلتنگی *
Malinconia: humore.	*Melancholia.*	Melancolie: humeur.	سـ———ـوده *
Malinconico.	*Melancholicus: afflictus.*	Melancolique: triſte.	دلگیر * ملول * حزین * محزون * دلتنگ *
Maliſcaſco.	*Mareſcalcus: præfectus.*	Maréchal: prefect.	الای باشی * سردار الای * الای چاوش *
Malitia.	*Malitia.*	Malice.	بد نفسی * حرامزادگی * بد ذاتی * بدی * شریّت * خبث * غدر * خدع * ردیّت *
Malitioſo.	*Malus: pravus.*	Malicieux.	بد ذات * بد نفس * حرامزاده * خبیث * شریر * بد شقی * متردّی * هر آهنگ *
Malevolenza.	*Malevolentia.*	Mal-veillance.	بد خواهی * بغض * نفاق * عداوت * خصومت * دشمنی * حقد * بددلی * جسکی *
Malevolo.	*Malevolus.*	Mal-veillant.	بد خواه * صاحب نفاق * عدو * دشمن * حقود * بد خواه * بد شکال * خیره *
Malta.	*Maltha.*	Malthe.	جزیره مالطه * جزیره رهبانیت پناهان اشراف طایفه قدیس حضرت یحیی بن زکریا *
Il ſolo nome di Malta ſpaventa i Turchi.	*Vel ipſum nomen Melita terrorem Turcis incutit.*	Le ſoeul nom de Malthe cauſe la terreur aux Turcs.	یقین است که چون ترک نام مالطه بشنود گویا لرزان میشود *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Maltezi naturali morono molto di più vecchiaia che d'infermità.	*Melitenſes plus ſenio, quam infirmitate occumbunt.*	Les Maltoiz naturels meurent plus de vieilleſſe, que de maladie.	ازان جهة ميرو ملطه بشتر ازغايت پيري ميميرند و كمتر از سبب مرض *
Malta è vero luogo di miſſione contra Ebrei, Mahometani, heretici, & empii d'ogni ſorte, che là ſi trovano.	*Melita zelo miſſionis præbet pabulum; tùm propter Judæos, Mohammedanos, & hereticos illic detentos, tùm propter omne impiorum genus.*	Malthe eſt un veritable lieü de miſſion; tant pour la quantité des Juifs, des Turcs & des ſchiſmatiques, qu'on y trouve, qu'à raiſon de pluſieurs impies de toutes ſortes.	در شهر ملطه همه طايفه پيدا باشد خراه ترسي خراه يهود خراه رفضي و خراه منافقان همه جنس *
I Cavalieri di Malta ſervono li poveri nell' loro oſpitale con argenteria.	*Melitenſes equites pauperibus miniſtrant in noſocomio, cum argenteis vaſculis.*	Les Chevaliers de Malthe ſervent les pauvres dans leur hoſpital, en vaiſſelle d'argent.	اشراف شهر ملطه بفقرا ناچاري در دار الشفا ايشان بشبيه بلنكري نقره خدمت ميكنند *
Maltrattare.	*Malè tractare.*	Mal-traitter.	بي حرمت كردن * تندرازي نمودن * طرح ظلم افكندن * زجر كردن *
Maltrattamento.	*Injuria.*	Mauvais traittement.	زحمت * رنج * آزار * آزردگي * بي حرمتي * تندرازي *
Malva.	*Malva.*	Mauve.	خبازي * پنيرك * توله * مرران * خبروج * خيروج * خرواآ * خُبّجنه *
La malva cotta, & il latte è alimento de gl'Arabi d'il deſerto per molti mezi.	*Elixata malva, & lac Arabes nomades ferme unicè aluntur per multos menſes.*	Les mauves, & le laittages ſervent de nourriture aux Arabes du deſert durant pluſieurs mois.	خبازي و شير غذا عربان بدوين باشد مدتي چند ماه *
Malvaggiamente.	*Nequiter: improbè.*	Méchamment.	ازروي خبث * بد ذاتانه * ازروي بد نفسي * بشريت *
Malvaggio.	*Malignus: pravus.*	Méchant.	حرامزاده * بد نفس * مردد * شقي * ردي * فاجر * اثيم * بد خلق * سوء الخلق * بشوتي * زشت خوي * بي سمان *
Malvaggità.	*Malignitas: pravitas.*	Méchanceté.	بد خلقي * حرامزادگي * سوء الخلق * بد ذاتي * شريت * بد اوت * شر * زشت خوي *
Malva-viſchio.	*Malva-viſcus: althæa.*	Althée: gui-mauve.	خطمي * درخت ورد القصاب * ملوكي * خطمي كوچك *
Mal volontieri.	*Invito animo.*	Mal volontiers.	ازروي غضب * غضبا * بي رضاي خاطر *
Mammella.	*Mamma.*	Mamelle.	پستان * ممه * ضرع * ديس * خزي *
Manara.	*Securis.*	Hache.	كلنك * تيشه *
Mancamento: difetto.	*Defectus.*	Defaut: manquement.	كستاخي * عيب *
Mancanza della luna.	*Lunæ deliquium.*	Defaut de la lune.	كم بودن ماه * نقصان ماه * تقبصة القمر *
Mancare: eſſer di meno.	*Deficere.*	Manquer: être moins.	كم بودن * ناقص آمدن * قليل بودن * زابيل شدن *
Mancar di fede.	*Perfidum agere.*	Manquer de foy.	عهد شكستن * بي قول شدن * پيمان باطل كردن * بي ايمان كرديدن * خلاف وعيد كردن *

اولاد جزیره ملطه بیشتر از غایت پیری می میرند و کمتر از سبب مرض.

در شهر ملطه همه طایفه پیدا باشد خواه ترک خواه یهود خواه رفضی و خواه منافقان همه جنس

اشراف شهر ملطه نقره لنا چاک در دار الشفا ایشان خشپیده منکری نقره خدمت میکنند.

بی عزت کردن تنوازی نودن طرح ظلم افکندن زجر کردن

زحمت رنج آزار آزردگی بی عزتی

ازروي خبث بدذاتانه ازبدنفسي

حرام زاده بدنفس درند شقي روي فاجر

بدخلق زشت خوي

بدخلقي حرام زده كي بدذاتي

شريت رداوت دژ زشت خوي

خطمي درخت ورد القحاب ملوک خطمي كوچک

ازروي غضب غضبا بي رضاي خاطر

پستان مه ضرع

كلنك تيشه

گستاخي عيب

كم بودماه نقصان ماه

كم بودن ناقص آمدن قليل بودن

عقدشكستن بي قول شدن پيمان باطل كردن

بي ايمان گرديد خلاف وعده كردن

ششته برلط شاهک

بادام لوز بدومغز

مهرکیاه بیبروح لفاح شابیح
مهرکیاه فراوان میرود در جزیره کیبرس و انجا
ریشه ان دیدم مانند شکل آدمی

چون مهرکیاه نام دارد دراو لکه عجم نسبار عزیزست
اما لسیار غریب است

بی قول ماندن بی اقرار شدن اقرار و وعده خود

باطل نمودن

عیدی عیدانه بخشش

شاگردانه

چپ رغم عسماوی

کل اختیار کرد صاحب اختیار سرحل نمودن

حکم کشیدن از کسی

سرحل شده کل اختیار نموده

از حکم معاف نموده

غلام بنده عبد مملوک

غنیمت است

کم زیاد زیاد کم زاید ناقص

فرستادن ارسال نمودن روانه فرمودن مرسول

پیغام نمودن مبعوث گردانیدن

حکم شاه رقم شاه خط شریف فرمان بادشاها

منشور

ارسال نموده فرستاده روانه نموده مرسل گردیده

مبعوث نموده شاطر قاصد

فرستنده راسل صاحب پیغام

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Mancar alla promeſſa.	*Non ſtare promiſſis*	Manquer de parole.	بي قول ماندن * بي اقرار شدن * اقرار و وعده خود باطل نمودن *
Mancia.	*Strena: munus gratuitum.*	Etrene.	عيدي * عيدانه * بخشش * مشتلغ * وشاق * پيلاده * شاگردانه *
Mancino.	*Lævus: ſchava.*	Gaucher.	چپ * اعسم * عسماوي * چپه * چپ دست *
Mancipare.	*Emancipare.*	Emanciper.	كلّ اختيار كردن * صاحب اختيار سر هل نمودن * حكم كشيدن از كسي *
Mancipato.	*Emancipatus.*	Emancipé.	سر هل شده * كلّ اختيار نموده * ضابط كردانيده * از حكم معاف نموده *
Mancipio.	*Mancipium.*	Eſclave.	غلام * بنده * عبد * رق * مملوك *
Manco-male.	*Non adeo malum.*	C'eſt encore aſſez.	غنيمت است * شتل *
Più ò manco.	*Plus minus.*	Plus où moins.	كم زياد * زياد كم * زايد ناقص *
Mandare.	*Mittere.*	Envoyer.	فرستادن * ارسال نمودن * روانه فرمودن * مرسول پيغام نمودن * مبعوث كردانيدن *
Mandamento del Rè.	*Regis mandatum.*	Mandat du Roy.	حكم شاه * رقم شاه * خط شريف * فرمان پادشاهانه * منشور *
Mandato.	*Miſſus.*	Envoyé: depeché.	ارسال نموده * فرستاده * روانه نموده * مرسل كردنيده * مبعوث نموده * شاطر * قاصد *
Mandatore.	*Mittens.*	Celluy qui mande	فرستنده * راسل * باعث * صاحب پيغام *
Mandora à la Perſiana.	*Tetrachordon.*	Mandore à la Perſane.	ششته * بربط * شاهنك *
Mandorla.	*Amygdala.*	Amande.	بادام * لوز * دومغز *
Mandra.	*Martes.*	Foüine.	مرصوره * كله *
Mandragora.	*Mandragora.*	Mandragore.	مهر كياه * يبروح * لفاح * شابرج * قاطانقي *
Creſce la mandragora abondantemente in Cipro, dove viddi radici di queſta pianta veramente molto ſimili; alla figura humana di l'uno, & di l'altro ſeſſo, particularmente in caſa del Sig. Conſole di Francia.	*Mandragoram in Inſulâ Cypro laſcivientem vidi, cujus potiſſimum radices figuram humanam utriuſque ſexus repræſentantes miratus ſum, in domo D. Souvani Galliæ Conſulis.*	La mandragore croit abondamment dans l'iſle de Chypre, où j'ay veû des racines de cette plante effectivement fort approchantes de la figure humaine de l'un, & de l'autre ſexe, principalement chez Monſ. Souvan Co. de Fr.	مهر كيا فراوان ميرويد در جزيره كپروس و انجا ريشه ان ديدم مانند شكل ادمي *
In Perſia chiamano queſta radice (meher ghiah مهر كياه) cioè; pianta dell'amore; & per ciò, è molto ricercata.	*Vocatur in Perſiâ (meher ghiab مهر كياه) i, e. amoris herba (propterea extraordinario illic ardore perquiritur, quamvis rarò inveniatur.*	Cette plante s'appelle en Perſe l'herbe de l'amour (meher ghiah مهر كياه) c'eſt pourquoy elle y eſt fort recherchée.	چون مهر كياه نام دارد در اولكا عجم بسيار طلب است اما بسيار غريب است *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
I ciarlatani la contraſanno con la radice freſca d'il(fu) alla quale fanno la barba, & capelli di figura humana con lo radici d'il meo deſtramente cuſcite.	*Circumforanei verò ex radice (fu) radiculis mei ſubtiliter interſutâ, ut barbam, & capillos effingant in figuræ humanæ formam, mandragonæ philtrum venale exhibent.*	Les Charlatans la contrefont avec la racine du (fu) où Valeriane, dans laquelle ils couſent ſubtilement les racines du meum, où fenouil ſauvage pour contrefaire la barbe & les cheveux en forme d'homme.	بنابرین خوامضونان اشکیلی کرده وریشه مسو در میان ریشه فو بجولان وز نهاده و تقلید ریش و کیش انسپرا ساخته اورا بدل مهر گیاه میفروشند *
Maneggiare.	*Manibus tractare*	Manier.	دست زدن * لمس کردن * استعمال نمودن *
Maneggiare un cavallo.	*Equum agitare.*	Manier un cheval.	اسب هموار کردن * اسب راجولان دادن * اسب جهانیدن * تکاپوی کردن اسب * تکاور ساختن اسب *
Maneggiato.	*Manibus tractatus.*	Manié.	دست زده * لمس نموده * استعمال نموده * ملموس شده *
Mannetta di ferro	*Manicæ.*	Menotes: fers aux mains.	تین * غل *
Mangia de i cavalli.	*Equorum pabulum.*	Nourriture des chevaux.	خورار اسب * خوراک اسب * قصیل * علیق * جوین * دبره *
Mangia de' uccelli	*Grana: eſca avium.*	Nourriture des oiſeaux.	خوراکی مرغان * دانه مرغان * چینه *
Mangiare.	*Maducare: edere.*	Manger.	خوردن ـ می خورم * اکل کردن * خوردن * تناول کردن حبرسیدن *
Mangiare.	*Cibus.*	Le manger.	خوردنی * غذا * خوراکی * چکر * واها *
Mangiato.	*Manducatus: exeſus.*	Manger: nourriture.	خورده شده * ماکول * تناول کرده *
Mangiatoia.	*Præſepe.*	Mangeoire.	آخور * معلف *
Mangiatore.	*Edax.*	Mangeur.	خورنده * اکّال *
Manica.	*Manica.*	Manche.	آستین * افتین * کُم * ردن *
Manico di ſpada.	*Enſis manubrium.*	Manche d'épée.	قبضه شمشیر * دسته شمشیر * قبضه سیف *
Manico d'iſtromento.	*Manubrium inſtrumenti.*	Manche d'inſtrument.	دسته * قبضه * حَلْ * جِلْ *
Maniciotto.	*Manica pellicea.*	Manchon.	دستکش *
Maniera.	*Mos: ritus: modus.*	Maniere.	طرز * تور * منوال * قاعده * وجه * روشن *
Manifattura.	*Opera.*	Manufacture.	دست کاری * صنعت کاری * پیشه کاری * عمل دست *
Manifeſtamente.	*Manifeſtè.*	Manifeſtement.	ظاهراً * آشکاراً * فاشاً * باهراً * اعلاناً * بیاناً * بیناً * جهراً * عیاناً * مکشوفاً * بی کنایت *
Manifeſtare.	*Manifeſtare.*	Manifeſter.	ظاهر کردن * علانی نمودن * جهر ساختن * باهر و ظاهر کردن * آشکار و صریح گردانیدن *
Manifeſtatione.	*Manifeſtatio.*	Manifeſtation.	اظهار * شهرت * اشتهار *
Manifeſtato.	*Manifeſtatus.*	Manifeſté.	آشکارا شده * ظاهر گردیده * علانی و مشهور و مجهور و بیدا و فاش و معاین گردیده *
Manifeſto.	*Manifeſtus.*	Manifeſte.	ظاهر * آشکار * باهر * معلوم * روشن * بیّن * نوش *

Eme-

بنابرین خواصخومان ریشکیلی کرده وریشه موده

میان ریشه فوبجولد وز نهاده و تقلید ریش کیش

رد میرا ساخته اورا بدل مهر گیاه سفیر دشتند

دست زدن لمس کردن استعمال نمودن

اسب سوار کردن اسب را جولان دادن اسب جهانیدن

تکاپوی کردن اسپ تکاور ساختن اسپ

دست زده لمس نموده استعمال نموده

قید غل

خوردار اسپ خوراک اسپ

خوراکی مرغان دانه مرغان

خوردن می خورم اکل کردن تناول

کردن حیر سدن

خوردنی غذا خورکی

خورده شده ماکول تناول کردیده

آخور معلفه

خورنده اکال

آستین آفتین

قبضه شمشیر دسته شمشیر قبضه سیف

قبضه دسته

دست کش

ترز طور منوال قاعده وجه

دستکاری صنعتکاری پیشه کاری عمل دست

ظاهرا اشکارا فاشا باهرا اعلانه

جهرا عیاناً نکشوفاً بی کنایت

ظاهر کردن علانی نمودن جهر ساختن

باهر و ظاهر کردن اشکار و صریح کردنیدن

اظهار شهرت اشکار اشتهار

اشکار اشده ظاهر کردیده علانی

وبیدا دفاش معاین کردیده

ظاهر اشکار باهر معلوم

خاک شو پیش از آنکه خاک شوی

گفتار شیخ سعدی شیرازی

کاتبی پوستین

بالاپوش

حمایت کردن حفظ کردن

طرف گرفتن هواداری نمودن

جلاد صلاح دار

گنده در کیسه بر دزد بازاری

چنگ دسته

مَن

شیرخشت ترنجبین

دست ید کف جار

دست راست و چپ یمین و یسار

دست بدست من ید الی ید

درویش ملایم حلیم سلیم بامان

ملایم شدن حلم بهم رساندن تندی شکستن

سلیم گردیدن

حلم درویشی بی تندی

عارف که برنجد تنک است هنوز

گر گزندت رسد تحمل کن

که بعفو از گناه پاک شوی

ای برادر چو عاقبت خاک است

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
E meglio il nemico manifeſto, che l'amico finto. Proverb. Turco.	*Melius eſt hoſtem manifeſtum habere quàm amicum fucatum. Prov. Turcicum.*	Il eſt mieux d'avoir un ennemy declaré, qu'un amy feint. Proverbe Turc.	آشكاره دوشمان بكتر كرل دوشتن *
Maniglie.	*Armillæ.*	Braſſelets.	ميل دست * سوار * مطال * دست بند *
Manigoldo: boia.	*Carnifex.*	Bourreau.	جلاد * سلاح دار *
Manigoldo : latroncello.	*Latrunculus.*	Petit voleur.	كنده نز * كيسه بر * دزد بازاري *
Manipolo.	*Manipulus*	Poignée: manipule.	چنك * دسته *
Manipolo : cazzuola dà muratore	*Trulla.*	Truelle.	ماله * لطاشه * چنكاله *
Manna dà'l cielo.	*Manna cæli.*	Manne du ciel.	من * منّ السلوي ✠ ١٥ *
Manna medicinale.	*Manna medicamentalis.*	Manne medicinale.	شيرخشت * ترنجبين * كرانكبين *
Mano.	*Manus.*	Main.	دست * يد * كف * جار *
Mano deſtra, & manca.	*Manus dextra, & ſiniſtra.*	Main droitte, & main gauche.	دست راست وچپ * يمين ويسار *
Di mano in mano.	*De manu ad manum.*	De main en main.	دست بدست * من يد الي يد *
Manſueto.	*Manſuetus.*	Doux : paiſible.	درويش * ملايم * حليم * سليم * بهامان * دير غضب *
Manſuefarſi.	*Manſuefieri.*	S'addoucir : s'appaiſer.	ملايم شدن * حلم بهم رسانيدن * تندي شكستن * سليم كرديدن *
Manſuetudine.	*Manſuetudo.*	Manſuetude.	حلم * درويشي * بي تندي *
Il mar' profondo non s'inturbidiſce còl tiro d'una pietra, coſi il ſavio, che ſi piglia colera è ancora un' acqua di poco fondo : ſi alcuno ti ſtuccica vinci tu con la manſuetudine, & perdonando l'ingiurie meriti tù il perdono de tuoi peccati. O fratello, già che tu devi riſolverti in polvere, ſii polvere avanti di diventarlo. Sçhek Sâdi Poeta Perſiano.	*Jactu lapidis non turbatur profundum mare : ſapiens qui etiamnum iraſcitur, hactenus vadoſa eſt aqua : ſi quis te momorderit, tolera : manſuetudine enim crimina ignoſcendo, crimina eluis tua: O frater! cum in pulverem ſis reverſurus; jam fias pulvis antequam in pulverem revertaris. Eſt hexaſticon Sâdini Poetæ Perſa.*	Une profonde mer ne devient jamais trouble par un ject de pierre, ainſi l'homme ſage, qui ſe met en colere n'eſt encore qu'une eau de peu de fond. Si quelqu'un te choque prens patience, & tache de meriter que Dieu te pardonne en pardonnant les injures; tu ſçais bien, mon cher frere, que tu ſeras reduit en pouſſiere, fais toy donc cendre, & pouſſiere avant que tu le deviennes. Sçhek Sâdi Poete Perſan.	دريا فراوان نشود تيره بسنك * عارف كه برنجد تنك ابست هنوز * كر كزندت رسد تحمّل كن * كه بعفو از كناه پاك شوي * اي برادر چو عاقبت خاكست * خاك شو پيش ازان كه خاك شوي * كفتار شيخ سعدي شيرازي بين است *
Manta peloſa.	*Amictus pelliceus : amphitapa*	Peliſſe.	كاتبي * پوستين *
Mantello.	*Pallium.*	Manteau.	بالاپوش * فراجه *
Mantenere: difendere.	*Protegere.*	Maintenir: defendre.	حمايت كردن * حفظ كردن * محافظه نمودن * طرف كرفتن * هواداري نمودن *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Mantenere la promeſſa.	*Stare promiſſis.*	Tenir ſa promeſſe	قول نگهداشتن * عهد نگهداشتن * اقرار بجا آوردن * درعهد خود عمل نمودن *
Mantenere: dar dà vivere.	*Suſtentare.*	Maintenir: ſuſtenter.	رزق دادن * خرجي از براي معاش دادن * رزق دادن *
Mantice.	*Follis.*	Soufflet à ſouffler.	دم * منفاخ *
Mantile.	*Mantile.*	Serviette.	دستمال * دست مال * محرمه * دزک *
Manto.	*Penula.*	Manteau pour la pluye.	باروانه * بالاپوش * فراجه * باراني * مسحي * يابنجي *
•Maraſche.	*Lauro-ceraſa.*	Griotes: ſorte de ceriſes.	آلبالو * آلوي ترش *
Maraviglia.	*Portentum.*	Merveille.	عجب * تعجب * عجيب چيز * چرنک * خارق عادت *
Maravigliarſi.	*Stupefieri.*	Sétonner: s'émerveiller.	حيران شدن * بحيرت ماندن * مات ماندن * تعجب نمودن * متحير شدن *
Maraviglioſo.	*Admirandus.*	Merveilleux.	عجيب * متعجب * غريب *
Marca: v: ſegno.			
Marcia.	*Sanies: pus: marcor*	Sang corrompù.	جراحت * چرک * اب ريم * ريش زخم *
Marciare.	*Progredi.*	Marcher.	سفر کردن * مسافر گرديدن * تمشيت نمودن *
Marcirſi: d'una piaga.	*Marceſcere.*	Se corrompre.	ريم کردن * چرک جمع کردن *
Mare.	*Mare.*	Mer.	دريا * بحر *
Certi momenti di terrore ſopra il mare, ſminuiſcono la vità, & fanno invecchiare avant' il tempo.	*Probantur ſupra mare quædam terroris momenta, quæ vitam minuunt, & ſenectutem accelerant.*	Les momens de frayeur, que l'on eprouve ſur la mer diminuent la vie, & font viellir avant le tems.	بعضي ساعت که در طوفان دريا گذشتم عمرم کوتاه خواهند کرد و قبل از وقت پير خواهند کرد مرا *
Mare adriato.	*Mare Adriaticum.*	Mer Adriatique.	درياه وندیک * وندیک بغازي * خور وندیک *
Una ſaetta del cielo caſcando ſopra noſtra nave del Profeta Moyſe ſopra l'Adriatico, ammazzo un marinaro, & gli liqueſò l'oſſa, in preſenza mia; & l'iſteſſo colpo cincineri il grande albero, & ſminuzzò il trinchetto al modo d'un tornitore. In Agoſto 1679.	*Supra Adriaticum mare navigando menſe Auguſti an. 1679, Vidi interfici hominem à fulmine in momento, cujus, mirum! manſerunt oſſa veluti liquefacta: tùm malus maximus redactus in cineres; tùm dolo quaſi tornitoris manu in gyros fruſtatim redactus.*	Un coup de foudre ſur la mer Adriatique ecraſa un marinier, & luy fondit les os en ma preſence, & le méme coup reduiſit en cendre le grand maſt, & le trinquet en coupeaux, comme pourroit faire un tourneur. Au mois d'Aouſt 1679.	سنه از ميلاد حضرت مسيح هزار و ششصد و هفتاد و نه چون بالاي دريا وندیک سفر ميکردم رعد و صاعقه بالاي مرده که خلاصي آفتاده از اترش استخوانهاي او گويا که از کره و دغل خاک کرد و ساير تيرهاي برشه را گويا خرده هاي خراط پاره پاره نمود *
Mare Caſpio.	*Mare Caſpium.*	Mer Caſpie.	درياه قلزم * درياي باکو *
Portano il ſalmone, & il ſturione, com'ancora il caviale, & la poutarga d'al mar Caſpio, in Aſpahan.	*Deferuntur ſalmo, & accipenſer ſaliti, uti etiam ova piſcium parata vulgò (Caviale, & Poutarga) ex mari Caſ. Aſpahanum uſque.*	L'on porte du ſaumon, & de l'eſtourgeon ſalez, du cavial, & de la poutargue depuis la mer Caſpie juſques à Iſpahan.	سرخ ماهي و سگ ماهي شعر و خاويار و پچ کرغه از دريا قلزم تا اصفهان ميآرند *
Mare negro.	*Mare nigrum.*	Mer noire.	درياطرابزون * قرا دنگيز * سياه دنگز *

Vidi

قول نگهداشتن عقد نگهداشتن اقرار بجا آوردن
بوعده خود عمل نمودن

دم منفاخ
دستمال دست مال محرمه
چوقه بالاپوش فراجه بارانی
الو بالو الوبی ترش
عجب تعجب
حیران شدن بحیرت ماندن
تعجب نمودن

عجب غریب
جراحت چرک آب ریم ریش زخم
سفر کردن مسافر گردیدن
ریم کردن چرک جمع کردن
دریا بحر
بعضی ساعت که در طوفان دریا گذشتم عمرم کوتا
خواهند کرد و قبل از وقت پیر خواهند کرد مرا

سنه از میلاد حضرت مسیح هزار و شش صد و هفتاد و نه چون
بالای دریا وندیک سفر میکردم رعد و صاعقه بالای
مردکه خلاصی افتاده از اثرش استخوانهای او
گویا گداز کرد و ذغال خاک کرد و سایر
تیرهای برشه را گویا خورد های خرلط پاره پاره
نمود

دریای قلزم
سرخ ماهی
قلزم تا اصفهان می آرند

یک ستون که بر سر جزیره کوچک قرار دارد و در
دخول خور استنبل را این دریا دیدم نقل شخص
ندارد و هر چند که او را ستون پمپیوس گویند
من هیچ باور نکنم که اصل داشته باشد

دریا اوقیانوس دریای محیط بحر محیط
دریا یمن بحر الیمن

نعل بند نعل کن بیطار
کناره حاشیه
حاشیه کتاب حواشی کتاب کناره کتاب

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Viddi in compagnia di S. E. il Sig. Amb. Marcheze di Nointel, quella colonna chiamata di Pompeio, à l'intrata d'il boſforo nel mar negro, in cima d'un ſcoglio: veramente bagatella.	*Vidi in comitatu Excellentiſſimi Dñi D. Marchionis de Nointel columnam illam, quam Pompeianam vocant, ad hoſtium maris nigri, in ſummitate rupis: ſed hæc num ſit inter relatorum nugas?*	J'ay veù cette colomne qu'on appelle de Pompée en compagnie de S. E. Monſeig. le Marquis de Nointel; elle eſt dreſſée au plus haut d'un rocher à l'entrée du boſphore dans la mer noire: veritable bagatelle.	يكي ستون كه برسر جزيرهء كوچك قرا دكز ودر دخول خط استنبل بر اين دريا ديدم نقل مشخص ندارد وهر چند كه اورا ستون پمپيوس كفايند من هيچ بورنكنم كه اصل داشته باشد *
Mare mediterraneo.	*Mare mediterraneum.*	Mer mediterranée.	آق دكز * درياء سفيد *
Mare Oceano.	*Mare Oceanum.*	Mer Oceane.	دريا اوقيانوس * درياي محيط * بحر محيط *
Mare roſſo.	*Mare rubrum; erythreum.*	Mer rouge.	دريا يمن * بحر اليمن *
Marea.	*Affluvium, & refluvium maris.*	Marée.	مدّ وجزر * مدّ وجزر دريا * سقي * وثبر البحر *
Mareſcalco.	*Jerramentarius: veterinarius.*	Maréchal.	نعل بند * نعل كن * بيطار *
Margine.	*Margo: crepido: acta.*	Bord: marge.	كنار * حاشيه *
Margine d'un libro.	*Libri margo.*	Marge d'un livre.	حاشيهٔ كتاب * حواشي كتاب * كنار كتاب *
Maria Madre di Gieſu Criſto.	***Maria Mater Ieſu Chriſti.***	**Marie Mere de J. C.**	**مريم مادر حضرت مسيح ***
Si mi domandate (dicezemc-heſceri commentatore di l'Alc.) per che ſi chiama Giezu figlio di Maria? Riſpondo, che gli figli pigliano la denominazione dà i Padri, non d'alle Madri, mà che queſto venghi chiamato della Madre, è prova che' gli deve naſcere ſenza Padre &c.	*Si objeceris (dicit zamc-heſcerius in Alcor:) cur vocatur (Iſa) filius Mariam? R. filii denominantur à Patribus, non verò à matribus, quod verò hic ab eâ denominatur, docetur hinc eum naſciturum abſque Patre &c.*	Si vous m'objectez, dit un commentateur de l'Alcoran) pourquoy Jeſus eſt appellé fils de Marie? je répons que les enfens prennent le nom des Peres, & non pas des Meres: mais comme celluy-cy prend ſon nom de la Mere, ſchachez que c'eſt pour montrer, qu'il devoit naître ſans Pere &c.	فان قلت لم قيل عيسي بن مريم والخطاب لمريم قلت لان الابنا ينسبون الا الابا لم الا الامهات فاعلمت بنسبته اليها انه يولد من غير اب * زمخشري علي سورة عمران *
O Maria! tu fuſti eletta dà Dio, N. B. purificata, & cielta frà tutte le donne d'il mondo. Nel Alcor. c. 3. della familia d'Amran.	*O Maria! Deus elegit te, & N. B. mundavit te, & elegit te ſupra mulieres ſeculi. Alcor. Sur. 3. de familiâ Amran.*	O Marie! Dieu t'à eluë, & N. B. t'à purifiée, & t'à choiſie par deſſus toutes les femmes du monde. l'Alcoran. c. 3. de la famille d'Amran.	يا مريم ان الله اصطفيك وطهرك واصطفيك علي نسه العالمين * سورة عمران *
Niſſuno viene al mondo, ſenza eſſer toccato, & macchiato dà Satanaſſo, eccetta Maria, & il ſuo figlio. Il Beïdavi ſopra l'Alcor.	*Nemo naſcitur, quem Sathan non contrectet, quo contactu deformis homo redditur, Mariâ exceptâ, & filio ejus. &c. ità Beidavi in Alcor.*	Perſonne ne nait, ſans que Satan le ſoüille par ſon attouchement, exceptez Marie, & ſon fils. &c. Beidavi ſur l'Alcor.	ما من مولود يولد الا والشيطان يمسه حين يولد فيستهل من مسه الا مريم وابنها * حديث بيضاوي *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Le chieze del levante hanno ancora le imagini di Maria, ò di legno già fatto bucchi dà i vermi, ò di marmo già liſciato dal tempo: argomento, che ſalta all'occhi contra i novi Iconoclaſti.	*Mariæ icones ex ligno carie ambeſo, aut ex marmore vetuſtate corroſo ſervant hactenus Eccleſiæ Orientales; quæ novatorum Iconoclaſtarum duritiem ſuperent.*	Les Egliſes du levant venerent encore des images de Marie, faittes de bois tout vermoulù, où de marbre tout liſſé, où mangé de vieilleſſe: argument contre la dureté des nouveaux Iconoclaſtes.	مسیحیین یاقوبیها و نستعریها و غیر اهل مسیح مشرقیان صورتها قدیم بیبی مریم در معبدهای خود دارند و از انها دلیل تعال یافت که عزت صورتها قدیسان هیچ نسبت ببتپرستی ندارد چون متقدمین مسیحیان رسم عبادت از حضرت اواریان اموخته شدند *
Viddi con ſtupore la figura di Maria in baſſo rilievo, ſopra un marmo incaſtrato nel muro, nella chieza antichiſſima d'i Giacobiti in Muſſul: non potrebbe quel marmo ammolire gli cuori d'i novatori di queſto ſecolo, ſi con occhio di buona fede foſſe guardato?	*Vidi cum ſtupore in vetuſtiſſimâ Jacobitarum Eccleſiâ B. Mariæ urbis (Muſſul) iconem Deiparæ in marmore ſculptam parieti coævo, & cum ipſo conſtructo, cujus aſpectus valeat Acatholicis noſtris carneum reſtituere cor.*	J'ay admiré entre autres celle qui eſt à Muſſul dans l'Egliſe de N. Dame, des Jacobites, laquelle eſt en bas relief, dans un marbre enchaſſé dans la muraille: il ſuffiroit à nos Pret. Reformez de reflechir de bonne foy ſur ce marbre parlant, pour attendrir leur coeur.	اما در کنیسه ستنه مریم شهر موصل صورت بیبی مریم از مرمر است بسیار کهنه بدیوار چسبانده که چون ظالمان اورا نظر کنند دل ایشان نرم شود *
Marinaro.	*Nauta.*	Marinier.	جاشو * کشتی بان * بحاره غراب * ملاّح *
Marinare il peſce.	*Piſces aceto condere.*	Mariner le poiſſon.	ماهی پخته کردن بالات و سرکه *
Mariolo.	*Latrunculus.*	Filou: fourbe.	دزدیکه کند تیز * کیسه بر *
Maritare.	*Matrimonio conjungere.*	Marier.	نکاح کردن * تزویج نمودن * مزوج نمودن * تزوج کردن * عقد نکاح بستن * بعلا بزدن *
Maritarſi.	*Uxorem ducere.*	Se marier.	عقد نکاح بستن * مزوّج گردیدن *
Maritata.	*Nupta: ſponſa.*	Mariée.	شوهردار * عروس * منکوحه * زوجه * زن مزوجه * زن شوهر گرفته *
Maritato.	*Conjugatus.*	Marié.	کدخدا شده * داماد شده * مزوّج شده * مزوج *
Maritimo.	*Maritimus.*	Maritime.	دریایی * بحری *
Marito.	*Maritus.*	Mari.	شوهر * داماد * زوج * کدخدا *
Marmo.	*Marmor.*	Marbre.	مرمر * رخام * سنگ مرمر * خارا *
Maroniti fior della Religione Catolica nel levante.	*Maronitæ verè flos Catholiciſmi Orientalis.*	Les maronites ſont la fleur de la Catholicité dans le levant.	مارونا عمده المسیحیین طابعین حضرت پاپا اند در مشرق *
Giurano per la teſta d'il Papa, & non maï riconnoſcoho il Patriarca di novo eletto, ſi prima non veddono, & baggiano il breve di S. S. per la confirmazione.	*Jurant per caput Papæ; nec recenter electum Patriarcham agnoſcunt donec deoſculentur breve confirmationis per Summum Pont.*	Ils jurent par la téte du Pape; & ne reconnoiſſent point leur Patriarche nouvellement éleu, juſques à ce qu'ilz voyent, & baiſent le bref de ſa confirmation	قسم بسر پاپا خوردن بین ایشان متعرف است اما پطریک خود ایشان چون تازه نصب شود قبول نمیکنند تا حضرت پاپا برقم علیحده اورا مکرر نداشته باشد *

مجمعین یاقوبی ها و نستوریها و غیر اهل مسیح
مشرقیان صورتها قدیم بی بی مریم در معبدهای خود
دارند و از انها دلیل توان یافت که عزت صورتها
قدیسان هیچ نسبت ببتپرستی ندارد چون متقدمین
مسیحیان رسم عبادت از حضرت اوریان اموخته شدند

اما در کنیسه ستنه مریم شهر موصل صورت بی بی مریم
از حرمت بسیار کهنه بدیوار چسپانده که چون
ظالمان او را نظر کنند دل ایشان نرم شود

جالتو کشتی بان بچاره غراب ملاح
ماهی بخته کردن بالات وسرکه
عیار کنده دزکیه بر

نکاح کردن تزویج نمودن مزوج نمودن

تزوج کردن عقد نکاح بستن

عقد نکاح بستن مزوج گردیدن

شوهردار عروس منکوحه زوجه زن مزوجه

زن شوهر کرفته

کدخدا شده داماد شده

دریائی بحری

مرمر رخام سنگ رخام سنگ حجر خارا

قسم بسر پاپا خوردن بین ایشان متعرفست اما

بطریق خودشان چون تازه نصب شود قبول نمیکنند

تا حضرت پاپا بر قسم علیحده اورا مکرر نداشته باشد

دردسر

شهید برای دین حق کشته شده

شهادت قتل براه دین خدا

بقتل آوردن شهید کردن

برقع صورت

نقاب پرده رو برقع بینی رو

صورت بروی کشید تبدیل صورت کردن

قرصه طلا پارچه بزرگ طلا

شمامه عنبر گوی عنبر کلوله عنبر

گرز طپوز دبوس

اسباب خانه الات بیت امتعه خانه اثاث خانه

مدرسه مولانا که در رومه عظیم است همیشه گویا
معدن علما و فضلا بوده و خصوصًا حضرت ستفنوس
طریق ان طایفه که الیوم ساکن در کیتوبین
است و بران طاقیه حکم دارد پرورده ان مدرسه بوده

چهارشنبه

میل در　　حلقه در

میل ناقوس　　میل جرس

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Il famoſo Monaſterio qual chiamano (Cannoubin;) d'i Maroniti nel monteLibano, è ſin hoggi un ſpecchio della vita ſanta de quei antichi anacoreti.	*Maronitarum celebre (Cannoubin) ſeù cœnobium in monte Libano, refert veram hactenus ideam vitæ priſcorum anachoretarum.*	Le monaſtere des Maronites appellé(Cannoubin)qui eſt au montLiban, eſt encore aujourd'huy un veritable miroir de la vie des anciens anachoretes.	دیر موارنا کنوبین نام در جبل لبنان آینه رهبانیت قدیم است *
Hanno un collegio in Roma, di dove ſono uſciti Perſonaggi inſigni in dottrina, & in virtù; frà quali è il preſente Patriarca (Stefano) quale dimora nel Libano, col titolo di Patriarca di Antiochia.	*Habent Romæ collegium unde prodiere inſignes cùm Doctrinâ, tùm pietate alumni; inter hos eſt Reverendiſſimus Pater Stephanus nunc in monte Libano Maronitarum Patriarcha; tituli Antiochia.*	Ils ont un college à Rome, d'où ſont ſortis des grands perſonnages, & en ſcience, & en vertù; entre autres le Patriarche qui eſtà preſent, du tiltre d'Antioche, appellé (Stefanus;) reſident au mont Liban.	مدرسه موارنا که در رومه عظیم است همیشه کویسا معدن علما و فضلا بوده و خصوصا حضرت ستفنوس طریق از طایفه که الیوم ساکن دیر کنوبین است و در انطاکیه حکم دارد پرورده از مدرسه بوده *
Marrobio.	*Marrubium.*	Marrube.	فراسیون * حشیشة الکلبة * مرو * صوف الارض * انجبون *
Marrocchino.	*Marochinum corium.*	Marroquin.	تیماج * مختیان * چکی *
Marrone: iſtromento.	*Ligo.*	Béche.	کوبین * مر *
Marte.	*Mars.*	Mars.	بهرام * مریخ * ورهرام *
Martedi.	*Feria 4. dies Mercurii.*	Mardy.	چهارشنبه *
Martello.	*Tudes: malleus.*	Marteau.	چاکوچ * مطرقه * پتک * پتک *
Martello di porta.	*Tudes januæ.*	Marteau de porte	میل در * حلقه در *
Martello di campana.	*Tudes campanæ.*	Batoir de cloche.	میل ناقوس * میل جرس *
Martello in teſta.	*Sollicitudo.*	Marteau en téte.	دردسر * کلک *
Martire.	*Martyr.*	Martir.	شهید * برای دین حق کشته شده *
Martirio.	*Martyrium.*	Martire.	شهادت * قتل برای دین خدا *
Martirizare.	*Martyrio afficere.*	Martiriſer.	بقتل آوردن * شهید کردن *
Martora: v: mandra			
Marzo.	*Martius.*	Mars: mois.	ماه مرتس * شباط *
Maſcara.	*Perſona: larva.*	Maſque.	برقع * صورت *
Maſcara delle donne.	*Faciei muliebris larva.*	Maſque: loup.	نقاب * پرده رو * لثام * برقع * بینی ور *
Maſcararſi.	*Perſonatus incedere.*	Se maſquer.	صورت بروی کشیدن * تبدیل صورت کردن *
Maſcella.	*Maxilla.*	Machoire.	ارواره * فج * چانه *
Maſcellari: v: denti.			
Maſchio.	*Mas: maſculus.*	Mâle.	نر * ذکر * فحل *
Maſſa d'oro.	*Palacra.*	Maſſe d'or.	قرصة طلا * پارچه بزرگ طلا * قرص ذهب *
Maſſa d'ambra.	*Ambra maſſa.*	Maſſe d'ambre.	شمامه عنبر * کری عنبر * گلوله عنبر * قرص عنبر *
Maſſa: v: paſta.			
Maſſa di ferro.	*Clava.*	Maſſe de fer.	کرز * ششپر * طبرز * دبوس * پلا تکین * مرباس *
Maſſara: v: fanteſca			
Maſſaritia di caza.	*Supellex.*	Meubles.	اسباب خانه * آلات بیت * امتعه خانه * اثاث خانه *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Maſſaro.	*Epiſtates: villicus.*	Laboureur.	ارجمکن * صاحب معاش * اهل معاش * اهل پیشه * فلاح * برزیگر *
Maſſiccio.	*Solidus.*	Maſſif.	درمی * مجسم * یک وصله * ازان * مصمط * میان پُر * یک پاره * یک پارچه * ستبر *
Maſſima.	*Maxima: principium.*	Maxime.	گفتار * قول * قضیه بدیهی * معلوم بنفسه *
Maſticare.	*Maſticare.*	Maſtiquer.	جاویدن * خاییدن * علک مضغ کردن * خریشیدن *
Maſtice.	*Maſtiche.*	Maſtic.	مصطکی * مصطکی رومی * سقز * علک رومی *
Maſtino.	*Moloſſus.*	Mâtin: chien mâtin.	سگ گله * سگ دهقان * سگ اهلی *
Matarazzo.	*Anaclinterium.*	Matelas.	نهالین * دوشک * مندر *
Matematica.	*Mathematica.*	Mathematique.	علم ریاضی * علم هیئت وهندسه *
I grandi di Perſia, ei minimi letterati hanno volontieriſſime frà le mani libri di, Matematica; per tanto biſogna ſaperne la ſoſtanza, ò almanco haverne paſſabilmente la notizia per non eſſere ributtati n'i conceſſi con loro.	*Tractant magnates Perſæ, tùm vulgares etiam ſcioli Mathematicos libros quàm libentiſſimè, quos donec emedullaveris, vel libaveris ſaltem, ſcito malè te acceptum, & imparem fore conſeſſui.*	Les grands de Perſe; auſſi bien que le moindres Philoſophes feuillettent volontiers les livres de Mathematique, dans leſquelz par conſequent il faut eſtre verſé pour pouvoir s'acquerir quelque credit, & agrément pour paroitre dans les aſſemblées.	اکابر و علما عجم کتب ریاضی بسیار میپسندند بنابرین تا کسبرا ریاضیات ندانند داخل فضلا نمیشمارند *
Frà innumere opere hanno gran nome: 1. il trattato di Jacob figlio di Sabah della neceſſità della Matematica per intendere la Filoſofia.	*Inter quam plurima porrò opera celebrantur. 1. tractatus Iacobi filii Sabah, Chindai, de Matheſeos neceſſitate ad intelligendam Philoſophiam.*	Entre un nombre infini de livres qu'ilz ont, voicy ceux, qui ſont les plus celebres en cette faculté. 1. traitté de Jacob fils de Sabah, de la neceſſité des Mathematiques pour l'intelligence de la Philoſophie.	بین کتب ریاضی بعضی مشهورانند مثل رساله یعقوب بن الصباح الکندی فی انه لاینال الفلسفه الا بعلم الریاضیات *
2. L'opere di Apollonio Pergeo in Geometria.	2. *In Geometriâ: Apollonii Pergæi opera.*	2. Dans la Geometrie: les oeuvres d'Apollonius Pergeus.	2. در مساحة ابلونیوس البرجی *
3. Herone delle forze moventi. Libri 3. &c.	3. *Heronis Barulcus, ſeù de movendis gravibus libri tres. &c.*	3. Les trois livres de Heron des forces mouvantes.	3. ایرن فی جر الاثقال *
4. L'arimmetica prattica di Abi Vafa.	4. *In Arithmeticâ: Arithmetica practica Abi Wafa.*	4. L'arithmetique practique d'Abi Wafa.	4. در هندسه المنازل الحساب العملی لابی الوفا *
5. L'Arimmetica di Ali-qouſçi.	5. *Arithmetica Ali qouſcii &c.*	5. L'Arithmetique d'Ali-qouchi.	علم الحساب لعلی القوشی *
6. Alfarabio, & Abi zelto della Muſica.	6. *In Muſica: Farabius: Abi zelto. &c.*	6. Farabius, & abi zelto de la muſique.	5. در علم موسیقی الفرابی وابی زلتی وغیرهم *

ارجمند صاحب معاش اهل معاش اهل پیشه

فلاح برزیگر

ورص مجسم یک وصله

یک پاره یک پارچه ستیر

گفتار قول قضیه بدیهی معلوم بنفسه

جاویدن خائیدن

مصطکی مصطکی رومی

سگ گله سگ دهقان

نهالین

علم ریاضی علم هیات وهندسه

اکابر وعلماء عجم کتب ریاضی بسیار می پسندند

بنابرین تا کسیرا ریاضیدان ندانند داخل فضلا

بین کتب ریاضی بعضی مشهور اند مثل رساله یعقوب

بن الصباح الكندي في انه لا تنال الفلسفة الا بعلم

الرياضيات

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
7. I Cinque libri di Tolomeo nell' ottica: i commentarii di Alhaſſen: Taqi-eddin figlio di Mârouf figlio di Ahmet, figlio di Mahemed.	7. *In opticâ: Ptolomæi libri 5. commentaria albaſen vulgò dicti. Item Taqi-eddin filius Maarouf, fil. Ahmedis, fil. Muhammedis. &c.*	7. Les cinq livres de Ptolomée de l'optique. Les commentaires dits de Alhaſſen: Taqi-eddin fils de Mârouf, fils d'Ahmet, fils de Mahamed, &c.	7. نرتناظر تفتيح المناظر لدوي الابصار و البصاير و كتاب نورحدقه الابصار ونورحديقه الانظار *
8. Le tavole univerſali del Gileo Cuſiano: nell' aſtronomia.	8. *In aſtronomiâ: Kouſiani Gilæi tabulæ univerſales aſtronomicæ.*	8. Dans l'aſtronomie: les tables univerſelles de Gileus de Tous.	8. وفي نجوم الزيج الجامع الكوشيار الجيلي *
9. I canoni & precetti dell' aſtronomia di Eben-ſchatir di Damaſco: degl' iſtrumenti Matematici, & del loro uſo: le tavole aſtronomiche di Neſſer-eddin di Tous, dedicate à Jel-c-han Principe di Tartaria: l'epitome delle tavole aſtronomiche di Seïed-Ali chiamate di Olog-beïk: di l'Aſtrolabio &c.	9. *Ebn-ſciatir Damaſceni canones, & præcepta univerſæ aſtronomiæ. De inſtrumentis aſtronomicis, & eorum uſu. Tabula aſtronomicæ Neſſer eddin Tuſii, inſcriptæ Ilechano, Tartarorum Regi. Seid-Ali epitoma tabularum aſtronomicarum, quæ Olog-beik inſcribuntur. de aſtrolabio &c.*	9. Les regles, & maximes de toute l'aſtronomie d'Eben-chatir de Damaſque: des inſtrumens aſtronomiques de Neſſer-eddin de Tous, dediées à Jelchan, Prince de Tartarie; l'epitome des Tables aſtronomiques appellées de Olog-beik. De l'aſtrolabe, &c.	9. لزهة الناظر لابن الشاطر الدمشقي ابن عمر المراكش في الالات النجومية والزيج الايلكاني وتسهيل زيج الغ بيك للسين علي *
10. Nella gnomonica è unico, & raro, frà gli orientali Ebn-Omar ſofo, cioè Religioſo, della coſtruzzione d'i Orologgi.	10. *In gnomonicâ unicus, & rarus eſt author Ebn-Omar ſophus, de Horologiorum deſcriptione.*	10. Dans la gnomique ils n'ont qu'un autheur appellé Ebn-Omar Sofi: de la conſtruction des Horloges.	10. شفا الاسقام في وضع ساعات علي الرخام لابن عمر الصوفي وابن كتاب تنها دران باب دارند *
11. Il centiloquio di Tolomeo. Il libro di Bezergemeher il Perſiano delle queſtioni aſtronomiche: il dono Regio di Qorb-eddin di Sciraz di l'univerſale aſtronomia.	11. *Centiloquium Ptolomæi. Liber Bezergemeher Perſæ de quæſtionibus aſtronomicis. Donum Regium, ſeu univerſa aſtronomia Syntagma Qorb-eddin Sciracenſis.*	11. Le centiloquium de Ptolomée. Le livre de Beſergemeher le Perſien, des queſtions aſtronomiques: Qorb-eddin de Sçiraz traitté univerſel de l'aſtronomie, &c.	11. مايه مقايل في النجوم لبطلميوس وكتاب بزرجمهر في مسايل الزيج و التحفه الشاهيه لقطب الشيرازي *
12. Nell'aſtrologia giudiciaria l'iſagoge di Abou-maſciar. Giacob ceſarienſe del giudicio de tutte le queſtioni che ſi propongono à gl' aſtrologi. Gli ſecreti d'Hermete, di Abou-maſciar, & altre ſue opere: Macia-alla Perſiano delle natività.	12. *In aſtrologiâ judiciaria Iſagoge magna Abou-maſciarii Bachtriani. Syntagma de judicandis rerum omnium difficultatibus, quæ aſtronomis proponi ſolent, authore Iacob Cæſarienſi. Abou maſciar Bachtriani diverſa opera, inter quæ arcana Herm.*	12. Dans l'aſtrologie judiciaire: l'introduction de Abou-Machar. Traitté de la reſolution de toutes les queſtions, que l'on fait aux aſtrologues de Jacob de Ceſarée. Les ſecrets Hermetiques d'Abou-machar, & ſes autres ouvrages.	12. المدخل الكبير لابي معشر البلخي وجامع احكام المسايل تاليف ابن يوسف يعقوب القصراني و تصانيف ابي معشر البلخي و منها اسرار لهرمس و كتاب استخراج الخبر والضمير لماشر الله المنجم وتصنيفه في الموالين *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
13. D'i ſorti legi, & divinazioni. La Taumaturgica di Geber di Damaſco: della cabala, & altri libri ſuperſtizioſi: d'i ſcongiuri &c.	13. *De divinatione, & ſortilegiis. Thaumaturgica Geberi Damaſceni: item de teleſmis. De cabalâ, aliiſque ſuperſtitioſis obſervationibus. De adjurationibus, &c.*	13. De la divination, & des ſortileges: la magie mechanique par Geber de Damaſque. Des Teleſmes: de la cabale, & autres arts ſuperſtitieux: des conjurations &c.	١٣ رسايل في خط الرمل وكتاب المختار في كشف اسرار الجوبري الدمشقي واسماعيل العنبري في تعديل الهندسية والمغربطي *
14. Nella geografia: Ebn-mârouf, & il Aboul-feda principe di Hamet nella Siria: il Teſoro Geografico di Yakout di Hamaveh: &c.	14. *In Geographiâ: geografia Ebn-marouf, geographia Aboul-fedæ principis Hametæ in Siria Theſaurus geographicus Yakouti Hamavai, &c.*	14. La geographie d'Ebn-maarouf. La geographie d'Aboul-feda, Prince d'Hamet dans la Sirie. Le Threſor geographique de Yacout d'Hamava. &c.	١٤ تقويم البلدان لابن معروف وتقويم البلدان لابي الفدا ومعجم البلدان لياقوت الحماوي *
Matematico.	*Mathematicus.*	Mathematicien.	رياضي دان * مهندس * مترياض * صاحب علم هيئت *
Materia fiſica.	*Materia phyſica.*	Matiere phiſique.	مادّه * هيولاء * فطرة * عنصر * اصل *
Materia per lavorare.	*Materies.*	Matiere à travailler.	مصالح * آلت كار * اجزا * لازمه * لوازم *
Materia d'il diſcorſo.	*Argumentum ſermonis.*	Matiere d'un diſcours.	باب كلام * منظور تكلّم *
Materia prima.	*Materia prima.*	Matiere premiere.	هيولاء الاولي * برنگ *
Materiale.	*Materialis.*	Materiel.	مادّي * جسماني * جسدي * غير روحاني *
Maternità.	*Maternitas.*	Maternité.	مادريّت * ننه كري * والده كري *
Matre: matrice. Matricola: libretto.	*Matrix.*	Matrice.	زهدان * رحم * بچّه دان * بچّه كان *
Matricaria.	*Parthenium: matricaria.*	Matricaire.	بري مادران * اقحوان * بهار *
Matrimonio.	*Matrimonium.*	Mariage.	عقد نكاح * نكاح * عروسي * تزوّج * زيجه *
Li preti ſecolari delle chieze Orientali non poſſono contrahere matrimonio, mà gli maritati poſſono farſi preti.	*Sacerdotibus ſecularibus Eccleſiarum Orientalium neutiquam licet contrahere matrimonium ſed è contrà matrimonio conjuncti poſſunt fieri ſacerdotes.*	Les prêtres ſeculiers du levant ne peuvent pas proprement parlant ſe marier, mais les mariez peuvent ſe faire prêtres.	قانون است بين اهل مسيحيه مشرق كه اولا كسي كشيش شود واخر متزوج بلكه جايز است تا كسي متزوج كشيش شود *
Matrona.	*Matrona.*	Matrone.	كدبانو * زن پخته * زن كتخدا * مخدره * اهل عرض * مستوره * خاتون * بانو * تيمرم * تركان * كدبين *
Mattina: mane.	*Manè.*	Le matin.	صبح * صباح * سحر * گاه * بامداد * وقت فجر *
Matto.	*Stultus.*	Fol: inſenſé.	ديوانه * دنگل * ابله * شوريده * بابوك * صعي * مريغ * تسبيح *
Mattonaio.	*Laterarius.*	Faiſeur de bri ques	خشت مال * آجرپز * لبّان * لبن ساز *
Mattonare.	*Lateribus ſternere.*	Paver.	فرش اجعار كردن * مفروش باجر نمودن *
Mattone: quadrello.	*Later.*	Brique.	خشت * لبن *

رسایل في خط الرمل وكتاب المختار في كشف
الاسرار الجوبري الدمشقي واسماعيل الجزري في
الحيل الهندسية والمخروطي

تقويم البلدان لابن معروف وتقويم البلدان لابي
الفدا ومجمع البلدان ليا قوت الحموي

رياضي دان مهندس مترضي صاحب علم هيات
ماده هيولا فطوت عنصر اصل
مصالح الت كار اجزا لازمه لوازم
باب كلام منظور تكلم

[redacted]

مادی جسمانی جسدی غیر روحانی

مادری والده گری

زهدان رحم بچه‌دان

بوی مادران

عقد نکاح نکاح عروسی تزوج

قانونیست بین اهل مسیحیه مشترک نکاح اولا کسی
کسی شود داخ مزدوج بلکه جایز است تا کسی
مزدوج کسی شود

مستوره خاتون بانو تبرم ترکان

صبح صباح سحر بام داد وقت فجر

دیوانه دنگل ابله شوریده

وریغ نسج

خشت مال آجرپز لبان لبن ساز

فرش آجور کردن مفروش با آجر نمودن

خشت لبن

وضیفه نذر و بدیه اینقدر که بر سران قبر می آورند
بسیار درویشان بلکه کثیر دولتمندان میخورند

اما قبر خواجه حافظ و قبر شیخ سعدی که جداگانه از
محلی منحرف اندی باشند چون حافظان لطیف بوده
باید انها را تماشا کردن

گلدسته   تبه گل   بسته گل   دسته شکوفه
دسته بهار   عقد ورد و زهم

بسته مکاتیب   بسته کتابها

اجور کاشی کاشی خشت کاشی

خشت خام خشت ناپخته خشت

رسیدن پخته شدن نضج بهم رساندن

منتضج گردیدن

پختگی

کمال سن حال مردی

رسیده پخته مستوی

پخته به کمال سن رسیده

فصد قصد ا دانسته فکر تمام پیدا نشکی

مزار قبر مشهد

شهر شیراز صاحب بست هزار و یک مزار پیران که در

احوال خوابیدند و احوال ایشان در کتاب علیحده

هزار و یک مزار نام نوشته شد

هم انجا خصوصًا مشهورست قبر شاه جراغ واز

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Mattone pinto.	*Later pictus.*	Brique verniſſée.	آجر کاشی * کاشی * خشت کاشی * آجر منقّش *
Mattone crudo.	*Later crudus.*	Brique crüe.	خشت خام * خشت ناپخته * خشت * لبن * خشار *
Maturarſi.	*Matureſcere.*	Se meurir.	رسیدن * پخته شدن * نضج بهم رسانیدن * مستوی گردیدن * منتضج گردیدن *
Maturità.	*Maturitas.*	Maturité.	پختگی * نضج *
Maturità di età.	*Ætatis maturitas*	Maturité de l'âge	کمال سنّ * حال مردی * مردیّه * کهولة *
Maturo.	*Maturus.*	Meur.	رسیده * پخته * مستوی * منضاج *
Maturo di età.	*Ætate maturus.*	Agé : d'un âge meur.	پخته * به کمال سن رسیده * کدخدا * کهل شده *
Maturamente.	*Maturè : seriò.*	Meurement.	بقصد * قصداً * دانسته * بفکر تمام * بدانستگی *
Mauſoleo.	*Mauſoleum.*	Mauſolée.	مزار * قبر * مشه[illegible] * دخمة *
Contano in Sçiraz mille & uno Mauſolei de' ſantacci, de quali hanno la vita in un libro chiamato (hazar ve iek mezar هزار ویک مزار) cioè; mille, & una ſepoltura, dovè pare legere la vita de' noſtri ſanti.	*Numerantur Siraζii Mauſolea mille, & unum, ubi jacent ſanctones Mohommedani, quorum vita deſcribitur in libro, cujus titulus (hazar ve iek mezar* هزار ویک مزار*) i. e. mille & una ſupultura, ubi ementiri conantur noſtrorum ſanctorum vitam.*	L'on Conte à Sçiraz mille & un mauſolées, où ſepultures des ſantons Mahometans, d'ont la vie ſe trouve dans un livre appellé (hazar ve iek mezar هزار ویک مزار) c'eſt à dire; mille & un ſepulcre, où il ſemble, qu'on liſe la vie de nos veritables ſaincts.	شهر شیراز صاحب است هزار ویک مزار پیران که در احوال خرابیده واحوال ایشان در کتاب علیحده هزار ویک مزار نام نوشته شد *
Il più famoſo è quello di (Sçia Cieraq شاه چراغ) cioè Rè de' lumi, in una magnifica moſchea, & è ornato de lampadi, e prezioſi donativi al par de' luoghi di divozione frà Criſtiani.	*Eminet inter omnia mauſoleum cujuſdam vocati (Cia Ceraq) i. e. luminarium principis; in magnifico fano; ubi lampades, ac donaria prætioſa fine numero, quaſi ſanè Chriſti Sanctorum ſepulchra forent.*	Le plus fameux eſt celluy de (Chah Cheraq شاه چراغ) c'eſt à dire; Roy des luminaires: il eſt dans une magnifique moſquée, & eſt orné de lampes, & autres donatifs de grand prix comme les lieux de devotion parmy les Chrêtiens.	هم آنجا خصوصاً مشهور هست قبر شاه چراغ واز وضیفه نذر وهدیه اینقدر که بر سر آن قبر میآویزند بسیار درویشان بلکه کثیر دولتمندان محظوظ اند *
Sono dietro la caza de' Carmelitani ſcalzi i mauſolei de doi famoſiſſimi poeti (Hafez & Sciek-Sadi.)	*Retro domum PP. Carmelitarum Diſ. ſpectabilia ſunt ſepulchra celebrium poetarum (Hafez, & Sciek-Sadi.*	Les ſepultures des fameux poetes (Hafez, & Chek-Sadi) ſont derriere la maiſon des Carmes déchauſſez.	اما قبر شیخ حافظ وقبر شیخ سعدی که جداگانه از مسلی منحرف میباشند چه در حافظان لطیف بوده پایین انهارا تمشه کردن *
Mazziere.	*Clavarius.*	Maſſier.	ششپر دار * طبّاز دار * گرزچی * دبّوسچی *
Mazzo de' fiori.	*Stemma.*	Bouquet de fleurs.	گلدسته * بتّه گل * بسته گل * دسته شکوفه * دسته بهار * عقد ورد وزهر *
Mazzo de capelli.	*Cappillorum floccus*	Flocon de cheveux.	پلمه * بلمه *
Mazzo di lettere.	*Epiſtolarum faſciculus.*	Paquet de lettres.	بسته مکاتیب * بسته کتابتها *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Mazzolo di ſcarparo.	*Politorium ſutoris.*	Poliſſoir de cordonnier.	مشته کفش دوز ✲ مشته سکافي ✲ مشته ✲
Mecanico.	*Mechanicus.*	Mechaniqne.	عملي ✲ صنعتي ✲
Arte mecanica.	*Ars mechanica.*	Art mechanique.	صنعت کاسبي ✲ کسب ✲ دست کاري ✲ کارگري ✲
Meccia.	*Funis pyrius.*	Meche.	پنبه ——— ✲
Meco.	*Mecum.*	Avec moy.	بامن ✲ همراه من ✲ همپاي خودم ✲ باتفاق من ✲
Medaglia.	*Numiſma.*	Medaille.	مهرک ✲ يايا ✲
Medeſimo.	*Idem.*	Méme.	همين ✲ همان ✲ خود ✲ همين خود ✲ هو بنفسه ✲ هو بعينه ✲ هو بذاته ✲ همين بذاته ✲ عين ✲
Mediante.	*Ope: medio.*	Par le moyen: moyennant.	بوسيله ✲ وسط ✲
Mediatore.	*Mediator.*	Mediateur.	ميانجي ✲ متوسط ✲ مصلح ✲ مسبب ✲ واسط ✲ مابين
Medicabile.	*Medicabilis.*	Gueriſſable.	علاجي ✲ علاج پذير ✲ متعالج ✲ طبابت پذير ✲
Medicamento.	*Medicamentum.*	Medicament.	درمان ✲ دارو ✲ دوا ✲ علاج ✲ معالجه ✲
Medicare.	*Mederi.*	Traitter: penſer.	دارو ـ درمان ـ دوا ـ معالجه نمودن ✲ طبابت کردن ✲
Medicina; ſcienza	*Medicina; ſcientia.*	Medecine; ſcience	علم طب ✲ طبابة ✲
Medicinale.	*Medicinalis.*	Medecinal.	طبي ✲ مخصوص طب ✲
Medico.	*Medicus.*	Medecin.	حکيم ✲ طبيب ✲ معالج ✲ اهل طب ✲ اهل حکمت ✲
La medicina Perſiana è la galenica; nē vi è differenza d'alla noſtra ſi non accidentale per riſguardo del paeze conforme al I. aforiſmo d'Hipocrate.	*Medicina Perſica, & Orientalis purè galenica: habitâ tantum ratione patria medendi methodus accidentaliter differt à noſtrâ juxta primum Hyppocratis aphoriſmum.*	La Medecine des Perſes, & de tout le levant eſt purement la galenique la methode eſt ſeulement differente par egard au pays &c. ſelon le premier aphoriſme d'Hypocrate.	طب پارسي مطلقا جالنوسي است وتفوت از طب فرنکستي ندارد سواي ازسر هواي مختلف حسب قانون اولي حکيم بقراط ✲
Quindi pare quanto ſia frivola la relatione del Tavernier in queſto genere.	*Hinc patet quam nugatoria ſit relatio Tavernerii circa Medicinam Perſicam.*	L'on peut voir de là combien eſt pitoyable la relation de Monſ. Tavernier de la Medecine des Perſes.	بنابرين عيث باشد نقل طورنير در ان باب وهر که اين نقل باور کرده باشد هيچ تميز و وقوف ننمايد بلکه ادم نا پخته باشد ✲
V: circa i libri Medicinali la Bibliotheca Orient. di Ottingero.	*De libris Medicinalibus v: Ottingeri Biblioth.*	Voyez Ottingerus dans ſa Bibliotheque Orientale.	درباب کتب طب جاينر است ديدن اوطينجرس مصنف فرنکي ✲
I Perſiani in particolare hanno libri celebri in Medecina; frà altri la ſomma d'il Rè (C-houarezem): il compendio d'il Iouſiſi: & il (kefaich Menſouri کفايه منصوري.)	*Inter Perſas celebris eſt ſumma Medicinalis (خعارزم شاهي C-houarezem ciahi) i.e. Regis c-houarezem. Tùm Medicinæ compendium (Iouſiſi) & (Kefaieh menſouri کفايه منصوري.)*	Les Perſans ont en leur langue pluſieurs beaux livres de Medecine; entre autres la ſomme ditte du Roy (C-houarezem) l'abrege de Iouſiſi: les proprietez de Menſour; (kefaieh menſouri کفايه منصوري).	وازبزبان عجمي چند جلد کتب مطالعه کرديم خصوصا زخيره خوارزم شاهي وطب يوسفي وکفايه منصوري ✲

مشته کفش دوز مشته شکافي حشته

عملي

صنعت کاسبي کسب دستکاري کاريگري

با من همراه من همپاي خودم

هو بعينه هو بذاته همين بذاته

بوصيله وسط

ميانجي متوسط مصلح واسط

علاجي علاج پزير متعلج طبابت پزير

علم طب طبابت

حکيم طبيب معالج اهل طب اهل حکمت

درمان دارو دوا علاج معالجه

دارو درمان دوا معالجه بودن طبابت کردن

طب پارسي مطلقا جالينوسي است وتفاوت از طب فرنکي

ندارد و کهاي ازسه هواي مختلف حسب قانون اولي

حکيم بقراط

بنا برین عبث باشد نقل طور نیز دران باب و هرکه
این نقل با و کرده باشد هیچ تمیز و وقوف ننماید
بلکه اردم نا پخته باشد

درباب کتب طب جایزست دیدن او طب بخوسن مصنف
فرنکی

باز زبان عجمی چند جلد کتاب مطالعه کردم خصوصًا
ذخیره خوارزمشاهی و طب یوسفی و کفایه منصوری

به سفرجل میوه‌به میوه سفرجل

نار رمان

عسل انگبین شهد

بادرنجبویه بادروج بالنگو

اکلیل الملک گیاه قیصر سلطان برکی

شهدریز عسل ریز شیرین همچه عسل

سیب تفاح

خوش آهنگ خوش نوا نغمه اضول لحن

خربزه بطیخ

کرمک خربزه پیش رس

درباب فضیلت خربزه اصفهان مثل ندارد نهایت که

بین هزار تا یکی بدمزه پیدا نخواهد شد

میانه وسطی نه کوچک نه بزرگ

نه کم زیاد حدالوسط درمیان

میان وسط اعتدال

تلاوت کردن تامل نمودن مطالعه تفکر نمودن

تامل تلاوت تفکر مطالعه

بهتر خوبتر افضل

پیری بود در شهر بصره حاجی بدب نام که بلکه بیت

بار مکه رفته نقل میکرد که در از مکه مکه ادمها زود غا

باشند و هوا اتش

فاما مکه از مدینه بعیدست یازده روز راه

بادنجان بادنجان فرنگی

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Mediocre.	*Mediocris.*	Mediocre.	میانه * وسطی * نه کوچک نه بزرگ *
Mediocremente.	*Mediocriter.*	Mediocrement.	نه کم نه زیاد * حد الوسط * درمیان *
Mediocrità.	*Mediocritás.*	Mediocrité.	میان * وسط * اعتدال *
Meditare.	*Meditari.*	Mediter.	تلاوة کردن * تأمّل نمودن * مطالعه تفکر نمودن *
Meditatione.	*Meditatio.*	Meditation.	تأمّل * تلاوة * تفکر * مطالعه *
Meglio.	*Melius.*	Mieux.	بهتر * خوبتر * افضل *
Mi diceva hagi-Hedeb vecchio corriere di Baſſora che in Mekka gl' huomini erano carbone, l'aria fiamma, & tutto il paeze l'inferno di queſto mondo. V: la diſcrizzione di Mekka nelle note di Pocokio pag. 125.	*Hagi Hedeb Baſſorenſis, qui vigeſies Mekkanam peregrinationem egerat, de Mekkâ dicebat; quod illic homines eſſent carbones, aer flamma, & Mekkana regio infernus hujuſce mundi, v: deſcriptionem Pocockii in notis pag.* 125.	Hagi Hedeb de Baſſora qui avoit eſté en pelerinage à la Mekke environ vinct-fois me diſoit, que les hommes y eſtoient des charbons, l'air eſtoit de la flamme, & que le pays eſtoit l'enfer de ce monde. Voyez les notes de Pocockius pag. 125.	پیری بود در شهر بصره حاجی هدب نام که بلکه بیست بار مکّه رفته نقل میکرد که در آولکه مکّه آدمها زغال باشند و هوا آتش *
Mekka è diſtante dà Medina, dove è il corpo di Mahomete, ondeci giornate di caravana.	*Diſtat Mekka à Medinâ, ubi jacet porcus Mohammedis dietis undecim.*	Mekke eſt diſtante de Medine, où eſt le corps de Mahomet d'onze journées de caravane.	فاما مکه از مدینه بعید است یازده روز راه *
Melanzana.	*Malum inſanum.*	Pommes d'amour	بادنجان * بادنجان فرنگی *
Melo-cotogno.	*Malum cydonium.*	Coin: fruit.	به * سفرجل * میوه به * ثمر سفرجل *
Melo granato.	*Malum punicum.*	Grenade: fruit.	نار * رمّان *
Miele.	*Mel.*	Miel.	عسل * انگبین * شهد *
Meliſſa.	*Meliſſophyllum.*	Meliſſe: pomciarade.	بادرنجبویه * بادروج * بالنکو * اوغل اوتی *
Meliloto.	*Melilotus.*	Melilot.	اکلیل الملک * گیاه قیصر * سلطان برکی *
Mellifluo.	*Mellifluus.*	Emmielé.	شهد ریز * عسل ریز * شیرین همچه عسل *
Melo.	*Malum: pomum.*	Pomme.	سیب * تفاح *
Melodia.	*Melodia.*	Melodie.	خوش آهنگی * خوش نوا * نغمه * اصول * لحن *
Melone.	*Pepon.*	Melon.	خربزه * بطیخ * ملونیا *
Melone di prima	*Pepon præcox.*	Melon printanier.	گرمک * خربزه پیش رس *
La quantità d'i meloni in Aſpano è incredibile, & à pena frà mille ſi potrebbe trovar un cattivo.	*Eſt Aſpahani peponum copia incredibilis: inter mille vix unicum inſipidum, aut pravum invenire eſt.*	Iſpahan abonde en melons tres excellents, & à peine s'en trouve t'il un mauvais entre mille.	درباب فضیلت خربزه اصفهان مثل ندارد نهایت که بیمن هزار تا یکی بد مزه پیدا نخواهد شد *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Si conſerva una ſpecie deſſi tutto l'anno, & coſi poſſono ſervire novi, & vecchi ſopra liſteſſa menſa, ambi egualmente eccellenti.	*Aſſervantur illic pepones per integrum annum; ità lubet recentes, & veteres eidem menſæ admovere, nec valeat quiſquam diſcriminari, utri præſtantiores.*	Il y en à que l'on garde toute l'année, & l'on peut ſervir les vieux, & les nouveaux ſur une méme table ſans que l'on puiſſe diſtinguer quels ſont les meilleurs.	خربزه زمستاني تمام سال در انبار توان نگه داشتن و تازهاي وكهنهاي بر همين سفره توان دين و هر دو در لذت ونزاكت برابر باشند *
I meloni, & cocomeri ſi danno alli febricitanti quanto ne vogliono.	*Pepones, & cucumeres febricitantibus dantur ad ſatietatem.*	L'on donne les melons, & les concombres aux febricitans autant qu'ilz en veulent.	عجبست كه خداوند تب از خوردن خربزه وخيار دغدغه ندارد *
Membro.	*Membrum.*	Membre.	عضو * اندام * تن * جز بدن *
Membro virile.	*Membrum virile.*	Membre viril.	كر * تله * اير * الت ادمى * قضيب * احليل *
Memorabile.	*Memorandus.*	Memorable.	مشهور * صاحب شهرت * نامدار * آوازه دار *
Memoria; potenza	*Memoria; potentia.*	Memoire: puiſſance.	قوه محافظه * حافظه * ذهن *
Memoriale.	*Libellus ſupplex.*	Placet.	عرضه * عريضه * رقعه * ياد بود * عرضه داشت *
Memoria: ricordanza.	*Reminiſcentia.*	Souvenir.	ياد * خاطر * فكر * ياد آوري *
Mendicare.	*Mendicare.*	Mendier.	گدايي كردن * مكدّي شدن — درويش گري — جرّاري كردن * شحذ كردن * استعطاء نمودن *
Mendicità.	*Mendicitas.*	Mendicité.	گدايي * جراري * شحذ * استعطاء * دريوزه *
Mendico.	*Mendicus.*	Mendiant.	قلندر * درويش * گدا * عيال * جرّار * شحاث * فقير * مسكين * يوزه * سايلي * سايل * زبانخواه * جرآ *
Tanti mendicanti di Turchia, Perſia, & India paſſano frà i dotti Alcoraniſti per mali Mahometani, mà ſono triſte copie d'eccellentiſſimi originali, cioè delli antichi monaci Criſtiani.	*Tot (درويشان derviſc) ſeù mendici, qui Turciam, Perſiam, & Indias infeſtant, mali Mahometani ab Alcoraniſtis reputantur: ſunt porrò optimorum prototyporum, Cœnobitarum nempe Chriſtianorum exemplaria peſſima.*	Les interpretes de l'Alcoran reconnoiſſent tous ces (derviſç) mendians de Turquie, de Perſe, & des Indes pour d'aſſez mauvais Mahometans: & de fait l'on peut dire qu'ilz ſont de tres mauvaiſes copies d'eccellents originaux, à ſçavoir des anciens Cenobites du Chriſtianiſme.	ميدانم كه اكثر علما دران اند كه اين چنين طايفه درويشان وسياران كه در اولكاي عجم و تركستان وهند ميگردند محمدي نباشند بلكه بيمذهب باشند
Profeſſano in loro monaſteri con ipocriſia e ſtravaganza la povertà, auſterità, & ubedienza à loro ſuperiore.	*Paupertatem, auſteritatem, & obedientiam exquiſitis per hypocriſim ritibus profitentur.*	Ils profeſſent la pauvreté, l'auſterité & l'obeiſſance, avec une affectation, & hipocriſie extravag ante.	اكثر ايشان تجرد و درويشي و فرمانبرداري ظاهراً مينمايند واما باطناً ريا ميورزند *

خربزه زمستانی تمام سال در انبار توان نگه داشتن
وتازه ها وکهنه ها می همین سفره توان دید و هردو
دو در لذت و نزاکت برابر باشند

عجب است که خداوندت از خوردن خربزه وخیار دغدغه
ندارد

عضو اندام تن جزء بدن

مشهور صاحب شهرت نامدار آوازه دار
قوت محافظه حافظه ذهن
عریضه عرض رقعه یادبود عرضه داشت
یاد خاطر فکر یادآوری
گدائی کردن ملنگی شدن درویش گری
جراری کردن
قلندر درویش گدا عبدال جرار فقیر

مسکین یوزه سایلی سایل زبان خوراه جرا

میدانم که اکثر علما درانی لند که ازین جند طایفه •

درویشان بسیاران که درالوکه عجم وترکستان

وهندسیکردند محمدی نباشند بلکه بی مذهب

باشند

اکثر ایشان تجرد ودرویشی وفرمان برداری ظاهرا

مینمایند واما باطنا ریا می ورزند

نعنا

پودینه نعنا ۰
عقل خرد ادراک فہرت ذہن فہم
ازبر ازسینه ازحفظ
یاد ذکر تذکیر
دروغ گفتن کذب گفتن
دروغ کذب یاوه تزویر

ذکر یادکردن بخاطرآوردن
تاکه تا دران اثناکه حتا ماین وقت
زنخدان زنخ ذقن غنفقه
سوداگر بازرگان تاجر خواجه کاروان

فرقه درویشان بسیارست واما مشهور ترایشان اند
نعمت اللهی وقادری وتهی وحیدری وکلندر که
طایفه بسیار فاسدست وحاجی بخطاشی

همه اینها تریاقی اند ونابرین بی هوشی مینمایند و
بعضی چرخ میزنند وحرکتهای جنون میکنند که
چنانچه نالایق باشند عبث درباره اینها زیادتی کلام
نتوان کرد

شوربا آش
کم ناقص قاصر کمتر
سفره تخته سفره مایده خون دست

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Sono d'i differenti ordini; frà quali alcuni ſono Solitarii, ò Cenobiti chiamati Namet-Allahi, Kedri, Hetemi, Hezreui &c. altri vagabondi, & Epicurei chiamati Kelenderi: altri militari, chiamati Bac-htaſſi. &c.	*Inter ipſorum greges, quidam veluti Cœnobitæ, uti Nâmet-allahi, Kederi, Hetemi, Hezreui; quidam libertini, & Epicurei uti Kalander, quidam denique militiarum comites, nempe Bachtaſci.*	Il y en à de divers ordres; les uns ſont plus retirez, comme les (Namet-Allahi, Kederi, Hetemi, Hezreui, d'autres ſont vagabonds, & Epicuriens comme les Kalander; d'autres ſuivent ordinairement les armées comme les Bac-htaſçi.	فرقهٔ درویشان بسیار است واما مشهورترین انــــد نعمت اللهی وقادری وهتمی وحیدری وکلندر که طایفهٔ بسیار فاسد است وحاجی بخطشی *
Quaſi tutti hanno queſto di ſingolare, & ſtravagante d'uſar dell'opio, in quantità & di fingere l'entuſiaſmi, revelazioni & di girarſi; quaſi ogni giorno con ſtraordinaria velocità: più longa relazione di loro ſarebbe coſa ſciapita, & poco ſugoſa.	*Omnes porrò opium depereunt, cujus ope, entuſiaſmata, revelationes, & exſtatica ſe pati fingunt deliquia: hinc quotidiano exercitio ad ſtuporem uſque corpus rotæ inſtar circumag nt. Sed has noviſſe ſtultitias, majores reticere forte ſatius.*	Ces Fanatiques prennent tous de l'opium avec excez, & par ce moyen ils feignent les entouſiaſmes, les revelations, & les defaillances extatiques; & outre celà ils ont leur exercice journalier de tourner ſur leur piés avec une rapidité incroyable. Voila aſſez de folies à ſçavoir pour un homme ſage.	همه اینها تریاقی اند وبنابرین بیهوشی مینماینــد و بعضی چرخ میزنند وحرکتهای جنون میکنند که چنانچه نالایق باشد عبث درباره انها زیادتی کلام نتوان کرد *
Meneſtra.	*Pulx.*	Meneſtre.	شوربا * آش * تباهه *
Meno.	*Minus.*	Moins.	کم * ناقص * قاصر * کمتر *
Menſa.	*Menſa.*	Table à manger.	سفره * تخته سفر * مایده * خورن دست * خوان *
Menta.	*Mentha.*	Mente.	نعناع * راقوته * پدوز *
Mentaſtro.	*Menthaſtrum.*	Mente ſauvage.	پودینه * نعناع صحرآئی * بُطنج *
Mente.	*Mens.*	Eſprit.	عقل * خرد * ادراک * فراست * ذهن * فهم *
A mente.	*Memoriter.*	Par coeur.	ازبر * ازسینه * ازحفظ * ازغیب * غیبانه *
Mentione.	*Mentio.*	Mention.	بیان * ذکر * تذکیر *
Mentire.	*Mentiri.*	Mentir.	دروغ گفتن * کذب گفتن * کوه خوردن * یاوه گفتن *
Mentita.	*Mendacium.*	Menſonge.	دروغ * کذب * یاوه * تزویر *
Il mentire è l'armatura del triſto. Prov: Arab.	*Mendacium merum, arma improbi: Prov. Arab.*	Le menſonge eſt l'arme d'un méchand homme. Prov. Arab.	الکذب المحض صلاح الفاجر * خطاب عربی است *
Mentovare.	*Mentionem facere: comminiſci.*	Faire mention.	ذکر بیان کردن * بخاطر آوردن * نام آوردن *
Mentre che.	*Intereà dum.*	Cependant.	تاکه * تا * دران اثناکه * حتّا * مابین * وقت *
Mento.	*Mentum.*	Menton.	زنخدان * زنج * ذقن * عنفقه * چانه *
Mercante.	*Mercator.*	Marchand.	سوداگر * بازرگان * تاجر * خواجه * کاروان *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Mercanzia; arte.	*Mercimonium.*	Marchandiſe; art.	سوداكري * بازركاني * تجارت * خريد وفروخت *
Mercanzia : roba.	*Merceſium.*	Marchandiſe.	متاع * جنس * پرتال * اثاث * علاقه * مال * اموال * اجناس * بضاعت *
Mercantile.	*Mercalis.*	Marchand.	مخصوص تجارت * باب سوداكر * خصوص بازركاني *
Mercato ; fiera.	*Nundinæ.*	Marché.	موسم * بازار * سوق * تجارتگاه *
Mercede : ſalario.	*Merces , dis.*	Salaire.	مواجب * ماهيانه — ساليانه * اجارت * تعيين *
Mercenario.	*Mercenarius.*	Mercenaire.	مواجب خور * اجير * ماجور *
Merciaria.	*Merces leviores.*	Mercerie.	خورده فروشي * شمساري *
Merciaïo: merciero.	*Nundinator.*	Mercier.	سمسار * خورده فروش *
Mercordi.	*Feria 4. dies Mercurii.*	Mecredy.	چارشنبه * يوم الاربعه *
Mercorella; herba.	*Mercurialis; herba*	Mercuriale; herbe.	سلمك * سلمك كياه *
Mercurio. Mercurio: argento.	*Mercurius.*	Mercure.	عطارد * تير * زاوش *
Merda.	*Merda : ſtercus.*	Merde.	كوه * سركين * روث * خره * خنر * فضله * غايط * فضله آدم * زق * نجاست * تنرك *
Merenda.	*Antecœnium.*	Le goûter.	حاضري * خراك پسين *
Meretrice.	Meretrix.	Putain.	فاحشه * قحبه * خاتون * خراباتي * لكاته * جانه زن * مربيه * زانيه * خاطيه * بغا * بلايه *
Meridiano.	*Meridionalis.*	Meridional.	نيمروزي * ظهري * نصف النهاري *
Meritamente.	*Meritò.*	Dignement.	ازروي حق * بموجب حق * بوجود حق * باستحقاق * بلياقت * بشايستكي *
Meritare.	*Mereri.*	Meriter.	مستحق شدن * لايق كرديدن * مستاهل كرديدن * مستوجب شدن * صاحب ثواب شدن *
Meritato.	*Meritus.*	Merité.	لايق * واجب * مستوجب *
Merito.	*Meritum.*	Merite.	ثواب * اجر * استحقاق * عوض *
Merletti.	*Lacinia.*	Dentelle.	مطرز * تطريز * كنكره *
Merlo.	*Merula.*	Merle.	جفت * جفت سياه *
Merloni.	*Acroteria: pinna.*	Tremeaux : embraſures.	راخنهاي بارو * راخنهاي توب *
Meſchiare.	*Miſcere.*	Méler.	قاتي كردن * ممزوج نمودن * خلط كردن * مخلوط ساختن * درهم كردن * اختلاط نمودن *
Meſchino.	*Miſer : Pauper.*	Miſerable.	مسكين * فقير * درويش * دون منش * بيچاره *
Meſcolanza.	*Mixtio.*	Mélange.	قاتي * مخلوطي * خلط * اختلاط *
Meſcolato.	*Mixtus.*	Mélé.	مخلوط * ممزوج * قاتي شده * برهم كرده * مختلط كرديده *

سوداگری بازرگانی تجارت خرید و فروخت

متاع جنس پرتال اثاث علاقه مال اموال

اجناس بضاعت

مخصوص تجارت باب سوداگری خصوص بازرگانی

موسوم بازار سوق تجارت گاه

مواجب ماهیانه سالیانه

مواجب خور

خورده فروشی سمساری

سمسار خورده فروش

چهارشنبه یوم الاربعه

سلک سلک گیاه

عطارد تیر زاوش

گوه سرگین فضله غایت

فضله ادم زرق نجاست

حاضری

فاحشه قحبه خاتون خراباتی لکاته

از روی حق بموجب حق

بلیاقت بشایستگی

مستحق شدن لایق گردیدن

متوجب شدن صاحب ثواب شدن

لایق واجب متوجب

ثواب اجر استحقاق

قاتی کردن ممزوج نمودن خلط کردن

مخلوط ساختن درهم کردن اختلاط نمودن

مسکین فقیر درویش دردمند بیچاره

قاتی مخلوطی خلط

مخلوط ممزوج قاتی شده برهم کرده

مختلط گردیده

قداس نماز قربان مقدس

همه فرقه اهل مسیحیح مشرق نماز قداس که دارند

و از اهل الصتبي بدل قداس نیز دارند پتیه نام ولیکن بي
معني باشد چنانچه معلوم است از دلیل حضرت
پادري یکناتیوس در رساله علحده که درباره ان
طائفه تصنیف کرد

چون طائفه ارمني این زمان از طریقه حضرت
توساوارش منحرف گردیدند انصّار فضیها بعضي
ایشان کتب سربپطرق پوپح ورغلط کردند

ماه شهر

حساب ماه هاي رومي كه نيز تركي گويند نسبت

كلي بماه هاي فرنگيان دارد و اما حساب ماه هاي

فرنگيان چنانچه شمسي باشند بحساب عربي مقرن

نيايد بلكه نيز بحساب جلاليه درست نيايد

و اما نسبت چنين باشد يعني باجانوار يوس تشرين اول

الا با فبروار يوس تشرين اخر با مرتيوس كانون

اول الا با اپريليس كانون اخر الا با مايوس شباط

كبح يا كط با جونيوس اذار الا با جوليوس

نيسان با اغوسطس اياز الا با ستمبر حزيران

با اوقتبر تموز لا با نومبر آب لا و با دسمبر

ايلول

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Meſe.	*Menſis.*	Mois.	ماه * شهر *
Li ſoli meſi chiamati in Perſia Turcheſchi, cioè de' Siri, e Greci s'accordano quaſi totalmente con li noſtri, mà l'equazione con quei de gl' Arabi, quali ſono Lunari, & con i Perſiani chiamati di Gelal-eddin è troppo fantaſtica, & imbrogliata.	*Soli menſes epochæ Rumææ, ſive Seleucidarum, quos Perſæ Turcicos vocant, fermè ad amuſſim menſibus æquantur noſtris; æquatio vero cum Arabicis lunationibus, aut cum ſolaribus Gelalæis fermè impertinens.*	Il n'y à proprement que les mois de l'Epoque Syriaque, ou Grecque appellée des Perſans Turqueſque, qui correſpondent aux nôtres, mais comme les mois Perſans ſolaires de Gelal-Eddin commencent à l'equinoxe du printemps l'equation avec ceux là eſt trop embarreſſée.	حساب ماهاي رومي كه نيز تركي گويند نسبت كلّي بماهاي فرنگيان دارد وامّا حساب ماهاي فرنگيان چنانچه شمسي باشند بحساب عربي مقرن نيايد بلكه نيز بحساب جلاليه درست نيايد *
Coſi dunque vanno corriſpondenti con Gennaro, Febraro, Marzo, &c. queſti chiamati Teſcierin el-avel di giorni 31. Teſcierin el-ac-her di 30. Canun el-avel di 31. Canun el-ac-her di 31. Ciabat di 28. nell' anno commune, & di 29. nell' anno biſſeſtile &c.	*Sic ergo congruunt Januario, Februario &c. Teſçerin prior habens dies 31. Teſçierin poſt: habens dies 30. Canun prior. 31. Canun poſterior. 31 Sciabat 28 in anno communi, & in Embolimæo 29. Adat 31. Niſan 30. Ayar 31. Haziran 30. Temouz 31. Ab 31. Eiloul 30.*	Voicy donc la correſpondance: Janvier, Fevrier, Mars &c. ſont appellez Techerin avel de 31 jour. Mecherin ac-her de 30. Canon avel de 31. Canon. 2. de 31. Chabat, May, de 28 pour l'année commune, & de 29. pour l'Emboliſmale &c.	وامّا نسبت چنين باشد يعني با جانواريوس تشرين اول (لا) با فبرواريوس تشرين آخر (ل) با مرتيوس كانون اول (لا) با ابريليس كانون آخر (لا) با مايوس شباط (كح) يا (كط) با جونيوس آذار (لا) با جوليوس نيسان (ل) با اغوسطس ايار (لا) با ستمبر حزيران (ل) با اوقتوبر تموز (لا) با ذي صمبر آب (لا) وبا دسمبر ايلول (ل) *
Meſſa.	*Miſſa.*	Meſſe.	قدّاس ✠ نماز قرباني مقدّس ✠ پترق ✠ ميسسه *
Frà tutti quanti Criſtiani del levante ſi celebra la Meſſa.	*Viget apud omnes Chriſtianorum Orientalium Eccleſias Miſſæ ſacrificium, & ſolemnitas.*	Toutes les Egliſes des Chretiens du levant ont le ſacrifice de la Meſſe.	همه فرقه اهل مسيحيه مشرق نماز قدّاس نگه دارند *
L'iſteſſi Sabei, chiamati Criſtiani di S. Gioanni hanno una ſuperſtizioſa Meſſa, dove danno da communicare co'l pane, & co'l vino d'uva paſſa. V: il P. Ignazio nel trattato *de erroribus Chriſtian. S. Joannis.*	*Ipſi Sabaitæ, Pſeudo-Chriſtiani, & Joannitæ nuncupati, quandam obſervant Miſſæ formulam, in qua tortam, (petſeh) & vinum de paſſulis propinant. Vide noſtrum P. Ignatium tract. de erroribus Chriſtianorum S. Joannis.*	Les Sobis meſme appellez par abus Chrêtiens de S. Jean ont une eſpece de Meſſe, où ils donnent la communion avec un petit gateau, & du vin fait de raiſins ſecſ. v: N. P. Ignace.	وامّا اهل الصبّي بدل قدّاس نيز دارند پنه نام وليكن بي معني باشد چنانچه معلوم است از دليل حضرت پادري يكناتيوس در رساله علحده كه در باره آن طايفه تصنيف كرده *
La nova liturgia della Meſſa degl' Armeni è piena d'errori ſoſtanziali.	*Liturgia nova Armenorum craſſis ſcatet erroribus.*	La liturgie nouvelle des Armeniens contient des erreurs eſſentielles.	چون طايفه ارمني اين زمان از طريقه حضرت ✠ لوسارج منحرف گرديدند ايضاً رفضيها بعضي ايشان كتب ✠ سرب پطرق پرج وپر غلط كردند *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Al 4. di Gennaro 1679. fui preſente dà parte di S. E. Monſig. di Nointel alla Meſſa de' Greci in Conſtantinopoli, celebrata d'al Patriarca Dioniſio; veramente non ſo ſe nel più bel fior della Chieza Greca c'era più magnificenza, & maeſtà ch' in quel giorno.	*4. Januarii 1679. Sua Ecc. nomine D̃ni de Nointel interfui Græcorum Miſſæ, celebratæ Conſtantinopoli ab Dioniſio Patriarcha: vix ſanè arbitror magnificentius quidquam, vel Auguſtum magis, quam hactenus illa die in floridis Eccleſiæ Græcæ ſæculis fuiſſe exhibitum.*	Au 4. de Janvier 1679 j'aſſiſtay de la part de S. E. Monſeig. de Nointel à la Meſſe des Grecs à Conſtantinople, celebrée par le Patriarche Denis: je ne croy pas que dans les ſiecles les plus fleuriſſans de cette Eglize l'on ait celebré avec plus de magnificence, & de majeſté.	سنه من ميلاد حضرت ايسوع الف وسته مايه و تسع و سبعين بقداس بطريك الاروام حاضر بودم در استنبول و يقين است كه هنوز اين طايفه بعضي عظمت مينمايد اما غلطهاي بسيار در اصول دين مسيح دارند *
Nel meze d'Ottobre 1664 nel procinto d'andar alle miſſioni d'il levante, & al ritorno nel meze di Novembre 1679 diſſi la Meſſa nella S. Caza di Loreto, con queſte parole al fine, *& verbum caro hic factum eſt.*	*Menſe Octobri 1664 iter ad miſſiones Orientales auſpicans, tùm Novembri 1679. indidem reverſus miſſam celebravi in ſacra Æde Nazarethana Lauretæ, ubi finitur his verbis; & verbum caro hic factum eſt.*	Au temps de mon depart pour les miſſions du levant en Octobre 1664 & à mon retour au mois de Novembre 1679. j'us, le bonheur de dire la Meſſe dans la S. Chapelle de Lorette, avec ces parolles ſi touchantes à la fin, *& verbum caro hic factum eſt.*	سنه از ميلاد حضرت مسيح الف وسته مايه واربع وستين در ماه فرنكي اوطوبر وحساب تركي قانون اول چون كه مسافر سفر ايران ملك ميكردم نماز قربان مقدس كردم در خانه بيبي مريم كه فرشتكان از شهر نصرت تا شهر لورطه در ملك حضرت پاپا بردند و باز در واكشتن از انجا همين بهره داشته بعد از پنجده سال *
Meſſaggio.	*Expeditio.*	Meſſage.	پيغام * خبر *
Meſſe.	*Meſſis.*	Moiſſon.	درو * تركي *
Meſtrui delle donne.	*Menſtrua.*	Les ordinaires d'une femme.	حيض * طمث * ادرار الحيض * قراعد زنان *
Metà: metade.	*Medietas.*	Moitié.	نيمه * نصف * نيم حصّه *
Metafora.	*Metaphora.*	Metaphore.	مجازه * استعاره * عبارة * تعريض كنايت * التباس * اشتباه *
Metaforicamente	*Metaphoricè.*	Metaphoriquement.	باستعاره * ازروي اجازه * بمثاله * علي العبارة *
Metallo.	*Metallum.*	Metail.	معدن * فلز * نحاس * رويين *
Metallo: bronzo.	*Æs fuſile.*	Bronze.	رويه * توج * هفت جوش *
Metodo.	*Methodus.*	Methode.	رسم * قاعده * روشن دستور *
Mettere.	*Ponere.*	Mettre.	نهادن * كذاشتن * وضع كردن *
Mezzano.	*Mediocris.*	Mediocre.	متوسّط * مياني * واسط *
Meteoro.	*Metheorum.*	Metheore.	نوازل اسمان * تاثيرات النجوم * نوازل السماء *
Mezzano: mediatore.	*Mediator: tertius.*	Mediateur.	ميانجي * مميّز * متوسط * فيمابين *
Mezzo: centro.	*Medium: centrum*	Milieu: centre.	مركز * چيغ *
Mezzo giorno.	*Meridies.*	Midy.	نيمروز * نصف النهار * ظهر * پيشين *
Mezza notte.	*Media nox.*	Minuit.	نيمشب * نصف شب * نصف الليل. *
Mezzo: v: metà.			

سنه من میلاد حضرت الیسوع الف و سته مایه و تسع و

سبعین بقدس بطریک لاروام حاضر بودم در استنبول

و یقین است که هنوز این طایفه بعضی عظمت می نماید

مینماید اما غلطهای بسیار در اصول دین مسیح دارند

پیغام خبر

درو ترکی

حیض طمث ادرار الحیض قواعد زن

نیمه نصف نیم حصه

مجازه استعاره عبارة تعریض کنایت .

اشتباه

باستعاره ازروي اجازه بمثاله علی العبارة

معدن فلز

رویه توج هفت جوش

رسم قاعده روش دستور

نهادن گذاشتن وضع کردن

متوسط میانی وسط

نوازل اسمان تاثیرات الجو نوازل السما

میانجی ممیز متوسط فیمابین

مرکز

نیم روز

نیم شب نصف شب نصف اللیل

کان معدن

شنجرف . زنجفر سرخي

کوچکترین اصغر خوردترین

حاکم‌ها حاکمان حُکّام عمّال

اعتمادالدوله وزیراعظم نواب نایب بادشاه

اعتمادالدوله شیخ علی خان ازان جهت مدتی چندماه

معزول شدست که چون حضرت شاه سلیمان امر

میکرد تا ریشی تبراشند و شراب بنوشند او ان پیرهرگز

قبول نکرد

کوچکتر اصغر

مغز

عسل انگبین

بهتر حال حال خوبتر حال نیکوتر

بهتر نیکوتر خوبتر شدن ترقی نمودن

خوبتر بهتر نیکوتر احسن

درد شقیقه درد نیم سر

جنگی حربی باب جنگ باب حرب باب جدال

هزار الف

هزاری

لک یک لک صد هزار

چهره دیدار روی

نغم جفره

ترساننده خوف رسان

هرزه کار بیکاره مرد بیهوده

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Miche.	*Mica.*	Miettes.	خشارة * خوردهاي نان *
Midolla.	*Medulla.*	Moëlle: moüelle.	مغز * مخ * دلمل *
Miele.	*Mel.*	Miel.	عسل * انکبين شهد عسل * عسل رواق *
Miglio.	*Milium.*	Millet.	ارزن * دخن *
Miglioramento: accreſcimento.	*Emphyteuſis: augmentum.*	Melioration: accroiſſement.	بهتر حال * حال خوبتر * حال نيکوتر * تخفيف * ترقي *
Migliorare.	*Facere meliorem.*	Meliorer: amender	بهتر — نيکوتر — خوبتر شدن * ترقي نمودن *
Migliore. Migliore: ottimo.	*Melior.*	Meilleur.	خوبتر * بهتر * نيکوتر * احسن * اخيّر * اجود *
Migrana.	*Hemicrania.*	Migraine.	درد شقيقه * شقيقه * درد نيمه سر * وجع نصف الرّاس *
Militare: combatt. Militare.	*Militaris.*	Militaire.	جنگي * حربي * باب جنگ * باب حرب * باب جدال *
Milizia: v: armata.			
Mille.	*Mille.*	Mille.	هزار * الف *
Millezimo.	*Milleſimus.*	Millieme.	هزاري * الفي *
Millione.	*Millio.*	Million.	لک * يک لک * صد هزار *
Milza.	*Splen: lien.*	Rate.	اسپل * طحال * شب گرله *
Mina: aſpetto.	*Aſpectus: os.*	Mine: trogne.	چهره * ديدار * روي * چل *
Mina.	*Cuniculus.*	Mine en fait de ſiege.	نقم * جفره * کنج * سنج * نقب *
Minaccià.	*Mina.*	Menace.	تهدّد * تهديد * تخويف * هده * نهيب * خدوک *
Minacciare.	*Minari.*	Menacer.	هده کردن * ترسانيدن * تهديد — تخويف نمودن *
Minacciatore.	*Minitans.*	Menaçant.	ترساننده * خوف رسان * مخوّف * مهدّد *
Minchione.	*Nebulo.*	Coquin: frippon.	هرزه کار * بيکاره * مرد بيوجود *
Miniera.	*Fodina.*	Mine: miniere de métal.	کان * معدن *
Minio.	*Minium.*	Vermillon.	سنجرف * زنجفر * صمغ اوان * سرخي * ذنزرو *
Minimo.	*Minimus.*	Le plus petit de tous.	کوچکترين * اصغر * خورده ترين *
Miniſtri: Magiſtrati.	*Magiſtratus.*	Miniſtres: Magiſtrats.	حاکمها * حاکمان * حکّام * عمّال * حدکي *
Miniſtro di ſtato.	*Adminiſter ſtatus.*	Miniſtre d'état.	اعتماد الدوله * وزير اعظم * نوّاب * نايب پادشاه *
Il gran Miniſtro di Perſia Sciek-Ali-C-han, volſe più toſto reſtar diſgraziato, & privo d'officio circa d'otto mezi che d'ubedire al commandamento de'l Rè di farſi radere la barba, per doppo bever vino contra la loro legge.	*Magnus Regni Perſidis Adminiſter Sçek-Ali-C-han ſui Regis indignationem pati, & officio privatus manere maluit per octo ferme menſes, quam obedire Regi præcipienti, ut barbam raderet, & contra legem ſuam vinum potaret.*	Chek-Ali-C-han à preſent Grand Miniſtre de Perſe aima mieux reſter huict mois durant, diſgracié, & privé d'office, que d'obeir au Roy, qui luy commandoit de faire couper ſa longue barbe, pour en ſuitte pouvoir boire du vin contre leur loy.	اعتماد الدّولة شيخ علي خان از ان جهت مدتي چند ماه معزول شدست که چون حضرت شاه سليمان امر ميکرد تا ريش بتراشد و شراب بنوشد ان پير هرگز قبول نکرد *
Minore.	*Minor.*	Moindre: plus petit.	کوچکتر * اصغر *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Minore del ſillogiſmo.	*Minor in ſyllogiſmo*	Minûre du ſyllogiſme.	صغري * آخر مقدّمتين قياس *
Li Perſiani adoprano quaſi ſempre la figura di Galeno, anteponendo la minore alla maggiore.	*Perſæ fermè ſemper argumentantur in figurâ Galeni, minorem majori præponentes.*	Les Perſiens argumentent preſque toûjours dans la figure de Galien: mettans la mineure, avant la maj.	كبري جالينوس خوانند يعني صغري قبل كبري نزد حكماي ايران متعرف است وچنين قياس صحيح ميدانند *
Minutamente.	*Minutatim.*	Par le menù: par pieces menuës.	دقيقه بدقيقه * بالتفصيل * علي التفصيل * يك يك * جزو بجزو * قطعا قطعا * شيا شيا * تفصيلا *
Minuta.	*Minu tum.*	Minute.	دقيقه * لحظه * يكدم *
Minuta di ſcrittura.	*Subſtantia ſcripturæ.*	Minute d'une écriture.	مسوده * مساوده *
Minuto.	*Tenuis: minutus.*	Menù.	دقيق * ناعم * دقيق *
Mio.	*Meus.*	Mien.	مال من * من * ازمن * متعلّق بمن *
Mira del ſchioppo.	*Conſpicillum: dioptra.*	Viſiere d'un fuſil.	نشانه * نشانه تفنك * نيشان دور انداز *
Mirabolano, e 4. ſpecie.	*Myrobalanus, & ſpecies 4.*	Mirobolan, & ſes 4. eſpeces.	هليله زرد * هليله كابلي * بليله * امله * هليلج اصغر * كابلي * بليلج * املج *
Miracolo.	*Miraculum.*	Miracle.	معجزه * كرامة * اعجاز * آيه * حكمت *
Li dotti Perſiani riducono tutti miracoli di Mahomete à l'eloquenza d'il Alcorano, pretendendo che mai niſſuno pote arrivar à far un capitolo della forza di queſto librazzo.	*Perſarum docti uni quaſi Alcorano innituntur, in quo ipſo hoc pro miraculo habent, quod eloquentiſſimi quique ne capitulum quidem unicum huic libro par, aut conferendum proferre valuerint.*	Les doctes Perſans reduiſent tous les miracles de Mahomed à la ſeule elegance de l'Alcoran, pretendans que jamais homme n'a peu faire un chapitre de la force de ce livre.	علماي ايران اعتماد دارند ودعوي ميكنند كه فصاحة قران بهترين ازهمه معجزات باشد ومعارضه مينمايند كه هيچ كس سعي مثل سوره قران نتوانند گفتن اما اكثر چنين فصاحت قايل نيستند *
Contutto ciò occorrono frà gli autori loro queſti miracolacci, cioè, d'aver ſpezzata la luna: d'haver attirato gl' arberi à venir gli all' incontro; d'eſſer ſtato ſalutato dalle pietre; d'eſſer uſcito un fonte de ſuoi detti; d'aver faziato milliaia d'huomini con pocchiſſima roba; d'haver moſſo le lagrime ad una trave: d'eſſerſi querelato avanti di luy un camelo, & d'havergli detto una ſpalla di pecora gia arroſta, ſtia ſù l'aviſo, che vi è veleno.	*Narrantur porrò de Mohammede miracula quædam, qualia, lunæ fiſſum; arborum ei obviam euntium proceſſus: quod à lapidibus ſalutaretur: quod aqua inter ipſius digitos ſcaturiret; quod turbam multam cibo exiguo ſaturaret; quod ipſi ad gemiſceret trabs; quod apud eum quereretur camelus; quod ipſum monuerit armus ovis aſſa dicens; cave; veneno ſum infectus.*	Mais quelques autheurs Mahometans attribuent à ce pret. Prophete les miracles ſuivans; qu'il à rompù la lune en deux pieces; que les arbres marcheoient pour luy venir au devant; que les pierres le ſaluoient; qu'une fontaine couloit de ſes doits; qu'il multiplioit les viandes: qu'une poutre pleurà en ſa preſence; qu'un chameau s'allà pleindre à lui, & qu'une epaule de brebis deja rôtie l'avertit, qu'il prit garde au poiſon.	وقد بعضي معجزات چند از محمد نقل ميكنند چون شق القمر وجذب الشجر اليه وتسليم الحجر اليه ونبعاء الماء من بين اصابعه واشباع الخلق الكثير من الطعام القليل وحنين الخشب وشكاية الناقة وشهادة الشاة المشوية بقول ذراعها لا تأكلني فاني مسموم *

صغری آخر مقدمتین قیاس

شکل جالنوس خوانده یعنی صغری قبل کبری زد

ادبهای ایران متعرفست وچنین قیاس صحیح

میدانند

دقیقه بدقیقه

سیاهه مسوده

خورد

مال من من از متعلق بمن

نشانه نشانه تفنگ نشان دور انداز

بلیله زرد هلیله کابلی بلیله آمله

هلیله اصفر

کابلی

معجزه کرامت اعجاز

علمای ایران اعتقاد دارند و دعوی میکنند که فصاحت

قرآن بزرگترین از همه معجزات باشد و معارضه

مینمایند که هیچ کس سوره مثل سوره قران

نتواند ساختن اما اکثر به چنین فصاحت قایل

سر غیب راز

مرکب مخلوط

پیمانه انداز قیاس مقدار

قانون قاعده پیمان

وزن شعر وزن بیت بحر شعر و ترازو

میزان

قیاس پیمانه کردن پیمودن من می پیمایم

پیموده قیاس نموده

وزن کشش

معجزانه حسب المعجزه بموجب اعجاز

کرامت

در راه بین شیراز و بهبهان دیار موردستان دیدم
گمان ندارم که چنین کنده و پرورده درختهای
مورد در جای دیگر دنیا پیدا باشند

تشویش و غصه ورز دردمند مستمند

شفقت فقیرانه عاجزانه

دریغ پریشانی مسکینی جفا، تنگی

رحمت ترحم شفقت مرحمت

رحیم رحم کن

صاحب حنان

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Miraculoſamente.	*Miraculoſè.*	Miraculeuſement.	معجزانه * حسب المعجزه * بمعجب اعجاز * بفجون كرامة * بذات الآيه * عجيبا * حق المعجزه *
Miraculoſo.	*Mirandus : miraculoſus.*	Miraculeux.	معاجري * ذوالكرامات * ذوالعجب * متعجبي *
Mirra.	*Myrrha.*	Mirrhe.	مر * مر مكي *
Mirto.	*Myrtus.*	Mirthe.	مورد * ياس * آس *
Gli arbori di mirto di ſtupenda groſſezza, & altezza ſi vedono in una campagna frà Sçiraz, & Behebohon ſù'l camino di Suſan per tanto vien chiamata (مورستان) mourdeſton cioè luogo d'il Mirto.	*Stupendæ proceritatis, & craſſitudinis Myrti arbores vidi in itinere Sirazium inter, & Bebebonum; ideoque toti ruri nomen (mourdeſton* مورستان*) i. e. Myrtetum.*	Il y à une grande campagne entre Sçiraz, & Behebohon ſur le chemin de Chuſter (Suſan) toute pleine des arbres de Mirthe, d'une groſſeur, & hauteur incroyable; elle eſt appellée pour celà (Mourdeſton مورستان) lieù des Mirthes.	درراه بين شيراز و بهبهان ديار مورستان ديدم و كمان ندارم كه چنين كلفت و پرورده درختهاي مورد درجاي ديكر دنيا پيدا باشند *
Miſerabile : miſero.	*Miſer.*	Miſerable.	مسكين * فقير * بيچاره * ذو مشقة * شقي * تعيس * حقير * تشعاش وغصه ورز * دردمند * مستمند *
Miſerabilmente.	*Miſerè.*	Miſerablement.	بمشقت * بشقاوه * فقيرانه * عاجزانه *
Miſeria.	*Miſeria.*	Miſere.	دريغ * پريشاني * مسكيني * جفا * تنكي * شدة * شقوه * شقا * تشوش * غصه *
Miſericordia.	*Miſericordia.*	Miſericorde.	رحمت * ترحم * شفقت * مرحمت *
Miſericordioſo.	*Miſericors.*	Miſericordieux.	رحيم * رحمكن * رخمان * روف * ذوالرحمه * ذات الرافه * صاحب حنان *
Miſterio.	*Myſterium.*	Miſtere	سر * غيب * راز *
Miſterioſo.	*Myſticus.*	Miſterieux.	سري * غيبي * شي السر * مجهول * پنهان *
Miſto.	*Mixtus.*	Mixte : mélé.	مركب * مخلط *
Miſura.	*Menſura.*	Meſure.	پيمانه * اندازه * قياس * مقدار *
Miſura : regola.	*Menſura : canon.*	Regle : meſure.	قانون * قاعده * پيمان * قياس *
Miſura di verſo.	*Menſura carminis.*	Meſure d'un vers.	وزن شعر * وزن بيت * تفعل شعر * بحر شعر و ترازو ميزان *
Miſurare.	*Metiri.*	Meſurer.	قياس — پيمانه كردن * پيمودن — ميپيمايم *
Miſurato.	*Demenſus.*	Meſuré.	پيموده * قياس نموده *
Miſurare il grano.	*Metiri frumentum*	Meſurer le grain.	كيل كردن * كيل نمودن *
Miſura.	*Menſura.*	Meſure.	وزن * كشش *
Miſura di grano.	*Modius.*	Meſure de froment.	كيله * پيمانه * قياس *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Mitigare.	*Mitigare.*	Appaiſer : addoucir.	تسکین کردن * ساکن نمودن * راحت رسانیدن * تخفیف نمودن * نرم ساختن * سبک کردن *
Mitigatione.	*Mitigatio.*	Mitigation : relâche.	تخفیف * تسکین * سبک شدن * راحت یافتن *
Mitigato.	*Mitigatus.*	Mitigé : addouci.	سبک شده * تسکین و راحت یافته * ساکن نموده * تخفیف یافته * مسکن نموده *
Mitra.	*Mitra.*	Mitre,	تاج مطران * تاج * کلاه اسقف * کلاه تتری *
Mitra de' gianizzeri Turchi.	*Mitra: pileus Neoptolemorum Turc.*	Mitre : bonnet de Janiſſaire.	اسکفت * تاج ینکچری * کچه *
Mitridato; elettuario.	*Mitridatium.*	Mitridat.	متروذیطوس * معجون متروذیطوس *
Mobile.	*Mobilis.*	Mobile.	حرکت پذیر * قابل الحرکة * متحرک * مستحیل * بی زوال * زایل * مغیر * متبدل * متغیر *
Mobili.	*Supplex : bona mobilia.*	Meubles.	منقولات * اسباب * امتعه * رخت سراست *
Moccatoio di candela.	*Furcinula.*	Mouchettes.	مقراض * مقص * سر شمع بر *
Modello d'edificio.	*Delineamentum ædificii.*	Modelle de bâtiment.	طرح عمارت * رسم تعمیر *
Moderare.	*Moderari.*	Moderer.	معتدل کردن * باعتدال رسانیدن * معتدل نمودن *
Moderarſi.	*Cohibere ſe.*	Se moderer.	خودرا ضبط کردن * ضابط خود و مدبر نفس خود شدن *
Moderatamente.	*Parcè : moderatè.*	Moderement.	باعتدال * * معتدلانه * معتدلاً * بوزن * بحد اعتدال *
Moderazione.	*Moderatio.*	Moderation.	قناعت * ادب * اعتدال * حد الوسط * ضبط نفس *
Moderato.	*Moderatus.*	Moderé.	معتدل * صاحب اعتدال * مضبوط *
Moderno.	*Modernus.*	Moderne.	تازه * نو * جدید * متاخر *
Modeſtamente.	*Modeſtè.*	Modeſtement.	ادبانه * باادب * با احتشام * بحشمت * باوقار *
Modeſtia.	*Modeſtia.*	Modeſtie.	حشمت * ادب * وقار * احتشام *
Modeſto.	*Modeſtus.*	Modeſte.	محتشم * مودب * موقر * وقور * صاحب احتشام *
Moglie.	*Conjux : uxor.*	Femme.	زن * زوجه * همسر * حورمه * کدبانو * همخانه *
Mola di molino.	*Lapis molaris : mola.*	Meule de moulin.	اره آسیا * سنگ آسیاب * طاحونه * رحایه *
Mole.	*Moles.*	Maſſe	هیولا * جرم * جسم * جسمانیت * هیکل *
Moleſtare.	*Moleſtare.*	Fâcher : moleſter.	آزاردادن * رنجانیدن * زحمت رسانیدن * مزاحم شدن * آزار رسانیدن بکسی * کلویدن * آزرده کردن * بهم در کردن *
Maleſtia.	*Moleſtia.*	Fâcherie.	جفا * آزار * رنج * اذا * زحمت * محنت * ریاضت * کلویدن * تعب * تحرش * آسیب * تیمار * هار * خارخار *
Moleſto.	*Moleſtus.*	Fâcheux.	سنگین * ثقیل * آزاررسان * پرجفا * متعب * مزاحم *
Molino.	*Molendinum.*	Moulin.	آسیاب * رحا * طاحونه *
Molino d'acqua.	*Piſtrinum.*	Moulin d'eau.	آسیاب * رحا الماء *

Mo-

تسکین کردن ساکن نمودن راحت رسانیدن
نرم ساختن سبک کردن.
تخفیف تسکین

حرکت پذیر قابل الحرکت متحرک
ذوزوال زایل مغیر متبدل متغیر
منقولات اسباب امتعه
مواض مقص سرشعر
طرح عمارت رسم تعمیر
معتدل کردن باعتدال رسانیدن معتدل نمودن
خود را ضبط کردن ضابط خود و مدبر نفس خود شدن
باعتدال معتدلانه معتدلا بحد اعتدال
قناعت
معتدل صاحب اعتدال
تازه نو جدید
ادبانه باادب

حشمت ادب وقار احتشام

محتشم مودب موقر صاحب احتشام

زن زوجه حورمه

ارد سیا سنگ آسیا طاحونه

آزار دادن رنجانیدن زحمت رسانیدن

بهم بر کردن

جفا رنج زحمت محنت ریاضت

تعب

سکین ثقیل آزار رسان پرجفا

سنه دروازه بصره بغدادي نام از اثر باد وکوهچه خاک

عبستان مطلقا بسته شد شاید که بر این دستور

ممکن که آدمی مومیائی گردد

مومیائی قدرتی همین باشد که یونانی پیسفلطس

خوانند

مدار

لمس کردن شل کردن

سست کردن

زم

میان نان مغز نان بطن الخبز لب العیش

بسیار کس ادم بسیار کثرت خلق خلایق کثیر

بسیار کثیر بغایت بی‌نهایت

زیاد کردن استکثار نمودن اضافه نمودن

زیاده شدن اضافه شدن تضعیف نمودن

تمیز و توفیر

ضرب

مضروب به و مضروب علیه

مومیای مومیا مومیای انسانی

سنه میرفتم قبرستان عیسی بن مریم نام در حوال با رو شهر

بصره و چون تند باد شمال میوزید لیکن میبایست

که نفر بی میت انجا ببرم از کثرت خاک خود

گویا مدفون شده بلکه خاطر بوده که مومیای نوم

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Molino à braccio.	*Moletrina.*	Moulin à bras.	دستی * رحایه * رحه *
Molino d'oglio.	*Trapetum: trapes.*	Moulin à huile.	مدار * مدار روغن *
Molinaro.	*Molitor.*	Meûnier.	اسیاب دار * صاحب اسیاب * اسیابی * لوقبه * طحّان *
Mollare: rallentare	*Lentare.*	L'acher: rallentir.	لمس کردن * شل کردن * رخاوة کردن * سست کردن *
Molle.	*Mollis: tener.*	Mol: mollet.	نرم * ليّن * ناعم *
Mollica di pane.	*Mica.*	Mie de pain.	میان نان * مغز نان * بطن الخبز * لب العیش *
Molti.	*Plures: multi.*	Plusieurs.	بسیار کس * ادم بسیار * کثرت خلق * خلایق کثیر *
Molto.	*Multùm.*	Beaucoup: fort.	بسیار * کثیر * بغایت * جدّاً * بنهایت * وشتاده *
Moltiplicare.	*Multiplicare.*	Multiplier.	زیاد کردن * استکثار نمودن * اضافه نمودن *
Moltiplicazione.	*Multiplicatio.*	Multiplication.	زیاده شدن * اضافه شدن * تضعیف نمودن * مضاعفه * تمیر و توفیر *
Moltiplicazione aritmetica.	*Multiplicatio arithmetica.*	Multiplication; regle.	ضـــــرب *
Moltiplicatore, e moltiplicante.	*Multiplicator, & multiplicandus.*	Multipliant, & multiplié.	مضروب به و مضروب علیه * مضروب هلیه مضروب به *
Mommia.	*Mummia.*	Mommie.	مومیایی * مومیا * مومیای انسانی *
Andando un giorno à ſepelire un' Indiano Catolico nell' cimitero chiamato (Iſſa ben Mariam) fuori delle muraglie di Baſſora, poco mancò che non reſtaſſi ſepelito io ſteſſo, & fatto mommia con l'arena buttata dà'l vento.	*Deferens quondam Indum Cathobicum ad Cœmeterium (Iſſa ben Mariam; i. e. Jeſus filius Mariæ) dictum, extra mœnia civitatis Baſſoræ, vix ipſe in arenæ tumulis, vento aggeratis, non manſi ſepultus, & in mumiam redactus.*	Allant enterrer un Indien Catholique dans le cemetiere des Chrêtiens appellé (Iſſa ben Mariam, Jeſus fils de Marie) hors des murailles de la ville de Baſſora; j'encourus le danger deſtre enſeveli moy méme, & eſtre fait momie.	سنه میرفتم قبرستان عیسی بن مریم نام در احوال بارو شهر بصره وچون تند باد شمال میوزید لیکن میبایست که نفری میت انجا ببرم از کثرت خاک خــود کویا مدفون شده بلکه خاطر بوده که مومیــائی شوم *
L'Anno 1677 le porte, e le muraglie di Baſſora dalla banda di Bagdad reſtorno accumulate con li monticelli d'Arena: coſi vengono gl'huomini ſepeliti nel deſerto d'Arabia, & fatti mommie.	*An: 1677. Porta Babilonia dicta civitatis Baſſoræ, arenæ congerie venti vi accumulatâ prorſus intercluſa manſit: ſic porrò intercepti homines in Arabiæ deſertis vivi aliquando ſepeliuntur, & mumiæ fiunt.*	L'An. 1677 les portes de Baſſora du coſté de Bagdad furent entierement fermées par les monticules de ſable du deſert que le vent avoit accumulé, c'eſt ainſi que les hommes ſurpris dans le deſert ſont enſevelis vivans, & faits momies.	سنه دروازه بصره بغدادی نام از اثر باد و کوهچه خاک عربستان مطلقا بسته شده شاید که بر این دستــور ممکن که ادمی مومیای کرده *
La mommia chiamata dagl' Arabi montana è il piſſasfalto.	*Quod Arabes mumiam montanam, ſeu naturalem vocant, eſt verè piſſalphaltos.*	Ce que les Arabes appellent momie naturelle, où de montagne eſt le *piſſaſphaltos.*	مومیای قدرتی همین باشد که یونانی پیسسفلطس خوانند *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
La mommia, che ſtilla dà un monte vicino à Lar è coſa precioſa : baſta una meſa dramma per ſanar in 24 hore un huomo caduto dà alto, & tutto rotto.	*Mumia, ex monte Regni Lar ſtillans precioſiſſima eſt; cujus ſemidrachma ſufficiat ad ſanandum hominem è loco ſublimiori lapſum, & conquaſſatum.*	Celle qui diſtille d'une montagne au Royaume de Lar eſt precieuſe, & une doſe de demi drachme ſuffit pour remettre un homme tombé, & fracaſſé, en 24 heures.	مومیای کوهی که از کوه ولایت لار میچکد بسیار گران بها باشد وچهار مقدار نصف درم او باید میان افتاده واعضای شکسته بدهند باذن الله تعالی صحت یابد *
Monaco.	*Monachus.*	Moine.	ابیافه * صومعه نشین * راهب * رهبان * عابد * زاویه نشین * گوشه نشین * سالک * زاهد *
Monache.	*Moniales.*	Religieuſes.	بیـــــوه *
Monarca. Monarchia: regno	*Monarcha.*	Monarque.	شهنشاه * سلطان سلاطین * پادشاه پادشاهان * خلیفه الله فی ارضه * خلیفه * پادشاه ضابط مطلق * سبر * ملک الملوک *
Monaſterio.	*Monaſterium.*	Monaſtere.	دیر * مناستر * خانقاه * وانک * تکیه *
Il monaſtero delle Monache Armene di Giulfa fù già fondato dà'l R. P. Giouanni Tadeo Carm. ſc. qual fù Arciveſcovo d'Aſpano: reſta là ſin hoggidi una vecchia monaca chiamata Tereſia, quale pigliò l'abito dà'l detto Padre.	*Monaſterium monialium Armenarum novæ Giulphæ, fundatum quondam fuit à R. P. Jo: Thadæo, Carm: Diſc. qui deinceps conſecratus fuit Archiepiſcopus Aſpahani: hactenus illic ſoſpes ſoror Tereſia, quæ habitu Religioſo per præfatum Patrum induta fuit.*	Le Monaſtere des Religieuſes Armenienes de la nouvelle Giulpha. à preſent gouvernées par les ſchiſmatiques fut fondé par le R. P. Jean Thadée Carme déchauſſé, depuis fait Archevêque d'Iſpahan : il y à encore une Religieuſe appellée Tereſe, à qui ce R. P. donnà l'habit.	بانی دیر دختران رهبانان طایفه ارامنا در جولفه یک پادری بوده طایفه کرملیط ساکتان میدان میسر طاطوس نام که بحکم حضرت پاپا خلیفه حضرت مسیح مطران اصفهان بوده وتا الیوم پیره از ان دختران طرزیه نام قایل است که از حضرت پادری مذکور کسوت استانه باشد *
Li RR. Padri Dominicani hanno un' Arciveſcovato, e molti monaſteri nella Provincia (Alingià,) vicino alla Città di Nac-ſçevan, al piede de'l monte Ararat, nell' Armenia; & là i villaggi intieri loro ſono buoni Catolici.	*Habent RR. PP. Dominicani Archiepiſcopatum, & plura monaſteria in Provincia (Alingiâ) prope Nac-ſçevan, ad radices Ararat, in Armeniâ, ubi integra oppida Catholici ritus ipſis parent.*	Les RR. PP. Dominicains, ont un Archeveché, & pluſieurs monaſteres dans la Province d'Alingià, proche de Nac-ſçevan, en Armenie, au pied du mont Ararat, où juſques aujourd'huy pluſieurs, villages dependans d'eux ſont bons Catholiques.	طایفه مبارک پادریان مذهب فرنک دمنیکان نام دههای چند بتعلق خود دارند در دیار النجه در اولکه نخشوان و رعایا ایشان مسیحی و صحیح کاتولیکی انــــد بنابرین انهارا ارمنی فرنک کویند *
Fù fondata quella miſſione già avanti 400 anni dà'l B. Bartholomeo di Bologna de'l loro ordine.	*Fundata fuit hæc miſſio ante annos 400 zelo, & opera B. Bartholomæi Bononienſis ejuſdem ordinis.*	Cette miſſion fut fondée il y à plus de 400 ans par leur B. Barthelemi de Bologne.	واما بانی این دیار رسول همین طایفه بوده برطلماوس نـــــــام *

موميائي كوهي كه از كوه ولايت لارمي چكد بسيار
گران بها باشد و چون مقدار نصف درم او بادمي
سختاده واعضاي شكسته بدهند باذن الله تعالى صحت

ايباغه صومعه‌نشين راهب رهبان عا
زاويه‌نشين گوشه‌نشين سالك زاهد

سبد ه

شاهنشاه سلطان سلاطين پادشاه پادشاهان
خليفة الله في ارضه خليفه پادشاه ضابط مطلق
مدبر ملك الملك

دير مناستر خانقاه تكيه
باني دير دختران رهابانان طايفه ارامنا در جولفه يك
پادري بوده طايفه كرمليط بس كنان ميدان مير
طلطوس نام كه بحكم حضرت پاپا خليفه حضرت
مسيح مطران اصفهان بوده و تا اليوم پيره ازان
دختران طرزيه نام قايل است كه از حضرت پادري

مذکور کسوت پوشیده باشند

طایفه مبارک پادریان مذهب فرنگ دم نیکا نام دناهی چند متعلق خود دارند در دیار البخه دراولکه نخشوان و رعایای ایشان مسیحی وصحیح کاتولیکی اند بنابرین ایشان را ارمنی فرنگ گویند

و امابانی آن دیار رسول همین طایفه بوده

نام

سکه زن ٭ ضارب سکه ٭ ضراب زر ٭ صاحب سکه

استاد سکه خانه ٭

نواب نواب من میرزای من آقای من

آغائی ولی نعمت ملازی

بالا رفتن صعود کردن اشرف و طلوع نمودن

اسب سوار شدن راکب فرس شدن

کوه جبل کوهسار کتل

کوه کرملوس مقام و سکنه حضرت ایلیاس پیغمبر

جبل کرمل

درویش مخلص رئیس صوفیان ساکنان تکیه تخت گاه

نام در دار السلطنت اصفهان مکرر مرا میگفتی که

اصل طایفه ایشان جبل کرمل بود و بمیراث این حضرت

ایلیا پیغمبر

در این زمان رعایا حضرت ایران پادشاه شده بعضی
ستم و بد روزی میکشند هر چند می بایست که چندین
عزیز خدای تعالی رعایا نان معاف باشند قدر این
زنگام درای میزنند برای نماز بلکه نبک بالای
پشت بام میزنند مثل اهل محمدیه

تکیه تکیه صوفیها صوفی خانه خانقاه.
دنیوی اهل دنیا
پاک کردن صاف نمودن تنقیه و پاکیزه نمودن
صاف کردانیدن
پاکیزگی نظافت نقاوت
جهان دنیا عالم گیتی
صاف پاک پاکیزه نظیف مطهر طاهر
زر درهم پول
زر قلابی زر قلب زر بد زر خارج سکه
زر عملی سکه کولی زر قلب زن

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Li fratti de quei Monaſteri ſono de'l paeze medeſimo, e nativi d'Abraner, Abracounis &c. villaggi hoggidi ſoggetti d'il Rè di Perſia. Là chiamano il popolo alla chieza co'l grido della bocca ſopra la terrazza al par d'i Mahometani.	*Horum nunc oppidorum Abraner, Abraconis, &c. Religioſi patria Armeni ſunt, & Perſiæ Regis ſubditi. Vocant populum ad Eccleſiam non campanis, ſed clamore validè edito ſupra Eccleſiæ tectum, ut præcones Mohammedani aſſolent.*	Les Religieux de ces monaſteres, & villages, Abraner, Abraconis &c. ſont du pays méme, & ſujects de Perſe : ils appellent le monde àl'Egliſe en criant à haute voix ſur les terraſſes, ſelon la coûtume des Mahometans.	در این زمان رعایا حضرت ایران پادشاه شده بعضی ستم و بد روزی میکشند هرچند میبایست که چندین دربند خدای تعالی رهبانان معاف باشند فدر ایشان انکام درای نمیزنند برای نماز بلکه بنگ بالای پوشت بام میزنند مثل اهل محمدیه *
Monaſterio de' Mahometani.	*Monaſterium Mohommedanorum.*	Monaſtere Turc, où Perſan.	تکیه * تکیهٔ صوفیها * صوفی خانه * خانقاه *
Mondano.	*Mundanus.*	Mondain.	دنیوی * اهل دنیا *
Mondare.	*Mundare.*	Nettoyer.	پاک کردن * صاف نمودن * تنقیه و پاکیزه نمودن * صاف کردانیدن *
Mondezza.	*Mundities.*	Netteté.	پاکیزگی * نظافت * نقاوة *
Mondo.	*Mundus : orbis.*	Monde.	جهان * دنیا * عالم * گیتی * تلاثرن *
Mondo.	*Mundus : purus.*	Net : pur:propre.	صاف * پاک * پاکیزه * نضیف * مطهر * طاهر * نقی * ناب *
Moneta.	*Moneta.*	Monnoye.	زر * دراهم * پول * سکه *
Moneta falſa.	*Numi adulterini.*	Fauſſe monnoye.	زر قلابی * زر قلب * زر بد * زر خارج سکه * زر تلبیس * زر عملی * سکه کولی * زر قلب زن * زر زغل * سته * ستوقه *
Monetario ; chi batte moneta.	*Monetarius.*	Monnoyeur.	سکه زن * ضارب سکه * ضراب زر * صاحب سکه * استاد سکه خانه *
Monetario falſo.	*Falſus monetarius.*	Faux-monnoyeur.	قلبه زن * قلابی * زغلی *
Monſignore.	*Dominus.*	Monſeigneur.	نواب * نواب من * میرزای من * اقای من * مخدومی * اغایی * ولی نعمت * ملازی *
Montare.	*Aſcendere.*	Monter.	بالا رفتن * صعود کردن * اشرق و طلوع نمودن *
Montare à cavallo	*Equum conſcendere*	Monter à cheval.	اسب سوار شدن * راکب فرس شدن * ور نشستن *
Montata: v: ſalita.			
Monte:montagna.	*Mons.*	Mont : montagne	کوه * جبل * کوهسار * کتل *
Monte Carmelo.	*Mons Carmelus.*	Mont Carmel.	کوه کرملوس * مکام و سکنه حضرت ایلیاس پیغمبر جبل کرمل *
Il famoſo (Derviſç Moc-heles) capo d'i ſofi in Aſpahan ſoſteneva che loro origine era dà'l Carmelo & dà Elia.	*Sophorum Politarcha Aſpahani (Derviſç Moc-heles) pertinaciter dictitabat ſeſe à Carmelo, & Elia traxiſſe originem.*	Le fameux (Derviſç Moc-heles) chef des Sophis à Iſpahan, ſoutenoit fermement, que leur origine venoit du Carmel, & d'Elie.	درویش مخلص رئیس صوفیان ساکنان تکیه تخت شاه نام دار السلطنه اصفهان مکرر مرا میگفتی که اصل طایفه ایشان جبل کرمل بود و پیر ایشان حضرت ایلیا پیغمبر *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Che frà loro l'Alcorano era deteſtato, & che la divinatà di Criſto era un miſtero di fede, reſervato, & communicato non à novizzii, mà alli probati, & veterani di loro ſetta, qual, diceva, ſoliamo ſolamente profeſſare avanti la gente con termini coperti.	*Tùm Alcoranum penes Sophos ſuos deteſtabilem haberi; tùm divinitatis Chriſti, non novitiis, ſed ſuæ ſectæ conſummatis reſervari, & communicari fidem, quam cautè, ajebat, & ænigmaticè tantùm inter cœteros propalamus.*	Que les veritables Sophis deteſtoient dans leur coeur l'Alcoran, & qu'ilz avoient coûtume de debiter comme une tradition de foy reſervée aux plus mûrs & conſommez de leur ſecte, la divinité de J. C. mais nous n'en parlons diſoit il, devant le monde qu'en termes couvers.	باز نقل میکرد که نزد اکابر ایشان لاهوت حضرت مسیح سر باشد واما اورا بیهن خلایق بر سبیل رمز فاش میکردند *
Connobbi etiandio in Turchia de quei Derviſç con veſtiti di lana bianca, quali ſi dicono deſcendenti da'l Carmelo, & dà Elia. Che non ſiano dà vero ceſpugli arrancati dà queſto Santo Monte?	*Et novi in Turcia paſſim Deruiſios, laneis, & albis veſtibus indutos, qui ſe Carmeli alumnos, & Eliæ profitentur. An iſti verè è Carmelo avulſi cœſpites?*	J'ay méme connu en Turquie certains Derviſç vetus d'étoffe de laine blanche qui ſe vantent d'eſtre enfans du Carmel, & d'Elie. Ces gens ne pourroient ils pas eſtre quelques gazons détachez de cette mõtagne?	باز چند درویشان میان ترکستان شناختم که خودرا منتسب ومنسوب دانند از کوه کرمل واز حضرت ایلیا * مبادا چنین نقل اصل داشته باشد *
Monte di l'arca di Noë.	*Mons Ararat: gordiæus.*	Mont Ararat.	✠ ماسیس ✠ ماسیسی سار ✠ اکری داغی ✠ طاغری داغ * جبل کشتی نوح * جبل الجودا * نعاح تپان * کوهسار سفینه نبی نعاح *
Fui tre giorni viaggiando attorno di queſto monte, il più alto di tutto il mondo, come dice Haitone Armeno. c. 9. mi pareva guardandolo dà lontano di veder alla cima certa ſpaccatura, dentro la quale pereva una pianura; & più baſſo perpetue nevi.	*Montem hunc triduo circuivi: verè altior quam ſit in toto orbe terrarum; ut ait Haitonus cap. 9. in cujus cacumine, ubi arca primo ſedit, anfractus quidam vaſtam eminus ſpectanti diſcooperiebat planitiem; infra quam perennes nives.*	J'ay voyagé trois jours durant à l'entour de cette montagne, la plus haute qui ſoit au monde, comme dit Haiton Armenien ch. 9. ſur le ſommet de laquelle, où l'arche de Noë s'arretà, j'appercevois de loin certaine overture, d'où l'on decouvroit une plaine.	چون من دتی سه روز دور این جبل سیر ومسافرت کردم بتحقیق رسیدم که البته بلندتر کوه در دنیا نمیباشد حسب قول حیطان تاریخچی ارمنی و اما برسران کوه یا شکافت مینمود وبین شکافت میدان بزرگ وپایینتر برف بسیار بسیار و دایم پیدا باشد *
Circa il mezzo della ſponda d'il monte ſi vede una capella dedicata a S. Giacomo Veſcovo di Niſibi, quale aſceſo ſin là, venne à l'incontro di luy un Angelo con un pezzo di l'arca dicendogli che mai sarebbe permeſſo ad huomo di andar più sù.	*Viſitur ſacellum circa dorſum montis S. Jacobo Niſib: ſacrum, cui illuc uſque conſcenſo Angelus apparuiſſe dicitur tabulam arcæ deferens, ac monens ulteriorem aſcenſum fore inhibitum omni homini.*	Sur le declin de cette montagne l'on voit une chapelle dediée à S. Jacques Evéque de Niſibe, qui étant monté juſques là, fut arreté par un Ange, qui luy porta une table de l'arche, & luy dit qu'il ne ſeroit jamais permis à homme vivant d'aller juſques au ſommet.	باز بالای دامن کوه معبدی کوچک پیدا است و ان بحضرت الله تعالی هدیه کرده باسم حضرت مار یعقوب مطران شهر نسیبین که چهان میخواست تا اوج جبل برسد وچهان تا انجا وارد شده فرشته خدا اورا منع کرد وپاره تخته کشتی حضرت نبی نعاح نزد او آورده گفت که من امر الله تعالی میگوید این کوه بهیچ کس از بنی آدم ممکن نخواهد شد *

باز نقل میکرد که نزد اکابر ایشان لاهوت حضرت مسیح
سر باشد و لما اورا این خلایق بسبیل رمز فاش
میکردند

باز چند درویشان میان ترکستان شناختم که خود را
منتسب و مصدور دانند از کوه کرمل و از حضرت ایلیا
مبادا چنین نقل اصل و اساس داشته باشد.

ماسیس ماسیس سار اگری داغی
داغ جبل کشتی نوح جبل الجود
کوه سار سفینه نوح
چون مدتی بیست روز دور این جبال سیر و سیاحت کردم

بحقیقت رسیدم که البته بلندتر کوه در دنیا
نمی باشد از سران کوه کویا شکافت می نمود و بین شکاف
میدان بزرگ و پاین تر رف بسیار بسیار و دایم دایم
پیدا باشد

باز بالای دامن کوه معبد کوچک پیداست و
ان بحضرت الله تعالی هدیه کردید باسم حضرت مار [illegible]
یعقوب مطران شهر نصیبین که چون میخواست
تا اوج جبل رسد و چون تا اونجا وارد شده فرشته خدا
او را منع کرده و پاره تخته کشتی نوح
نزد او آورده کفت که من امر الله تعالی صعود
این کوه به هیچ کس از بنی ادم ممکن نخواهد شد

که احوال ساران کوه میان که میکردند نقل بعضی
اشاره ان هم میدهند قبر زن حضرت نوح باشد

وان تخته سفینه نوح هنوز نمایان است در دیار امنا

هور و راب نام و هور و راب یعنی جایی تهه بلند از ان

سبب که حضرت گریکور یوس لوساوریچ ملقب

یعنی نور آور در انجا مدتی حبس ال بحکم

طرداط پادشاه ارمنیستان

واما نشانهای بسیار توان یافت درباره خورده های

آن کشتی در کتب تواریخ قدیمان چون طاوفیلس

الانطاقی و حضرت اونس لسان الذهب و حضرت

ابیفانیوس حبیطان ارمنی و غیره

باز بدانکه شهر نخشوان حسب نقل قدیم اول سکنت

حضرت نبی نوح شده بعد از نزول از سفینه و کوه

مزکور بنابرین ترجمه نخشوان و وجه تسمیه

بلسان ارمنی منزل اولی باشد

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Si vede queſto frammento di l'arca nel Monaſtero di(hor-virab) cioé profonda foſſa, dove fû molti anni ditenuto S. Gregorio l'Illuminatore per commando d'il Rè Tiridate.	*Hæc arca tabula viſitur in Monaſterio Armenorum (hor virab) i. e. profunda fovea) dicto; ubi quippe S. Greg. Illuminator juſſu Tiridatis Regis diù manſit.*	L'on voit cette même table dans un Monaſtere des Armeniens appellé(hor virab,) c'eſt à dire; foſſe profonde, dans laquelle fut jetté S. Greg. l'Illuminateur par ordre du Roy Tiridat.	وان تخته سفینه نوح هنوز نمایان است در دیر ارامنا هورویراب نام و هورویراب یعنی چاهی ته دیلند از ان سببی که حضرت کریکوریوس لوساوریج ملقب یعنی نوراور درانجا مدتی چند سال ماند بحکم طرداط پادشاه ارمنیستان *
Teofilo Antiocheno l. 3. dice che ſi vedevano le reliquie di queſt' arca nel ſuo tempo, l'iſteſſo dicono S. Ephiph. *contra Nazar.* S. Criſoſt. nel' orazione *de perfec. dilect.* Haiton. La geografia Nubienſe, & l'Itinerario *di Bengiamino.*	*Monſtratas ſuo ævo arcæ reliquias ait Theophilus Antichenus l. 3. Epiph. contra Nazaræos. Chryſ. orat. de perf. dilectione. Haiton. Nubienſis geog. & Benjamini itin.*	Theophile d'Antioche dit que de ſon temps l'on montroit des fragmens de l'arche; & l'on trouve le meme dans S. Epiph. *contra Nazareos.* S. Chriſoſt. dans l'or: *de perf. dilect.* dans Haiton. dans *Nubienſis,* & dans l'Itin: de Benjamin.	اما شهدتهای بسیار تران یافت در باره خوردهای ان کشتی در کتب تواریخ قدیمان چون طاوفیلس الانطاقی وحضرت اوانس لسان الذهب و حضرت اپیفانیوس وحیطان ارمنی و غیرهم *
La città di Nacſçevan, cioè in Armeno; prima habitazione, perche là dimorò Noe doppo il diluvio.	*Noe de monte deſcendens primò habitaſſe fertur in loco, ubi nunc magna civitas (Nacſçevan:) Armenicè ſonat; prima habitatio.*	Le premier lieu, où Noë fit ſa demeure aprez etre deſcendû de la montagne fût la ville de Nac-ſçevan, c'eſt à dire, en effect, premiere demûre, en langue Armeniene.	باز دانکه شهر نخشوان حسب نقل قدیم اول سکنت حضرت نبی نوح شده بعد از نزول از سفینه و کشوه مذکور بنابرین ترجمه نخشوان و وجه تسمیه بلسان ارمنی منزل اولی باشد *
Non lontanò di là apparè ſopra un monte la ſepoltora della moglie di Noe, al dir de gl' Armeni.	*Non hinc procul ſuſpexi in vicinò monte ſepulchrum uxoris Noe, juxta Armenorum traditionem.*	Les Armeniens me firent voir ſur une montagne voiſine la ſepulture de la femme de Noë ſelon leur tradition.	ایضا نقل میکردند که میان کوهساران احوال که اشاره ان هم میدادند قبر زن حضرت نوح باشد *
Le tre chieze fondate dà S. Greg. l'Illuminatore ſono quaſi al piede d'il monte, quella d'il mezzo. ſi chiama (Ecs miaxin) ci è; diſceza di l'uni genito, perche là apparve Criſto al Santo: le altre due ſono dedicate alle SS. Repſima, & Cariadna.	*Ad radices fermè montis ſunt tres Eccleſiæ à S. Greg. Illuminatore fundatæ, quarum media conſecrata fuit Chriſto Domino, qui ipſi ibidem apparuit, ideo dicta (Ecsmiaxin) i. e. deſcenſus unigeniti; aliæ duæ Sanctis Repſimæ; & Cariadnæ.*	Les trois Egliſes fondées par S. Gregoire l'Illuminateur ſont quaſi au pié de cette montagne; celle du milieu s'appelle (Ecsmiaxin) c'eſt à dire deſcente du fils unique, parce que le fils de Dieu apparut au Sainct en ce lieu. Les deux autres à coſté un peù eloignées ſont dediées aux Sainctes Repſime, & Cariadne.	ایضا در احوال پایه صحان داغی جای اوج کلیسیا حضرت کریکوار لوساورج است و کنیسه که درمیان است اکسمیاسین نام دارد یعنی هبوط یا نزول پسر یکانه ازان جهتی که حضرت کرستوس † استواکس ورتی بان حضرت ظاهر خودرا نمود واما دوکلیسیا دیکر که دورترک از جنب او میباشند † سورپ ریپسمه وسورپ کاریانه نام دارند *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Monticello.	*Monticulus: collis.*	Petite montagne: colline.	پشته کوه * تپه * کتل کوچک * توته * تل *
Montone.	*Vervex.*	Mouton.	گوسفند * کبش * خروف * حمل * تکل * خباک *
Montoſo.	*Montoſus.*	Montagneux.	جبلستانی * کوهستانی *
Morale; Filoſofia.	*Moralis philoſophia: ethica.*	Philoſophie morale.	فقه * علم فقه * حکمت فقه * علم سیرت *
Morale: Filoſofo.	*Moralis philoſophus.*	Philoſophe moral	فقیه * فقه دان * مجتهد فقه *
Morbidezza.	*Mollities.*	Molleſſe.	نرمی * نزاکت * ناز * ناعم *
Morbido: molle.			
Mordace.	*Mordax.*	Mordant.	بدگو * درشت گو * سگ زن * گزنده گو *
Mordacità.	*Mordacitas.*	Malignité.	بدگویی * درشت گویی * گزنده گوی *
Mordere.	*Mordere.*	Mordre.	گزیدن – میگزم * بدندان گرفتن * عضّ کردن *
Morici: emorroidi			
Morire.	*Mori.*	Mourir.	مردن – میمیرم * متوفی شدن * وفات کردن * فوت شدن * جان سپردن * رحلت کردن * موت پذیرفتن *
Moribondo.	*Moribundus.*	Moribond.	نزع کننده * نزدیک مردن * قریب الموت * مردنی * از دست رفته *
Mormorare.	*Murmurare: ſuſurrare.*	Murmurer.	دمدمه کردن * مذمت کردن * غیبت کردن * مسبّت کردن * بی سر گفتن * از پس پشت گفتن * مغایبه نمودن * طعنه درقفا کردن *
Mormorazione.	*Murmuratio: ſuſurratio.*	Murmure.	غیبت * مذمّت * دمدمه * مسبّت * خبث * نم * مغایبه * طعنه *
Mormoratore.	*Murmurator: ſuſurro.*	Murmurateur.	غیبت گو * بد گو * نمّام * سبّاب * پس سر گو *
Moro; negro.	*Maurus; æthyops.*	More: negre.	سیاه * غلام سیاه * عبد اسود * زنگی * غلام حبشی * اسود *
Moro; arbore.	*Morus; arbor.*	Meurier.	توت * درخت توت * شجرهٔ توت * توته *
Moroſità.	*Moroſitas.*	Moroſité.	ایستادگی * توقف *
Morſicare.	*Pungere.*	Piquer: mordre.	گزیدن * گستن * زدن * عضّ کردن * گرفتن * خریشیدن *
Morſicatura.	*Ictus: morſus.*	Piqûre.	گزندگی * عضّه * لسعه * خایید *
Morſo della briglia.	*Fræni morſus.*	Mors de la bride.	دهن لگام *
Mortaio.	*Mortarium.*	Mortier.	هاون * نمک کوب * فلفل کوب *
Mortale.	*Mortalis.*	Mortel: ſujet à la mort.	مردنی * مرگ پذیر * ذو الموت * قابل الموت *
Mortalità.	*Mortalitas.*	Mortalité.	مرگ * مرگ پذیری * ممات * میتیّه *
Maltalmente.	*Mortaliter: lethaliter.*	Mortellement.	تا حال مردن * میتتها *
Morte.	*Mors.*	Mort: la mort.	مرگ * مردن * موت * وفات * اجل *
Morte ſubitanea.	*Mors ſubitanea.*	Mort ſubite.	مرگ مفاجات * موت فجاه * وفات مفاجه * بیخبرانه *
Mortella.	*Myrti baccæ.*	Graine de mirthe.	تخم مورد * تخم یاس * حبّ الآس * بزر الیاس *

دنارکوه تپه کتل کوچک تونه

کوسفند کبش خروف حمل

جبلستانی کوهستانی

فقه علم فقه حکمت فقه علم سیرت

فقی فقدان مجتهد فقه

زمی نزاکت ناز

یاوه کو درشت کو سنگ زن گزنده کو

یاوه کوئی درشت کوئی گزنده کوئی

گزیدن میگزم بدندان گرفتن

مردن می میرم متوفی شدن وفات کردن

جان سپردن رحلت کردن موت پذیرفتن

نزع کشنده نزدیک مردن قریب الموت مردنی

از دست رفته

ومذمه کردن مذمت کردن عیب کردن

عیبت مذمت خبث

طعنه

عیبت کو بدکو

سیاه غلام سیاه عبد اسود زنگی غلام حبشی

توت درخت توت شجر توت

ایستاده کی توقف

گزیدن

گرفتن

گزنده کی

تنبر لگام

هاون نمک کوب فلفل کوب

مردنی مرگ پذیر ذوالموت قابل الموت

مرگ مرگ پذیری ممات

تا حال مردن

مرگ مردن موت وفات اجل

مرگ مفاجات موت مفاجات موت فجاه وفات مواجه بیخبرانه

تخم مورد تخم یاس حب الاس بزر الیاس

شارب ٭ کلتو ٭ بروت

شیرهٔ انگور آب انگور

دوشاب ٭ شیره

سان نخیه

نمونه نشان

نمودن می‌نمایم اظهار کردن نشان دادن

خود را ظاهر کردن خود را نمودن

نموده نموده شده ظاهر کردیده مبیّن شده

مسخ عجب خرق العاده

ممسوخ عجیب

بحرکت قوت جنبیدن

قوت

سبب علت منظور مطلب مقصد

حرکت جنبش

مرتضی علی لقب متعرف که اهل شیعه بان میدهند
چون مصطفی محمد

کشنده قاتل
آزار دادن ریاضت ساندن
سلوک ریاضت آزار محنت
سالک سلوک کشیده ریاضت کشیده
زاهد سلوک کش
مرده متوفی وفات کرده رحلت نموده
میت از عالم رفته مرحوم
کارسازی دفن ترتیب میت تجهیز
سرخک

مکس
مسجد جامع نمازگاه معبد عبادتخانه

تفنک
حرکت نموده متحرک شده

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Morteza; quaſi amato dà Dio; titolo di Ali, come Muſtafa, cioè, eletto è titolo dato à Mahomete.	*Morteza quaſi dicas; volitus; quem Deus voluit: eſt titulus Ali; ut muſtafa; i. e. electus, titulus, quem Mohammedi tribuunt.*	Morteza, c'eſt à dire voulu, aimé; tiltre d'Ali, comme Muſtafa; c'eſt à dire élû eſt le tiltre, qu'ilz donnent à Mahomet.	مرتضي علي * لقب متعرف كه اهل شيعه بان ميدهند چنان مستفي بمحمد *
Mortifero.	*Lethalis.*	Mortel: cauſant la mort.	كشنده * قاتل * مموت * مميت * مرگ رسان *
Mortificare.	*Mortificare.*	Mortifier.	آزار دادن * رياضت رسانيدن * مشقت نمودن *
Mortificazione.	*Mortificatio.*	Mortification.	سلوك * رياضت * آزار * محنت * زهادت *
Mortificato.	*Mortificatus.*	Mortifié.	سالك * سلوك كشيده * رياضت كشيده * متربض * زاهد * سلوك كش *
Morto.	*Mortuus.*	Mort: trépaſſé.	مرده * متوفي * وفات كرده * رحلت نموده * ميت * از عالم رفته * مرحوم * مرحمت پناه *
Mortorio.	*Funeralia.*	Funerailles.	كارسازي دفن * ترهيب ميت * تجهيز * تجنيز * عزا *
Morviglioni.	*Puſtulæ puerorum.*	Rougeole.	سرخك * حصيه * حصبة * پشترم *
Moſche cantaridi.	*Cantharides.*	Cantarides.	الاكلنل * جنداي دويغ * زراريح *
Moſca.	*Muſca.*	Mouche.	مگس * مكس * ذباب * ذبان *
Moſchea.	*Fanum Mohomedanorum.*	Moſquée.	مسجد * جامع * نمازگاه * معبدگاه * عبادت خانه *
Moſchetto: moſcione.	*Culex.*	Haneton.	پشه * پخ *
Moſquettone.	*Sclopus.*	Mouſquetton.	تفنگ * دور انداز *
Moſſo.	*Commotus.*	Emû: meu.	حركت نمايد * متحرك شده * جنبيده *
Moſtaccio.	*Myſtax.*	Mouſtache.	سبيل * شارب * تكلتو * بروت *
Moſtarda.	*Sinapi.*	Moûtarde.	خردل * تخم خردل * بزر خردل * تخم سپيد *
Moſto.	*Muſtum.*	Mouſt.	شيره انگور * آب انگور * عصير العنب *
Moſto cotto. Moſtra: v. ſegno.	*Sapa.*	Vin cuit.	دوشاب * شيره * دوس * سيلان *
Moſtra de'ſoldati.	*Recenſus.*	Reveüe.	سان * يخلمه * حسابه * تميز لشكر *
Moſtra di mercanzia.	*Specimen.*	Montre: echantillon.	نمونه * نشان * پرو * پيشان *
Moſtrare.	*Oſtendere.*	Montrer.	نمودن - مي نمايم * اظهار كردم * نشان دادن * توزيدن *
Moſtrarſi.	*Exhibere ſe: præbere ſe.*	Se montrer.	خود را ظاهر كردن * خود را نمودن *
Moſtrato.	*Oſtenſus.*	Montré.	نموده * نموده شده * ظاهر گرديده * مبين شده *
Moſtro.	*Monſtrum.*	Monſtre.	مسخ * عجب * خرق العاده * غضب الله *
Moſtruoſo.	*Monſtroſus.*	Monſtreux.	ممسوخ * عجيب * مخروق العاده *
Motiva virtù.	*Virtus motiva.*	Puiſſance motive.	محركه * قوة جنبيدن * قوة م
Motivo: cauſa.	*Motivum: cauſa.*	Motif.	سبب * علت * منظور * مطلب * مقصد * مراد *
Moto.	*Motus.*	Mouvement.	حركت * جنبش *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Moto d'il poſteriore ballando.	*Podicis motitatio ſaltando.*	Mouvement du derriere en dançe.	كُجلسوُل *
Motore.	*Motor.*	Moteur.	محرك * جنباننده * حركت كننده *
Motteggiare.	*Jocari.*	Dire le mot pour rire.	كپ خوش زدن * بامزه حرف زدن * خوش صحبت نمودن * صحبت لطيف داشتن * بلطائف كپ زدن * نكته گويي كردن *
Motto: galanteria.	*Dicterium: jocus.*	Galanterie: mot pour railler.	نكته * لطيفه * نادره * سخن لطيف * ترزهات *
Mottetto.	*Modulamen: cantus.*	Motet.	خُنْيا *
Movere.	*Movere.*	Mouvoir.	جنبانيدن - ميجنبانم * حركت دادن * متحرك نمودن * بشوليدن *
Moverſi.	*Movere ſe.*	Se mouvoir.	جنبيدن - ميجنبم * حركت كردن * متحرك شدن * خودرا جنبانيدن * خودرا بحركت درآوردن *
Mozzo: ragazzo.	*Adoleſcentulus.*	Garçon: petit garçon.	بچه * پسر * پسرك *
Mucchio d'il naſo	*Mucus narium.*	Morve du nés.	درمن * كومه * توده * كوت * خلب * خلم * چل * زُنك * زنك بيني *
Mucillagine.	*Mucillago.*	Mucillage.	لعاب * شيره *
Mudar; de gl' uccelli.	*Pennarum renovatio.*	Muer des oiſeaux	پرريزش * تجديد ارياش * تبديل پر مرغ *
Muſta di pane &c.	*Mucor panis, &c.*	Moiſiſſeure.	كنديدگي * عفونت * قطن * پرنان *
Muſſa de gl' arbori.	*Muſcus arboreus.*	Mouſſe des arbres	اشنه * لحية الشيخ * دواله *
Muſſito.	*Mucidus: mucoſus.*	Moiſi.	سبز شده * مقطن گرديده * عفن نموده * متعفن *
Mugghiare; mugire.	*Mugire.*	Mugir.	صدا كردن گاو * آواز دادن گاو * بانگ كردن گاو * بجوار كردن *
Mugnere il latte.	*Mulgere.*	Traire le lait.	شير دوشيدن * بشخودن - ميشخودم *
Mula.	*Mula.*	Mule.	ماچه استر * استرماده * بغله *
Mulatiere.	*Mulio.*	Mulettier.	جلف دار * استردار * چاروادار * مكاري * خرما *
Mulo.	*Mulus.*	Mulet.	نره استر * استر نر * بغل * كليم گوش *
Munire.	*Munire.*	Munir.	قايم كردن * متحصن - تحصين - متحكم - استحكام كردن *
Munito.	*Munitus.*	Muni.	متحصن نموده * قايم ساخته شده * مستحكم نموده *
Muraglie della città.	*Mœnia.*	Murailles d'une ville.	بارو * برج وبارو * سور * حصار * دورقلعه * حصن * سُور *
Muraglia.	*Murus.*	Mur: muraille.	ديوار * طوف * حايط * ارچنگ *
Muratore.	*Latomus.*	Maſſon.	بنا * استاد بنا * معمار *
Muro di terra.	*Murus ex glebis.*	Muraille de terre.	چينه * طوف از گل *

محرک جنباننده حرکت کننده

گپ خوش زدن با مزه حرف زدن خوش صحبت نمودن

صحبت لطیف داشتن ملاطفت گپ زدن

نکته گوئی کردن

نکته لطیفه نادره سخن لطیف

خنیا

جنباندن می جنبانم حرکت دادن متحرک نمودن

جنبیدن می جنبم خود را بحرکت در آوردن

خرمن توده گوت

لعاب شیره

صدا کردن گاو آواز دادن گاو بانگ کردن

ماچه استر استر ماده

جلودار استردار چاروادار

زه استر استرز کلیم گوش

قایم کردن متحصن

استحکام کردن

متحصن نموده قایم ساخته شده

دیوار طرف

بنا استاد بنا معمار

کناه کردند ازان برک ها عیب خود را پوشیدند

شک مسک نافه

ام کوشت ان جانور که مشک می آرد بو ابهم

مشکی دارد اما نافه ان موضع مخصوص مشک باشد

موسیقی علم موسقی مقامات اصول

فاما عجب چیزی که دو اجهها عربستان وغیرهم

مشترها را نغمه و تبوره میدوانند

مطرب موسقی خان حافظ خاننده

صاحب نغمه اہل موسقی صاحب اصول

خنیاگر

صندقه دیوار صندوقه

درخت موز شجره موز انجیر هندی

ولبسان هندی پالان

جزایر هند پنیران

میوه ان درخت در حقیقت انجیر زرک اند بمچه خیار

کوچک ولذت خوش و بوی دارند

وچون کسی ان میوه را میانه ببورد از اثر تدبیر الهی

الهی شکل صلیب مینماید

در هندوستان ان درخت میرو ید اما نیز در باغ شهر پالوس

جزیره کیرس میوه موز هم خوردم شک نیست

که از انجاریه ان تا وان توان برد

برک های چنین بزرک وخوش اندام دارد که بعضی

اندیشه کردند که ادم صفی وحوه چون درخت

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Muro in modo di caſſonetti.	*Murus ex arculis conſtans.*	Muraille en caiſſons.	صندوقه * دیوار صندوقه *
Muſa; arbore.	*Muſa, arbor.*	Muſe; arbre.	درخت موز * شجرهٔ موز * انجیر هندی * تین هندی * وبلسان هندی پالان * بربان کاناری قللی * بربان جزایر هند پیران *
Li frutti di quell' arbore ſono li fichi d'India, d'aſſai buon guſto, & groſſi quanto piccoli cocomeri.	*Fructus hujus arboris ſunt prægrandes ficus guſtui non inſuaves; parvorum cucumerum formâ.*	Les fruits de cet arbre ſont des figues groſſes comme des petits concombres, & d'un bon goût.	میوهٔ ان درخت درحقیقت انجیر بزرگ اند همچه خیار کوچک ولذت خوش وطعم دارند *
Tagliati quei frutti per traverſo ripreſentano la figura d'un Crucifiſſo.	*Hæc porro ficus in tranſverſum ſectæ Crucifixi effigiem repræſentant.*	Coupées à travers elles repreſentent la figure d'un Crucifix.	وچون کسی ان میوه را میانه ببرد از اثر تدبیر الهی شکل صلیب مسیح مینماید *
Creſce queſt' arbore etiandio in Cipro, dove mangiai quei ſuoi fichi in un' orto di Pafos.	*Creſcit hæc arbor non tantùm in Indiis, verum etiam in Cypro, & in hortis Paphi, ubi ejus ficus bonas, bonas valdè comedi.*	Il y en a non ſeulement aux Indes, mais j'en ai mangé même à Paphos en Chipre, d'où l'on pourroit porter les racines en France.	در هندستان ان درخت میروید اما نیز در باغ شهر پافوس جزیرهٔ کپرس میوهٔ موز هم خوردم و شک نیست که ازانجا ریشه ان تا فرنسه توان اورد *
Produce le foglia belliſſime, longue più di duoi cubiti, e larghe di mezzo cubito: credono alcuni che i primi parenti coprirno con quelle loro nudità.	*Folia muſæ boloſerica veluti, præſtantiſque coloris, & bicubitalis ſaltem longitudinis: his porro protoparentes ſibi primo perizomata feciſſe nonnulli exiſtimant.*	Les feüilles ſont belles, & d'exceſſive grandeur, l'on croit qu'Adam, & Eve s'en ſervirent pour couvrir leur nudité.	برگهای چنین بزرگ وخوش اندام دارد که بعضی اندیشه کردند که ادم صفی و حوا چون درجنت گناه کردند ازان برگهای عیب خودرا پوشیدند *
Muſchio.	*Muſcum.*	Muſc.	مشک * مسک * نافه *
La carne di quella capra, che produce il muſchio, partecipa l'odore, mà la maggior fragranza è nella veſſica di l'ombilico.	*Tota caro capreæ moſchum producentis, moſchum modicè olet: ſed veſica quæ in umbilico quam maximè.*	Toute la chair de ſa chevre, qui produit le Muſc, en a quelque odeur mais la veſſie, qu'elle a au nombril eſt le lieu, où ſe forme le plus ſubtil.	تمام گوشت ان جانور که مشک میارد بوی هم مشکی دارد اما نافه ان موضع مخصوص مشک باشد *
Muſica.	*Muſica.*	Muſique.	موسقی * علم موسقی * مقامات واصول * سمعه * لحن *
Curioſa coſa è di veder regolare dà gl' Arabi con la muſica la marcia de' cameli.	*Celebris eſt muſica camelina, qua Arabes deſerti greſſum camelorum dirigunt, & accelerant.*	Les chamelies de l'Arabie reglent la marche de leurs chameaux par le chant, & par la muſique.	فاما عجب چیز است که دواجیها عربستان و غیرهم شترهارا بنغمه وتنبورة میدوانند *
Muſico.	*Muſicus.*	Muſicien.	مطرب * موسقی خان * حافظ * خانندهٔ * موسقی دان * صاحب نغمهٔ * اهل موسقی * صاحب اصول * خنیاگر *
Muſo: vigrugno.			

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Muſſulmano: cioè; profeſſore d'ella fede; titolo uſurpato dà'Mahometani; come anco il titolo di (moumen مومن) cioè; fedele.	*Muſſulmanus: i. e. veræ fidei profeſſor: titulus a Mohomedanis perperam uſurpatus; uti etiam (Moumen مومن) i. e. fidelis.*	Muſſulman: c'eſt à dire; confeſſeur, où profeſſeur de la foy: titre uſurpé par les Mahometans, auſſi bien que celluy de (moumen مومن) c'eſt à dire; croyant; fidelle.	هر چند که اهل مذهب محمدیه نامهای مسلمان و مومن نمایند لیکن یقین است که اهل مسیحیه چون تسلیم ایمان حق کنند مسلمان و مومن باشند *
La fece de' Sciſmatici levantini, per compiacenza, ò codardia, ò-vero più toſto per caſtigo di Dio per loro ſeparazione, ereſie, & altri diſordini, diranno parlando ad un Turco; voi ſete (Muſſulmano,) voi ſete (Moumen;) & io ſono (kafer) ò (ghiaour) cioè, voi ſete fedele, & io infedele.	*Sola fæx Sciſmaticorum Orientalium ſeù adulationis, ſeù timoris motu, fortè etiam divinæ indignationis ictu ob ipſorum ſchiſma, & hæreſes, atque alias depravationes, dum Turcam alloquetur, dicet; tu Muſſulmanus eſt, tu Moumen; ego verò (kafer, & ghiaour) ſum; i. e. tu fidelis es; ego autem infidelis ſum.*	Il n'y à que la lie des Schiſmatiques du levant, qui par vaine creinte de la ſecte dominante, où même par punition de Dieu, pour leur ſeparation, hereſies, & autres deſordres, diront parlant à un Turc vous étez (Muſſulman) vous étez (Moumen) & je ſuis (Ghiaour,) je ſuis (Kafer:) c'eſt à dire; vous étes fidelle, & moy infidelle.	مخصوص خلایق باشد بین اهل مسیحیه مشرق مثل اروام و ارمنا که بعضی وقت خود از کافر کویند لیکن بسیار حرام است و هر چند اثر ستم باشد جایز نباشد که کسی چنین حق دین بی عزتی کند مگر شاید تاثیر غضب الله باشد که چون اکثر انها رفضی کردند خدا را ازان سبب کافر خوانند *
Mà un' huomo ben iſtrutto non mai adopra tal modo di parlar, mà dira per eſſempio, voi ſete Mahometano, & io Criſtiano.	*Chriſtianus verò vel jumento rationabilior ſimiles terminos deteſtatus aiet v. g. tu Mohommadanus es, ego autem Chriſtianus ſum.*	Un Chrêtien, qui eſt au deſſus du commun, ne parlera jamais de la ſorte; mais il dira par exemple; vous étes Mahometan, & moy Chrêtien.	اما میدانم که اهل ادب خود بین ترکان خواه بین ایرانیان چنین باهمی مکرم مسیحی محبتی داشته باشد از نامهای کافر و مانند ان پرهیز میکنند *
Un Turco ſteſſo, volendo trattar dà galant-huomo uſa di tal cautela; mà volendo oltraggiare il Criſtiano, lo chiama (kafer, ghiaour) anſi li Turchi frà loro ſteſſi ſi danno l'ingiurie con queſti termini.	*Turcæ ipſi niſi laceſcere velint Chriſtianos, à ſimilibus probris abſtinent; quibus paſſim utuntur inter ſe, dum contumelioſè agunt.*	Un Turc méme, qui veut parler honêtement, uſe de cette precaution, mais s'il veut offenſer un Chrêtien, il l'appelle (kafer, ghiaour;) & cette injure eſt ordinaire parmy les Turcs méme.	وبر عکس چون بیان بانه شتم بهم کی دهند کبر و کافر کویند *
Sera pur in darno ch'i Diſcepoli di Criſto acquiſtorno il titolo de Chriſtiani? Ne' atti de'Apoſt. cap. II.	*An in-caſſum Diſcipuli Chriſti vocati ſunt Chriſtiani? Act. II.*	Eſt ce en-vain que les Diſciples du Sauveur ont été appellez Chrêtiens? Aux Act. des Ap. c. II.	اما این دانست که حسب کتاب الهی بدست حضرت پولس نوشته که اول اعمال اولیان کوینــد حواریان حضرت مسیح را مسیحی باید گفت *

هرچند که اهل محمدیه دعوه نامهای مسلمان و
مومن نمایند لیکن یقین است که اهل مسیحیه
مسیحیه چون تسلیم ایمان حق کنند مسلمان و
مومن باشند

خصوص خلافت باشد بین اهل مسیحیه مشرق مثل
روام وارمنا که بعضی وقت خود را کافر گویند لیکن
بسیار حرام است و هرچند از ستم باشد جایز نباشد
که کسی چندین حق دین بی غرتی کند
مگر نیز تاثیر غضب الله باشد که چون اکثر
اهمار رافضی کردیدند خود را از آن سبب کافر خوانند

اما میدانم که اهل ادب خواه مین ترکان خواه مین

ایرانیان چون با دمی مکرم مسیحی صحبتی داشته

باشد از نامهای کافر و مانند آن پرهیز میکنند

و برعکس چون بی ادبانه شتم بهد کردن بند گبر

و کافر گویند

اما باید دانست که حسب کتاب الهی بدت حضرت

یوحنا پس نوشته کرا اورا عوامل اودریان کویند

مریدان حضرت مسیح را مسیحی باید گفت

وهمین آفریده کا از دل را ایجاد کرده و زبان شیرا

آفریده قبول نخواهد داشت که دل مسیحی

معترف باشد و مستقیم و لسان منکر و چنین

فعل خلف انجیل مقدس باشد

معلوم است که بعضی اسام باقی ندارند چنانچه زد

دین و مذهب بنا بستند گویا نام فرنگی بنام ارمنی و

غیر انها اما بهنامی که مختتم دین خدا باشد حرام

عند الله و خلف ادمیت باشد

لازم مطلق است که اعتراف دین در دل باشد و باز در
زبان مگر ممکن که دل به بهشت برود و زبان
بجهنم مگر دل را خدای آفریده باشد و شیطان زبان را
چنین نیست البته بنابرین باید دانست که در راه
حق انجیل بعقیدی ناموا حلال نیست بلکه گناه
باشد

ایضاً جایز نیست که مریدان خداوند ایشوع از سب
نوازش و از خوف ستم نام خود را تغفل نموده اسم کافر
قبول دارند

ممکن نیست که دل ادمی به بهشت رود و زبان درجهنم

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Non mai pure venne nel penſiero delli Miſſionarii che tal cautela, di non chiamar i Turchi fedeli, foſſe un mezzo per convertirli, ò deſtruirli, come ſogno il Critico ſenza nome.... mà ben ſi che pretendono eſſer dovuta quella riverenza à noſtra fede, di non inſultarla in ſe medeſimo, ſomminiſtrando arme coſi honorifiche all'adverſarii contra noi ſteſſi.	*Nec ut ſomniavit Criticus, de quo infrà, eò collimavit unquam Miſſionariorum intentio circa titulorum obſervationem, ut converſio Turcarum, aut extirpatio Mohommedicæ ſectæ his ſummè promoveatur adminiculis; verùm hic ſaltem debuit eſſe ſcopus cavendi videlicet, ne probris hujuſcemodi ſacer violetur Religionis cultus, & quaſi honoris arma infenſiſſimis fidei noſtræ adverſariis ſumminiſtrentur.*	Les Miſſionnaires n'ont jamais crû, que cette circonſpection de ne point honorer les Turcs du nom de fidelles, peut contribuer à détruire où convertir cette puiſſance, mais que nous devons ce reſpect à noſtre Religion, de ne la pas inſulter nous même, en fourniſſant des armes d'honneur contre nous à ſes plus grands ennemys.	لازم مطلق است که اعتراف دین در دل باشد و باز در زبان مگر ممکن که دل ببهشت برود وزبان بجهنم مگر دلرا خدای آفریده باشد و شیطان زبانرا چنین نیست البته بنابرین باید دانست که در راه حق انجیل بیقیدی نامها حلال نیست بلکه گناه باشد *
E non è prohibito alli Criſtiani quel indegno terrore, & aſſai più quella baſſa adulazione degl' inimici della fede? Matth. 10. 28, 33.	*Quorſum niſi ad indigni terroris, aut flagitioſæ adulationis exilium è Chriſtianorum corde, dictum eſt, qui me negaverit &c. & nolite timere &c. Math. 10. 28, 33?*	Et n'eſt il pas défendu aux Chrêtiens d'avoir l'ame baſſe, & de creindre, où flatter les ennemys de la foy juſques à ce point? Math. 10, 28, 33.	ایضاً جایز نیست که مقربان خداوند ایسوع از سبب ترازش واز خوف ستم نام خودرا تغفل نموده اسم کافری قبول دارند *
Si concede quel Critico di l'Iſtoria d'il Calviniſmo d'il Sig. Maimbourg, nell' ediz. 2. pag. 627. che mai non pol eſſere troppo grande l'eſſattezza per tradurre i libri ſacri, non ſi domanda ancora l'eſſattezza nel parlar de' Criſtiani? & non già la ſcrittura deve eſſer la regola de' loro diſcorſi?	*Nunquam exactè nimis (ait Criticus ille Hiſtoriæ Calviniſmi D. Maimbourg, in edit. 2. pag. 627.) proceditur in Hagiographorum traductione; eccur ergo ruditer, & craſſè procedant Chriſtiani in colloquiis ſuis, quorum ſanè ſcriptura ſacra debuerit eſſe libella, & norma?*	Si l'on ne ſçauroit être trop exact en traduiſant les livres ſacrez (ainſi que dit l'auteur de la Critique generale du Calviniſme de Monſ. Maimbourg, edit. 2. pag. 627.) ne faut il pas qu'un Chrêtien ſoit exact dans ſes diſcours? & ne faut il pas que l'écriture en ſoit la regle?	ممکن نیست که دل آدمی بهشت برود وزبان در جهنم وهمین آفریده کارهارا ایجاد کرده و زبان نیستی آفریده قبول نخواهد داشت که دل مسیحی معترف باشد و مستقیم و لسان منکر و چنین فعل خلاف انجیل مقدس باشد *
Certi nomi indifferenti potrebbeno alla verità tolerarſi per politica, mà chi è l'huomo di tanto poco cervello, e zelo che volontieri dia à ſe ſteſſo nomi ingiurioſi, più anſi alla ſua fede, che à ſua perſona?	*Indifferentia quidem nomina, a ſectâ dominanti obtemperaturis tolerari fas eſto; aſt quis non ruſticus, & hebes? quis non theatralis ſcurra ea non detrectet nomina quæ fidei probroſa ex naturâ ſuâ, & origine cenſentur?*	Des noms indifferens pourroient être tolerables, mais a-t-on jamais veu homme de bon ſens, qui s'attribue des noms, qui de leur nature, & origine ſont plus outregeux à la foy, qu'à la perſonne?	معلوم است که بعضی اسام باقی ندارند چنانچه زند دین و مذهب نباشند کی یا نام فرنگی نام ارمنی و غیر انها اما هر نامی که مشتم دین خدا باشد حرام عند الله وخلق ادب و ادمیت باشد *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Li nomi di Barbaro, di pagano, e di gentile, poſſono haver diverſi ſenſi ſegondo la diverſità de' tempi, e luoghi: Barbaro ſi chiama quello che parla un linguaggio ſtragno: pagano in ſua origine, cioè ruſtico; & gentilhuomo è l'iſteſſo che nobile: mà (kafer, & ghiaour) ſono nomi infami in ſuo originale concetto, cioè; idolatra, empio, infedele: in quel ſenſo ſi trovano (Kafer) nell' Alcorano, & (gabr) in tutti i libri Perſiani: altri teſtimonii in queſto genere ſono dicerie.	*Nomina Barbari, gentilis, aut pagani, non radicitus quippe injurioſa, diverſas acceptiones, pro qualitate temporum ſubire nil obſtat; Barbarus vocabatur, quicumque Græcam linguam non noverat; paganus dicitur, pagi incola; nobilis vocatur etiamnum* Gentilhomme; *aſt (kafer) in Alcorano, & (gabr) aut (ghiaour) in lexicis Perſicis nonniſi Idololatram ſonat uſque hodie, & impium, & infidelem.*	Les noms de Barbare, de gentil, & de payen, peuvent avoir differentes acceptions, en divers temps; l'on appelle barbare, celluy, qui eſt par exemple d'une langue eſtrangere; l'on nomme un payſan, *paganus*; & un noble, gentil-homme, mais (kafer) dans l'Alcoran, (gabr,) où (ghiaour) dans les vocabulaires Perſans, n'ont ſignifié juſques aujourd'huy autre choſe qu'idolatre, impie, & infidelle.	معلومیست که نامهای کبر و کافر کی معنی خوب نمیپذیرند چنانچه از کتب قاموس و فرهنگ مشخص شود که کافر یعنی منافق یا ملحد و کبر یعنی آتشپرست و بتپرست *
Si ſà bene che alle volte li nomi ſuppongono materialmente per la perſona, come quando ſono il ſoggetto d'una propoſizione, mà pure ſarebbe dà groſſolano, di non ſapere che tali nomi nel luogo del attributo d'una propoſizione, hanno la ſinnificazione formale, & coſi dà vero, dicendo uno parlando al Turco voi ſete Muſſulmano, & io Kafer, tratta ſua fede d'idolatria, e quella del Turco di verà fede: e non è queſto burlarſi di Dio? e non è tal modo di differentiarſi ridiculo?	*Si equidem nomina (Muſſulman) aut (Kafer) materialiter ſupponerent, ut cum v. g. habent rationem ſubjecti in propoſitione, forte Critico noſtro pateret effugii locus, verùm ubi ſubeunt locum prædicati, dicendo, tu es (Muſſulmanus,) ego ſum (Kafer) quis mentis compos ignoret, quod formalem, & reduplicativam habent ſignificationem? ita ut Muſſulmanus fidelem, Kafer verè infidelem, ut talem ſonet: an Deus irridetur? diſcrimen adeo ridiculum Chriſtianum inter & Turcam nunquid nefas?*	Si les noms de Muſſulman, où de kafer eſtoient perſonels, où materiels preciſement, comme lors qu'ilz ſont faits ſujets d'une propoſition celà ſeroit encore tolerable, mais qui ignore que ces noms mis en propoſition en forme d'attribut, ont leur ſignification formelle & reduplicative? & n'eſt ce pas donc ſe mocquer de Dieu qu'un Chrêtien traitte ſa foy d'infidelité, & le Mahumediſme de veritable foy, en diſant aux Turcs, vous étes Muſſulmans, & nous ſommes Kafers? y a-t-il rien de ſi ridicule que cette façon de ſe diſtinguer?	باز باید دانست که هر نامی که در قضیه جای محمول علیه داشته باشد معنی مادی دارد و روا دارد بلکه باکی ندارد نحو اگر کسی مسلمان مشی است یعنی آن فلانی مشی است و لیکن چون اسم در قضیه جای محمول به دارد معنی صوری دارد و بنابرین اگر به باشد و مشتم دیگر روا نتوان داشت چون اگر کری ارمنی هو کافر یعنی که مسیحی ارمنی خدا ناشناس است و آن سخن کذب است بلکه کفر عظیم *

فاما معلوم است که نامهای کبر و کافر
ر کز معنی خوب نمی پزیرند چنانچه از
ست کاموس و فرهنگ مشخص شود
کافر یعنی منافق و یا ملحد و کبر
یعنی آتش پرست و بت پرست

باز باید دانست که هر نامی که در قضیه جای
محمول علیه داشته باشد معنی مادی دارد و
روا دارد بلکه باقی ندارد نخواکر گوی
مسلمان مشی است یعنی آن فلان مشی است
ولکین چون اسم در قضیه جای محمول به
دارد معنی مجازی دارد و بنابرین اگر بد
باشد و حشتم دین روا نتواند دانست چون اگر

کوی ارمنی ہوکا فر یعنی کہ مسیحی
ارمنی خدا ناشناس ست وان سخن کذب
است بلکہ کفر عظیم -

اما شک نیست که اهل مسیحیه که زیر حکم عجم و

ترکستان می باشند بسیار بیچاره و مظلوم باشند

لیکن باید دانست که چنین لقبها یعنی کافر و

کاور مخصوص طایفه اینها باشند بلکه از اثر غضب الله

چنانچه راه مستقیم دین مسیحی ترک کردند

طارتولیانوس یکی از امام دین خداوند یسوع دانشمندانه
میفرماید که بر مریدان حضرت مسیح صبر
واجبیست هرگاه که ظالمان هرزه کاری سخن یا
اجناس شتم عکس ایشان گویند اگر دشنام خلف
دین ایشان نباشند اما چون کسی دین و مذهب ایشان
ایشان را نفرین و لعن بکند جواب معقول بر شاتم
باید داد تا ساکن و خجل گردد چون اگر گوی
اقاسن بخدا بندیکه مسکینم و کافر نیستم

سمی یوزونیوس فرموده که اسم می باید مناسب افعال
باشند بنابرین ان در حقیقت کافر باشد که عمل
کافری کند وان مومن که عمل بترازوی ایمان
بسنجد واما مگر مفهوم نیست که ایمان وقول
و نیکی بی شل باشد

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
E vero che Tertuliano nel preſente ſoggetto d'i nomi di *Chreſtus* & *Chreſtiani*, che i gentili pronunciavano coſi per diſpetto, parla coſi; *ſi nominis odium eſt, quis nominum reatus? quæ accuſatio vocabulorum?* mà quando ſi tratta de' nomi contra la fede, & il timor di Dio, ecco l'eccettiua; *niſi ſi* (ſoggionge l'iſteſſo Padre), *aut barbarum ſonat aliqua vox nominis, aut infauſtum, aut maledicum, aut impudicum*: & non ſara dunque à noi lecito, di aggiungere? *ant infidelem?*	*An verò videatur Tertulianus indifferens hac in re, quod equidem gentilium maniam ſubſannans, nomina* (*Chreſtus, & Chreſtiani*) *irriſoriè proferentium, dicat*; ſi nominis odium eſt, quis nominum reatus? quæ accuſatio vocabulorum? *Sed mox idem*, niſi ſi, *inquit*, aut barbarum ſonat aliqua vox nominis, aut infauſtum, aut maledicum, aut impudicum: *ecquid addere vetat*; aut infidelem?	Dira-t-on que Tertulian eſt indifferent ſur le fait des noms, il eſt vray qu'il dit parlant des noms de *Chreſtus* & *Chreſtiani*, que les gentils avoient ainſi changez par mocquerie, *ſi nominis odium eſt, quis nominum reatus? quæ accuſatio vocabulorum?* mais voicy ce qu'il ajoute, *niſi aut barbarum ſonat aliqua vox nominis, aut maledicum, aut impudicum*: & n'ajouterons nous pas? *aut infidelem?*	طارتولیانوس یکی از امام دین خداوند ایسوع دانشمند انه پیغمبر ماین که بر موبدان حضرت مسیح مبسی واجبیست هرگاه که ظالمان هرزکاری سخن بسا اجناس شتم عکس ایشان کنند اگر دشنام خلق دین ایشان نباشند اما چون کسی دین و مذهب ایشانرا نفرین و لعنت بکند جواب معقول در شاتم باید داد تا ساکت و خجل کرده چون اگر گوی آتا من بخدا بندگی میکنم و کافر نیستم *
E il Muſonio nel Gellio al cap. 9. indegnato contra gl'huomini di mala vita, quali uſurpavano il titolo di Filoſofi, non chiamà egli coloro beſtie? *dolori, & ægritudini eſt, quod iſtiuſmodi animalia ſpurca atque probra nomen uſurpant ſanctiſſimum, & Philoſophi appellantur?* mà con che zelo deteſtarebbe egli queſt'abuſo del qual trattiamo?	*Et Muſonius apud Gellium c. 9. an ſine ſtomacho loquitur de perverſis, qui Philoſophorum nomen uſurpabant?* dolori, *inquit*, & ægritudini eſt, quod iſtiuſmodi animalia ſpurca, atque probra, nomen uſurpant ſanctiſſimum, & Philoſophi appellentur. *Quid quæſo, vir zelo flagrans effari non eſſet auſus in præſenti cauſa?*	Et Muſon dans Gellius chap. 9. parle-t-il ſans indignation des gens de mauvaiſe vie, qui s'appelloient Philoſophes? voicy ſes termes; *dolori, & ægritudini eſt quod iſtiuſmodi animalia, ſpurca atque probra nomen uſurpent ſanctiſſimum, & Philoſophi appellentur*: & que'ut il dit en cette rencontre?	بمعنی موزونیوس فرموده که اسام میباید متناسب افعال باشند بنابرین ان در حقیقت کافر باشد که عمل کافری کند وان مومن که عمل بر ترازو ایمان بسنجد واما مگر مفهوم نیست که ایمان و قول فرنگی بیمثل باشد *
Con tutto ciò l'accennato Critico, dando campo al ſpirito particolare, ſenza tanto riſguardo al ſacro teſto, ne alli ſanti Padri tratta queſto aviſo noſtro motivato nella prefazione di la Farmacopea Perſica, di bagatella, di ſuperſtizione, di pedanteria:	*Nihilo tamen ſecus inſurgens præfatus Criticus in ſuo enthuſiaſmate, quod ſacro textui, ac SS. Patribus anteponit, effrænatè arguit, reflexionem hanc, Pharmacopœæ Perſicæ præfationi inſertam, cavilloſam eſſe, aut futilem, imò ſuperſtitioſam, & puerilem:*	Cependant l'auteur de la Critique preferant ſon eſprit particulier à celluy de l'écriture, & des Peres pretend contre une note de la Pharmacopée des Perſes, inſerée dans la preface, que cette reflexion eſt vetilleuſe, que ces exactitudes ſont ſuperſtitieuſes, & pedanteſques:	اما شک نیست که اهل مسیحیه که زیر حکم عجم و ترکستان میباشند بسیار نادان و مظلوم باشند لیکن باید دانست که چنین لقبهای یعنی کافر و گاور مخصوص طایفه انها باشند بلکه از اثر غضب الله چنانچه راه مستقیم دین مسیحی ترک کرده *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Mà con ſua buona licenza, noi non reſtaremo d'imitar la cautelezza d'i ſavi circa nomi tanto eſſenziali alla fede Criſtiana: & dal reſtante giudichino pur gli ſodi ſpiriti del carattere di tal Critico, & ſi non riſſente il ſpirito leggiero, e mondano di trattar coſi indegnamente una nota tanto conforme alla pietà, e come tale publicata nel giornale d'i letterati, dove il Critico ſenza dubbio ſi contentò di leggere la nota della Farmacopea.	*Pace Critici, an carpenda cautio circa nomina fidei noſtræ adeo eſſentialia? & nunquid prudentiam carnis ſapit, & mundi ſapientiam, hanc animadverſionem noſtram vocare puerilem, & ſuperſtitioſam, quæ Chriſtianæ fidei tantopere patrocinatur? quæ etiam per Inſignem Virum, Authorem nempe Diarii eruditorum ex quo Criticus illam eruit, ſelecta, atque probata, publicam auram meruit.*	Mais n'en deplaiſe a nôtre Critique peut-on avoir trop d'exactitude, où il s'agit de mots ſi eſſentiels a nôtre creance? & ne peut-on pas dire? qu'il faut avoir l'eſprit bien cavallier, c'eſt à dire; leger, & mondain, pour traitter de ſuperſtition, & de pedanterie une remarque que le public a jugé ſi Chrétienne, & qui a eu l'approbation de l'excellent autheur du journal des ſçavans, dans lequel ce Critique s'eſt contenté ſans doute de lire la note de la Pharmacopée?	هر که این دقایق دین مبارک خداوند ایسوع ندانند وازشتم مذهب خود قبل نداشته البته ادمی دنیا پرست باشد و قدر لطافت و نزاکت دین خود ندانند وچه ازخدا نترسد کسی و ناموس دین نگه داشته باشد یکی که حیوان باشد یا هرزکار ولایق که همه طایفه بروش تف کنند *
Mutabile.	*Mutabilis.*	Changeant: muable.	بی ثبات * بی قرار * متغیّر * زایل * مستحیل * منقلب * متبدل * ذو الاستحاله * غیر ثابت *
Mutabilità.	*Mutabilitas.*	Inſtabilité.	تغیّر * تبدیل * بی ثباتی * زوال * انقلاب * استحاله *
Mutare. Mutarſi: cambiarſi.	*Mutare.*	Changer.	تبدیل کردن * تغییر نمودن * متغیر کردانیدن * متبدل کردن * الش کردن * بحال دیگر کردانیدن *
Mutato.	*Mutatus.*	Changé.	آلش شده * متبدّل کردیده * متغیر شده * مستحیل کردیده * تغییر وتبدیل نموده * قسم دیگر شده *
Muto.	*Mutus.*	Muet.	لال * گنگ * اخرس * ابکم * بی زبان * عاجز الکلام *
Il linguaggio d'i Muti del ferraglio di Conſtantinopoli con ſegni, e geſti ſtravaganti ſerve alle volte di comedia al G. S. le hore intiere.	*Idioma Mutorum quos palatium Imperatorium alit, Conſtantinopoli, uſque adeo facetum eſt, ut ſignis, & nutibus integras Hiſtorias narrantes hiſtrionum loco habeantur.*	Le langage des muets du ſerrail du G.S. eſt ſi plaiſant, que ſa Hauteſſe prend plaiſir à leur voir racconter une Hiſtoire d'une heure entiere par ſignes, & grimaces.	نقل میکنند که مردم لال ساکنان سرای استنبول باشاره وعلامه وحرکت چندین لطیف حکایت میکنند گویا معرکه‌گر باشند وازوقت آنها بعضی وقت سلطان خود مسرور کرده *

هر که این دقایق دین مبارک خداوند ایسوع ندانند

و از شتم مذهب خود قید نداشته البته ادمي دنیا

پرست باشد و قدر لطافت و نزاکت دین خود ندانند

و چون از خدا نترسد کسي و ناموس و ننگ

نداشته باشد بگو که حیوان باشد یا هرزه کار و لایق

که همه طایفه بر ریش تف کنند

بي ثبات بي قرار متغیر زایل

متبدل غیر ثابت

تغیر تبدیل بي ثباتي زوال

تبدیل کردن تغیر نمودن متغیر گردانیدن

متبدل کردن الش کردن بحال دیگر گردانیدن

الش شده متبدل گردیده متغیر شده

تغیر و تبدیل نموده قسم مکر شده

لال گنگ اخرس ابکم * بی‌زبان عاجز الکلام *
نقل میکنند که مردم لال ساکنان سرای استنبول *
باشاره و علامه و حرکات چندین لطیف حکایات
میکنند گویا معرکه گر باشند و از وقوف اینها بعضی
وقت سلطان خود محظوظ میگردد .

درخفیه درنهانی

پوشیده مخفی نهان

غایب گردانیده ناپدید کرده

غنوده نهفته

بینی انف منخر

بینی پهن

عید میلاد عید تولد عید ولادت حضرت مسیح

قبیله طایفه

بخت نصر بادشاه بابل بخت نصر

جوجه ادم کوچک قد مرد خورد اندام کوته

مردکه

نارنج میوه نارنج ثمر نارنج

نارنج درخت شجره نارنج

نرگس گل نرگس درد نرگس نرجس

زرین قدح همیشه بهار

ناردن ناردین گیاه

سوراخ بینی منخرین مناخر

روایت کردن حکایت کردن نقل کردن

قصه خواندن

روایت شده مروی گردیده نقل یافته منقول

ناصارت مولد حضرت بی بی مریم بکر و مسکن

حضرت خداوند یسوع المسیح

زائیده شدن متولد گردیدن تولد یافتن

مولود شدن بدنیا آمدن از شکم مادر برون آمدن

تازیدن

پنهان کردن مخفی پوشیده شد

پوشیدن نهفتن

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Nabucodonozor.	*Nabucodonoſor.*	Nabucodonoſor.	بخت نصر * پادشاه بابل بخت نصر *
Nano.	*Nanus.*	Nain.	جوجه * آدم کوچک قد * مرد خورد اندام * کوته مردک * اجیك *
Narancio; frutto.	*Malum aureum.*	Orange.	نارنج * میوهٔ نارنج * ثمر نارنج *
Narancio; arbore.	*Malus medica.*	Oranger.	نارنج درخت * شجرهٔ نارنج *
Narciſſo.	*Narciſſus; flos.*	Narciſſe.	نرگس * گل نرگس * وردِ نرگس * نرجس * زرّین قدح * هرهفت *
Nardo.	*Nardus.*	Nard.	ناردین * ناردین گیاه *
Narici.	*Nares.*	Narines.	سوراخ بینی * منخرین * مناخر * بیله - بیلهای بینی *
Narrare.	*Narrare.*	Racconter.	روایت کردن * حکایت گفتن * نقل کردن * قصّه خواندن *
Narrazione: v: iſtoria.			
Narrato.	*Narratus.*	Racconté.	روایة شده * مروی گردیده * نقل یافته * منقول *
Narratore: hiſtorico			
Nazareth.	*Nazareth.*	Nazareth.	ناصارت * مولد حضرت بی بی مریم بکر و مسکن حضرت خداوند ایسوع المسیح *
Naſcere.	*Naſci.*	Naiſtre.	زاییده شدن * متولّد گردیدن * تولّد یافتن * مولود شدن * بدنیا آمدن * از شکم مادر برون آمدن * تازیدن *
Naſcondere.	*Abſcondere.*	Cacher.	پنهان کردن * مخفی - تخبیه - پوشیده نمودن * پوشیدن * نهفتن *
Naſcoſtamente.	*Abſcondite.*	En cachette.	درخفیه * در پنهانی * خفیاً * بدزدی * سرًّا * پوشیده * غایبانه
Naſcoſto.	*Abſconditus.*	Caché.	پوشیده * مخفی * پنهان * ناظاهر * ناپیدا * غایب گردانیده * ناپدید گردیده * از نظر برطرف نموده * نهفته *
Naſo.	*Naſus.*	Nez.	بینی * انف * منخر *
Naſo ammaccato.	*Naſus ſimus.*	Nez camus.	بینی پهن * افنص *
Naſo aquilino.	*Naſus aquilinus.*	Nez aquilin.	چنگ بینی * کج بینی *
Naſtuorzo.	*Naſturtium.*	Naſturce.	ترتیزک * رشاد * حرف * چاله * ثالقین * مقلیاثا *
Naſtuorzo aquatico.	*Naſturtium aquaticum.*	Creſſon.	چالهٔ آبی * رشاد الماء * اوجاغ اوطی * حرف ابی * مقلیاثا مائی *
Natale di Criſto.	*Feſtum Natalis Dñi N. J. C.*	Feſte de Noël.	عید میلاد * عید تولّد — عید ولادت حضرت مسیح *
Natiche.	*Nates.*	Feſſes.	کون * ورکین * نشستگاه * قعر * پشمازو *
Natione.	*Natio.*	Nation.	قبیلهٔ * طایفهٔ * جبلّة * قوم * جنس * گروه *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Nato.	*Natus : genitus.*	Né.	متولد شده * زاییده شده * مولود گردیده * برجود آمده * از شکم در آمده * بظهور مولودات رسیده *
Natività.	*Nativitas.*	Nativité.	ولادت * ولادت * زاییده شدن * میلاد *
Natura.	*Natura.*	Nature.	طبیعت * طبع * خوی * ذات * جوهر *
Natura: v: qualità.			
Natura della donna.	*Vulva : pubes.*	Nature de la femme.	کس * [redacted] * شکر *
Naturale : nativo.	*Naturalis.*	Naturel.	طبیعی * ذاتی * اصلی * مادرزاد *
Naturale : indole.	*Indoles.*	Naturel.	مزاج * خوی * طبیعت * ذات * عنصر *
Naturalmente.	*Naturaliter.*	Naturelement.	حسب طبیعت * موافق طبیعت * بحقیقت طبع * بخاصیت طبیعت وخوی *
Navale.	*Navalis.*	Naval.	دریایی * بحری *
Nave.	*Navis.*	Navire.	کشتی * غراب *
Nave : v: galione.			
Nave d'una chieza.	*Navis Ecclesiæ.*	Nef d'une Egliſe.	میان کلیسیا * روضه معبدی * فضای عبادت خانه *
Naufragio.	*Naufragium.*	Naufrage.	شکستن غراب * غرق شدن کشتی *
Naufragare.	*Naufragari.*	Faire naufrage.	غرق شدن * کشتی شکسته شدن * تباه شدن *
Navicella.	*Navicula.*	Petite barque.	کشتیک * کشتی کوچک * سنبک * مشحوف * دوم *
Navicella dà peſcare.	*Piſcatoris navicula.*	Barque de peſcheur.	کشتی ماهی گیر * صیّادی * دانق الصّیّد *
Navigabile.	*Navigabilis.*	Navigable.	معبور * کشتیبر *
Navigare.	*Navigare.*	Naviger.	دریا زدن * سفر دریا کردن * رحلت بر دریا نمودن *
Navigazione.	*Navigatio.*	Navigation.	سفر دریا * رفتن راه دریا * رحلت براه بحر *
Navone.	*Napus.*	Naveau.	شلغم * تلجم *
Nauſea.	*Nauſea.*	Degoût.	قسیان * غثیان * برهم زدن دل *
Ne manco.	*Nec ſaltem*	Non pas méme.	بلکه نه * وهم نه * ونه * ودیگر نه *
Nebbia.	*Nebula.*	Nuage.	ابر * خره * غیم * پژم * دمه *
Neceſſariamente.	*Neceſſariò.*	Neceſſairement.	لزم * لازماً * لابد * ناچار * هلبته * ضرور * لامحاله * باللازم *
Nebbioſo.	*Nebuloſus.*	Nebuleux.	ابردار * سحاب دار * تاریک * پر ابر *
Neceſſario.	*Neceſſarius.*	Neceſſaire.	ضرور * لازم * احتیاج * واجب *
Neceſſario : latrina.	*Latrina.*	Neceſſaire: privé: lieù commun.	ادب خانه * آبریز * مطوضا * طهارت خانه * چشمه * آب خانه * ابالة * ابشتنگاه *
Neceſſità.	*Neceſſitas.*	Neceſſité.	احتیاج * ضرورت * حاجت * وجوب * التزام *
Neceſſità: v: inopia.			
Neceſſitare; haver biſogno.	*Indigere.*	Avoir beſoin.	نیازمند بودن * حاجت وضرور داشتن * حاجتمند بودن *
Neceſſità di natura.	*Neceſſitas naturæ.*	Neceſſité naturelle.	قضا حاجت *
Negante.	*Negans.*	Niant : qui nie.	منکر * انکار کنن * منفی *

متولدشده زائیده شده

بوجود آمده ازشکم درآمده

تولد ولادت زائیده شدن

طبیعت طبع خوی ذات

بیعی ذاتی اصلی

زاج خوی طبیعت ذات عنصر

ب طبیعت موافق طبیعت بحقیقت طبع

بخاصیت طبیعت وخوی

دریائی بحری

کشتی غراب

میان کلیسیا روضه معبدی

شکستن غراب غرق شدن کشتی

غرق شدن کشتی شکسته شدن تباه شدن

کشتیک کشتی کوچک

کشتی ماهی گیر

معبور

دریازدن سفردریاکردن رحلت بدریانمودن

سفردریا رفتن راه دریا رحلت براه بحر

شلغم شلجم

قسیان غثیان برهم زدن دل

ابر

لازم لازماً لابد ناچار البته

ابردار سحاب دار تاریک پارابر

ضرور لازم احتیاج وجوب

آبخانه آبریز طهارتخانه

آبجابه آبابه آبشتنگاه

احتیاج ضرورت حاجت

نیازمند بودن حاجت و ضرورت داشتن حاجتمند بودن

قضا حاجات

منکر انکارکن

مردم و زنان عجم و هند قیاس میکنند که کحل
سرمه در چشم ایشان بسیار خوش نما دارد اما تصور
خیال است لیکن صرفه قوت بصره باشد

خطاط

ان خطاط و سیاه ابرو چه بینت باشد عجب که حسن
حسن استعمال او را نماید

درخت اسقیل شجره اسقیل
خلال مسواک
خلال گوشت گوشت پاک کن

نفي کردن انکار نمودن منکر شدن

قبول ندارم

انکار نفي

انکار کرده شده منکر داشته شده

کاهل غافل

باهمال بغفلت بتکاسل اهمالانه

کاهلي تغافل غفلت اهمال

اهمال کردن تکسل تکاهل نمودن

خرید و فروخت کردن بیع و شتري نمودن داد و ستد

کردن اخذ و عطا نمودن سودا کردن

تجارت کردن

خال خاله دانه سیاه لکه بدن

پسر برادر ابن الاخ. برادرزاده

دختر برادرزاده بنت الاخ

سیاه اسود تیره

کحل سرمه

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Negare.	*Negare.*	Nier.	نفی کردن * انکار نمودن * منکر شدن * دریغ داشتن *
Nego : concedo.	*Nego : concedo.*	Nego : concedo.	سلّمنا - لانسلّم * قایلم - قایل نیستم * قبول دارم - قبول ندارم *
Negazione.	*Negatio.*	Negation.	انکار * نفی * سلب *
Negativo.	*Negativus.*	Negatif.	منفی * سلبی *
Negato.	*Negatus.*	Nié.	انکار کرده شده * منکر داشته شده *
Negletto.	*Neglectus.*	Negligé.	مغفول * تکاهل پذیرفته * کسل نموده *
Negligente.	*Negligens.*	Negligent.	کاهل * غافل * مهمل * اهملچی * کاسل * تغفل کننده *
Negligentemente	*Negligenter.*	Negligemment.	باهمال * بغفلت * بتکاسل * اهمالانه *
Negligenza.	*Negligentia.*	Negligence.	کاهلی * تغافل * غفلت * اهمال * تکسّل *
Negligere.	*Negligere.*	Negliger.	اهمال کردن * تکسّل - تکاهل نمودن * تغفل ورزیدن *
Negoziare.	*Mercimonium exercere.*	Negotier : trafiquer.	خرید و فروخت کردن * بیع و شری نمودن * داد و ستد کردن * اخذ وعطا نمودن * سودا کردن * تجارت کردن *
Neo ſopra il corpo	*Nævus.*	Tâche : marque ſur le corps.	خال * خالة * دانهٔ سیاه * لکّهٔ بدن *
Nepote.	*Nepos.*	Neveu.	پسر برادر * ابن اخ * برادرزاده * اوز *
Nepote : netta.	*Neptis.*	Niece.	دختر برادرزاده * بنت الاخ *
Nero.	*Niger.*	Noir.	سیاه * اسود * تیره * دارش *
Nero per gl' occhi	*Collyrium antimonii.*	Collire noir pour les yeux.	کحل * سرمه * کحل اثمط *
Huomini, & donne in Perſia, & India fanno con queſto gl' occhi neri tanto per bellezza, quanto per conſervar la viſta.	*Perſis, & Indis utriuſque ſexus familiare, tum ad denigrandas palpebras venuſtatis ergo, tum ad clarificandum viſum.*	Hommes & femmes s'en ſervent continuellement dans les Indes, & dans la Perſe, ſoit pour la bonne grace, ſoit pour la bonne veuë.	مردان و زنان عجم و هند قیاس میکنند که کحل سرمه در چشم ایشان بسیار خوش نما دارد اما تصور خیال است لیکن صرفه قوّهٔ بصره باشد *
Nero per i cigli	*Superciliorum tinctura nigra.*	Collire à noircir les ſourcils.	خطاط *
Con queſto tirano le donne una ligna nera d'un eiglio all'altro per bellezza.	*Hac utuntur mulieres ad fucum.*	Les femmes s'en ſervent pour fard.	آن خطاط و سیاه ابروچه پلشت است عجب که جهت حسن استعمل اورا نمایند *
Nervo.	*Nervus.*	Nerf.	پی * عصب *
Nervo dà battere.	*Scutica ex nervo.*	Nerf de boeuf pour frapper.	درّه *
Neſpolo.	*Meſpilum.*	Neffle.	اسقیل * مشمله * ازگیل * نبیره * نیپسه * نفاده *
Neſpolo : arbore.	*Meſpilus.*	Nefflier.	درخت اسقیل * شجرهٔ اسقیل * ازگیل درخت *
Netta denti.	*Dentium ſcalpellum.*	Cure dents.	خلال * مسواک * هلال * دندان سا *
Netta orecchie.	*Aurium ſcalpellum.*	Cure oreilles.	خلال گوش * گوش پاک کن *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Nettare. Netto: v: mondo.	*Mundare.*	Nettoyer.	پاک کردن * صاف نمودن * پاکیزه ساختن * منقّی نمودن * پیراییدن * جندره کردن *
Neve.	*Nix.*	Neige.	برف * ثلج *
Vicino al mar di Perſia non ſi sà che coſa ſia, mà in Aſpano, & altri luoghi ſin à Sçiraz è abondante.	*In maritimis oris Perſiæ incognita, ſed Aſpahuni, & alibi Sirazium uſque copioſè cadit.*	Inconnue aux maritimes de Perſe, mais elle eſt abondante à Iſpahan, & ailleurs juſques à Chiraz.	درگرمسیر ایران برف نمیشناسند چه چیز است اما در اصفهان وغیرها [illegible] سردسیر تا کوهسار شیراز بسیار مفهوم است *
Neutrale.	*Neutralis.*	Neutral.	میانه کار * مابین * میان دوطرفه *
Neutralità.	*Neutralitas.*	Neutralité.	میانه کاری * حدّ مساوات *
Nicchio: per ſtatua.	*Tholus: umbilicus teſtudinis.*	Niche.	محراب * طاقنما * تاقچه * ناوه محراب *
Nido.	*Nidus.*	Nid.	آشیانه * عشّ * [illegible] * وکر *
Niente.	*Nihil.*	Rien.	هیچ * لاشی * هیچ چیز * نیّار *
Niente di meno.	*Nihilominus.*	Toutefois: cependant.	امّا * لیکن * فاما * ولکن *
Nigella.	*Nigella:* μελάνθιον.	Nielle: poyvrette.	سیاه دانه * شونیز * حبة سودا *
La gente de'l levante getta ſopra il pane ſementi di niella, di ammi, di ſeſamo, & di papavero.	*Inſpergunt panes ſeminibus melanthii, ameos, ſeſami, & papaveris.*	Les gens du levant jettent ſur le pain les graines de la nielle, de l'ammi, du ſeſame, & du pavot.	آن سیاه دانه ونانخواه وسمسم وخشخاش که در اولکای عجم وترکستان بالای نان میپاشند [illegible] نیست *
Nilo.	*Nilus.*	Nil fleuve.	رود خانهٔ مصر * شط النیل * نهر نیل * النّیل *
Ninfa.	*Nympha.*	Nymphe.	پریوش * حور * پری * لیلی *
Ninive: Città.	*Ninive.*	Ninive.	موصل * شهر موصل * نینیوه *
Benche reſti il nome di Ninive al borgo vicino à Muſſul, come anche la ſepoltora di Giona, e certo recinto de muri, co'l mezzo vuoto, però io ſtimo che la grande Ninive ſia ſtata quella città, della quale ſi vedono ruine immenſe ad una giornata ſopra Muſſul alla ripa d'il Tigre chiamata ſin hoggi in Turcheſco, (eſçki Muſſul) cioè; vecchia (Muſſul.)	*Quamvis oppidum ab urbe Muſſul non longe diſtans nomen Ninives retineat, tùm Jonæ ſepulturam, & mœnium quædam veſtigia, intra quæ nudum ſolum; nihilominus magnam Niniven vere illam civitatem fuiſſe arbitror, quæ ſubverſa grandium ædificiorum rudera ad oculum commonſtrat: unius ferme diei itinere diſtat à Muſſul, ad Tigrim ſita; hanc autem vocant Turcæ (eſçki Muſſul) antiquam (Muſſul.)*	Bien que le village proche de (Muſſul) retiene le nom de Ninive, le ſepulchre de Jonas, & une enceinte de murailles de Terre, ſans veſtige de ville au milieu, je ſuis d'avis pourtãt que la grande Ninive eſt cette ville d'ont l'on voit les auguſtes ruines, & le bouleverſement manifeſte à une journée au deſſus de Muſſul ſur le Tigre, & que l'on appelle (eſçki Muſſul) c'eſt à dire; vieille Muſſul.	هرچند نام نینیوه و قبر حضرت یونس النبی الصلاة علینا ومدار بارهای قدیم بان ده قریب شهر موصل مانده باشند لیکن اندیشه من این است که آن شهر معظمه که در کنار دجله پیدا است یک منزل بالاتر از موصل نینیوه مشهور بوده واما الیوم اشکی موصل یا عتیق موصل نام یافته *
Nipote.	*Nepos.*	Neveu.	پسر برادر * پسر خواهر * برادرزاده * اودر *

پاک کردن صاف نمودن پاکیزه ساختن

منقی نمودن

برف ثلج

در گرمسیر ایران برف نمی شناسند چه چیز است اما در

اصفهان وغیره جاهای سردسیر تا کوه سار شیراز

بسیار مفهوم است

میانه کار طبیب

میانه کاری حد ساوات

محراب طاقة طاقچه

اشیانه عش

هیچ لاشي هیچ چیز

اما لکین فاما

سیاه دانه

ان سیاه دانه و نان خواه و سمسم و خشخاش که در

الکای عجم و ترکستان بالای نان می نهند بی نفع

نیست

رود خانه مصر شط النیل نهر النیل

پری وش نوزد پری

موصل شهر موصل نی نوه

هرچند نام نی نوه و قبر حضرت یونس النبی الصلاة

علینا و مدار بارو و برج های قدیم بان دهه قرب شهر موصل

مانده باشند لیکن اندیشه من نیست که آن

شهر معظم که در کنار دجله بیدیست یک منزل

بالاتر از موصل نینوه مشهورتر بوده و اما الیوم آنکی

موصل یا عتیق موصل نام یافته

برادر پسر خواهر برادرزاده

نقابت وسیادت پناه

مشرف ساختن سرافراز نمودن معظم گردانیدن

تشریق دادن درسلک امرا منتظم گردانیدن

نجابت شرافت نقابت

ندیل سرنیک

گردکان گردو جوز

چارمغز

درخت گردو درخت گردکان شجرة الجوز

جوزبوآ جوزالطیب جوز

گردکان کاغذی گردکان مغزسفید

نسبین شهر نسبین

درباره شهر نسبین معلوم است که عبادتخانه

بایقدر قیمت وصناعت بنا شده تنها مانده اما که

غضب الله بنا شد که الیوم ان خانه خدا همین

جای گاه بومه وشبپره بیشمار گردیده واکنون

معلوم است که بسبب این فساد بغیر از باز خواست

نخواهد ماند

هیچ کس هیچکدام هیچ شخص هیچ آدمی

جاول عود

دیانه مکرنه

اصیل زاده بیک زاده اصیل شریف نجیب

عظیم النسب سید اهل شرف

باشرفیت حسب النجابت

اشراف اکابر اهل شرف اهل افتخار نجابت و

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Niſibi, Città.	*Niſibis.*	Niſibe.	نصيبين * شهر نصيبين *
Non reſta altri veſtigii di queſta città, ſi non la chieza di S. Giacomo ſuo Veſcovo, con ſua ſepoltura vuota: ma tutto quanto è di marmo bianco finiſſimo, e miracoloſamente ſculpito. Vi ſono tre ò quattro povere caſe de' Giacobiti in un miſero borgo; ma la chieza ſerve di riparo ad un' infinita d'ucelli notturni.	*Vix tantæ civitatis aliud ſupereſt veſtigium, quam ingens maſſa Baſilicæ S. Jacobi Epiſcopi, cujus etiamnum viſitur ſepulchrum in crypta exuviis vacuum: conſtat ædes ex marmore præſtantiſſimo, impenſo labore, mirifice cælato: nunc porrò in bubonum, & veſpertilionum receptaculum verſa eſt domus Dei.*	Il ne reſte d'autres marques de cette grande ville que le corps entier de l'Egliſe de S. Jacques Evéque, où eſt encore ſon tombeau vuide; toute l'Egliſe eſt de marbre, d'ont la ſculpture eſt admirable: à preſent il ny à qu'un méchant village, & deux, ou trois maiſons de Chrêtiens Jacobites: l'Egliſe ſert de retraitte à quantité de cha-huans.	در بارهٔ شهر نصيبين معلوم است كه عبادت خانه باينقدر قيمت و صناعت بنا شده تنها مانده اما مگر غضب الله نباشد كه اليوم ان خانه خدا همنشين جاي گاه بوم و شپره بيشمار كرديده و اكنون معلوم است كه سبب اين قسان بغير باز خفاست قطعه اهل مانده *
Niſſuno.	*Nemo.*	Perſonne: aucun.	هيچكس * هيچكدام * هيچ شخص * هيچ آدمي *
Nivella.	*Libella: perpendiculum.*	Niveau.	چاول * عمود * هنجا *
No; non.	*Non.*	Non: ne.	نه * خير * لا * ابدا * هيچ *
Non è?	*Nunquid?*	N'eſt ce pas?	آيا نه * مگر نه * هانه * هگاه *
Nobile.	*Nobilis.*	Noble.	اصيل زاده * نيك زاده * اصيل * شريف * نجيب * نقيب * عظيم النسب * نسيب * اهل شرف *
Nobilmente.	*Nobiliter.*	Noblement.	باشرفيت * حسب النجابت * تعظيما * مشرفا *
Nobili.	*Nobiles.*	Nobles.	اشراف * اكابر * اهل شرف * اهل افتخار * نجابت و نقابت و سيادت پناهان *
Nobilitare.	*Nobilitare.*	Ennoblir.	مشرف ساختن * سرافراز نمودن * معظم گردانيدن * تشريف دادن * درسلك امرا منتظم گردانيدن *
Nobilità.	*Nobilitas.*	Nobleſſe.	نجابت * شرافت * نقابت *
Nocchiere.	*Nauclerus.*	Naucher.	قنديل * سرهنگ *
Nocciolo de' frutti.	*Acinus.*	Pepin.	استه * نواة * وخجي *
Noce.	*Nux: juglans.*	Noix.	گردكان * گردو * جوز * چغكلول * چغكله * چارمغز * چارمغز *
Noce; arbore.	*Nux; arbor.*	Noyer.	درخت گردو * درخت گردكان * شجرة الجوز *
Noce moſcata.	*Nux moſchata: nux myriſtica.*	Noix muſcade.	جوزبويا * جعاز * جوز الطيب *
Noce Perſica.	*Nux Perſica.*	Noix à l'ecorce tendre.	گردكان كاغذي * گردكان مغز سفيد *
Noce myrepſica. Noce: v: cocco.	*Nux myrepſica.*	Fruit de l'arbre ben.	حب البان * بان * بنك * كلخنك *
Noce d'India; (ſouſel.)	*Nux Indica; (ſouſel.)*	Noix des Indes (ſouſel.)	جوز القي * اداريقي *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Noce canina.	*Nux canina.*	Noix canine.	کچوله * سم الکلب * زهر سگان * سگ کش * قاتل الکلب *
Noce della gola.	*Aſtragalus : faucium oſſiculus.*	L'Os du gozier.	مهره گلو * مهره حنجره * خرزهٔ حنجور *
Nocivo.	*Nocivus.*	Nuiſible.	ضرر رسان * مضرّ * زیان رسان *
Nodo.	*Nodus.*	Neud.	گره * عقده * عکره * خفت * خفتي *
Nodoſo.	*Nodoſus.*	Plein de neuds.	گره دار * پُرگره * باگره *
Nodrire.	*Nutrire.*	Nourrir.	پروریدن * پرورش نمودن * تربیت کردن * مربّي ساختن *
Nodrito.	*Nutritus.*	Nourri.	پرورش یافته * پرورده * تربیت نمعده * پرورشته * متربّي گردیده *
Noi.	*Nos.*	Nous.	ما * ماها * خود مان * نحن *
Noia: v: faſtidio.			
Nolizare.	*Conducere navim.*	Fretter un navire.	نول کردن * کرایه کشتي قطع نمودن * نول مشخص کردن *
Nolo.	*Naulus.*	Naulage.	نول * کرایه کشتي *
Nome.	*Nomen.*	Nom.	نام * اسم *
Nome poſticcio.	*Agnomen.*	Sur-nom.	لقب * کنیه *
Nominativo.	*Nominativus.*	Nominatif.	رفع * ضم * تنوین ضم * المتبں *
Nominare : chiamare.	*Nominare.*	Appeller : nommer.	نام نهادن * اسم گذاشتن * مسمّي نمودن * خواندن *
Nonna.	*Avia.*	Grand-mere.	جدّه * پیره مادر * جده *
Nonno : v : avo.			
Nono.	*Nonus.*	Neufviéme.	نهم * تاسع *
Noſtro.	*Noſter.*	Noſtre.	ما * مال ما * مال خودمان *
Nota : v : ſegno.			
Notabile.	*Notabilis : ſpectandus.*	Notable.	جنس * باب * لایق *
Notabilmente.	*Notabiliter.*	Notablement.	ظاهر * ظاهراً * بسیار ظاهر * سهرتانه *
Notaro.	*Notarius.*	Notaire.	محرّر * تحریف کن * حرّاف * کاتب شرع * کاتب دیوان * محرر محکمه * خط گزار * دبیر *
Notare : ſegnare.			
Notatione d'un libro.	*Annotatio.*	Annotation.	انتخاب * رقم * نشان *
Notato; d'un libro.	*Annotatus.*	Noté.	مرقوم شده * انتخاب نموده * منتخب گردیده *
Notato; d'infamia	*Notatus : infamis.*	Noté ; diffamé.	رسوا شده * بد نام گردیده * بد آوازه شده *
Notificare.	*Notum facere.*	Notifier: declarer.	اظهار ـ اعلام ـ ظاهر ـ فاش کردن * مخبر ساختن * خبر ـ اطّلاع دادن * مطّلع نمودن * دنانیدن *
Notitia.	*Notitia.*	Notice: connoiſſance.	اطّلاع * خبر *

کچوله سم الکلب زهرسگان سگ کش

قاتل الکلب •

مهره گلو مهره حنجره

ضرررسان مضر زیان رسان

گره عقده

گره دار پرگره باگره

پروریدن پرورش نمودن تربیت کردن

پرورش یافته پرورده تربیت نموده

متربی گردیده

نام اسم
لقب کنیه

نام نهادن اسم گذاشتن مسمی نمودن

جده پره مادر

نهم

ما مال ما مال خود ما

جنس باب

ظاهر ظاهراً بسیار ظاهر

محرف تحریف کن حراف کاتب شرع

دیوان محرف محکمه

انتخاب رقم نشان

مرقوم شده انتخاب نموده منتخب گردیده

رسوا شده بدنام گردیده بدآوازه شده

اظهار اعلام ظاهر فاش کردن مخبر ساختن

خبر اطلاع دادن مطلع نمودن

اطلاع خبر

جدا نامعقول است که عروس و عروسه قفاهم
میزنند تا رضاء طرفین مشخص گردد

فامادر عروسی کردن سلسله ولو رسمها قرار دارند

شناخته معلوم مفهوم پیدا معروف هویدا

اشکارا

شب لیل

شبي لیلي

نود تسعین

نه تسع

شاکرد کوچک تلمیذ مرید

عروسي دامادي

طایفه الصبي کتاب دارند درباره دقایق وامور لازمه

براي قطع مهر واوزا خلاصه کویند

چه معني دارد ا ن بکارت عروسه زنها میکنند

با مر عنزوره وشیخ هاي ایشان

بعد ازان اکر عروسه بکر یافتند یا للا میکنند واکر

نه کناه دختر فاش خوانند کرد چه فساد این

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Noto.	*Notus: notorius.*	Connù: notoire.	شناخته * معلوم * مفهوم * پیدا * معروف * هویدا * اشکار *
Notte.	*Nox.*	Nuit.	شب * لیل *
Nottola: v: civeta.			
Notturno.	*Nocturnus.*	Nocturne.	شبی * لیلی *
Novanta.	*Nonaginta.*	Quatre vincts: nonante.	نود * تسعین *
Novantezimo.	*Nonageſimus.*	Quatre vincts dixiéme: nonantiéme	نودم * التّسعین *
Nove.	*Novem.*	Neuf.	نه * تسع *
Novembre: meſe.			
Novizzio.	*Novitius alumnus.*	Novice.	شاگرد * کوچک * تلمیذ * مرید *
Nozze.	*Nuptiæ.*	Noces.	عروسی * الولیمة عروسی * دامادی * قطع مهر *
Il libro delle nozze de i Sabbi è chiamato (C-holaſteh خلاصه) Loro Gran-Prete, (Ganzevra) & gli altri preti chiamati (Ciek شیخ) fanno viſitare la ſpoſa dà certe matrone, per aſſicurarſi ſi è Virgine, ò nò.	*Liber Sabaitarum de nuptiis, vocatur* (خلاصه *C-holaſteh*) *Experimentum verò clauſtri virginei per matronas faciunt* (*Ganzevra,*) *quaſi pontifex, & alii miniſtri ſacerdotes, quos vocant* (*ſciek* شیخ)	Le ceremonial des noces des Sabis, s'appelle (C-holaſteh خلاصه) Leur (Ganſevra, & leurs (cheks) qu'ils pretendent qui ſont comme l'Eveſque, & les prétres font viſiter l'épouſe par des vielles femmes, pour s'aſſûrer de ſa virginité.	طایفة الصبّی کتاب دارند در بارهٔ دقایق و امور لازمه برای قطع مهر واورا خلاصه کویند * چه معنی دارد امتحان بکارت عروسه که زنها میکنند باسر غنزوره وشیخهای ایشان *
Queſte donne doppo provata la verginità fanno ſubito ſegno con un grido ſtravagante dimenando due detta nella bocca; & doppo fanno di ciò giuramento al (Ganzevra.)	*Matronæ ejulantes ſignum comprobatæ virginitatis faciunt ſub tentorio; mox egreſſa juramentum etiam præſtant coram* (*ganzevra*) *de hymeneo.*	Aprez la viſite, les matrones convaincues de l'integrité de la fille font un grand cri de Joye; & en ſuitte viennent preter ſerment au (Gauzevra) ſur la verité du fait.	بعد ازان اکر عروسه بکر یافتند یا للّلی میکنند و اکر نه کناه دختر فاش خواهند کرد چه فساد ایسن است *
Il ſegnale del conſenſo è di batterſi ambi tre volte col dietro della teſta, ſedendo la ſpoza ſotto ſua tenda, & il ſpoſo fuori dietro la cortina.	*In ſignum mutui conſenſus ſponſus extrà, ſponſa intra tentorium conſidentes, ter mutuò percutiunt occipita aſſiſtente miniſtro.*	Le ſigne du conſentement mutuel conſiſte à faire entre choqquer le derriere de la teſte des epouſez l'un contre l'autre, l'epoux étant derriere la courtine du pavillon, où eſt l'epouſe.	چه نا معقول امر است که عروس و عروسه قفا بهم میزنند تا رضا طرفین مشخص کردد *
Nella celebrazione delle nozze ſi vedono inſieme quaſi tutte le cerimoniazze di queſta gente; la maggior parte ſono del caldaiſmo antico, & le altre del giudaiſmo.	*Concurrunt porrò ad nuptias illius gentis omnes fermè, & innumeræ quidem illorum ſuperſtitiones, quam plurimæ gentilitiæ, pauca Thalmudicæ.*	Voyant les noces de ces gens l'on voit une ſuitte de leurs ſuperſtitions: la plus grande partie tienent de la gentilité, & les autres du Judaiſme:	فاما در عروسی کردن سلسله وسوسهای دارند *

Là

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Là adoprano li ſette pezzi bianchi per il veſtimento cerimoniale; li miniſtri ſono con loro verga d'oliva; fanno il battezimo nel fiume; longue orazioni verſo il ſegno *Gemini*: fanno certa caſuccia di canne, con 17 appoggi, & una porta, qual guarda l'isteſſa coſtellazione; certa paſta fatta con l'oglio di uva paſſa, quale danno à mangiare alli ſpoſi, con un cucchiaro di vino di paſſoli; certi anelli di mirto ligati con filo di bambaggia, inſaffranato; nove coperchi delle giarre, di terra ſecca, ſopra quali gettano l'uva paſſa, avellane, pezzi di peſce ſalato, & ſale in quantità.	*Hùc ſpectant ſeptem partes indumenti ceremonialis; baculus oliva in manu miniſtrorum; baptiſmus in alveo fluminis; prolixa orationes verſus geminorum ſignum; adicula arundinea, cum ſeptendecim fulcris, & portâ eidem obverſa ſigno, laganum azimum, cum oleo ſeſamino: pilulâ item de eo ſponſis propinata cum cochleari vini de paſſulis; annuli myrtini, vittâ goſſypina colligati: 9. cooperculorum urnarum, ex argilla deſiccata confectorum ordinatio; piſcis ſalſi, & corylorum, & paſſularum in illa projectio cum quantitate ſalis copioſa.*	Leur habit de ceremonie conſiſtant en ſept pieces; la verge d'olivier dans la main des miniſtres: leur Batême dans la riviere, leurs longues prieres vers le ſigne *gemini*; leur maiſonnette de roleaux a 17 piliers, où faiſceaux de même, & une porte regardant le même ſigne; certain petit gâteau ſans levain, detrempé avec de l'huile de ſeſame; une boiſſon de raiſins ſecs; certains anneaux de mirthe, liez avec du coton teint de ſaffran; noeuf couvercles de cruches faits d'argile deſſeichez, rangez, & parſemez de raiſins ſecs, de noiſettes, de morceaux de méchant poiſſon ſalé, & de ſel en quantité.	جمله اين است غنره و شبوخ هفت پارچه مخصوص نماز ميپوشند شيخان و غنره عصاي زيتون در دست دارند و قبله ايشان برج جدي باشد جاي از قصب ميسازند انجا نه ته سه پوش جره ميارند و بالاي انها نمک چند و مويز نمک و ماهي شور ميارند باز التي مثل شکار ميارند و بان سلسله اويخته و مهره باشکل اتراب و مار و از زنجبرک و التبرا سکينة السدوله خلخالها الخ نان بخلوط باروغن کنجد بعروس و عروسه تناول ميفرمايند *
Finalmente molte altre vane oſſervazioni indegne di trovar luogo in queſta angoſta colonna.	*Tandem corporis inclinationes, ſeſſiones, capitis involutiones, manuum impoſitiones; vaſculorum fictilium fractiones, & inepta alia quamplurima, quibus vel columnam hanc piget onerari.*	Enfin des inclinations, contorſions, couvremens de tête, impoſitions des mains; l'on caſſe encore certains pots de terre à boire de l'eau; & autres folies, d'ont le détail ne merite pas d'occuper cette colomne.	ايضا كوزه ابخوري ميشكنند وغير چنرهاي بيمعني بعضي از مجوسيان و بعضي از جهودها اموخته *
Nube.	*Nubes.*	Nuë: nuée.	ابر * غيم * سحاب * عمام * ترم *
Nuca; coppa del collo.	*Poſtica pars colli.*	Nuque du col.	پس گردن * نقره گردن * عنق رقبه *
Nudità.	*Nuditas.*	Nudité.	برهنگي * عرياني * چيلاقي *
Nudo.	*Nudus.*	Nud.	برهنه * عريان * ناپوشيده * رت *
Nud: v: nodrire.			
Nulla in arimmetica.	*Ciffra.*	Zero en chiffre.	صفره * هيچ * سرحد عدد هندسه *
Nullità.	*Nullitas.*	Nullité.	بطلان * منسوخيه * نسخ شدن * منسوخ گرديدن * نيستي * بي وجودي * بيا عتباري *

Nume-

[redacted] وسلسله این ها غنزوره وشیوخ هفت پارچه مخصوص

[redacted] ها میپوشند شیوخ وغنزوره عصای زیتون در دست

[redacted] دارند وقبله ایشان برج جدی باشد جای از قصب

[redacted] سانند بخانه تو سر پوش حجره می آرند و بالای انها

[redacted] ق چند موزنگ وماهی شور می ارند باز التی

[redacted] کارد می ارند وبان سلسله آویخته ومهره باشکل

[redacted] قراب وبا روان زنجیرک والتیر اسکینه الدوله

[redacted] نند باز لقمه نانی مخلوط باروغن کنجد

[redacted] بروس وعروسه تناول میفرمایند

[redacted] کوزه آبخوری می شکنند وغیر چیزهای

[redacted] یعنی بعضی از مجوسیان وبعضی از جهودهای

[redacted] موخته

ابر غیم سحاب

برهنگی عریانی

برهنه عریان ناپوشیده

بطلان منسوخیه نسخ شدن منسوخ گردیدن

دایه حربیه موضعه شیرزده

مغزی پرونده خوش طعام

یا خانه زاد

اعتراض گستاخی

ممنون کردن ملزوم نمودن

بکفالت خود قبول نمودن

منت منت داری

محیکاه التزام

ممنون مشغول الذمه

ملتزم متعرض

قاز بط وز

numbered شمردنی شمردن پذیر متعدد قابل عدد قابل شمار

حساب پذیر

to count شمردن حساب کردن معدود کردن

to take an account حساب گرفتن

معدود نموده شمرده محسوب گردیده

حساب شمار عدد

زن فرزند زن پسر

شنو کردن سباحت نمودن

شنوگر سباح سابح

غوطه خوردن زیر آب شنو کردن غوص کردن

تحت الماء سباحت نمودن

عربها بندر ریک و سایر بنادر بحر در غوطه زدن و

زیر آب شنو کردن بسیار ورزش میکنند

خبر پیغام

خبر سلامتی خبر خیر خوش خبر مژده

خبر رسیدن احوال گرفتن استخبار نمودن

نو تازه جدید

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Numerabile.	*Numerabilis.*	Nombrable.	شمردني * شمردن پذير * متعدد * قابل عدد * قابل شمار * حساب پذير *
Numerare.	*Numerare.*	Conter.	شمردن * حساب كردن * معدود كردن * شماردن * حساب كرفتن *
Numerato.	*Numeratus.*	Conté.	معدود نموده * شمرده * محسوب كرديده * معدود *
Numero.	*Numerus.*	Nombre.	حساب * شماره * عدد *
Nuocere: v: danno			
Nuora.	*Nurus.*	Belle-fille: femme du fils.	زن فرزند * زن پسر * كنّه *
Nuotare: natare.	*Natare.*	Nager.	شنو كردن * سباحة نمودن *
Nuotatore.	*Natator.*	Nageur.	شنو كر * سبّاح * سابح *
Nuotare ſott' acqua.	*Natare ſub aqua.*	Nager ſoubs l'eau	غوطه خوردن * زيرآب شنو كردن * غوص كردن * تحت الماء سباحة نمودن *
Gli Arabi peſcatori delle perle ſono ſtraordinarii in queſto eſſercizio.	*Arabes margaritarum piſcatores ſtupendam ſibi vim inferunt in ſubmergendi exercitio.*	Les Arabes peſcheurs des perles reſiſtent dans l'exercice de plongeon, avec une force étonnante.	عربها بندريك و ساير بنادر دريا هرمز در غوطه زدن و زيراب شنو كردن بسيار ورجش ميكنند *
Nuova.	*Nuntium.*	Nouvelle.	خبر * پيغام * تحديث * چرنكي * اوازه جديد *
Nuova bona.	*Proſperum nuntium*	Bonne nouvelle.	خبر سلامتي * خبر خير * خوش خبر * مژده *
Domandar nuove	*Nuntia ſciſcitari.*	Demander des nouvelles.	خبر پرسيدن * احوال كرفتن * استخبار نمودن *
Nuovo.	*Novus: recens.*	Noeuf: nouveau.	نو * تازه * جديد * حادث * طريف * طارف *
Nutrice.	*Nutrix.*	Nourrice.	دايه * مربيه * موضعه * شيرده * پرورانا *
Nutritivo.	*Nutritivus.*	Nourriſſant.	مغذّي * پرورنده * خوش طعام *
Nuvola: v: nube.			

O. Obe. Obl.

O, Oh! eſclamaz:	*O! exclamatio.*	O! exclamation.	يا * ايها * اي * آه * أوه *
O: overo	*Aut: vel.*	Où: où bien.	يا * خواه * او *
Obedire: v: ubedire.			
Objezzione.	*Objectio.*	Objection.	اعتراض * كستاخي *
Oblatione: v: dono.			
Obligare.	*Demereri: devincire.*	Obliger.	ممنون كردن * ملزوم نمودن *
Obligare: forzare.			
Obligarſi.	*Aſtringere ſe: obligare ſe.*	S'obliger.	بكفالة خود قبول نمودن * بعهدي خود كرفتن *
Obli: ubligazione per favore.	*Officium: beneficium.*	Obligation par faveur.	منّت * منند داري *
Obligazione: ſcritto.	*Authoramentum.*	Obligation par écrit.	مچلكاه * التزام *
Obligato per favore.	*Devinctus beneficio.*	Obligé: redevable.	ممنون * مشغول المنند *
Obligato: tenuto.	*Obligatus: aſtrictus.*	Obligé: tenù.	ملتزم * متفرّض * مواظب * مرابط *
Obliquo: v: ſtorto.			
Oca.	*Anſer.*	Oye.	قاز * بط * وزّ *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Oca ſalvatica.	*Otis.*	Outarde: oye ſauvage.	حباري * چرز * جرز *
Occaſione.	*Occaſio.*	Occaſion.	فرصت * محل * مجال * اتفاق * جا * دست *
Oceano.	*Oceanus.*	Ocean.	دریا پادوس * دریای محیط * بحر محیط * باهه *
Occidentale.	*Occidentalis.*	Occidental.	مغربي * مغربي * از ولایت مغرب *
Occhiale.	*Perſpicilium: conſpicillum.*	Lunette.	عینک * چشمه * زغنک * چشم فرنگي *
Occhiata.	*Ictus oculi: intuitus.*	Oeillade.	نظر * یک نگاه * یک طرفة العین *
Occhiale: longa viſta.	*Teleſcopium.*	Lunette de longue voeuë.	دوربین * آینه دوربین *
Occhio.	*Oculus.*	Oeil.	چشم * عین * دیده * بصر * بینش * زاب * دید *
Occhio di ſerpente; pietra.	*Oculus ſerpentis.*	Oeil de ſerpent.	مارچشم * یلان گوزي * عين الحية *
Gli occhi di ſerpente, le lingue, & altre parti d'animali impetriti di l'Iſſola di Malta, e maggiormente la terra della grotta di S. Paolo ſono antidoti più potenti che la pietre bezoar.	*Oculi, linguæ, cateraque partes petrificatæ ſerpentum Inſulæ Melitæ, ac potiſſimum terra ſpecus S. Pauli antidoti præſtantiores ſunt lapidibus Bezoardicis.*	Les yeux, les langues, & les autres parties des ſerpens petrifiez de l'Iſle de Malthe, mais principalement la terre de la grotte de S. Paul ſont des antidottes plus excellens que les bezoirs.	چشم و لسان و غیر اعضا ماران که در ملطه بامر تعالي حضرت پولس ثاني از اواریان خداوند مسیح سنگ گشتند و خصوصا طین کهف مار پولس زن همه جنس سمیات نفع بیشتر دارند از سنگ پاد زهر *
Occorrere.	*Accidere.*	Arriver.	واقع شدن * صدف نمودن * جاري شدن * روي نمودن *
Occurrenza.	*Caſus.*	Cas: cas-fortuit.	واقع * اتفاق * مصادفه * سبب *
Occulto.	*Occultus.*	Occulte: caché.	پوشیده * مخفي * پنهان * ناپیدا *
Occupare.	*Applicare: occupare.*	Occuper: employer.	شغل ـ کار ـ خدمت فرمودن * مشغول کردن * بشغل گذاشتن * گرفتار کردن *
Occupare un paeze.	*Occupare regionem.*	Occuper un pays.	ملک گرفتن * مستولي بلاد گردیدن * ضابط بلاد شدن *
Occuparſi.	*Verſari: navare operam.*	S'occuper.	مشغول شدن * اشتغال نمودن * مهتم شدن *
Occupazione.	*Occupatio.*	Occupation: employ.	اشتغال * شغل * کار * مهم * خدمت *
Occupato.	*Applicatus: occupatus.*	Occupé.	درکار * مشغول * گرفتار شغل *
Occupato: prezo.	*Occupatus.*	Occupé: ſaiſi.	گرفته شده * بتصرف درآورده * متصرف گردیده * مضبوط نموده * ضبط شده *
Odiare.	*Odi: odio proſequi.*	Haïr.	بغض داشتن * عداوة ورزیدن * بد دیدن * بچشم بغض نظر کردن * برمیدن *
Odiato.	*Odio habitus.*	Haï.	مبغوض شده * بغض یافته * بد چشم و داشته پذیرفته *
O Dio!	*Proh Deum!*	O Dieu!	یا الله * یا سبحانه * یا خدا * نعوذ با الله *
Odio.	*Odium.*	Haine.	بغض * بغسه * دغه * کینه * غرض ته دل *
Odioſo.	*Odibilis.*	Odieux.	باب بغض * مبغوض * ناپسند * غیر مقبول *
Odorare: mandar odore.	*Exhalare.*	Sentir bon.	بو دادن * رایحه دادن * فایح شدن *

جبر جباري

فرصت محل مجال

دريا اوقيانوس درياي محيط بحر محيط

غربي مغربي از ولايت مغرب

چشمک عينک چشمه زرغنک

دوربين آينه دوربين

چشم عين ديده بصر

مارچشم يلان کوزي

چشم ولسان وغير اعضا ماران که در ملطه بامر الله تعالي

وحضرت پولس ثاني از اوريان خداوند مسيح سنگ

گشتند وخصوصا طين کهف مار پولس زد همه

جنس سميات نفع بيشتر دارند از سنگ پادزهر

واقع شدن صدف نمودن جاري شدن روي نمودن

واقع اتفاق

پوشيده مخفي پنهان ناپيدا

شغل کار خدمت فرمودن مشغول کردن

بشغل گذاشتن گرفتار کردن

الکه گرفتن مستولی بلا گردیدن ضابط بلاد شدن

مشغول شدن اشتغال نمودن

اشتغال شغل کار مهم خدمت

درکار مشغول گرفتار شغل

گرفته شده تصرف در آورده متصرف گردیده

مضبوط نموده ضبط شده

بغض داشتن عداوت ورزیدن بد دیدن

بغض نظر کردن

مبغوض بغض یافته

یا الله یا خدا

بغض کینه

بو دادن

منصوب گماشته

گماشتگان منصوبان اهالی منصب منصبداران

عمال ضابطان

دستگاه دکان

درج بساط محرر

خواجه سرایان در ممالک ایران وهند وترکستان

اعتبار اکابر وامرا دارند وعجب است

مهم خدمت کار خدمت

متواضع

تاریک کردن

تاریکی ظلمت خیره

خیره چشم

مراد نیت مقصد قصد مطلب مطلوب

بوگرفتن بوي کشيدن رايحه گرفتن

بوئيدن

قوت شامه قوت بوئيدن

خوش بو خوش رايحه طيب رايحه

خوش رايحه عطير خوش بو

بوي رايحه

عذر کردن بيعزت کردن

بدگوئي کردن رسوا ساختن مذمت کردن

خبث گفتن

خدارا رنجاندن مخالفت خدا کردن خداي

تعالي را آزار دادن

فضيحت بي عزتي

ضرر رسان زياني مضر نقصان رسان

تکليف کردن اجازت دادن رخصت دادن

بنظر آوردن بتقديم رساندن

بدست آوردن

هديه نذر تقديم پيش فرست

بي عزت شدن خفت کشيده

منصب دار اهل منصب جادار صاحب منصب

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Odorare: ſentire odore.	Oler.	Flairer.	بو گرفتن * بوی کشیدن * رایحه بر گرفتن * بو یدن *
Odorato; ſenſo.	Odoratus; ſenſus.	Odorat.	قوة شامّه * قوّة بو ییدن شم *
Odorato; odorifero.	Odoriſer.	Odoriferant: de bonne odeur.	خوش بو * خوش رایحه * مفیوح * طیّب ریحه * عطر بو * خوش رایحه * عطیر * خوش بو * مشام * اساینده *
Odore.	Odor.	Odeur.	بوی * رایحه * دخنه *
Offendere: ingiuriare.	Offendere.	Offenſer; faire affront.	غدر کردن * حیف نمودن * بیعزّت کردن * آزاردن *
Offendere la fama	Lædere famam.	Bleſſer la reputation.	بد شهرتی کردن * رسوا ساختن * منمّت کردن * خبث گفتن *
Offendere Iddio.	Offendere Deum.	Offenſer Dieu.	خدارا رنجاندن * مخالفه خدا کردن * خدای تعالی را آزاردن *
	Offenſa,	Offenſe: affront.	فضیحت * بی عزّت *
Off	Offenſivus.	Offenſif.	ضرر رسان * زیانی * مضر * نقصان رسان *
Offerire: permettere.	Exhibere: permittere.	Offrir: permettre.	تکلیف کردن * اجازت دادن * رخصت دادن *
Offerire; preſentare.	Offerre.	Offrir: preſenter.	بنظر آوردن * بتقدیم رسانیدن * بحضور آوردن * بدست بردن *
Offerta: v: promeſſa			
Offerta a l'altare.	Oblatio: donarium.	Offrande a l'autel.	هدیة * نذر * تقدیم * پیش فرست *
Offeſo.	Offenſus: læſus.	Offenſé.	بی عزت شده * خفت کشیده *
Officiale.	Miniſter: officio pollens.	Officier.	منصب دار * اهل منصب * جا دار * صاحب منصب * منصوب * گماشته *
Officiali.	Magiſtratus.	Officiers.	گماشتگان * منصبداران * اهالی منصب * منصبداران * عمال * ضابطان *
Officina.	Officina.	Officine: boutique	دستگاه * دکان *
Officina di notario.	Officina notarii.	Boutique de notaire.	درج * بساط محرر *
Gli officiali eunuchi di tutte le corti del levante ſono de' principali Signori del Regno.	Miniſtri eunuchi in omnibus orientalium Regnorum curiis inter primores habentur.	Les officiers eunuques de toutes les cours du levant ſont les plus grands Seigneurs du Royaume.	خواجه سرایان در ممالک ایران و هند و ترکستان اعتبار اکابر و امرا دارند و عجب است *
Officio: ſervizzio.	Officium: munus.	Office: devoir.	مهم * خدمت * کارخرمت * رجوی *
Officioſo	Officioſus.	Officieux.	متواضع * لطیف * سبک رو *
Offuſcare.	Offuſcare: offundere.	Offuſquer.	تاریک کردن * مظلم گردانیدن * خیره کردن *
Offuſcatione.	Caligo.	Offuſcation.	تاریکی * ظلمت * خیره * خرجیدنی *
Offuſcato.	Caliginoſus.	Offuſqué.	خیره چشم * خرجیده *
Oggetto: fine.	Objectum: finis.	Object: fin.	مراد * نیّت * مقصد * قصد * مطلب * مطلوب *

Italice.	Latine.	Gallice.	Perſice.
Oggetto di ſcienza.	*Objectum ſcientiæ.*	Object de la ſcience.	… * ملاحظهٔ علم * منظور علم *
Oggi.	*Hodie.*	Aujourd'huy.	… * اليوم * درين روز *
Oglio.	*Oleum.*	Huile.	… * دهن *
Oglio dell'acqua roſa: (atr عطر) è il cremore raccolto con una paglia ſopra la ſuperficie di l'acqua roſa recente, e ripoſata una notte: ſi fà in Sçiraz, & è prezioſo per l'odore più ſoave di l'ambra.	*Oleum, quod vocatur aqua roſacea (atr عطر) eſt cremor ſtramine collectus ſupra ſuperficiem aquæ roſaceæ recentis in paropſide repoſitæ per integram noctem: Sirazii præſertim fit: & ambram ipſam ſuaveolentiâ ſuperat.*	L'huile d'eau roſe (atr عطر) que l'on fait à Sçiraz, eſt une crême ſubtilement ramaſſée avec une paille ſur un baſſin d'eau roſe nouvellement diſtillée, que l'on fait repoſer une nuit: ſon odeur eſt preferée à celle de l'ambre.	عطر گل سرخ كه در شيراز ميسازند يكي پره باشد كه بر … گلاب تازه … تشت يكي شب گذشته بسر … ميدارند و خوش بوي ان البته چنين است كه از … عنبر بهتر باشد *
Oglio d'oliva.	*Oleum olivarum.*	Huile d'olive.	…ون * زيت * دهن زيت *
Oglio di lino.	*Oleum lini.*	Huile de lin.	… * دهن بزر كتان *
Oglio di ſeſamo.	*Oleum ſeſaminum.*	Huile de jugioline.	روغ… روغن كنجد * دهن سمسم * شير بخت *
Oglio di cartamo.	*Oleum cnici.*	Huile de ſaffran bâtard.	… * روغن بزر قرطم * دهن بزر عصفر *
Oglio roſato.	*Oleum roſatum.*	Huile roſat.	…ن گل * دهن ورد *
Oglioſo.	*Oleaginoſus.*	Huileux.	روغني * روغن دار * مدهن *
Ogni.	*Omnis.*	Tout.	هر * همّه * كلّ *
Oibò.	*Apage: abſit.*	A Dieu ne plaiſe.	استغفر الله * حاشا * خدا نكند * حاش ـ حاشه *
Oleandro.	*Nerium: roſago.*	Laurier fleur: roſagine.	دفلي * خر زهره *
Olivo.	*Olea: ἐλαῖα.*	Olivier.	زيتون * درخت زيتون * شجرهٔ زيتون *
Si vedono Olivi nella Meſopotamia di moſtroſa grandezza; atteſoche piantandoli piccoli, ſi tordono, e confondono molti inſieme, de quali con il tempo ſi forma un'iſteſſo tronco.	*Oleæ in Meſopotamia monſtroſæ ſunt craſſitudinis, eò quod dum recenter conſeruntur, plures ſimul torſæ, & confuſæ eidem indantur ſcrobi: ex quo annorum ſerie unicus conficitur truncus.*	Les oliviers dans la Meſopotamie ſont d'une groſſeur prodigieuſe: celà vient de ce qu'en les plantant l'on en tord plusieurs enſemble, qui avec le temps ne font qu'une tige.	درختهاي زيتون كه در ولايت ديار بكر ميرويند بغايت بزرگ اند وسبب ان فضيلت اين است كه چون كوچك انهارا ميكارند چار پنجتا بهم بافته بيك جا مينشانند و اخر رفته رفته يك درخت ميشوند *
Oliva.	*Oliva; fructus: ἐλάα.*	Olive.	زيتون * ميوهٔ زيتون * ثمر زيتون *
Olivo ſalvatico.	*Oleaſter: ἀκλαία.*	Olivier ſauvage.	درخت زيتون برّي * رادیناقي *
Olmo.	*Ulmus: πτελέα.*	Orme: ormeau.	نارون * ناغ * وسق * دردار * ديدار * ارنابعان * ليه دار *
Oltra di queſto.	*Præterea.*	Outre celà.	غير آن * سواي ان *
Oltra l'acqua.	*Ultra aquam.*	Au de là de l'eau.	آن طرف آب * آنسر رود خانه * وراء شط *

موضوع علم

امروز   الیوم   دورین روغن

روغن

عطر گل سرخ که در شیراز می سازند یک بر ده باشد که

روی گلاب تازه توی تشت یک شب گذشته بر

میدارند و خوش بوی آن البته چنین است که از

عنبر عزیزتر باشد

روغن زیتون

روغن بزرک

روغن شیره   روغن کنجد

روغن گل

روغنی   روغن دار

ر همه   گل

استغفر الله   حاشا   خدا نکند   حاش   حاشه

دفلي خرزهره

زيتون درخت زيتون شجره زيتون

درختهاي زيتون كه در ولايت ديار بكر ميرويند بغايت

بزركاند وسبب فضليت انست كه چون

كوچكانهارا ميكارند چار پنج تا بهم بافته بيك جا

مي نشانند واخر رفته رفته يك درخت ميشوند

زيتون ـ ميوه زيتون ثمر زيتون

خیزآب موج روجه موجه تلاطم

موجهای دریا امواج بحر تموج دریا

خیزآب

روجه موج نمودن

قادر مطلق توانا بر همه چیز جهانبان

توانائی مطلق قدرت مطلق قوت کلی

پر سایه سایه‌دار

کارگر اهل کسب

خواص خون دواشناس

حاسن فکر ظن بلیغ گمان نیک

ظن فاسد گمان بد

رای ظن فکر اندیشه گمان

تریا افیون

کیف معجون افیونی

بغیر سوای نزاید

ستم کردن تعدی نمودن تجاوز کردن

متعدی کردیده متجاوز شده ستم دیده

رنجانیده

ستمکار ظالم جفا ده جابر

ستم رنج جفا ظلم

رنک لاجورد

رجوع

ناف

سایه ظل

ظل الله چنین ملقب باشند پادشاهان عالی شان

ممالک ایران وغیر اهل قران

سایه کاه جای سایه نشین

سایه بان

کذاشتن واکذاشتن ترک نمودن

تعطیل معطل داشتن ترک

وقیه شش مثقال سته مثاقیل

چنکال قلاب

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Oltra; prepoſ.	*Ultra; prap.*	Outre.	بغير * سواي * زايد *
Oltraggiare.	*Contumeliis afficere.*	Outrager.	ستم كردن * تعدّي نمودن * تجاوز كردن *
Oltraggiato.	*Offenſus.*	Outragé.	متعدّي كرديده * متجاوز شده * ستم ديده * رنجانيده *
Oltraggiatore.	*Conviciator.*	Outrageux.	ستمكار * ظالم * جفاده * جابر * معدّي *
Oltraggio.	*Injuria.*	Outrage.	ستم * رنج * جفا * ظلم * بيعزت *
Oltra-marino; colore.	*Color ultra-marinum.*	Azur d'outre-mer.	رنك لاجورد * خشين *
Omaggio.	*Homagium.*	Homage.	رجوع * انابت * بيعت *
Ombilico.	*Umbilicus.*	Nombril.	ناف * نافه * صرّه * دواخ *
Ombra.	*Umbra.*	Ombre.	سايه * ظلّ * فيء *
Ombra d'Iddio: titolo de' Rè del levante.	*Umbra Dei: titulus Regum Orientis.*	Ombre de Dieu: titre des Roys du levant.	ظل الله * چنين ملقب باشند پادشاهان عليشان ممالك ايران وغير اهل قران *
Ombraculo.	*Umbraculum.*	Ombrage.	سايه گاه * جاي سايه * نشيمن خوش سايه * تشيـــــن *
Ombrella.	*Umbella.*	Pare-ſol.	سايه بان *
Ombroſo: v: opaco.			
Ommettere.	*Omittere.*	Omettre.	گذاشتن * واگذاشتن * ترك نمودن *
Ommiſſione.	*Omiſſio.*	Omiſſion.	تعطيل * معطل داشتن * ترك *
Oncia; peſo.	*Uncia.*	Once.	وقيه * شش مثقال * ستة مثاقيل *
Oncino.	*Uncinus.*	Crochet.	چنگال * قلاب
Onda.	*Unda.*	Onde.	غيزاب * موج * ووجه * موجه * طلغه * تلاتم *
Onde del mare.	*Fluctus maris.*	Vagues de la mer.	موجهاي دريا * امواج بحر * تلاطم * معاج دريا * خيزاب *
Onde: v: dove.			
Ondeggiare.	*Fluctuare.*	Ondoyer.	روج وموج نمودن * تلاطم زدن *
Onnipotente.	*Omnipotens.*	Tout-puiſſant.	قادر مطلق * ضابط الكلّ * توانا بر همه چيز * جهان بان *
Onnipotenza.	*Omnipotentia.*	Toute-puiſſance.	توانايي مطلق * قدرت مطلق * قدرة كلّي *
Opaco.	*Opacus.*	Opaque.	پر سايه * تاريك * ظليل * سايه دار *
Operare: fare.			
Operario.	*Operarius.*	Ouvrier.	كاركر * اهل كسب * اجير * عمله * فعله *
Operativo: v: attivo			
Operatore.	*Empiricus: circulator.*	Operateur.	خواص خوان * دوا شناس *
Opinione buona.	*Opinio bona.*	Bonne opinion.	حسن فكر * ظن بليغ * كمان نيك *
Opinione.	*Opinio mala.*	Mauvaiſe opinion.	ظن فاسد * كمان بد *
Opinione.	*Opinio.*	Opinion.	راي * ظن * فكر * انديشه * گمان * وهم * واخ *
Opio.	*Opium.*	Opium.	ترياق * افيون * درياق * دوالارباق *
Opiata.	*Opiatum.*	Opiate.	كيف * معجعان افيوني *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Perſona degna di fede dà me ben connoſciuta, havendo pigliata certa pillola, dell' opiata di Perſia chiamata (Haciem Beghi) èra forzata di ridere, & ſtraparlare per molte hore; vedeva etiandio ſcorrere piccoli ſpettri e neri, & altri effetti ſtravaganti, ſenza conſequenza d'altro danno.	*Novi perſonam fide dignam, quæ hauſtâ pilulâ opiati Perſici (Haſcem Beghi) appellati, ſpeciebus ſatiricis adigebatur ad riſum continuum, & ad jocoſam loquelam: tùm nigra ſpectabat tripudiantia quædam voluti phantaſmata; alioſque ſenſit incredibiles eſſectus; nullo prætereà ſecuto damno.*	Je connois une perſonne digne de foy, qui ayant pris une pilule de l'opiate de Perſe appellée (Hachem Beghi) fut forcée durant pluſieurs heures de rire, & de dire malgré qu'elle en euſt pluſieurs ſotiſes: elle voyoit paſſer des petits phantomes, où lutins fort groteſques; & ſentit pluſieurs autres effects extraordinaires ſans aucune mauvaiſe ſuitte.	زبدّ حاشم بیکی خوردهٔ بدل مفرّح قلب کـــه از حصی طلبیدهٔ بودم بعضی تاثیرات ان پذیرفته بی اختیار خود میخندیدم و حرف بیهوده میگفتم وخیالات اندیشهای سیاه کویا رخشندهٔ مکرر پذیرفتم بغیر باقی ضرر دیگر اما لاشک که خاطر دیوانکی باشند وآورا خوردن کنادهٔ طبیم *
Oppilatione.	*Oppilatio: obduratio.*	Oppilation.	سدّ * قبض *
Oppilativo.	*Oppilativus.*	Oppilatif.	سدّن * سدّهٔ آور *
Oppilato.	*Oppilatus: obduratus.*	Oppilé.	مسدود * سدّهٔ دار *
Opporre.	*Opponere.*	Oppoſer.	مناقضت کردن * منع کردن * تعرض نمودن * اعتراض کردن * معارضه ورزیدن * مخالفه نمودن * ضد کردن *
Oppoſitione.	*Oppoſitio.*	Oppoſition.	تعرّض * معارضه * مناقضت * اعتراض * مخالفت * منع * ضد * مقاومه * مضدّه *
Oppoſitione de' pianeti.	*Planetarum oppoſitio.*	Oppoſition des planetes.	استقبال کواکب * مقابل شدن کواکب بایکدکر *
Opportunità.	*Opportunitas.*	Commodité.	مجال * فرصت * وقت * محلّ شایسته *
Oppoſto.	*Oppoſitus.*	Oppoſé.	مخالف شده * مناقض کردیده * معکوس * برعکس * ضد * مضدّد * متقاوم * متعارض * متنافی *
Oppreſſione.	*Oppreſſio.*	Oppreſſion.	ستم * ظلم * غصب * جبر *
Oppreſſo.	*Oppreſſus.*	Oppreſſé.	مظلوم * مغصوب * مقهور * مستمند * ستم دیده *
Opprimere.	*Opprimere.*	Opprimer.	غصب کردن * ستم ورزیدن * ظلم نمودن * ستمکری کردن *
Opreſſore.	*Oppreſſor.*	Oppreſſeur.	ستمکار * ظالم * غاصب *
Opprobrio.	*Opprobrium.*	Opprobre.	عار * بد نامی * عیب * رسواهی * پیغار *
Oppugnare.	*Oppugnare.*	Combattre.	مجاهده کردن * جهاد نمردن * زدّ کردن *
Opulento: v: ricco			
Optica.	*Optica.*	Optique.	علم تناظر * علم مراءیة * فنّ دورنما *
Oracolo Divino.	*Oraculum Divinum.*	Oracle Divin.	خطاب الهی * خطاب رحمانی * کلام ربّانی * خطاب خدای * سخن حق تبارک وتعالی * خطاب ایزد *

روزی حب حاشیش بیکی خورده بدل مفرح قلب که از

شخصی طلبیده بودم بعضی تاثیرات ان بزیرفته بی

اختیار خود می خندیدم و حرف بیهوده میگفتم و خیالات

ادمهای سیاه کویا خنده مکرر پذیرفتم بغیر باقی

ضرر دیگر اما لانشک که خاطر دیوانگی باشد و او را

خوردن گناه عظیمست

سده قبض

مسدد سده آور

مناقضت کردن منع کردن تعرض نمودن

اعتراض کردن معارضه ورزیدن مخالفت نمودن

ضد کردن

تعرض معارضه مناقضت اعتراض

منع ضد مقاومه

استقبال کواکب مقابل شدن کواکب با یکدیگر

مجال فرصت وقت محل

مخالف شده مناقض گردیده معکوس برعکس

ضد متعارض متنافی

ستم ظلم غضب جبر

مظلوم مغضوب ستمند ستم دیده

غضب کردن ستم ورزیدن ظلم نمودن

ستمگری کردن

ستمکار ظالم غاصب

عار بدنام عیب رسوائی

مجاهده کردن جهاد نمودن

خطاب الهی خطاب رحمانی کلام ربانی

خدای سخن حق تبارک و تعالی

سجود

صلاة ربانى صلاة ربانيه نماز بموجب تعليم حضرت
ایسوع باتباع خود فرموده
روزی باتفاق حضرت ایلچی فرنسه حسمی نونظل
بخلوتگاه سرای خنکار رفته لوح اوکنبه انجا دیدم
وبران صلوه الربانیه اهل مسیحیه نوشته بدست
خود سلطان وبلسان عربی

تكلم تکلم نیاز وتنغم خطاب باصواب خطبه
خطیب مخاطب متکلم صاحب کلام

سخن تنها خطاب اصنام کلام شیطانی از
افواه اصنام

نماز دعا صلات

نقل میکنند که حدیث محمد درباب نماز این بود
الصلوت عماد الدین فمن ترکها فقد هدم
الدین

وایضا مفتاح الجنة الصلوت

اهل تفسیر گویند که حکم باطنی نماز شش باشد
یعنی حضرت القلب والتفهم والتعظیم والهیبه والرجا
والحیا

لیکن معلوم است که اکثر خلایق بیشتر مقید
باشند جهت دقایق ظاهری نحو رکوع و

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Oraculo de' falſi Dei.	*Oracula Idolorum.*	Oracle des Idoles.	سخن بتها * خطاب اصنام * كلام شيطاني از اندرون اصنام *
Oratione.	*Oratio; ad Deum.*	Oraiſon: priere.	نماز * دعا * صلاة * ابتهال *
Dicono che Mahomete habbia proferito queſte ſentenze; che l'orazione è la colonna della *Religione*, *ſenza* laquale non pol ſoſſiſtere.	*Inter dictâ Mohammedis hæc referuntur; oratio Religionis columna eſt, quâ ſublatâ ruit Religio.*	L'on attribuë à Mahomet ces ſentences; que l'oraiſon eſt la colomne de la Religion, ſans laquelle elle ne ſçauroit ſubſiſter.	نقل ميكنند كه حديث محمد در باب نماز اين دست الصلوة عماد الدين فمن تركها فقد هدم الدين *
E che l'orazione è la chiave del Paradiſo.	*Item: clavis Paradiſi oratio.*	Et que l'oraiſon eſt la clef du Paradis.	وايضا مفتاح الجنة الصلوة *
Dicono gli Alcoraniſti, che le condizioni della buona orazione ſiano ſei; cioè; l'attenzione, l'intelligenza, l'adorazione, la riverenza. la ſperanza, & il pudore.	*Monent Alcoraniſtæ in oratione præcipuè ſpectari partes internas, rimirum; attentionem Intellectum* μεγαλυσμὸν, *Reverentiam, ſpem, pudorem.*	Les interpretes de l'Alcoran enſeignent qu'il y a ſix conditions interieures pour l'oraiſon; aſçavoir; l'attention, l'intelligence, l'adoration, le reſpect, l'eſperance, & la pudeur.	اهل تفسير كويند كه حكم باطني نمار شش باشد يعني حضرت القلب و التفهم و الطعظيم والهيبة و الرجا والحيا *
Mà quaſi tutti unicamente s'applicano alle cerimonie eſterne, come ſono, ad inchinare il corpo, & à proſtrarſi con la fronte in terra.	*Exteriori tamen forma, & corporis geſtibus, quales ſunt inflexio corporis, & frontis terræ admotio, aliiſque circumſtantiarum minutiis unicè ſunt ſolliciti.*	Toutefois univerſellement parlant il s'appliquent uniquement à l'obſervance des ceremonies exterieures, comme ſont les Inclinations, & proſternemens.	ليكن معلوم نيست كه اكثر خلايق بشتر مقيد باشند جهت دقايق ظاهري نحو ركعه و سجده *
Oratione dominicale.	*Oratio Dominicalis.*	Oraiſon Dominicale.	صلاة رباني * صلاة الربانية * نماز بموجب تعليم حضرت ايسوع باتباع خود فرموده *
Viſitando il ſerraglio in compagnia di S. E. il Sig. Amb. Marcheze di Nointel, ci fù moſtrato un quadretto con la ſcritura de'l G. S. Mahomete 4. & io m'accorſi che era l'Orazione Dominicale al longo, in lingua Araba.	*Luſtrando conclave Mohammedis 4. Turcarum Imp: cum Eccell: Domino Marchione de Nointel incognito, invenimus ibidem chartam appenſam, inqua exhibebatur Oratio noſtra Dominica propria Imperatoris manu Arabicè, & concinnè conſcripta.*	Etant dans un cabinet du ſerrail du G. S. Mahomet 4. en compagnie de S. E. Monſ. le Marquis de Nointel l'on nous fit voir un petit quadre, ſur lequel l'on montroit l'écriture de la main de S. H. & je trouvai que c'étoit le *Pater noſter* en Arabe.	روزي باتفاق حضرت ايلچي فرنسه مسمي نونطل بخلوت كاه سراي خنكار رفته لوح اويخته انجا ديدم و دران صلوة الربانيه اهل مسيحيه نوشته بدست خود سلطان و بلسان عربي *
Orazione: ringa.	*Oratio: diſcurſus*	Oraiſon: harangue	تكلم * تكلم نياز و تنعم * خطاب با صواب * خطبه *
Oratore.	*Orator.*	Orateur.	خطيب * مخاطب * متكلم * صاحب كلام *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Oratorio.	*Oratorium.*	Oratoire.	نمازخانه * معبدي كوچك * عبادتخانهٔ كوچك * نمازگاه * خلوه * پادام * صومعه * مصلّي * مخاطه * شبستان *
Orbo.	*Cæcus.*	Aveugle.	كور * نابينا * اعما * عاجز چشم * كفيف * بي بصر *
Orbo d'un' occhio	*Monoculus.*	Borgne.	كريم العين * يك چشم كور * اعور * يك چشم * خشت *
Ordinanza de' ſoldati.	*Militum ordo.*	Rangement des ſoldats.	صف * الاي * قطار لشكر * صف سپاهيان *
Ordinare: diſporre.	*Ordinare: diſponere.*	Ranger: ordonner	چيدن * ترتيب ساختن * مرتّب نمودن * نظم كردن * منتظم نمودن * در رشتن *
Ordinare li ſoldati.	*Ordinare milites.*	Ranger les ſoldats	صف فرمودن * لشكر را صف صف كردن * سپاه را قطار قطار نمودن *
Ordinario.	*Ordinarius.*	Ordinaire.	متعارف * معتاد * جاري * عادتي * قانوني * مكرر *
All'ordinario.	*Modo ordinario.*	A l'ordinaire.	بدستور متعارف * بقانون سابق * برانچه متعارف * بقاعده وقانون * بروشن * همچوكه قاعده است * برنسق روزگاري *
Ordinatamente.	*Ordinatè.*	Avec ordre.	بترتيب * با نتضام * علي السّياق * بصنف *
Ordinatione.	*Ordinatio: mandatum.*	Ordination: commandement.	تفريض * فرض * وجه * حكم *
Ordinato: diſpoſto	*Ordinatus: diſpoſitus.*	Rangé: ordonné.	چيده * منتظم نموده * مرتب كردانيده * ترتيب يافته *
Ordinato: determinato.	*Mandatus.*	Ordonné: determiné.	امر كرده شده * مامور كردنيده * مافرموده * مامور فرمان نموده * محكوم * بحكم پذيرفته *
Ordinato: commeſſo.	*Ordinatus: commiſſus.*	Ordonné: commis	سفارش شده * دعهده كذاشته * بكردن نهاده *
Ordine: commiſſione.	*Ordo: commiſſio.*	Ordre: commiſſion.	سپارش * مهم * كار * سفارش * رجوعي *
Ordine.	*Ordo.*	Ordre.	سلك * رتبت * وجه * صف * ترتيب * ره *
Ordine de' Carmelitani.	*Ordo Carmelitarum.*	Ordre des Carmes	طايفه پادريان كرمليطا * جماعت راهبان مريدان حضرت الياس نبي * پادريان كوه كرمل *
Ordini de gl' Angioli.	*Ordines Angelorum.*	Ordres des Anges.	مراتب فرشتكان * مراتب ملايكه *
Ordire la tela.	*Ordiri telam.*	Ourdir.	تاني كردن * تار و پود راست كردن * مسدّي نمودن *
Oregano: erba.	*Origanum.*	Origan.	مرزنجوي * اوشه * جلبهنگ * سعتر كرده ورق *
Orginale: eſſemplare.	*Exemplar.*	Original.	اصل * نسخه اصل * صفاره *
Originare: procedere.	*Originem trahere.*	Proceder.	حاصل شدن * در آمدن * صادر شدن * صدور نمودن * منتهيه كرديدن * منبثق شدن *
Origine.	*Origo.*	Origine.	اصل * مبدا * فطرت * مصدر *
Origine d'una fontana.	*Scaturigo: latex.*	Source d'une fontaine.	منبع چشمه * اصل چشمه * عين *
Orina.	*Vrina: lotium.*	Urine.	شاش * بول * آب * ... * تفسيره * چاميز *

Orinale

حجره نماز معبدي كوچک عبادتخانه

نمازگاه خلوت صومعه

شبستان

ور نابينا اعما عاجزچشم بي بصر

ريم العين يک چشم كور

صف آلائي قطار لشكر صف سپاهيان

يدن ترتيب ساختن مرتب نمودن

منتظم نمودن

صف فرمودن لشكر را صف صف كردن سپاه را قطار

قطار نمودن

متعارف

بدستور متعارف بقانون سابق

بقاعده وقانون

برنسق روزگاري

بترتيب بانتظام

تفريض فرض

چيده منتظم نموده مرتب گردانيده

امر كرده شده

فرمان نموده

طایفه پادریان کرملیط جماعت راهبانان

حضرت الیاس نبی

مراتب فرشتگان مراتب ملایکه

سدی کردن تار و پود راست کردن

اصل نسخه اصل

حاصل شدن درآمدن صادر شدن

اصل مبدأ مصدر

منبع چشمه اصل چشمه

شاش بول

طلاي پاک   طلاي صاف

کلابتون طلاي • سرمه طلائي

قصب طلاي

طالع   برج طالع

زرنيخ   اصفر

قاروره شیشه بول

شاشیدن شاش کردن بول کردن

پیش آب رفتن آب پراندن آب تاختن

جامیز کردن جامیدن

افق دایره افق خط افقی

حاشیه کناره دامن

هرمز شهر هرمز جزیره هرمز

زینت آرایش آراستکی زیور

اراستن آیین بستن . زینت کردن آراسته بودن

اراسته زینت کرده شده رنکین کردانیده

مزین

طلا ذهب

کویند که سببی چرا هیچ کس اهل محمدیه خواه

مسکین خواه سلطان انکشتر طلایی نپوشند یکانه

ان باشد یعنی رفع کمان و شک بت پرستی

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Orinale.	*Matula.*	Pot de chambre.	قاروره * شيشه بول *
Orinare.	*Mingere.*	Uriner.	شاشيدن * شاش كردن * بول كردن * پيش آب رفتن * آب پرانيدن * آب تاختن * چاميدن — چاميز كردن * چاميدن *
Orizonte.	*Horizon.*	Horiſon.	افق * دايره افق * خط افقي *
Orlo.	*Margo : fimbria.*	Orle: marge: bord.	حاشيه * كناره * دامن * پيرامن *
Ormus.	*Hormuſium.*	Hormuz.	هرمز * شهر هرمز * جزيره هرمز *
Ornamento.	*Ornamentum.*	Ornement.	زينت * آرايش * آراستگي * زيور * آيين * بها * تزيين * تحليه * پيراز * تعشيق * باخ باخ *
Ornare.	*Ornare.*	Orner.	آراستن * آيين بستن * زينت كردن * آراسته نمودن * توشيع نمودن * تزيين ساختن * تحليه نمودن *
Ornato.	*Ornatus.*	Orné.	آراسته * زينت كرده شده * رنگين گردانيده * موشح * مزيّن * محلّي *
Oro.	*Aurum.*	Or.	طلا * ذهب * زرالجيدن * جعفري * خاني *
L'iſteſſo Rè frà Mahometani non porta mai anelli d'oro, per vitare il ſoſpetto d'Idolatria : le donne però gli adoprano.	*Reges ipſi Mohommedani nunquam utuntur annulis aureis; tollendi ergo prorſus Idololatriæ ſuſpicionem.*	Le Roys même dans la loy de Mahomed ne ſe ſervent jamais d'anneaux d'or; pour oſter le ſoupçon de l'Idolatrie.	كويند كه سببي چرا هيچكس اهل محمديه خداو مسكين خود او سلطان انكشتر طلا نميپوشد بيكانه ان باشد يعني رفع كمان و شك بتپرستي *
Oro fino.	*Aurum obrizum; purum.*	Or fin.	طلاي پاك * طلا صاف * ذهب الابريز * طلا خالص *
Oro filato.	*Aurum textile.*	Or filé: fil d'or.	كلابتون طلا * سرمه طلايي * كلابتون ذهبي * قصب طلا * سيم طلا *
Orobanche.	*Orobanche.*	Queüe de renard ; herbe.	جعفيل * ايرونيباخس * خانق كرسنه * اسد العدس * لوك * باقله كردي *
Oroſcopo.	*Horoſcopus.*	Horoſcope.	طالع * برج طالع * كتخداي *
Orpello.	*Aurichalcum.*	Oripeau.	چغچغه * زرورق *
Orpimento.	*Auripigmentum.*	Orpiment.	زرنيخ * اصفر *
Orſo.	*Vrſus.*	Ours.	خرس * دبّ *
Orſù.	*Eja : euge.*	Or-ſus : ça.	ده * هي ده * نام خدا * بسم الله *
Ortica.	*Urtica.*	Ortie.	انجره * اسرغن * انالبقي * كزنه *
Ortografia.	*Orthographia.*	Ortographe.	امــــلا *
Orzo.	*Hordeum.*	Orge.	جو * شعير *
Orzo in herba.	*Hordeum viride.*	Orge en herbe.	قصيل * جو ترش * علف جو *
Orzata.	*Polenta ex hordeo.*	Potage d'orge mondé.	آش جو * جو مقشر پخته * طبخ الشعير مقشر *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Acqua d'orzo.	*Zythum : aqua hordei.*	Eau d'orge.	بوزه جو * ماء الشعير * آب جو *
Oſcurità.	*Obſcuritas.*	Obſcurité.	تاریکی * ظلمت * ظلام * عدم نور * عدم روشنایی *
Oſcuro.	*Obſcurus.*	Obſcur.	تاریک * ناروشن * مظلم * بی نور * ذو الظلام *
Oſſequio.	*Obſequium.*	Service.	طاعت * متابعت *
Oſſervanza regolare.	*Obſervantia regularis.*	Obſervance reguliere.	سلوک * تصوّف *
Oſſervanza della lege.	*Obſervantia legis.*	Obſervance de la loy.	تعصّب * غیرت مذهب * نگهداری دین و مذهب *
Oſſervare: guardare.	*Obſervare : cuſtodire.*	Obſerver : garder.	نگاه داشتن * محافظت نمودن *
Oſſervare : veder bene.	*Obſervare; cavere.*	Obſerver : prendre garde.	واقف شدن * سر حساب بودن * باخبر بودن * ملاحظه کردن * احتیاط نمودن * مترصّد شدن *
Oſſervatione: cautela.	*Obſervatio: cautela*	Precaution.	احتیاط * رصد * سر حساب * با خبر شدنی *
Oſſi de' frutti.	*Nuclei fructuum.*	Noyaux des fruits	استه میوه * استخوان میوه‌ها * عبسه * نوی *
Oſſo.	*Os.*	Os.	استخوان * عظم *
Oſtacolo.	*Obſtaculum.*	Obſtacle.	منع * مخالفة *
Oſtaggio.	*Obſes.*	Otage.	امانت * وجه امانتی *
Oſtare : impedire.			
Oſtentatione.	*Oſtentatio.*	Oſtentation.	شاه اندازی * لاف *
Oſtetrice : comadre.	*Obſtetrix.*	Sage-femme.	ماماچه * زمنج * زم * زم *
Oſtinarſi.	*Obfirmare animum.*	S'obſtiner.	عناد ورزیدن * معاند شدن * تمرّد نمودن * متمرّد شدن * متعصّب شدن * ارتکاب و معاصی نمودن *
Oſtinatamente.	*Pertinaciter.*	Obſtinément.	از روی عناد * بتمرّد * معاصیاً * بارتکاب * بتعصّب *
Oſtinatione.	*Pertinacia : pervicacia.*	Obſtination.	عناد * ارتکاب * معاصی * معصیه * عصیان * تعصّب *
Oſtinato.	*Pertinax : obfirmatus.*	Obſtiné.	سخت * معاند * عاصی * مشتد * متمرّد * مرتکب *
Oſtruttione.	*Obſtructio.*	Obſtruction.	سدّه * تسدید *
Oſtro; vento.	*Auſter; ventus.*	Vent de midy : vent du ſud.	باد جنوبی * هوای جنوب *
Otio : ozio.	*Otium.*	Oiſiveté: faineantiſe.	تعطیل * بیکاری * بطالت * فراغت * کسالة *
Otioſo.	*Otioſus.*	Oiſif : oiſeux : faineant.	بیکار * معطّل * باطل * طنبل * بیکاره * اوار * پوچ * بلهو * مشغول * حام دست *
Otra : v: utre.			
Ottanta.	*Octoginta.*	Quatre-vints: huitante.	هشتاد * ثمانین *
Ottavo.	*Octavus.*	Huitieme.	هشتم * ثامن * هشتمی *
Ottenere.	*Obtinere: impetrare.*	Obtenir.	مطلب یافتن * یافتن * بهره مند گردیدن * بمراد رسیدن * بمقصد خود رسیدن *
Ottenere un mandamento.	*Obtinere diploma.*	Obtenir un mandat.	رقم در آوردن * حکم بیرون آوردن * بموجب فرمان همایون مشرّف و سرافراز گردیدن *
Ottimamente.	*Optimè.*	Tres-bien.	بسیار خوب * اعلا * بی نظیر * بکمال خوبی *

Otti-

شیوجو مالشعیر آب جو

تاریکي ظلمت عدم نور عدم روشنایي

ریک ناروشن

عت متابعت

سلوک تصوف

تعصب غیرت مذهب نگهداري دین ومذهب

اه داشتن محافظت نمودن

واقف شدن سرحساب بودن باخبربودن ملاحظه

ردن احتیاط نمودن

احتیاط رصد سرحساب

مع مخالفت

امانت وجه امانت

شاه اندازي

دورزیدن تمرد نمودن

ارتکاب ومعاصي نمودن

ازروي عناد تمرد

ارتکاب معاصي عصيان

سده تشدید

باد جنوبي هواي جنوبي

تعطیل بیکاري

بیکار معطل

مطلب یافتن بهره مند گردیدن

بمراد رسیدن بمقصد خود رسیدن

رقم در آوردن حکم برون آوردن بموجب فرمان همایون

مشرف و سرافراز گردیدن

بسیار خوب بي نظیر بکمال خوبي

جواب نمیدهند سلام علیک بلکه فقط گویند علیک

صلح کردن آشتی کردن مصالحه نمودن

آشتی کرده شده متصالح گردیده صلح پذیرفته
ساکن شده سکون گردیده
خاموش ساکن

چادر خیمه سایه‌گاه

کامل بسیار خوب صاحب کمال بهترین

بسیار نیک احسن خوبترین

هشت ثمان ثمانیه

برنج مس زرد صفر اصفر نحاس

بستن گرفتن مسدود کردن

شکل طولانی دایره طولانی

آشتی صلح مصالحه آشنایی

اهل شرق سلام علیک یا سلام علیکم گویند و جواب
این باشد علیک السلام یا علیکم السلام اما بعضی اهل
دو سه چون او میرا غیر مذهب سلام کرد پس فرهند

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Ottimo.	*Optimus.*	Tres-bon; le meilleur.	كامل * بسيار خوب * صاحب كمال * عالي * بهترين * بسيار نيك * احسن * خوبترين * كلانترين *
Otto.	*Octo.*	Huit.	هشت * ثمان * ثمانية *
Ottobre: v: meze.			
Ottone.	*Orichalcum.*	Laiton.	برنج * مس زرد * صفر اصفر * نحاس *
Otturare.	*Obturare.*	Boucher: fermer.	بستن * كرفتن * مسدود كردن *
Ottuſo.	*Obtuſus.*	Obtus: emouſſé.	كند * منفرجة *
Ovale.	*Ovalis figura.*	Ovale.	شكل طولاني * شكل هليلج * دايرهٔ طولاني * شكل بادامي * شكل بيضة * دايرهٔ دهية بيضه *
Overo: v: ò.			
Ovo.	*Ovum.*	Oeuf.	تخم مرغ * بيضه * دحروجه *
E meglio hoggi un vovo, che domane una gallina, Prov: Turco.	*Præſtat ovum habere hodie, quam gallinam cras.*	Il eſt mieux d'avoir aujourd'huy l'oeuf, que la poule demain.	بوكون بر يومورطه يارنكه طاوقدن يكدر *
Ovo dà bere.	*Ovum ſorbile.*	Oeuf en coque.	كـــــــنازه *
Oximele.	*Oxymeli.*	Oximel.	سكنجبين * سركه انكبين * شربت عسل و سركه *

Pac. Pad.

PAce.	*Pax.*	Paix.	آشتي * صلح * مصالحه * اشناي * سلام * درود *
La pace ſopra dite, overo; ſopra di voi: (ſalam aleik; ſalam aleikum:) è ſaluto ordinario frà gl' orientali, al quale riſpondono, (aleik ſalam,) overo; (aleikum ſalam,) cioè; ſopra di te la pace; mà alcuni Mahometani ſuperſtizioſi riſpondono ſolamente ad un Criſtiano, ſopra te; ſenza dir il reſtante.	*Pax tibi, aut pax vobis, honoris gratiâ: (ſalam aleik,) aut; (ſalam aleikum:) eſt ſalus orientalium, cui reſpondent; tibi pax; ſed ſuperſtitioſi quidam Mohommedani Chriſtiano dicenti; pax tibi; reſpondent tantum; tibi; ſalutem nempe detrectantes.*	La paix ſur toy; où; la paix ſur vous par civilité: (ſalam aleik,) où; (ſalam aleicum:) c'eſt le ſalut des orientaux; auquel ils repondent ſur toy, où ſur vous la paix; mais quelques ſuperſtitieux Mahometans repondans au ſalut des Chretiens, ne diſent point ſur vous la paix; mais ſeulement; ſur vous.	اهل شرق سلام عليك يا سلام عليكم كويند وجواب ايشان عليك سلام يا عليكم سلام اما بعضي اهل وسوسه چون اوشيرا غير مذهب سلام وايس دهند جواب تمين همين سلام عليك بلكه فقط كويند عليك وبسيا بيان بيست *
Pacificare.	*Conciliare: pacificare.*	Pacifier.	صلح كردن * آشتي كردن * مصالحه نمودن *
Pacificatione.	*Pacificatio.*	Pacification.	مصالحه * آشتي كردن * مصالحه *
Pacificato.	*Conciliatus: pacificatus.*	Pacifié.	آشتي كرده شده * متصالح كرديده * صلح پذيرفته *
Pacificato: acchetato.	*Sedatus.*	Appaiſé.	ساكن شده * مسكن كرديده * خاموش شده * جا كرفته *
Pacifico.	*Pacificus.*	Pacifique.	خاموش * ساكن * درويش * صاحب حلم * حليم *
Padella.	*Sartago: patella.*	Poële à frire.	تاوه * مقلاه *
Padiglione.	*Tabernaculum.*	Pavillon: tente.	چادر * خيمه * سايه كاه *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Padre.	*Pater.*	Pere.	پدر * والد * أب * بابا *
Padre; Religioſo ſacerdote.	*Pater; Religioſus ſacerdos.*	Pere; Religieux prêtre.	پادري * پشنماز فرنکیان * مقتدي * راهب * زاهد * عابد * سالك * صوفي ملة مسيحي *
Padre Reverendo	*Reverendus Pater.*	Reverend Pere.	پدري مكرّم * الاب المكرّم *
Padrino.	*Patrinus.*	Parrin.	پیر * پدر روحاني * قريب * شهبن *
Padrona.	*Domina.*	Maîtreſſe.	بیبي * خانم * خاتون * سیّده * ست *
Padrone.	*Dominus.*	Maître.	آقا * صاحب * مولا * سیّد * ولينعمت *
Padrone di caza.	*Herus.*	Maître de la maiſon.	صاحب خانه * كدخداي خانه * ريش سفيد خانه * ريش بيت * صاحب البيت *
Padrone aſſoluto.	*Dominus abſolutus*	Maître abſolu.	متولي * والي * صاحب مطلق * مالك * ضابط على الاطلاق * صاحب كلّ اختيار *
Paezano.	*Conterraneus.*	Compatriote.	همشري * هم ولايت * يك ولات *
Paeze.	*Patria: Regio.*	Pays: païs.	الكه * بلاد * ولايت *
Paga.	*Merces.*	Paye: ſalaire.	مواجب * اجاره * اجرة * حقّ * دستان *
Paga de i ſoldati.	*Stipendium.*	Paye des ſoldats.	علوفه * معين * تعيين * مواجب سپاه *
Pagano.	*Paganus.*	Payen: Idolatre.	بتپرست * مجوسي * كافر * صنم پرست * عابد صنم *
Pagare la colpa.	*Luere culpam.*	Payer la faute: ſatisfaire.	[illegible] داد * ترجمان دادن * تنبيه كشيدن * تاءدّب شدن * متادّب كرديدن *
Pagare il debito.	*Solvere debitum.*	Payer la debte.	ادا نمودن * وفا نمودن *
Pagatore: offizio.	*Stipendiorum præfectus.*	Payeur: office.	وكيل خرج * خزينه دار *
Paggio.	*Ephebus.*	Page.	پسر ساده * پسر خزينه * اغلان * قيچ *
Pagina.	*Pagina.*	Page d'un livre.	صفحه * صحيفه *
Paglia.	*Palea.*	Paille.	كاه * تبن * تغزو *
Pala.	*Pala.*	Paele.	پارو * مروحه * انكشته * هين خرمن * هيج * تبار *
Palafreniere.	*Stabularius.*	Palefrenier.	مهتر * سيّس * سايس * تيمار كن * يتيال *
Palato.	*Palatum.*	Palais de la bouche.	كام * سقف دهان * سقف فم *
Palazzo.	*Palatium.*	Palais.	سراي * دولت خانه * قصر * ستان * بارگاه * انديين * ورنق *
Palco.	*Contignatio.*	Eſchafaud.	تيرپوش * سقف * دار * بام *
Palezare. Paleze: manifeſto.	*Manifeſtare.*	Publier: manifeſter.	فاش كردن * اظهار كردن * اشكارا كردن * عيان و بيان ساختن * مشهور نمودن * جهر كردن * باهر كردانيدن *
Paletta del ſpeciale, &c.	*Rudicula.*	Spatule: eſpatule.	استام * معلقه *
Palla dà giocare.	*Pila luſoria.*	Bale à joüer.	كوي * توپه * پل *

پدر والد لب بابا
پادري پیشنماز فرنگیان مقتدي راهب
عابد سالک صوفي ملت مسیحي
پادري مکرم

بي بي خانم خاتون
آقا صاحب مولا
صاحب خانه
بیت صاحب البیت
متولي والي صاحب مطلق
الاطلاق صاحب کل اختیار
هم شهري هم ولایت یک ولایت
الکه بلاد ولایت
مواجب اجاره اجرت حق
علوفه معین تعین مواجب سپاه
بت پرست مجوسي کافر صنم پرست
جریمه دادن تنبیه کشیدن
متادب کردیدن
ادا نمودن وفا نمودن

وکیل خرج خزانه دار

صفحه

کاه تبن ترو

مهتر سائس تیمارکن

کام سقف دهان

سرای دولتخانه قصر بارگاه

تیرپوش سقف دار بام

فاش کردن اظهار کردن آشکارا کردن

عیان وبیان ساختن مشهور نمودن جهر کردن

باهر گردانیدن

شاخ انگور شاخه رز

شکم بطن.

دبه دار شکم بزرگ

نان

طیچه نان روغنی تورتو خنگالی

نان کماس نان بی خمیرمایه نان بی مایه

نان نارس تورتو نان بی بوس کماج

نان خمیر نان باخمیرمایه خبز مخمر

خنکار نان یارنج

کلوله

زردي رنک زرد اصفر

پژمرده

کف دست کف

درخت خرما نخل

وجب بشبر ملبث

چوب قاروق

برج کبوتر

کبوتر حمام

لمس کردن دست کردن مس کردن

لبودن

لمس زیر

مژه غمزه مژکان

طپیدن میطیم حرکت کردن

دل طپش دل لرز خفقان

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Palla d'archibugio.	*Globulus.*	Bale de mouſquet.	ڪلوله * بندقه *
Pallone.	*Follis.*	Balon.	توپ——ه *
Pallidezza.	*Pallor.*	Palleur.	زردي * رنك زرد * اصفر *
Pallido.	*Pallidus.*	Pâle: defait: blême	پژمرده * اصفر *
Palmo della mano	*Vola manus.*	Paume de ſa main.	كف دست * كفّ *
Palma.	*Palma.*	Palme; arbre.	درخت خرما * نخل *
Palmo.	*Palmus.*	Palme; meſure.	وجب * شبر * بلست * شب *
Palo.	*Palus.*	Pal.	چوب * قازوق * ميل *
Palo della vite.	*Statumen vitis.*	Eſchalat.	تكيهٔ رز * ارام مو * پرغه * ترخچه *
Palombaia.	*Columbarium.*	Fue: colombier.	برج كبوتر * كفتر خانه * بيت الحمام * مبرجه *
Palombo.	*Columbus: columba.*	Colombe: pigeon	كبوتر * حمام * كفتر * مسيچه * خمان قلاب * كبوتر چرخزن * كفتر حرم * حمام ياهو * وتا * ورشان * ورش *
Palpare.	*Palpare.*	Manier: tâter.	لمس كردن * دست كردن * مس كردن * دست زدن * بسودن * برواسيدن * پروس كردن *
Palpabile.	*Palpabilis.*	Palpable.	لمس پذير * لمس شدني *
Palpebra.	*Palpebra.*	Paupiere.	مژه * غمزه * مژگان * جفن * پلك چشم * هدب *
Palpitare.	*Palpitare.*	Palpiter.	طپيدن — مبطيم * حركت كردن *
Palpitatione di cuore.	*Palpitatio cordis.*	Palpitation de coeur.	دل طپش * دل لرز * خفقان * رجفهٔ دل * خناق *
Palude.	*Palus: dis.*	Mareſt.	شلوه * غدير * هور * مخضه * ورگاه * وغ *
Paludoſo.	*Paludoſus.*	Marecageux.	شلوي * پرشلوه * شلوه دار *
Pampano.	*Pampinus.*	Pampre: feüille de vigne.	شاخ انگور * شاخه رز *
Panace.	*Panax.*	Opoponac.	جاوشير * نبات جاوشير *
Pancia.	*Pantex: omaſum.*	Pance.	شكم * بطن * جوف * هزارخانه * جراوه * حوصله *
Pancione.	*Ventricoſus.*	Groſventre.	دبله دار * شكم بزرگ * بطين * جرينه * جريّه * جگراشكن *
Pane.	*Panis.*	Pain.	نان * خبز *
Pane biſcotto.	*Panis nauticus, biſcoctus.*	Biſcuit.	پتسمط * صوخاري *
Pane con ſuccaro: &c.	*Panis butyraceus,*	Pain au ſucre: &c.	كليچه * نان روغني * تعابرتو * چنگالي *
Pane azimo.	*Panis azymus.*	Pain ſans levain.	نان كماش * نان بي خمير مايه * نان بي مايه * خبز فطير * نان نارس * تو برتو * نان بيموس * ستارو * كماج *
Pane lievito,	*Panis fermentatus*	Pain levé.	نان خمير * نان با خمير مايه * خبز مخمّر * نان رسيده *
Pane diſemola.	*Panis ſimilagineus*	Pain de ſegle.	خشكار * نان پارنج *
Panico.	*Panicum.*	Paniz.	ارزن خون رو * دخن سحرايي * دخن البرّ * دزا *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Paniere piccolo.	*Ciſta modica.*	Petit panier.	ل * سله * سبت *
Paniere grande.	*Diſcus.*	Grand panier.	ازبر * سبت بزرک *
Panacaccio.	*Pannus vilis.*	Méchant drap : torchon.	پنه * لتّه کهنه * پلاس *
Pannicelli di bambini.	*Crepundia.*	Maillot.	رختهاي بچه * لباس اطفال * جامه کودکان *
Panno.	*Pannus.*	Drap.	پارچه * قماش *
Panno del Barbiere.	*Pannus tonſoris.*	Devantier à faire la barbe.	لنک * فوطه سرتراشي *
Panno per il Bagno	*Pannus ad balneum.*	Drap pour le bain	فوطه * فوطهٔ حمام * لنک حمّام *
Panno d'Inglaterra fino.	*Pannus Anglicus ſubtilis.*	Drap d'Angleterre fin.	لندرینه * زقلّات خوشقماش * زغلّات باریک * چوخ خوب *
Panno d'Inglaterra groſſo.	*Pannus Anglicus rudior.*	Drap d'Angleterre groſſier.	لندره * زقلات کنده * چوخ کنده *
Panno groſſo di Perſia.	*Pannus Perſicus rudior.*	Drap de Perſe : feutre.	قاسمي * چوخ قاسمي *
Pannocchia.	*Bubo venereus.*	Poulain.	خیارک * چرو * خول *
Pantera.	*Panthera.*	Panthere.	پارس ماده * ضبع *
Pantofola.	*Crepida.*	Pantouffle.	پاپوش * پابوج * کفش * حده *
Papa: N.S il Papa.	*Papa: ſummus Pont.*	Pape: le S. Pere.	ریم پاپا خلیفه حضرت ایسوع *
Li Rè di Perſiá ne gl' autentici editti conceſſi in favore de' Padri Carmelitani ſcalzi, come mandati dalla ſanta ſede, chiamano il Papa Vicario di Cristo; Pontefice Sovrano, & il più grande de' Potentati della Criſtianità.	*Reges Perſarum in diplomatibus Carmelitis Diſc. uti Sanctæ ſedis legatis conceſſis, vocant Papam Chriſti Vicarium, nec non Supremum Pontificem, ac Maximum Potentatuum Chriſtianitatis.*	Les Roys de Perſe dans leurs mandements faits en faveur des Carmes déchauſſez, comme envoyez du Saint Siege, appellent le Pape Vicaire de J.C. Souverain Pontife, & le plus grand des Potentats de la Chretienté.	القاب که حضرت ایران پادشاه بحضرت ریم پاپا میدهد در ارقام متعلّقه در حق پادریان مبیدی میر طایفه کوه کرمل عز صدوریافته این اند نصق خلیفه حضرت عیسي علیه السلام مقتدي ومشوا وبزرکترین فرمان روایان علیشان ملک مسیحیه *
Papafico.	*Ficedula.*	Becque figue.	بلبل * بلبول انجیرخور *
Papagallo.	*Pſittacus.*	Perroquet.	طوطي * توتک * پروان * ترک *
Papavero.	*Papaver.*	Pavot.	خشخاش * شیرابه * نبت افیون *
Papiro; arbore.	*Papyrus; arbuſtum*	Papier; petit arbre	ني خرامي * حفار * قرطاس * فافیرا * بردي * دوخ *
Parabola.	*Parabola.*	Parabole.	مثل * تمثیل * امثله * مانند *
Paradiſo.	*Paradiſus.*	Paradis.	بهشت * جنّة * نعیم * رضوان * طعادي * فردوس * دار السّلام *
Paradiſo terreſtre	*Paradiſus terreſtris.*	Paradis terreſtre.	بهشت عدن * جنّة عدن *

زنبیل سله

نه لتهٔ کهنه پلاس

ستهای بچه لباس اطفال جامه کودکان

رچه قماش

نک فوطه سرتراشی

طه فوطه حمام لنک حمام

نذرینه

و خ خوب

نذره

اسی بجوخ قاسمی

یارک چرو خون

رس ماده

پوش کفش

القاب که حضرت ایران پادشاه بحضرت روم پاپا میدهد

درارقام متعدده درحق پادریان میدانی سیرطالم

کوه کرمل عرصدور یافته این اندخو خلیفه

حضرت عیسی علیه السلام مقتدی و بیشوا و بزکترین

فرمان روایان عالیشان ملک مسیحیه

بلبل انجیر خور

طوطی تونک

خشخاش شیرابه بنت افیون

مثل تمثیل امثله مانند

بهشت جنت رضوان طوبی فردوس

دار السلام

بهشت عدن جنت عدن

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Al grado 41 di latitudine, e frà li gradi 72, e 73 di longitud: in una belliſſima pianura (che non ſia il campo *Eden*?) ſopra il borgo (Qougiaſſar قوجاصار) …terimente; (Ed-[illegible]) [illegible] *Cæſarea*) [illegible]ccampeggiando io con l'armata de' Gianiſſeri al piede d'un monte, dove è la Citta di (Mardin) mi fù moſtrato il ſito d'il Paradiſo terreſtre, conforme alla traditione de' più periti di quel Paeze.	*Ad gradum lat. 41, & inter 72, & 73 long. in planitie peramœnâ (an campus Eden?) ultra oppidum (Qougiaſſar* قوجاصار *al.* (ادنيسر *Edneiſſer) forte; (Neo-Cæſarea) caſtrametanti mihi cum Gianiſſerorum exercitu ad radices montis in quo ſita Civitas (Mardin* ماردين*), addigitatus fuit locus Paradiſi terreſtris, ubi quippe conſtanti peritorum Orientalium traditione deſignatur.*	Au deg. 41 de lat. & entre le 72, & 73 de long. dans une tres belle plaine, que j'appelle le champ d'Eden; & au deſſus d'un grand bourg qu'on appelle (Qougiaſſar,) où bien, (Ed-neïſar, pût être l'ancienne Neoceſarée;) etant campé avec l'arm e des Janiſſaires au pié de la montagne, ſur laquelle eſt (Mardin) l'on m'indique le veritable endroit où les plus habiles gens du pays méme croient que le Paradis terreſtre a été.	روزي همراه لشكر ينكيچريها زير حكم سپسلار حسن اقا رسيده بعرض . . . ما . . . و طول بين . . . عب . . . و عج . . . نزديكي قوجاصار شخصي صاحب وقوف وبسيار تواريخ ورزيده باشاره مرا نمودست جايرا كه جنة عدن بوده *
Vien chiamato il luogo in lingua Turcheſca (Bin-goul بين كول) cioè; mille ſorgenti, e quindi dà vero eſcono li 4 fiumi Tigre, & Eufrate (Tegeli e Frat تجلي وفراط) come ancora il fiume chiamato (كوكصو Kouk-ſou) cioè; fiume [illegible]erulea, quale va caſcare nel Tigre ſopra di (Muſſul) & altro fiume chiamato (nahar-qilics نهر قليج) cioè; fiume Spada, il quale ſi getta nell' Eufrate ſotto (بيري & رها Biri, e Reha.)	*Vocatur hic locus Turcicè (Bin-goul* بين كول*) i. e. mille fontes, ſeu latices, unde revera procedunt 4. flumina; Tigris, & Euphrates (Tegeli, & Frat* تجلي وفراط*) tùm etiam* كوكصو *Kouk-ſou) i. e. aqua, ſeù fluvius cæruleus, qui ſupra urbem Muſſul in Tigrim influit, tùm ex altera parte* (نهر الخليج *Nahar-qilics) i. e. fluvius Gladius, qui infra oppida (Biri & Reha* بيري وراها*) in Euphratem dilabitur.*	Ce lieù eſt appellé en Turc (Bin-goul) c'eſt à dire; mille ſources, & de là ſortent effectivement le Tigre & l'Euphrate (Tegeli & Frat) comme encore deux autres rivieres, d'ont l'une qu'on appelle (Kouk-ſou) c'eſt à dire; eau, où riviere blüe ſe jette dans le Tigre au deſſus de Muſſul, & l'autre appellée (Nahar-qilics) c'eſt à dire la riviere Epée, và tomber dans l'Euphrate au deſſûs de (Biri, & Reha.)	واما ان موضع جنة بزبان تركي بين كول خوانند وبالفعل معني بين كول هزار چشمه باشد واز همان جا انتباه نمايند چار رود جنة يعني دجله وفراط وكوكصو ونهر قليج ودوتا اخري يعني كوكصو در دجله ميافتد بالاي شهر موصل و قليج در فراط تحت شهر بيري ورها *
Veramente non vedo come ſi poſſa negare che non ſia il (qouk-ſou) *Gehon*, & il (qilics) *Fiſon*?	*Num fluvius Cæruleus Gihon, & Gladius Phiſon?*	Et pourquoy ne croira-t-on pas que la riviere blüe eſt le *Gihon* & la riviere épée *Phiſon*?	اما چرا نگوييم كه كوكصو فيسون باشد و قليج جيحون كه اسام نهرين جنة عدن حسب توريت المقدس همين بوده *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Avanti di queſta ſcoperta fui io del Parere di Pererio, & altri, quali pretendono che il *Fiſon* e *Gibon* ſiano quei canali che dal Tigre & Eufrate uniti inſieme ſi formano d'una, e d'altra parte, ſotto la Città di Baſſora; l'uno verſo la terra di *Hevila*, cioè; verſo la Perſia maritima, chiamato (Haffar حفار) & l'altro verſo l'Etiopia Arabica, e queſto vien chiamato (C-hedzer خضر) d'al quale vien formato l'Iſſola di l'iſteſſo nome, dove venerano il S. Profeta (C-hedzer;) cioè Elia in una ſtazione, ò piccola moſchea à poſta: queſta Iſſola, & un altra vicina chiamata (ſarragi سراجي) ſono delizzioziſſime, & abondante in palme, cedri, viti, & & ogni ſorte de' frutti.	*Antebac nihilominus ſententiæ harebam Pererii, Oleaſtri, Eugubini, & Janſenii, qui Phiſon, & Gibon illa eſſe fluenta autumant, quæ ex Euphrate, & Tigri coeuntibus enaſcuntur infra Civitatem Baſſoræ, ubi revera dividitur Magnus fluvius (Kobar) in duo capita, vel quaſi brachia; unum verſus terram Hevila (quæ eſt Chutèa Regio, ſive Perſica;) & uocatur (Haffar* حفار*): alterum verò verſus Æthiopiam Arabiæ deſertæ, quod equidem dicitur (C-hezer* خضر *ex quo tum ex altero alveo, cui (Sarragi* سراجي*) nomen, efformantur inſulæ deliciis affluentes palmetis, cedris, vitibus, innumeriſque aliis fruticibus copioſæ; ſed (C-heder) illa eſt Inſula ubi ſtatio, ſeu ædicula viſitur S. Prophetæ (C-hedzer) ſeu Eliæ ſacra.*	Avant cette decovverte je croyois fort probablement avec pluſieurs graves Autheurs que le *Gibon* & *Phiſon* eſtoienr ces deux bras du Tigre, & de l'Euphrate unis enſemble, d'ont l'un appellé (Hafar) va ſe getter dansla riviere de Caron, qui vient de Suſan du coſte de *Hevila*, qui eſt la coſte de Perſe, & l'autre appellé (C-hedzer) va vers l'Ethiopie, c'eſt à dire vers le deſert d'Arabie, & fait une Iſle de méme nom, où il y a une petite moſquée dediée au Prophete (C-hedzer) c'eſt à dire; Elie: il y a encore de ce coſté l'Iſle (Sarragi) tres delicieuſe, & abondante comme celle de (C-hedzer) en palmes, cedres, vignes, & toutes ſortes de fruits.	ا رانكه حسب قول بعضي متفسران تويسة راي شره بودم كه موضع جنّة و خصوصا فيسون و جيحون تحت بصره بوده يعني دو جزاير حفار و خضر كه زير اسام نهريدو مذكورين باشند چون دو جيسه جزاير بسيار ابادان باشند و موافقا كتاب شجفي سوي هويله كه عراق عجم و خضر سوي بلد زنكبار سير دارند اما راي اولي اصل بشتر دارد هر چند هنوز جزاير مذكورين دخلستان و فراواني اترج و ليمو و عنب و غير ميوهاي مثل ندارند *
Paradoſſo.	*Paradoxum.*	Paradoxe.	خرق عادة * لغز *
Parafraſe.	*Paraphraſis.*	Paraphraſe.	شرح * تفسير * بيان * حاشيه *
Paragone.	*Comparatio.*	Comparaiſon.	نسبت * تشبيه *
Paragrafo.	*Paragraphus.*	Paragraphe.	تقسيم * قسمت * فصل *
Parallela linea.	*Linea parallela.*	Ligne parallele.	خط متساوي * خط مساوي *
Parallelogramma.	*Parallelogrammon.*	Parellelogramme.	شكل مستطيل * مستطيل *
Paraliſia.	*Paralyſis.*	Paraliſie.	افليج * فالج *
Paralitico.	*Paralyticus.*	Paralitique.	مفلعاج * صاحب افليج * خداوند افليج * اشل *
Paramento di veſtito.	*Ornatus veſtis.*	Ornement d'un habit.	زينت رخت * بته لباس *
Parapetto.	*Antepectus: pinnæ arcis.*	Parapet.	كنكره * سربارو *
Parare.	*Parare.*	Preparer.	آراسته ساختن * طيار نمودن * مهيا كردن * [illegible] گردانيدن *

Paro-

ایضا بدانکه حسب قول بعضي متفسران تورت راي
کرده بودم که موضع جنت وخصوصا فیسون و
وجیهون تحت بصره بوده یعني درجزایر حفار وخضر
که نیز اسام نهرین مذکورین باشد چون در
حقیقت جزایر بسیار اباداان باشند وموافق کتاب
مقدس حفرنوي هویله که عراق عجم
باشد وخضرنوي بلد زنکبار تسیر دارند اما
راي اولي اصل تبر دارد هرچند هنوز جزایر مذکورین
درنخلستان وفراواني اترج ولیمو وعنب وغیر
میوها مثل ندارد

خرق عادت لغز
شرح تفسیر بیان حاشیه
نسبت تشبیه

تقسیم قسمت

خط متساوی، خط مساوی

افلیج فالج

مفلوج صاحب افلیج

زینت رخت

برج کنگره

آماده ساختن تیار نمودن مهیا کردن

حاضر گردانیدن

یفا طایفه ایهارا عزیز و محترم دانند و از ان جهت

دیوانهای عام حکم بر ایشان ندارند بلکه حاکم

علحده دارند از میان سیادت پناهان بر گزیده و او را

میر میران در ایران خوانند و در ترکستان نقیب

الاشراف

رای ظن فکر تدبیر دید

نمودن ظاهر شدن

همین دستور همین وجه همین نهج

همین طور

مفت خور بدنفس گدا طبع خسیس
بخت بخیلانه

بخیل ممسک خسیس

مانند شبیه برابر
بسیار بار نوبت بسیار بارها دفعات.
حربا خومن
نسل اصل جنس ذریة اقربا دودمان
خاندان
خویش قوم
اولاد مرتضی علی از آن علامت توان شناخت که لباس
ایشان ساده و صوفی باشد و گاهی مندیل سبز
می پوشند

و اما از اولاد علی و سایر امام در ملک عجم سید می نامند
چنانچه در ترکستان میر گویند ایشان را

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Parotide.	*Parotis.*	Parotide.	دوزینه * غدّه * درهم *
Paraſito.	*Paraſitus.*	Paraſite : ecornifleur : tire-lopin.	مفت خور * بد نفس * کدطبع * خسیس * واغل * واش * ویدوس * رژ * رش *
Parcamente.	*Parcè.*	Echarſement : avec épargne.	بخستی * بخیلانه * باصرفه * بتفاریک مجری *
Parco per pecore.	*Septum : caula.*	Parc pour les brebis.	ذي حیث * زقاق * خرگاه * چپر * حدیر * خباک * دریواس *
Parco : ſcarzo.	*Parcus.*	Epargnant : échars	بخیل * ممسک * خسیس * زمخک *
Pardo.	*Pardus.*	Panthere ; mâle.	پارس * ضبع *
Pare.	*Par : ſimilis.*	Pair : ſemblable.	مانند * شبیه * برابر * اقران * امثال *
Parecchie volte.	*Sæpe ſæpius.*	Souvent.	بسیار بار * نوبة بسیار * چند مرتبه * بارها * دفعات *
Parelio : cerchio del ſole.	*Parelion.*	Parelie du ſoleil.	خربا * خرمن *
Parentado.	*Progenies : ſtirps.*	Parenté.	نسل * اصل * جنس * آل * ذریّة اقربا * دودمان * خاندان *
Parente.	*Affinis.*	Parent.	خویش * قوم * نسیب * خصم * قریب *
Sono connoſciuti li Parenti d'Ali dalle veſti di lana, e dà'l Turbante verde quale portano alle volte.	*Agnoſcuntur Parentes Ali habitu laneo (, & viridi faſcia, quæ caput interdum revinctum habent.*	Les Parens d'Ali ſe diſtinguent du commun par les habits de laine, & par le Turban verd, qu'ils portent quelquefois.	اولاد مرتضي علي ازان علامة توان شناخت که لباس ایشان ساده و صعادي باشد و گاي مندیل سبز میپوشند *
Sono chiamati in Perſiano (Seied) cioè ; Signore ; come li deſcendenti dà Mahomete in Turchia (Emir) cioè grande ; nobile.	*Vocantur in Perſia (Seid* سید*) ut in Turcia (emir* امیر*) qui à Mohammede ſtirpem habent.*	On les appelle en Perſe (Seied) c'eſt à dire, Seigneur ; comme l'on appelle en Turquie (Emir) noble, les deſcendans de Mahomet.	واما اولاد علي وسایر امام در ملک عجم سید میناممند چنانچه در ترکستان امیر کویند ایشانرا *
Godono coſtoro de' privilegii di nobiltà, non connoſcono, ſi non loro particolare giudice cielto dà frâ loro, chiamato dà' Perſiani (Mir-miron) come frà' Turchi, & Arabi (Neqib-el-eſçeraf.)	*Nobilitatis privilegiis gaudent, & Judicem tantum agnoſcunt aſſumptum ex eorundum cohorte quem in Perſiá (Mir-miron* میر میران*) alibi verò (Neqib-el-ecieraf* نقیب الاشراف*) vocant i. e. nobilis nobilium.*	Ils Jouïſſent des privileges de nobleſſe, & ne reconnoiſſent qu'un Juge de leur état, appellé en Perſe (Mir-miron ;) & en Turquie (Neqib-el-echeraf) c'eſt à dire ; noble des nobles.	ایضا طایفه انهارا عزیز و مسلّم دانند و ازان جهت دیوانهاي عام حکم برایشان ندارند بلکه حاکم علیحده دارند ازمیان سیادت پناهان برگزیده و اورا میر میران در ایران خوانند و در ترکستان نقیب الاشراف *
Parere : giudicio.	*Sententia.*	Sentiment : penſée : avis.	راي * ظنّ * فکر * تدبیر * دید *
Parere : apparire.	*Apparere.*	Paroître.	نمودن * ظاهر شدن *
Parietaria.	*Parietaria.*	Parietaire ; herbe.	موش گوش * اذان الفار * یاپشعان *
Pargolett[illegible]e.			
P[illegible]	*Pariter.*	Semblablement.	بهمین دستور * بهمین وجه * بهمین نهج * وایضاً * بهمین طور *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Parità.	*Paritas.*	Parité : reſſemblance.	مشابهة * تشبيه * نسبت *
Parlamentare.	*Colloqui: tractare.*	Parlementer.	گفت و گو کردن * مابين حرف زدن *
Parlamento: corte	*Parlamentum.*	Parlement.	ديوان اعظم * جماعت حاكمان مطلق * مجمع حكام كرام سلطان *
Parlante.	*Loquens.*	Parlant.	متكلم * لافظ * گويان * گوينده * سخن گوی *
Parlare.	*Loqui.*	Parler.	دم زدن * سخن گفتن * متكلم بودن * فرمودن * خطاب كردن *
Parlare à l'orecchia.	*Loqui ad aurem: ſuſurrare.*	Parler à l'oreille.	سرگوشي گفتن * آهسته آهسته سخن بگوش گفتن *
Parlar del naſo.	*Per naſum loqui.*	Parler du nez.	منكيـــدن *
Parlatore.	*Loquax.*	Parleur.	چب زن * متكلم *
Paro : v : pare.			
Paro : due.	*Par : duo.*	Paire.	جفت * دوتا * دوته *
Par di bue.	*Par boum.*	Paire de beufs.	دوالخوارة * جفت گاو *
Paro ò imparo.	*Par aut impar.*	Pair où impair.	فرد يا زوج * طاق يا جفت *
Parocchia.	*Parrochia: paracia*	Parroiſſe.	جامع محلّة * كنيسة رئيسة * كنيسه اصل * جامع * الرعاة * معبد الخورية *
Parocchiano.	*Parocchianus.*	Paroiſſien.	جماعتي * اقتدا كننده * مطيع *
Parocho.	*Parochus : paſtor.*	Curé : paſteur.	مقتدا * پيش نماز كنيسه رئيسه * امام ☩ خوري *
Parola.	*Verbum.*	Parole.	سخن * حرف * كلام * كلمة * لفظ * قول *
Paroſiſmo.	*Parocyſmus.*	Parocíſme.	نوبت تب * نوبت حمّي * وصب * تشكي * تب باره * تب بارة *
Parricida.	*Parricida.*	Parricide.	پدر كوش * برمخين *
Parſimonia.	*Parſimonia.*	Epargne.	امساك * دريغ * شح *
Parte : alcuni.	*Pars : quidam.*	Partie : les uns.	بعضي * بعض مردم * كساني چند * بعض النّاس *
Parte : portione.	*Pars : portio.*	Partie : portion.	جزو * حصّه * مقدار * بهره * برخ *
Parte auverſa.	*Pars adverſa.*	Partie adverſe.	مدّعي * مدّعي عليه * خمانا *
Parte deretana del capo.	*Occiput.*	Le derriere de la tête	پس سر * قفا *
Dà mia parte.	*Ex parte mea.*	De mon côté.	ازانجانب * ازجانب من * از طرف من *
Partecipare.	*Participem eſſe.*	Participer.	شريك بودن * جزو - بهره - سهم - حصّه داشتن *
Participatione.	*Participatio.*	Participation.	شراكت * شريكي * شركت * بهره * اشتراك *
Partecipe.	*Particeps.*	Participant.	بهرمند * شريك * حصّه دار *
Parteggiano.	*Appaltator.*	Partiſan.	حاره دار * ملتزم * عامل * متعهد *
Partenza.	*Profectio: diſceſſus.*	Depart.	[illegible] افتادن * رحلت نمودن * شروع سفر *
Parthia: provincia	*Parthia.*	La parthe.	[illegible] * عراق * ديار عراق * توران * الكي تعريان *

مشابهت تشبیه
گفتگو کردن . بابن حرف زدن
دیوان عظم جماعت حاکمان
کرام سلطان
متکلم لافظ گویا گوینده سخن گو
حرف زدن سخن گفتن متکلم بودن
فرمودن خطاب کردن
سرگوشی گفتن . آهسته آهسته سخن بگوش گفتن

گپ زدن متکلم
جفت دوتا
دوالحوزه جفت گاو
فرد یا زوج طاق یا جفت

مقتدی اقتداکننده
مقتدا امام
سخن
نوبت تب تب حمی

امساک دریغ

بعضی بعض مردم کسانی چند بعض ایلکس

پوست سر قفا

ازآنجانب ازجانب من ازطرف من

شریک بودن

شراکت شریکی شرکت اشتراک

بهره مند شریک حصه دار

اجاره دار ملتزم عامل متعهد

روانه شدن راه افتادن رحلت نمودن شروع شو

عراق عجم عراق دیار عراق

گذاشتن وضع نمودن

زاینده

زائیده شده متولد نموده وضع نموده شده

چریدن می چرم چرا کردن

چراندن می چرانم مرعی نمودن مرتعی کردن

عید قیامت حضرت الیسوع عید بزرگ عید القیامه وتر

عید الفصح عید بزرگ یهودها

عید الضحی عید بزرگ محمدیان

چراگاه سبزه گاه جای علف زار

چرا جوش چرنش

چرانده رعی کرده شده سیر از علف گردیده

مسافر ره گذار

براه گذار

اجزا اقسام

فتنه میل یک طرف

فتنه انگیز فتان

خوپاره درویش

خاص مخصوص خصوص

خصوصیت خاصه

خصوصًا بالتخصیص

راه افتادن روانه شدن راه گرفتن مسافرشدن

شروع سفرنمودن راهی شدن رحلت نمودن

روانه شده رفته راهی شده براه افتاده مسافر

گردیده شروع مسافرت کرده راحل شده

معلمت اجاره اجاره داری التزام

شرط اقرار قول عهد بندوبست

قاسم قسام قسمت کننده حصه کن

ولادت زائیدن

زائیدن میزایم ولادت نمودن فرزندآوردن بارحمل

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Parti.	*Partes.*	Parties.	اجزاء * حصّها * اقسام *
Partialità.	*Partialitas: factio.*	Partialité.	فتنه * میل بیک طرف *
Partiale.	*Factioſus: partialis.*	Partial.	فتنه انگیز * فتان * فتنه‌جی * فتنه ور *
Particola.	*Particula.*	Particule.	خرد پاره * دروش *
Particolare.	*Peculiaris: privatus*	Particulier.	خاص * مخصوص * خصوص * جزوی *
Particularità.	*Proprietas.*	Particularité.	خصوصیّت * خاصّه * دقیقه *
Particolarmente.	*Peculiariter.*	Particulierement.	خصوصاً * بالتخصیص * خاصّة * اعنی *
Partire: v: ſpartire.			
Partire: andare.	*Proficiſci.*	Partir; d'un lieu.	راه افتادن * روانه شدن * راه گرفتن * مسافر شدن * شروع سفر نمودن * راهی شدن * رحلت نمودن *
Partito: andato.	*Profectus.*	Parti: allé.	روانه شده * رفته * راهی شده * براه افتاده * مسافر گردیده * شروع مسافرت کرده * راحل شده *
Partito di gabella.	*Gabellæ cenſus.*	Parti de gabelle.	معمله اجاره * اجاره داری * التزام * تعهد *
Partito: v: diviſo.			
Partito: conditione.	*Pactum: conditio.*	Parti: condition.	شرط * اقرار * قول * عهد * بند و بست * مری *
Con amico mangia, a bevi, mà non entrar in partita. Proverbio Turcheſco.	*Comede cum amico, & bibe: ſed à commercio abſtine. Prov: Turcicum.*	Mange & boy avec ton amy: point d'autre affaire avec luy. Prov. Turc.	دوستلغه یا ایچ صات پازار ایتمه *
Partitore.	*Partitor.*	Qui partage.	قاسم * قسّام * قسمت کننده * حصّه کن *
Parto.	*Partus.*	Enfantement.	ولادت * زاییدن * نفاس * زاج سون *
Partorire.	*Parturire.*	Enfanter.	زاییدن — میزایم * ولادت نمودن * فرزند آوردن * بارحمل گذاشتن * وضع کردن *
Partoriente.	*Parturiens.*	Femme qui enfante.	زاینده * نفسا * ماخضة * ذات مخاض *
Partorito.	*Genitus.*	Enfanté.	زاییده شده * متولد نموده * متنفّس * وضع نموده شده *
Paſcere.	*Paſcere.*	Paître.	چریدن — میچرم * چرا کردن * رعی — ارتعا کردن *
Far paſcere.	*Pabulari.*	Faire paître.	چرانیدن — میچرانم * مرعی نمودن * مرتعی کردن *
Paſqua di Criſtiani.	*Paſcha Chriſtianorum.*	Pâque des Chrêtiens.	عید قیامه حضرت عیسی * عید بزرگ * عید القیامة * وتر *
Paſqua di Ebrei.	*Paſcha Hebræorum*	Pâque des Juifs.	عید الفاسح * عید بزرگ یهودها * عید کبیر من یهودیان *
Paſqua di Mahometani.	*Paſcha Mohommedanorum.*	Pâque des Mahometans.	عید اضحی * عید بزرگ محمدیان * عید الحج * بیرام *
Paſcolo.	*Pabulum: paſcua.*	Pâturage: pâquis.	چراگاه * سبزه گاه * مرعی * جای علف زار * چمن * چرا * جرش * چرش *
Paſcolato.	*Paſtus.*	Repeu.	چرانیده * رعی کرده شده * مرعی * سیر از علف گردیده *
Paſſaggiero.	*Tranſiens: tranſitorius.*	Paſſager.	مسافر * ره گذر * ابن السّبیل * عابر * گذران *
Paſſaggio.	*Tranſitus.*	Paſſage.	راه گذر * جا معبر * جواز *
P[illegible]	*Vitta.*	Paſſeman.	بافته * سفیفه * حاشیه * شرید *

Paſſa-

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Paſſa-porto.	*Salvus conductus.*	Paſſe-port.	راه * رقم نامچه * امر نامه * تسکره * برات تسلمی * … * کی و نامه *
Paſſare.	*Tranſire.*	Paſſer.	…ن * کذشت کردن * کذارش نمودن * …ی شدن * کذر کردن *
Paſſar oltra.	*Ultra progredi.*	Paſſer outre.	…ن * پشت رفتن * نها رفتن *
Paſſare dà banda à banda.	*Hâc illac tranſire.*	Aller d'un côté, & d'autre.	…ن کردن * از جابجا رفتن * منتقل از موضع بموضع شدن *
Paſſare: eſſer ſtimato.	*Haberi.*	Paſſer: être eſtimé.	…دانستن * نام داشتن *
Paſſare: colare.	*Transfundere.*	Paſſer: couler.	…الیدن * صاف کردن * از صفدان کذرانیدن * خنبیدن * خبنیدن *
Paſſar' il tempo.	*Jocari.*	Paſſer le tems.	بازی کردن * لعب نمودن * صفا کردن * … و لعب مشغول بودن *
Paſſar' il mare.	*Transfretare.*	Paſſer la mer.	دریا عبور کردن * از دریا کذشتن * از یمن سر بانسر دریا رفتن * از یمن طرف باذ طرف بحر کذشتن *
Paſſata di fiume.	*Tranſitus fluminis.*	Paſſage de la riviere.	عبور رودخانه * از رودخانه کذشتن * از یمن طرف شط بان طرف کذار نمودن *
Paſſa-tempo.	*Jocus: nugæ.*	Paſſe-temps.	بازی * لعب * صفا * حظ * ترهات * بازیچه *
Per-paſſa-tempo.	*Ludi cauſa.*	Pour paſſer le tems.	از روی خوش طبعی * از روی ریش خندی * از وجه بازی * برای ترهات * جهت بازیچه *
Paſſato.	*Præteritus: elapſus*	Paſſé.	کذشته * متعدی * سابق *
Per il paſſato.	*Antea; olim.*	Par la paſſé.	وقت پیشتر * وقت پیش از یمن * وقت کذشته * قبل از یمن * زمان سابق * سابقاً * اولاً *
Paſſeggiare.	*Deambulare.*	Se promener.	تردد کردن * سیر کردن * کشتن * سیر و تماشا کردن *
Paſſeggiatoio.	*Ambulacrum.*	Lieu de promenade.	سیر کاه * صفا کاه * کشتکاه * سیران کاه *
Paſſere.	*Paſſer.*	Paſſereau: moineau.	کنجشک * عصفور * زرزور * پروند *
Paſſere ſolitario.	*Paſſer ſolitarius.*	Paſſereau ſolitaire	…انه * سمنه * عصفور زره * کنجشک اصغر *
Paſſionato.	*Paſſione actus.*	Paſſionné.	از حال بدر رفته * متألم کردیده * غمناک شده * محبوس النفس کردیده * منفعل *
Paſſione di Chriſto.	*Paſſio Chriſti.*	Paſſion de N. S. J. C.	الم حضرت ایسوع * محنت حضرت مسیح * آزار وجفا و اذیت سیدنا حضرت ایسوع *
Paſſioni di l'animo.	*Paſſiones animi.*	Paſſions.	حرکات باطنی * آلام باطنی * حبس النفس * انفعالات … انفعالات نفسانی *
Paſſivo.	*Paſſivus.*	Paſſif.	…ول *

ذشتن کذشت کردن کذارش نمودن

معدي شدن کذر کردن

پيش رفتن

نقل مکان کردن ازجا بجا رفتن منتقل از موضع

بموضع شدن

آوازه داشتن • نام داشتن

بازي کردن لعب نمودن • صفا کردن بهو و

لعب مشغول بودن

ريا عبور کردن از دريا کذاشتن ازين سر بآن سر

دريا رفتن ازين طرف بآن طرف بحر کذشتن

از رودخانه کذشتن ازين طرف شط

بآن طرف کذار نمودن

بازي لعب بازيچه

ازروي خوشي طبعي ازروي ريشخندي ازوجه بازي

براي ترهات جهت بازيچه

گذشته متعدي سابق

وقت پیشتر وقت پیش ازین وقت گذشته قبل ازین

زمان سابق سابقا

زود کردن سیر کردن

سیرگاه صفاگاه گشتگاه سیران گاه

گنجشک عصفور

از حال بد رفته متالم گردیده غمناک شده

محبوس النفس گردیده منفعل

تالم حضرت الیوع محنت حضرت مسیح آزار وجفا

واذیت سیدنا حضرت الیوع

حرکات باطني آلام باطني

صابر تاب‌آور متحمل

خوددار تاب‌ورز

مفعول

صبر تاب تحمل

تومردی و صبرنداری

جفاخوردن ریاضت زحمت محنت کشیدن

نقصان کردن ضرر یافتن زیان کردن

خسارت یافتن

سرماخوردن برد کشیدن از شدت برودت جفا دیدن

کام خطوه قدم

پابه پا قدم به قدم

قدم پا

خمیر

زردک گذرک

شقاقل گذر صحرای جزر جبلی گذر دشتی

چوپانی مال چوپان – مال راعی مخصوص چوپان

چوپان راعی گله دار صاحب گله چرانده

پدری پدریت ابوت ابوی

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Paſſo.	*Paſſus: greſſus.*	Pas.	گام * خطوه * قدم *
Paſſo; miſura.	*Paſſus; menſura.*	Pas; meſure.	قدم * پا *
Paſſo à paſſo.	*Gradatim.*	Pas à pas.	پابه پا * قدم به قدم *
Paſſole: v: uva.			
Paſta.	*Paſta: maſſa.*	Pâte.	خمیر * عجین *
Paſtelletti di profumo.	*Paſtilli odorati.*	Paſtilles de ſenteur.	گشته * قرص گشته * بخور گشته * اقراص خوشبو * دست انبویه *
Paſtello: paſticcio	*Artocreas.*	Pâté.	قطایف * سنبوسک * برک * گوشت آلنبه *
Paſtello: Indico.	*Glaſtum.*	Paſtel.	نیل * عظلم *
Paſticciere.	*Fartor.*	Pâtiſſier.	برک پز * سنبوسک بریز * قطا بریز * قطا ساز * سنبوسکی *
Paſtinaca.	*Paſtinaca ſativa.*	Paſtenade: carotte	زردک * گزری * جزر *
Paſtinaca ſalvatica	*Paſtinaca erratica*	Paſtenade ſauvage.	شقاقل * گزر صحرایی * جزر جبلی * گزر دشتی * اسقنقول *
Paſto: v: concitto.			
Paſtorale.	*Paſtoralis.*	Paſtorale.	چوپانی * مال چوپان * مال راعی مخصوص چوپان *
Paſtorale.	*Pedum.*	Houlette.	چوبدستی چپی *
Paſtorale di veſcovo.	*Pedum Epiſcopale.*	Croſſe d'Evêque.	کاوزان * عصای مطران * عکاز الخلیفه * چوب دست خلیفه * کاوزان ایس کپوس *
Paſtore.	*Paſtor.*	Paſteur.	چوپان * راعی * گله دار * صاحب گله * چراننده *
Patente: v: lettere.			
Paternità.	*Paternitas.*	Paternité.	پدری * پدریت * ابوت * ابوی *
Patibolo.	*Patibulum.*	Gibet.	دار * صلایه *
Patientè.	*Patiens.*	Patient.	صابر * تاب آور * تاب دار * متحمل * صبور * خفه دار * تاب ورز *
Patiente; in fiſica.	*Patiens; in phyſicâ.*	Patient; en phyſique.	[illegible] *
Patienza.	*Patientia.*	Patience.	صبر * تاب * تحمل *
Tu ſei huomo, e non hai patienza? rimproccio Perſiano.	*Tu vir es, & patientiam non habes? Perſarum ipu...*	Tu es homme, & tu n'as point patience? commun dire des Perſes.	تعاصری و صبر نداری *
Il povero ſenza patienza, e come la lampade ſenz' oglio: Sent: Arab.	*Pauper ſine patientiâ eſt ut lampas ſine oleo. Sent: Arab.*	Le pauvre ſans patience eſt comme une lampe ſans huile. Sent. Arab.	فقیر بلا صبر کقندیل بلا زیت *
Patire.	*Pati.*	Patir: ſouffrir.	جفا خوردن * ریاضت ـ زحمت ـ محنت کشیدن *
Patire danno.	*Damno affici.*	Souffrir dommage	نقصان کردن * ضرر یافتن * زیان کردن * خسارة یافتن *
Patire freddo.	*Algere.*	Souffrir le froid.	سرما خوردن * برد کشیدن * از شدة برودت جفا دیدن *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Patimento.	*Labor: angor.*	Souffrance.	آزار * جفا * رنج * محنت *
Patito.	*Paſſus.*	Qui a ſouffert.	جفا ديده * آزار كشيده * رياضت وزحمت ومحنت ورزيده * رنج كشيده * تعب والم يافته *
Patria.	*Patria.*	Patrie: pays.	بلاد * وطن * مولود * نشيمن * زاد بوم *
Patriarca.	*Patriarcha.*	Patriarche.	حقورتر ✠ كاتليكوس ✠ پتريك * امام * خليفة الخلفا *
Giacob Patriarca de gl' Armeni mori in Conſtantinopoli nell' anno 1680, doppo fatta publica profeſſione delle fede Catolica.	*Jacob Armenorum Patriarcha, facta publica profeſſione fidei Catholica, obiit Conſtantinopoli ann. 1680.*	Le Patriarche des Armeniens Jacob mourut à Conſtantinople en 1680. aprez avoir profeſſé publiquement la foy Catholique.	✠ حقورتر ارامنا يعقوب چهان ميرفت الا روم بپاهبوسي حضرت پاپا در شهر استنبول اعتراف ظاهرانه كرده دين كاتوليكي متوفي شد *
Fù educato dà figliuolo dà' PP. Carmelitani Sc. d'Aſpahano ſin à l'età di 21 anno.	*Fuerat alumnus ab infantia ferme, ad juventutem Carmeli Aſpahanenſis.*	Il avoit été elevé chez les Carmes de: d'Aſpahan depuis l'enfance juſques à l'âge de vinct & un an.	ومعلوميست كه پتريك مذ[redacted]زات پادريان كرمليط ساكنان اصفهان بود [redacted] طفوليت الا بيست ويك ساله *
Patricida.	*Parricida.*	Parricide.	پدر كُش * قاطل الابّ * قتال ابو *
Patrimonio.	*Patrimonium.*	Patrimoine.	ميراث * ارث * ورث * متروك پدر * مخلّفات *
Patricio: v: nobile.			
Patrocinare.	*Patrocinari.*	Interceder.	شفاعة كردن * استدعا نمودن * حمايت كردن * جانبه كرفتن * محافظت نمودن * حفظ كردن *
Patrocinio.	*Patrocinium.*	Interceſſion.	حمايت * صيانت * محافظت * هواداري * شفاعت *
Patto.	*Pactum.*	Pacte: accord.	اقرار * شرط * وعده * عقد * عهد * ميثاق * قول * پيمان *
Patto: ſcritto magico.	*Amuletum magicum: phylacterium.*	Pacte! Sorcelerie.	تعويذ *
Si vendono publicamente nelle Città di Perſia.	*Venalia proſtant hac ſcripta magica in urbibus Perſidis.*	L'on en tient boutique dans les villes de Perſe.	عجب كه ارقام جادوكري وبازوبندي و ساير باطليات يا تصروفات شيطان اشكارا ميفروشند در شهرهاي ايران *
Paviglione.	*Tentorium.*	Pavillon.	خيمه * چادر * بارگاه * وخرگاه *
Pavimento.	*Pavimentum.*	Pavé.	فرش * روي زمين *
Pavonazzo.	*Violaceus.*	Violet.	بنفش * رنك بنفشه *
Pavone.	*Pavo.*	Paon.	طاوس * مرغ طاوس * طير الطاوس *
Pavonarſi.	*Superbè ambulare.*	Se targuer.	خريدن * خرامانيدن * جميدن * چمان رفتن * جلوي رفتن *
Paura.	*Timor.*	Peur.	ترس * خوف * واهمه * هراس * دغدغه * خشيت * خشوع * خضوع *
Di paura che.	*Ne.*	De peur que.	مبادا *

آزار جفا رنج محنت
جفا خورده آزار کشیده ریاضت و زحمت و محنت
ورزیده رنج کشیده تعب و الم یافته

آنکه بلاد وطن مولود زادبوم

خلیفة الخلفا

و معلوم است که پیر یک مذکور پرورده حضرت
پادریان کرملیط سا کنان اصفهان بوده از عمر
طفولیت الا الآن

میراث ارث ورثه متروک پدر
شفاعت کردن استدعا نمودن حمایت کردن
جانب گرفتن محافظت نمودن حفظ کردن
حمایت صیانت محافظت هواداری
اقرار شرط وعده عقد عهد میثاق قول
پیمان

عجب که ارقام جادوگری و بازوبندهای و سایر باطلیات
با تصرفات شیطان بنگارا می فروشند در شهرهای ایران

خیمه چادر بارگاه خرگاه

فرش روی زمین

بنفش رنگ بنفشه

طاوس مرغ طاوس طیر طاوس

خرمیدن خرامیدن

ترس واهمه خوف دغدغه

خشوع خضوع

بدتر نابودتر بتبر

امانت رهن

موی کندن شعر برداشتن

از موی پاک شده شعر کنده شده

بعضی تصور میکنند که مرغ رخ بقالیکان مذکور

در متون مزامیر حضرت داود مرغ ساکا باشد

که در غریباتخانه حضرت پادشاه فرنسه

نزدیک دار السلطنت پاریز توان دید اما غلط

است

ان مرغ غدده بزرگ دارد زیر گردنش بنا برین

مرغ ساکا نام یافته و مرغ منیس

وهم‌ناک ترسان خوفناک صاحب‌خوف

صاحب هراس

استراحت راحت فرغت

ترز دیوانه دیوانه‌وار همچو مجنون

دیوانکی بی‌عقلی جنونی شوریدکی

بی‌عقل دیوانه مجنون شوریده

کناه کردن خطا ورزیدن جرم کردن

عصیان کردن خطیه کردن

کناه خطیه جرم عصیان معصیت

بزه بزه

کناه‌کار خطاکار عاصی مجرم

کناه اصلی عصیان ابوالبشر

کناه فعلی خطیه فعلی

زفت زفت شامی زفت رومی

اخوند ملا معلم مدرس استاد

نشانه پا اثر قدم اثر پا

مهره شطرنج

پیاده پیاده رو

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Pauroſo.	*Pavidus.*	Peureux.	وهمناك * ترسان * خوفناك * جازع * صاحب خوف * صاحب هراس *
Pauſa.	*Pauſa.*	Pauſe : poſe.	استراحت * راحت * فراغت * سكون * سكوت *
Pazzamente.	*Stultè.*	Follement.	گرز ديوانه * ديوانه وار * همچو مجنون * بيعقلانه *
Pazzia.	*Stultitia.*	Folie:	ديوانگي * بي عقلي * جنوني * شوريده گي *
Pazzo.	*Stultus.*	Fol.	بي عقل * ديوانه * مجنون * شوريده * ناساز *
Peccare.	*Peccare.*	Pecher.	گناه كردن * خطا ورزيدن * جرم كردن * وزر ورزيدن * عصيان كردن * خطيه كردن *
Peccato.	*Peccatum.*	Peché.	وزر * گناه * خطيّه * جرم * عصيان * معصيت * بزه * خرده *
Peccatore.	*Peccator.*	Pecheur.	گنه كار * خطا كار * خاطي * عاصي * مجرم *
Peccato originale.	*Peccatum originale.*	Peché originel.	دانه دل * گناه اصلي * خطيه اصليه * عصيان ابو البشر *
Peccato attuale.	*Peccatum actuale.*	Peché actuel.	گناه فعلي * خطية فعلي *
Pecchia : v : ape.			
Pece.	*Pix.*	Poix.	زفت * زفت شامي * زفت رومي * قير *
Pecora.	*Ovis : pecus.*	Brebis.	ميش * نعجه * بهمه * شاة * دوشا *
Pecoraio: paſtore.			
Pedagogo.	*Pedagogus.*	Pedagogue.	آخوند * ملّا * معلّم * مدرّس * استاد * اديب *
Pedata.	*Veſtigium.*	Trace: veſtige.	نشانه پا * اثر قدم * اثر پا *
Pedone ne' ſchacchi.	*Trochulus in latrunculorum luſu.*	Pieton au jeu des echecs.	مهره سطرنج * پولك شطرنج * پيدق *
Pedone : à piede.	*Pedes.*	Pieton: fantaſſin.	پياده * پياده رو * راجل * شلمك *
Peggiore.	*Pejor.*	Pire.	بد تر * نابوده تر * بتر * اشر *
Pegno.	*Pignus.*	Gage.	امانت * رهن * گروگان *
Pelare.	*Deglabrare.*	Peler.	موي كندن * شعر برداشتن *
Pelato : depilato.	*Glaber : depilis.*	Pelé.	از موي پاك شده * منتّف نموده * شعر كنده شده *
Pelicano.	*Pellicanus.*	Pelican.	رخ * غيهب *
Quei groſſi uccelli acquatici di Varſaglia, quali chiamano Pelicani, ſono l'onocrotalo.	*Avis illa pragrandis, quæ in vivariis Varſaliæ viſitur, ſub Pellicani nomine, ὀνοκρόταλος eſt.*	Ce gros oiſeau aquatique de la menagerie de Varſailles, que l'on veut, qui ſoit le Pelican, eſt *l'onocrotalos.*	بعضي تصور ميكنند كه مرغ رخ بفاليكان منركور در متن منر امير حضرت داود مرغ ساكا باشد كه در غريباتخانه حضرت پادشاه فرنسه نزديك دار السلطنت پاريز دران دين اما غلط است *
La gente di Meſopotamia li chiamano (ſaqa) cioè; pertatore d'acqua; & in Perſia (Miſç) cioè; pecora.	*Vocatur ab Arabibus, & Turcis (ſaqa) i. e. aqua bajulus : & a Perſis Miſc) i. e. ovis.*	Les Turcs, & les Arabes l'appellent (ſaqa) c'eſt à dire; porteur d'eau & les Perſans (miſç) brebis.	ان مرغ غده بزرگ دارد زير گردنش بنابرين مرغ ساكا نام يافته ومرغ ميش *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Empiono queſt' uccelli il pancione d'acqua, & vanno vuotarla nell' deſerto dell' Arabia in certe piccole foſſe dà abbeverare li uccelletti.	*Hæc oppletum aquâ Euphratis gutturnium, ſeu ventriculum in foſſulis Arabiæ ſolitudinis egurgitat ad potandas aviculas.*	Il a l'inſtinct de remplir ſon gros goſier d'eau, & de l'aller degorger dans les foſſettes du deſert de l'Arabie pour abbrever les petits oiſeaux.	در پرورد کار بان مرغ ان خاصیتی دادست که چون گلوش پر اب کند اورا درمیان غودکهای بیابان عربستان خالی کند تا مرغان کوچک بخورند واز تشنگی نمیرند *
Quindi forſe verra dato à coſtoro il nome di Pelicano.	*Hinc forſan cum Pellicano analogia.*	Ce rapport a pût-être donné lieu de l'appeller Pelican.	بلکه ازان جهت نسبت ان شده با مرغ رخ یعنی قالبکان *
Pelle d'il ſerpente	*Senecta ſerpentis.*	Peau de ſerpent.	پوست مار * خیک *
Pelle.	*Pellis.*	Peau.	پوست * جلد *
Pelle: coio caprino.	*Corium caprinum.*	Peau de chevre.	تیماج *
Pellegrinaggio.	*Peregrinatio.*	Pelerinage.	زیارت * عتبات بوسی * سیاحت *
Pellegrinaggio di Meccha.	*Peregrinatio ad Mekkam.*	Pelerinage de la Mekke.	حج مکه وکعبه * زیارت بیت الحرام *
Pellegrinare.	*Peregrinari.*	Aller en pelerinage.	زیارت کردن * بزیارت رفتن * بعتبات بوسی رفتن * بزیارت گاه سفر نمودن * درجهان رفتن *
Pellegrino di Gieruzalemme.	*Peregrinus ad Hieroſolimam.*	Pelerin de Hieruſalem.	مقدسی * حاجی بیت المقدس * سیاح قدس خلیل * مقدسی روشلیم *
Pellegrino di Meccha.	*Peregrinus ad Mekkam.*	Pelerin de la Mekke.	حاجی الحرمین الشریفین *
Pellegrino.	*Peregrinus.*	Pelerin: voyageur	غریب * سفر کننده * سیاح * مسافر *
Pellicciaro.	*Pellio.*	Pelettier.	پوستین دوز * کرکچی * کرک دوز * واتگر *
Pelliccione fino.	*Veſtis pellicea delicatior.*	Peliſſe fine.	کاتبی بخارایی * کاتبی قلمی * کاتبی از پوست بخارایی * کاتبی سنجقدار * کاتبی باپوست قلمی *
Pellicione groſſo.	*Veſtis pellicea craſſior.*	Peliſſe groſſe.	پوستین * کاتبی پوستین * فروه * برفان *
Pelò; v: capello.			
Peloſo.	*Piloſus.*	Velu.	پرمعای * موی دار * صاحب شعر *
Pena; caſtigo.	*Pœna; ſupplicium.*	Peine: châtiment.	جریمه * ترجمان * عقوبت * جنبده * لزامة * بان افرا *
Pena infernale.	*Cruciatus inferni.*	Peine de l'enfer.	عذاب دوزخ * عذاب جهنم * النار * عقوبت دوزخ *
Pendente: appeſo.			
Pendenti dà orecchie.	*Inaures.*	Pendans d'oreille.	گوشواره * حلقه گوش * بستی * ورگوش * وشگوش * برنجن *
Pendere.	*Pendere.*	Pendre: ſuſpendre	اویختن ــ میاویزم * معلق نمودن * آویزان کردن *
Pendolo d'uva.	*Uvarum faſciculus*	Pendant de raiſins	دسته انگور * دسته انگور *
Penetrabile.	*Penetrabilis.*	Penetrable.	دخول پذیر * قادر الدخول فیه * متداخل * خرق پذیر *
Penetrare.	*Penetrare.*	Penetrer.	درتری رفتن * درجوف داخل شدن * در میان جسم دخول نمودن * نفذ نمودن * خرق کردن * نفاد یافتن *

حضرت پروردگار بان مرغ ان خاصیتی دادست که چون
گلوش پرآب کند اورا درمیان غوزک های
بیابان عربستان خالی کند تا مرغان کوچک
بخورند وازتشنگی نمیرند

بلکه ازان جهت نسبت ان بنده با مرغ رخ یعنی
خالیکان
پوست مار
پوست جلد
تیماج
زیارت عتبات بوسی
حج مکه وکعبه زیارت بیت الحرام
زیارت کردن زیارت رفتن لعتبات بوسی رفتن
زیارتگاه سفرنمودن درجهان رفتن.
مقدسی حاجی حاجی بیت المقدس

حاجی الحرمین الشریفین

کاتبی بخارایی کاتبی قلمی کاتبی از پوست بخارایی

پوستین کاتبی پوستاین
پرموی موی دار
جریمه ترجمان عقوبت
عذاب دوزخ عذاب جهنم
گوشواره حلقهٔ گوش

اویختن می آویزم معلق نمودن اویزان کردن
دستهٔ انگور بستهٔ انگور
دخول زیر
در توی زدن در جوف داخل شدن درمیان جسم دخیل
نمودن

غمگین ملول متالم

فکر کردن تصور کردن اندیشه نمودن

کر شده تصور شده

انسته ازقصد بقصد بفکر

ندیشه فکر

همت

نج گوشه خمس زاویا

توبه کردن پشیمان شدن

ورزیدن تایب شدن

پشیمان توبه نموده نادم

پشیمان خیره تایب مستغفر نادم

توبه کننده

توبه پشیمانی استغفار ندامت

شاه پر پر بال شهپر تیزپر

پر بزرگ بال

قلم خامه کلک نخلب قلم واسطی

قلم مشرقیان نی باشد وخصوصا واسطی که بالای کاغذ

مهره زده خوش روا باشد

واما صفات قلم نیکوترین دراین بیتی مرقوم شد

قلم سرخ وسفید وسفت باید

قلم خاکستری کاری نیاید

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Penetrante.	*Penetrans.*	Penetrant.	خارق * نافذ * ثاقب * رقيق *
Penetratione.	*Penetratio.*	Penetration.	خرق * نفاذ * نفذ * دخول * تنفيذ * تخريق * تثقيب *
Penetrato.	*Penetratus.*	Penetré.	منفوذ * مخروق * مدخول *
Penitente.	*Pœnitens.*	Penitent.	پشيمان * خيره * تايب * مستغفر * ندمان * نادم * متندم * راجع * توبه كننده *
Penitenza.	*Pœnitentia.*	Penitence.	توبه * پشيماني * استغفار * ندامت * بتّيا *
Penna grande.	*Penna.*	Plume des ailes.	شاه پر * پر بال * شهپر * تيرپر * ريش جناح * پر بزرگ بال *
Penna dà ſcrivere.	*Calamus.*	Plume à écrire.	قلم * خامه * كلك * خُلْب * قلم واسيطي *
I levantini ſcrivono ſopra la carta liſciata, con certe cannucciette, particularmente della Città di Waſſit, in luogo di penna.	*Arundine præſertim Waſſitanâ utuntur Orientales in chartâ lævigatâ pro ſcriptorio calamo.*	Les Orientaux écrivent ſur le papier liſſé avec un petit roſeau, au lieu de plume, particulierement de ceux de Waſſit.	قلم مشرقيان ني باشد وخصوصا واسيطي كه بالاي كغذ مهره زده خوشروا باشد *
Inſegnano con un diſtico che deva eſſer la penna roſſa, bianca, e dura, mà che la cenericcia non vale *niente.*	*Dyſtico autem monent, ut ſit arundo rubra & alba, atque prædura, cineritiam verò ad nihilum valere.*	Voicy le ſens de deux vers, qu'ilz ont pour choiſir une bonne plnme: il faut qu'elle ſoit rouge, & blanche, & dure; mais la cendrée ne vaut rien.	واما صفات قلم نيكو كردن در اين بيتي مرقوم شدند * قلم سرخ وسفيد و سخت بايد * قلم خاكستري كاري نيايد *
Fili dentro la penna.	*Fila in arundine ſcriptoria.*	Filets dans la plume.	نـــــال *
Pennacchio.	*Criſta.*	Panache.	تل * تيله * تل جغه *
Penna; v: ala.			
Pennello.	*Pennicillum.*	Pinceau.	موي قلم * قلم نقاشي *
Penoſo.	*Anxius: afflictus.*	Penible.	غمگين * ملول * مهتم * متالم * مغموم *
Penſare.	*Cogitare.*	Penſer.	فكر كردن * تصوّر كردن * انديشه نمودن * پنداشتن *
Penſato.	*Excogitatus.*	Penſé.	فكر شده * تصوّر شده * متفكّر ومتصوّر كرده *
Penſatamente.	*Cogitatò.*	A deſſein.	دانسته * از قصد * بقصد * بفكر *
Penſiero.	*Cogitatio.*	Penſée.	انديشه * فكر * پند * تصوّر * راي * ندبه *
Penſiero: affanno.	*Anxietas.*	Souci: chagrin.	همّت * تقييد * جهد *
Penſionario.	*Penſionarius: alumnus.*	Penſionnaire.	همديش * هم خرج * شريك نفقه * پرورده *
Penſione.	*Penſio.*	Penſion.	نفقه * وظيفه *
Pentagono.	*Pentagonus.*	Pentagone.	پنج گوشه * خمسه زوايا *
Pentirſi.	*Pœnitere.*	Se repentir.	تعابه كردن * پشيمان شدن * ندامت نمودن * رجوع ورزيدن * تايب شدن * تباعت آوردن *
Pentito.	*Pœnitentiâ ductus.*	Marri: repenti.	پشيمان * توبه نموده * تايب * راجع * نادم * فرسوده *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Penſieroſo.	*Cogitabundus.*	Penſif.	انكر * متفكّر *
Pentolaro.	*Figulus.*	Potier.	كوزه‌گر * خزاف *
Penultimo.	*Penultimus.*	Penultieme.	نزديك آخر * قبل الاخر *
Penuria.	*Inopia.*	Diſette.	طي * گراني * كمي * قحط * غلا *
Peonia; fiore.	*Pæonia.*	Pivoine.	گل عود صليب * فاوانيا * ورد الحمير *
Pepe.	*Piper.*	Poivre.	ل * دارگرم *
Pepe longo.	*Macropiper.*	Poivre long.	بلفل * فلفل دراز *
Per; prep.	*Propter: ob.*	Pour.	براي * ازبراي * جهة * خاطر * تباري *
Perche?	*Quare?*	Pour-quoy?	چرا * براي چه * لايّ شي * بچه سبب * بچه جهت *
Perciò che.	*Quia.*	Parce que.	زيرا كه * غرض كه * ازان جهة كه * بسبب آن كه * بخاطر انكه * لاجل هذا * ن *
Per l'Amor di Dio.	*Propter Deum.*	Pour l'Amour de Dieu.	عشق خدا * براي خدا * خاطر خدا * براه خدا * عشق الله * في سبيل الله * بمحبّت خدا *
Per Dio; giuramento.	*Per Deum; juramentum.*	Par Dieu; jurement.	واللّه * باللّه * تاللّه * بحق خدا * بخداوندي خدا * بحق پروردگار *
Per amor voſtro.	*Propter te: tui ergo*	Pour l'amour de vous.	خاطر شما * براي خاطر شما * بجهان شما *
Per la teſta del Rè; giuramento.	*Per caput Regis.*	Par la tête du Roy: jurement.	سرشاه * بسر ولينعمت * بسر شاه عالم پناه * بفرق مبارك ولينعمت *
Per l'anima de' voſtri amori; ſupplica, & giuramento.	*Per animam dilectionis tuæ: juramentum & ſupplicatio.*	Par l'ame de vos amours: jurement & ſupplication.	سرعزيز شما * سرعزيز اقا * سرعزيز مرزام *
Per eſſo.	*Ideo: propterea.*	Pour celà.	بنابرين * خاطراين * ازان جهة * لهذا *
Per forza.	*Invito animo: vi.*	Par force.	بجبر * بغصب * غصباً * جبرا * بعنف * بزور * بالقوة *
Per niente.	*Gratis: pro nihilo.*	Pour rien.	مفت * بلاش * بلاشي *
Per mezzo mio.	*Ope meâ.*	Par mon moyen.	بوسيله من * بواسطه من * بوجود من *
Percoſſa.	*Percuſſio: ictus.*	Coup.	ضربه * زدني *
Percuotere.	*Percutere.*	Frapper.	زدن * ضرب نمودن *
Percoſſo.	*Percuſſus.*	Frappé.	زده شده * مضروب * منضرب *
Perdere.	*Amittere: perdere.*	Perdre.	تلف دادن * گم كردن * تضيع كردن * تلف نمودن * بهيدن — ميبهم * يرا كردن * وبديدن ويدن * تباه بردن *
Perdere la fatica.	*Operam ludere.*	Perdre la peine.	عبث جفا كشيدن * ببفايده تعب بردن * بباطل آزار و زحمت كشيدن *
Perderſi: ruinarſi.	*Corrumpi: deperdi.*	Se perdre.	وركشتن * ضايع شدن * نابود شدن * زدون گرديدن *

با فکر متفکر ...

کوزه کر خزاف ...

نزدیک آخر قبل الاخر

... کرانی کمی قحط غلا

... عود حب فاوانیا وردالحمیر

... دار کرم

... فلفل دراز

... ازبرای جهة

... برای چه لای شی بچه سبب بچه جهت

زیراکه غرض که ازان جهت که بسبب انکه

بخاطرانکه

... خدا برای خدا خاطر خدا براه خدا

فی سبیل الله محبت خدا

والله بالله تالله بحق خدا بخداوندی خدا

بحق پروردکار

خاطر شما برای خاطر شما بوجود شما

سر شاه بسر ولینعمت بسر شاه عالم پناه بفرق

مبارک ولینعمت

سر عزیز شما سر عزیز اقا

بنابرین خاطراین ازین جهت لهذا

بجبر بغضب غضباً جبراً بعنف بزور

مفت بلاش بلاشی

بوسیله من بواسطه من بوجود من

ضربه زدنی

زدن ضرب نمودن

زده شده مضروب

حد کمال یافته

کامل کاملیت تمام شدن

بسیار کامل بغایت کمال رسیده

یافته تام

تمام کامل تام

خیانت نمک بحرامی کفر نعمت

از روی خیانت از روی خدعه

نمک بحرام خاین

خطر دغدغه خوف هول بیم

بخطر افتادن درخطر خود را انداختن

• درخطر افتاده

دل شکسته شدن منکسر القلب دل گرفته

دل پریشان شدن

زیان نقصان

شکست خوردن شکستگی در جنگ باختن

در قمار باختن نقصان در قمار کردن

خرابی نابود شدگی تلف تباهی

باخته

بخشیدن عفو نمودن از سر تقصیر گذشتن بمغفرت

کردن مرحمت کردن از سر خطای در گذشتن

استغفار کردن استغفار الله گفتن عفو طلبیدن

استدعا مغفرت نمودن التماس غفران نمودن

بخشیده معفو شده عفو یافته

مرحوم مرحمت یافته آمرزیده خدا

گم شده ضایع تلف شده

قاطع علاقه سخت تنیر

بالتمام یکباره

بکمال رسانیدن تمام کردن بسر انجام رسانیدن

بحد کمال رسانیدن مکمل گردانیدن

تمام شده مکمل گردیده بانجام رسیده

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Perderſi d'animo.	*Cadere animo.*	Manquer de courage.	دل شکسته شدن * مکسور القلب — دل برگشته — دل پریشان شدن *
Perdita.	*Jactura : amiſſio.*	Perte.	زیان * نقصان * خلل *
Perdita d'una battaglia.	*Cædes.*	Perte d'une bataille.	شکست خوردن * شکستگی * در جنگ باختن *
Perdita; n'el giuoco.	*Iactura in luſu.*	Perte dans le jeu.	در قمار باختن * نقصان در قمار کردن *
Perdizione.	*Pernicies.*	Perdition : ruine.	خرابی * نابود شدنی * تلف * دبشیج * تباهی * داس *
Perditore nel giuoco.	*Victus in ludo.*	Celluy qui perd dans le jeu.	باخته * خاسر * خسار *
Perdonare.	*Ignoſcere : parcere.*	Pardonner.	بخشیدن * عفو نمودن * از سر تقصیر گذشتن * مغفرت کردن * مرحمت کردن * از سر خطای در گذشتن *
Domandar perdono.	*Veniam petere.*	Demander pardon.	استغفار کردن * استغفار الله گفتن * عفو طلبیدن * استدعا مغفرت نمودن * التماس غفران نمودن *
Perdonato.	*Abſolutus a delicto.*	Pardonné.	بخشیده * مغفور شده * عفو یافته * مرحوم گردیده *
Perdonato ; titolo di morto.	*Deo reconciliatus.*	Pardonné : titre d'un mort.	مرحوم * مرحمت پناه * امرزیده خدا *
Perſo. Perſo: v: guaſtato.	*Perditus.*	Perdu.	گم شده * ضایع — تلف شده * وین *
Perentorio.	*Paremptorius: reſolutivus.*	Peremptoire.	قاطع علاقه * سخت * تیز *
Perfettamente.	*Perfectè.*	Parfaittement.	بالتمام * با کمال *
Perfettionare.	*Perficere.*	Perfectionner.	بکمال رسانیدن * تمام کردن * بسر انجام رسانیدن * بحد کمال رسانیدن * مکمل گردانیدن *
Perfettionato.	*Perfectionem adeptus.*	Perfectionné.	تمام شده * مکمل گردیده * بر انجام رسیده * بحد کمال یافته *
Perfettione.	*Perfectio.*	Perfection.	کمال * کاملیت * تمام شدن * استکمال * تکمیل *
Perfettiſſimo.	*Perfectiſſimus.*	Tres parfait.	بسیار کامل * بغایت کمال رسیده * خلاصه کمال یافته * تام * خالص *
Perfetto.	*Perfectus.*	Parfait.	تمام * کامل * تام * بی عیب *
Perfidia.	*Perfidia.*	Perfidie.	خیانت * نمک بحرامی * کفر نعمت * خدع *
Perfidioſamente.	*Perfidè.*	Avec perfidie.	ازروی خیانت * ازروی خدع * خدعا *
Perfido.	*Perfidus.*	Perfide.	نمک بحرام * خاین * خداع * حرامزاده *
Perforata ; erba.	*Perforata : hypericum.*	Mille-pertuis ; herbe.	هوفاریقون * دواء رومی * مبر فاریقون * اوفاریقون *
Pergamo: polpito.			
Pergola di vite.	*Pergula.*	Treille de vigne.	داربست * چفته *
Pericardio.	*Pericardium.*	Pericarde.	پرده دل *
Pericolo.	*Periculum : diſcrimen.*	Peril : danger.	خطر * دغدغه * مخاطره * خوف * هول * بیم *
Metterſi in pericolo.	*Periculum incurrere : periclitari.*	Se mettre en peril.	بخطر افتادن * در خطر خود را انداختن *
Poſto in pericolo.	*Periculo expoſitus.*	Qui eſt en danger.	در خطر افتاده * واقع فی الخطر *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Pericoloſamente.	*Periculoſè.*	Dangereuſement.	بخاطر * بدغدغه * بمخاطره * بهول * مخوفا *
Pericoloſo.	*Periculoſus.*	Dangereux : perilleux.	خطرناک * هولناک * پر دغدغه * باعث خوف و تهاهیل *
Perire.	*Perire.*	Perir.	هلاک شدن * فنا شدن * هالک گردیدن *
Peritamente.	*Peritè.*	Savamment.	زیرکانه * باوقوف * ماهراً * بدانستنی *
Peritia.	*Peritia.*	Intelligence : adreſſe.	دانستنی * وقوف * مهارت *
Perito : eſperto.	*Peritus : expertus.*	Habile : experimenté.	صاحب تجربه * کاردان * ماهر * مجرّب *
Perito : dotto.	*Peritus : doctus.*	Tres habile : ſavant.	دانشمند * صاحب دانش * دانا * فاضل * راسخ *
Perla.	*Margarita : unio.*	Perle.	مروارید * مرواری * لؤلؤ * درّ * حصّ * دانه سپید * دردانه * درشاهوار * درّ خوشاب *
Permanente.	*Permanens.*	Permanent.	پایه‌دار * باقی *
Permettere.	*Permittere.*	Permettre.	رخصت دادن * اجازت — دستور — اذن — تجویز نمودن * مأذون گردانیدن * رها کردن * اجازت فرمودن *
Permeſſo.	*Permiſſus.*	Permis.	جایز — مأذون — حلال — نموده *
Permiſſione.	*Permiſſio.*	Permiſſion.	دستور * رخصت * اجازت * اذن * تجویز * رها *
Permiſſione di Dio.	*Permiſſio Divina.*	Permiſſion de Dieu.	نازله * دستور خدا * اذن الله * دستور الهی *
Pernice.	*Perdix.*	Perdrix.	کبک * کرک * دبهعر *
Pernicioſo.	*Pernicioſus.*	Pernicieux.	مضرّ * معادی * آزار رسان *
Pernottare.	*Pernoctare.*	Paſſer la nuit.	شب گذرانیدن * تمام شب ماندن *
Pero ; arbore.	*Pyrus ; arbor.*	Poirier.	درخت گلابی * شجره کمثری * درخت امرود *
Pero; frutto : e ſue ſpecie.	*Pyrum ; fructus.*	Poire.	گلابی * کمثری * امرود * آبندان *
Però : perciò.	*Idcirco : proinde.*	Pour celà.	ازانجهة * ازانسبب * بنابرین * خاطراین * لهذا *
Perpetuamente.	*Perpetuò.*	Perpetuellement.	همیشه * دایم * دایماً * بدوام * علی الدوام * بمداومت *
Perpetuare.	*Perpetuare.*	Pepetuer.	دایمی ساختن * بابقا و ثبات ساختن * پایدار و باقی نمودن * جاوید و سرمدی نمودن * خالد ساختن *
Perpetuità.	*Perpetuitas.*	Perpetuité.	بقا * ثبات * دوام * مداومت * خلد * پایداری * استحکام *
Perpetuo.	*Perpetuus.*	Pepetuel.	جاوید * باقی * پایدار * دایمی * مستحکم * لایفنی * خالد * غیرزایل * بی زوال * لایزال * جاودانی *
Perpendicolare.	*Perpendicularis.*	Perpendiculaire.	عمود * کنبهای *
Perpendicolarmente.	*Perpendiculariter : ad angulos rectos.*	Pependiculairement.	حسب گنیا * عموداً * بشاول * درست *
Perpendicolo matematico.	*Perpendiculum Mathematicum.*	Perpendicule Mathematique.	عمود * گنیا *

بدغدغه بمخاطره بهول

خطرناک • هولناک پردغدغه

خوف

هلاک شدن فنا شدن

وقوفانه باوقوف

وقوف مهارت

صاحب تجربه کاردان ماهر

دانشمند . صاحب دانش دانا

مروارید مرواري لولو دُر

درشاهوار درخوش آب

[illegible] باقي

رخصت دادن اجازت دستور اذن

کنک

مضر موزي

شب گذاردن

ازان جهت ازان سبب بنابرین لهذا

همیشه دایم • دایمًا بدوام

استحکام

جاوید باقی پایدار

غیرزایل بی‌زوال

حب

رلیمان

پریشانی سرگردانی

اضطراب دودلی

سرگردان مدهوش پریشان

ظلم ستم

ظالم ستمگر

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Perpendicolo artegiano.	*Perpendiculum artificum.*	Niveau : plomb.	شاول * ريسمان *
Perpleſſità.	*Perplexitas.*	Perplexité : embarras.	پريشاني * سرگرداني * سفيلي * بيحالتي * اضطراب * دودلي *
Perpleſſo.	*Perplexus.*	Embarraſſé.	سرگردان * مدهوش * پريشان * مضطرب * سفيل * دودل *
Perſecutione.	*Perſecutio.*	Perſecution.	ظلم * ستم *
Perſecutore.	*Perſecutor.*	Perſecuteur.	ظالم * ستمگر * ستمكار * تازانا *
Perſepoli.	*Perſepolis.*	Perſepolis.	استخر * شهر استخر *
Gli autori Perſiani la chiamano Iſtec-hr (استخر) cioè ; lago, laguna, e dà vero il ſuo ſito e pieno di lagune.	*Vocatur a Perſis ſcriptoribus (Iſtec-hr* استخر*) i. e. lacus, a ſitu quippe lacunoſo.*	Les ecrivains Perſans l'appellent (Iſtec-hr) c'eſt à dire ; lac ; ſans doute à raiſon de ſa ſituation pleine de lacs, & des eaux dormantes.	ذكران شهر بسيار قديم و در دنيا مشهور در كتاب شيرازنامه ديدم اما ان مصنف نقل چند عبث در باره ان شهر كرده در باب معني استخر كمان دارم كه وجه تسميه از درياچهاي وابهاي ايستاده صادر شده كه در حقيقت استخر معني درياچه دارد *
Il primo Rè di Perſia, Kioumers, della razza de' Piſçdadion, quale fù il primo, dicono, che fabricò le città, volſe palezare in queſta la ſua grandezza, con laſciar ſin al fin de'l mondo ſtupendi monumenti, e ſforzi dell'arte, & della ſoda architettura, di maniera che mai poteſſe città nel mondo paragonarſi con queſta.	*Hanc Rex (Kiumertus) familia Piſcdadiorum primus, auſpicia civitatum in terris aggreſſus, incredibili arte, & firmiſſimo opere, tanquam aeternum, & ſtupendum Regiæ opulentiæ monumentum omni poſteritati relinquere voluit; ut nulla uſquam urbs magnitudine, & magnificentia cum ea certare potuerit.*	Le premier Roy de Perſe de la race des Piſçdadions Kioumers, qu'ilz pretendent qui ſoit l'inventeur de la fabrique des villes, voulut étaller en cellecy toute ſa Royalle grãdeur, & en laiſſer des monumens a toute la poſterité, de ſorte que jamais ville ne peut egaller la magnificence de cellecy.	نقل ميكنند كه باني ان شهر كيومرث بوده يعني پادشاه اولي از سلسله پيشداديان كه اورا نبستر مخترع بنا مدايين دانند و كويند كه قصد استخر بنا كردن همين بوده تا يادگاري بزرگواري پادشاهانه الا اخر دنيا بماند و هركز كسي شهر برا باين عظمت نسازد *
Dà vero quei tanto famoſi monumenti di Perſepolis chiamati (Ciehel - monar) cioè; 40 torri, ò colonne paſſano in maeſtà l'iſteſſo coliſeo di Roma.	*Famoſiſſima, quæ ſuperſunt Perſepolis monumenta, vulgò (Ciebel - monar) (*چهل منار*) i. e. 40 turres, ſeu columnæ Romæ colliſeo longe præſtantiora.*	En effet ces auguſtes reſtes de Perſepolis, que l'on appelle communement (ciehel monar) c'eſt à dire, 40 tours, où colomnes, ſurpaſſent méme en majeſté le coliſée de Rome.	معلوم ميست كه هرچه از ان مدينه مانده كه اليوم چهل منار مينامند عظمة برابر ان در كل جهان ندارد *
Si vedonò là caratteri ſu'l marmo inconniti a tutt' il mondo; d'onde ſi conchiude che queſta fabrica ſorpaſſa ogni antiquità.	*Characteres illic orbi incogniti hanc fabricam omni antiquitate antiquiorem probant.*	Pluſieurs inſcriptions que l'on y voit ſur le marbre, en characteres inconnus à tout l'univers ſont des preuves d'une antiquité au de là de toutes les autres.	قارقام و نامهاي چند بروي مرمر كنده كه هنوز هم انجا موجود باشند و از معرفت جميع الناس اعلام كرديده شايد قديمي بالاي كل قديمي باشد *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Tanto più che ſi vedono là etiandio innumere figure de' ſagrificii, e pompe funebri dove li perſonaggi ſono rappreſentati con veſti larghe, con longhi capelli, e con berrette al modo di mittre.	*Tum ibidem innumera ſacrificiorum funeralium ſimulacbra, ubi homines cum mitris, & cæſarie, & veſtitu laxiori.*	L'on y voit ſur tout un nombre prodigieux de repreſentations de Divinitez, & ſacrifices; & des pompes funebres, avec des ſuittes de gens à veſte large, à longue chevelûre, & avec des bonnets en façon de mittres.	ان رسم صورتهاي بيشمار كه انجا بر سنك ها ظاهر پيست ملامت بودن قديمي باشد چنانچه حال قرار ميان غريب مينمايند وانها با كيش و كلاه دراز ولباسهاي بسيار غريب وغير متحرك در كتب پيشرفتكان *
Perſequire.	*Perſequi.*	Perſecuter.	ستمگري كردن * ظلم بي مرحمت - دقت كردن * تازيدن *
Perſequitato.	*Perſecutionem paſſus.*	Perſecuté.	مظلوم * ستم ديده * ظلم كشيده * جور يافته *
Per ſempre.	*In æternum.*	A jamais.	علي الدوام * دائم * دائما * الي ابد الآباد *
Perſeverante.	*Perſeverans.*	Perſeverant.	قرار كرفته * ثابت قدم شده * مواظـب * صاحب ثبات *
Perſeveranza.	*Perſeverantia.*	Perſeverance.	مداومت * مواظبت * ثبوت * استثبات * ملازمة * پايدان *
Perſeverare.	*Perſeverare.*	Perſeverer.	مواظبت كردن * مداومت وملازمت نمودن * ثبوت ورزيدن * بيكجا قرار ماندن * پايداري كردن *
Perſia.	*Perſia: Perſis.*	Perſe.	ايران * ولايت عجم * ملك عجم * مملكت ايران * ممالك محروسه ايران شاه * الكهاي قزلباش *
La Perſia è paeze de' ſaſſi, rocche, e monti.	*Tota ferme Perſis ſaxis ſcatet & montibus aridis.*	La Perſe eſt un pays pierreux, & montagneux.	ولايت ايران تمام سنكستان وكوهسار است *
La ſola Hircania (Ghilon) pol paragonarſi con le Provincie di noſtra Europa.	*Sola Hircania (Ghilon) Europa noſtræ provincias æmulatur.*	La ſeule Province d'Hircanie (à preſent Ghilon) a du rapport avec les meilleures provinces de nôtre Europe.	همين ديار جيلان ومتر ندران بعضي نسبت باپايان اذي ممالك فرنكستان دارند *
La Perſia è aſſai ſcarza in città, mà nelle città v'è afluenza di gente: in Aſpano per eſſempio concorrono à gara l'abondanza, e le delizie, mà ad un miglia fuori non ſi preſenta altro alla viſta, ſi non l'idea d'un deſerto.	*Perſia inops urbium: urbes autem affluunt populo: Aſpabani putà, delicia & abundantia confertim decertant; ſemileucâ procul, mox occurrit nihil, quam horroris, & ſolitudinis idea.*	Il y a peu de villes dans la Perſe, mais il y a grand monde dans les villes: tout abonde par exemple dans Iſpahan, mais à demy lieue de là tout n'eſt qu'une idée de deſert, & d'horreur.	حقيقت همين باشد كه اكثر ممالك ايران بيابان اند اما معدودي اندك ابادانی دارند مثل اصفهان فراواني وكثرت همه چيز دارد اما چون نيم فرسنك راه برون شهر بروي هرچه بيني صورت بيابان باشد و الكهاي فرنك بيشستان وباغستان متصلا باشند *
Perſiano.	*Perſa: Perſicus.*	Perſien: Perſan: Perſique.	عجمي * ايراني * مردم عجم * اهل عجم * طاط * تازيك *

ستمگري كردن. ظلم

مظلوم ستم ديده ظلم كشيده جور يافته

علي الدوام دايم ابدا دايما

قرار گرفته ثابت قدم شده

صاحب ثبات

مداومت مواظبت

مواظبت كردن مداومت كردن

بيك قرار ماندن پايداري كردن

ايران ولايت عجم ملك عجم ملك ايران ممالك

محروسه ايران شاه الكه هاي قزلباش

ولايت ايران تمام سنگستان و كوه سارست

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Tanto più che ſi vedono là etiandio innumere figure de' ſagrificii, e pompe funebri dove li perſonaggi ſono rappreſentati con veſti larghe, con longhi capelli, e con berrette al modo di mittre.	*Tùm ibidem innumera ſacrificiorum funeralium ſimulachra, ubi homines cum mitris, & cæſarie, & veſtitu laxiori.*	L'on y voit ſur tout un nombre prodigieux de repreſentations de Divinitez, & ſacrifices; & des pompes funebres, avec des ſuittes de gens à veſte large, à longue chevelûre, & avec des bonnets en façon de mittres.	در ان رسم صورتهاي بيشمار كه انجا بر سنگها ظاهر است علامت بودن اتش پرستي باشد چنانچه حال قربان غريب مينمايند وادمها با كيش و حلهٔ دراز و لباسهاي بسيار غريب وغير منكور در كتب پيشرفتگان *
Perſequire.	*Perſequi.*	Perſecuter.	ستمگري كردن * ظلم بي مرحمت - دقت كردن * تازيدن *
Perſequitato.	*Perſecutionem paſſus.*	Perſecuté.	مظلوم * ستم ديده * ظلم كشيده * جور يافته *
Per ſempre.	*In æternum.*	A jamais.	علي الدوام * دائم * دايما * الي ابد الآباد *
Perſeverante.	*Perſeverans.*	Perſeverant.	قرار گرفته * ثابت قدم شده * مواظب * صاحب ثبات *
Perſeveranza.	*Perſeverantia.*	Perſeverance.	مداومت * مواظبت * ثبوت * استثبات * ملازمت * پايدان *
Perſeverare.	*Perſeverare.*	Perſeverer.	مواظبت كردن * مداومت و ملازمت نمودن * ثبوت ورزيدن * بيك قرار ماندن * پايداري كردن *
Perſia.	*Perſia: Perſis.*	Perſe.	ايران * ولايت عجم * ملك عجم * ملك ايران * ممالك محروسه ايران شاه * الكهاي قزلباش *
La Perſia è paeze de' ſaſſi, rocche, e monti.	*Tota ferme Perſis ſaxis ſcatet & montibus aridis.*	La Perſe eſt un pays pierreux, & montagneux.	ولايت ايران تمام سنگستان وكوهسار است *
La ſola Hircania (Ghilon) pol paragonarſi con le Provincie di noſtra Europa.	*Sola Hircania (Ghilon) Europa noſtræ provincias æmulatur.*	La ſeule Province d'Hircanie (à preſent Ghilon) a du rapport avec les meilleures provinces de nôtre Europe.	همين ديار جيلان ومازندران بعضي نسبت با آباداني ممالك فرنگستان دارند *
La Perſia è aſſai ſcarza in città, mà nelle città v'è afluenza di gente: in Aſpano per eſſempio concorrono à gara l'abondanza, e le delizie, mà ad un miglia fuori non ſi preſenta altro alla viſta, ſi non l'idea d'un deſerto.	*Perſia inops urbium: urbes autem affluunt populo: Aſpahani putà, deliciæ & abundantia confertim decertant; ſemileucâ procul, mox occurrit nihil, quam horroris, & ſolitudinis idea.*	Il y a peu de villes dans la Perſe, mais il y a grand monde dans les villes: tout abonde par exemple dans Iſpahan, mais à demy lieue de là tout n'eſt qu'une idée de deſert, & d'horreur.	حقيقت همين باشد كه اكثر ممالك ايران بيابان اند اما مدائن اندك آباداني دارند مثلا اصفهان آباداني و كثرت همه چيز دارد اما چون نيم فرسنگ راه بيرون شهر بروي هرچه بيني صورت بيابان باشد و الكهاي فرنگ بيشستان و باغستان متصل باشند *
Perſiano.	*Perſa: Perſicus.*	Perſien: Perſan: Perſique.	عجمي * ايراني * مردم عجم * اهل عجم * طات * تازيك *

ستمکری کردن. ظلم

مظلوم ستم دیده ظلم کشیده جوریافته

علی الدوام دایم [illegible] دایما

[illegible]کرفته ثابت قدم شده

صاحب ثبات

مداومت مواظبت

مواظبت کردن مداومت کردن

بیک قرار ماندن پایداری کردن

ایران ولایت عجم ملک عجم ملک ایران ممالک

محروسه ایران شاه الکه های قزلباش

ولایت ایران تمام سنکستان و کوهسارست

حقیقت همین باشد که اکثر ممالک ایران بیابان
اند اما مداین اندک آبادانی دارد بخصوص اصفهان
فراوانی و اکثر همه چیز دارد اما چون نیم فرسنگ راه
بیرون شهر بروی هرچه بینی صورت بیابان باشد و
الکه های فرنگ بیشتر بستان و باغستان متصل باشند

عجمی ایرانی مردم عجم ایل عجم

باعث تپ و مرگ باشند

شفتالو میوۂ شفتالو

ثابت قدم بودن
شخص کس ادم نفر

بزرگوار

بذاتہ بعینہ بنفسہ لاغیر

اشخاص اہلے -

علم تنظر علم دوربما

فضلای ایران بین اهل قرآن مباحثه درباره دین و مذهب
جایز میدانند

بنابرین اگر شخصی مسیحی که از سر طمع یا ستم
انکار دین حضرت عیسی ع کرده و اختیار دین محمد
نموده پشیمان گردد و بازگشت نامه از قاضی
بطلبد ارزانی خواهند فرمود

بعضی متکلمین گفته اند که میوه هلو پارسی زهرناک
باشد لیکن خلاف است چنانچه بلکه بسیار لطیف
باشد و چون هنوز نرسیده او را نخورند مثل سایر
میوه های چند هیچ ضرر ندارد

لیکن نقل شنیدم که در دیار ایران غنچه نام هلوهای ن

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Li ſoli Perſiani nella ſetta di Mahomete ámettono la licenza di ragionar ſopra la legge.	*Soli Perſæ inter Mahometi aſſeclas ratiocinandi jus circa legem admittunt.*	Le Perſes ſont les ſeuls des Mahometans, qui raiſonnent ſur la loy.	فضلا ایران بین اهل قران مباحثه در باره دین و مذهب جایز میدانند *
Permettono à Criſtiani rinegati di diſdirſi, & danno per queſto fine un ſcritto autentico, col quale ſono ſoloro dichiarati (mourted مرتد) cioè; apoſtati.	*Chriſtianis qui Mohammediſmū ſunt profeſſi palinodiam permittunt inſtrumento authentico; hos deinceps vocant (mourted مرتد) apoſtatas.*	Ils permettent par acte authentique aux Chrêtiens, qui ſe font Mahometans, de ſe dedire, & ils les appellent (mourted مرتد) c'eſt à dire; apoſtats.	بنابرین اگر شخصی مسیحی که از سر طمع یا ستم انکار دین حضرت ایسوع کرده و اختیار دین محمد نموده پشمان کرده و بازگشت نامه از قاضی بطلبد ارزانی خواهند فرمود *
Perſico; frutto.	*Malum Perſicum.*	Péche: fruit.	هلو * میوه هلو * خوخ *
Li Perſici di Perſia ſono de' più perfetti de'l mondo; anſi mangiati verdi per delizie, come gl'altri frutti non fanno niſſun danno, quindi vien chiarito quel che ſi ſcrive del veleno di queſto frutto.	*Botanicorum commentum eſt, quod de malorum Perſicorum toxico vulgò perfertur; imò non modo illic optima ſunt, verùm etiam, uti cæteri fructus, immatura, & viridia comeduntur ad delicias, & abſque noxa.*	Il eſt faux que les péches en Perſe ſoint du poiſon, comme quelques autheurs ont écrit, car elles y ſont admirablement bonnes, & même mangées vertes par delice, auſſi bien que les autres fruits, elles ne font aucun mal.	بعضی متکلمین گفتند که میوه هلو پارسی زهرناک باشد لیکن خلاف است چنانچه بلکه بسیار لطیف باشد و چون هنوز نارسیده اورا بخوردند مثل سایر میوهای چند هیچ زرر ندارد *
Si dice però ch'i Perſici della Provincia di (Ghengia) generano mortale febri.	*Fertur nihilominus, quod mala Perſica provinciæ (Guengia) exitiales febres congenerent.*	L'on dit pourtant que la province de (Guengia) en Perſe produit des péches, qui cauſent des fievres mortelles.	لیکن نقل شنیدم که در دیار ایران غنجه نام هلوهای باعث تب و مرگ باشند *
Perſico; arbore.	*Malus Perſica.*	Pécher; arbre.	درخت هلو * شجره هلو *
Perſico, che non laſcia l'oſſo.	*Perſicum duracenum.*	Auberge: fruit.	شفتالو * میوه شفتالو * ثمر شفتالو *
Perſiſtere.	*Perſiſtere.*	Perſiſter.	ثابت قدم بودن * هنوز موجود بودن *
Perſona.	*Perſona.*	Perſonne.	شخص * کس * نفر * آدم * اقنوم * انسان *
Perſonaggio.	*Heros.*	Perſonnage: homme heroïque.	مردکار * پهلوان * شخص صاحب شهرت و سبط *
Perſonalmente.	*Perſonaliter.*	Perſonnellement.	بذاته * بعینه * بشخصه * بنفسه * لاغیر *
Perſone Divine.	*Perſonæ Divinæ.*	Perſonnes Divines	اشخاص الهی * اقانیم الهی * شخصهای لاهوت *
Perſpettiva; ſcienza.	*Perſpectiva; ſcientia.*	Perſpective; ſcience.	علم تنظر * علم مراة بینه * علم دورنما *
Perſpettiva.	*Perſpectiva ſectio.*	Perſpective: peinture.	دورنما *
Perſpicace.	*Perſpicax.*	Clair-voyant: éclairé.	نفهسند * زیرک * مدرک * تیز بین * فطین * حاذق * صاحب نظر * مشکل کشا * دها *
Perſpicacità.	*Perſpicacia.*	Intelligence: penetration.	تیز فهم * فهسندی * زیرکی * فطانت * حذاقت * ادراک *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Perſuadere.	*Suadere: inducere.*	Perſuader.	اميد دادن * بكسي چسپيدن * جزم نمودن * تحريك نمودن * تعميد كردن * بدروليدن *
Perſuaderſi.	*Perſuadere ſibi.*	Se perſuader.	باور كردن * اعتماد نمودن * معتمد شدن *
Perſuaſibile.	*Perſuaſibilis.*	Perſuaſible.	نصيحت شنو * نصيحت پذير * پند شنو * دلالت فهم * قابل النصح * مصلحت پذير * قابل تدبير و صلاح *
Perſuaſione.	*Perſuaſio.*	Perſuaſion.	ارشاد * صلاح * تدبير * نصيحت * پند * حجت و دليل *
Perſuaſivo.	*Perſuaſivus.*	Perſuaſif.	مطاع * ناصح * صاحب نصح * صاحب حجة و دليل *
Perſuaſo.	*Perſuaſus.*	Perſuadé.	نصيحت پذيرفته * نصيحت قبول كرده * قول و مصلحت شنيده *
Per tanto.	*Proinde.*	Ainſi: par conſequent.	بنا برين * خاطر اين * ازانسبب * ازانجهة * لهذا * ازانرجه *
Pertica.	*Pertica.*	Perche.	چوب دراز * چوب بلند * شبيط * كبر دراز *
Pertica di barcaruolo.	*Contus.*	Perche de nautonnier.	چوب كشتي ران * مردي ابو دانق *
Pertinace.	*Pertinax.*	Opiniâtre: tétu.	عناد دار * متعصب * معاند * متمرد * عنيد * ستيزه روي *
Pertinazia.	*Pertinacia.*	Opiniâtreté.	عناد * تمرد * عنادة * تعصبي *
Pertinente.	*Pertinens.*	Appartenant.	مال * مناسب * نسبت دار * متصرف *
Perturbare.	*Perturbare.*	Troubler.	برهم زدن * مضطرب ساختن * باعث اضطراب بودن * تشويش رسانيدن *
Perturbatione.	*Perturbatio.*	Trouble: perturbation.	اضطراب * رميدگي * دسپاچگي * فتنه *
Perturbato.	*Perturbatus.*	Troublé.	رميده * مضطرب شده * مشوش گرديده * مضطرب *
Perturbatore.	*Perturbator.*	Perturbateur.	باعث اضطراب * رنجاننده * فتنچي *
Pertuſo: v: bucco.			
Per tutto.	*Ubique.*	Par tout.	در همه جا * در همه مكان * في كل موضع *
Perverſità.	*Perverſitas.*	Perverſité: dereglement.	بدراهي * بدي * بد فعلي * بد كرداري * فساد *
Perverſo.	*Perverſus.*	Pervers.	بدكردار * بد * شر * شقي * صاحب نمايم اخلاق * گم شده * دمتاهي * تباه * تباهيده *
Pervertire.	*Pervertere.*	Pervertir	بدراه كردن * ازراه بدر بردن * منفعل كردن * غري كردن * ضايع كردانيدن * تباه يانيدن *
Peſante.	*Gravis: ponderoſus*	Peſant.	سنگين * ثقيل * گران * وزن دار * رزين *
Peſare.	*Ponderare.*	Peſer.	وزن داشتن * سنگين بودن * ثقيل بودن *
Pezare con bilancia.	*Appendere in ſtatera.*	Peſer avec les balances.	ترازو كشيدن * ترازو كردن * بسنگ و عيار كشيدن * ميزان كردن * وزن نمودن *
Peſare con pezo Romano.	*Appendere in ſtatera Romana.*	Peſer au poix Romain.	قپان كردن * بقپان كشيدن *

Peſato

نصیحت دادن بکسی چپیدن جزم نمودن تحریک

نمودن

باور کردن اعتماد نمودن معتقد شدن

نصیحت شنو نصیحت پذیر قابل تدبیر و صلاح

مصلحت صلاح تدبیر نصیحت پند حجت و دلیل

مصلاح ناصح صاحب نصیح صاحب حجت و دلیل

حجت پذیرفته نصیحت قبول کرده قول و مصلحت شنیده

بنابرین خاطراین ازان سبب ازانجهت لهذا

ازان وجه

نیزه دراز چوب بلند نمیط تیر دراز چوب کشتی دان

عناد دار متعصب معاند متمرد ستیزه روی

عناد تمرد عنادت تعصب

مال مناسب نسبت دار متصرف

بر انگیزون مضطرب ساختن باعث اضطراب بودن

تشویش رسانیدن

اضطراب رمیدگی دست پاچگی فتنه

رمیده مضطرب شده متشوش گردیده مضطرب

باعث اضطراب رنجاننده

every where درهمه جا درهمه مکان

بدراه بدی بدفعلی بدکرداری بدفعلی

بدکردار بد شر شقی

گم شده درمناهی تباه تباهیده

بدراه کردن ازراه بدربردن منفعل کردن

غوی کردن ضایع گردانیدن تباپانیدن

Heavy سنگین ثقیل گران وزن دار رزین

وزن داشتن سنگین بودن ثقیل بودن

بترازو کشیدن ترازو کردن بسنگ وعیار کشیدن

میزان کردن وزن نمودن

قپان کردن بقپان نمودن

درخت پسته در بعضي ديار ايران ميرويد و سوداان

ميوه بسيار فراوان در اصفهان و شيراز براي

هندستان

كوفتن ميكوبم سحق كردن مدقوق نمودن

باهم گردانيدن

چلندن ميچلانم پايمال كردن

كوفته كوبيده مدقوق مدقوق و سحق نموده

باهم شده

دسته هاون مدقه

وزن نموده   موزون کردیده

قپاندار قپانکش

ماهی کرفتن سمک صید کردن

بازار ماهی   بازار سمک   بازار ماهی فروشان
ماهی بازار در استنبول عجب چیزیست از سبب
کثرت سمک رنکارنک که آنجا میفروشند

ماهی کیر   صیّاد ماهی   صیّاد سمک
ماهی   سمک   حوت
کوال ماهی   کوال   ماهی کوال
حوت   برج حوت
ماهی قولی   شمشیر ماهی   سمک بوسیف
آن جنس ماهی متعارفست در بنادر هرمز و عباسی

سنکینی   ثقل   وزن   ثقلت
سنک عیار   چکی عیار   ناره
تمام وزن   درست   طیّار   کامل الوزن
از همه بدتر   بسیار بد   اشرّ من کلّ
فروجه   داروی رحم و فرج   شاف رحم
پسته   پسته مالوردی دراز و سفید و خندان
پسته خراسانی   بچنلا قوچ

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSCE.
Peſato.	*Appenſus.*	Peſé.	وزن نموده * موزون کردیده *
Peſatore.	*Penſator.: penſitator.*	Peſeur : celluy qui peſe.	قپاندار * قپانکش *
Peſcare.	*Piſcari.*	Peſcher : pêcher.	ماهي گرفتن * سمک صید کردن *
Peſcaria ; dove ſi vend'il peſce.	*Forum piſcarium.*	Poiſſonnerie: marché aux poiſſons.	بازار ماهي * بازار سمک * بازار ماهي فروشان *
La peſcaria di Coſtantinopoli è coſa ſtupenda per la diverſità, e prodigioſa quantità de' peſci.	*Stupendum ſanè viſu ichthyopolium Conſtantinopolitanum, cùm ob piſcium diverſitatem, tùm ob prodigioſam copiam.*	La poiſſonnerie de Conſtantinople eſt une choſe ſurprenante pour la diverſité, & la quantité des poiſſons.	ماهي بازار در استنبول عجیب چیزیست از سبب کثرت سمک رنکارنک که انجا میفروشند *
Peſcatore.	*Piſcator.*	Peſcheur: pêcheur	ماهي گیر * صیّاد ماهي * صیّاد سمک *
Peſce.	*Piſcis.*	Poiſſon.	ماهي * سمک * حوت *
Peſce carpione.	*Carpio ; piſcis.*	Carpe ; poiſſon.	گوال ماهي * گوال * ماهي گول *
Peſci ; ſegno.	*Piſces ; ſignum zodiaci.*	Les poiſſons ; ſigne.	حوت * . برج حوت *
Peſce ſpada.	*Xiphias ; piſcis.*	Epée ; poiſſon.	ماهي قولي * شمشیر ماهي * سمکه یوسف *
E commune in Hormuz, e Bander-Abaſſi.	*Gladius piſcis communis eſt Hormuſii, & in Regio portu Perſidis ; Bander - Abaſſi, vulgò.*	Commun au ports d'Hormus, & de Bander-Abaſſi.	این جنس ماهي متعارفیست در بندر هرمز و عباسي *
Peſo.	*Pondus : onus: gravitas.*	Poix : peſanteur.	سنگیني * ثقل * وزن * ثقلت *
Peſo dà pezare.	*Pondus.*	Poix à peſer.	سنگ عیار * چکي * عیار * تارو *
Di peſo.	*Pendens: juſti ponderis.*	De poix : de juſte poix.	تمام وزن * درست * عیّار * کامل الوزن *
Peſſimo.	*Peſſimus.*	Fort mauvais.	از همه بدتر * بسیار بد * اشرّ من کلّ *
Peſſoſo.	*Peſſarium.*	Peſſaire.	فروجه * داروي رحم وفرج * شاف رحم *
Peſtacchio.	*Piſtaccium.*	Piſtache.	پسته * پسته مالوردي دراز و سفید و خندان * پسته خراساني * چتلاقوچ *
Li peſtacchi creſcono nella Perſia, & in Aſpano, e Sçiraz ſe ne fà gran ſpaccio per l'Indie.	*Piſtaccia creſcunt in Perſide, unde in Indias transferuntur, præſertim Aſpahano, & Siraſio.*	Les bonnes piſtaches croiſſent en Perſe, & il s'en fait un grãd debit pour les Indes, à Aſpahan, & à Chiraz.	درخت پسته در بعضي دیار ایران میروید و ستودا این میوه بسیار فراوان باشد در اصفهان و شیراز و براي هندستان *
Peſtare.	*Tundere : contundere*	Piler.	کوفتن - میکوبم * سحق کردن * دق نمودن * نام کردانیدن *
Peſtare con piedi.	*Pedibus conterere.*	Fouler.	چلندن - میچلانم * پایمال کردن *
Peſtato.	*Contuſus : pinſitus.*	Pilé.	کوفته * کوبیده * مدقوق * مدقعاق و مسحوق نموده * نام شده *
Peſtatoio.	*Piſtillum.*	Pilon.	دستهٔ هاون * مدقّه *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Peſte.	*Peſtis.*	Peſte.	مرکي * طاعون * وبا * ضربه *
Non ſi ſà che coſa ſia la peſte, ne in Perſia, ne in India.	*Peſtis nunquam graſſatur in Perſiæ, & Indiarum Regnis.*	Il n'y a jamais de Peſte dans la Perſe, ny dans les Indes.	طاعون در ايران ابدا نميباشد و در هندوستان کذالک *
Peſtifero.	*Peſtifer.*	Peſtilentieux : mortel.	طاعوني * مرگ رسان * مرد ابيل * ذات الطّاعون * مرگي * وبايي *
Pettecchie.	*Exanthemata.*	Pourpre ; maladie.	حصبه * مريچ *
Petitione.	*Petitio.*	Petition.	عرضه داشت * عريضه * عرضه * استدعا *
Petto : correggia.	*Crepitus.*	Pet.	گوز * ضراط * ضرطه * تيز تيزو * تيز *
Petrata.	*Jactus lapidis.*	Coup de pierre.	تير سنگ * ضرب سنگ * ضرب حجر * صخر *
Petroſello.	*Petroſelinum.*	Perſil.	بقدونس * فطراساليون بستاني *
Li Franchi propagorno nella Perſia il petroſello, li articiocchi, & li cauli fiori con mirabile riuſcita.	*Europaorum noſtrorum menſæ petroſelini uſum, & cinararum, & braſſicarum floridarum jampropagarunt in Perſide, ubi mirificè creſcunt.*	Les Francs ont rendu celebres le Perſil, les artichauts, & les choux-fleur dans la Perſe, où ils croiſſent admirablement bien.	بقدونس و کنگر ظلام و کرنبيط اولا در الکاي ايران ديده حلا بهمت فرنگيان در بغچهاي اصفهان و شيراز کاشته بسيار عزيز و مشهور شدند *
Pettinare.	*Pectinare.*	Peigner.	شانه کردن * ممشوط نمودن * تمشيط کردن * شانه زدن *
Pettinare la lana.	*Carminare lanam.*	Carder la laine.	حلوسه پشم کردن *
Pettinare la barba	*Pectinare barbam.*	Peigner la barbe.	ريش شانه کردن * تسريح ريش نمودن *
Pettinato.	*Pectinatus.*	Peigné.	شانه زده * شانه کرده شده * ممشوط *
Pettine.	*Pecten.*	Peigne.	شانه * مشط *
Pettine dà teſſere.	*Pecten textorium.*	Peigne de tiſſeran.	شانه جولاهي * ليطه * چنبره *
Petto.	*Pectus.*	Poitrine.	سينه * صدر * پستان گاه * بر *
Pettorale ; arma.	*Pectorale ; armatura.*	Poitral ; arme defenſive.	جبه سينه * صفيحه پولاد زرهي * دوشان *
Pettorale di cavallo.	*Pectorale equi.*	Poitral de cheval.	سينه بند * بر بند اسب *
Pezza : frammento	*Fruſtum : fragmentum.*	Piece : fragment.	پارچه قماش * برده * جزو * فاضل جامه * خرقه * پاره * قربه * دوربه * خرده *
Pezza da rapezzare.	*Aſſula : fruſtulum.*	Piece à rapiecer.	پينه * پرو * رقعه * پاره * تيکه * خرده پرو *
Pezzo à pezzo.	*Fruſtatim : minutatim.*	Piece à piece : en morçeaux.	پاره پاره * تيکه تيکه * پارچه پارچه * تل تل * قطعه قطعه * خرد خرده *
Piacere : v : favore.			
Piacere : contento.	*Delectatio.*	Plaiſir.	خشنودي * حظ * حز * صفا * سرور * حضور *
Piacere : eſſer grato	*Placere : gratum eſſe.*	Plaire, être agreable.	پسند آمدن * بدرجه قبول رسيدن * عزيز و مقبول بودن *
Piacere : ſodisfare.	*Placere : ſatisfacere*	Plaire : ſatisfaire.	راضي کردن * خشنود نمودن *

مرگی طاعون وبا ضربه

طاعون در ایران ابدا نمی باشد و در هندوستان کذالک

طاعونی مرگ رسان عزرائیل ذات الطاعون

مرگی وبائی

حصبه مریج

عرضداشت عریضه عرضه استدعا

گوز ضراط ضرطه تیب تیز

تیر سنگ ضرب سنگ ضرب حجر

بقدونس فطراسالیان بستانی

بقدونس و کنگر ظلام و کرنبیط اولا در الک ایران

ندیده حالا بهمت فرنگیان در باغهای اصفهان

و شیراز و کاشته بسیار عزیز و مشهور شدن

شانه کردن ممشوط نمودن تمشیط کردن

شانه زدن

مهوسه یشم کردن

ریش شانه کردن تسریح ریش نمودن

شانه زده شانه کرده شده . ممشوط .

شانه مشط .

شانه جولاهی لیط چنبره

سینه صدر بستان کاه بر

جبه سینه صفیحه پولاد زرهی دوشوان

سینه بند بربند اسپ

پارچه قماش بره جزو فاظل جوره خرقه

پاره دربه دروپته خورده .

پینه پرو رقعه پاره تیکه خورده پرو

پاره پاره تیکه تیکه پارچه . پارچه تکل تکل قطعه قطعه .

خورده خورده

خشنودی حظ حز صفا سرور محظوظ

پسند بودن بدرجه قبول رسیدن عزیز

ومقبول بودن . بس

راضی کردن خشنودی نمودن

کف پا حیف الرجال قدم پابهال
اسپرزه قطونا اسپیوس پسیلیان
ن ن الجمل
نشاندن ثبت کردن نصب کردن غرس کردن
نشانده ثابت ناصب غراس
نشانده مثبوت شده نصب نموده مغروس
گزویده مصوب
زار نالش بکا نوحه مناحه فغان
گریه نالش
هنواری
قروش ریال قروش بوکلب
قروش سوبلیان ریال سوی لیان
بشقاب لنگری صحن بزرگ
میدان تیم

صفا داشتن معزوز نمودن حز کردن

لذات جسمانی ازواق بدنیه اذواق شهوت

لذات دنیوی حضضض دنیا حرّم اذواق دنیا

مهربانی خوش خوی لطیف روکند الیم

بشوش طلیق الوجه جمیل

مهربانی لطافت خوش خوی بشاشت جمال

ازروی لطف ازروی خوش خوئی لطیفاً جمالتاً

زخم جرح جراحت

رنده
تراشی کردن رندیدن رنده کردن
پابوش ابا بوج

کوکب ستاره سیاره کوکب سیاره مطلب

گریه بکا نمودن موئیدن ناله وزاری کردن

آب در دیده گردانیدن

باب گریه لایق بکا مستبکی

هنوار مسطح مستوی درست هنوار سهل

وطی

نهال نصبه

تولکی خافور شتهل

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Piacerſi.	*Delectari.*	Se plaire : prendre plaiſir.	صفا داشتن * مسرور بودن * حظ کردن *
Piaceri carnali.	*Voluptates carnales.*	Plaiſirs charnels.	لذات جسمانی * اذواق بدنی * اذواق شهوت *
Piaceri mondani.	*Mundanæ voluptates.*	Plaiſirs mondains.	لذات دنیوی * حظوظ دنیا * حطام * اذواق دنیا *
Piacevole.	*Benignus.*	Complaiſant.	مهربان * خوش خوی * لطیف * روکشان * ابسم * بشوش * طلیق الوجه * جمیل *
Piacevole: faceto.			
Piacevolezza.	*Benignitas.*	Complaiſance.	مهربانی * لطافت * خوش خوی * بشاشة * جمال *
Piacevolmente.	*Benignè.*	Agréablement.	از روی لطف * از روی خوش خویی * لطیفاً * جمالتاً *
Piaga.	*Vulnus.*	Playe.	زخم * جرح * جراحت * ولانه *
Piagato : ferito.			
Pialla.	*Dolabra.*	Rabot.	رنـ————ـده *
Piallare.	*Dolare.*	Raboter.	تراش کردن * رندیدن * رنده کردن *
Pianella.	*Crepida.*	Pantouffle.	پاپوش * پابوج *
Pianeta.	*Planeta.*	Planete.	کوکب * ستاره سیاره * کوکب سیار * مصلّب *
Piangere.	*Plangere : flere.*	Pleurer.	گریه ـــ بکا نمودن * موییدن * ناله وزاری کردن * آب در دیده کردانیدن *
Piangevole.	*Lamentabilis.*	Deplorable.	باب گریه * لایق بکا * مستبکی *
Piano : uguale.	*Planus : æqualis.*	Plain : égal.	هموار * مسطح * مستوی * درست وهموار * سهل * وطی *
Piano :v: ad aggio.			
Pianta d'arbore.	*Surculus inſititius : talea.*	Plante d'arbre.	نهال * نصبة *
Pianta d'erba.	*Planta.*	Plante d'herbe.	تعلکی * خادیر * شتل *
Pianta de'l piede.	*Calcaneum : planta pedis.*	Plante du pié.	کف پا * جف الرجل * قدم * پایهال *
Piantagine; erba.	*Plantago.*	Plantain.	اسپرزه * قطعنا * اسپیغش * پسیلیان * لسان الحمل *
Piantare.	*Plantare : conſerere.*	Planter.	نشاندن * ثبت کردن * نصب کردن * غرس کردن *
Piantato.	*Plantatus.*	Planté.	نشانده * مثبوت شده * نصب نموده * مغروس کرده * منصوب *
Piantatore.	*Sator.*	Celuy qui plante.	نشاننده * ثابت * ناصب * غراس *
Pianto.	*Luctus.*	Plainte : gemiſſement.	زار * نالش * بکا * نوحه * مناحه * اتیمن * فغان * گریه * ناش *
Pianura.	*Planities.*	Plaine.	هموارى * سهولة * وطا * همن * هامعان *
Piaſtra.	*Nummus argenteus.*	Piaſtre.	قروش * ریال * قروش دو کلب *
Piaſtra Seviliana.	*Nummus Sevilianus.*	Piaſtre de Seville.	قروش سعیلیان * ریال سویلیان *
Piatto: v; piano.			
Piatto grande.	*Paropſis.*	Baſſin; grand plat.	بشقاب * لنگری * صحن بزرگ * جرغا * غاتو * جغنه *
Piazza.	*Forum.*	Place : marché.	میدان * تیم *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Pica. Picca: v: lancia.	*Pica: avis.*	Pie.	کلاغ جري * قلاق * زاغه * کلازه * عقعق * البین *
Piccione.	*Pipio: pullus columbinus.*	Pigeonneau.	بره کفتر * کبوتر بچه *
Picco: picchio.	*Picus.*	Pie; oiſeau.	درخت * دارکوب * جغل * چغابینه *
Piccolezza: picciolezza.	*Parvitas.*	Petiteſſe.	کچکی * خوردي * صغر *
Piccolo: picciolo.	*Parvus.*	Petit.	کچك * صغير * خورد *
Picciuolo: gambo de' fiori.	*Pediculus florum.*	Pié des fleurs.	ساق گل * پایهٔ گل *
Piccone.	*Bipennis: ſcalprum.*	Picon: pince.	کلنگ *
Pidocchio.	*Pediculus; animalculum.*	Pou.	شپش * قمل *
Pidocchioſo.	*Pedicularis.*	Pouilleux.	پر شپش * پر قمل * مقمل *
Piede.	*Pes.*	Pié: pied.	پاي * رجل * پا *
Piedeſtallo.	*Pedeſtallum.*	Piedeſtal.	پایه * اساس *
Piegare; come veſte.	*Plicare.*	Plier.	تاه کردن * ته کردن * مطوي نمودن * پیچیدن * درنوردیدن * برتافتن *
Piegare le vele.	*Vela complicare.*	Plier les voiles.	اوزار پیچیدن * شراع ملفوف نمودن * اوزار نوردیدن *
Piegato: torto.	*Curvus.*	Plié: courbé.	مایل * کج * کبوس *
Piegare à piccioli pieghi.	*Criſpare.*	Plier: crêper.	آتوکاري کردن * شیکشیکه — چین چین کردن *
Piegato. Piegato: increſpato.	*Plicatus.*	Plié.	تاه کرده شده * مطوي نموده * برتافته *
Pieghevole: arrenvole.	*Flexibilis.*	Flexible.	پیچ شدني * کج کردني * ملایم * نرم *
Pienamente.	*Plenè.*	Pleinement.	پر * بسیار *
Piego d'una veſte	*Plicus.*	Pli.	تاه * طي * طعي *
Piega.	*Ruga: flexus.*	Pli: pince.	چین * پیچ *
Pieghi, & ripieghi.	*Ambages.*	Plis, & replis.	چین چین * پیچ پیچ *
Pienezza.	*Plenitudo.*	Plenitude.	پري * امتلاء *
Pieno.	*Plenus.*	Plein.	پر * ممتلي * متروس * هكي *
Pienezza: ſatietà.	*Plethora: ſatietas.*	Plenitude: raſſaſiement.	امتلاء *
Pietà.	*Pietas.*	Pieté.	دیانت * تقوي * صلاح * صلاحیت * زهد *
Pietra.	*Lapis.*	Pierre.	سنگ * حجر * صخر *
L'anno 1667 la caza della Signora Eſmic-han, in Sçiraz, zia di quella famoſa Maani Giouaheridà, fù infeſtata dà certe ſaſſate continue, per il ſpazio di quattro giorni.	*Anno 1667 domus Sciracenſis Domina Eſmic-han, aviæ celebris illius Maâni Gehoridæ apud Petrum la Valle, infeſtata fuit per quatriduum continuo lapidum flagello.*	L'an 1667 une maiſon de Chiraz, apartenant à Madame Eſmic-han, tante de la fameuſe Maâni Jouaheridà, du Sr. Pierre de la Valle, fut infeſtée d'un fleau continuel de pierres.	سالي هزار وششصد وشصت و هفت از مولود حضرت مسیح سنگ اندازي قضع شد در خانه خانم اسمیخان درشیراز مدتي چار روز *

کلاغ جري قلاق زاغه کلاژه عقعق
البين
فرخ کفت کبوتر بچه
درخت داره کوب حفل چو بینه
کچلی خورده صغر
کچک صغیر خورده
ساق کل پایه کل
کلنک
شپش . قمل
پر شپش پر قمل مقمل
پای رجل . پا
پایه
تاه کردن ته کردن مطوي نمودن پیچیدن
درنوردیدن برتافتن
اوزار پیچیدن شراع ملفوف نمودن اوزار نوردیدن
مایل کج کیوس
اتوکاري کردن شکنیک چین چین کردن
تاه کرده شده مطوي نموده برتافته

پیچ شدنی کج کردنی ملایم نرم

پر بسیار

تاه طی طوی

چین چین پیچ

چین چین پیچ پیچ

پری امتلا

پر ممتلی مترّوس هک

امتلاء

دیانت تقوی صلاح صلاحیت زهد

سنگ حجر صخر

سالی هزار و نهصد و شصت و هفت

از مولود حضرت مسیح سنگ اندازی قطع شد

در خانه خانم اسمیتحان در شیراز مدتی چار روز

سنگلاخ سنگستان بر سنگ

نای سازنی

نای نواز نائی سازنده نای

گرفتن استدن اخذ نمودن استیفا کردن

استده گرفته اخذ نمود استیفا کرده شده

جوز الصنوبر میوه صنوبر

جلغوزه میوه صنوبر بمثـ ثمر الصنوبر

دیگ طنجره قدر طنفتی قزغان پاتیل

دیگ سنگی بُرمه

قنبوره قنبره

کوزه گر فخار

لمس سست طنبلدن غافلانه

باهمال یکتن لاهلدنه

سکاهلی سستی ضنبلی تغافل تکاسل

واما هرگز دست سنگ انداز بیدا نبوده

هرچند که بمقدار سر ادمی کنده میبودی وجنس

سنگ چنین بود که تا سه فرسنگ در دور

هرگز دیده نشده

بار سنگها بالای کوزها میافتادند و نمیشکستند و نیز

بالای ادمی میجستند و باقی نمیبودی

اخر بخدا التوفیق بموجب نماز و دعا وامر تدبیر

مخصوص که درین مبارک مسیحیه دار دران بلد

مطلقا دفع کردم

اصلم

سنگ محک حجر المحک

سنگ سو سنگ رومی حجر المسن سمیاره

۱ سان

سنگ چخماغ حجر القدیح خسنک آتش

سنگ حمام حجر الدسفنج سنگ پلسو

جوهر گوهر حجر قیمتی سنگ قیمت دار

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Erano gettate di quà, di là dà inviſibile forza, groſſe quanto la teſta, & di tal ſorte, che non ſi trovano ſimili à trenta legue lontano.	*Vi quadam impellebantur inviſibili; nonnulli porrò haud erant humano capite minores, quales ad triginta illinc leucas in circuitu nullibi reperiantur.*	Elles étoient jettées par une force inviſibile, & étoient groſſes comme la tête, & d'une ſorte; dont il ne s'en trouve point à trente lieües à la ronde.	و اما هر کس دست سنگ انداز پیدا نبود هر چند که بمقدار سر آدمی کلان میبودی و جنس سنگ چنین بود که تا سی فرسنگ در دور هر کس دیده نشده *
Caſcavono ſopra li vaſi di terra ſenza ſpezzarli; rimbombavano ſopra le perſone ſanza far niſſun male.	*Cadebant in vaſa teſtea, nec frangebantur: tùm in ipſas perſonas, nec lædebantur.*	Ces pierres tomboient ſur les pots de terre ſans les caſſer; elles rejaliſſoit ſur les perſonnes ſans leur faire aucun mal.	بار سنگها بالای کوزها میافتادند و نمیشکستند و نیز بالای آدمی میجستند و باقی نمیبودی *
Fui aſſaï feli ce però di veder ceſſare queſto flagello in virtù de gl' eſſorciſmi, & preghiere.	*Cæterùm exorciſmorum, ac precum Eccleſiaſticarum vim expertus, flagellum repente averſum vidi.*	J'eus le bonheur de voir ceſſer ce fleau par exorciſmes, & prieres.	آخر بعضا توفیق بموجب نماز و دعا و امر و تدبیر مخصوص که دیدن مبارک مسیحیه دارد آن بلا مطلقا دفع کردم *
Pietra ametiſto.	*Amethyſtus: lapis.*	Ametiſte.	آحلمه * אַחְלָמָה *
Pietra di paragone	*Lydius lapis.*	Pierre de touche.	سنگ محک * حجر المحک *
Pietra d'aguzzare.	*Cos; lapis.*	Pierre à aiguiſer.	سنگ سن * سنگ رومی * حجر المسن * سمباره * شان *
Pietra fuocaia.	*Lapis pyrius: pyrites.*	Pierre à feu.	سنگ چخماغ * حجر القدیح * سنگ آتش *
Pietra pomice.	*Pumex.*	Pierre ponce.	سنگ حمام * حجر الاسفنج * سنگ پاسو *
Pietra prezzioſa.	*Gemma.*	Pierre precieuſe.	جوهر * گوهر * حجر قیمتی * سنگ قیمت دار *
Pietra: v: calcolo.			
Pietroſo.	*Lapidoſus: petroſus*	Pierreux.	سنگلاخ * سنگستان * پر سنگ *
Piſara.	*Tibia; inſtrumentum.*	Fifre.	نای * سازنی *
Piſararo.	*Tibicen.*	Joüeur de fifre.	نای نواز * نایی * سازنده نای *
Pigione: v: affitto.			
Pigliare.	*Capere: accipere.*	Prendre.	گرفتن * استدن * اخذ نمودن * استیفا کردن *
Pigliato.	*Captus: ſumptus.*	Pris.	استده * گرفته * اخذ نموده * استیفا کرده شده *
Pigna.	*Conus.*	Pomme de pin.	جوز الصنوبر * میوه صنوبر *
Pigniuoli.	*Strobili.*	Pignons.	جلغوزه * میوه صنوبر یمنی * ثمر الصنوبر *
Pignata.	*Olla.*	Pot.	دیگ * طنجره * قدر * طشتی * قزغان * پاتیل *
Pignata di terra.	*Olla fictilis.*	Pot de terre.	دیگ سنگی * برمه *
Pignata di fuoco artificiale.	*Globus pyrotechnicus.*	Grenade: boule de feu.	قنبوره * قنبره *
Pignattaro di terra.	*Ollarius.*	Potier de terre.	کوزه گر * فخار *
Pigramente.	*Pigrè.*	Pareſſeuſement: lâchement.	لمس * سست * طنبلانه * غافلانه * باهمال * بکسل * کاهلانه *
Pigritia.	*Pigritia.*	Pareſſe.	کاهلی * سستی * طنبلی * تغافل * تکاسل *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Pigro.	*Piger.*	Pareſſeux.	طنبل * سست * لمس * كاهل * اهمالي * مهمل * متكاسل * اركان * خيره * چمند * هوشا * وناس * متهاون * پرواش *
Pilaſtri.	*Paraſtidæ.*	Pilaſtres.	ستون مانند * ستون نما *
Pillola.	*Pilula: catapotium*	Pilule.	حبّ * دانه *
Piloto.	*Navarchus: ductor*	Pilote.	معلّم * معلّم دريا * معلّم البحر * قايد جهاز *
Pimpinella.	*Pimpinella.*	Pimpinelle.	قيطره * قيطرج * مسيكه *
Pinacolo.	*Pinnaculum.*	Pinacle: faîte.	كلّه * سر *
Pincione.	*Fringilla.*	Pinçon; oiſeau.	مرغ داربره * داربر * دابره *
Pingere.	*Pingere.*	Peindre.	نقاشي كردن * نقش كردن * تصوير نمودن *
Pino fruttifero.	*Pinus fructifera.*	Pin; arbre.	صنوبر يمني * صنوبر باردار *
Pino ſalvatico.	*Pinus agreſtis.*	Pin ſauvage.	صنوبر ديبر * صنوبر سحرايي * صنوبر دشتي *
Pio.	*Pius.*	Pieux: devot.	صالح * زاهد * عابد * دين دار * متقّي * متورّع *
Pioggia.	*Pluvia: imber.*	Pluye.	باران * بارندگي * مطر * غيث *
Piombo.	*Plumbum.*	Plomb.	قرقشم * سرب * رصاص * ابار *
Pioppo.	*Populus; arbor.*	Peuplier; arbre.	سفيدار * درخت سمرقندي * ناغ *
Piovere.	*Pluere.*	Pleuvoir.	باريدن * ميبارم * باران آمدن * مطر و غيث شدن *
Pipiſtrello.	*Veſpertilio.*	Chauve-ſouris.	شب پره * خفاش * وطواط * چرهاواز * خپوز * خونپوز * خربندار *
Piramide.	*Pyramis.*	Piramide.	ميل * مخروط *
Pirata: v: corſaro.			
Piſcina; peſchiera.	*Piſcina.*	Vivier à poiſſon.	حوض ماهي * بركه ماهي * موضع سمك *
Piſcina: v: cloaca.			
Piſello.	*Piſum: cicer.*	Pois; legume.	نخود * حمّص * ميشي *
Piſtello: v: piſtatoio.			
Pitanza: compa-natico.	*Obſonium*	Pitance.	رزق * نان خورش *
Pittore.	*Pictor.*	Peintre.	نقاش * مصوّر *
Pittura.	*Pictura.*	Peinture.	صورت * نقاشي * تصوير *
Pittura; arte.	*Pictura; ars.*	Peinture; art.	نقاشي * صورت كشي *
I levantini ſono aſſai groſſolani nella pittura, e perſpettiva; come anche nell' arti d'orefice, & d'orloggiero.	*Orientales omnes hactenus picturā, & perſpectivam, nec non aurificis, & horologiarii artes ruditer tractant.*	Les levantins ſont fort groſſiers dans les arts de la peinture, de la perſpective, de l'orfevrerie, & de l'horologerie.	علوم نقاشي و تنظر و زرگري و ساعتسازي هنوز در ممالك ايران و هند و تركستان بسيار ناقصند *
Più.	*Plus: amplius.*	Plus; de plus.	بيش * بعد * بيشتر *
Piva: ſampogna.	*Tibia utricalis.*	Muſette.	نيشــــــه *
Piuma.	*Pluma.*	Plume.	پر * ريش * پرپر *

طنبل سست لمس کاهل

اهمالی مهل متکلسل ازکان

حیره جند هوشا ولس

متهلون برواش

ستون مانند ستون نما

جرّ دانه

معلم معلم دریا معلم البحر قاید جهاز

قیطره قیطج میکه

کله سر

مرغ داربزه داربز دابزه

نقش کردن نقش کردن تصویر نمودن

صنوبر یمنی صنوبر باردار

صالح زاهد عابد دین دار متقی متورع

باران بارندگی امطار مطر غیث

قرقشم سرب رصاص ابار

سفیدار درخت سمرقندی ناغ

باریدن مبارم باران آمدن مطر وغیث شدن

شبپره خفاش وطواط جره واز

خیوز خونبیوز

خربنوار

میل مخروط

حوض ماهی برکه ماهی موضع سمک

نخود حمص میشو

رزق نان خورش

نقاش مصور

صورت نقاشی تصویر

نقاشی صورت کشی

علوم نقاشی و تنظر و زرگری و ساعتسازی هنوز

در ممالک ایران و هند و ترکستان بسیار ناقصند

دیکر بعد بشتر

نیشتر

نازبالش بالش پرفت مخده رشش

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Piumacetto: piumaccio.	*Pulvinus; pulvinulus.*	Oreiller: plumail.	تازبالش * بالش پرقو * مخدّه ریش النّعام * زیر سر * بالین *
Piumicella.	*Plumula.*	Duvet: plume fine	پرقو * پر نرم * پر سینهٔ مرغ * ریش النّعام *
Piumoſo.	*Plumoſus.*	Plumeux.	پرین * پر دار * مریش *
Pizzicare.	*Vellicare.*	Piquer: pincer.	انبر کندن * قرض نمودن * باچنگل گرفتن * پشکلیدن * خشون کردن *
Pizzicaruolo.	*Cupedinarius.*	Chair-cutier.	بقّال * عطّار * آلات فروش *
Pizzicata; di ſale; &c.	*Momentum: tantillum ſalis &c.*	Pincée; de ſel &c.	تکّ دست * تکّ دست *
Pizzicatura.	*Vellicatio.*	Pincement.	درد کنش *
Placabile.	*Placabilis.*	Aiſé à appaiſer.	تسکین پذیر * آرام پذیر *
Placare.	*Placare.*	Appaiſer.	ساکن کردن * تسکین نمودن * خاموش گردانیدن * آرامیدن *
Placato. Placido: benigno.	*Placatus.*	Appaiſé.	تسکین یافته * ساکن گردانیده * خاموش گشته *
Platano.	*Platanus.*	Plane: arbre.	چنار * درخت چنار * دلب * شجرهٔ دلب * دلبر *
Si pol chiamare Iſpahan la Città de' *platani*, come Sçiraz *la città de' cipreſſi.*	*Vocarem antonomaſticè Aſpahanum platanorum civitatem; Scirazium verò cupreſſuum.*	L'on pût appeller Iſpahan la ville des planes, & Chiraz la ville desCiprez.	وی جاییست که اصفهانرا شهر چنار گویم چنانچه شیرازرا حسب فضیلت شهر سرو توان گفت *
Vi ſono platani nella Perſia riveriti con culto ſuperſtizioſo per loro antiquità.	*Platanos quaſdam veternoſas cultu quaſi Divino venerantur Perſæ.*	Il y a des planes dans la Perſe que l'on revere comme des Divinitez, pour leur antiquité.	بعضی چنار توان دید در ایران که خلایق بجای امام ویرا حسب پرستش دارند *
Si vede un platano vicino à Sſpahan, qual ſoſtenta ſopra ſuoi rami un cabinetto dà ricevere facilmente cinquanta perſone.	*Viſitur juxta Aſpahanum platanus, intra ramos ſuos domunculam ſeu Theatrum ſuſtentans, ubi quinquaginta homines facile conſideant.*	Il y en a un aux environs d'Iſpahan, ſur les branches duquel l'on a bâti un cabinet à contenir aiſement cinquante perſonnes.	اما آن چنار بغایت عظیم که در باغ اطراف اصفهان دیدم و در زیر سر آن قابل پنجاه نفر ساختن بیست جای مخلوقات توان گنجید *
Plebe.	*Plebs.*	Populaſſe.	خلایق * خلق * عوام الناس * شعب جمهور *
Plebeio.	*Plebeius.*	Roturier.	عامی * رعیّتی * جمهوری * کاسب *
Pleiade.	*Pleiades.*	Plejades.	پروین * ثریا * پرن * پرو *
Plenilunio.	*Plenilunium.*	Pleine lune.	ماه چارده شبه * بدر * پرشده هم ماه *
Plico di lettere.	*Faſciculus epiſtolarum.*	Paquet de lettres.	بسته کتابتها * بسته مکاتیب * بسته مکتوبات *
Plurale; in grammatica.	*Pluralis; in grammaticâ.*	Plurier; en grammaire.	جمع *
Pluralità.	*Pluralitas.*	Pluralité.	جمعیّت * جماعت * کثرت * بسیاری *
Poco.	*Parum.*	Peu.	کم * اندک * قلیل *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Poco fà.	*Non ita pridem.*	Depuis peu.	عنقريب * سهل رفتيست * كم مدتيست * مدت قليل كذشته * سهل زماني قبل ازين چند وقت پيشتر *
Poco manca.	*Parum abeſt.*	Peu s'en faut.	عن قريب * نزديك است * چون اندر *
Poco avanti,	*Nuper: paulo ante.*	Peu auparavant.	اندكي پيشتر * اندكي قبل ازين * مدتي سهل قبل ازين *
Poco doppo.	*Paulo poſt.*	Peu aprez.	اندكي پستر * مدتي سهل پستر *
Podagra.	*Podagra.*	Goutte; maladie.	درد بند پاي * نقرس * درد مفاصل پاي * وجع الملوك * وجع المناصب *
A pena ſi ſà che coſa ſia la podagra nella Perſia, & nell' Indie.	*Podagram vix norunt Perſæ, & Indi.*	La goutte eſt prêque inconnue aux Indes, & en Perſe.	نقرس وعرق النسا در ولايتهاي ايران و هندستان كمترين ميباشند *
Anſi baſtarebbe andar in quei paezi per ſanarſi dalle podagre incurabili.	*Imò podagra noſtratum incumbiles illarum regionum temperie ſanarentur.*	Il faudroit aller en ces pays là pour guerir des gouttes incurables.	بلكه اگر خداوندهاي نقرس كه در اولكهاي خود مان بسيار مشدداند وبي معالجه بانجا رفتن علاج بپذيرند *
Podagroſo.	*Podagroſus.*	Goutteux.	صاحب نقرس * ذوالنقرس * صاحب وجع الملوك * خداوند نقرس *
Podare la vigna.	*Pampinos ſuperfluos reſecare.*	Tailler la vigne.	رزچيدن * شاخهاي سر بريدن * تقضيب شاخ رز نمودن *
Podere: v: dominio.			
Podeſtà: pretore.	*Prætor.*	Preteur: officier.	كلانتر * كهتر * بزرك * كتخدا * حاكم * سرهنك *
Poema.	*Poëma.*	Poëme.	قصيدة * چكامه * چامه * چغامه *
Poezia.	*Poëſis.*	Poëſie.	نظم * شعر * بيت * كلام موزون * چكامه * چامه * چغامه *
Poeta.	*Poëta.*	Poëte.	شاعر * ناظم * مصنف * حافظ *
Poeticamente.	*Poëticè.*	Poëtiquement.	بنظم * به شعر * به بيت * بوزن *
Poetico.	*Poëticus.*	Poëtique.	بيتي * شعري * نظمي * موزون *
Poi: v: doppo.			
Poi che.	*Cum: quandoquidem.*	Puiſque.	چنانكه * هرگاه كه * چنانچه * بوجود كه * چانكه *
Pollaſtra.	*Pullaſtra.*	Poulette.	مرغ بچه * مرغ بچه ماده * فروجه * بچه ماكيان *
Pollaſtro.	*Pullus gallinaceus.*	Chaponneau: poullet.	خروس بچه * خروس بچ * فرخ ديك * چوجه * چغور *
Polledra.	*Equula.*	Pouline.	كره ماديان * مهر *
Polledro.	*Mannus: equulus.*	Poulain.	كره اسب * ذلف * جانه اسب *
Polenta.	*Puls: polenta.*	Boüillie.	شوربا * آش * اره هاله * بلغور * حريره *
Polipodio.	*Polipodium.*	Polipode.	بسفايج * تشتوان * اضراس الكلب * تشمير ثاقب الحجر * كثير الارجل * دماز * تشميرون *
Polire.	*Polire.*	Polir.	پرداختن * پرداخت كردن * جلا دادن * صاف كردن *
Polire: v: forbire.			
Polire: liſciare.	*Lævigare.*	Liſſer: polir.	مهره زدن * مهره كردن * اندودن * اندود نمودن *

عنقریب مهل وقتیست کم مدتست مدت قلیل

عن قریب نزدیک است چون اندر

اندک پیشتر اندک قبل از این مدتی سهل قبل از این

اندک پس مدت سهل پستر

دردسد ماي

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Politezza.	*Mundities.*	Propreté.	پاکیزه‌کی * پاکی * لطافت *
Politica : arte di governare.	*Politia.*	Police:art de gouverner.	تدبیر المداین * تدبیر ولایت * شرایع المداین *
Politica: deſtrezza	*Cautio : cautela.*	Politique:addreſſe	مدارا * ملاحظه * تدبیر *
Le corti de'l levante ſono ſcuole della politica de'l Macchiavello.	*Curiæ Orientales veræ ſcholæ politicæ perfidi Macchiavelli.*	Les cours du levant ſont les écoles de la politique de Macchiavel.	اردوهای ایران وغیر ممالک مشرق مدارس مکــر و مخیله وحیله بازي باشند *
Politico.	*Politicus.*	Politique.	صاحب تدبیر * لطیف * مدارادان * مدارا ورز *
Polito : liſciato. Polito:v: netto.	*Politus: lævigatus.*	Poli : liſſé.	پرداخته * پرداخته شده * مهره زده * اندوده * صیقل زده *
Polaco.	*Polonus.*	Polonois.	لهي * مردم له * اسم ملک له * فرنگ طایفه له *
Polizza.	*Schedula.*	Billet.	نوشته * نسخه * دست خط * تسکره *
Polizza di cambio.	*Schedula cambii.*	Lettre de change.	برات * برات نامه * برات نامچه * حواله نامچه *
Pollo.	*Pullus.*	Pouſſin.	جوجه * جوزه * چوجه *
Pollutione notturna.	*Pollutio nocturna.*	Pollution nocturne.	احتلام * شیطاني *
Pollutione.	*Pollutio.*	Pollution:molleſſe.	جنابت * نجاست * ناپاکي *
Polmone.	*Pulmo.*	Poumon.	شُش * ریّه * آلت دم زدن *
Polmonico.	*Pulmonicus.*	Pulmonique.	خداوند سل * مرد سل *
Polo artico.	*Polus arcticus.*	Pole arctique.	قطب شمالي *
Polo antartico.	*Polus antarcticus.*	Pole antarctique.	قطب جنوبي *
Polpa.	*Pulpa.*	Moüelle : moëlle.	شحم * مغز * اندرون *
Polpetta: vivanda.	*Puls.*	Boüillie.	شوربا * آش *
Polſo.	*Pulſus.*	Pouls.	نبض * رگ حرکت * رگ *
Poltrone.	*Ignavus.*	Poltron.	بیجگر * کم جرءت * بیدل * بي هنر * نامرد * مخنّث *
Polipo.	*Polipus.*	Polype.	خرنوبي * آکله انف * اربیان *
Poltroneria.	*Ignavia.*	Poltronnerie.	نامردي * بي جگري * بیدلي * بي هنري * کم جرءتي * خواري *
Poltroneſcamente.	*Ignaviter.*	Lâchement : poltronnement.	بي جرءتي * بي جگرانه * نامردانه *
Polvere.	*Pulvis.*	Poudre.	گرد * غبار * تراب *
Polvere d'artiglieria.	*Pulvis tormentarius.*	Poudre à canon.	باروت * داروي تفنگ *
Polverino : fino polvere.	*Pulvis pyrothecnicus ſubtilis.*	Polverin.	باروتي * ازقه تلاخیق * باروت ریزه *
Polveroſo.	*Pulverulentus.*	Poudreux.	گردآلود * خاک آلود * مغبّر *
Pomice: v: pietra.			
Pomo di ſpada.	*Pomum enſis.*	Pommeau de l'épée.	قبضه شمشیر * نعل دسته شمشیر *
Pomo :v: melo.			
Pompa.	*Pompa.*	Pompe.	فرکونداري * حشمت * شوکت * کبکبه * عظمت * فخر *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Pompa funebre.	*Pompa funebris: juſta.*	Funerailles.	تقطيع ساتم * عزا *
Pompoſo.	*Splendidus.*	Pompeux.	مفتخر * بزرگوار * صاحب فخر و كبكبه و حشمت *
Pon': conſiderare.			
Ponente.	*Occidens.*	Ponent.	مغرب * غرب * سمت مغرب * جابلسا * خاور *
Ponente; vento.	*Ventus occidentalis: corus.*	Vent du ponent.	باد غربي * هواي مغربي * ريح غربي *
Ponentino.	*Occidentalis.*	Du ponent.	مغربي * مردم مغرب * اهل غرب *
Ponere: v: porre.			
Pongere: pugnere	*Pungere.*	Poindre.	سك زدن * تيغيز كردن * تراليدن * خليدن * خيلانيدن *
Pongolo.	*Aculeus.*	Aiguillon.	كرته * كرده * بداز * مخصف * مبل *
Pongolo: aculeo.			
Ponta de'l ferro.	*Cuſpis.*	Pointe de fer.	نك * سر * ستي *
Ponta: v: alba.			
Ponte.	*Pons.*	Pont.	پل * جسر * پهل *
Pontefice: v: Papa.			
Pontellare.	*Fulcire.*	Appuyer.	تكيه كردن * استناد كردن *
Pontello.	*Fulcimen.*	Appuy.	تكيه * مسند * آرام *
Pontone.	*Ponto.*	Ponton.	پك * مقنطره *
Pontutto: aguzzo.			
Popolato.	*Frequens.*	Peuplé.	اوادان * معمور * پر اوادام *
Popolo: v: plebe.			
Poppa di nave.	*Puppis.*	Pouppe de navire.	مكفن غراب * سكان كشتي * سكان برشه *
Poppare.	*Lac ſugere.*	Téter.	مكيدن — ميمكم * شير از پستان خوردن * رضع كردن *
Porcacca.	*Portulaca.*	Pourpié.	خلفه * برپين * خرفه * بقله الحمقا * سمينر اوتي * خرق *
Porcaro.	*Subulcus.*	Porcher: gardeur des pourceaux.	رعاي الخنازير * خوك دار * خوك بان *
Porcellana: terra di Cina.	*Vaſa China.*	Porcellaine.	چني آلات * فرفوري * فغفوري *
Porcheria.	*Immundities.*	Saletè: vilainie.	مرداري * نجاست * پلشتي * كثافة *
Porco.	*Sus; porcus.*	Pourceau.	خنزير * گراز * خوك * بلبل * وراز *
Porco ſpino.	*Hyſtrix.*	Porc épi.	قسي * چكاشه * زكاسه *
Porco marino.	*Porcus marinus.*	Poureeau marin.	خوك دريا * بو سويلم *
Porfido.	*Porphyrites.*	Porphire.	سماقي * سنك سماق * حجر السماقي *
Porgere.	*Porrigere.*	Mettre en main: donner.	بدست دادن * بدست سپردن * بتقديم رسانيدن *
Pori.	*Pori.*	Pores.	نفوذ بدن * منافس *
Poroſo.	*Poroſus.*	Poreux.	منفوذ * پر منافس *
Porpora.	*Purpura.*	Pourpre.	اسقرلاط * زغلات *
Porporeo.	*Purpureus.*	Couleur de pourpre.	قرمزي رنك * رنك اسقرلاط * لون زغلات *
Porporato.	*Purpuratus.*	Vêtu de pourpre.	زغلات پوش * اسقرلات پوش * زبر *
Porre.	*Ponere.*	Mettre.	گذاشتن * نهادن * موضوع نمودن *
Porre dà canto.	*Deponere.*	Mettre à côté.	بيكطرف گذاشتن * كناره گذاشتن * از پيش روبر داشتن

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Porre à l'incanto.	*Exponere plus offerenti.*	Mettre à l'ancan.	ببازار مزاد فروختن *
Porre uno ſopra l'altro.	*Superponere.*	Mettre l'un ſur l'autre.	بالاي يكي گذاشتن * قرار دادن *
Porſi in pericolo.	*Exponere ſe periculo.*	Se mettre en peril.	خودرا بخطر انداختن * داخل مخمصه شدن *
Porro.	*Porrum.*	Porreau.	تره * گندنا * كرّاث *
Porta.	*Porta.*	Porte.	در * باب * دروازه *
Li Gianiſſeri (ïenghi cieri ينكي چري) cioè; nuova milizzia, overo nuovi ſoldati, quali ſono in tutto 40000 moſchettieri pedoni, ſono chiamati propriamente (Qapi-kouli قاپي كلي) cioè; ſchiavo della porta.	*Janiſſeri (ïenghicieri ينكي چري) i. e. nova militia, ſive, neoptolemi, quadraginta nempe millia peditum vocantur propriè (Qapi-kouli قاپي كلي) i. e. portæ mancipium.*	Les Janiſſaires (ينكي چري ïenghi-cheri) c'eſt à dire; la nouvelle milice, ou nouveaus ſoldats qui ſont en tout 40. m: mouſquetaires a pié, ſont appellez proprement (Qapi-kouli قاپي كلي) c'eſt à dire; eſclave de la porte.	ينكچريان يعني جديد سپاهيان وانها در كل چل هزار نفرانند پياده تفنكدار و شمشير بند و انهارا نيز قاپي قلي خوانند *
L'Imbaſciatore e venuto alla porta de'l rifugio de'l mondo; overo; e venuto à baggiare il limine della porta de' ſchiavi de'l rifugio de'l mondo: ſono perifraſi Perſiane per accennare la perſona de'l Rè.	*Acceſſit legatus ad portam Aſili orbis; vel; venit ad oſculandum limen mancipiorum aſili orbis: ſunt periphraſes ordinariæ, quibus utuntur Perſæ ob ſummum cultum, ne vel nomen Regis tangant.*	L' Ambaſſadeur eſt venu à la porte de l'Aſile du monde: ou bien; eſt venu baiſer le ſuëil de la porte des eſclaves de l'aſile du monde: periphraſes ordinaires des Perſiens pour dire avec reſpect; eſt venu vers vôtre Majeſté.	ايلچي بدر گاه عالم پناه آمد خواه ايلچي باستانه بوسي بندگان جهان پناه آمد چنين عبارتي متعلق متعارفست نزد اهل اردو ايران تا برسم عظمت خاصه شخص پادشاه اشاره نمايند *
Portare.	*Portare: ferre.*	Porter.	آوردن مياورم * حمل كردن *
Portato.	*Portatus: allatus: advectus.*	Porté.	آورده شده * محمول نموده *
Portatore.	*Lator: geſtator.*	Porteur.	حمّال * باركش *
Porta cibo.	*Ariſtrophorum: ἀριστοφόρον.*	Porte à manger.	تخته سفره * خنچه *
Porta lettere.	*Gerifolium.*	Porte lettres.	جزوه دان *
Portatura: vettura.			
Portatile.	*Portatilis.*	Qui ſe peut porter	پيش دست * سفري *
Portèto: miracolo.			
Portico.	*Porticus.*	Entrée: portique.	پيشگاه * توسمان * يوقابورس * جلو خانه *
Portiere.	*Janitor.*	Portier.	قاپيچي * بواب * دربان *
Portione: v: parte.			
Porto di mare.	*Portus: ſtatio.*	Port de mer: echelle.	بندر * دريا بند * خور *
Si chiama un porto in Perſiano (Bander بندر) & in Indiano (patan پتان) quindi procedono li nomi delle coſte; come; Bander-Abaſſi; porto d'Abbas; Bander Congo &c: Mecieli-Patan, porto di peſce, Madras-Patan, &c.	*Portus Perſicè (Bander بندر) Indicè (Patan پطان) hinc orarum maritimarum nomina; ut Bander-Abaſſi; portus Regis Abbas; Bander Congo, portus Anguloſus; Mecieli-Patan, portus piſcis; Madras-Patan, &c.*	L'on appelle un port de mer en Perſan (Bander بندر) & en Indien (Patan پطان) de là viennent les noms Bander-Abaſſi; le port d'Abas; Bander-Congo &c: Mecheli-patan, le port du poiſſon; Madras-patan, &c.	بندر بزبان پارسي و پطان بزبان هندي همين معني دارند بنابرين اكثر جاهاي سوي دريا عجم وهند بندر و پطان نام دارند چون بندر عباسي بندر كنگ مچلي پطان يعني بندر ماهي و مدرسپطان وغيرها *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Le barche de' porti del mar Perſico, volgarmente terrade; ſono fabricate ſenza chiodo veruno di ferro, cuſcite ſolamente con corde di (Caiſò) cioè, del tronco delle palme, e molti bucchi, & chiodi di legno.	*In portubus ſinus Perſici naves abſque clavis ferreis conſtruuntur; ſed fortiter conſuuntur filamentis contortis, de palma fuſte, multiplicatis juxtà foraminibus, ligneiſque clavis.*	Les Bâtimens où demy navires que l'on fabrique aux ports de Perſe ſõt ſans aucun clou ny ferrement; ils ſont joints, & couſus fort addroitement avec des cordes du tronc des palmes, paſſées par quantité de trous, condannez avec des chevilles de bois.	مراکب دریا عجم از ان جهت عجیب چرا نکه دینی میخ آهنی ساخته شوند و همین بقنبر یعنی بریسمان مال نخل دوخته بی شکافته دریا میبرند *
Poſitione.	*Poſitio philoſophica*	Poſition : propoſition certaine.	قضیه بدیهی *
Poſporre.	*Poſtponere.*	Poſtpoſer.	سر کذاشتن * پس داشتن * تاخیر کردن * متاخر نمودن *
Poſſedere.	*Poſſidere.*	Poſſeder.	داشتن * مالک بودن * متصرف بودن * صاحب بودن *
Poſſeduto.	*Poſſeſſus.*	Poſſedé.	بتصرف آورده * متصرف کردیده * مضبوط نموده * تصرف نموده *
Poſſeſſione.	*Poſſeſſio.*	Poſſeſſion.	تصرف * ضبط * تسلیم * قبضه تصرف *
Poſſeſſione; terreno.	*Ager.*	Terrein : poſſeſſion.	ملک * املاک * عقار *
Poſſibile.	*Poſſibilis.*	Poſſible.	ممکن * شدنی * از ممکنات * مقدور *
Poſſibilità.	*Poſſibilitas.*	Poſſibilité.	امکان * شدنی *
A poſta.	*Ex profeſſo.*	Exprez: à deſſein.	دانسته * از قصد * بقصد * قصدا * از قصد *
Poſtema.	*Apoſtema.*	Apoſtume.	ریم * آماس * دنبل *
Poſteri.	*Poſteri.*	Deſcendans : ſucceſſeurs.	پس ماندگان * پسینیان * متعقبان *
Poſteriore.	*Poſterior.*	Poſterieur.	متعقب * پیسی *
Poſteriori; dorſo.	*Poſteriora:dorſum.*	Derriere : dos.	نشستگاه * کون * مقعد *
Poſterità.	*Poſteritas.*	Poſterité.	اولاد * پسینیان * ذریه *
Poſtiglione.	*Tabellarius:curſor.*	Poſtillon.	چپر * دعدن * بریدی * یام *
Poſtumo.	*Poſthumus.*	Poſthume : aprez la mort.	بعد از وفات * بعد از موت *
Poſtilla.	*Scholium.*	Gloſe : note à la marge.	شـــــــرح *
Poſtizzo.	*Fictitius.*	Feint.	عاریتی * جعلی *
Poſto : ſito : luogo. Poſto.	*Poſitus.*	Mis.	کذاشته * نهاده * موضوع *
Potente.	*Potens.*	Puiſſant.	توانا * توانکر * قادر * مقوی * قوی *
Potenza:autorità.	*Authoritas.*	Puiſſance : authorité.	قدرت * توانایی * سلطنت * دولت * جناب *
Potere.	*Potentia.*	Pouvoir:puiſſance	توانکری * توانایی * قدرت * قوه * یارا * تاو * توش * خدوفا *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
La potenza non conſiſte nelle ricchezze, mà nel valore: e la grandezza non conſiſte nell' anni ma nel giudizio.	*Potentia in virtute, non in divitiis conſiſtit: magnitudo vera in ingenio, non in annorum numero. Ex Sâdini Roſario. pag. 59.*	La puiſſance conſiſte dans la valeur & non dans les richeſſes : la grandeur conſiſte dans l'eſprit, & non dans l'âge. Chegh-Sadi Poëte Perſan.	توانگری بهنرست نه بمال * و بزرگی بعقلست نه بسال *
Potere.	*Poſſe.*	Pouvoir.	توانستن * برامدن *
Poveramente.	*Miſerè.*	Pauvrement.	فقیرانه * درویشانه * علی عادة الفقرا * حقیرانه *
Povero.	*Pauper.*	Pauvre.	مسکین * درویش * نادار * صعلوک * معسر * تنگ روزی * تلاش * بیچاره * مفلس *
Povertà.	*Paupertas.*	Pauvreté.	فقیری * مسکینی * نادارى * مفلسی * بیچارگی * فقر * عسر * فاقه *
Li gentili, & i Mahometani ſi burlano d'ogni apparenza di ſantità, doue manca la povertà volontaria.	*Gentiles, & Mohammedani omnem ſanctitatis ſpeciem abſque voluntariâ paupertate prorſus improbant.*	Les gentils des Indes, & les Mahometans ſe mocquent de toute apparence de ſaincteté, ſi elle n'eſt accompagnée de la pauvreté volontaire.	معقول بسیار باشد رای مشتهد ان ایران و هند که هرکس صلاحیت اعتبار ندارد بی درویشی و زد مال دنیا *
Pozzo.	*Puteus.*	Puis.	چاه * بئر * قلیب * حفیره *
Pranſare.	*Prandere.*	Dîner.	چاشت کردن * پیشینه خوردن *
Pranzo.	*Prandium.*	Dîné.	چاشت * پیشینه * خوراک ظهر *
Il pranzo degl' Orientali e ſimile alle noſtri collazioni di digiuno.	*Orientalium prandium jejuniorum noſtrorum collationi æquiparandum.*	Le dîner des levantins reſſemble a noſtre collation des jours des Jûne.	چاشتی اهل شرق چون پخته نمیخورند گویا حاضری فرنگیان است در ایام روزه ایشان *
Prato.	*Pratum.*	Pré.	چراگاه * مرعی * چرا * چراجا * چرازار * علفزار *
Prattica: uſo.	*Uſus.*	Practique: uſage.	قاعده * قانون * استعمال * عادت * ورزش *
Prattica: converſatione.	*Conſortium.*	Practique: converſation.	صحبت * اختلاط * گپ باهم *
Praticare.	*Exercere.*	Exercer.	ورزیدن * مشغول بودن * اشتغال نمودن *
Praticare: converſare.	*Verſari.*	Practiquer: converſer.	گپ زدن * صحبت داشتن * اختلاط نمودن *
Praticare: fare.	*Ad praxim reducere.*	Mettre en practique.	بعمل آوردن * بفعل آوردن * عمل نمودن * کردن *
Prattico: uſato: eſperto.	*Expertus.*	Experimenté.	آزموده * کارورزیده * مجرب * صاحب وقوف و تجربه * وشکرده *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Una ſola perſona connobbi prattica à fondo delle coſe Orientali, ſingolarmente della Turchia, cioè; l' Eccellentiſſimo Sig. Marcheze di Nointel.	*Rerum Orientalium, ac Turcicarum funditus peritum, & comprimis expertum, ferme unicum novi Excellentiſſimum D. Marchionem de Nointel.*	La perſonne que j'ay connuë, qui a plus de connoiſſance practique, & à fond des choſes du levant, ſur tout du fort, & du foible des Turcs, c'eſt M[r]. le Marquis de Nointel.	حضرت ایلچی فرنسه نزد سلطان محمد چارم مسمی دونطل در معرفت تعلقات اوردهای و دیوانهای ترکستان بسیار ورزیده بلکه کامل یگانه بود *
Prattico: operativo.	*Practicus: operativus.*	Practique.	فاعل * عامل * عمل کننده *
Preambulo.	*Præambulum.*	Preambule.	مقدمه * افتتاح * فاتحه * شروع * دیباچه * عنوان * صحیفه * صدارت *
Prebenda.	*Præbenda.*	Prebende: penſion	وظیفه * معین * تعیین * جیره *
Li profeſſori Perſiani, & li miniſtri de' loro tempi ricuſano le prebende, ò penſioni troppo pingui, come illicite.	*Præbendas pingues ſeu copioſas uti illicitas reſpuunt tùm Doctores Perſæ, tùm templorum ſeu meſchitarum aditui.*	Les profeſſeurs de la Perſe, & les miniſtres de leurs temples refuſent les prebendes, ou penſions trop groſſes comme illicites.	مجتهدان ایران واهل مساجد وظیفهای بغایت چرب حرام میدانند *
Precedente.	*Precedens.*	Precedent.	سابق * پیشی * مقدم * پیش رفته *
Precedenza.	*Præcedentia.*	Precedence.	تقدم * صدارت * تصدر * مقامی برتر * پیش دستی *
Precedere.	*Præcedere.*	Preceder.	پیش بودن * مقدم بودن * سابق بودن * مقدم شدن * برتر مقامی داشتن *
Precetto.	*Præceptum.*	Precepte: commandement.	امر * حکم * فرمان * فرض *
Precettore.	*Præceptor.*	Precepteur.	آخوند * معلم * استاد * مرشد * مؤدب * دلیل * ملا * اتابک *
Precipitare.	*Præcipitem agere.*	Precipiter.	پایین انداختن * بزیر انداختن * از بالا به پایین تسقیط نمودن * بدره انداختن * پرتف کردن *
Precipitato: frettoloſo.	*Præceps.*	Precipité: impetueux.	گرم * تند * عجل * مستعجل * شتابی *
Precipitato.	*Præcipitatus.*	Precipité.	از بالا به پایین انداخته * پرتاب نموده * مسقوط کرده * بدره پایین انداخته *
Precipitio.	*Præcipitium.*	Precipice.	دره * دره * کون * مسقط * جای پرتاب *
Quei precipizzii dalla ſpiaggia de'l mar Perſico ſin à Sciraz, ſono de' più horrendi de'l mondo.	*Nullibi tot horrenda præcipitia, quam in itineribus ab ſinu Perſico uſque Sirazium.*	Je croy qu'il n'y a point de plus horribles precipices au monde que dans les chemins du golfe Perſique juſques à Chiraz.	راهای از دریا فارس تا شیراز خصوصاً از بندریک و [illegible]ر کنک چنین مدهش در راهای دارند که بلکه در اعظم دنیا برابر نباشند *
Precipitoſamente.	*Præcipitanter.*	Avec precipitation.	باشتاب * بتعجیل * بگرمی * بتندی * گرم و تند *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Preciſamente.	*Præciſè.*	Preciſement.	خالصاً * مطلقاً * مستقلاً * فقط * تنها * قطعاً *
Precurſore.	*Præcurſor.*	Precurſeur.	پیشرو * پیشوا * چاوش *
Precone.	*Preco.*	Crieur : herault.	جارچی * منادی * جارزن *
Preda.	*Præda.*	Butin : proye.	تالان * غارت * یغما * غنیمت * نعمت * تاراج * نهیبت *
Predare.	*Prædari.*	Butiner: piller.	غارت کردن * تالان کردن * یغما ورزیدن * نهب کردن * غنیمت بردن *
Predatore.	*Prædator.*	Pilleur : voleur.	تالانچی * غارتگر * یغماچی * نهّاب * حرامی *
Predeceſſore.	*Prædeceſſor.*	Predeceſſeur.	سابق * سالف * متقدم * پیش رفته * پیشینی *
Predeſtinare.	*Prædeſtinare.*	Predeſtiner.	تقدیر کردن * مقدّر نمودن * محتّم نمودن *
Predeſtinatione.	*Prædeſtinatio.*	Predeſtination.	تقدیر * حتم * احکام * احتتام * قضا *
Molto prevale frà la gente Mahometana la ſetta de' (Giabrí) coſi chiamata dalla parola (Giabr جبر) cioè; forza: imperoche per ſalvare, come dicono, l'onnipotenza, attribuiſcono alla Predeſtinazione coattiva ogni bene, & ogni male,	*Prævalet inter Mohommedanos ſecta (Giabreorum) à (Giabr* جبر*) ſeù coactione dicta; quod hominum bona & mala in prædeſtinationem coactivam refundat; horum ſcopus eſt ab impotentiæ labe Deum vindicare.*	La ſecte qui prevaut parmy les Mahometans, c'eſt celle des (Giabris) appellez ainſi de la parolle (Giabr جبر) c'eſt à dire; force, parceque ſoubs pretexte d'attribuer à Dieu une puiſſance abſoluë, ils attribuent le mal auſſi bien, que le bien a la predeſtination forçante.	بعضی فرقه اهل محمّدیه جبری نام بسیار بین ایشان منتشر شده کوید که بدی وخوبی یعنی کناه و نیکی از تقدیر الهی صادر باشد و کویند که در همه کار خدای تعالی زور وجبر بر اختیار انسانی میکند اما اثر نادانستکی باشد بلکه کفر عظیم است کفتن که خدا شریک کناه باشد *
Ricorrono facilmente in loro averſità à quella cõmune maſſimà (maktoub مكتوب) cioè; è ſcritto; è predeſtinato.	*In adverſis ruminant, & effutiunt commune dictum; (maktoub* مكتوب*) ſcriptum eſt, prædeterminatum eſt.*	Dans leurs diſgraces ils ont auſſitôt en bouche cette parolle; maktoub مكتوب c'eſt à dire; c'eſt écrit; c'eſt predeſtiné.	اهل ترک عبث در تقدیر دوقف میه زنند اکر از کناهای توبه نکنند *
Li Turchi preggiano aſſaiſſimo loro intrepidità contra li Criſtiani con la preſonzione d'eſſer predeſtinati.	*Intrepidos ſeſe jactant Turcæ contra Chriſtianos prædeſtinationis præſumptione.*	Les Turcs magnifient fort leur intrepité contre les Chrêtiens ſur la preſomption de leur predeſtination.	وحقیقت همین باشد که تا کسی ایمان حقیقی اعتراف نداشته باشد و نیکی عمل نکند هرکز جنت نخواهد رفت وهمه تقدیر بر فعل موقوف است *
Predeſtinato.	*Prædeſtinatus.*	Predeſtiné.	مقدّر شده * محتوم کردیده * بهشتی * مقتضی * ذرش * تقدیر یافته *
Predetto.	*Prædictus : præfatus.*	Dit : ſuſdict.	مذکور * مزبور * ذکر نموده *
Predetto; parlando de' perſonaggi.	*Præfatus : prædictus.*	Sus-dit: ſus-nommé.	مشار الیه * مومی الیه *
Predetto : profetizato.	*Propheticè prædictus.*	Predict: prophetiſé.	دانیانه کفته * پیش از وقوع اخبار نموده *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Predica.	*Concio.*	Predication : ſermon.	کروز * وعظ * مواعظه * نصیحت * خطبه *
Predicamento.	*Prædicamentum.*	Predicament.	تاطیغوریا * مرتبه * درجه *
Predicabili : 5.	*Quinquè prædicabilia.*	Les cinq predicables.	خمس مقالات *
Predicare.	*Concionari.*	Précher.	وعظ کردن * نصیحت کردن * وعظ نمودن * موعظه کردن * کروز دادن * خطبه داشتن *
Predicato ; in logica.	*Prædicatum ; in logicâ.*	Predicat : attribut.	محمول * محکوم به * مقعول *
Predicatore.	*Prædicator.*	Predicateur.	واعظ * کارز * ناصح * کاروز وعظ ده * زبان آور * پاک نفس *
Vanli - Effendi predicando in Caminiecs preſente Mahomete 4. e congrulãdolo delle preza di quella piazza, gli augurò ſimil gratulazione da farſi dà lui medezimo, in San Pietro di Roma.	*Vanli-Effendi gratulatoriam habens orationem coram Mohammede 4. in urbe Caminenſi recenter captâ, parem ipſi, & ſibi augurabatur gratulationem in Baſilicâ S. Petri Romæ.*	Vanli - Effendi préchant dans Caminiecs en preſence de Mohammed 4. & le congratulant de la conquête de cette ville, luy augura une pareille congratulation par luy - même dans S. Pierre de Rome.	ونلي افندي خطیب سلطان محمد چهارم روزي میکفت که هلبته خطبه در کرل المه خواهم داشت اما سخن عجب خواهد شد ان شاء الله *
Predire.	*Prædicere : præfari.*	Predire.	غایبانه کفتن * پیش از صدور وظهور مخبر ساختن * پیشتر کفتن *
Predittione.	*Prædictio.*	Prediction.	خبر غیب * خطاب غیب * فعال غیب *
Prefatione.	*Præfatio.*	Preface.	دیباجه * عنوان کتاب * افتتاح * فاتحه * صدر الکلام *
Preferire.	*Præferre : anteponere.*	Preferer.	مقدم داشتن * تقدیم نمودن * ترجیح کردن * مرجح نمودن * سابق داشتن * سبق نمودن * مزیت دیدن *
Preferito.	*Antepoſitus.*	Prefere	ترجیح نموده * مقدم شده * سابق کردانیده * تقدیم یافته *
Prefetto.	*Præfectus.*	Prefect.	سرکار * بالا کار * متولي * صاحب اختیار *
Prefettura.	*Præfectura.*	Prefecture.	حکم * فرمانده‌ي * تولیت * سرکاري *
Pregare.	*Rogare.*	Prier.	التماس کردن * استدعا نمودن * لابه کردن * درخواست نمودن *
Pregare Dio.	*Deum deprecari.*	Prier Dieu.	دعا کردن * از خدا حاجت طلبیدن * پیش خداوند عالمیان تضرع نمودن *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Eſſendo io in campo con l'armata de' Turchi notai ch'al tempo di loro orazione publica il precone diceva ad alta voce queſte parole; preghiamo Iddio che non dia l'unione a' principi Criſtiani ; & in un ſubito ribombava per tutto queſta riſpoſta (ïa-Allah ! ïa-Allah ! ïa-Allah !) cioè ; O Dio ! O Dio ! O Dio !	*Heu ! quoties in Turcarum caſtris, dum publicè omnt, præconem audivi hæc intonantem verba ; oremus Deum, ne unquam Chriſtianis principibus concordiam tribuat ; cui protinus quaſi tot echo aſſonabant hæ voces ; (ïa-Allah ! ïa-Allah ! ïa-Allah !) i. e. O Deus ! O Deus ! O Deus !*	J'ay remarqué que l'armée Turque faiſant la priere publique dans le camp, le crieur dit ces parolles, prions Dieu qu'il ne donne jamais l'union aux princes Chrêtiens ; & l'on entend retentir comme des echo, cette reponce (ïa-Allah ! ïa-Allah ! ïa-Allah !) c'eſt à dire ; O Dieu ! O Dieu ! O Dieu !	ترکان دعا ميکنند تا خدا بادشاهي بسلاطين فرنکستان ندهد ليکن بادشاهي جدهد يا الله يا الله يا الله *
Pregare con ſcongiuri.	*Obſecrare.*	Conjurer.	الحاح کردن * التماس واستدعا - جکي جکي کردن *
Pregato.	*Rogatus.*	Prié.	ملتمس * مطلوب * مستدعي * التماس يافته *
Pregatore.	*Deprecator.*	Priant : ſuppliant.	التماسچي * التماس کننده *
Preghiere.	*Preces diurnæ.*	Prieres : oraiſons.	اوراد يوميّه * ادعيهٔ يوميّه * درود *
Preggia : honorare.			
Pregiudicio.	*Damnum.*	Prejudice.	ضرر * زيان * نقصان * جکر *
Preggiare: ſtimare			
Pregna.	*Prægnans: gravida*	Femme groſſe ; enceinte.	حامله * آبستن * جلي *
Prelato : veſcovo.			
Prelatura.	*Prælatura.*	Prelature.	خلافت * رياست * بزرگي * مشيخه *
Premeditare.	*Præmeditari: excogitare.*	Premediter.	پيشتر فکر کردن * اوّلا تامّل نمودن * پيشتر بعقل سنجيدن *
Premeditatione.	*Præmeditatio.*	Premeditation.	تامل * تميز * فکر * پختن *
Premeditato.	*Præmeditatus.*	Premedité.	اوّلا تامّل نموده * پيشتر بعقل سنجيده شده * متميّز * سابقاً آهسته آهسته پخته *
Premere : importare.	*Urgere.*	Preſſer : étre important.	کار مهمّ بودن * لازم بودن * سنکين بودن *
Premere: pregare.	*Obſecrare.*	Preſſer : prier inſtamment.	سماجة کردن * الحاح نمودن * زار کردن *
Premiſſe.	*Præmiſſæ.*	Premiſſes.	متقدّمين * کبري وصغري * مقدّمتين *
Premiare.	*Præmio afficere.*	Récompenſer.	تلافي دادن * عوض دادن * جزا دادن * کفايت کردن *
Premiatore.	*Præmiator.*	Celuy qui recompenſe.	جزا دهنده * کافي * تلافي ده * عوض ده *
Premiato.	*Mercede donatus.*	Recompenſé.	عوض کرفته * جزا يافته * تلافي استانده *
Premio.	*Præmium: merces.*	Recompenſe : ſalaire : prix.	مکافات * جزا * تلافي * عوض * پاداش *
Prendere.	*Capere : arripere.*	Prendre.	کرفتار نمودن * کرفتن * چسبيدن * التزام کردن *
Preoccupare con parole.	*Præoccupare : prævertere.*	Preoccuper : prevenir.	پيش کويي کردن * کلام پيش کردن *
Preoccupato.	*Præoccupatus.*	Preoccupé.	پيش کويي شنيده * مستبکر *
Preoccupatione.	*Præoccupatio.*	Preoccupation.	پيش کويي * کلام پيش *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Preparare.	*Præparare.*	Preparer.	آماده کردن * مهیّا ساختن * طیار کردن * معیّن نمودن * حاضر ساختن * آماده کردن * کارسازی کردن *
Prepararſi.	*Parari.*	Se preparer.	حاضر شدن * طیّار و مهیّا خود را نمودن * مستعد خود را گردانیدن * خود را آماده کردن *
Preparatione.	*Præparatio.*	Preparation.	کارسازی * استعداد * تدارک *
Preparato.	*Paratus : præparatus.*	Preparé.	آماده * طیّار * حاضر * معیّن * مهیّا * ساخته *
Preputio.	*Præputium.*	Prepuce.	غلفه * قلفه * تره چوب *
Prerogativa.	*Prærogativa.*	Prerogative.	خصوصیّة * تفرّد * حیثیّت * شان *
Preza.	*Captura.*	Priſe.	گرفتن * استدن * اخذ * ضبط *
Prezaggio.	*Præſagium.*	Preſage.	دلالت بر غیب * خبر غیب * اعلام غیب * غیبگوی *
Preſciuto.	*Perna.*	Jambon.	ران خوک * فخذ خنزیر *
Preſcrittione.	*Præſcriptio.*	Preſcription.	حق قدیمی * قدیمی *
Preſentare : porre avanti.	*Exhibere.*	Preſenter.	پیش آوردن * بحضور آوردن *
Preſente.	*Præſens.*	Preſent : aſſiſtant.	حاضر * مطّلع * واقف * ملاحظ *
Preſente : donativo.	*Munus ; donum.*	Preſent : don.	انعام بخشش * هدیه * نیاز * عطا * گلشان *
Preſente per corrompere.	*Munus corruptivum.*	Preſent pour corrompre.	رشوه * بدکنی *
Preſente in grammatica.	*Præſens ; in grammatica.*	Preſent ; en grammaire.	حال * الحاضر *
Preſenza.	*Præſentia.*	Preſence.	حضور * نظر * مواجهه *
Preſenza : fattura.	*Conſpectus : ſtatura*	Mine : port du corps.	صورت * اندام * چل *
Preſentire.	*Præſentire.*	Preſentir.	پیش یافتن * پیش دیدن * اولاً دانستن *
Preſepio.	*Præſepe.*	Crêche.	آخور * معلف *
Preſervare.	*Præſervare.*	Preſerver.	محفوظ نمودن * حفظ کردن * محافظت نمودن * منع کردن *
Preſervatione.	*Præſervatio.*	Preſervation.	محافظت * صیانت * صون * منع *
Preſervativo.	*Præſervativus.*	Preſervatif.	مانع * حافظ * صاین *
Preſervato.	*Præſervatus.*	Preſervé.	مصون شده * محفوظ * صیانت یافته * متحصّن کرده *
Preſidente.	*Præſidens.*	Preſident.	ضابط * سرکرده * سرکار * فرمان ده * آمر * حاکم * فرمان روا * صاحب اختیار * قاید * والی *
Preſidio.	*Præſidium.*	Garniſon.	مرزبان * جماعت مردان * مستحفظان *
Preſo.	*Captus.*	Pris.	گرفتار * گرفته * ملزوم * ماخوذ *
Preſontione.	*Præſumptio.*	Preſomption.	غرور * خود دیدن * جرئت *
Preſontuoſo.	*Præſumptuoſus.*	Preſomptueux.	خودبین * خود پسند * مغرور * صاحب جرئت *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Preſſa: calca.	*Frequentia.*	Foulle.	هنكامه * غلبه * غلغله * كثرت *
Preſſa: v: fretta.			
Preſtare: impreſtare.	*Commodare.*	Preſter.	عاريتي دادن * حسب استعاره دادن *
Preſtito ſenza guadagno.	*Commodatum.*	Preſt ſans interêt.	قرض حسنه * بساستن * حسنه *
Preſto.	*Citò.*	Vite.	زود * سريع * جلد * چسپان * علي الفور * بعجله *
Preſumere.	*Præſumere.*	Preſumer.	جرءت كردن * غرور نمودن. *
Preſup: ſupporre.			
Preſura.	*Coagulum.*	Preſûre.	مايه * پنير مايه * انفحه. *
Prete.	*Presbyter: ſacerdos*	Prêtre.	قسيس * كاهن * پاپاز * ادرس * نماز گزار * دورد ر *
Li Preti, li Religioſi, e tutti gl' Eccleſiaſtici Criſtiani ſono eſſenti dà' tributi perſonali nella legge di Mahomete.	*Sacerdotes, Religioſi, & omnes Eccleſiaſtici Religionis Chriſtianæ, ex præſcripto legis Mohammedicæ ab omni tributo perſonali eximuntur.*	Les prêtres, les Religieux, & tous les Eccleſiaſtiques Chrêtiens ſont exemps des tributs perſonels dans la loy de Mahomed.	قشيشان ورهبانان وغير اهل زهد وعبادت دين مسيحيه بموجب امور دين محمديه مطلق ومسلم باشند از جزيه وخراج وبرعكس كردن باعث غضب الله باشد *
Li Preti Armeni profeſſano facilmente di bocca la fede Catolica, mà ſi ſono premuti di mettere l'acqua nel calice, non lo faranno mai, & queſta è la vera prova di coloro.	*Armenorum presbyteri facile Catholiciſmum ore profitentur; ſi autem urgeas v. g. ut aquam infundant in calice, hæc erit petra Scandali & hic verè lapis lydius.*	Les prêtres Armeniens feignent facilement d'être Catholiques, mais ſi on les preſſe de mettre de l'eau dans le calice, ils n'en fairont rien: & voila leur veritable épreuve.	قشير قسوس ارامنا ازسبب طمع دين قطوليكي اعتراف خواهند كرد ليكن تا قبول نكنند قطرهي اب در ✠ سكين پطراق ريختن براي علامت ✠ نبرد كو پنج طهان يعني طبيعتين حضرت ✠ كرستوص هيچ اعتبار ميار بكلام ايشان *
Pretendente.	*Prætendens: poſtulans.*	Pretendant.	طلب كار * طالب * حقدار *
Pretendere.	*Intendere.*	Pretendre.	حق دعوا داشتن * علاقه داشتن *
Pretentione.	*Prætentio.*	Pretention.	علاقه * حق طلب * حق دعوي *
Preterito; de'l verbo.	*Præteritum; verbi.*	Preterit; d'un verbe.	ماضي * زمان ماضي *
Preteſto.	*Prætextus.*	Pretexte.	بهانه * حجت * الزام * علّه * خشكي * تاويل * پي *
Pretioſo.	*Pretioſus.*	Pretieux.	سنكين بها * قيمت دار * قيمتي * بهاي دار * سنكين قيمت * مثمن * غالي * گران * ذو الثمن * ارجمند * گرانمايه *
Pretore.	*Prætor.*	Preteur.	حاكم * والي * متصدّي * متعلّي *
Pretorio.	*Prætorium.*	Pretoire.	محكمه * ديوان * ديوانخانه *
Prevalere.	*Prævalere.*	Prevaloir.	غالب شدن * استيلا نمودن * تادبدن * جبّار شدن *
Prevaricare.	*Prævaricare.*	Prevariquer.	از راه حق بر گشتن * تجاوز كردن * ضالّ شدن * متعدّي گرديدن * تعدّي كردن * باغي شدن * خيانت نمودن * راه نيكي ترك كردن *
Prevaricatione.	*Prævaricatio.*	Prevarication.	ضلالت * تجاوز * تعدّي * گمراهي * خطا * خيانت * ياغي گري *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Prevaricatore.	*Prævaricator.*	Prevaricateur.	اهل ضلالت * گمراه * بدراه * خاین * ضالّ * خاطی * متجاوز *
Prevedere.	*Prævidēre.*	Prevoir.	دستر بدیدن * پیش دیدن * مبادرت کردن *
Preveduto.	*Prævifus.*	Preveu.	پیش دانسته شده * از قبل مبادرت شده * مبادرت نموده *
Preveniente.	*Præveniens.*	Prevenant.	مقدّم * سابق * پیش *
Prevenuto.	*Præventus: præmonitus.*	Prevenu.	باخبر شده * پیشتر مخبر ساخته * از قبل مطلع نموده *
Prevenire.	*Prævenire.*	Preoccuper.	پیشتر مطلع ساختن * پیش گویی کردن * پیشتر عرض نمودن *
Prezzo.	*Pratium.*	Prix.	قیمت * بها * نرخ * ثمن * ارزش *
Prezzatore.	*Proxeneta.*	Cenſal : corretier.	محتسب * کهبد * سرگر *
Prigione.	*Carcer.*	Priſon.	زندان خانه * زنجیر خانه * سجن - بندی خانه * قید خانه * دوستاغ خانه *
Prigioniere.	*Carcere detentus.*	Priſonnier.	دوستاق * محبوس * بندی * مسجون * زندانی *
Prima : v : avanti.			
Primate.	*Primas.*	Primat.	عمدة الروسا * شیخ المشایخ * نقیب النقبا * اعیان الاکابر * زبدة الامرا * بزرگترین *
Primaticcio.	*Primitius.*	Premier venu.	پیش رس * اوّلی * زود رس * جلبه *
Primato.	*Primatus.*	Primat: primauté: primatie.	صدارت * تصدّر * بزرگی * عظمت * تقدم *
Primavera.	*Ver : primum ver.*	Prin-tems.	بهار * ربیع * فصل بهار * زمن الرّبیع *
Primitie.	*Primitiæ.*	Premices.	نوبر * نورس * بکور * ریعان * ورکا * جلب * نخستگی * نستل *
Primitivo.	*Primitivus.*	Primitif.	اوّلی * پیشینی * اصلی *
Primo.	*Primus.*	Premier.	اوّل * مقدم *
Primo de tutti.	*Primus omnium.*	Premier de tous.	پیش از همه * عمدة الاشباه والاقران * قدوة * زبدة *
Primogenito.	*Primogenitus.*	Ainé.	اوّل زاده * پسر اوّل * پسر کهن * فرزند بکر *
Primogenitura.	*Primogenitura.*	Aineſſe: primogeniture.	اوّل زادگی *
Principale.	*Principalis.*	Principal.	اصل * نخستین * سرور *
Principale d'univerſità.	*Principalis univerſitatis.*	Principal d'une univerſité.	شیخ مدرسه * بزرگ مدرسه * متولّی مدرسه *
Principalmente.	*Præcipuè : praſertim.*	Principalement.	خصوصا * خاصةً * امّا پیشتر * امّا اوّل *
Principato.	*Principatus.*	Principauté.	سلطنت * پادشاهی * خلافة *
Principezza.	*Principiſſa.*	Princeſſe.	سلطانه * بیگم *
Principiare.	*Incipere.*	Commencer.	شروع کردن * آغاز و ابتدا کردن *
Principio.	*Principium.*	Commencement.	ابتدا * آغاز * بدایت * وخش * سر *
Principe.	*Princeps.*	Prince.	سلطان * امیر * خان * خلیفه *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Li principi del deſerto dell' Arabia rare volte meſcolano li eſſerciti nella bataglia: mà ſi contentano di ſcaramucciare con le lancie, e doppo poco ſangue ſparſo ſi ritirano.	*Principes Arabiæ prælia invicem cõmittentes poſt velitarem rhomphæarum, & lancearum conflictum ſparſo modico ſanguine utrimque campo cedunt impermixtis copiis.*	Les Princes du deſert de l'Arabie viennent rarement à la melée dans leurs batailles: ils ne ſont qu'eſcarmoucher avec les lances, & aprez quelque peu de ſang ils ſe retirent chacun de ſon côté.	سلاطین و امرا بیابان عربستان چون عساکر بمیدان حرب بیارند وباهم دیگر جنگ کنند روبرو با مدرق ونیزه مقتله میورزند لیکن الای بهمدیگر دخول ننمایند *
Loro Città mobili ſono le tende negre; loro ricchezze li cameli; loro orti di delizzie li belli deſerti; loro candele, e faci il fuoco di legno; loro mangiare il riſo, i lattieinii, le carni di capra, e di montone; loro commune piatto un' alveo dun' tronco d'arbore; e loro bere l'acqua.	*Mobiles ipſorum urbes ſunt nigra tabernacula; divitiæ, cameli; horti, amœna ſolitudines; candelæ, & faces, ignis ex terete ligno; eſca, oriſa, lacticinia, caro caprina, & arietina; [illegible] communis, [illegible] ex arbore excavatâ; potus autem aqua pura.*	Leurs villes mouvantes ſont des tentes de crein; leurs richeſſes les chameaux; leurs delices les beaux deſerts; leurs chandelles, & flambeaux le feu de bois; leur manger le ris, les laitages, la chair de chevre, & de mouton; leur plat commun une augé faitte d'un tronc d'arbre; & leur boiſſon de l'eau.	مداین بریة عربستان متعدی باشند یعنی همین سیاه چادرهای ودولت سلاطین بریه قترت شترها باشد و باغهای ایشان جروها بریة علغزار وشمع و قندیل ایشان اتش از ایمه سبک وماکول ایشان برنج و پلاو و انواع سفیدی وکشت بز وگسفند ولنکری عام ساق درخت کود شده ومشروب ایشان اب خالص باشد *
Hanno le longue veſti di ciambelotto; hanno il corpo cinto, e la teſta involta con faſcie nere, ò d'altro color oſcuro.	*Veſtes ipſorum oblongæ ex cimatili panno, vulgò (Camelot) corpus autem cingunt, & caput rediminunt faſciis nigris, ſeu obſcuri coloris.*	Leurs habits ſont des longues veſtes de camelot; leurs bonnets ſont des echarpes noires, ou d'autre couleur obſcure.	جامهای میپوشند از پشم بز وشتر باز چار گسدی و دستار بندند از پشم ساده رنگ *
Loro regali ſono di tempo in tempo il (qave) il tabacco, & il ſuccaro.	*Vires identidem recreant, coffeæ (Qave;) nicotianæ, vulgò; (tabacco) & ſacchari hauſtibus.*	Leurs regales de tems en tems le (qave) le tabac, & le ſucre.	دفعا دفعا قهوه وشربت مینوشند وتنبکو میکشند *
Loro tapezzerie, & loro troni ſono li feltri, & li piumacci ſopra la terra piatta.	*Ipſorum peripetaſmata, & ſolia ſunt craſſiora phyltra, cum pulvinaribus ſolo conſtrata.*	Leurs tapiſſeries, & leurs thrones ſont les feutres, & les couſſins de plume à platte terre.	فرش وتخت ایشان همین نمدهای کنده باشند و نعسبالشت پرقو *
Loro arme conſiſtono in un cavallo, lancia, cimiterra, mazza d'arme à l'arcione, & in un giacco, con la berretta d'acciaio in teſta.	*Armantur porrò equo, lanceâ, ſeu rhomphæâ, machærâ, clavâ, loricâ, & cono, ſive pileo ex chalybe.*	Leurs armemens conſiſtent en cheval, lance, ſabre, maſſe d'armes à l'arcon, & en une cotte, & bonnet de maille.	یراق ایشان اسب است ونیزه وشمشیر و طبوس و زره *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Viddi quel principe, qual chiamano(Cioul-Padcia) cioe; Rè del deſerto., con 40 milla tende di ſua tribu attorno della ſua.	P[illegible]cipem, quem antonomaſticè (cioul-Padſcia) deſerti Regem vocant, caſtrametatum vidi; quadraginta mille tabernaculis de ſua tribu circumdatum.	Je vis ce Prince que l'on appelle (Choul-Padſcha) le Roy du deſert, avec 40. m: tentes de ſa tribu à l'entour de la ſienne.	چول پادشاه دیدم نزدیک بغداد ودر دور ان مرازي چل هزار خیمه داشت [illegible]یل خودش *
Zamel Principe del Tigre piglia il tributo dà tutte le barche fra Baſſora, e Bagdad: e doppo da il banchetto à tutti paſſaggieri aſſai galantemente: mi prometteva colui di farmi vivere beato ſi voleſſi reſtare in ſua compagnia.	Zamel princeps Tigridis fluvii vectigal exigit ex navibus, & ratibus quibuſcumque inter Baſſoram, ac Babiloniam: dein viatores omnes convivio ſolet excipere ſpondebat mihi vegetum, ac proſperum vitæ ſtatum, ſi me ſuo comitatui dicarem.	Zamel Prince du Tigre prend le tribut de toutes les barques entre Baſſora, & Bagdad: & il traitte en ſuitte tous les paſſagers honnêtement: il me promettoit de me faire vivre heureux, ſi je voulois reſter avec luy.	شیخ زامل سلطان شط دجله باج میستاند از دوانیک در میان راه بصره و بغداد بعد از ان خودش مهماني براي مسافران میکند واما بسیار بسیار ساجب مینمود تا همراه ایشان بمانم ومیگفت که [illegible]را عزیز ومفتخر خواهم داشت *
La ſemplicità, l'oſpitalità, e certa probità naturale do' principi del deſerto diſtingue loro aſſai dà quei che habitano nelle città.	Simplicitas, hoſpitalitas, ac naturalis quædam probitas principum ſolitudinis, ipſos probè diſtinguit à cæteris, qui civitates accolunt.	La ſimplicité, l'Hoſpitalité, & la probité naturelle des Princes du deſert les diſtinguent d'avec ceux qui vivent dans les villes.	یقین است که یربار ساده دلي و[illegible]نوازي و نیکي فرق کلّي باشد بین امرا عرب [illegible]سلاطین اهل مداین *
Li vaſſalli mantengono quei principi con loro ſcorrerie, & bottini ſopra le caravane, pigliando la loro parte: ma in loro campo la fedeltà è inviolabile.	Subſiſtunt hi Principes incurſionibus ac prædis ſubditorum in Caravanas; quarum & ipſi emiſſarii portionem capiunt; verum inter ipſorum caſtra inviolabilis ſervatur fidelitas.	Leurs vaſſaux les entretiennent des courſes, & des butins ſur les caravanes, d'ont ils ont leur part, mais dans leur camp la fidelité eſt inviolable.	عربها هربه پي کفله میجترند ومیتارند اما بنسیـــن چادرهاي انها امان کلّي باشد *
Le Principezze dell' Arabia ſono cariche d'anelli d'o[illegible] di gioielli, nelle de[illegible] delle mani, e d'i piedi, nelle braccia, e nelle gambe, li uni ſopra gl' altri, come anche attorno la faccia, nel collo, à canto de' narici, e nella cartilagine frà mezzo dove portano certa girola d'un palmo di diametro.	Principiſſæ Arabiæ onerantur annulorum aureorum, & gemmarum ſarcinis in articulis manuum, & pedum, in brachiis, & tibiis, in collo, & circa faciem; item clavis aureis ex encauſto ſupra nares, & annulo aureo palmum habente in diametro cartilagini narium intermediæ appenſo.	Les Princeſſes de l' Arabie ſont chargées d'anneaux, & autres ornemens d'or & de pierreries, aux doits des mains, & des piés, aux bras, & aux jambes, les uns ſur les autres; à l'entour de la face, & du col, au milieu & à côté des narines, & au cartilage entre-deux, où elles ont une virole d'or attachée, d'un palme de diametre.	زنان سلاطین عرب بار سنکین طلا و نقره و مروارید وجواهر میبرند یعني حلقهاي گردن و بیني [illegible]صفه وبرجراري وانکشتر ها وبازو بنـــد و کوشواره اما ان حلقه بیني چه عجب چیز بلکه چه زشت باشد الله یعلم *
Priore.	Prior.	Prieur: premier.	اولي * متقدّم * سابق *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Priore de' Religiosi.	*Prior Religioſorum.*	Prieur des Religieux.	رئيس پادريان * سرکرده رهبان * مقدّم دير پادريان * حبر الاحبار * ريش سفيد * پيشوا * سرهنگ شالپوشان *
Privare. Privare : deporre.	*Privare.*	Priver.	محروم کردن * عاجز کردن * برداشتن * فقد نمودن * مفقود * گردانيدن *
Privatamente.	*Privatim.*	En particulier.	خلوتانه * در خفيه * خفيه * مخفيا * سرّا * پنهانه *
Privatione.	*Privatio.*	Privation.	عدم * محروم شدن * فقد *
Privativo.	*Privativus.*	Privatif.	عدامي * عدم کننده * فقدي *
Privato.	*Privatus.*	Privé.	محروم شده * مفقود * فقد نموده * عدم پذيرفته *
Privilegiato.	*Privilegiatus : exemptus.*	Privilegié.	معاف * مسلّم * مطلق * مبرّا * معفوا *
Privilegiare.	*Privilegio donare.*	Privilegier.	مسلّم کردن * معاف نمودن * مطلق ساختن * مبرا گردانيدن *
Privilegio.	*Privilegium.*	Privilege.	برات * معفيّة * مسلّمي * يادته *
Probabile.	*Probabilis : veriſimilis.*	Probable.	احتمالدار * ممکن * ثابت پذير * قابل اثبات *
Probabile; in logica.	*Probabilis; in logica*	Probable; en logique.	مقتـــنـــع *
Probabilità d'una propoſizione.	*Probabilitas propoſitionis.*	Probabilité d'une propoſition.	اقتـــنـــاع *
Probabilità: apparenza.	*Probabilitas : apparentia.*	Probabilité: apparence.	احتمال * امکان *
Probare.	*Probare.*	Prouver.	ثابت کردن * تحقيق نمودن *
Probità.	*Probitas.*	Probité.	نيکي * خوبي * صلاح * تقواي * زکاوة *
Problema.	*Problema.*	Probleme.	تعريف * تعرّف الکلام * مشکلات *
Procedere : derivare.	*Procedere : derivare.*	Proceder.	صادر شدن * صدور يافتن * برآمدن * پيدا شدن * منبثق شدن * منبعث شدن *
Procedere bene.	*Bene agere.*	Bien agir.	عمل نيک کردن * براستي عمل نمودن *
Procella: tempeſta.			
Proceſſione Ecclesiastica.	*Proceſſio Eccleſiaſtica.*	Proceſſion Eccleſiaſtique.	☩ تبور * زفه * زفاف *
Proceſſione Divina.	*Proceſſio Divina.*	Proceſſion Divine.	انبثاق الهي * انبعاث ايزديه *
Proclamare.	*Proclamare.*	Proclamer.	شهرت دادن * فاش نمودن * جار زدن *
Proclamato.	*Proclamatus.*	Proclamé.	شهرت يافته * فاش نموده * جار زده شده *
Procraſtinare.	*Procraſtinare.*	Differer de jour à autre.	تاخير يوم بيوم کردن * روز بروز رجوع نمودن * جلاب ساختن *
Procura : polizza.	*Actus procurationis.*	Procuration.	وکالت نامه * وکالت نامچه *
Procurare.	*Procurare.*	Procurer.	سعي کردن * کوشش کردن * جهد نمودن * آهنگ کردن *
Procuratore.	*Procurator.*	Procureur.	وکيل * جانشين * نايب *
Prodezza: v: valore.			
Prodigalità.	*Prodigalitas.*	Prodigalité.	اسراف * خرج بيهوده * اتلاف * بي دريغ

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Prodigalmente.	*Prodigè.*	Prodigalement.	اسراف * به بیهودگی * بیربادی *
Prodigo.	*Prodigus.*	Prodigue.	مسرف * اسراف کار * مبذّر *
Prodigio; miracolo.			
Produrre.	*Producere.*	Produire.	ایجاد کردن * تکوین نمودن *
Produrre frutto.	*Producere fructus.*	Produire du fruit.	حاصل دادن * میوه دادن * بار آوردن * ثمر دادن *
Produrre teſtimoni.	*Adducere teſtes.*	Produire des témoins.	گواهها آوردن * شهود حاضر کردن *
Produttione d'un litigante.	*Productio litigantis.*	Production d'un plaideur.	نوشته شرعی * وثیقه * کاغذ شرعی *
Produttione.	*Productio.*	Production.	ایجاد * تکوین * ایجاد *
Proemio: prologo.			
Profanare.	*Prophanare.*	Profaner.	پوچ کردن * تدنّس کردن * متدنّس نمودن * پلشت کردن *
Profanazione.	*Prophanatio.*	Profanation.	تدنّس * پوچ کردن * تدنیس *
Profanato.	*Prophanatus.*	Profané.	ناپاک و پوچ کرده * مدنّس شده * متدنّس کرده *
Profano.	*Prophanus.*	Profane.	نامقدّس * غیر مقدّس * حرام * مکروه * ناپاکی *
Proferire.	*Proferre.*	Mettre en avant.	حضور آوردن * بتقدیم رسانیدن *
Profeſſione Religioſa.	*Profeſſio Religioſa.*	Profeſſion Religieuſe.	اعتراف * عهد رهبانیّت * نذر رهبانیّت * اقرار *
Profeſſione della fede.	*Profeſſio fidei.*	Profeſſion de la foy.	اعتراف ایمان * اقرار ایمان *
Profeſſione: ſtato.	*Profeſſio: ſtatus.*	Profeſſion: état.	اشتغال * کار * شغل * شیوه *
Profeſſore: lettore publico.	*Profeſſor: prælector*	Profeſſeur: Docteur Regent.	مدرّس * آخوند * معلّم * برخندار * مشتهر *
Profeſſo: Religioſo.	*Profeſſus: Religioſus*	Profés: Religieux.	مشتهر * معترف * مقرّ * نذر بالرهبانیّه *
Profeta.	*Propheta.*	Prophete.	پیغمبر * نبی * رسول * مرسل * وخشور * وخشور * خشور *
Si vedono ſtazzioni conſecrate alla memoria del S. Profeta Elia nell' Iſſola C-heder, nel territorio di Baſſora, come anche in Bander-Rik, & in Sçiraz ſopra la montagna di Ciek Sadi.	*Viſuntur ſtationes, ſeu adiculæ memoriæ S. Prophetæ Eliæ à Mohommedanis conſecratæ tum in Inſula C-heder ditionis Baſſora, tum in portu arenoſo, vulgò (Bander-Rik) tum Sirazii, in cacumine montis Ciek-Sadi.*	En l'Iſle de C-heder territoire de Baſſora, au Bander-Rik ſur le golfe de Perſe, & à Chiraz ſur la montagne de Chek-Sadi, il y a des ſtations, & chapelles conſacrées par les Mahometans à la memoire du Prophete S. Elie.	قدم گاه حضرت ایلیا پیغمبر دیدم در جزیره خضر در اعمال بصره و در بندر ریک و در شیراز یعنی بر سر کوه شیخ سعدی و زیارات حضرت پیر پادریان کرملیط بسیار آنجا مشهور است *
Chiamano quei piccoli tempi (qadem-gah قدم گاه) cioè; luogo de' veſtigi, tenendo per tradizzione, ch'abbia comparſo là il Profeta doppo il ſuo ratto.	*Vocantur hæ ſtationes (qadem-gah قدم گاه) i. e. locus veſtigiorum : ibi quippe traditio viget, apparuiſſe aut etiam fixiſſe pedem Prophetam ipſummet, poſt raptum ſuum.*	Ils appellent ces ſtations (قدم گاه qadem-gah) c'eſt à dire; lieu des veſtiges, parce qu'ils croient que le Prophete S. Elie a paru, en ces lieux là depuis ſon enlevement.	واما نقل هم اینجا میکنند که آن حضرت نبی چون بهشت منتقل کردید در آن مقامها ظاهر شده و الله یعلم بالصواب *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Profeti.	Prophetæ.	Les Prophetes.	انبیاء * پیغامبران * رسل * مرسلون *
Profetizare.	Prophetiſare.	Prophetiſer.	نبوة کردن * پیغامبری کردن * خطاب غیب گفتن *
Profilo dell' huomo.	Delineamentum vultus humani.	Profil de l'homme	شکل آدم * طرح شکل آدم *
Profilo d'oro.	Lembus aureus.	Profil d'or.	جدول حل طلا * جدول کاری ذهب *
Profito.	Proventus: lucrum	Profit.	نفع * فایده * حاصل * محصول * در آمد * صرفه * ترقی *
Profitare.	Lucrari.	Profiter.	فایده کردن * نفع شدن * حاصل کردن * صرفه کردن *
Profitevole: utile.			
Profondamente.	Profundè.	Profondement.	تا ته * تا زیر * غمیقاً * عمیقاً *
Profondità: abiſſo.	Profunditas: abyſſus: barathrum.	Profondeur : abîme.	عمق * ته * قعر * گود * تهوم *
Profondo.	Profundus.	Profond.	گود * عمیق * غمیق * بلند * تهدار * ژرف *
Profondo in ſcienza.	Perdoctus.	Profond en ſcience.	ماهر * حبر * دریاء علم * بحر العلوم *
Profondo del cuore.	Cordis penetralia.	Profond du coeur.	ته دل * محض دل * درون دل * صمیم القلب *
Profumare.	Suffire.	Parfumer.	بخور کردن * بوی خوشبو کردن * تبخیر ساختن *
Profumiere.	Myropola.	Parfumeur.	خوش بوی فروش * طیاب *
Profumo.	Suffitus.	Parfum.	بخور * تبخیر * خوشبویی * آلت خوشبویی * رایحه طیبه *
Coſtumano li Arabi di far preſentare li profumi di legno d'Aloè alli ſtrangieri, dà profumare la barba, & il faſcioletto, con belli turiboli d'argento.	Solent Arabes ſuffumigare barbam, & linteum emunctorium hoſpitum, odoramento agallochi, in thuribulis argenteis.	Les Arabes font parfumer la barbe, & le mouchoir des étrangers, avec du bois d'Aloës, dans des encenſoirs d'argent.	دولتمندان عرب بخور عود تقلیق میفرمایند برای عزت غریبان مولفتر بخوران نقره دارند *
Profumato.	Suffitus : ſuffumigatus.	Parfumé.	تبخیر نموده * مبخر شده * مطیب کرده * خوشبوی نموده *
Progenie.	Progenies: proſapia	Race: lignée.	قبیله * نسل * طایفه * جنس * آل * عشیره * دودمان *
Progreſſo.	Progreſſus.	Progrez.	ترقی * صرفه * تحصیل * تکمیل * نفع * فایده *
Prohibire.	Prohibere.	Defendre: empecher.	منع کردن * قرق کردن * نهی کردن *
Prohibitione.	Prohibitio.	Defenſe : empéchement.	قروق * منع * نهی * یرکل * دوقنق * دروش *
Prohibito.	Prohibitus.	Defendu : empeché.	حرام * ممنوع * منع شده * منهی شده *
Prole.	Proles: ſoboles.	Lignée.	فرزند * اولاد *
Proliſſamente.	Fusè.	Au long.	بطول * علی التفصیل *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Proliſſità.	*Prolixitas.*	Longueur.	درازی * تطویل * تفصیل * اطناب *
Proliſſo.	*Prolixus.*	Long: étendu.	دراز * طویل * مستمد *
Prologo.	*Prologus.*	Prologue.	دران * دیباچه * فاتحة الکلام * مقدّمة * افتتاح *
Prolongare.	*Prolongare.*	Prolonger.	دراز کردن * طول دادن * تطویل و مستمد نمودن * مطوّل ساختن *
Prolongatione in giudizio.	*Induciæ in foro judiciali.*	Prolongation en jugement.	مهلت * تعوّق *
Prolongato.	*Prolongatus.*	Prolongé.	دراز شده * طول داده * مطوّل کردانیده *
Prolongare: differire.	*Procraſtinare: differre.*	Prolonger: differer.	اهمال کردن * تاخیر کردن * وا افکندن *
Promeſſa.	*Promiſſio: ſponſio.*	Promeſſe.	وعده * عهد * پیمان * اقرار * قول * پیمان *
Promeſſo.	*Promiſſus.*	Promis.	اقرار شده * موعود * وعده نموده * عهد و پیمان کرده شده *
Promettere.	*Promittere: polliceri.*	Promettre.	وعده کردن * لسان دادن * قول — عهد — پیمان * اقرار دادن *
Promettitore.	*Promittens.*	Promettant.	مقرّ * وعده کننده * اقرار دهنده *
Promolgare.	*Promulgare.*	Promulguer.	فاش کردن * آشکارا نمودن * عیان و بیان ساختن * هویدا کردن * ندا کردن * جار زدن *
Promolgatore.	*Promulgator: præco.*	Herault: crieur.	جارچی * بانگ زن * منادی * دلّال * رواج کننده * شهرت دهنده *
Promontorio.	*Promontorium.*	Cap.	سرکوه * راس جبل *
Promovere à carico.	*Promovere ad dignitatem.*	Elever à une charge.	نصب کردن * منصوب ساختن * منصب دادن * جا دادن * مرتبه و منزله دادن *
Pronoſticare.	*Augurari: auſpicari.*	Pronoſtiquer.	طالع دیدن * دلالت کردن * دلیل یافتن * دید کردن * غیب گفتن *
Pronoſticato.	*Præcognitus.*	Pronoſtiqué.	دید — مطالع — مغرور — خبر نموده * دلالت پذیرفته *
Pronoſtico.	*Augurium.*	Pronoſtique.	غیب شناس * طالع * بینایی * دلالت * دید * خبر *
Prontezza.	*Promptitudo.*	Vîteſſe: promptitude.	جلدی * زودی * عجلت * چستی * چسپانی * چابکی * — سبقت * شتاب *
Pronto.	*Promptus.*	Prompt.	چست * چابک * جلد * چسپان * سریع * بسغده * لامان *
Pronunciare.	*Pronunciare.*	Prononcer.	تلفظ کردن * نطق نمودن * حرف زدن *
Pronunciatione.	*Pronunciatio.*	Prononciation.	تلفیظ * تلفّظ * زبان گردیدن *
Pronunciato.	*Pronunciatus.*	Prononcé.	نطق نموده * متلفّظ گردیده * ملفوظ شده * تلفّظ نموده *
Propagine.	*Propago.*	Augmentation.	ترکه * جفشیدنی * جوش *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Propaginare la vite.	*Propagare vitem.*	Provigner la vigne.	ترکهای موخابانیدن * ترکهای رزغرس کردن *
Propagazione della fede.	*Propagatio fidei.*	Propagation de la foy.	انتشار دین * زیاده شدن دین * شهرت دین * رواج دین ومذهب *
Propagar la fede.	*Propagare fidem.*	Augmenter la foy.	رواج دین دادن * دین را منتشر کردانیدن * دین ومذهب مشهور کردن *
Propizzio.	*Propitius.*	Propice: favorable	مهربان * رؤف * صاحب رافت *
Proporre.	*Proponere: exponere.*	Propoſer.	عرض کردن * بعرض رسانیدن * معروض کردانیدن *
Proporre; far propoſito.	*Proponere: deliberare.*	Faire propos: propoſer.	نیت کردن * قصد نمودن * بدل کردانیدن *
Proportionale.	*Proportionalis.*	Proportionel.	مناسب * نسبت دار * مطابق * موافق *
Proportionalmente.	*Proportionaliter: pro ratâ.*	Proportionnellement.	به نسبت * به مناسبت * بالمطابقه *
Proportionare.	*Ad proportionem reducere.*	Proportionner.	نسبت کردن * مناسب نمودن * مضاف کردانیدن *
Proportionato.	*Ad proportionem redactus.*	Proportionné.	مناسب * نسبت دار * مضاف * مطابق * موافق *
Proportione.	*Proportio.*	Proportion.	نسبت * موافقت * مناسبت *
Proportione geometrica.	*Proportio geometrica.*	Proportion geometrique.	نشف تضعیفی * نشو غیر متعالی *
Proportione arimmetica.	*Proportio arithmetica.*	Proportion arithmetique.	نشف متعالی * نشو حقیقی * نسبت حقیقی *
Propoſitione.	*Propoſitio.*	Propoſition.	عرض * پند * قول * تدبیر * رای *
Propoſitione d'un ſillogiſmo.	*Propoſitio ſyllogiſmi.*	Propoſition d'un ſyllogiſme.	قضیه * قضیه قیاس *
Propoſitione affirmativa, e negativa.	*Propoſitio affirmativa, & negativa*	Propoſition affirmative, & negative	قضیه ایجابی و سلبی * قضیه بر سبیل ایجاب و سلب *
Propoſitione nota dà per ſe.	*Propoſitio per ſe nota:*	Propoſition connüe à tous.	قضیه معلوم بنفسه * قضیه بدیهی *
Propoſito.	*Conſilium.*	Propos.	قصد * نیت * میراد * ارادت * مقصد * عزیمت *
A propoſito. A propoſito: atto.	*E re nata: ad rem.*	A propos.	بوقت خود * بمحل خود * بمناسبت * وقت * بوقت * شایسته * علی الصواب * بالصواب *
Propoſto.	*Propoſitus.*	Propoſé.	معروض * بعرض رسانیده * عرض شده *
Propriamente.	*Propriè.*	Proprement.	خصوصا * خاصة * علی الخصوص *
Proprietà.	*Proprietas.*	Proprieté.	خاصیت * خصوصیة * صفت * خاصه *
Proprietà: poſſeſſione.	*Proprietas: poſſeſſio.*	Domaine: proprieté.	مال * ملک * عقار *
Proprietario.	*Proprietarius.*	Proprietaire.	صاحب مال * مالک * صاحب * متصرف *
Proprio.	*Proprius.*	Propre.	مخصوص * خاص *
Propugnacolo.	*Propugnaculum.*	Defenſe: fort.	برج بارو * حصن * سبه *
Prora di nave.	*Prora navis.*	Proüe de navire.	قریس غراب * سینه کشتی * صدر المرکب *
Pro-rata; à i creancieri.	*Pro ratâ.*	Le pro-rata.	غرما * تقسیم بین الغرما *
Prorito.	*Pruritus.*	Demangeaiſon.	خارش * حکه * بر یدن * خوان *
Prorompere.	*Prorumpere.*	Aſſaillir.	هجوم کردن * دست اندازی کردن *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Proſa.	*Oratio ſoluta.*	Proſe.	نثر * کلمات غیر منظوم *
Proſapia: v: ſtirpe.			
Proſcrittione.	*Proſcriptio venalis.*	Proſcription.	بازار مـــــنران *
Proſcrivere.	*Proſcribere.*	Proſcrire.	ببازار منران اوردن *
Proſeguire: dar caccia.	*Inſequi.*	Pourſuivre: donner chaſſe.	راندن * پیسر رفتن * از عقب رفتن *
Proſeguire: domandare.	*Poſtulare.*	Pourſuivre: briguer.	درخواست کردن * طلب نمودن * استدعا نمودن *
Proſperamente.	*Proſperè.*	Heureuſement.	علي الصّواب * بالصواب * به برخورداري * ازروي برکت * بتوفیق واقبال *
Proſperare.	*Frui proſperis.*	Proſperer.	برخوردار شدن * صاحب طالع واقبال بودن * بنصیب سرانجام یافتن * علي الصواب وسر انجام رسیدن * تیغا بدادن *
Proſperità.	*Proſperitas.*	Proſperité.	نصیب * اقبال * دولت * برخورداري * سعادت * نیک بختي * صواب * نیک فرجام * دوستکامي *
Proſpero.	*Proſper.*	Heureux.	نیکبخت * صاحب اقبال * دولتمند * سعادتمنـــد * برخوردار * صاحب طالع * بختاور * صواب * تو *
Proſpettiva: ottica			
Proſpetto.	*Proſpectus.*	Aſpect.	نظر * نما * دید *
Proſſimamente.	*Proximè.*	Depuis peu.	عنقریب * درین نزدیکي * درین نهنکي *
Proſſimo.	*Proximus.*	Fort proche.	بسیار نزدیک * عنقریب * قریب بسیار * نزدیک نزدیک *
Proſſimo; v: parente			
Proſtituire.	*Proſtituere.*	Proſtituer.	سرهل کردن * خراباتي کردن *
Proſtituito.	*Proſtitutus.*	Proſtitué.	سرهل کرده * بي عار شده * خراباتي *
Un Chriſtiano trovato in delitto con una proſtituita Turca vien condennato à perdere la vita, ò la fede.	*Chriſtianus in flagranti delicto deprehenſus cum proſtituta Turca, mori cogitur, aut negare fidem.*	Un Chrétien ſurpris avec une proſtituée Turque eſt condanné à perdre la vie, ou la foy.	اختیار قتل برینده حضرت ایسوع از زنا بهتر بیست ولکن اکر زنا بر ان ثابت کرده قتل نیز از انکار دین حقیقي بهتر باشد *
Proſtrarſi.	*Proſternere ſe.*	Se proſterner.	سجده کردن * ساجد شدن * پیشاني بر زمین نهادن *
Proſtrato.	*Proſtratus.*	Proſterné.	ساجد * روي بر زمین نهاده * افکنده *
Protegere.	*Protegere.*	Proteger.	حمایت وهواداري کردن * پشت پناهي کردن *
Proteſtare.	*Proteſtari.*	Proteſter.	تاکید نمودن * خبر دار کردن *
Proteſtatione.	*Proteſtatio.*	Proteſtation.	تاکید * تنبیه * خبر داري *
Protettione.	*Protectio.*	Protection.	هواداري * حمایت * پشتي * پشت پناهي * حرمت *
Protettore.	*Protector.*	Protecteur.	هوادار * حمي * حامي * پشتي کن * پشت پناه * باي مرد *
Protonotario.	*Protonotarius.*	Protonotaire.	محرّر بزرگ * سر کرده محرّران * محرّر اصل * کاتب دیوان اصل * محرّر باشي * کاتب باشي دیوان *

Protome.

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Protomedico.	*Protomedicus.*	Premier medecin.	حکیم باشی * طبیب باشی * سرکرده حکما * مقدّم اطبا *
Feci viaggio dà Babilonia (Bagdad) ſin alla Città d'Amida, (Diar-Bekr) con un' armata di 4000 Gianizzeri, conoſciuto per Religioſo, & in qualità di Protomedico (hakim-baſçi) del generale Hoſſen-Aga; nell' anno 1678.	*Iter egi Babiloniâ amidam in comitatu exercitus 4000 Janiſſerorum; excepit me præfectus Hoſſen-Aga, uti Religioſum, ac Protomedicum ſuum, (hakim-baſci): anno* 1678.	J'ay voyagé depuis Babilonne, (Bagdad) juſques à Amida, (Diar-Bekr) avec une armée de 4000 Janiſſaires, connu pour Religieux, & en qualité de premier medecin (hakim - bachi) du General Hoſſen-Aga, en 1678.	سنه من مولد حضرت مسیح هزار و ششصد و هفتاد و هشت همراه لشکر چهار هزار ینکچریان مسافر شده زیر حمایت سپه سالار حسن اغا عزت کلّی و مهربانی ازان بزرگوار یافتم و بعضی وقوف و دست در طبابت نموده مرا جای و وظیفه حکیم باشی تعیین میفرمودی *
Prova: ſperienza.	*Experimentum.*	Epreuve: experience.	امتحان * تجربه * ونگ *
Prova in Giudicio	*Probatio juridica.*	Preuve en jugement.	ثبت * اثبات * ثبوت *
Provare: ſperimentare.	*Experiri.*	Eprouver: experimenter.	تجربه کردن * امتحان نمودن * ونگ یافتن *
Provare: affermare.	*Probare: confirmare.*	Prouver.	ثابت کردن * اثبات نمودن * ثبوت آوردن * تحقیق کردن *
Provato: ſperimentato.	*Probatus: expertus*	Eprouvé: experimenté.	صاحب تجربه * مجرّب * ورزیده *
Provato: affermato.	*Probatus: firmatus*	Prouvé.	ثابت شده * اثبات یافته * مثبت گردیده * تحقیق نموده * متحقق گردیده *
Provatore: affermante.	*Probans.*	Celuy qui prouve.	صاحب اثبات * مثبت *
Provedere: far proviſione.	*Providere.*	Faire proviſion.	تدارک کردن * کرسته آماده کردن * لوازم مهیّا کردن *
Proveditore.	*Proviſor.*	Pourvoyeur.	تدارک یراق * بازارکدن * وکیل خرج * جلّاب *
Proveduto.	*Paratus: inſtructus.*	Pourveu.	تدارک نموده * بالوازم آماده شده * بتدارک و لوازم مستعد گردیده * تدارک و استعداد یافته *
Provenire.	*Provenire.*	Provenir.	حاصل شدن * صادر شدن * بهم رسیدن * پیدا شدن * صدور یافتن * حادث شدن *
Prouenuto.	*Emanatus.*	Provenu.	صادر شده * حاصل شده * بهمرسیده * پیدا شده * حادث گردیده *
Proverbio.	*Proverbium.*	Proverbe.	مثل * تشبیه * کنایة *
Un proverbio detto à ponto ad un Turco, è più efficace, che qual-li - voglia longo diſcorſo.	*Appoſitè dictum Proverbium plus movet Turcam, quam prolixa ratiocinatio.*	Un Proverbe dit à propos à un Turc eſt plus efficace qu'un long diſcours.	اهل ترک نیز مثل و نکته گوئی از دلیل کامل و طویل پسندتر دارند *
Providenza.	*Providentia.*	Providence.	دانائی * حکمت * تدبیر * خردمندی * سرجسانی *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Providenza Divina.	*Providentia Divina.*	Providence Divine.	ت خدا * تدبیر الهی * لطف پروردگار * مشیت * تأیید آسمانی *
Provido: accorto.	*Providus.*	Prevoyant.	صاحب وقوف * واقف * عاقل * دانا * نجسنن *
Provincia.	*Provincia.*	Province.	دیار * بلاد * ولایت * مملکت *
La Provincia di Lengion, à tre giornate d'Aſpano, vers' il ponente contiene incirca 40 villaggi habitati dà' ſoli Criſtiani Armeni.	*Provincia Lengion triduo diſtans Aſpahano occaſum verſus, 40 circiter conſtat oppidis, quæ Mohammedani nulli, ſed ſoli Chriſtiani Armeni incolunt.*	La Province de Lengion à trois journées d'Iſpahan vers le ponent contient environ 40 villages, où il n'y a que des Chrêtiens Armeniens.	دیار لنجان سه روزه راه از اصفهان و از طرف مغرب می ازی چهل دهکانات دارد که جمیع سکنه ارامنه مطلقا باشند *
Proviſione.	*Proviſio.*	Proviſion.	لازمه * لوازم * ازوقه * یراق *
Proviſione di bocca.	*Commeatus: cibaria.*	Proviſion de bouche.	ازوقه * کیل * ذخیره *
Proviſione per imbarcarſi.	*Commeatus ad navigandum.*	Proviſion pour s'embarquer.	توش * ازوقه کشتی * ذخیره سفر دریا * لوازم سفر البحر * بتاب * خشه *
Proviſione della caza.	*Penu: penum.*	Proviſion pour la maiſon.	ازوقه خانه * ذخیره البیت * هنگ *
Provocare: eccitare.	*Provocare: excitare*	Provoquer: exciter.	محرک ساختن * بحرکت در آوردن * تحریک نمودن * برولیدن *
Provocare: irritare.	*Ad iracundiam provocare.*	Irriter.	اویدن * تحرش کردن *
Prudente.	*Prudens.*	Prudent.	عاقل * دانا * صاحب تدبیر * صاحب عقل * صاحب حکمت * پخته * حوصله دار * صاحب فطنت و خبرت * دالبر * دالبن *
Prudentemente.	*Prudenter.*	Prudemment.	عاقلانه * باتدبیر * به پختگی * از روی دانایی * از روی حکمت * از عقل * از خرد * دانایانه *
Prudenza.	*Prudentia.*	Prudence.	حوصله * عقل * دانش * حکمت * تدبیر * فراست * قیاس * درایت *
Li prudenti poco conto fanno di chi tratta con diſprezzo la memoria de' grandi, è vero che le coſe tranſitorie ſono niente, fortuna, Regno, Impero, il comandar, & il proibir; mà ſi tu pretendi laſciar di te la memoria felice, devi trattare religioſamente la pia memoria de' difonti: Sâdino.	*Prudentes illum minimè magnum vocant, qui magnorum nomen contemptu fœdat: hac omnia cum pereant, nihil ſunt, fortuna, regnum, imperium, jubendi, ac prohibendi facultas: ſed probam defunctorum memoriam Religioſè colito, ut tui etiam bona perſiſtat memoria: Sâdinus.*	Les prudens n'eſtiment point celuy qui ternit par le mépris le nom des grands: tout ce qui paſſe n'eſt rien fortune, Royaume Empire, droit de commander, & de defendre; mais il faut traitter avec reſpect la bonne memoire des défunts, affinque ta memoire reſte heureuſe dans le monde: Sâdi.	بزرگش نخوانند اهل خرد * که نام اهل بزرگان بزشتی برد * این همه هیچست چون می بگذرد * بخت و تخت و امر و نهی و گیرودار * نام نیک رفتگان ضایع مکن * تا بماند نام نیکت پایدار *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Prugno: albero.	*Prunus; arbor.*	Prunier.	درخت آلوچه * شجرهٔ آلوچه * درخت آلو *
Prugno; frutto.	*Prunum.*	Prune.	آلو * آلو سیاه * آلو سفید * آلوچه *
Prune di Damaſco	*Pruna Damaſcena.*	Prunès de Damas.	آلو بخارا * آلوی قمسر * آلوی شامی *
Prune Sebeſtene.	*Pruna Sebeſtena.*	Prunes Sebeſtenes.	سپستان * اطبا * اکلبیه * فبط * میوهٔ شجرهٔ الدبق *
Ptolomeo.	*Ptolomaus.*	Ptolomée.	بتلمیوس * فتلمیوس حکیم * بطلیموس *
Publicamente.	*Publicè.*	Publiquement.	آشکارا * علانیاً * بحضور مردم * بحضور همه کس * عیاناً * جهراً *
Publicano.	*Manceps: publicanus.*	Publicain.	عشر گیر * طغماچی * عشار * معشر * خراج گیر * مال وجهات گیر * باج گیر * باج دار * بیاره گیر * صامت *
Publicare.	*Publicare.*	Publiquer.	فاش کردن * آشکارا ساختن * عیان وجهر نمودن * تشبیع کردن * ظاهر کردانیدن *
Publicatione.	*Manifeſtatio.*	Publication.	اظهار * تشبیع * جهر * تجهیر * شهرت * اشتهار *
Publicato.	*Publicatus.*	Publiqué.	آشکارا شده * فاش شده * مشهور گردیده * شهرت یافته * اشتهار نموده * ظاهر گردیده *
Publicatore.	*Manifeſtator.*	Publicateur.	جارچی * منادی * فاش کننده * اظهار کننده *
Publico: commune.	*Publicus: communis.*	Commun.	عام * کلّی *
Pudicizia.	*Pudicitia.*	Pudeur.	سیرت * عفّت * عصمت * حریّت * ستر * اسغره * حیا *
Pudico.	*Pudicus.*	Pudique.	عفیف * صاحب سیرت * صاحب عصمت * حرّ * مستور * مخدّرة * صاحب حیا *
Puerile.	*Puerilis.*	Pueril.	بچهی * طفلی * بابا بچه * باب جغلکی *
Puerizia.	*Pueritia.*	Enfance.	طفولیّت * بچگی * خوردی * کوچکی *
Pugnale.	*Pugio.*	Poignard.	خنجر * دشنه *
Pugnata.	*Pugni ictus.*	Coup de poing.	مشت * ضرب * چنگی * چنگال * چنگاله *
Pugnata: pugillo.	*Pugillus.*	Poignée.	کف دست * قبضه * شتی *
Pugno.	*Pugnus.*	Poing.	مشت * خرده دست * خرده *
Pulce.	*Pulex.*	Puce.	کیکی * کک * برغوث * دوامه *
Pulcini.	*Pulli.*	Pouſſins.	جوجها * بچهای مرغ *
Pullegio.	*Pulegium.*	Poüilliot.	پودنه * پودینه * بطنج *
Pullulare.	*Pullulare.*	Pulluler.	نبت کردن * جوشیدن *
Pulpito.	*Pulpitum.*	Pulpitre.	منبر * محفل * درجة الخطبه *
Punciglione.	*Aculeus.*	Aiguillon.	نیش * زنه * دورنه *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Punta.	*Acumen.*	Pointe.	سر * نوک *
Punta della ſpada.	*Mucro: cuſpis.*	Pointe de l'épée.	نوک شمشیر * سر شمشیر * طرف شمشیر * چپور *
Punta: pleuriſia.	*Pleuritis.*	Pleureſie.	ذات الجنب * درد پهلو * وجع الخاصره *
Punto: ſtimolato.	*Punctus.*	Piqué.	رانده * سک زده *
Punto.	*Punctum.*	Point.	نقطه *
Punto del negotio	*Punctum negotii: ſcopus.*	Point de l'affaire.	اصل کار *
Punto di ago.	*Punctio acus.*	Point d'éguille.	سر سوزن * نقبه *
Punto: momento. A punto.	*Appoſitè.*	A point; à propos.	درست * بجای خود * بوقت خود * بمحل خود *
Puntura.	*Punctio.*	Piqûre.	کزنده کی * لع جانور * کزیدن *
Pupilla.	*Pupilla.*	Paupiere.	مردمک * مردم چشم * حدقه * ني ني العين * انسان * ببک *
Pupillo.	*Pupillus.*	Pupille.	يتيم * بي پدر — بي مادر *
Puppa.	*Crepundia: puppa puerilis.*	Poupée.	لعبتان *
Puramente.	*Purè.*	Purement.	محض * خالصا * محضا *
Pure: v: con tutto. Purchè.	*Dummodo.*	Pourveu que.	بشرط که * باین شرط که *
Purgare: mondare.	*Purgare.*	Purger.	پاک کردن * صاف نمودن * تنقیه کردن * پاکیزه ساختن *
Purgatione medicinale.	*Purgatio medicinalis.*	Purgation medecinale.	جلاب * شربت * دوا * درمان * مسهل *
Purgatorio.	*Purgatorium.*	Purgatoire.	مطهر * اعراف * اعراف النصارا * جاي پاک شدن * ☩ گاوران *
Alle vergini del paradiſo il purgatorio pare l'inferno, mà domandi à quelle dell'inferno s'il purgatorio non ſarebbe per loro un paradiſo. Ciek-Sadi poeta Perſiano.	*Paradiſi virginibus purgatorium eſt infernus; ſed infernales roga utrum illis purgatorium non ſit paradiſus. Ciek-Sâdi poëta Perſa.*	Le purgatoire eſt un enfer à l'égard des vierges du paradis; mais demande à celles de l'enfer, ſi le purgatoire ne ſeroit pas un paradis pour elles. Chek-Sadi poëte Perſan.	حوران بهشتی را دوزخ بود اعراف * از دوزخیان پرس که اعراف بهشتست *
Tengono dunque li Mahometani il purgatorio, del quale v'è il cap. (aeraf اعراف) nell' Alcorano, e dà chi l'imparorno ſi non dall'antichi Criſtiani?	*Tenent ergo Mohammedani purgatorium, de quo eſt caput (aeraf اعراف) in Alcorano, quod haud dubiè didicerunt à Chriſtianis antiquis.*	D'où il conſte que les Mahometans tiennent le purgatoire, dont traitte le chap. de l'Alcoran (aeraf اعراف) & n'ont ils pas appris la ſubſtance de cette doctrine des anciens Chrêtiens?	شک نیست که ایمان اعراف که در متن قرآن میباشد از تعلیم اهل مسیحیه قدیم صادر شد *
Purificare.	*Purificare.*	Purifier.	طاهر کردن * مطهر نمودن * پاکی ساختن * نضیف نمودن *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Purificatione della Madona.	*Purificatio B. Mariæ V.*	Purification de N. D.	عید طهارت بی بی مریم * عید طهارت مریم العذری *
Purità.	*Puritas.*	Pureté.	پاکی * پاکیزه کی * نظافت * نقاوت * ویژه کی *
Purità: innocenza	*Puritas: innocentia*	Pureté: innocence	زکاوت * تجربت * تجرد * عصمت * عفّت *
Puro: netto.	*Purus.*	Pur: net.	پاک * پاکیزه * صاف * نقی * نظیف * طاهر * زکی * بیغش * صرف *
Puro: non meſcolato.	*Purus: ſimplex.*	Pur: ſans mélange	خالص * ناب * صاف * صرف * ویژه *
Purpureo.	*Purpureus.*	De couleur de pourpre.	قرمزی * سرخ * اسقرلاطی *
Puſillanimità.	*Puſillanimitas.*	Puſillanimité.	نامردی * بیجگری * جبانت * بی جرأتی * بیدلی *
Puſillanimo.	*Puſillanimis.*	Puſillanime.	نامرد * بی جگر * بی جرأت * جبان * بی دل *
Puſtula.	*Puſtula.*	Puſtule.	نُشپل * تیفرک * دانه * حَبّ * آوله * بثر *
Puſtule.	*Puſtulæ.*	Puſtules.	دانها * حبوب * تشپلها * تیفرکها * آوله *
Putredine: marcia.			
Putrefare.	*Putrefacere.*	Faire pourrir.	پوسانیدن – می پوسانم * گندانیدن * متعفن ساختن * پوسیده کردن *
Putrefarſi.	*Putrefieri.*	Se pourrir.	گندیدن – میگندم * پوسیدن – میپوسم * متعفن شدن * عفونت بهمرسانیدن *
Putrefattione.	*Putrefactio.*	Pourriture.	پوسیده کی * عفونت * گنده کی * نتانت *
Putrefatto.	*Putrefactus.*	Pourri.	گندیده * پوسیده * گنده * گنده شده * متعفن * منتن *
Putta.	*Puellula.*	Petite fille.	دخترک * دختر کوچک * بنیّه * صبیّه * فتیّه *
Puttana.	*Meretrix: lupa.*	Putain.	قحبه * فاحشه * خراباتی * جاذون * لکاته * جونه زن * زن فاسقه * زن بیت اللطف * جاف جاف * جلّب *
Puttaneggiare.	*Scortari.*	Frequenter les putains.	قحبه گری کردن * تقحّب نمودن * بکار فسق و فجور اشتغال نمودن *
Puttaniere.	*Scortator.*	Putaſſier.	زن باره * شید باز * زانی * زناکار * فاسق * زن باز *
Putto.	*Infantulus: puerulus.*	Petit garçon: enfant.	بچله * پسرک * پسر کوچک * صبی * فتّی * کودک * ولد * طفل *
Puzza.	*Fœtor.*	Püanteur.	بوی گنده * بد بو * بد رایحة *
Puzza della bocca.	*Fœtor oris.*	Püanteur de la bouche.	بوی گنده دهن * خَلْوف *
Puzzare.	*Fœtere.*	Sentir mauvais.	بوی بد داشتن * بوی گنده دادن * رایحه بد دادن *
Puzzolente.	*Fœtidus.*	Puant.	بد بو * منتن * خابیس * بوی گنده بهمرسانده * اخبیث الرایحه شده *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Qave: ſpecie di fava. Qave; nel dizzionario chiamato (قاموس qamous) ſinnifica vino; e dà vero tal bevanda tiene luogo di vino à tutti gl'Orientali.	*Cofea: vulgò qave: favæ ſpecies. Qave in lexico (qamous قاموس) i.e. vinum: hac quippe potione loco vini utuntur omnes Orientales.*	Qavé; café: eſpece de feve. Qavé dans ce dictionnaire Arabe, ſi parfait, appellé (qamous قاموس) ſignifie vin; & en effect l'on peut dire que c'eſt le vin de tous les Orientaux.	قهوه * قهوه * در كتاب القاموس المحيط لمحمد بن يعقوب الفيروزابادي معني شراب دارد ودر حقيقت تمام چه خواهند كرد اهل مملكت اكراين دل شراب نداشته باشند *
Con tutto ciò è dal tutto innocente; deſiccativa, e refrigerativa.	*Eſt tamen potio innocens; deſiccativa, & refrigerativa.*	C'eſt pourtant un breuvage innocent, deſiccatif, & refrigerant.	قهوه معتدلست ميان يبوست وبرودت *
Conviene à gente flemmatica, come à ſtudioſi, e profeſſori della caſtità, ſenza pericolo per qualch' eceſſo.	*Convenit phlegmaticis, ſtudioſis, & caſtitatem profitentibus: nec timendus exceſſus.*	Il eſt bon pour les phlegmatiques, pour les gens d'étude, & pour ceux qui profeſſent la chaſteté, ſans que l'on doive craindre l'excez.	بنابرين نفع عظيم دارد براي خشك كردن بلغمرا و مناسب باهل درس وعلم و تجربه وافراطش نبايد ترسيد *
Deve comporſi con grani recenti e ſecchi, nuovamente bruſtulati, e peſtati, acciò non ſvapori quel licore d'oglio, qual tinge la ſuperficie de' diverſi apparenti colori, conſiſtendo in quello la virtù di rallegrare, ed annegare li guai.	*Potio autem fiat ex recenti, & ſicco grano, recenterque aſſo, & tuſo, ne evaneſcat oleaginoſa potionis ſuperficies, diverſicolor, in quâ tota virtus exhilarans, & nepentica conſiſtit.*	Le grain du qavé à faire une bonne potion doit être recent, & ſec, nouvellement brûlé, & pilé; autrement ce creme huilleux, que l'on voit ſurnager ſur la taſſe, de pluſieurs couleurs, en quoy conſiſte toute la vertu, de recréer, & de rendre content, comme le *Nepente*, s'evapore & ſe perd.	لكن ميبايد كه دانه قهوه تازه و خشك باشد و تازه برشته وكوفته تا روغنيت او كه بر ان كيفيت مفرح ميباشد چون بسيار لطيف است نابود نشود *
Qorano; Alcorano: dalla radice (qara قرء) cioè, leſſe; donde ſi forma (Qoran) lettura, come noi diciamo per eccellenza, la ſcrittura: coſi anche vien chiamato (moſſahaf) il libro, e (fourqon) dalla radice (farq فرق) ſeparò; quaſi diceſſero il ſeparativo ò paragone del bene dà'l male.	*Qoranum, melius quam Koranum, à radice (qara قرء) i.e. legit; quaſi dicas, lectionem, ſicut nos dicimus antonomaſticè; ſcripturam: ſic etiam abſolutè nominant (مصحف mouſſahaf) librum; & (فرقان fourqon) à radice (فرق farq) i.e. ſeparavit, diſcrevit, nempe, ut contendunt, bonum à malo.*	Qoran, Alcoran: c'eſt à dire la lecture; comme nous diſons par antonomaſe l'écriture; de la racine (قرء qara) il a leu: comme ils diſent auſſi (مصحف mouſſahaf) le livre; & (fourqon فرقان) c'eſt à dire, ſeparant; ſoubs-entendans, le bien du mal.	قرءان * فرقان * مصحف .. واسام مذكوررا اصل دارند از مصادر قره يعني خوند و از فرق يعني جداي كرد واز مصحف يعني كتاب *
Quà.	*Hic.*	Icy.	اينجا * دراينجا * هنا * دريمن مكان * درهمين جا *
Quadernaccio.	*Gerifolium.*	Porte-feüille.	جزودكش *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Quadragezima de' Criſtiani.	*Quadrageſima Chriſtianorum.*	Carême des Chrêtiens.	چله پهريز * پهريز بزرگ * روزه مسيحيان * صيام الكبير *
Quadragezima de' Mahometani.	*Quadrageſima Mohammedanorũ.*	Carême des Mahometans.	روزه * صيام * روزه مسلمانان * صوم شهر رمضان *
Quadrangolo.	*Quadrangulus.*	Quadrangle.	چار گوشه * مربع * شكل متساوي الزاوية والاضلاع *
Quadrante; quarto di 90.	*Quadrans.*	Quart de 90.	آلت ربع نود * بسيطه * رخامه *
Quadrare.	*Tetragoniſmum conſtituere.*	Quarrer.	چارگوشه كردن * مربع ساختن *
Quadrato.	*Quadratus.*	Quarré.	مربع * چارگوشه * چارجهة * چهارضلع * ذو اربعة اطراف *
Quadrato geometrico.	*Quadratum geometricum.*	Quarré geometrique.	شكل مربع * شكل اربعة الاضلاع والزاويه *
Quadratura.	*Quadratura : tetragoniſmon.*	Quadrature.	تربيع * چهارگوشه كردن * تشكيل المربع *
Quadro di giardino.	*Areola horti.*	Quarré de jardin.	كرتو * لته * مشارة پاليز *
Quadro di pittura.	*Quadrilaterum picturæ.*	Quadre.	چهار چوب صورت *
Quadrivio.	*Quadrivium.*	Carrefour.	چهارسو * چهار بازار * چهار راه * چهارشو اراع *
Quadruplicare.	*Quadruplicare.*	Quadrupler.	چهار بچهار زدن * چهار بر چهار ضرب كردن * اربعه باربعه مضروب نمودن * چهارگان كردن *
Quaglia. Quaglia: coagulato.	*Coturnix.*	Caille.	ورتيج * ورتاج * حجله * سلوي * بلدرچين * سلوي * طيهو *
Qualche. Quaglio: v: preſura.	*Aliquis: quidam.*	Quelque.	بعضي * يك *
Qualche coſa.	*Aliquid.*	Quelque choſe.	يك چيز * چيزي * ذره شي * شي *
Qualche poco.	*Aliquantiſper.*	Quelque peu.	يك ذره * اندكي * جزوي * يك جزوي *
Qualche volta.	*Aliquoties.*	Quelque fois.	گاه گاه * بعضي اوقات * [illegible] *
Qualch'uno.	*Perſona quædam.*	Quelqu'un.	بعضي كس * كسي * يك كس * يكي *
Qual? quale?	*Quis? qualis?*	Qui? lequel?	كدام * كدام كس * من * كي * كه * چه آدمي *
Qualità.	*Qualitas.*	Qualité.	كيفيت * صفت * كيف * چون * * ملكه * حيثيت *
Qualità mobile.	*Qualitas facilè mobilis.*	Qualité mobile.	صفت عارضي * كيفيت عارضي *
Qualità ſtabile.	*Qualitas difficilè mobilis.*	Qualité ſtable.	صفت راسخه * كيفيت ثابته * صفت ثبوتيه *
Quattro qualità.	*Quatuor qualitates.*	Les quatre qualitez.	صفة اربع * چهار كيفيت *
Qualmente.	*Quomodo.*	Comment.	چه طور * كيف * چون *
Qual ſi voglia.	*Quivis: quicumque.*	Quel que ce ſoit.	هر كه باشد * هر كس باشد * هر كدام باشد * كل من يكون *
Quando.	*Quando.*	Quand.	كي * چه وقت * كدام وقت * چه محل * اي وقت * كدام زمان *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Quanto.	*Quantùm.*	Quant.	اندر * چه مقدار * اش قدر * چند * کم * بساه * چند انکه *
Quantità.	*Quantitas.*	Quantité.	مقدار * قدر * چندي *
Quantità ; predicamento.	*Quantitas ; predicamentum.*	Quantité ; prediçament.	کمّ * کميّت *
Quantità diſcreta.	*Quantitas diſcreta*	Quantité diſcrete.	کميّت منفصل * کمّ منفصل *
Quantità continua.	*Quantitas continua.*	Quantité continuë.	کمّ متصل * کميّت متّصل *
Quanto ſi pol.	*Quantùm fas eſt.*	Autant qu'il eſt poſſible.	تا چه مقدور باشد * هر قدر که مي توان * علي قدر الامکان * هرچند که ممکن بود * در خوردن *
Quanto à queſto.	*Quantùm ad hoc.*	Quant à cecy.	درين باب * در بارهٔ اين * درين وادي * در وادي اين *
Quanto più.	*Quantò magis.*	D'autant plus que	چه قدر بيشتر * چه قدر بيشتر * چه قدر زياده *
Quantunque.	*Quantùm vis.*	Pour autant que.	هر چند که * هر چند * هر قدر که *
Quaranta.	*Quadraginta.*	Quarante.	چهل * اربعين *
Quaranteſimo.	*Quadrageſimus.*	Quarantiéme.	چهلم * اربعون *
Quarta parte.	*Quarta pars.*	Quart : quatriême partie.	چهاريک * ربع *
Quartiere.	*Latus : pars.*	Côté : quartier.	ضرب * طرف * محلّ * سمت * جهت * جانب *
Quarto.	*Quartus.*	Quatriéme.	چهارم * رابع *
Quaſi : v : come.			
Quattordeci.	*Quatuordecim.*	Quatorze.	چهارده * اربعة عشر *
Quattrino.	*Obolus.*	Maille : denier.	پول * پاپاسي * منقور * فلس *
Quattrino di verſi.	*Tetraſtichon.*	Quatrain.	رباعي * بيت رباعي * شعر مربع * بيت * وزن مربع * دوبيتي *
Quattro.	*Quatuor.*	Quatre.	چهار * اربعه * چار *
Quello : v : luy.			
Quercia.	*Quercus.*	Cheſne.	درخت بلّوط * شجرهٔ بلوط *
Querela.	*Querela.*	Plainte.	گلگي * گله * عتاب * شکوه *
Querelare.	*Conqueri.*	Se plaindre.	گله کردن * گلگي کردن * معاتبه نمودن * تند تيز شدن *
Queſto : v : coſtui.			
Queſtione.	*Quaſtio.*	Queſtion.	مطلب * مقصد * مراد *
Queſtione d'un libro.	*Quaſtio libri.*	Queſtion d'un livre.	مقاله * مساله * مطلب *
Quiete.	*Quies.*	Repos.	اسوده گي * فراغت * استراحت * راحت * حضور * ارام * آسايش *
Quieto : pacifico.			
Quiete d'animo.	*Animi quies.*	Repos d'eſprit.	خاطر جمع * آسوده گي دل * حضور القلب * اسايش دل * رفاهيّت * جمعيّت خاطر *
Quieto : manſueto.			
Quindeci.	*Quindecim.*	Quinze.	پانزده * خمسة عشر * پنجده *
Quinci : v : di quâ.			

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Quindecimo.	*Decimus quintus.*	Quinzième.	پونزدهم * خامس عشر *
Quindi: v: di là.			
Quinterno.	*Quaternio.*	Cahier.	[illegible] * كرّاس *
Quindi: v: doppo.			
Quinto.	*Quintus.*	Cinquième.	پنجم * خامس *
Quivi: v: là: quà.			
Quitanza.	*Acceptilatio.*	Quittance.	خط پاکی * کاغذ پاکی * مصالحه نامچه * ابرا * ابرا نامه *

Rab. Rac.

Rabbattere un chiodo.	*Clavi extremum curvare.*	Rabatre un clou.	میخ پرچین کردن * مسمار پرچین کردن *
Rabbia: colera.	*Rabies.*	Rage: colere.	قهر * غضب * جنون *
Far rabbiare.	*Exasperare.*	Faire enrager.	بی دماغ ساختن * غضبناک کردن * بقهر آوردن *
Rabbiarsi.	*In rabiem agi.*	Enrager.	جنونی شدن * غضبناک شدن * سخت بی دماغ شدن * سخت قهر کردن * مکلوب گردیدن *
Rabbioſo; d'un cane.	*Rabidus.*	Chien enragé.	سگ دیوانه * کلب مکلوب *
Rabbuffare.	*Jurgari.*	Conteſter.	غرغشه کردن * غرغا ساختن *
Racchetta da giocare.	*Reticulum.*	Raquette à joüer.	سر دسته * توپ چلچک * پهنه * صولجان *
Raccogliere.	*Colligere.*	Ramaſſer.	جمع کردن * غند کردن * گرد کردن * ترازیدن *
Raccogliere: ricevere.	*Excipere hoſpitio.*	Recevoir: accueillir.	پیش خود نگهداشتن * بخانه خود تکلیف نمودن * بعزت و تکلفات مهمان را قبال کردن *
Raccolta di danari	*Denariorum collectio.*	Recepte des deniers.	تحصیلداری * تحصیل * تحصیل زر * تحصیل نقد * استیفاء نقد *
Raccolta di grani.	*Meſſis: frumentatio*	Recolte de grains.	درآمد * محصّل * محصول * ربیع * ریّ *
Raccolta di ſoldati.	*Militum conſcriptio.*	Levée de ſoldats.	نگاشتن سپاهیان * سپاه نویسی *
Raccolto: radunato.	*Collectus: congregatus.*	Ramaſſé.	جمع شده * غند گردیده * گرد کرده شده * مجموع نموده *
Raccommandare.	*Commendare.*	Recommander.	سفارش کردن * وصیّت نمودن * سپردن *
Raccommandarſi.	*Conferre ſe in fidem.*	Se recommander.	خود را سپردن * دامن گرفتن *
Raccommandare à Dio.	*Commendare Deo.*	Recommander à Dieu.	توکل بر خدا کردن * خود را بخدا سپردن * خود را بعهده خدا گذاشتن * متوکل علی الله خود را نمودن *
Raccommandatione.	*Commendatio.*	Recommandation.	سپارش * سفارش * وصیت * مهم سازی * کارخدمت رجوعی *
Raccommandatione: ſaluto.	*Commendatio: ſalus.*	Recommandation: baiſe mains.	دعا و سلام * دستبوسی * عرض بندگی * عرض سلامتی * بیان خیر * ذکر خیر *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Raccommandato.	*Commendatus.*	Recommandé.	سپرده * سفارش کرده شده * وصیّت نموده شده *
Racconciare.	*Reſarcire.*	Raccommoder.	درست کاری کردن * مرمّت نمودن * درست ساختن * راست ساختن *
Racconciatore de ſcarpe.	*Interpolator.*	Savetier.	پینه چی * پینه دوز * موزه چی *
Racconciliare.	*Conciliare.*	Reconcilier.	آشتی دادن * صلح کردن * درستی کردن * با دشمنان صلح دادن * میانجی آشنای شدن *
Racquiſtare.	*Adipiſci.*	Recouvrer.	بازیافت نمودن * رجوع یافتن * باز صاحب شدن * باز بتصرّف آوردن *
Raddoppiare.	*Reduplicare.*	Redoubler.	تضعیف کردن * مضاعف نمودن * مکرّر نمودن *
Radere.	*Radere.*	Raſer.	تراشیدن ـ می‌تراشم * تراش کردن * حلق کردن * محلوق نمودن * تحسین کردن *
Radicale.	*Radicalis.*	Radical.	اصلی * عینی * اوّلی *
Radicato.	*Radicatus.*	Enraciné.	پا گرفته * راسخ شده * بیخ کرده * عرق راسخ نموده *
Radice.	*Radix.*	Racine.	بیخ * عرق * اصل * رگ * دمار *
Radice buzidan.	*Radix buſidan.*	Buzidan; racine.	برزیدان * مستعجل *
Radice quadrata.	*Radix quadrata.*	Racine quarrée.	مجذور *
Radunanza: ragunanza.	*Congregatio: collectio.*	Aſſemblée.	جماعت * جمعیّت * مجلس * جمع * مجمع *
Rafano.	*Raphanus.*	Raifort: refort.	ترب * تربچه * فجل * تردیره *
Raffermare.	*Confirmare.*	Raffermir.	باز دگر قایم کردن * از سر نو محکم نمودن * دوباره قایم ساختن *
Ragghiare.	*Radere.*	Braire: crier en âne.	نهق کردن * صدای خر کردن *
Raggia; peſce.	*Squatina; piſcis: raja.*	Raye; poiſſon.	کربه ماهی * کدی بالغی *
Raggia di pino.	*Reſina pini: ragia pini.*	Raye: reſine de pin.	راتینج * بلسان بازاری * علک صنوبر * قلمونیا *
Si vende in Aſpano in luogo del Balſamo.	*Venditur in pharmacopoliis Aſpahani loco Balzami.*	On la vend chez les Apoticaires d'Iſpahan au lieu du Baume.	راتینج را بدل بلسان میفروشند در دکانهای عطاطیر اصفهان *
Raggi.	*Radii.*	Rayons.	اشعّه * شعاع * پرتو * پنو * ترلش * تیغ *
Ragguagliare.	*Certiorem facere.*	Avertir: donner avis.	آگاه کردن * خبر دادن * مخبر ساختن * اطلاع دادن * مطّلع گردانیدن *
Raggionamento	*Ratiocinatio.*	Raiſonnement.	[illegible] دلالت * برهان * حجّة * قیاس * استدلال *
Raggionare.	*Ratiocinari.*	Raiſonner.	بفکر سنجیدن * وارسیدن * دلیل کردن *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Ragione; potenza.	*Ratio; potentia.*	Raiſon; puiſſance.	نطق * عقل * قوّة ناطقه * قوّة عقلي * قوّة مدركه *
Ragione: giuſtitia.	*Ratio: jus.*	Raiſon: droit.	حق * صواب * وجوب * جا * راستي *
Ragionevole.	*Rationalis.*	Raiſonnable.	ناطق * صاحب نطق * ذونفس ناطقه * عاقلي * مدرك *
Ragionevole: giuſto.	*Æquus: juſtus.*	Raiſonnable: juſte.	حسابي * حق * شايسته * معقول *
Ragionevolmente.	*Rationabiliter.*	Raiſonnablement	با معقول * حسب الحق * معقولاً * با اصابت * بالحقّ *
Ragno.	*Aranea.*	Araignée.	عنكبوت * تنند * رتيلا * فلنجيان * ورند * چغ * خلرنك * ديرياي *
Tela di ragno.	*Aranea tela.*	Toile d'aragnée.	پرده عنكبوت * مخاط الشيطان * نسج العنكبوت * ابر كاكيا * كريته * كره ورند *
Rallegrare.	*Exhilarare.*	Rejoüir.	خوش شحال كردن * شاد نمودن * فرحناك كردن * مسرور گردانيدن * دل خوش كردن * صفا آوردن *
Rallegrarſi.	*Lætari.*	Se rejoüir.	شاد شدن * خوش شحال گرديدن * مسرور شدن * فرحناك شدن * فرح يافتن * دل خوش شدن *
Rallentare.	*Remittere: ſolvere.*	Rallentir.	وا نهادن * رخاوت كردن * سست كردن * شل كردن * مرتخي نمودن *
Ramarico.	*Rancor: conqueſtio*	Regret: chagrin: plainte.	كينه بدل * دل سياهي * ناپاكي دل * دل ناصاف * قلب اسعاد *
Ramaricarſi.	*Conqueri.*	Se plaindre.	رنجيدن * كينه ورزيدن * عتاب نمودن * دل صياه شدن *
Rame.	*Æs.*	Cuivre.	مس * صفر * نحاس احمر *
Ramo d'arbore.	*Ramus: frons.*	Branche d'arbre.	شاخ درخت * فرع * جبهلنك *
Ramo di palma.	*Ramus palmæ.*	Branche de palme	پش نخل * سعف درخت خرما * سعف النخل *
Ramoſo.	*Frondoſus.*	Touffu.	شاخ دار * كثير الفروع * صاحب شاخها *
Rampare.	*Repere.*	Ramper.	غژيدن * مېغژم * خودرا آويزان كردن * تشبّث نمودن *
Rampollo.	*Surculus.*	Rejetton.	پاجوش * دارخال *
Rana.	*Rana.*	Grenoüille.	وزغ آبي * عقروقه * ضفدع * پگك * وطواط * غوك * جاز * چغر *
Gli Armeni rinfacciano alli Franchi che mangiano roſpi, e ſerpenti, cioè; rane, ad anguille.	*Exprobrant Armeni Francis, quod Bufones ac ſerpentes comedant; ranas videlicet, & anguillas.*	Les Armeniens reprochent aux Fräcs qu'ilz mangent des crapaux, & des ſerpens, parce qu'ilz mangent des grenoüilles, & des anguilles.	ارامنا دعوع ميكنند علي فرنكيان كه وزغ و مار ميخورند يعني ضفدع و مار ماهي اما كويا از كسفنن تاسك همچون فرق باشد *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Rancido.	*Rancidus.*	Rance.	کهر * کهنه * بد بو * متعفّن *
Rancore.	*Rancor.*	Rancune.	کینه * دل سینه * کینه بدل * قلب سیاه * مصادره *
Rancura: querela. Rancurarſi.	*Conqueri.*	Se plaindre.	گلگی نمودن * عتاب نمودن * گله کردن *
Ranno.	*Rhamnus;* [illegible]	Epine blanche.	ورسج * غنچه *
Rapa.	*Rapum.*	Rave.	شلغم * شلجم * لفت * لفه *
Rapace.	*Rapax.*	Raviſſant.	رباینده * خاشف * خطّاف * مختطف * خطف کننده * ربا * مردم در * ذخینه *
Rapaci animali.	*Rapacia animalia.*	Les animaux raviſſans.	ددِ * خیز ازنها رباینده *
Rapezzare.	*Reficere: reſarcire.*	Repiecer: racoûtrer.	مرمّت کردن * مرقّع نمودن * ترقیع کردن * پینه کاری کردن *
Rapezzato.	*Reſtauratus.*	Rapiecé: racoûtré.	پینه کاری کرده * مرمّت نموده * مرقّع شده * ترقیع مرمّم کرده * مترمّم شده
Rapezzatore.	*Reſarcinator.*	Rapieceur.	پینه دوز * پینه چی * رمّام *
Rapidamente.	*Rapidè.*	Rapidement.	تند * بتندی * تیز * سریع * متسرعاً *
Rapido.	*Rapidus.*	Rapide.	تیزرو * تندرو * تیز * تند * مسترع *
Rapina.	*Rapina.*	Rapine.	ربایش * خطف * ربودن * نهب *
Rapinatore.	*Rapinis veſcens.*	Qui vit de rapine.	دزد افشار *
Rapito.	*Raptus.*	Ravi: enlevé.	ربوده * مختطف کرده * منهوب شده *
Rapito in eſtaſi.	*Raptus in ecſtaſim.*	Ravi en ecſtaſe.	مجذوب * مجذوب شده * منجذب کرده * جذبه نموده * مدهوش *
Rapitore.	*Raptor.*	Raviſſeur.	نهّاب * ناهب خطّاف * خاطف * رباینده * ربا *
Rapportare.	*Suſurrare: referre.*	Rapporter.	چغلی کردن * سخن چینی کردن *
Rapportatore.	*Suſurro.*	Rapporteur: accuſateur.	چغل * سخن چین *
Rapporto accuſazione.	*Suſurrus.*	Rapport: accuſation.	چغلی * سخن چینی *
Rappreſentare.	*Repræſentare.*	Repreſenter.	عرض کردن * معروض گردانیدن * بنزد عرض رسانیدن * عرضه داشت نمودن *
Rappreſentare: aſſomigliare.	*Aſſimilari.*	Repreſenter: ſembler.	مانند بودن * شباهت داشتن * مماثل بودن * مشبّه بودن * مثل بودن * بترز بودن *
Raramente.	*Rarò.*	Rarement.	گاه گاه * گاه وقت * کم وقت * کم گاه * نه بتهاه کم * بعضی اوقات * نادرا *
Rarità.	*Raritas.*	Qualité ſpongieuſe.	شلی * تلخلخل *
Raro.	*Rarus: peregrinus.*	Rare: qui ſe trouve avec peine.	ترفه چیز * غریب * عجیب * نادره *
Raro: non folto.	*Rarus.*	Rare: minſe: delié.	متخلخل * شل * سست *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Raſchiare.	*Scalpere.*	Racler.	خراشیدن ـ میخراشم * حکّ کردن * حکّ نمودن *
Raſchiato.	*Scalptus.*	Raclé.	خراشیده * حکّ کرده * محکوک نموده *
Raſchiatura.	*Scrobs.*	Ratiſſure: raclure.	براده * خاکه *
Raſo: v: drappo.			
Raſo: raduto.	*Raſus.*	Raſé.	تراشیده * تریدن نموده * تحسین کرده شده * متحسن
Tale fù molti anni frà gl'Orientali con la teſta raſa, e la longa barba, qual' adeſſo frà gl' Olandezi è forzato trovarſi con la barba raſa, e la capigliera longa.	*Qui diu in Orientalibus plagis raſo capite, barba que prolixâ verſatus, jam inter Hollandos barbam raſam, caſariemque prolixam habere cogitur.*	Tel a été pluſieurs années dans le levant avec la barbe longue, & la tête raſée, qui ſe trouve à preſent en Hollande avec la barbe raſée, & la chevelure longue.	چون مدّتی پنجاه سال در ممالک ایران و ترکستان و عربستان مانده سر میتراشیدم وریش درازداشتم حالا برعکس در این بلاد ولندس کیش میپرورم وریش میتراشم * یا هادي خدا بنده ترام *
Raſoïo.	*Novacula.*	Raſoir.	تیغ * دوستره * موس *
Raſpa.	*Scobina.*	Râpe: lime à bois.	سوهان چوب سای * مبرد چوب سی * چوب سای *
Raſpare.	*Scalpere.*	Râper.	ساییدن ـ میسایم * سوهان گری کردن * مبرود نمودن *
Raſparuola.	*Radula.*	Ratiſſoire.	رنّه * رندج * محکّه *
Raſſegna.	*Luſtratio exercitus*	Reveüe.	سان * یخلمه * آلای شمردن * تفتیش لشکر * یاساق * عَرْض *
Raſſegnare.	*Luſtrare exercitum.*	Faire la reveüe.	سان گرفتن * یخلمه کردن * لشکرا وارسیدن * عساکر تفتش نمودن *
Raſſerenarſi; del cielo.	*Sudum fieri.*	S'eclaircir; parlant du ciel.	گشاده شدن * واز ـ صاف ـ روشن گردیدن *
Raſſicurare.	*Securum facere.*	Raſſeurer.	باز بقرار رسانیدن * بقرار وحال اولی آوردن *
Raſſicurato.	*Denuò confortatus*	Raſſeuré.	قرار اوّل یافته * مثل اوّل ثبعات یافته * باز بقرار خود رسیده *
Raſſodare.	*Denuò ſolidare.*	Reſouder.	باز دیگر قایم کردن * باز مستحکم نمودن * نوبت دوم قوی گردانیدن *
Raſſodato.	*Denuò ſolidatus.*	Reſoudé.	باز مستحکم گشته * از نو قایم کرده شده *
Raſſomigliare.	*Referre: ſimilem eſſe.*	Reſſembler.	مانیدن ـ می مانم * مانند بودن * شبیه بودن * مثله داشتن * متمثّل و متشابه بودن * تابیدن *
Raſteliera; per arme.	*Armorum ſuſtentaculum.*	Râtellier à armes.	جای یراق آویز * روزن یراق آویز *
Raſtello.	*Raſtrum.*	Râteau.	گراو * کاروفه * واز * بدن * مازه *
Ratificare.	*Ratum facere: ratihabere.*	Ratifier.	مقرّر ساختن * تقریر نمودن * امضا کردن * مستحسن نمودن * مستیقن کردن * محقّق گردانیدن *
Rata: v: pro rata.			
Ratificazione.	*Ratihabitio.*	Ratification.	تکریر * تحقیق * تشخص *
Ratificato.	*Ratihabitus.*	Ratifié.	مکرّر شده * تقریر یافته * محقّق گردیده * یقین نموده * مستیقن شده * امضا نموده *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
..cionale de' mercanti.	*Matricula mercatorum.*	Livre des contes.	[illegible] كتاب داد وستد * دفتر اخراجات *
Ratto: furto.	*Raptus : furtum.*	Enlevement.	[illegible] * غصب * سرقة *
Ratto: eſtaſi.	*Raptus : ecſtaſis.*	Raviſſement : ecſtaſe.	[illegible] * جذبه *
Raucità.	*Raucitas.*	Enroüement.	گرفتگی آواز * صدا گرفتن * بحّة صوت * بحوحة * تمحج *
Rauco.	*Raucus.*	Enroüé.	آواز گرفته * صدا گرفته * مبحوح شده *
Ravedere.	*Revidere.*	Revoir.	باز دیدن * باره گردیدن * مرتبه دیگر ملاحظه کردن *
Ravederſi.	*Denuò convenire.*	Se revoir enſemble.	باز دیگر باهم ملاقات کردن * مرتبه دیگر بهم رسیدن * باز یکدیگر را دیدن *
Ravicinarſi.	*Iterum appropinquare.*	Se rapprocher.	باز نزدیک یکدیگر هم شدن * مرتبه دیگر قریب هم شدن * باز متقارب گشتن *
Raviſarſi : pigliar altro auiſo.	*Mutare conſilium.*	Se raviſer.	فکر دیگر کردن * اراده دیگر کرفتن * از اوّل فکر بر گشتن *
Ravolgere.	*Revolvere.*	Retourner : remuer.	گردانیدن میگردانم * برهم زدن * زیر و بالا کردن *
Ravolto.	*Revolutus.*	Retourné.	برهم زده * زیر و بالا کرده * شکنیده *
Razza : ſtirpe.	*Styrps : progenies.*	Race.	طایفه * نسل * قبیله * دودمان * ایل * قومی * خیشی * اقربا * تبار *
Rè.	*Rex.*	Roy.	پادشاه * شاه * ملک * سلطان * خاقان * خلیفه * خنکار * شهریار * خسرو و قیصر مکان * سبحانی * خداوز *
Mr Tavernier, & il ſuo grand' interprete ſi appropriano li honori, quali il Rè Cia-Abbas ſegondo faceva communemente à tutti li Franchi.	*D Tavernier, ipſiuſque magnus interpres honores ſibi adſcribunt quaſi ſingulares penes Regem (Cia-Abbas ſecundum: quos tamen omnibus Europæis communes fuiſſe novimus.*	Mr. Tavernier, & ſon grand interprete s'approprient des honneurs, que le Roy Cha-Abbas ſecond faiſoit indifferemment à tous les Francs.	معلوم نیست که حضرت شاه عباس ثانی از طبیعت فرنگیان حظ میکرد و لطیفه و بازیچه ایشان نزد آن مهین اللطف قرب یافته بود *
Li Religioſi, e ſecolari principalmente li più belli humori godevano dell'acceſſo molto libero appreſſo di quel Principe.	*Religioſi, ac ſeculares, ii maximè, qui facetiis abundarent, huic Regi acceptiores erant, liberoque ad ipſum potiebantur acceſſu.*	Les Religieux, & ſeculiers, principalement ceux, qui etoient de la meilleure humeur avoient un accez fort libre auprez de ce Roy.	پادریان فرنگ وغیر هم یعنی اهل دنیا و کسب خصوصا هرکه مزاج خوشتر مینمودی بی دغدغه تردد نزد آن سلطنت پناه میکردی *
Mà d'al tempo che il Re Soleïmon è nel trono di Perſia le coſe ſono aſſaï mutate.	*Verùm ex quo Salomon Thronum Perſidis occupat, longè aliter ſe habet rerum ſtatus.*	Mais depuis que le Roy Soleïm on eſt ſur le Trône il y a bien du changement.	اما در این زمان رسم و تدبیر اوردو عجم دیگریست *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Di maniera che non v'è pericolo, che niſſun Franco ardiſca preggiarſi de queï termini; il Rè mi diſſe; io diſſi al Rè: &c.	*Nec ſanè quiſquam ex Francis gloriari valeat his terminis; Rex dixit mihi; ego dixi Regi; &c.*	Car aucun des francs n'oſeroit faire trophée de ces termes; le Roy me dit; je dis au Roy; &c.	چنانچه از اثر رشک و وسوسه غریبان از قرب پادشاهانه افتاده بعضی خفت میکشند
Re de i Rè.	*Rex Regum.*	Roy des Roys.	شهنشاه * ملک الملوک * سلطان السلاطین * پادشاه پادشاهان * خلیفة الخلفا *
I Rè.	*Reges.*	Les Roys.	پادشاهان * سلاطین * ملوک * خلفاء * خداوندگاران * همایان * شهریاران * خسرویان * قیصریان *
Reale.	*Regalis.*	Royal.	پادشاهانه * پادشاهی * ملکی * خاقانی * خسروانه * باب پادشاه * باب سلاطین * باب ملوک * در باب خسرو و قیصر و شهریاری *
Reale.	*Realis.*	Réel.	حقیقی * مامور * فی نفس الامر * بالذات * بالفعل * فی اصل الشی *
Realmente: dà Rè	*Regiè.*	Royallement.	پادشاهانه * شاهانه * مثل سلاطین * طرز پادشاه * همچو پادشاه و سلطان * خسروانه *
Realmente.	*Realiter: à parte rei.*	Réellement.	فی نفس الامر * بالذات * بالحقیقه * بالفعل * حقیقة *
Rebellarſi.	*Rebellem agere.*	Se rebeller.	یاغی شدن * خاین شدن * عاصی گردیدن * معصیة نمودن * جلالی شدن *
Recamare.	*Acu pingere.*	Broder.	نقش کردن * [illegible] زردوزی کردن * تطریز کردن * مطرز ساختن * تخریم کاری کردن *
Recamato.	*Acu depictus: phrygiatus.*	Brodé.	نقشین * منقش * بته دار * زردوزی کرده * مطرز نموده * متخرم شده * نقش دوزی شده *
Recamatore.	*Phrygiarius.*	Brodeur.	زردوزی * چکین دوز * نقش دوز * مطرز * مخرم *
Recamo.	*Opus phrygium.*	Broderie.	نقش * زردوزی * چکین دوزی * طراز * مطرز * تخریم کاری *
Recente.	*Recens.*	Recent.	تازه * نو * جدید * حادث * ترین *
Recentetaente.	*Recenter.*	Recemment.	از نو * درین تازگی * تازه * درین نزدیکی *
Recettacolo.	*Receptaculum.*	Receptacle.	جای * مکان * منزل * محل * مقام * مسکن * جایگاه * منزلگاه *
Recidiva.	*Recidiva.*	Rechûte.	نکس *
Recinta di mura.	*Murorum ambitus*	Enceinte de murailles.	دور دیوار * اطراف دیوار * حایط طوقه *
Recipiente; vaſo.	*Vas recipiens.*	Recipient.	ظرف * جایی * ماخذ *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Reciprocamente.	*Reciprocè : viciſſim*	Reciproquement.	همدیگر * از طرفین * بین اثنین * بمشارکة * از دو طرف * بمفاوضه *
Reciproco.	*Reciprocus.*	Reciproque.	از دو طرف * باهمدیگر * مفاوض * مشترک * مجاوب * از دو جانب * بین الطّرفین *
Recitare.	*Recitare.*	Raconter.	اداکردن * روایة داشتن * حکایت نمودن * بشمرانیدن *
Recitare à mente.	*Mentaliter recitare.*	Reciter par coeur	ازبر کفتن * ازبر خواندن * از سینه کفتن * غیب خوانی کردن * غیب خواندن *
Reclamare.	*Reclamare.*	Reclamer.	داد کردن * داد و بیداد نمودن * فریاد کردن * فریادی کردن * مخالفت نمودن *
Redarguire.	*Redarguere.*	Reprendre: corriger.	سرزنش کردن * سرکوب زدن * عیب کردن * توبیخ نمودن *
Redentione.	*Redemptio.*	Redemption.	فدا * خلاصی * نجاتی * فک * انفکاک * آزادی * عتق * برهیدن *
Redentore.	*Redemptor.*	Redempteur.	فدا کننده * مفدی * منجی * نجات دهنده * مخلّص * منقذ * عاتق * خلاصی دهنده * آزاد کن *
Redento.	*Redemptus.*	Racheté.	نجات یافته * خلاص شده * آزاد نموده * معتوق * منقوذ کردیده * مفدی * فدا یافته *
Reedificare.	*Reædificare.*	Reédifier.	از نو تعمیر کردن * دیگر ساختن * بار دیگر ساختن * باز بنایی مکرّر کردن * دو باره عمارت راست کردن *
Redimere. Referire ; recitare.	*Redimere.*	Racheter.	از بند کسی خلاص کردن * فدا نمودن * نجات دادن * منقوذ ساختن * فک کردن * آزاد نمودن * معتوق کردانیدن *
Refettorio.	*Refectorium.*	Refectoir.	سفره گاه * سفره خانه * بیت المائده *
Refettione.	*Refectio : cibus.*	Refection.	غذا * طعام * خوردنی * خوراک * ماکول *
Refiutare.	*Refutare.*	Refuter.	ردّ کردن * بخلاف کفتن * باطل نمودن * استنکاف نمودن *
Refleſſione d'intelletto.	*Reflexio intellectus.*	Reflexion d'entendement.	توجّه * فکر * وقوف * دقّة عقل *
Refleſſione de' raggi.	*Reflexio radiorum*	Reflexion des rayons.	عکس پرتو * عکس شعاع * انعکاس الشّعاع * رجوع الشّعاع * رجعت پرتو *
Refluſſo.	*Refluxus.*	Reflus.	جزر * بازکشت مدّ * تبر *
Refrattione.	*Refractio.*	Refraction.	انعکاس * عکس * رجعت * ردّ * ردود *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Refrenare.	*Refranare.*	Refrener.	عنان كردن * براه آوردن * يرغه كردن *
Refrigerare.	*Refrigerare.*	Rafraichir.	خنك ساختن * سرد كردن * بارد نمودن * تبريد كردن *
Refrigerativo.	*Refrigerans.*	Rafraichiſſant.	سرد كننده * مبرد * خنك كننده *
Refrigerio: conforto.	*Refrigerium: ſolatium.*	Rafraichiſſement.	تعزيت * تسلّي * غمخواري * استراحت * تسليه * راحت *
Refugio.	*Refugium.*	Refuge.	پناه گاه * پنه * جاي پناه * ملجا * التجا * لجا *
Regale.	*Regalis: Regius.*	Royal.	شهنشاهي * پادشاهي * ملكي * شهرياري * خاقاني وخسرواني وقيصري * شاهاني * باب سلاطين وملوك * پادشاهانه *
Regalare.	*More regio excipere.*	Regaler.	ضيافت عمده ساختن * مهماني با تكلّف كردن * ضيافت بعزّت بسيار وگرمي تمام داشتن *
Bere alla regalata.	*Ex alto potare.*	Boire à la regale.	دم بدم آب خوردن *
Regenerare.	*Regenerare.*	Regenerer.	باز ديگر تولّد كردن * باز متولّد نمودن *
Regeneratione.	*Regeneratio.*	Regeneration.	تولد ثاني * ميلاد دوم * مولود الثاني * استيلاد الثاني
Regente: v: maeſtro			
Reggere.	*Regere.*	Regir: gouverner	فرماندهي كردن * حكم كردن * ضبط نمودن * امر كردن *
Regimento: dieta.	*Regimen: diæta.*	Regime: diete.	امر حكيم * فرمان طبيب * تدبير حكيم * اصلاح حكيم * نصيحت الطبيب *
Regimento de' ſoldati.	*Acies militum.*	Regiment.	جرقه سپاه * بلوك سپاهيان * تعبيه *
Regina.	*Regina.*	Reine.	ملكه * سلطانه * بگم *
Regione.	*Regio.*	Region: pays.	ولايت * ملك * ديار * قريها * بلد * اقليم * قري *
Regiſtrare.	*Regiſtrare.*	En regiſtrer.	بدفتر قيد كردن * در دفتر نوشتن * بسياهه ثبت كردن * بتواريخ مسطور كردن * مرسوم بدفتر كردن *
Regiſtrato.	*Regiſtratus.*	Enregiſtré.	بدفتر نوشته * بدفتر قيد شده * در روزنامه مكتوب شده * در تواريخ مرقوم ومسطور نموده *
Regiſtro.	*Regiſtrum.*	Regiſtre.	دفتر * روزنامه * تومار *
Regnante.	*Regnans.*	Regnant.	پادشاهي كننده * سلطنت كننده * مالك * رقاب الامم * مولاء الممالك * بر تخت سلطنت نشسته * مسلّم ملك شده *
Regnare.	*Regnare.*	Regner.	سلطنت كردن * پادشاهي كردن * فرمان روايي كردن * مالك وضابط بودن * بر مسند پادشاهي حكم نمودن *
Regno.	*Regnum.*	Royaume.	پادشاهي * سلطنت * مملكت * شهنشاهي *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Regola.	*Regula : norma.*	Regle.	ن * دستور *
Regolo dà far ligne.	*Rectilinium: regula.*	Reglet : regle.	* مسطره * مسطر *
Regolare.	*Regularis.*	Regulier.	موافق قانون * متابع الدستور *
Regolitia.	*Glicyriſſa : liquiritia.*	Reglice.	السوس * مهک * مه * شیرین بیان * سوس * خ سوس *
Regolo: baſiliſco.	*Regulus: Baſiliſcus.*	Baſilic.	ل *
Reina de' ſcacchi.	*Regina ; in latrunculorum luſu.*	Reine ; au jeu des échees.	ن *
Reiterare.	*Reiterare.*	Reïterer.	مکرر کردن * تکریر نمودن * استکرار نمودن * ... ساختن *
Reiteratione.	*Reiteratio.*	Reïteration.	تکرار * تک... * مکرری *
Relaſſare la colpa.	*Relaxare delictum*	Remettre la coulpe.	بخشیدن * از سر تقصیر گذشتن * اطلاق نمودن *
Relaſſamento di fatica.	*Relaxatio à labore.*	Relâche du travail.	راحت * استراحت * فراغت * آرام *
Relaſſato:rilaſſato Relaſſato:ſciolto.	*Laxatus.*	Lâché : relâché.	شل شده * سست شده * مرخی کردیده * مرتخی * لمس شده *
Relatione.	*Relatio narratio.*	Récit : relation.	نقل * اخبار * حکایت * روایة * قصه *
Relatione predicamentale.	*Relatio prædicamentalis.*	Relation predicamentale.	اضافة * نسبت * انتساب *
Relativo.	*Relativus.*	Relatif.	مضاف * منسوب * منتسب *
Relegare:bandire.			
Religione.	*Religio.*	Religion.	مذهب * ملة * دین * کیش *
Per medeſimo caſo, che la falſa Religione di Mahomete, ſimia dell' antico Criſtianeſimo, affetta le note della vera Religione aſſegnate dal Card. Bellarmino, inferiſco io contra quel che dice Hottingero in ſua Iſt. Orient. p. 274. che ſia concetto naturale delle genti, non potervi eſſer vera Religione ſenza tali ſegni.	*Eo ipſo quod falſa Religio Mohammedis, Christianiſmi antiquioris ſimia, pleraſque Bellarminianas veræ Religionis notas affectet, hinc infero contra Hottingerum Hiſt. Orient. pag. 277. quod ad lumen naturale omnium gentium ſpectet, veram Religionem abſque his notis non poſſe ſubſiſtere.*	Par le même effect que la fauſſe Religion de Mahomet, ſinge de l'ancien Chriſtianiſme, s'attribue pluſieurs des marques de la veritable Religion, aſſignées par Bellarmin, j'infere contre Hottinger en ſon Hiſt. du levant pag. 274. que c'eſt une notice naturelle de toutes les nations, que la veritable Religion ne peut ſubſiſter ſans ces marques.	چون مذهب غالطی و کاذبی که یا میمان دین حقیقی حضرت ایسوع باشد عجب نیست که علامتهای دین صادقرا دعوی و بحث نماید اما از همان سر معلوم میکردد که حسب معرفت الناس باشد گفتن که بعضی نشانهای لازم باشند برای سنجیدن راستی دین که بلا ایشان دین و مذهب صحیح نتوان گفت *
Religione del carmine.	*Religio Carmelitana.*	Religion des Carmes.	طایفه پادریان کرملیط * سلیقه رهبان مریدان حضرت ایلیا زنده پیروسر دار جماعت پادریان که در مقدس کرملی *

La

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
La cappa della Religione del Carmine veſte de' Soltani e Perſiani di riſpetto chiamata(اقبيه)*Ekapieh* v: Iſtoria Orient. di Ottingero pag. 167. dove cita certo antico autore Arabo.	*Cappa Religionis Carmelitanæ originem habet procul dubio ab (eqapieh* اقبيه*) quæ erat veſtis Soltanorum, & nobilium Perſarum. V: quæ refert Ottingerus in Hiſt. Orient. p. 167. ex authore Arabe antiquo.*	L'habit de reſpect des Princes, & des grands de Perſe s'appelloit(*ekapieh*) اقبيه) de là vient ſans doute le nom de cappe, ou chappe de la Religion des Carmes. V: l'Hiſtoire Orient. d'Ottingerus pag. 167. où il cite un ancien autheur Arabe.	كسوت پادريان طايفه كوه كرمل كاپه نام شايد برايشان مانده باشد از قديمان سلاطين و اهل زهد پارس چنانچه نقليست در كتاب محمد بن اسحاق كه كسوت صمي عليهم اقبيه نام داشت *
Religioſamente.	*Religioſè.*	Religieuſement.	صوفيانه * برهبانيّة * بسلوك * بطريقه پادريان *
Religioſo.	*Religioſus.*	Religieux.	صفاي * درويش مستجاب الدعوة * راهب * پارسا * پادام *
Religioſo Perſa.	*Religioſus Perſa.*	Religieux Perſan.	صوفي * درويش * اهل تصوف *
Li Religioſi Perſiani ſi chiamano *Soufi*; e circa queſto nome diſſe un poeta Arabo queſta ſentenza;	*Religioſi Perſarum vocantur* Soufi *ad quod nomen ſpectat illud Poëta Arabis percelebris;*	Les Religieux Perſans ſont appellez *Soufi*; & ſur l'ethimologie de ce nom il y a un beau quatrain d'un poëte Arabe, dont voicy le ſens;	اهل عجم درويشانرا صوفي خوانند امّا در باره وجه تسميه اين نام نزع بسيار ميكنند بنابرين حافظ عرب معقولاً و لطيفاً گفته *
Diſputano pur gl' *huomini circa l'e*timologia del nome *Soufi*, penſando che coſi venghino chiamati dà'l nome (*Souf* صوف) cioè; *lana*: mà io non concederei queſto titolo ſi non à chi foſſe veramente (*Saf* صاف) cioè; puro, e ſenza macchia.	*Diſputant homines de el Soufi, & diſcrepant de hoc nomine putantes illud ab* (Souf صوف *lanâ ſcilicet) derivari: at non conceſſerim ego hoc nomen niſi viro (Saf, aut Soufi* صاو صوفي*) i.e. puro, & mundato.*	L'on diſpute de l'ethimologie du mot *Soufi*; quelques-uns pretendans, qu'il vient du mot (*Souf* صوف) c'eſt à dire; laine: mais quoy qu'il en ſoit, je ſuis de ce ſentiment qu'on ne doit donner ce nom, qu'à celuy, qui eſt (*Saf* ve *Soufi* صاف و صوفي) c'eſt à dire pur, & épuré.	تنازع الناس في الصوفي واختلفوا فيه و ظنوه مشتق من الصوف ولست انحل هذا الاسم غير فتي صافي و صوفي حتي سمي الصوفي *
Reliquiario.	*Reliquiarium.*	Reliquaire.	هيكل تبركات * باروبند پاتبركات * باعث بند باعضام قدّيسين * قوطي تبرّكات اولياء *
Reliquie de'Santi.	*Reliquiæ Sanctorum.*	Reliques de SS.	تبركات اوليا * عضام القدّيسين * تبرّكات قديسان * تنزيل قدّيسان *
Reliquie: reſtantè.	*Reliquiæ.*	Reſtes.	وامندها * باقيات * بقيّه * بساروب * خشك انداز *
Remare.	*Remigare.*	Ramer.	هليسه كشيدن * كرك زدن *
Remiſcenza.	*Raminiſcentia.*	Souvenir: memoire.	ياد آوري * ياد * بخاطر رساندن * تفكّر *
Remiſſibile.	*Remiſſibilis.*	Remiſſibile: pardonable.	بخشيدني * باب بخشيدن * قابل مغفرت * عفو *
Remo.	*Remus.*	Rame: aviron.	هليسه * كرك * غادوفه * اب زلال * خلة *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Remolino d'acqua.	*Gurges aquæ.*	Gouffre.	گرداب * سوره *
Rendere.	*Reddere.*	Rendre.	باز پس دادن * ردّ کردن * مرجوع نمودن * پس دادن *
Rendere conto.	*Reddere rationem.*	Rendre conte.	حساب دادن * محاسبه نمودن *
Rendre il cambio.	*Referre gratiam.*	Rendre l'échange	ن * بدل دادن * تلافی نمودن * هن بودن *
Rendere gratie.	*Gratias agere.*	Rendre graces.	ن * شکر گفتن * ثنا گفتن و ماکری بجا آوردن *
Rendere l'anima.	*Animam efflare.*	Rendre l'ame.	سپردن * روح تسلیم کردن * جان کندن * نفس سپردن *
Rendere : fruttare	*Fructificare.*	Rendre: produire.	دادن * میوه آوردن * ثمر بهم رساندن * حصول دادن *
Renderſi.	*Dare manus.*	Se rendre.	شدن * دست کشیدن * دست کوتاه کردن *
Renderſi à la raggione.	*Rationi cedere.*	Se rendre à la raiſon.	دلیل ملزم شدن * از روی دلیل ساکت شدن * از روی فتن خاموش شدن *
Rendita.	*Proventus : cenſus.*	Rente : revenu.	درآمد * محصّل * حاصل * فایده * تحصیل * مداخل * مدخول *
Rendità de'l Rè.	*Regii proventus.*	Revenu du Roy.	مداخل شاهی * مال میری * درآمد پادشاه *
Renella.	*Veſicæ arenulæ : lithiaſis.*	Gravelle.	ریگ مثانه *
Renga.	*Oratio.*	Harangue.	خطبه * تکلّم *
Rengare.	*Orationem habere.*	Haranguer.	خطبه داشتن * تکلّم نمودن *
Rengatore.	*Orator.*	Orateur.	خطیب * متکلّم * خطّاب *
Reni.	*Renes.*	Reins.	گرده * مهرهٔ پشت * کلیه * کلوه *
Renuntiare : rinonziare.	*Abrenunciare.*	Renoncer.	ترک کردن * وا گذاشتن * متروک نمودن *
Reo : colpevole.	*Reus.*	Coûpable.	گنه کار * بزه مند * صاحب تقصیر * خطاکار * مذنب *
Repentinamente.	*Subitò : repente.*	Soudain : ſubitement.	درحال * في الحال * دردم * همانندم * فوراً * بلفور *
Repertorio.	*Repertorium.*	Repertoire.	فهرست * تفصیل نامه * تفصیل *
Repetere.	*Repetere.*	Repeter.	ورخواندن * درس را مکرّر خواندن * نوبت درس کردن * قضا کردن *
Repetitione.	*Repetitio.*	Repetition.	تکرار * مکرّری * تکریر * استمرار * استکرار * قضا *
Repletione di ſtomacho.	*Plathora : repletio ſtomachi.*	Repletion d'eſtomach.	امتلاء معده * سیری * دهانگی *
Replica.	*Replica.*	Replique.	اعتراض * ردّ جواب * دعوی * بحث *

Repli-

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Replicare.	*Replicare.*	Repliquer.	رد جواب کردن * اعتراض نمودن *
Reprimere.	*Reprimere.*	Reprimer.	باز داشتن * منع کردن * رد نمودن *
Reprobo: maliño.			
Reprobazione.	*Reprobatio.*	Reprobation.	تقدیر * دوزخی شدن * بسخط آلهی کرفتار شدن *
Reprobato: reprobo.	*Reprobus.*	Reprouvé.	مقدر علیه * دوزخی * جهنمی * مردود * مغضوب علیه *
Republica.	*Reſpublica.*	Republique.	جماعت حکام * جماعت امرا واخیار * دیوان امرا *
Repugnante.	*Repugnans.*	Repugnant.	مخالف * خلاف کننده * مخالفت کننده *
Repugnanza.	*Repugnantia.*	Repugnance.	مخالفت * معانده * عناد * اعتراض * مقاومه درآو *
Repugnare.	*Repugnare.*	Repugner.	مخالفت نمودن * معانده کردن * عناد ورزیدن * مقاومه واعتراض نمودن *
Reputare: ſtimare	*Reputare.*	Reputer.	دانستن * پنداشتن *
Requiſitione.	*Requiſitio.*	Requiſition.	استدعا * مطلب * استقضا * التماس * عرض * عرضه داشت *
Reſcritto.	*Reſcriptum.*	Reſcrit: reponce à la requête.	جواب مکاتبت * جواب رساله * حاشیه عریضه *
Reſcrivere.	*Reſcribere.*	Reſcrire.	جواب نوشتن * جواب مکتوب دادن * جواب رساله نوشتن *
Reſidente.	*Reſidens.*	Reſident.	ساکن * صاحب سکنه * سکنه دار *
Reſidente d'un Principe.	*Reſidens Principis.*	Reſident d'un Prince.	فرستاده سلطان * قایم مقام سلطان * نایب سلطان * رسول پادشاه * کماشته میر *
Reſidenza.	*Reſidentia.*	Reſidence.	سکنه سکنا * جای * منزل * منزلگاه * مکان * موضع * وطن *
Reſidere.	*Reſidere.*	Reſider.	ساکن بودن * سکنا داشتن * متوطن بودن * نشستن * مکان و مقام داشتن *
Reſiduo: reſtante.			
Reſinnare in Dio.	*Deo committere.*	Reſigner en Dieu.	توکل بر خدا کردن * برضای آلهی قایل شدن * متوکل علی الله شدن * خدارا وکیل کردن *
Reſinnazione in Dio.	*Reſignatio in Deum*	Reſignation en Dieu.	توکل بخدا * توکل بالله * اعتماد بخدا *
Reſina.	*Reſina.*	Reſine.	راتینج * شجره *
Reſiſtenza.	*Reſiſtentia.*	Reſiſtence.	مقاومت * تقاوم * معارضه * امتناع * ممانعت *
Reſiſtere.	*Reſiſtere.*	Reſiſter.	منع کردن * امتناع نمودن * مقاومه ومکابرت کردن * معارضه نمودن * ممانعت کردن *
Reſpirare.	*Reſpirare.*	Reſpirer.	نفس کشیدن * دم زدن *
Reſto: v: reliquie.			
Reſtante.	*Reſiduus.*	Reſtant.	تتمه * باقی * زیاده * اضافه *
Reſtare.	*Reſtare: ſuperfluere*	Reſter.	باقی ماندن * اضافه شدن * زیاده بودن *

ITALICE.	LATINE.	GALLICE.	PERSICE.
Reſtar' attonito.	*Attonitum manere*	Reſter ſurpris.	حیران ماندن * متحیر گردیدن * حیران شدن * تعجب کردن *
Reſtituzione.	*Reſtitutio.*	Reſtitution.	باز دادن حق النّاس * پس دادن مال مردم * از دادن حق بیگانه *
Reſtituire.	*Reſtituere.*	Reſtituer.	پس دادن * حق بمن له الحق عاید گردانیدن * مال مردم راجع کردن * حق بیگانه رد کردن *
Reſtituito.	*Reſtitutus.*	Reſtitué.	پس داده شده * نزد صاحب راجع نموده * بحق دار عاید گردیده * بحق دار باز رسیده *
Reſtrittione: clauſula.	*Reſtrictio: clauſula*	Reſtriction: clauſe	قید * شرط * التزام * عقد *
Reſurrectione univerſale.	*Reſurrectio univerſalis.*	Reſurrection univerſelle.	روز قیامت * یوم الدّین * یوم حشر و نشر * یوم الحساب * روز جزا * یوم الانبعاث * باز خاست *
Reſſuſcitare li morti.	*Exſuſcitare mortuos.*	Reſſuſciter les morts.	مردگان زنده کردن * جان بمردگان دادن * اموات بحیات آوردن *
Reſſuſcitare dà ſe.	*Reſurgere vi propriâ.*	Reſſuſciter par ſoy méme.	بقدرة خود از قبر بر خاستن * خود بخود از موت قیامت نمودن * بقدرت خود باز زنده شدن *
Rete.	*Rete.*	Rets : filé : filet.	دام * شبکه * هزار خانه *
Retentione de' beni d'altrui.	*Detentio rei alienæ*	Retention du bien d'autruy.	ضبط مال مردم * تصرّف حق النّاس * مال بیگانه نگهداشتن *
Retentione d'orina.	*Stranguria.*	Retention d'urine	حصر البول * بسته شدن مجاری بول * گرفتن شاش *
Retentiva; virtù.	*Retentiva; virtus.*	Vertu retentive.	قوّة ماسکه * الماسکة *
Retorica.	*Rhetorica.*	Rhetorique.	علم نحو * علم بلاغت * علم بیان * نحو * فنّ نحو * علم فصاحت و بلاغت *
La Retorica de' Perſi, ed altri levantini è belliſſima in loro lingua, mà voltata in Franceze è una teſſitura de' ſpropoſiti, e ribebbe.	*Rhetorica Perſarum, caterorumque Orientalium lepidum ſenſum, optimumque contextum proprio idiomate exhibet, Gallicè autem expreſſa non niſi chaos portendit, & ambages.*	La Rhetorique des Perſes, & des autres levantins eſt d'un fort bon ſens en leur langue, mais tournée en François ce n'eſt qu'un tiſſû de galimatias.	بلاغت فارسی چنانچه عبارتی بسیار باشد و مجازی معنی سهل دارد و تاثیر کمتر حسن قول * دانایان اما چون بزبان غریب مترجم کرده نحو بزبان فرنسه باب مسخرگی و هجو باشد *
Retorico.	*Rhetor.*	Rhetoricien.	نحوی * اهل نحو * صاحب النحو * بلیغ * صاحب کلام * نحو دان * خطیب *
Retributione.	*Retributio.*	Retribution.	جزا * تلافی * عوض * بدل * پاداش * اجر * مکافات *
Retrocamera.	*Conclave.*	Arriere-chambre.	خلوت خانه * حجره خلوة * صندوق خانه *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Urgere.	*Urgere.*	Preſſer.	ابرام کردن * تقاضا نمودن * جد و تعجیل کردن * لازم و مهم بودن *
Urina.	*Urina.*	Urine.	شاش * بول * قاروره * چمیز * پیشار *
Urinale.	*Matula.*	Pot de chambre.	شیشه قاروره * ظرف بول *
Urinare.	*Mingere.*	Piſſer.	شاشیدن * بول کردن * آب ریزاندن * پشاب کردن *
Urna.	*Urna.*	Urne.	خنب * حب * خمره * جره * ستودان * سفول *
Urtare l'uno con l'altro.	*Invicem impingere.*	Hurter l'un contre l'autre.	بهم بر خوردن * مصادفه نمودن *
Uſurpare.	*Uſurpare.*	Uſurper.	ناحق گرفتن * بتصرف خود بغصب آوردن *
Urtica.	*Urtica.*	Ortie.	انجره * گزنه * انا بقی *
Uſanza: uſo.	*Uſus.*	Uſage.	عادت * روش * قاعده * قانون * داب کیش * نسق *
Uſare.	*Uti.*	Uſer.	بعمل آوردن * استعمال کردن * استخدام نمودن *
Uſato: v: ſolito.			
Uſcire.	*Egredi.*	Sortir.	بیرون آمدن * بدر آمدن * طلوع کردن * خارج شدن *
Uſcita.	*Egreſſus.*	Sortie.	خروج * در آمدن * بیرون شدن * طلوع *
Uſufrutto.	*Uſus fructus.*	Uſu-fruit.	تصرف محصول * تحصیل منفعتهای *
Uſura.	*Uſura.*	Uſure.	سود * مرابحه غیر مشروع * ربا و فایده ناحق * ربح حرام *
Uſurario.	*Uſurarius.*	Uſuraire.	ربا خور * فایده خور * سود خور * مرابح *
Uſurpatione.	*Uſurpatio.*	Uſurpation.	کسب غاصبی * تصرف ناحق *
Uſurpatore.	*Uſurpator.*	Uſurpateur.	متغلب * غاصب *
Utile.	*Utilis.*	Utile.	سودمند * نافع * مفید * صرفه دار *
Utilità.	*Utilitas.*	Utilité.	نفع * فایده * سود * انتفاع * منفعت * صرفه *
Utilmente.	*Utiliter.*	Utilement.	بفایده * بنفع * بمنفعت * بصرفه *
Utre per vino.	*Uter ad vinum.*	Outre à vin.	خیک * طلوم * زق * ظرف * جود * خی *
Utre per acqua.	*Uter ad aquam.*	Outre à l'eau.	قربه * خیک آب * زق الماء * دبه *
Uva.	*Uva.*	Raiſin.	انگور * عنب * وتنک * بریع * خوش بیدن *
Uva immatura.	*Uva acerba.*	Ver-jus.	روزو * روجه *
Uva Perſica, ſenza grani.	*Uva Perſica abſque acinis.*	Raiſin de Perſe ſans pepin.	کشمش * عنب کشمش *
Uva ſpina.	*Oxiacantha.*	Raiſin d'epine vinette.	زرشک * انبر بارش * کمنک * چرم *
Uva groſſa roſſa.	*Uva rubra craſſior.*	Gros raiſin rouge	انگور اولوغی * انگور سمرقندی * عنب کشمش الرغی *
Uva nera Reale.	*Uva nigra Regalis.*	Raiſin noir Royal	انگور شاهانی * عنب شاهانی * ودن *
Uva bianca groſſa	*Uva alba craſſior.*	Gros raiſin blanc.	انگور ریش بابا * عنب ریش بابا *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
Zacchere.	*Lutamentum.*	Crotes : taches de boüe.	…گل * آلودگی گل * لکّهٔ طین *
Zacharia.	*Zacharias.*	Zacharie.	زکریا النبی * حضرت زکریا پیغامبر * حضرت پدر یحیی النّبی زکریّا *
Zafarano.	*Zaſſaranum: crocus*	Saffran.	…فران * کرکم * زعفران مازندرانی * زعفران رومی * زعفران باکوهی * رقان *
Zaffiro.	*Saphirus.*	Saphir.	یاقوت سفید * یاقوت ابیض *
Zagaglia.	*Haſta brevior.*	Zagaye.	…ران خشت * رمح *
Zamarra.	*Penula.*	Vetement de deſſus.	بالاپوش * فراجه * فرجیّه *
Zampa.	*Vnguis.*	Griffe.	چنگال * چنگ *
Zappa.	*Ligo : ſarculum.*	Houë : beche.	…بن * مر * تیشه * بیل * قرمه * تی *
Zappare.	*Fodere : paſtinare.*	Houëa: becher.	کوبیدن کاری کردن * بمر کندن * بتیشه کندن *
Zappatore.	*Foſſor : paſtinator.*	Hoûeur: pionnier.	کوبیدن دار * مرار * استاد کوبیدن دار * بیلدار *
Zea.	*Zea.*	Faux froment : eſpeaute.	هرا طمان * گندم صحرایی *
Zecca : pidocchio di cane.	*Ricinus.*	Vermine qui tourmente les chiens.	کنه * قراده *
Zecca: dà bater moneta.	*Ædes monetaria.*	Lieù où l'on bat la monnoye.	سکه خانه * کارخانه سکه * سبیج کده * سبیخ * سبیخ درم *
Zedoaria.	*Antiphthora.*	Zedoaria.	جدوار خطایی * جدوار *
Zeffiro.	*Zephirus: favonius.*	Zephir.	باد صبا * نسیم * نسیم صبا * باد فروردین *
Zelante.	*Zelans.*	Zelant : zelé.	غیرت دار * صاحب غیرت * غیور * غیار *
Zelo.	*Zelus.*	Zele.	غیرت * ناموس * تعصب * تباری *
Zelare.	*Zelare.*	Zeler.	[illegible] * تعصب نمودن *
Zenit.	*Zenit.*	Zenit.	سمت الراس * نقطه سمت الراس *
Molti termini di l'aſtrolabio, come zenit, azimut, almucantara, & altri ſono Arabi.	*Complures aſtrolabii termini zenit, azimut, almucantara, & alii Arabici ſunt.*	Pluſieurs termes de l'aſtrolabe cõme zenit, azimut, Almucantara, & autres ſont des mots Arabes.	بدانکه بعضی عبارتی اسطرلاب بزبان فرنگی مستعمل شده عربند چون مقنطره وعظیمه وغیرها *
Il libro de' 21 capitoli di l'aſtrolabio frà Arabi, e Perſiani conforme al Steflerino parola per parola.	*Liber autem capitum 21 de aſtrolabio apud Arabes, & Perſas eſt prorſus idem cum Steflerini tractatu de verbo ad verbum.*	Le livre de 21 chapitres de l'aſtrolabe, qu'ont les Arabes, & Perſans eſt conforme mot à mot à Steflerin.	باز کتاب بیست و یک فصل در اسطرلاب همین باشد که کتاب سطفلرینوس *
Zenzevere. Zero : v : nulla.	*Zingiber.*	Gingembre.	زنجبیل * زنجفیل * عرق الحار *
Zia dà canto di Padre.	*Amita.*	Tante du côté du Pere.	عمه * خواهر پدر * همشیره پدر *
Zia dà canto di Madre.	*Matertera.*	Tante du côté de la mere.	خاله * همشیره مادر * خاهر والده *
Zibellino.	*Mus Ponticus.*	Hermine.	سمور * پوست سمور * قاقم *
Zibetto.	*Zepetium.*	Civette.	زباد * زبد *

Italice.	Latine.	Gallice.	Persice.
[illegible]	*Nihil.*	Zero.	هیچ * هیچ * صفر *
Zio dà canto di Padre.	*Patruus.*	Oncle du côté du Pere.	عامو * برادر پدر * اخو الوالد *
Zio da canto di Madre.	*Avunculus.*	Oncle du côte de la Mere.	خالو * خال * برادر مادر * اخو الوالده * اخو الام *
Zizania.	*Zizania.*	Zizanie.	کرکاس * شیلم * دوسر * خوش رو * جلیف * دونقه * اخریط * زوانه * گندم نکاشته * زن *
Zodiaco.	*Zodiacus.*	Zodiaque.	منطق البروج * منطق البرج *
Zolla: v: bottone.			
Zona.	*Zona.*	Zone.	منطقه * اقلیم *
Zona torrida.	*Zona torrida.*	Zone torride.	منطقه محروقه *
Zona temperata.	*Zona temperata.*	Zone temperée.	منطقه معتدله *
Zona frigida.	*Zona frigida.*	Zone froide.	منطقه مبروده *
Zopicamento.	*Claudicatio.*	Boitement.	لنگیدن * عرج *
Zopicare.	*Claudicare.*	Boiter: clocher.	لنگیدن — می لنگم * اعرج بودن * پلنگیدن *
Zoppo.	*Claudus.*	Boiteux.	لنگ * اعرج * اشکل * ابتر *
Zucca: cocozza.			
Zuccaro.	*Sacchàro conditus.*	Sucré.	شکری * شکردار *
Zuccaro.	*Saccharum.*	Sucre.	شکر * سکر تراب الطالک *
Zuccaro candito.	*Saccharum candi-tum.*	Sucre candi.	نبات * شکر طبرزد *
Zuccaro di l'al-vero al aiciar.	*Saccharum arbo-ris al-aſciar.*	Sucre de l'arbre al-aſchar.	شکر تیغال * سکر العشر * خرو ککی تیغال * اشپانه مگس درخت عشر * شکروککی * سیهان *
Vede nella noſtra Farmacopea Perſica pag. 361.	*Vide in Pharmac. Perſicâ pag. 361.*	Voyez dans nôtre Pharmacopée des Perſes pag. 361.	در باب ان شکر گفته شد در تصنیف خودم یعنی در مرکبات *
Zuccaro roſato.	*Saccharum roſa-tum.*	Sucre roſat.	گلقند * حلوای گلقند *
Zuccaro roſſo.	*Saccharum ru-brum.*	Sucre rouge.	شکر سرخ * شکر حمانی * سکر احمر *
Zuffa: contraſto.			
Zuppa.	*…fa.*	Soupe.	شوربا * آش شوربا *

FINIS.

گرا باشد سه خصلت در سرشت * باشد آنکس بي شك از اهل بهشت *

گر اندر نعمت و صبر از بلا * میدهد اینهٔ دلرا جلا *

گر مستغفر بود اندر گناه * حق زنار دوزخش دارد نگاه *

هرکه ترسد از آله خویشتن * خواهد او دور گناه خویشتن *

محبت را هرکه جوي در پي کند * ایزدش از اهل جنّت کي کند *

اي پسر دایم باستغفار باش * وزبدان و مفسدان بیزار باش *

الحمد لله تمام شد این کتاب لغة فرنگي و پارسي بدست و همت بنده کمترین حضرت مسیح پادري انجلوس ملقب ممن حضرت یوسف خطیب خجسته مریم راهب طایفه حضرات پادریان کوه کرمل و مدلعاش شهر و دیوان عظیم سلطنت فرنسه طولـــوزه و

انّما بصمه شد در اثنای شنزده ماه در این شهر امسطردام در کارخانه

سرکار اقا مکتابفروس وازبرغیوس بدست جوان شنزده ساله کاتولیکي

روبرطس یادس نام از شهر انطورپ و پسر بسیار نحسنی باشد

وشاگرد اسکندر لینطمات بصمچي و ایضاً الحمد و سپاس

بي پایان که بعد از جفا و زحمت عظیم این

عمل بسر انجام رسید روز اول مـــــاه ...

اوطوبر ... سنه از تاذس حضرت

ایشوع هزار و ششصد

و هشتـــاد و

*

INDEX LATINUS IN GAZOPHYLACIUM LINGUÆ PERSARUM.

A.

A. 1 : 2
a capite ad pedes. 51
a Deo motus. 441
a dæmone poſſeſſus. 412
à latere. 25
à principio ad finem. 51
a vin[illegible]is abſolvere. 373
a ſomno excitare. 423
a ſomno excitari. ibid.
a ſcrupulo liberare. 379
abacus. 1
abbas. 2
abbatia. 1
abbatiſſa. ib.
abbreviare. 378
abbreviaturæ. 2
abdomen. 173
aberrare à via. 99
abhorrere. 3
abies. ib.
ablactare. 94
ablaſtrus. 44
ablatus. 442
abnegare ſe ipſum. 3
abnegatio ſui. ib.
abolere. 3 : 24
abolitio. 3
abolitus. ib.
abominandus. ib.
abominans. ib.
abominari. ib.
abominatio. ib.
aboriri : facere abortum. 378
Abraham. 3
abrenunciare. 334 : 346
abrotonum. 3
abſciſſus. 428
abſcondere. 32
abſconditè. 247
abſconditus. 247
abſens. 33
abſinthium. ib.
abſinthium ſantonicum. 384
abſolvere. 34
abſolutio. ib.
abſolutio. ib.
abſque dubio. 385
abſque fine. ib.
abſtinens. 34
abſtinentia. ib.
abſtinere. ib.
abſtinere: vitare. 74
abſurditas. 414
abvectio. 3
abvectus. 3
abundans. ib.
abundanter. ib.
abundantia. ib.
abundare. ib.
abundè compenſatus. 404
abuſus. 4
abuti. ib.
abyſſus. 3
academia. 4
accelerans. 10
accelerare. 4
acceleratio. 10
accendere. 4
accenſus. 3 : 4 : 166
accentus. 4
acceptabilis. ib.
acceptare. ib.
acceptatus. ib.
acceptilatio. 323
acceptus. 11
acceſſus. 4
accidens phyſicum. ib
accidenta literæ ib.
accidere. 4 : 36 : 7 : 256
accipere. 5 : 27 : 338
accipiter. 408
accipitrarius. 115
accipitrum officina. ib.
accreſcere. 11
accumulare. 6 : 19
accumulatio. 6
accumulatus. ib.
accuſare. ib.
accuſari ib.
accuſatus. ib.
acetarium. 172
acetum. 464 : 6
acer. 13 : 45
acerbitas. 13
acerbus. 18
aceſcere. 13
acetoſitas. 6
acetoſus. ib
acies enſis. 122
acies militum. 122 : 331
acies armorum. 429
acinus. 6 : 251
acquirere. 46
acquiſitio. 7
acquiſitor. ib.
acquiſitus. ib.
acriter. 6 : 45
acroteria. 226
actio. 35
activus. ib.
actus procurationis. 309
acuere. 13 : 27
acuere cultrum. 12
aculeus. 317
acumen ingenii. 406
acumen. 318
acu pingere. 329 : 338
acu pictus. ibid.
acus. 6 : 12
acus craſſior. 6 : 12
acutè. 6
acutus. 7 : 13 : 450
ad. 1
ad aliquid conducere. 389
ad angustias reducere. 23 : 340
ad beneplacitum. 13
ad famem redigere. 10
ad iracundiam provocare. 316
ad iter accinctus. 92
ad latus. 16
ad me ſpectat. 441
ad mentem reducere. 341
ad quid. 6
ad rem. 28
ad praxim reducere. 299
ad proportionem reducere. 313
ad proportionem redactus. ibid
ad ſecundas nuptias tranſire. 343
ad ſummum. 17
ad tempus. 28
ad terram depreſſus. 2
adamas. 89
adaptare. 7
adaptatio. 27
adaquare. 2
adden. 11
addenſari. 411
addigitare. 7
additio. 7 : 11
adducere. 8
adducere teſtes. 310
adæquare. 8
ad æquatio. 12
adeps. 173
adeps caudæ arietis. 12
adhæſio. 34
adimplere. 5
adinvenire. 75 : 181
adinventio. ibid.
adinventor. ib.
adinventus. ib.
adinvicem. 179
adipiſci. 324
aditus. 8
adjutor. 13
adjutus. 118
adjurare. 13
adjurare : exorcizare. 378
adminiſter ſtatus. 229
adminiſtrare. 20
adminiſtrator. ib
admirabilis. 20 : 214.
admiratio. 20
admiſſus. ib.
admittere. 8 : ib.
admonere. 5 : 36 : 37
admonitus. 36
adoleſcens. 8
adoleſcentia. ib.
adoptare. 9
adoptio. ib.
adorare. 8
adoratio. 9
adorator. ib.
adornare. ib.
adornare : impe[illegible]re. 178
adornatus. ibid.
adrepere. 11
adſcribere. 28
adſtrictus. 73
adventus. 9 : 460
adverſari. 74
adverſarius. 9
adverſæ partes. ib.
adverſitas. ib.
advertentia. 5
advertere. 3 : 36
adulari. 9
adulari ſibi. ibid.
adulatio. ib.
adulator. ib.
adulatrix. ib.
adulter. ib.
adultera. ib.
adulterare. ib.
adulteratus. 115
adulterium. 9
adultus. ib.
adunare. ib.
adunatio. ib.
aduncus. ib
Advocatus : patronus. 37
aduſtio. 2 : 10
aduſtus. i.
ædificare. 105
ædificare exemplo. ibid.
ædificatio : probum exemplum. ib.
ædificator. ib.
ædificator. ib
æger. 7 : 165
ægrotare. 165
Ægyptus. 106
æmulari. 108
æmulator. ibid.
æmulus. ib.
æneum : caldarium. 47
æqualis. 106
æqualitas. ibid.
æqualiter. ib.
æquipendium : æquilibrium 74
æquinoctium vernum. 108
æquinoctium autumnale ib.
æquitas. ib.
æquivalens. ib.
æquiuocatio. ib.
æquivocus. ib.
æquus. 325 : 387
aer. 10 : 31
aëris ſerenitas. 358
ærarium. 109
æruginem contrahere. 32
ærugo : rubigo. 358
æs. 43 : 325
æſtas. 112
æs fuſile. 228
æſtimabilis. 112
æſtimare. 27
æſtimator. 418
æſtimatus. 27
æſtivus. 112
æſtus. 43
ætas. 112
ætas matura. 221
æterna ſalus. 366
æternitas. 113
æternum. ib.
æternus. ib.
æthica. ib.
æthicus. ib.
æthiopia. ib.
æthiops. ib.
ætymologia. ib.
ævum. 114
affabilis. 10
affabilitas. ibid.
affabiliter. ib.
affectata urbanitas. 58
aficere. 35
affigere. 34
affinis. 271
affinitatem contrahere. 36
afflictus. 2
afflictus: anguſtiatus. 449
affluvium maris. 215
Africa. 11
agallochum. 17 : 194
agaricum. 11
agatha. ib.
agens. ib.
ager. 48 : 298 : 437
aggravans. 11
aggredi. 34
agilis. 12 : 96
agilitas. ib : ib.
agiliter. 12
agitare. ibid.
agitari. ib.
agitatio. ib.
agmen quadrilaterum. 414
agnomen. 252
Agnus. 12
Agnus Dei. ib.
Agnus caſtus. ib.
agolum. 40
agonia. 12
agonizans. b.
agonizare. ib.
agreſtis. 13
agricola. ibid
agricola. b.
agricultura. ib.
ah : proh. ib.
ala. ib.
alabaſtrites. ib.
alacer. 15
alacritas. ib.
alapa : colaphus. 374
alatus. 13
alauda. 20
albania. 14
albo inſcriptus. 340
albo inferre. ibid.
album. 356
albumen. 14 : 42
albus. ib.
alcioſus. 129
Alcoranum. 14
alea : folia luſoria. 54 : 139
alecula. 15
alembicum. 190
aleppum. 14
Alexander Magnus. ibid.
alexandretta. ib.
alexandrea. ib.
alga. ib.
algere. 275
algira. 14
alias. 18
alibi. ib.
alienare. 15
alienatio. ib.
alienatus. ib.
alienus. ib.
alienus: remotus. 94
alimentum. 15
alioquin. 17
aliquandiu. 434
aliquando. 17 : 429
aliquantulum. 17 : 321
aliquid. 14
aliquis. 14 : 17 : 321
aliquid. ibid.
aliquoties. 14 : 321
alius. 467 : 18
alio modo. 17
alia Nomina Dei à Perſis uſurpata. 92
allectatio. 8
allector. ib.
allegatus. 15
allegoria. ib.
allicere. 16
allium. 12
allucinari. 1
allucinatio. ib.
alludere. 16
aloë. 17
alopeciâ laborans. 438
alphabetum. 14
Altare Chriſtianorum. 17
Altare meſchitarum. ibid.
Altare pyrolatrarum. ib.
Altare Sacrificiorum. ib.
altè. ib.
alterare. ib.
altercari. 75
alternare. 17
althæa. ib.
altitudo Solis. ib.
altus. ib.
alta voce plaudere. ib.
alvear. 25 : 28
alvearium. 117
alumen ſciſſile. 18
alumnus. ibid.
alutarius. 144
amabilis. 18 : 19
amaranthus. ib.
amare. ib.
amare ſe invicem. ib.
amaritudo. ib.
amaritudo animi. ib.
amatus. ib.
amaſia. 21 : 28

amaſius. 18:21
amator. 18
amatus. ibid.
ambages. 19
ambiguitas. ib.
ambiguus, ib.
ambire. ib.
ambitioſus. ib.
ambo. ib.
ambra cineritia. 19:217
ambulacrum. 274
amburere. 279
ambuſtio: aduſtio. ibid.
ambuſtus. ib.
amen. ib.
amens. 94
amethyſtus. 18:291
amica. 19
amicabiliter. ib.
amicè. 21
amicitia. 19
amictus. 405
amictus pelliceus. 213
amicus. 19
amicus ex corde. ib.
amita. 472
amittere. 280
amœnitas. 19
amœnus. 19
amomum. 20
amomum; gummi. ib.
[illegible]or. ib.
a[illegible]ere. 98:196
am[illegible]re ſe. 98
amphitapa. 213
amphitheatrum. 22
ample. 21
amplectens. 2
amplecti ib:143
amplexari ſe invicem. 2
amplexus. ib.
ampliare. 21
amplificare ſermonem. ibid.
amplificatio. ib.
amplificator. ib.
amplitudo. ib.
amplius. ib.
ampulla. ib.
amuletum. 12:276
amuſſis: norma. 414
amygdalum. 18:211
amylum. 19
anaglyphum. 343
analecta. ib.
analogia. 21
anas. 22
anatomia. 21
anatum ſpecies in fluvio Baſforæ. 22
anchora 21:196
ancilla: famula. 21:116
Andrinopolis. 22
anemone. ib.
anethum. ib.
angariatio. 36:143
angelica. 22
angelus. ib.
angelus cuſtos. ib.
Angelorum chorus. 60
angere. 10
angina. 374
Angli. 169
angor: labor. 448
anguilla. 22
anguis. ib.
angulus. 22:50
angulus rectus, acutus. 22
anguſtia. ib:421
anguſtia: mœror. 23
anguſtè. 22
anguſtus: ſtrictus. 421
anguſtiatus. 340
anima. 23
animal. ib.
animal rationale. ib.
animal quadrupes. ib.
animam efflare. 334
animatus, 23
animus. 23:177
animus: generoſitas. 76
animi anguſtia. 101
animi cruciatus. 444
animi gaudium. 74
animi impetus. 52
animi tranquillitas. 446
animo deſpondere. 93
animum deprimere. 1
animum relaxare. 99
aniſum. 23
annales. ib.
annihilatio. ib.
anniverſarium. ib.
annona. 410
annoſus. 23:35
annotatio. 252
annotatio: commentarium. 24
annotatus. 252
annullatio. 24
annulus. 22
annulus ſagittarii. ib.
annulus ſignatorius. ib.
annumerare. 24
annumeratus. ib.
annuntiare. ib.
annuntiatio. ib.
annuntiator, b.
annus. 23
annus futurus ibid.
annus mortalitatis. ib.
annus præteritus. ib.
annus proſper. ib.
anni principium. 51
anſer. 25
antè. 36
antè pectus arcis. 270
antè tempus. 36
anteà. 84:274
antecedens. 24
antecedere. ibid.
anteceſſor. ib.
antecœnium. 226
antenati. 24
anteponere. 302
antepoſitus. ib.
antiæ. 3,8
antichriſtus. 24
anticipare. ib.
anticipatus. ib.
antidotus ἀντίδοτον. 75
antimonium. 24
antiphtora. 472
antiqui. 23
antiquitas. ib.
antiquitatis monumentum ibid.
antiquitus. ib.
antiquus mos. ib.
antiſtes. ib.
antrum. 144
anxietas. 24:279
anxius. 84:279
aper. 61
aperire. 28
aperiri. 25:28
apertus. 25
apertura. ib.
aphrogala: flos lactis. 123
apis. 25
apium. ib.
apium Macedonicum. ib.
apogœum. 25
apologia. ibid.
apos. 457
apoſtaſia. 25
apoſtata. ib:344
apoſtema. 25
apoſtema, 298
Apoſtolus. ib.
appaltator. 272
apparitio. 26
apparatus. ib.
apparatus bellicus. 31
apparens. 25
apparens: fictus. 26
apparentia. ib.
apparere. ib.
appellans. ib.
appellare ad judicem. ib.
appellatio ad judicem ib.
appellatus ad judicem. ib.
appendere. ib.
appenſus, 287
appetens. 26
appetere. ib.
appetibilis. ib.
appetitus. ib.
appetitus concupiſcibilis. ib.
apetitus iraſcibilis. ib.
appetitus inordinatns. ib.
applauſus. 17
applicare. ib:154
applicare ſe. 27
applicatio. ibid.
applicatus. 256
appoſitè. 318
apprehendere. 19
apprehenſio. 27
approbare. 27:37
approbare librum. 28
approbatio. ib.
approximare. 5
approximari. 37
approximari ad invicem. 5
approximatio. ib:37
apricum. 28
Aprilis. ib.
aptare calamum. 428:433
aptus. 35
aqua. 6
aqua fluens. ib.
aqua hordei. ib.
aqua turbida. ib.
aqua mortua. ib.
aqua odorifera. ib.
aqua roſacea. ib.
aqua vitæ. ib:465
aquæ ductus. 7 & 401
aquæ ductus ſubterraneus. 49
aquæ bajulus. 6
aquam emere. 440
aquam conturbare. 443
aquam haurire. 56
aqualiculus. 14
æquare. 12
aquarius. 6
aquaticus. ib.
aquæ repagulum. 340
aquila. 28
aquilinus: aduncus. ib.
aquilo. ib.
Arabia. ib.
Arabiæ principes. 307
Arabia deſerta. 28
Arabia felix. ib.
Arabia petroſa. ib.
arabs. ib.
aranea. ib:325
araneæ tela. ibid.
arare. 29
arator. ib.
aratrum. ib.
aratri manubrium. ib.
aratri vomer. b.
arbiter. ib.
arbor. 14
arbor genealogica. ib.
arbores alio plantare. 448
arbuſtum. 29
arca. ib.
Arca fœderis. ib.
Arca Noë. ib:236
Arca Teſtamenti. 29
archipelagus: mare ægæum ibid.
architectura. ib.
architectus, ib.
architriclinus. 371
archivum. 29
arcuatus ib.
arcula. 54
arcum tendere, 434
arcuum artifex. 29
arcus. 30
arcus ædificii. ib.
arcus cœleſtis: iris. ib.
arcus goſſippiarii. ibid.
arcus triumphalis. ib.
ardea. 13
ardens. 30
ardens in ſtudiis. ib.
ardenter. ib.
ardere. ib.
ardor. ib.
ardor immoderatus. 88
ardor ſpiritus. 30
arduus. ib,
area. 28
arcedula. 47
arena. 30
arenaria. ib.
arenoſus. ib.
areola, 67
areola horti. 321
areolis diſtinctus. 370
argento obducere. 155
argentum. 30
argentum vivum. 30
argilla. ib.
arguere, 77
argumentum. 31
argumentum ſermonis. 220
argutè. 31
argutus. ib.
ariditas. ib.
aridus. ibid.
aries: ſignum cœleſte. ib.
ariſta hordei. ib.
ariſtolochia longa & rotunda. ib.
ariſtoteles, ib.
ariſtophorum 297
arithmetica. 31
arma ib.
arma auferre. 93
arma capere. 13
armamentarium. ib:32
armatura Arabum. 307
armatura. 31:126
armatus. [illegible]1
armenta. 4
armentum. 31
Armenus. ib
armi[illegible] 44
armillæ. 213
armorum ſuſtentaculum. 327
aromata. 409:411
aromatarius. 411
arrhabo. 31
arripere. 6
arrogans. 17
arrogantia. 31
ars. 3[illegible]
ars magica. ib:421
ars mechanica. 222
ars oratoria. 32
ars proxenetæ. 385
ars tinctoria. 429
ars tornaudi. 444
arſenicum, 32
arte vitam lucrari. 467
artemon. 32
arteria. ib.
articulus. ibid.
articulus fidei ib,
artifex. ib.
artificialis. ib.
artificium. ib.
attocreas. 275
attolaganum. 130
arvina. 142
arundo. 49
arundo Indica. ib.
arvum. 48
arx. 62:128
aſcendere. 32:235:364
aſcenſus. 32:364
aſcia: ſecuris. 32
aſinarius. 33
aſinus. ib:402
Aſpahanum. 187
aſpectus. 33:72:229
aſper. 32
aſper: rigidus. 358
aſpera arteria. 32
aſpergere. 33:414
aſperitas. 358
aſperſorium. 410
aſpicere. 144
aſpirare. 33
aſplenum. 57
aſſatus. 32
aſſentiri. 33
aſſentiri: gratum habere. 74
aſſequi. 33
aſſer: tabula. 431
aſſerere. 34
aſſeveranter. ib.
aſſiduitas. ib.
aſſiduus. ib.
aſſignare. 33
aſſignatio pecuniæ. ib.
aſſimilari. 326:402
aſſiſtere 34
aſſociantes an Chriſtiani. 450
aſſociatus. 34
aſſuefacere. 5:36.
aſſuefactus. 5
aſſuefieri 15:34
aſſula. 288
Aſſyria. 34
aſtarium. 155
aſthma. 33
aſthmaticus: anhelator. ib.
aſtragalorum luſus. 139
aſtringere dentes. 15
aſtringere ſe.
aſtrictus.
aſtrolabium.
aſtrologia.
aſtrologus.
aſtrum.
aſtutia.
aſtutus.
aſylum.
aſymbolus: prandipeta.
atheiſta.
atomi.
atramentarium.
atramentum. 136:419
atramentum ſutorium. 419
atrium: pomarium.
attactus.
attediare
attædiatus
attagen.
attalicus pannus.
attendere.
attendere negotio.
attentio.
attentus.
attenuare.
attenuatus.
atteſtatio.
attinere.
attingere.
attollere.
attonitus: mirabundus.
attonitus: ſtupidus.
attonitum manere. 336
attractylis. 35
attractivus. ib.
attractus. 440
attrahere 35
attribuere. ib.
attributa Divina. ib.
atriplex. ib.
avia. ib.
avaritia. 36
avarus. ib.
auctus. 6
audacia. 30:36
audacter. 30
audax. ib:36
audere. 30:35
audibilis. 458
audientia. ib.
audientiam concedere. ib.
audientiam obtinere. ib.
audire. 385:458
auditor. ib.
auditorium. ibid.
auditus. ib.
avena. 36:41
auferre. 196:441
augere. 6
augmentum. ib.
augur. 36
augurari. 312
augurium. 37:312
Auguſtus. 37:12
avia. 252
aviarius: auceps. 457
avicula. ib.
avidè. 37
avidus. ib.
avidus propriæ utilitatis. 177
avis: volucris. 457
avis rapax. ib.
avis onocrotalos. 277
avium cantus. 50
aula. 78:363
aula conſeſſus. ib.
aulicus. 78
auratura. 102
auricalchum. 263
auriga. 54
auripigmentum. 263
auri ſcalpium. 249
aurora. 37
aurum. 263
aurum textile. ib.
auſcultans. 32
auſcultare. ib.
auſcultatus. ib.
auſpic[illegible]: augurare. 36:312
auſt[illegible] 37
auſt[illegible]itas. i.
auſte[illegible]s. ib.
aut. 255
authen[illegible]icum facere. 37
autho[illegible]mentum. 255

autor

…ator. 37
…autoritas. ibid : 298
…tas : citatio. 37
…utumnus. ib.
…vunculus. 473
…vus. 37
…auxilium. 1
…auxilium petere. 154
axilla. 32
axioma. 34
axis currus. 33
azilus. 342
azimus. 37
azureus. ib.

B.

BAbilon. 38
Baccalaureus. ibid.
bacchanalia : lupercalia. 63
baculus. 40
baculus paſtoralis. 38
baculo percuſſus. 39
baharin Inſula.* 176
bajulus. 114
balbus. 38
balbutire. ib : 430
balbutiens. 38
Baldachinum : thenſæ. ib.
baliſta. ib.
balneum. ib.
balzamum. ib.
baptiſmus. 40
barba. 39
barbaria. ib.
barbariſmus. ib.
barbarus. ib.
barbatus. ib.
barbitonſor. ib.
baro. ib.
baſilicum. ib.
baſiliſcus. ib.
baſis columnæ. ib.
batrachium. 25
beati. 40
beatitudo. ib.
bdellium. ib.
belgioinum. ib.
bellaria. 24
bellicoſus. 40
bellum. 145
benè. 41
benè agere. 109
benè inſtructus. 56 : 79
benè ſe agere. 67
benedicere. 41
benedictio. ib.
benefactor. ib.
beneficentia, ib.
beneficium. 68
beneficus. 41 : 106
benevolentia. 21 : 41
benevolus. ib : ib.
benignè. 239
benignitas. 41 : 239
benignus. ib : ib.
beryllus. 41
beſtia. ib
betæ. 42
Bethlehem. 41
bilem evaporare. 392
bibere. 41
Biblia Sacra. 42
Bibliotheca, ib.
bibulam eſſe chartam. 424
bicolor. 65
bilanx. 42
bilioſus : colericus. 64
bilis. 42
bini ac bini. 103
bis. ib.
biſſextus. 42
bitumen. ib.
blæſus. ib.
blæſus. 430
blandiri. 63
blandus. 42
blaſphemare. ib.
bolus Armena. 43
bombarda. ib.
bombarda. 115
bombardæ. 32
bombardarum præfectus. 43
bombycinus folliculus. 42
bonus. 45
bonus ſtatus. ib.
bona educatio. 30
bona mobilia, & immobilia. 41
bona temporalia. ib.
bona æterna. ib.
bonitas. 43
boreas : ventus. ib.
borrago. ib.
bos. 44
botanicus 34
bracha : ſubligaculum. 4
brachiale. ib.
brachium. ib.
bractearius. 40
braſſica. 56
braſſica florida, & capitata. ib.
Breve Papæ. 44
brevi. 173
breviarium. 44
brevis. ib : 70
brevitas. 44
brevitatis gratia. 9
breviter. 44
bryonia. 45
bubalus. ib.
bubo. 17 : 39 : 457
bubo venereus. 268
bubulcus. 44
buccella. 43 : 121
bufo. 357
bugloſſum. 43
bulbus aſcalonia. 371
Bulla papalis. 43
bulla aquæ. ib.
butyrum. 46
buxus. 43

C.

CAballus.* 56 : 357
cacumen montis. 60 : 403
cadaver. 46
cadere. 54
cadere animo. 281
caducus. 46
cadus. 39
cædes. 281
cæmentum. 61
cæmento obducere. ib.
cæmento obductus. ib.
cæmeterium. ib.
cæruleus. 453
cæſaries. 51
cæſpes arboris. 58
calamitas. 47
calamus. ib : 279
calamus odoratus. 47
calangani.* 150
calcaneus. 47 : 289 : 429
calcar. 410
calcar galli. ib.
calcare. 47
calcaria ſubdere. 410
calcatorium. 47
calceare equum. 120
calceatus equus. ib.
calcearium. 48
calceis exuere. 371
calceus. 373
calcitrare. 47
calculus. ib.
calefacere. 371
calefactus. ib.
calefieri. ib.
calentica. 41
calepodia. 133
calepodium. 398
calidus. 47
caligo. ib.
calix ſacer. ib.
calcpodia : ſandalia. 366
calor. 47
calumnia. 47
calumnia : falſa relatio. 116
calumniator. ib.
calvus. 47
calx. ib.
cambium. 344
camelus. 48
caminus. ib.
camomilla. ib.
campana. ib
campanella. ib.
campanile. ib.
campeſtris. ibid.
campus. ib.
canalis fictilis. 49
canalis plumbeus. ib.
cancamum. 58
cancelli. 49 : 134
cancelli ramoſi. 408
cancellarius. 49
cancellarius magnus. 43
cancer. 49
cancer ; morbus. ib.
candela. ib.
candelabrum. ib.
canere. 50
canere muſicè. ib.
canis. 49
canis fœmina. ib.
canis Anglicus. ib.
canis minor. ib.
canis villoſus. ib.
canis ſagacis odoratus. ibid.
canis leporarius. ib : 197
caniſtrum : cophinus. 49
cannabis. ib.
canones. ib.
canonizare. 50
canonizatio. ib.
canonizatus. ib.
canorus. ib.
cantatrix. ib.
cantharides. ib.
cantilena. ib.
cantor. ib.
cantus. ib.
cantus funebris : næniæ.* ib : 131
capacitas. 50
capax. ib.
capedo. 457
capella Eccleſiæ. 50
capella : capra pumila. 52
capellanus. 50
capere. 27 : 291 : 303
capilli. 50
capillus veneris. ib.
capillorum cirrus. 123
capillorum floccus. 221
capillorum floccus in occipite. 50
capiſtrum. ib.
capitalis. 51 : 81
capitellum : epiſtylium. 51
capitium muliebre. 41
capitulationes : fœdera. 51
capitulum. ibid.
capnos : fumaria. 131
capo. 51
cappa : pallium. ib.
Cappa Carmelitarum.* 333
capparis. 52
capra. ib.
caprarius. ib.
capreus. ib.
capreolus. ib.
capricornus. ib.
capſa, 54
capſula. ib.
capſula vinaria. 50
captivitas. 52 : 55
captivus. 52
captura. 304
captus : acceptus. 291 : 304
caput. 51 : 438
caput abſcindere. 428
capite truncare. 80
caput libri. 51
caput & cauda draconis. ib
caput in tapeto.* 140
Caramania. 52
caravana. ib.
carbo. ib.
carbunculus : tumor. ib.
carbunculus : pyropus. ibid.
carcer. 52 : 306
carcere detentus. ib.
cardamomum. 52
cardines januæ. 52
cardo januæ. 133
carduelis. 52
carduus. ib
caries. 430
carioſus. 430
Carmelita. 63
Carmelita diſcalceatus. ibid.
Carmen inter calarium. 177
Carmeſinus color. 80
carminare, 52 : 288
carnalitas. 63
carnifex. 43 : 213
carnoſus. 63
caro. ib.
caro frixa in butiro. ib.
carobes : fructus. ib
carnoſitas. ib.
carpinus : arbor. ib.
carpio. ib : 287
carpus. 64
cartilago. 54
caryophyllum. 133
caryophyllus. ib.
caſa. 50
caſeus. 54 : 125 : 416
caſpium mare. 214
caſſatus. 54
caſſia ſolutiva. ib.
caſtanea. ib.
caſtellanus. ib.
caſtellum. ib.
caſtigare. 55
caſtitas. ib.
caſtor : fiber. ib.
caſtoreum : vomica caſtoris. ibid.
caſtra. 16 : 48
caſtrametari. 48
caſtrare. 55
caſtratus : eunuchus : ſpado. ib.
caſtus. 55
caſu. 4
caſus : infortunium. 54
caſus : ſors. ib.
catalogus. 55
catapulta. 37
cataractæ cœli. 55
cataractæ oculorum. ib.
catarrhus. ib.
cataſcopium. 128
catena aurea. 55
catena ferrea. ib.
Catholicus. ib.
catinus ligneus. ib.
caucaſus. 56
cauda. 63
cavea. 55 : 132 : 457
caverna. 56
cavillatio. ib.
cauſa. 46 : 56
cauſa efficiens, & finalis. 56
cauſa formalis, & materialis. ib.
cauſa prima. & ſecunda. ibid.
cauſa : lis. ib.
cauſam præbere. 56 : 295
cautio. 295
cauterium. 56 : 125
cautus. 56
cavus. ib.
cedere alicui. ib : 57
cedere locum. ib.
cedrus. ib.
celare. ib.
celatus. ib
celebrare. ib.
celebrare Miſſam. ib.
celebris. 57 : 346
celebritas. 469
celer, 57
celer ; de equo. 459
celeritas. 57
cella vinaria. 50 : 57
cellula. 57
celox. 128
celſitudo. 17
celſus : morus. 57
cenſor. 58
cenſura. ib.
cenſus. ib.
cenſus : fenus. ibid.
centeſimus. ib.
centiloquium Ptolomæi. 219
cento. 139
centrum. 58
centurio.* ib.
centurio, & millenarius. 51
centum. 58
cepa. 61
cephalus : piſcis. 57
cera. 58
cera candida. 58
cera obducere. ib : 156
ceraſum. 62
ceratium. 52
ceraunius lapis. 114
cerebroſitas. 116
cerebrum. 58
ceremoniæ Eccleſiæ. ib.
cerotum : emplaſtrum. ib.
certiorem facere. 167 : 324
certior factus. ibid.
certiſſimus. 163
certitudo. 58
certò. ib.
certus. ib.
cerviſia. ib.
ceruſſa. 41
cervus. 58
ceſſare. ib.
ceſſionem facere. 59
cetus. 38
certitudo. 393
Chaldæa. 47
chalybs. 14
chaos. 50
character. 52
characteres. ib.
characteres orbi incogniti.* 283
charitas. 63
charitativus. ib.
charta. 54
charta emporetica & bibula. ib.
charta expolita. ib.
chartarius. ib.
chartæ faſciculus. 318
charus, 63
chariſſimus. ib.
charus : multi pretii. ib.
charum habere. 45
chelis vincula. 430
cherubin. 59
chimia. 14
chimicus. ib.
chimiſta. ib.
China. 59
Chio Inſula. 186 : 375
chiragra. 59
chirographum : ſcriptum. 379
chiridota. 139
chiromantia. 59
Chirurgus. 60
chorda arcus : nervium. 76
chorea. 83
chorus. 60
Chriſtiani Aſſociantes.* 151
Chriſtiani Apoſtatæ.* 285
Chriſtiani Orientales Acatholicorum inimici. 342
Chriſtianus. 60
Chriſtianus in flagranti cum Turcicâ.* 314
CHRISTUS. 60
chronica. 81
chronicorum ſcriptor. ib.
chryſolitus. ib.
cibare 60
cibi faſtidium. 117
cibus. 60 : 212
cicada. 60
cicercula Indica. ib.
cichorium. ib.
ciclamen. ib.
cicatrix. 129
ciclicus : nebulo. 132
ciconia. 60
cicuta. ib.
ciffra. 254
cignus. 60
cilicium. 61
cimatile. 60
cimex. 61
cinara. 32
cinædus : ſodomita. 398
cingere. 61
cingulum equi. ib.
cinnabaris 57

cinna-

cinnamomum. 49
circa: circum. 61: 179
circa decem. 61
circa Divina. ib.
Circatia. ib.
circinus. 67
circinus proportionalis.* ib.
circitor. 39: 370
circuire. 62
circuitus. ib: 74
circularis. 61
circulator. 60
circulus. 61
circumcidere. 62
circumciſio. ibid.
circumciſus. ib.
circumdans. ib.
circumdare. ib: 182
circumdatus. 62
circumferentia. ib.
circumlocutio. ib.
circumpedes. 415
circumſcribere. 62
circumſcriptio. ib.
circumſpectus. ibid.
circumſtans. ib.
circumſtantia. ib.
circumvicinus. ib.
cirrus capillorum. 123
ciſta: ſporta: corbis. 59: 268
ciſterna. 62
ciſtula. 44
citara. 59
citara Turcica. ib.
citara ad dentes. ib.
citare. 62
cito. 111: 305
citrinus. 61
civilis. ib.
civis. ib.
civitas. ib.
civitas cuſtodita. 72
civitatum incolæ.* 146
clades. 357: 406
clamare. 11: 143
clamor. 143
clangere: bullinnare. 403
clare: dilucidè. 59
clarificare. 374
clarificari. 347
clarificatus. 374
claritas. 59
clarus. ib.
claſſis. 31: 62
clava. 217
clavatus. 156
claudere. 60: 156
claudicare. 473
claudicatio. ibid.
claudus. ib.
claves muri. 59
clavi extremum curvare. 323
clavis. 59
clavos avellere. 374
clauſtrum Monachorum. 59
clauſula. 62
clauſum. 60
clavus. 56: 59
clemens. 62
clementia. ibid.
clepſydra. 197
clericus. 59
cliens. 63
clientela. ib.
clima. 63
clitela. 39
clivus. 93
cloaca. 63
clocitare. 59
clypeus: umbo. 380
clyſterium. 389
coadjutor. 63
cochlea: ſcala. 371
coætaneus. 63: 113
coagmentare. 156
coagulari. 63
coagulum. 305
coaptare clavis. 156
cocochimia. 99
coccolæ levantinæ. 63
coccos baphica: ejuſque vermis. ib.
coccum. 141
coccus Indicus. 63
cochlear. 82
coctio. 79
coctus. ib.
codex expenſi & recepti. 108: 198
cœcitas. 58
cœcus. 60: 262
cœlare. 175
cœlator. ibid.
cœlatura. ib.
cœlatus. ib.
cœlatus: inſculptus. 377
cœleſtis. 57
cœlum. 60
cœlum chryſtallinum. ibid.
cœlum empyreum. 108
cœna. 57
cœnaculum. ib.
cœnare ib.
cœnaculum. ib.
cæruleus fluvius. 269
cofea: qave.* 320
cogere. 127
cogitare. 279
cogitabundus. 280
cogitatio. 279
cogitatò. ibid.
cognominare. 404
cognominatus. ibid.
cognomen. ib.
cohibere ſe. 232
colare equorum. 64
colatura. ib.
colere. 65: 82
colica. 64
collatio: vectigal. 428
collectiones: notæ. 64
collector. ib.
collectus. 323
collegium. 64
colligere. 323: 339
collimare. 440
collis. 64
collocare. ibid.
collocare exercitum. 16
collocatus. 64
colloqui: confabulari. 99: 272
colloquium. 64
colludere. 46
collum. 64
collibyſta: menſarius. 54
colocyntis. 64
colonia. ib.
color. ib.
colorare. ib.
color inſignium. 200
color ſubviridis. 460
color ultra marinus. 259
colorum varietas. 457
coloſtrum. 51
colum. 63
columbarium. 64: 267
columbus: & ſpecies. 64: 267
columna. 64
colo trajicere. 63
colus mulieris. 353
coma. 449
coma muliebris. 59
comburere. 3
comburi. ib.
combuſtio. 65
combuſtus. 3
come: barba hircina. 39
comedere cum amico. 273
Comes: dynaſta. 73
cometa. 69
comitari. 5
commeatus. 316
commemorare. 66
commendare. ib: 323
commendare Deo. 323
commendabilis. 66
commendatio. 323
commendatio: ſalus. ib.
commendatum. 323
commendatus. 339
commenſalis. 66
commenſurare. ib.
commentator. ib.
commentarium. ib.
commercium. ib: 446
commiſſarius. 66
commiſſio. ib: 339
committere: commendare. 66
commixtio. ib
commodare. 305
commodatum. ib.
commodè. 3
commoditas. 12
commoditas: quies. 66
commodus. ib.
commodam habens domum. 16
commotio. 469
commotus. 12: 69: 239
commovere. 12: 66
commoveri. 369
communicare: habere conſortium. 66
communicatio: conſortium. ibid.
Communio Sacramentalis. ib.
communis. ib.
communitas. ib.
communiter. ib.
commutare. 48: 66
commutatio. 48
comœdia. 65
comœdus. ibid.
comparatio. 270
comparitor. 370
compaſſio. 67
compaſſione dignus. ib.
compati. ib.
compatriota: concivis. ib
compedes. 58
compedes equi. 180
compedibus ſtringere. ib.
compendium. [illegible]
compendium facere. 2
compenſare. ib.
compertum habere. 435
competens: conveniens. 67
competentia: æmulatio. ib
competere: convenire. ib.
competitor. ib.
complacere. 27
complanare. 411
complere: perficere. 67
completus. ib: 126
complexio. 67
compoſitio. ib.
compoſitus. ib.
comprehendere: intelligere 68
comprehenſus ib.
compreſſus. 19: 414
comprimere. 18: 68: 414
compunctio. 68
compunctus. ib.
computator. 1: 73
computum facere. 435
computus 74
computorum præfectus. 68
conari. 393
conatus. 127: 393
concameratus. 470
concatenatio. 68
concavitas. ib.
concavus. ibid.
concedere. ib.
concedere facultatem. ib.
conceptio. ib.
conceptus: mens. ib.
concernere. ib.
conceſſus: permiſſius. ibid.
concha ad adaquandos equos. 2
conchilia. 68
conciliare. 265: 324
conciliatus. 265
concilium. 68
concinnare. 7: 11
concio. 302
concionari. ib.
concipere. 51
concipere in intellectu. 68
concipere in utero. ib.
conclave. 48: 68: 336
concludere. 68
concluſio logica. ib.
concoquere. 91
concoctio: digeſtio. ib.
concoctus. ibid.
concordantia grammaticalis. 68
concordare. ib.
concordia. 69
concordiam inire: facere. 5
concorporare. 158
concorporatus. ib.
concubina. 69
concubinarius. ib.
conculcare. ib
conculcare pedibus. 47
concupiſcentia. 69
concupiſcibilis. ib.
concurrere. ib.
concurſus populi. ibid.
concuſſus: commotus. 397
concutere. 81: 369: 397
condemnare. 69
condemnare capite. ib.
condemnatio. ib.
condenſare. ib: 410
condeſcendere. ibid.
condimento intingere. 365
condire cibum. 69: 415
condiſcipulus. 69
conditio: pactum. ib.
conducere navim. 252
confectio. 70
conferre. ib
conferre crimen. 157
conferre: dare. 69
conferre ſe in fidem. 323
conferre ſimul: colloqui. 69
conferre cum exemplari. 84
confeſſio: Sacramentum. 69
confidere. 70
confinia. ib.
confirmare. 58: 69: 324
confirmari. 58
confirmatio: Sacramentum. 69
confirmatus. 58
confiſcare. 70
confiſcatio. ib.
confiteri. 69
conflictus. 79
confluxus aquæ. 77
confœderatio. 69
confœderatus. ib.
conformare. 70
conformis. ib.
conformitas. ib.
confraternitas. ib.
confugere. 342
confundere. 70
confundere: commiſcere. ib.
confuſio. ib: 95
confuſus. 70
confuſus: turbatus. ibid.
confutare. ib.
confutatio. ibid.
congelare. 11
congelari. ib.
congelatio. ib.
congelatus. ib.
conglutinare. 157
congregare 12: 71
congregatio hominum. ib: 324
congregatus. 71
congreſſus. 33
conjectura. 70
conjunctim. 13
conjunctio. 70
conjunctio aſtrorum. ib.
conjunctio grammaticalis. ibid.
conjunctura: rerum ſtatus. 71
conjunctus. ib.
conjungere. 6: 11: 70: 156
conjungi. 70
conjurare: compromittere. 71
conjux. 232
conquaſſare. 71: 128
conqueri. 325: 326
conquirere: vincere. 71
conquiſitus: victus. ib.
conſalutare invicem. 366
conſaneſcere. ib.
conſanguineus. 71
conſanguinitas. ib.
conſcientia. ib
conſcindere. 419
conſcius. 71
conſcius criminis. 67
conſcribere milites. 401
conſecrare. 71
conſecratio. ib.
conſentaneus. ib.
conſentire. ib.
conſeptum: clauſtrum. 387
conſequens. 71
conſequentia logica. 72
conſequi. 71
conſerva cidoniorum. 79
conſerva roſarum. 72
conſervatio. ib.
conſiderare. ib.
conſideratio. ib.
conſignare. 71
conſignatus. ib.
conſiliarius. 72
conſilium. ib: 313
conſiſtere. 72: 120
conſiſtorium. 72: 82
conſobrinus. 72
conſolari. 70
conſolatio. ib.
conſolator. 72
conſolida regia. ib.
conſolidare. ib.
conſonans. [illegible]
conſonantia. [illegible]
conſors: ſocius. [illegible]
conſortium. [illegible]
conſpectus. [illegible]
conſpectus: ſtatura. 10
conſpicere. [illegible]
conſpicillum. 7
conſpiratio. [illegible]
conſpurcari. 72
conſtans. 413
conſtanter. 72
conſtantia. ib.
Conſtantinopolis.* 71
conſtare: certum eſſe. 73
conſtellatio. ib.
conſternere lapidibus terſis. 191
conſtituere. 73
conſtitutio: lex. ib.
conſtrare. 333
conſtringere. 79
conſtructus. 73
conſubſtantialis. ib.
conſuere. 83
conſulere. 73
conſulere: præbere conſilium. 72
conſulere: concilium petere ib.
conſulere: providere. [illegible]
conſumere. 73
conſummare. ib.
conſumptio. ib.
conſumptor. ib.
conſumptus. ib.
contagium. ib.
contaminare. ib.
contaminatio. ib.
contaminatus. ib.
contemnere. 414
contemplari. 73
contemplari ſe in ſpeculo. 409
contemplatio. 73
contemplatione perſpectus. ib.
contemplativus. ib.
contemptus. 414
contemptus: incognitus. 378
contentus: comprehenſus. 74
contentus: lætus. ib.
contentio. ib.
conterere colores. 205
conterminus. 70
conterraneus. 268
contignatio. ib.
contiguitas. 74
contiguus. ib.
continens. 337
continens terra. 74
continentia. ib.
continere. 51
contingens. 74
continuus. ib.
contortus. 419
contractus: pactum. 75
contradicere. 74
contradictio. ib.
contrarius. ib.
contravenire. 75
contribuere. ib.
contriſtare. 35: 75
contritio. ib.
contritus. ib: 452
controverſia. 75
contumacem agere. 3
contumacia. 75
contumelia. ib.
contumeliis afficere. 259
conturbare. 75
contus. 236
contuſio. 75
contuſus. 287
convaleſcens. 75
convaleſcentia. ib.
convaleſcere. 347
convellere. 411
conveniens. 75: 111
convenientia. 75
convenire. 5: 340
convenire: ſimul concordare. 75
conventus: congregatio. 340
conventus: monaſterium. [illegible]
converſatio Perſarum.* 178

converſio

converſio a peccato. 75
converſus a peccato. ibid.
converſus: commutatus. ib,
convertere ad fidem. ib.
converti. ib.
conviciator. 259
conviciis laceſſere. [illegible]
convincere. 76
convivari. 38
convivator. 76
convivium. ib.
convocare. ib.
convocatio, ibid.
convolvolus. 4[illegible]
conus pini. 291
conus : criſta galeæ. 61
convulſio nervorum. 76
cogitatio. 80
cognitio. 63
cognitus. ib.
cognomen. ib.
cognoſcere. 63 : 71
cognoſcens. ib.
cognoſcibilis. ib.
coitus. 63
color ſubviridis. 461
conqueri. 190
conſiſtere. 120
coopertus. 76
copella : catinus aurifabrorum. ib.
copia : abundantia. ib.
copioſè. ib : 338
copioſus. 76
copiſta. ib.
copulare. 5
coquere. 82
coquinari, ib.
coquus. ibid.
cor. ib.
coram. 172 : 183
coranus : coranum. 320
cordis palpitatio. 40: 82
cordis penetralia. 311
corallus. 76
Corcyra Inſula. 186
cordiale : electuarium. 77
cordolium : mœror. ib.
coriandrum. ibid.
coriaria officina. 82
coriarius. 63 : 82
corium. ibid : ib.
corium vaccinum. 454
corium caprinum. 278
corium ruſſicum. 82
coria parare. 5
cornix. 77
cornu. ib.
cornus : arbor. ib.
cornutus. ib.
corona. ib.
coronare. ib : 158
Coronatio Regis Perſidis. * 158
coronatus. 77
coronula precaria. ib.
corporeus. ib.
corpus. ib,
corporis intemperies. 176
corporis ſtatura. 318
corporis proportio. 428
corporis volutatio. 140
corpulentus. 77
corpulentia. ib.
correctè. ib.
correctio. ib.
corrector. 78
correctus. 77
correſpondens. 78
correſpondentia. ibid.
correſpondere. ib.
corrigere. 77
corrigia calceamenti. ib.
corroborare. 78
corroſio. ib.
corroſus. 357
corroſivus. 78
corruca, 77
corrumpere : putrefacere. 78
corrumpere : vitiare. ib.
corrumpere : depravare, ib.
corrumpere aliquem. ib.
corrumpi : putrefieri. ib.
corruptus : putrefactus. ib.
corruptus : vitiatus. ib.
corruptio : corruptela, ib.
corruptio phyſica. ib.
corruptibilis. ib.
cortex. ib.
cortina. 79
coruſcare. ibid.
corvus. ib.
corylus : avellana. 36
cos. 79 : 291
coſmographia, 79
coſmographus. ib.
coſta. ib.
coſtum. ib.
coturnix. 321
crabro. 462
cranium. 80
crapula. ib.
cras. 101
craſſa. 143
craſſeſcere. 170
craſſitudo. 14[illegible]
craſſus. ib.
crater. 76
crates explanatoria. 80
craticula. ib.
cratitia feneſtra. ib.
creare. ib.
creare : eligere. ib.
creatio. ib.
Creator. ib.
creatus. ib.
creatura. ib.
credere. ib.
credere : ſentire. ib.
credibilis. ib.
creditor. ib.
creditum. ib.
credulus. ib.
cremium. 401
crena calami. 429
crepere. 80
crepida. 268 : 289
crepitus edere. 440
crepitus ventris. 202 : 289
crepundia. 268
crepundia : puppa. 318
crepuſculum matutinum. 80
crupuſculum ſerotinum. ib.
creſcens. 81
creſcere. ib.
creſpinus : berberis. ib.
creta. ib.
cribrare. ib.
cribrum. ib.
cribri purgamenta. ib.
crimen. 115
criminari. 42
crines. 81
criſpare. 290
criſpare capillos. 159
criſpare induſium. ib.
criſpatus. ib.
criſpus. 338
criſta. 279
criſta galli. 81
crithamum. ibid.
criticus præfationis Pharmac. Perſ. * 143
crocodylus. 63 : 81
crocus. 81
cruciare. 444
cruciari. 10
cruciata. 81
cruciatus inferni. 278
crucifigere. 81
Crucifixus. ib.
crudelis. ib.
crudelitas. ib.
crudus. ib.
cruentare. 1 : 2
cruentus. 81
cruentatus. 172
crumena. 43
crumeniſeca : manticularius. 428
crus. 133
cruſta vulneris. 81
crux. ib.
cryſtallus. ib.
cubicularius. 48 : 82
cubiculum. 48 : 416
cubitus brachii. 82 : 141
cuculio : caputium. 82
cuculla. 52
cuculus : avis. 82
cucumer. ib.
cucumer longus & rotundus 63
cucumer aſininus. ibid.
cucurbita. 65 : 460
culcitra. 55
culeus ephiarius. 363
culex 239
culina. 82
culpa. 69
cultellus. 65
cultellus incurvus, ib.
culter. ib.
cultus. ib.
cultus divinus. 82
cultus Nomadum. * 150
cum. 68
cum : quandoquidem. 294
cuminum album & nigrum. 61
cumulare. 82
cumulatus : confertus. 04
cumulus, 82
cunctari. 163 : 351
cunctatio. 163
cunæ. 41 : 82
cuneus. 82
cuneus agmen. 40
cuneus monetarius. 63
cuniculus. 229
cuniculus : lepuſculus. 71
cupidinarius. 293 : 467
cupiditas. 44
cupiditas : aviditas. 82
cuppula : pinnaculum. 76
cupreſſus. 61
cura. 82
curam habere. 35
curare : curam habere. 82
curator. ib.
curationis capax. ib.
curculio. 438
curculione læſus. 438: 461
curiæ orientales. 295
curioſitas. 82
curioſus. 83
currere. 77
currus : rheda. 54
currus : conſtellatio. ib.
curſitare commutatis equis. 77
curſor. 78 : 415
curſus. 78
curvus. 293
cuſpis. 296
cuſtodes viarum.* 145
cuſtodire. 83
cuſtos. ib : 145
cutis : pellis. 83
cyclas. 51
cydonium malum. 79
cymba. 39
cyminum. 65
cyperus. 61
cyprus. ibid.
Cyprus Inſula. * 186
cypſelus ; avis. 356
cyrneus, 453

D.

DActylus. 84
deaurare. 163
deauratio. ibid.
dæmon. 86
dalmata. 374
Dalmatia. 83 : 374
Damaſcus. 84
damna reſarcire. 341
damnatio. 83
damnationem incurrere. ib.
damnatus. ib.
damno affici. 275
damnoſus. 83
damnum. 12 : 83
damnum parere. ib.
dare. 84
dare ad cenſum, 25
dare manus. 31 : 334
datâ operâ. 25 : 111
datus. 84
David. ib.
de conſilio. 86
de manu ad manum. 213
de verbo ad verbum. 25
dealbare parietem. 42
deambulatio. 408
debellare. 84
debere : obligari. 103
debere : debitis gravari. ibid.
debilis. 84 : 121
debilitare. 84 : 166
debilitari. 159
debilitas. 160 : 424
debilitatus. 84 : 121
debitè. 103
debitum : debita. 84
debitis gravari. 89
debitis gravatus. 159
debitum : munus. 84
debitus. 103
dechacordon. 412
decalogus. 84
decanus. 24 : 84
decem. 90
decens. 84
deceptio. 168
deceptor, ib.
decidere. 84 : 89 : 371
decidere : minui. 90
decidium. 84
decima. 85
decimus. ib.
decipere. 46
decipula. 447
deciſio. 85
deciſivus. ib.
declamatio. ib.
declamator. ib.
declarare : explicare. 90
declarare : publicare. ib.
declaratio : publicatio. ib.
declaratio : belli. ib.
declaratus : publicatus. ib.
declaratus : explicatus. ib.
declinare. 85
declinatio Solis. ib.
declinatio Grammaticæ. ib.
decoctio. ib.
decoctio æris alieni. 115
decoctor æris alieni. ibid.
decoctus. 357
decolor. 93 : 377
decolorare. ib : ibid.
decoquere alienum. 115
decorare. 85
decorticare. 379
decorticatus. ib,
decrepitus. 85
decreſcere. ib.
decretum. ib.
decretum Dei. 82
decurſus temporis. 78
decus. 85
dedecere. 93
dedecorare. 95
dedecus. ib.
dedicatio. 85
dedicatio libri. ib.
dedicatus. ib.
dedignari. 380
deducere : concludere. 85
defatigare. 416
defectus. 90 : 210
defenſio. 90
defenſor. ib.
defenſus. ib.
deficere. 210
deficiens. 90
definitio. 85
definitivum & definitum 91
defloreſcere. 392
deformis. 85
deformitas. ib.
defraudare. ib : 129
defraudatus. 129
degener. 85
deglutire. 169
deglutitus. ib.
degradare presbiterum, &c. 91
dehiſcere. 408
dehortari. 93
Dei obſequium. 389
deinceps. 92
deinde ib.
dejicere : proſternere. 64
delectare. 91
delectatio. 91 : 288
delegare. 86
delegatio. ib.
delegatus. ib.
delere. 49 : 54 : 472
deliberare : conſulere. 86
deliberatio : propoſitum. 68
deliberatus : conſultus. 86
delicatulus. 463
delicatus. 86
deliciæ. 86
deliciis affluens. ib.
delicium ib.
delictum. ib.
delictum agnoſcere. 339
delineamentum. 96 : 88 : 232
delineamentum muſicale. 175
delineamentum vultus. 311
delineare. 2 : 96
delineatio. 2
delineator. 96
delinitus, 8
delinquens. 86
deliquium pati. 419
delirare. 86 : 420
delirium. ib : ibid.
Delphinus : primogenitus Chriſtianiſſimi Regis Galliæ. 86
delphinus ; piſcis. ib.
demens. 132
demenſus. 231
demereri. 86 : 255
demeritum. 86
demittere ſe. 156
demonſtratio. 92
demonſtrativus. ib.
denariorum collectio. 167 : 323
denegare, 86
denegatus. ib.
denigrare. ib.
dens. 87
dens exertus : caninus. ib.
dens cavus : fragoſus. 82
dens maxillaris. 87
denſitas. 87
denſitas : ſpiſſitas. 410
denſitas liquorum. ibid.
dentem avellere. 56
dentium ordo. 87
dentium ſcalprum. 82 : 249
denſus. 87 : 125
dentatus. 87
dentire. ib.
denudare. ib.
denunciare. ib.
denunciatio. ib.
denunciator. ib.
denuò confortatus. 327
denuò convenire. 328
denuò ſolidare. 327
denuò ſolidatus. ib.
deorſum. 2 : 169
dopendere. 87
dependens. ib.
dependentia. ib.
depictus. 92
depingere. ib : 352
deplorare. 87
deponere. ib.
deponere ab officio. ib.
depopulari. 413
depoſitarius. 87
depoſitum. ib.
depoſitus. ib.
depoſitus ab officio. ib.
deprædari. 44 : 363
depravare. 87 : 115
depravatus. 87
depravator. ibid.
deprecari. 302
deprecator. ib.
depreſſio. 39
depreſſus. ib : 87
deprimere. 1 : 87 : 150
deputare. 87
deputatus. 88
derelictio. 1
derelictus. 88
deridere. ib.
derivare. ib.
derivatus. ib.
derogare. ib.
derogatio. ib.
Dervizii.* 224 : 225 : 235 : 236
deſacrare. 96
deſcendere. 88
deſcribere, 88
deſcriptio. ib.

deſcri-

deſcriptus. ib.
deſertum. ib.
deſiccare. 32:381
deſiccari. 381
deſiccatus. ib.
deſiderabilis. 88
deſiderans. ib.
deſiderare ib.
deſideratus. ib.
deſiderium. ib.
deſinens, 436
deſinere. ib
deſiſtere. 68
deſiſtere à propoſito. 1
deſolatio. 88
deſolatus. ib.
deſpectus. 380
deſpectus; injurià. 96
deſperanter. 95
deſperare. ib.
deſperatio. ib.
deſperatus. ib.
deſpicere: contemnere. 96
deſpumare. 475
deſpumatorium. ib.
deſpumatus. ib.
deſtinare. 88
deſtinatus. ib.
deſtruere 94:98
deſtructio. 98
deſtructor, ib.
deſuefactus. 2:94:98
deſtructus. 98
deſueſcere. 93:98
detectus. 93
detegere. ib.
detentio rei alienæ. 336
detergere manus. 377
determinare: ſtatuere. 350
determinare: limitare. 89
determinatio. ib.
determinatio: decretum, ib.
determinatus. ib.
deterrere, 97::370
deteſtabilis. 89
deteſtari. ib.
deteſtatio. ib.
detinere: interiungere. 120
detinere. 434:443
detractor, 89
detrahere. ib.
detrimentum. ibid.
detumere. 393
deviare. 89
devincire. 255
devinctus. ib.
devius. 132
devorare. 100
devoratio. ib.
devorè. ib.
devotio. 89:100
devotus. ib:ib.
Deus. 92
Deo committere. 335:344
Deo juvante. 92
Deo reconciliatus. 281
Deum ſe venditare. 417
Deum deprecari. 302
Deum timens. 439
dexter: ingenioſus. 89
dexteritas. ib.
dextra. ib.
diabolus. 90
diaconus. 92
diadema. ib.
diæta. 90
diæta: moderatio in victu. ib.
dialectica, 89
dialogus. ib.
diameter. ib.
diaphanum. ib.
diarrhœa. 90
dicere. 92
dictamnum. 99
dictare. ib.
dicterium. 240
dictio. 99
dictionarium. ib.
dictum, 12
dictum: effatum. 89
dictus; prædicans. ib.
dies. 138
dieſcere. ib.
dies jovis. ib.
dies judicii. ib.
dietim. 15:138
diffamare. 90
differens. ibid.
differentia. ib.
differre, ib.
difficilis. ib.
difficultas. ib.
difficulter. ib.
diffidentia. 91
diffidere. ib:93
difformis. 45
difformitas. ib.
diffundere: ſpargere. 91
diffundi. ib.
diffuſus: productus. ib.
diffuſus: ſparſus. ib.
digitale. 89
digitus. ib.
digne. 85
dignitas: officium. 51
dignus. 85
digreſſio. 91
dilacerare. ib.
dilatare. 15:91
dilatio. 91
dilatus. 90
dilectus. 91
diligens. ib.
diligentia. ib.
diluvium. ib.
dimenſio. 92
diminutus. 396
dimittere. 198
dimiſſus. ib.
diœceſis. 92
diota. 137:457
diploma. 92
dirè. 122
directio. 92:338
director. 92
dirigere. 145:338
dirigere: erigere. 103
diruere. 357
dirus. 122
diſcernere: ſegregare. 93
diſcernere: cognoſcere. ib.
diſceſſus. 22
diſciplina: ſcientia. 93
diſciplina: regimen. ib.
diſciplina: inſtrumentum auſteritatis. ib.
Diſcipulus. ib.
Diſcipuli. 242
diſcooperire: detegere. 378
diſcoopertus. ib.
diſcordia. 94:96:99
diſcors: diſſonus. 97
diſcrepare ib.
diſcretio. 94
diſcretus. ib.
diſcrimen incurrere, 347
diſcurſus: colloquium. 94
diſcurſus: ratio. ib.
diſcurſus: oratio. ib.
diſcus. 268
disjunctus. 99:393
disjungere. 94
diſpar. 95
diſparere: abeſſe. 33
diſparere. 95:408
diſparitas. 95
diſpenſare: eximere. ib.
diſpenſatus exemptus. ib.
diſpergere. 96
diſperſio: diſſipatio. ib.
diſperſus: diſſipatus. ib.
diſplicere, ibid.
diſplicet mihi. ib.
diſponere. ib.
diſpoſitio. ib.
diſpoſitio: habilitas. ib.
diſpoſitus: promptus. ib.
diſputare, ib.
diſputatio. ib.
diſputatio de Soufi. * 333
diſputator. 96
diſſidens: diſcrepans. 93
diſſidere: diſcrepare. ib.
diſſimilis diverſus. 97
diſſimilitudo. ib.
diſſimulare. ib.
diſſimulatio. ib.
diſſimulator. ib.
diſſipare 95:97
diſſipator. 97
diſſolvere: liquefacere. ib.
diſſolvere: liquefieri. 94
diſſolutio: intemperantia. 97
diſſolutus: perditus. ib.
diſſonantia. 94:97
diſſonus. 93
diſſonum eſſe. 94
diſſuadere, 93
diſſuaſio. ib.
diffluere. 94:97
diſtans: remotus. 97:202
diſtantia, 16
diſtantia: elongatio. 97:202
diſtantia Mekkæ. * 223
diſtare. 97
diſtendere. ib.
diſtenſus: prolixus. ib.
diſtichum. ib.
diſtillare. ib.
diſtillatio. ib.
diſtinctio. ib.
diſtinctus. ib.
diſtinguere. ib.
diſtortus. 98:445
diſtrahere. 98
diſtractio. ib.
diſtractus. ib.
diſtribuere. 95:98
diſtributio. ibid:ib.
diſtributor ibid:ib.
diſtributus. ibid:ib.
ditio: clima. 98
diverſari. 14
diverſè. 99
diverſitas, ib.
diverſitas orizæ pelau. * 349
diverſorium. 99
diverſoria publica. 149
divertere. 99
dividere. ib.
divinare. ib:163
divinatio. 99:163
divinatio. 220
divinitas. 99
divinus, ib.
diviſibilis. ib.
diviſio: ſeparatio. ib.
diviſio: regula Arithmeticæ. ib,
diviſor, & dividendus. 100
diviſus, 99
dives. 338
divitiæ. ib.
divortium. 100
diureticum. ib.
diurnum. ib.
diurnum iter cameli. * 138
diuturnitas. 100
diuturnus. ib.
divulgare. ib.
divulgatus. ib.
docere. 172
docilis. 100
docilitas. ib.
Doctè. 102
Doctor: Profeſſor. ib.
Doctores Perſæ. * 174
Doctrina, 19:102
doctus. 102
documentum: doctrina. 100
dolabra. 289
dolare. ib.
dolens. 100
dolere. ib.
dolium. 43:443
dolon. 43
dolor. 100
dolor partus. 101
dolor capitis. ib.
dolor matris. 209
dolorem parere. 7
dolorem percipere. 385
dolus. 46:168
domabilis. 101
domare. ib.
domeſticus. ib.
domicilium. 101:146
domina. 394
domina: juvencula. 85
domina: matrona. ib:205
266
dominari, 101:394
dominatio. 101:394
dominatio veſtra. 394
dominator. 101
dominica, ibid.
dominicani. * 234:235
dominium. 101
dominium accipere. 152
Dominus. 102;266:349
Dominus pagi. 394
domus. 54
domus planetarum. ib.
dona: munera. 101
donare. ib.
donarium: anathema. 102
donatio. 101
donatus. ib.
donum: munus. 102
dorcas. 83
dormire. 102
dormitare. ibid.
dormitorium. ib.
dorſum. ib.
dorſum; anus. 82
dos 102
dotare. ib.
drachma, 103
draco. ib.
dracontium. ib.
dracunculus hortenſis. ib.
dromas. ib.
dubium, [illegible]
dubio procul. ib.
dubius ib.
ducatus. ibid.
ducenti. ibid.
ducere. 69:145
ductor. 69
ductus. ib.
duellum: ſingulare certamen. 103
dulcedo. 100
dulceſcere. ib.
dulciaria: tragemata. 69
dulcificare. 7
dulcis. 100
dulcis: ſubacidus. ib.
dummodo. 318
dumoſus. 412
duo 100
duodecim. ib.
duodecimus. 104
duplicare. 102
duplicatus. ib.
dupliciter. ib.
duplum ib
durabilis: perennis. [illegible]4
durare ib.
durare: permanere. 74
durè. 104
durities. ib.
durus. ib.
dux. 51:103:145
dux cohortis. 64
dux exercitus. 135
dyſenteria. 96

E.

E Contra. 75
e contrario. 14
e regione. 12:16
Eben ſciatir.* 219
ebenus. 104
Ebræus. ibid.
ebrius. 457
ebulus. 104
ebur. 37
eburneus. 104
Ecbatana. 431
ecce. 105
echo. 105
echinus. 330
ECCLESIA. 59
Eccleſiaſticus. 105
ecclypſim pati. ib.
ecclypſis Lunæ. ib.
ecclypſis Solis. ib.
ecclyptica linea. ib.
edax. 212
edictum. 103
edoctus. 19:172
educare. 16:105
educatio. 105
educatus, 16
effectivus. 106
effectus. ib.
effæminatus. ib.
efficacitas. ib.
efficax. ib.
efficiens. ib.
efficientia. ib.
effigies. 335:106
efflare animam. 111
effrænis. 393
effundere. 353:462
effuſio. 106
effuſus. 106:462
æger. 18
egerere. 21
egredi. 471
egreſſus. 471
egregia, 104:106
egregius. 106
ejicere. 369
elabi. 145
elapſus. 85
elatus. 18
electio. 106
elector. ibid.
electus. ib.
electuaria. ib.
eleemoſina, ib.
eleemoſina peregrinorum. 163
elegans. 106
elegantia. ib.
elegia. ib.
elementa Euclidis. 113
elementum. 106
elephas. bid.
elevare. ib.
elevatus. 107
ELIAS PROPHETA. * ib
eligere. 106
elixare. 14
[illegible] 210
elixatus. 14
eloquens. 107
eloquentia. ibid.
elucidare. 59
emanare. 107
emanatio. ib.
emanatus. [illegible]
emancipare. 107:211
emancipatio. 107
emancipatus. 107:211
embamma: intingulum. 107
emblema. 365
emboliſmus. ib.
embrio. ibid.
emendare. ib.
emendatio. ib.
emendatus. ib.
emere. 67
eminens. 107
eminentia. ib.
emittere bombos. 408
emolumentum. 107
emphiteuſis. 229
empiricus. 259
emplaſtrum. 107
emptio. 67
emptor. 68
emptus. ib.
encarpa. 121
endivia. 108
energia. ib.
energumenus. 86
ENOCH PROPHETA. 108
enormis ib:414
enormiter. 415
enſem diſtringere. 3[illegible]:71
enſis manubrium. [illegible]1:71
392:440
enſis gladius. 407
enſis Europæus. 408
eodem inſtanti. 174
eo præter quod. 105
ephebus. 216
ephemerides. 105
Epheſus Civitas. ib.
ephipiarius. 383
ephipiatus. ib.
ephipii. 29
ephipii tegmen. 76
ephipium ſternere. 383
epicyclus. 198
Epiphaniæ feſta. ibid.
epigramma. ib.
epiglottis. 200:463
epilepſia. 108
epilepticus. ib.
epilogus. ib.
Epiſcopus. 462
epiſtates villicus. 218
Epiſtola. 196
Epiſtolarum faſciculus. 221
epiſtomium. 49
epitaphium. 108
epitome. ib.
equa. 55
eques. 56
equitare. 21:33
equitatus. 55
equitum turma. 13:56
equitum præfectus. 55
equo excendere. 373
equorum pabulum. 212
equula. 294
equum agitare. 212
equum conſcendere. 235
equus. 56
equus curſorius. 78
equus eleganter incedens. 146
erectus. 109
Eremita. 109
eremus. ibid.
ergo. 9
erigere crines. [illegible]
errare. 109
erroneus. ib.
error. 369
eructare. 358
eruditio. 109
eruditus. ib.
eſca. 10
eſophagus. 310
explorator. 411
eſſe. 372
eſſentia. 112
eſſentialis. ib.
eſtatcus. ib.
eſto. 39[illegible]
evacuare. 11[illegible]
evacuatio. ib.
Euclides. ib.
Euchariſtia, 2[illegible]
evadere.

evaneſce

evadere. 22
evaneſcere. 350
Evangeliſta. 113
Evangelium. ibid.
Evangelizare.* 456
evaporare. 113
evaporari. 422
evaporatio. 457
evellere. 374
evellere : eruere. 440
evenire. 113
eventus. ib.
Eufrates. ib.
euge. 23
evidens. 113
evidenter. ib.
evidentia. ib.
eviſcerare. 24
eunuchus. 14
evocare litem. ib.
evocatio. ib.
evoluere. 422
evomere. 392
eupatorium. 13
Europa. 114
ex adverſo. 92
ex equo dejicere. 373
ex alto potare. 331
ex mari conturbatus. 18
ex profeſſo. 298
exacerbare. 109
exacerbari. ib.
exacte. ib.
exactio. ib.
exactor. ib.
exactorem agere. 347
exagerare. 109
exaltare. ib.
exaltatio. ib.
exaltatus. ib.
examen. ib.
examen conſcientiæ. ib.
examen apum. 375
examinare. 96
examinator. 109
examinatus. ib.
exanthemata. 288
exarare. 339
exaſperare. 109 : 185 : 323
exaſperatus. 185
exaudire. 109
cauditor. 110
exaudivus. ib.
excalceatus. 372
excavare. 373
excellens. 104
excellenter. ib.
excellentia. ib
excellere. ib.
excelſus. ib.
excentricus. ib.
exceptio. 338 : 104
excepto quod. 132
exceptor. 338
excipere. 5
excipere hoſpitio. 313
excitare. 105
excitare litem. 426
excitatio. 105
excitaror. 424
exclamare. 110
exclamatio. b.
excludere. ib.
excluſus. ib.
excœcare. 4
excœcatus. ib.
excogitatus. 151
excomunicare. 377
excomunicatio : anathema. ib
excomunicatus. ib.
excrementum. 110
excubiator. 385
excubiæ. 144 : 385
excuſabilis. 380
evcuſare : purgare. ib.
excuſatio. ib.
excuſationem adducere. 93
380
excuſatus. 380
execrabilis. 110
execratio. 110
executio. ib.
executor. ib.
exemplar. ib.
exemplaris. ib.
exemplum. 110
exemptio. 95 : 114
exemptio a vectigali. 94
exemptus. 104
exequi. 110
exequiæ. ibid.
exercere. 104 : 299
exercitatio. 109
exercitatus. ib.
exercitium. ib.
exercitus. 31 : 104
exhalare. 109 : 256
exhalatio. 109
exhibere. 257 : 304
exhibere ſe. 239
exhilarare. 15 : 225
exilio damnatus. 39
exilium. 110
eximere. 105 : 110
exire de navi. 369
exiſtens. 112
exiſtentia. ib.
exitus. 110
exitus rei. 33
exonerare. 372
exorciſmus & adjuratio dæmonum. 378
exordiri. 333
exordium. 100
expandere. 408
expectare. 33
expectatio. ib.
expediens : medius terminus. 437
expedite. 407
expedire : liberare. 370
expedire ſe. ib. ; 407
expediri. 33 : 111 : 315
expedite : confeſtim. 407
expeditio. 95
expeditio : legatio. 111
expeditus. 370 : 407
expendere. 410
expenſa. ib.
expenſæ : ſumptus. 79
expenſus. 410
experientia. 111
exparimentum facere. 430
experimentum clauſtri virginei. 153
experiri. 111
expers lucri. 94
expertus. 111 : 299
expiatio peccatorum. 111
explicare. ibid : 99
explicite. 111
explorare. ib.
explorator. ib
expolite. 125
expolitor. ib.
exponere. 111
exponere plus offerenti. 296
exponere ſe periculo. 297
expoſitio. 111
expoſitus. ib.
expreſſio : locutio. ib.
expreſſio : colatura. ib.
expreſſus curſor. ib.
expreſſus : intrinſecus. ib.
exprimere : proferre. ib.
exprimere : comprimere. ib.
exprobrare. 339
exprobrant Armeni.* 325
expuere. 414
expugnabilis. 111
expugnare. ib.
expugnatio. i.
expugnator. ib.
expulſus. 46 : 111
exquiſitus. 112
exſuſcitare mortuos. 336
extaſis. 112
extendere. 16 : 411 : 112
extenſus. 16
extenuare. 112 : 373
extenuatio. 112
extenuatus ib : 417
exterior habitus. 112
exterminare. ib.
exterminator. ib.
exterminium. ib : 417
e ternus. 112
extinctus. ib
extinguere. 27 : 112 : 397
extinguere : annullare. 112
extinguere ſitim. 397
extirpare. 112 : 418
extollere. 109
extrahere. 112
extractum tranſumptum. ib.
extra : foris. 132
extraordinarius. 420
extravagans : phantaſticus ib.
extremitas. 112
extremus. 113
extricare extricatio. 98
extrinſece. 113
extrinſecus. ib.
extorſio. 112
exuere. 393
ex peratio. 104

F.

Faba. 118
faba romana. ibid.
faber ærarius. 47
faber ferrarius. 114 : 120
faber lignarius. 55 : 115
fabrica. 114
fabricare ib.
fabricator. ib.
fabricatus. ib.
fabula. 118
fabulari. 10
fabularum liber. 356
fabuloſus. 118
facere 116
facere meliorem. 229
facetia. 114
facetus. ib.
faciales. 28
facie ad faciem. 10 : 114
facie ad faciem comparere. 10
faciem avertere. 470
facies. 114
facile. 11
facilem reddere. 114
facilis. 11 : 114
facilitas. 11 : 114
factio. 118
factitius. ib.
factum heroicum. 116
factus. 115 : 118
facultas licentia. 115
facultates. 114
facundia. ib.
facundus. ib.
fagus. 115
falco. ib.
fallacia. ib.
fallax. ib.
falſa bracha. ib.
falſa opinio. ib.
falſarius. ib.
falſitas. ib.
falſo. ib.
falſum teſtimonium. 116
falſus. 115
falſus monetarius. 235
falx fœnaria. 115
falx meſſoria. ib.
fama. 116
fama vigere. 123
famelicus. 10 : 116
famem pati. 146 : 116
fames canina. 116
familia. ib.
familiaritas. 10 : 116
familiariter. 111
famoſus. 116
famulus. 133
far. 117
farcimen. ib : 364
farcire. 116
farina. 117
farinâ obducere. 165
faſcia cunarum. 117
faſcia lumborum. 44
faſcia. 117
faſcinum. 118
faſcis ligni. 117
faſcis faſciculus. 116
faſciculus. 117
faſciculus epiſtolarum. 293
faſtidioſus. 117
faſtidium. 96 : 117
faſtigium. ib.
faſtus. ib.
fatalis. ibid.
fatigatus. ib.
fatum. 88 : 117
fauces. 118
favere. ib.
faunus. ib.
favonius. 37
favor. 118
favorabilis. ib.
fauſtus. ib.
fautor. ib
favus mellis. ib.
fax. 119 : 114
fax cerea. 443
faxit. 22
faxit Deus. 469
febre correptus. 119
febris. 118
febris continua. ib.
febris ephimera. 119
febris peſtilens. ib.
febris phtiſica. 113 : 118
febris quartana. 119
febris quotidiana. ib.
febris tertiana. 118
fecundare. 119
fecunditas. ib.
fel. 122
felicitas. 119
felis. 133
felis Aſpahani. * ib.
felis Zibeti. * 134
felix. 119
femur. 21 : 79
feneſtra. 120
feretrum. 29 : 55 : 110
feria. 126
feria 2 : dies lunæ. 203
feria 3 : dies martis. 217
feria 4 : dies mercurii. 226
feria 5 : dies jovis. 138
feria 6 : dies veneris. 460
ferire. 65
fermentari. 120
fermentum. ib.
ferox. ib : 417
ferratus. 120
ferramentarius. 215
ferri temperatura. 433
ferrum attemperare. ib.
ferrum. 120
ferrum ſartorum. ib.
fertile. ib.
fertilitas. ib.
fervens. 43
fervere. ib.
fervidus. 166 : 121
fervor. ib.
ferus. 122
feſta celebrare. 57
feſtinanter. 167
feſtinatio. 130
feſtum encœniorum. 108
feſtum Natalis D. N. 247
feſtus dies. 121
fex plebis. 48
feudatarius : feudum. 121
fibra. ib.
fibula. ib.
ficedula. 268
fictilis. 437
fictio. 123
fictitius. 27 : 298
fictus. 25 : 123
ficus; arbor. 171
ficus; fructus. ib.
ficus Indica. * 160
fidei commiſſum. 121
fidelis. * 119
fidelitas. ib.
fideliter. ib
fidem nactus. 80
fides. 119
fides instrumenti muſici. 76
fides publica. 366
fiducia. 70 : 122
fidus. 70
fieri. 99
figere. 122
fi ura. ib.
figurare. ib.
figuratus. ib.
fila in arundine ſcriptoria. 279
filia. 122
filiatio. ib.
filius. ib.
filius adoptivus. ibid.
filius illegitimus. ib.
filius legitimus. ib.
filo innectere. 166
filix. 119
filum. 122
filum acus. 13
filum aureum. 122
filum ferreum. ib.
fimbria. ib : 128
findere. 119
findi 407
findi labia. 119
fioire. 123
finis. ib.
firmamentum. ib.
firmare. 120
firmitas. ib.
firmiter. ib.
firmus. ib.
fiſcalis. 123
fiſcum. ib.
fiſſura. 80 : 119 : 123 : 377
fiſſus. 119 : 407
fiſtula. 366
fiſtulâ injicere. 396
fixè. 123
fixus. ib.
flabellum lictoris. 130
flabellum muſcarium. 46
flagellare. 224
flagella vitis. 51
flagellator. 124
flagellis cæſus. ib.
flagellum. ib.
flagitare. 59
flagrum.* 130
flagro percuttere. ib.
flamma. 121
flammare. ib.
flare. 399
flatus. 121
flavus. 92
flexibilis. 124 : 290
flexis genibus. 169
florere. 123
floridus. ib.
flos. ib.
florilegium. 148
fluctuans. 124
fluctuare. 159 : 124
fluctus maris. 259
flumen : fluvius. 124 : 153
fluviatilis. 124
fluxus & refluxus maris. 124
fluxus ſanguinis. ib.
fluxus ventris. ib.
fodere. 472
foſſor. ib.
fœdus. 176
fœdus inire. 51 : 75
ſœlix. 119
fœmina. ib.
fœmineus. ib.
fœmoralia. 48
fœnerator. 26
fœniculum. 123
fœnile. 119
fœnore conductus. 26
fœnum. 122
fœnum Grecum. ib.
fœtere. 319
fœtidus. ib : 121
fœtor. 319 : 121
foina : muſtella ſcytica. 124
follem agitare. 399
follis. 267 : 400
folium auri. 124
folium chartæ. ib.
fomentum. 125
fomes. 125
fons. ibid.
fons artificialis. ib.
fons inter Sciraz & Iſpahan. 201
foras ejicere. 46
forceps. 434
forceps ad ignem. ib.
forceps ad vellendos pilos. ib.
forfex. 125
foria. 46
forma exemplar. 125
forma fuſoria. ib.
formalis. 126

formalitas, ibid.
formare. 120 : 126
formatio. 126
formica. ib.
formidabilis. ib.
formido. 438
formidoloſus. 434 : 438
formularium. 126
fornax. ib.
fornax calcaria. id.
fornax ferraria. 120
fornax rotunda. * 126
fornicari. ib.
fornicatio. ib.
fornicator. ib.
fornix. 470
fortitan. 126
fortiter. 23
fortitudo. 126
fortuito. 55 : 54
fortuitus. 55 : 127
fortuna. ib.
fortunatus. 127
foruli. 572
forum. 189
foſſa.
foſſa menti. 128
foſſa agrorum. ib.
foſſa mœnium. 128
fovere. 125
fractiones numeri. 129
fractura. 357
fractus. 411
fractus : ruptus. 357
fraga. 128
fragilis. ib.
fragilitas. ib.
fragrantia. ib.
francus. ib.
frangere. 411
frangere : jejunium. 11
frater. 129
fraternitas. 129
fratria. 63
fraudulentus. 129
fraus. ib.
fraxinella. * ibid.
fraxinus. ib.
fremere. ib.
fremitus. ib.
frequens. 130 : 411
frequentare. 129
frequentatio. ib.
frequentatus. ib.
frequenter. 130 : 411
frequentia. 38 : 130
fricare. 129
fricatus. ib.
frictio. ib.
frigere. 130
frigidè. ib.
frigidus. 129 : 130
frigus. 129
fringilla. 242
frivolus. 130
frixus. ib.
frœnare. 129
frœni morſus. 238
frœnum. 129
frondes auferre. 393
frondoſus. 130
frons. ib.
frons exercitus. 24
fructuoſus. 130
fructus. ib.
fructus laboris. ib.
fructuum venditor. ib.
frui. 140
frui proſperis. 314
frumenti calamus. 133
frumentum. 126 : 130
fruſtatim. 188
fruſtra. 189
fruſtum : fragmentum. 288
fruſtrum panis. 445
fucus antimonii. 130
fucus niger. ib.
fuga. 131
fuga Mahomedis. * ib.
fugare. ib.
fugere. ib.
fugitivus. ib.
fulcimen. 296
fulcimentum. 203
fulcire. 226 : 27
fulciri. 27
fulcrarius. 132
fulcrum. 27 : 406
fulgurare. 124
fulgur, ibid.
fuligo. 131
fulmen. ib.
fulminans. ib.
fulminare. ib.
fumans. ib.
fumidus. ib.
fumigare. 11 : 131
fumo impoſitus. 11
fumoſus. 131
fumus. ib.
funambulus. 83
funda. 223
fundamentalis. 128
fundamentum. ib.
fundare. 23
fundator. 128
fundum auferre. 393
funebris. 131
funeralis. 239
funes tentorii. 77
funiculus. ib.
funiculus filum craſſius. 408
funiculus ſubtilior. ib.
funiculus ſutorius. ib.
funis. 131
fungus. 128
furari. 357
furca. 128
furere. 168
furfur. 82 : 126 : 384
furia. 132
furia infernalis.
furibundus. 132 : 168
furtim. 132
furtivus. ib.
furtum. ib.
fuſcinula. 128
fuſè. 91 : 97
fuſum. 132
futurus. ib.
futurum in grammatica. ib.

G.

GAbalus, 126
gabella. 273
Gabriel Archang. 132
galbanum. 133
galea. 108
Galerus Perſicus. 51
galla. 133
gallina. ib.
gallinarium. ib.
gallina ſylveſtris. ib.
gallus. ib.
gammarus. ib.
ganeo. 43 : 357
gangrena. 49
gargarizare. 133
garrulus. 60
garum. 56
gauſapina : teges. 374
gaudium. 16
gelaſcere. 134
gelidus. ib.
gelſominum. ib.
gelſominum Baſſoræ. * ib.
gelu. ib.
gelu condenſari. 70
gelu ſolui. 91
gemelli. 134
gemere. 124
gemini; ſignum. 134
gemitus. ib.
gemma. ib : 138
gemmarius. ib.
genæ. 144
genealogia. 134
gener. 138
generare. ib.
generatim. 135
generatio. ibid.
generatus. ib.
generoſè. ib.
generoſus. 44 : 77 : 138
geniſſa. 137
genium : ſpiritus familiaris, 412
gens. 138
gentiana. ib.
gentiles Indiarum. * ib.
gentilis. ib.
genu. 37
genus. 134
geographia. 136
geometer. ib.
geometria. * ibid.
georgia. ib.
georgiani. * ib.
geranon. 30
gerifolium. 120
Germania. 13
germen. 136
germinare. ib.
germinatio. ib.
geſtus. ib.
geſtus amatorii. ib.
geſtus execrationis. * 137
gibbus. 140
giber. ib.
gigas, 137
gingiva. 138
Girapha. * 139
girare. ib.
girus. ib.
glaber. 277
gladius ſcindens. 408
gladius; piſcis. 287
glans. 137
glans membri virilis. ib.
glaſtum. 144
globulus ſclopi. 29
glomus fili. 66
gloria. 140
gloriâ afficere. ib.
glorioſè. ibid.
glorioſus. ib.
gluten. 64
glutinamentum. 187
glutinatus. 182
gonorrhæa virulenta. 377
goſſipium. 79
goſipium ad atramentum. 38
gradarius curſor. 153
gradatim. 28 : 275
gradatim currere. 133
gradus. 141 : 371
Græcus. 143
Græcia. ib.
grammatica. 141
grammaticus. ib.
grammatophylacium. 38
gramen. 141
grana. 112
grana coronulæ prec. 142
grana paradiſi. ib.
granata Civitatis Caſcion. 142
grandinare. ib.
grando. ib.
granum. ib.
graſſator : latro. 33
gratè. 142
gratia. ib.
gratiarum actio, 348
gratias agens. 345
gratias agere, 342 : 344
gratificari. 142
gratioſus aſpectu. 466
gratis, 280 : 142
gratitudo. 339 : 142
gratulari. 71
gratulatio. ibid.
gratum habere. 11
gratus. 13 : 142
gravare. 143
gravari. 144
gravatus. 143
gravida. ib.
gravidare. 170
gravis. 184 : 143
gravitas. 154 : 143
gremium. 143
grex. ib.
grillus. ib.
grunnire. 114
grus. ib.
gryphis. 143
gubernaculi præfectus. 439
gubernaculum navis : clavus. ib.
gubernare. 141
gubernatores Perſiæ. * ib.
gummi. ib.
gurges aquæ. 334
guſtare. 146
guſtus. ib.
gutta. 40
guttatim. 12
guttatim fluere. 393 : 378
guttur. 49 : 141
gutturnium. 42 : 457
gypſare. 168
gypſatus. 136
gypſo obducere. 136 : 421
gypſum. 137

H.

HAbere. 146 : 41
habilis. 146
habilitas. ib.
habitator. * 16 : 146
habitudo. ib.
hâc illâc tranſire. 274
hâc illâc ſpargere. 408
hac hora. 28
hac vita. ib.
hactenus. 21
Haggi dictum. * 223
halec. 30
halitus. 400
hamus. 20
harmonia. [illegible]
harpago. 14
haſta. 13
haſta brevior. 472
haſta bicuſpidalis. 190
haſtifer. 13
hauſtus vini matutinus. 465
hebdomada. 392
hebes. 143 : 419
hebetem reddere. 419
hebetem fieri. 419
hebetudo. ib.
hedera. 103
helleborum album & nigrum. 107
halluo. 80
hemicrania. 229
hepatica. 108
herba. 146
herbarius. ibid.
heri. 143
heroum linguæ. * 199
herus. 266
hateroclitus. 113
heus. 86
Hieroſolima. 147
hinc. 92
hinnire. 142
hippopera. 43 : 455
hircus. 52 : 40
hirſutus. 185
hirundo. * 356
hiſtoria. 147
hiſtoricus. ib.
hiſtoriographus. ib.
hodie. 258 : 147
hæmoroides. 107
hæreditarius. 146
hæreditas. ib.
hæres. ib.
hæreſis. ib.
hæreticus. ib.
holoſericum. 459
homagium. ib.
homicida. 141
homicidium. ib.
hominum congregatio. 9
homo. 150
homo nauci. ib.
honeſtas. 141
honeſtè. ib.
honeſtus. ib.
honor. 74 : 141 : 317
honorabilis. 141
honorare. ib.
honoratus. ib.
honore proſequi. 417
honorificè. 141
hora. ib.
hordeum. 263
hordeum viride. ib.
horizon. ib : 148
hormuſium. 263
horologiographia. 148
horologium. 141
horologium ſolare. ib.
horologium tinniens. 423
horoſcopus. 263
horribilis. 140
hortari. 118
hortatio. ib.
hortator. ib.
horti Semiramidis. 148
hortulanus. ib.
hortus. ib.
hoſpes. [illegible]
hoſpes : caupo. 11
hoſpes donum Dei. * 14
hoſpitare. 16
hoſpitalitas. 14 : 44
hoſpites Regis : religioſi. ib.
hoſpitio exceptus. 44
hoſpitio excipere. 16 : 44
hoſpitium. [illegible]
hoſpitium relinquere. 68
huc uſque. 396
humanitas. 150
humaniter. ib.
humanus. ib.
humare : ſepelire. 406
humerus : armus. 408
humiditas. 150
humidus. 150
humiliatus. 2
humilis. 130
humilitas. 150
humiliter. ib.
humor. ib.
hyacinthus; flos. 137
hyacinthus; gemma. ib.
hydria. 151
hydropicus, 1[illegible]7
hydropiſis. ibid.
hyemalis. 181 : 401
hyemare. 181
hyems. ib.
hymnus: [illegible]7
hypochondria. 1[illegible]3
hypocriſis. 1[illegible]7
hypocrita. ib.
hypomelis. 193
Hyrcania. * 184
hyſſopus herba. 181

I.

JAcere. 69 : 137
Jacob Armenorum Patriarcha. * 276
jactabundus. 457
jactare. 456
jactare ſe. ib.
jactura. 282
jactura in luſu. ib.
jactus lapidis. 288
jaculari. 363
jaculum. 84
jam. 137
janitor. 297
janitor carceris. 52
Janiſſeri Turcarum. * 297
Januarius. 134
jaſpis. 90
ictus. 63 : 238
ictus : jactus. 440
ictus gladii. 418
ictus campanæ. 441
ictu catapultæ. 65
ictus oculi. 286
ichtyocolla. 6[illegible]
id 61
id circo. 282
idem. 222 : 454
identidem. 16
id eſt. 61
id quod. ibid.
idioma mutorum Turcarum Imperatoris. * 246
idiota. 151
idololatra. * ibid.
idololatria. ib.
idolum. * ib.
idolum materia prima. * ib.
jecur. 119
jejunare. 91
jejunator. ib.
jejunium. ib.
jejunus. ib.
jejuno ſtomacho. ib.
jentaculum. 64
JESUS. 137
ignarus. 150
ignavia. 295 : 63
ignaviter. 295
ignavus. ib : 63
igniri. 167
ignis. 131
ignitabulum. 110 : 24
ignitabulum ſclopi. 29
ignitio. 167
ignitus. ibid.

ignobilis.

ignobilis. 151:464
ignobilitas. 151
ignominia. ibid.
ignoranter. ib.
ignorantia. ib.
ignotus. ib.
ilia. 178
illa. 64
illaqueare. 15
ille. 65:106
illecebræ. 54
illæſus. 4
illi. 65
illibatus. 57
illic. 28:63:189
illicere. 8:204
illicere piſces. 164
illicitas. 151
illinc. 160
illudere. 40:132:168
illuminare. 151
illuſtris. ib.
illuſtriſſimus. ib.
illuſus. 40:168
imago. 151
imaginari. ib.
imaginatio. ib.
imberbis. 369
imitabilis. 151
imitari. 74:151
imitatio. 151
imitator. ib.
immanens. 152
immatriculare. 175
immergere. 152
immenſus. ib.
imminens. ib.
immò. 25:104
immobilis. 152
immoderatus. ib.
immodeſtia. ib.
immodeſtus. ib.
immodicè. 104:397
immodicus. 105:192:397
immortalis. 152
immortalitas. ib.
immundè: ſordidè. 413
immunditia. 152
immunis. 197
immunitas. 105
immutabilis. 152:181
immutabilitas. 152
impalatus. ib.
impaleſcere. ib.
impalpabilis. ib.
imparatus. 414
impaſſibilis. 152
impatiens. ib.
impatientia. ib.
impedimentum. 153
impedire. 153
impeditus. ib:448
impellere. 46:158:412
Imperator. 153
imperatorius. 154
Imperatrix. 153
imperatrix Mater Mohamedis quarti.* 153
Imperatrix regens. 153
imperfectio. 154
imperfectus. ib.
imperium. ib.
impetrare. ib.
impetratio. ib.
impetuoſus. 52:154
impetus. 175
impetus in hoſtes. 154
impietas. 107
impingere. 445
impius. 108
implacabilis. 154
implicatus. 181
impœnitentia. 153
imponere. 5:154
importunitas. ib.
importunus. 132:154
impoſſibilis. ib.
impoſtor. 10:154
impoſtura. 154
impotens: infœcundus. ib.
impotens. ib.
impotentia. ib.
imprecari. 469
impreſſio. 154
imprimere. ib.
imprudens. 155
imprudentia. ib.
impudens. ib.
impudice. ib.
impudicitia. ib.
impudicus. ib.
impulſus. 156
impuritas ſuperſtitioſa Perſarum. * 152
imputare. 155
in. ib.
in carcere detentus. 52
in favorem. 118
in fumum injicere. 167
in furorem actus. 168
in inſtanti. * 174
in lutum lapſus. 10
in lutum projicere. ib.
in manibus tertii deponere. 387
in morbum cadere. 18
in navim inferre. 151
in ægritudinem incidere. 8
in omnibus. 454
in operto. 76
in pejus ruere. 22
in quatuor partes diſcindere. 414
in ſcrupulum injicere. 380
in ſummam redigere. 402
inadvertentia. 155
inæqualis. 98
inæqualitas. 164
inauditus. 171
inaurare. 102
inauratus. ibid.
inauſpicatò. 155:414
incantare. 155
incantatio. ib:117
incantiones publicæ in Arabiâ. * 155
incantatrix. ib.
incantator. ib:117
incapacitas. 156
incapax. ib.
incarnari. ib.
incarnatio. ib.
incarnatus. 155
incautè. 156
incautus. ib.
incendium. ib.
incœptus. 65
inceratus. 156
incernere. 429
incerniculum. ib.
inceſtum. 156
inchoare. 157
inchoatio. ib.
incile fluvii. 49
incipere. 65:306
incipiens. 63
inciſio: inciſura. 429
incitare. 23:156
inclemens. 33:157
inclementer. 33
inclinare. 156
inclinare ſe. 2
inclinatio. 156
inclinatio: amor. ib.
inclitus. 157
includere. 344
includere in carcerem. 172
incognitus. 157
incolatus deſerere. 93
incolumitas. 365
incommoditas. 157
incommodum. 93
incomparabilis. 157
incompoſitus. 378
incongruens. 93
incongruus 414
inconſideratio. 157
inconſideratus. ib.
inconſtans. ib.
inconſtantia. ib.
inconſultò. 153
incontinens. 157
incontinentia. ib.
inconveniens. ib.
inconvenientia. 158
incorrectus. ib.
incorrigibilis. ib.
incorporeus. ib.
incorruptibilis. 159
incorruptus. 158
increatus. 159
incredibilis. ib.
incredulitas. ib.
increduliter. ib.
incredulus. ib.
incrementum lunæ. 81
incruſtare. 156
incruſtatus. ib.
incubare ovis. 80
inculcare. 159
incultus. 93:159
incurabilis. ib.
incurioſus. 410
incurrere. 179
incurrere haſtis adverſis. 76
incurſiones. 378
incurvare. 159:53
incus. 21:159
indebito modo. ib.
indebitus. ib.
indecorè. 160
indecorus. 157
indemnitas. 160
indere in os. 151
indeterminatus. 160
index libri. 161
index: digitus. ibid.
India occidentalis mater auri. 160
India Orient. ſepulchrum auri. 160
indicativus. 161
indicum: glaſtum. 162
Indiæ. * 160
indifferens. 162
indifferentia. ib.
indifferenter. ib.
indigentia. ib.
indigere. 248
indigeſtio. 161
indigeſtus ib.
indignabundus. 380
indignari. 160
indignè. ib.
indignus. ib.
indigus: egenus. 42:162
indirectè. ib.
indirectus. ib.
indiſciplinatus. 93
indiſcretio. 162
indiſcretus. ib.
indiſſolubilis. ib.
inditia. 161
inditium. 162
individuum. * ib.
individuum vagum. ib.
indiviſibilis. ib.
indiviſus. ib.
indoles. ib.
indomitus. ib.
inducere. 163
induciæ. 437
induciæ in foro judiciali. 312
inducias concedere. 29:437
inductio. 164
inductus. 163
induere ſe. 462
indulgentia. 163
indulgentias publicandi Maronitarum modus. 163
indulgentia plenaria. ib.
indulgere ſibi. 67
indurare. 163
indurari. 104:163
induratus. ib.
induratus obſtinatus. ib.
Indus. * 160
induſium. 48
induſtria. 163
induſtriâ uti. 164
induſtrius. ib.
inefabilis. ib.
ineficax. ib.
inelegans. ib.
inemendatus. 378
ineptè. 164:376
ineptia. ibid: ib.
ineptus. ibid: ib.
ineſtimabilis. 164
inevitabilis. ib.
inexcuſabilis. ib.
inexhauſtus. ib.
inexorabilis. ib.
inexplicabilis. ib.
inextinguibilis. ib.
inexricabilis. ib.
infallibilis. 165
infallibilitas. ib.
infamare. ib.
infamator. ib.
infamatus. ib.
infamia. ib.
infamiam incurrere. 158
infatigabilis. 165
infauſtus. ib.
infectio. 166
infectus. ib.
infelix. 165
iofelicitas. ib.
inferre. ib.
inferior. ib.
infernalis. ib.
infernus. 166
infeſtatus. ib
infeſtus. 69
infidelis. 169
infidelitas. 865
infidus. ib.
infimus. 166
infinitas. 167
infinitè. ib.
infinitus. ib.
infirmare. 159
infirmitas. 165
infirmus. ib.
inflammare. 166
inflammatio. ib.
inflammatio pulmonis. ib.
inflare. ib.
inflari. ib.
inflatio. ib.
inflatus. ib.
inflexibilis. 167
influentia. ib.
influere. 370
informare. 94
informis. 167
infortunatus. 93:94:167
infortunium. 93:94:167 393
infraſcriptus. 167
infructuoſus. ib.
infundere. 151:167
infundibulum. 151
infuſio. 168
infuſio Medicinalis. ib.
infuſus. ib.
ingenioſè. ib.
ingenioſus. 7:168
ingenitus. ib.
ingenium. ib.
in genua procumbere. 169
ingerere ſe. 168
ingluvies. 170
ingratè. ib.
ingratitudo. ib.
ingratus. ib.
ingredi. 180
ingreſſus. 170:180
inguen. 22:270
inguinis dolor. 22
inhabilis. 170
inhabilitas. ib.
inhabitabilis. ib.
inhibitio. ib.
inhoneſtè. 95
inhoneſtus. 95:170
inhonoratus. 95
inhumanitas. 170
inhumaniter. ib.
inhumanus. ib.
inimicus. 171
inimicitia. ib.
iniquus. ib.
iniquitas. ib.
injucundus. 169:375
injungere. 169
injuria ib:210:259
injuriâ afficere. 169
injuriam facere. 10
injuriam paſſus. 169
injurias remittere. 344
injuſtè. 169
injuſtitia. ib.
injuſtus. ibid.
innavigabilis. 171
innectere. 12
in nihilum reducere. 23
Innocens. 171
innocenter. ib.
Innocentia. ib.
Innocentium Perſarum ad Miſſionarios delatio. * ib.
innovare. ib.
innovatio. ib.
innovator. 346
innuere. 4
innumerabilis. 171
inundare. ib.
inundatio. ib.
inopia. ib.
inopinatè. 17:153:172
inopinanter. 19
inopinatus. 172
inordinatè. 95:407
inordinatus. 95
inquietare. 172
inquietus. ib.
inquietudo. 17:172
inquirere. 167:172
inquiſitio. 167:172
inquiſitor. 172
inſanus. ib.
inſatiabilis. ib.
inſatiabilitas. ib.
inſcriptio: ſuperſcriptio. 404
inſcrutabilis. 172
inſenſibilis. ib.
inſenſibilitas. ib.
inſenſibiliter. ib.
inſeparabilis. ib.
inſequi. 314
inſerere. 164:172
inſertus. 164
inſidiari. 173
inſidiator. ib.
inſidiæ. 13:173
inſipidus. 133
inſitus. 164
inſolens. 173
inſolenter. ibid.
inſolentia. ib.
inſolitus. ib.
inſolubilis. ib.
inſperatus. ib.
inſpirare. ib.
inſpiratio. ib.
inſpiratus. ib.
inſpiſſare. ib.
inſpiſſatus. ib.
inſpiſſatus. ibid.
inſtabilis. 174
inſtabilitas. ibid.
inſtans. ib.
inſtantia. ib.
inſtanter. ib.
inſtar. 13
inſtare. 174
inſtauratus. 341
inſtigare. 174
inſtigatio. ib.
inſtigator. ib.
inſtinctus naturæ. ib.
inſtitor. 118
inſtituere. 174
inſtitutio. ib.
inſtruere. 8:19:175
inſtructio. 175
inſtructus. ib.
inſtrumentum. 174
inſtrumentum Mathematicum.* ib.
inſtrumentum quo obvolvitur itamen. 443
inſtrumentum: ſcriptum. 174:379
inſtrumentorum: pulſator. 403
Inſula Charek. * 185
Inſula Baharin. * 188
Inſula Chio. * ib.
Inſula Cyprus. * ib.
Inſula Hormutii. * ib.
Inſula Tenedos. * 187
inſultare. 175
inſuperabilis. ib.
intactus. ib.
integer. 178
integrè. 126:179
integritas perfectio. 175
integritas puritas. ib.
intellectus. 176
intelligens. ib.
intelligentia. ib.
intelligentia prima. ib.
intelligentiæ. ib.
intelligere. ib.
intelligibilis. ib.
intelligibiliter. ib.
intemperans. ib.
intemperantia. * ib.
intemperatus. 157
intemperies. 97
intempeſtivus. 176
intendere. 305
intensè. 176
intenſus. ib.
intentio. ib.
inter. 128
internos. 445
intercapedo: ſpatium. 409
intercedere. 177
interceſſio. ib.
interceſſor. ib.
interdictio. ib.
interdictus. ib.
interea: dum. 225
intereſſe multum. 154
interim 128:445
intermiſſus. 177
intermiſſio. ib.
intermittere. ib.
interrogare. 178
interrogatio. ib.
interrogatus. ib.
interpellare. 177
interponere. ib.
interponere ſe. ib:446
interpoſitio. 177
interpoſitus. ib.
interpres. ib.
interpretari. ib.
interpretatio. ib.
interſecare. 178
interſtitium. ib.
interexere. 180
intervallum temporis. 409
interveniens. 405
intervenire. 404
interula. 48
interrumpere. 177
interrumpere ſermonem 178

interuptè. 178
interruptus. 177 : 178
intexere. ib.
intextus. ib.
intimare. 181
intimus : intrinſecus. 179
intimus:neceſſarius. 181
intingere. 179
intingulum. 145
intolerabilis. 173 : 179
intolerabiliter. 173
intonare cantum. 279
intractabilis. 180
intrepiditas. ib.
intrepidus. ibid.
intricare. 151
intricare:implicare. 180
intricatus. 181
intrinſecus. ib.
introducere. ibid.
introductio. ib.
introductus. ib.
introitus. ib.
inthrono collocare. ib.
intuitus. 256
invalidus. 181
invectiva. 182
inventarium. 181
invenire. 452
inventus. ib.
inverecundus. 424
inverſe. 353
inverſus. 470
invertere 182 : 353
inveſtigare. 182
inveſtigatio. ib.
inveſtire. ib.
inveſtitura. ib.
inveteratus. ib.
invicem occurrere. 157
invicem impingere. 471
invidere. 182
invidia. ibid.
invidiam paſſus. ib.
invidus. ib.
invidus:avarus in Deum. ib.
invigilare negotiis. 464
invincibilis. 183
invincibilis tit. Reg. Perſ.* ibid.
inviolabilis. ib.
inviſere. 466
inviſibilis. 183
invitatus ad menſam. 16
invitare. 68 : 183
invito animo. 210
invitus. 79
invocare. 183
invocatio. ib.
involutus. ib : 117
inurbanus. 358 : 378
inurbanitas. 156 : 208 : 379
inuſitatus. 183
inconſuetus. ib.
inundare inundatio. 15
inutilis. 183
inutilitas. ibid.
inutiliter. ib.
jocari. 174 : 240 : 373
jocus. 45 : 174 : 240 : 373
Jonas * 138 : 183
Jordanus 138
JOSEPH. * ib.
ipſe : ipſemet. 417
ira. 183
iracundia. 448
iracundus. 184
iraſci. 8 : 17
iratus. 8 : 184
ire. 21
ire deambulatum. 403
ire in malam rem. 21
ire obviam. ib.
ire pedibus. ib.
iris:arcus Cœleſtis. 184
iris;flos. ib.
ironia. ib.
irrationalis. ib.
irreconciliabilis. ib.
irremiſſibilis. ib
irremiſſibiliter. ib.
irreparabilis ib.
irreprehenſibilis. ib.
irretire. ib.
irretire puellam. 112 : 117
irretitus. 284
irreverentia. ib.
irrevocabilis. ib.
irrevocabiliter. ib.
irridere. 46 : 373 : 452
irrigare. 7 : 184
irrigatio. 7
irrigatus. ib.
irritare. 8
irritum fieri. 341
irruere. 33
ISAAC PROPHETA.* 185
Iſmael pro Iſaaco.* ib.
ita etiam. 393
ita ut. 95 : 393
Italia. 188
iter. 84 : 463
iter tritum. 419
iterum. 18 : 93
iterum ingredi. 341
juba equi. 81
juba equorum. 59
jubere. 66
jubilum. 139
Judæus. ibid.
judex. ib.
judicare. ib.
judicatus. ib.
judicium. ib.
judicium temerarium. ib.
jugiter. 74
jugulare. 372
jugum textoris. 422
Julius. 223
jumentum. 55
junctim. 70
junius. 138
Juncus. 139
Jupiter. 138
jurare. 140
juramentum. ib.
juramentum Maronitarum.* 216
jurator. 140
jurgioſus. 74
juridicus. 140
juriſdictio. ib
juriſta. ib.
jus. 26 : 103
juſculum. 145
juſſio. 44
juſſus. 66
juſte. 140
Juſtitia. ib.
juſtus. ibid.
juvare. 138
juvamen. ib.
juvenca. ib.
juvencula. ib.
juvenis. ib.
juventus. 139
juveneſcere. 169
juventutem renovare. 345
juxta. 27
juxta conſuetudinem. 381
juxta morem. 17

K.

KAbil pro Kain.* 188
kalendæ. 47
Kalendarium. ibid.
Kali herba ſaponaria. * 188
Kableh locus ad quem ſe convertunt orando Orientales.* ib.

L.

LAbellum : lacus. 457
labes. 206
labi. 380 : 419
labilis. 184
labor. 2 : 117 : 448
laborare. 192
laborioſus. 117
labrum. 184 : 457
labruſca. 189
lac. 191
lac coagulatum. 192
lacca. 189
lacerare. ib.
laceratus. ib.
lacerna. 52
lacerna penula. 51
lacerta.* 189
lacerta ordinaria. 189
lachryma. 190
lachryma arborum. ib.
lachrymari. ib.
lachrymoſus. 190
lacinia. 220
lacticinia. 192
lactuca. ib.
lacus. 189
ladanum.* ib.
lætari. 325
lætitia. 196
lætus. 195
lævus. 211 : 395
lagena fictilis. 121
lagena vitrea. ib.
laicus. 190
lamentabilis. 190 : 289
lamentum. 190
lamina vitrea. 191
lampas. 190
lampas vitrea. ib.
lana.* ib.
lana ſuccida. ib.
lancea. ib.
lanceator. ib.
languere. 191
languidus. ib.
languor. ib.
lanius. 205
lanterna. 116 : 191
lanugo. 191
lanx truttinæ. 190
lapicida. 428
lapides projicere. 440
lapidibus obruere. 191
lapidibus obrutus. ib.
lapidoſus. 291
lapis. 290
lapis lydius. 291
lapis molaris. 232
lapis pyrius. 291
lapſus. 46 : 54
laquear. 400 : 431
laqueo ſuſpendere. 27
laqueo ſuſpenſus. ib.
laqueos parare. 434
laqueus. 189
largitor. 101
larix; arbor. 191
larva:ſpectrum. ib.
laſcerare : diſcindere. 414
laſſitudo. 416
laterarius. 220
later crudus. 221
later pictus. ib.
later : tegula. 432
latibulum. 191
latinus. ib.
latitudo. ib.
latitudo Civitatis.* ib.
lator. 297
latus. 191
latus:pars. 322
latrare. 1 : 121
latrator. 1
latratus. ib.
latrina. 46 : 248 : 203
latro. 189
latrocinari. ib.
latruncularia. 431
latrunculorum luſus.* 370
latrunculus. 216 : 371
lavare. 192
lavacrum. ib.
laudabilis. 202
laudare. ib.
laurus.* 192
laus. 202
laxatis habenis. 453
laxativus. 191
laxatus. 332
lectica. 196
lector. ib.
lectio. ib.
lectus; a, um. ib.
lectus cubile. ib.
legalis. 193
legatarius. ib.
legati in Perſia tractanter expenſis Regis. * ib.
legatio. 19
legati Regis Perſarum. dictum. * 193
legatum pium. ib.
legatus. ib.
legatus : orator. ib.
legatus teſtamento traditus. ib.
legere. 194
legio. ib.
legitimus. ib.
legiſlator.* ib.
legis peritus. ib.
legumina. ib.
lembus aureus. 194 : 301
lena. 357
lenire. 195
lenitivum. ibid.
lens. ib
lens; lendis. 254
lentare. 23
lentè. 1
lentiſcus. 195
lentus, a, um ib.
Leo. * ib.
Leopardus. ib.
lepidè. 114 133
lepidus. 132
lepra. 195
lepus. ib.
levamen. 402
levir : frater conjugis. 129
levis. 194
leviſticum. ib.
levitas. ib.
leviter. ib.
lex. ibid.
lex Chriſtiana.* ib.
libellus. 196
libellus diffammatorius. 197
libellus : perpendiculum. 251
libellus repudii. * 197
libellus ſupplex. * 224
libenter. 469
liber. 198
liber de aſtrolabio. 472
liber à periculo. 197
liber, a, um. ib.
liberalis. ib.
liberalis vicinus Dei. * ib.
liberalitas. ib.
liberaliter. ib.
liberare. ib.
liberare à munere. 78
liberare à ſervitute. 197
liberare ſe. 74
liberatio. 197
liberator. ib.
liberatus. ib.
liberatus a munere. 78
libere. 197
libertas. 198
liberum arbitrium. 197
libido. 198
libra : pondus. ib.
libra;ſignum. ib.
libri compoſitio. 67
libri margo. 215
librorum compaginator. 193
librorum conglutinatio. 194
libros ligare. 193
librum componere. 67
licenter. 198
licentia. ib.
licentioſus. ib.
licitus. 193
ligamen. 193
legamen ſarcinarum. ib.
ligare vincire ib.
ligni ſector. 428
ligni venditor. 194
lignile. ib.
lignum. ib.
lignum brazilianum. 44
ligo. 277 : 455 : 472
liguſtrum. 198
lilium. 133
lima. 198
limare. ib : 203
limatum. 198
limis oculis aſpicere. 342
limitare. 199
limitatio. ib.
limitatus. ib.
limonium. ib.
linea. ib : 342
linea æquinoctialis. 108 : 199
linea meridionalis.* 199
linea obliqua. ibid.
linea parallela. 270
lineamentum vultus. 448
lingua. 199
lingua Arabica elegans. 200
lingua vulgaris. 469
linguæ. 200
lingua Perſia antiqua.* 199
linguâ titubare. 441
linimentum. 200
linter ad ſubigendum panem. 141
linteum. 195
linum. 200
linx. 199
lippitudo. 200
lippus. ib.
liquefieri. ib.
liquefactus. 76
liquidus. 200
liquor. ib.
lis. ib.
lis criminalis. ib.
Litaniæ. 199
lithargirium. 200
littera alphabeti. 196
litteræ patentes Regis. * ib.
litigans: aggreſſor. 200
litigans : defenſor. ib.
litigare. ib.
litigium aſtutum. 34
liturgia Armenorum plena erroribus.* 227
littus maris. 200
lividus. ib.
locare. ib.
locatio. ib.
locus. 203
locus recreationis. 203
locus ſavoſus. 201
locuſta. * ib.
lodix. 76
lœdere famam. 117
logica. 201
logicus. ibid.
lolium. [illegible]
longanimitas. [illegible]
longitudo. [illegible]
longitudo ſtellæ. ib.
longus. ib.
loquacitas. ib.
loquax. ib : 171
loquela. 111
loquens. 272
loqui. ib.
loqui ad aurem. ib.
lorica. 206
lotio. 192
lotio Mohamedanorum.* ib.
lotor. ib.
lotus. ib.
lubricus. 207
lucere. ib.
lucens. ib.
lucifer dæmon. ib.
lucifer ſtella. ib.
lucius. ib.
lucrari. 144 : 311
lucrum. 144
lucta. 104
luctari. ib.
luctator. ib.
luctatores Orientales. * ib.
luctus. 289 : 201
ludere. 28 : 39 : 202
ludi cauſa. 174
ludibrium. 375
luere culpam. 266
lugubris. 203
luna. ib.
lunaticus. ib.
lunæ deliquium. 210
lunæ ſplendor. 203
lupa. 38
lupanar. 43
lupinus. 203
lupus. ib.
lupus cervinus. 58 : 204
luſcina : philomela. 357
luſor. 39
luſtrare exercitum. 327
luſtrare : contemplari. 455
luſtratio exercitus. 327
luſus. 39
lutoſus. 116
lutamentum. 472
lutum. 116
lux. 203
luxare. 95
luxare brachium. 419
luxatus. 95
luxuria. 204
luxuriæ Perſicum adagium. ib.
luxurioſus. ib.
lichnychus coronarius. 190

M.

MAcellum. 205
macerare. ibid.
maceratus. 176
machina. 205
machinari. 205 : 446
machinarius. 168
machinator. 168 : 205
machœropœus. 408
macies. 207
macilentus. ib.
macis. 123 : 205
macropiper. 280
macula. 205
maculare. ib.
maculatus. ib.
madefacere. 38
madefactus. 171
magi. * 206
magia naturalis. ib.
magia necromantia. ib.
magiſter. 265
magiſterium. 266 : 205
magiſter : officio pollens. 257
magiſtratura. 106
magiſtratus. 206 : 257
magnanimitas. 206
magnanimus. 207
magnates. 42
magnes. 47
magnificare. 207
magnificentia. ib.
magnificus. ib.
magnitudo. 142
magnus. ib.
majeſtas. 26 : 205
Majeſtate fulgens, 205

Majeſtate

majorem fieri. 11
majorem reddere. ibid.
major; in logica. 206
majoritas. ib.
majus. ib.
malacia. 43
malè. 208
malè habere: malè tractare. 448
malè accipere. 98
malè dicere. 209
maledictus. 202
malè educatus. 79
malefactor. 209
maleficium. ib.
malevolentia. ib.
malevolus. ib.
malignitas. ib: 210: 451
malignus. 55: 209: 210
malitia. 209
malle. 18
malleus. 206
Maltha terror Turcarum.* 299
malva. 210
malvaviſcus. ib.
malum. 209
malum aureum. 28: 247
malum aureum dulce. 29
malum cydonium. 223
malum inſanum. ib.
malum: pomum. 228
malum punicum. 223: 142
malus. 209
malus armeniaca. 31
malus aurea. 29
malus medica. 247
malus navis. 14
mamillare. 459
mamma. 210: 438
mancipatus. 213
manceps. 317
mancipium. 111: 374
mandare typis. 416
mandatum Regis. 266
mandatus. 166
mandragora.* 211
manducare 212
manducatus. ib.
manere. 92
manibus tractare. 212
manibus tractatus. ib.
manica. ib.
manicæ. ib.
manica pellicea. ib.
manifeſtare. 266: 212
manifeſtatio. 317: 212
manifeſtator. 317
manifeſtatus. 212
manifeſtè. 25
manifeſtus. ib.
manna cœli. 213
manna Medicinalis. ib.
mannus. 56: 194
manſuefacere. 101
manſuefieri. 213
manſuetudo. ib.
manſuetus. ib.
mantica. 42
mantile. 32: 215: 377: 441: 445
manubrium inſtrumenti 212
manus dextra & ſiniſtra. 213
manus committere ſalutando. 441
manus collidere. 40
mapalia. 54
mappa. 445
mappæ Geographiæ. 54
marceſcere. 167: 214
marcidus. 167: 228
marcium præfectus. 27
mare. 214: 219
mare Adriaticum. 214
mare Caſpium. ib.
mare Mediterraneum. 215
mare Oceanum. ib.
mare Rubrum. ib.
margo. ib: 263
MARIA. 216
maris trajectus. 446
maritimus. 216
maritus. ib.
marmor. ib.
Maronitæ.* ib.
Maronitarum cœnobium 217
Mars. ibid.
martes. 211
martes ſcyticæ. 124
martius. 217
martyr. ib.
martyrio affectus. ib.
martyrium. ib.
mas. ib.
maſtica. 218
maſticare. ib.
maſtiche. ib.
mater. 205
mater aſtrolabii. ib.
mater perla. ib.
materia prima. 219
materia phyſica. ib.
materies. ib.
maternitas. ib.
matertera. 472
mathematica. 213
mathematica opera. ib.
mathematicus. 219
matricula. 328
matrimonio conjungere. 216
matula. 471: 267
maturè. 220
matureſcere. ib.
maturitas. ib.
maturus. ib.
matuta. 14
maurus. 256
mauſoleum. 220
meatus aquæ. 459
mecum. 222
mederi. ib.
media nox. 228
mediator. 5: 228: 222
mediatus. 228
medicabilis 222
medicamentum. ib: 103
medicina. 222
medicinalis. ib.
medicus. ib.
mediocris. 228: 223
mediocritas. ib.
mediocriter. ib.
meditari. ib.
meditatio. ibid.
medium. 229
medulla. ib.
me hercule. 10
Mekka. 223
mel. ib: 229
melancholia. 209
melancholicus. ib.
mellifluus. 223
meliorare. 20
melilotus. 223
meliſſophillum. 57: 223
melius. ib.
melodia. ib.
membri impotens. 154
membrum. 224
membrum amputare. 396
membrum virile. 224
memorandus. ib.
memoria. ib: 344
memoriter. 19: 224
Memphis. 46
mendacium. 45: 225
mendax. 45
mendicare. 55: 224
mendicitas. ib.
mendicus. ib.
mens. 225
menta. ib: 431
menſis.* 277
menſtrua. 228
menſura. 231
menſura canon. ib.
menſura carminis. ib.
mentaliter recitare. 330
mentaſtrum. 225
mentio. ib.
mentionem facere. ib.
mentiri. ib.
mentum. ib.
mercalis. 226
mercator. 225: 446
mercatorum baſilica. 202
mercenarius. 226
mercede donatus. 303
merces. 226
merceſium. ib.
merces leviores. ib.
mercimonium. ib.
mercium præfectus. 27
Mercurius. 226
merda. ib.
mereri. ib.
meretrix. ib.
mergus. 396
meridies. 228
meridionalis. 226
merito. ib.
meritus. ib.
merula. ib.
meſpilum. 249
meſpilus. 193: 249
meſſis 32
meſſor 115
metaphora. 228
metaphoricè. ib.
metallum. ib.
metere. 115
metheorum. 228
metiri. 231
metiri frumentum. ibid.
methodus. 228
metus. 230
mica. 229: 233
miles. 401
militaris. 229
milites conducere. 196
militum conſcriptio. 217
militum manus. 44: 66
militum ordo. 262
mille. 229
milleſimus. ib.
millio. ib.
milium. 211
minari. 229
minæ. ib.
mingere 63: 471
miniare. 396
minium. ib.
minimus. 229
minitans. ib.
minium. ib.
minor. ib.
minor in ſyllogiſmo. 230
minuere: demere. 373
minus. 225
minutatim. 19: 25
minutatim concidere. 396
minutatio. 230
minutum. ib.
miracula Mohomedis.* ib.
miraculosè. 231
miraculum. 230
mirandus. 231
mirari. 20
miſcere. 226
miſer. ib: 231
miſerè. 231
miſeria. ibid.
miſericordia. ib.
miſericors. ib.
Miſſa.* 227: 232
Miſſæ introitus. 181
miſſus. 211
mitigare. 232
mitigatio. ib.
mitigatus. 15: 232
mitra. ib.
mitra pileus Neoptolomeus. ib.
mitridatum. ib.
mittens. 210
mittere. ib.
mittere in exilium. 39
mittere ſanguinem. 36: 364
mixtio. 17: 226
mixtura. ib.
mixtus. ib.
mobilis. 232: 433
moderatio. 232
moderator. ib.
modernus. ib.
modeſtè. ib.
modeſtia. ib.
modeſtus. ib.
modius. 231
modulamen. 240
modulatio. 50
modus. 145
mechanicus 222
mœnia. 240
mœſtitia. 219
mœſtus. 118
moles. 232
molendinum. ib.
molere. 205
moleſtare. 94: 232
moleſtiā afficere. ib.
moleſtia affectus. ib.
moleſtiam parere. ib.
moletrina. 233
moleſtus. 96: 232
molire. 20
molitor. 233
molliculus caſeus. 339
mollis 86: 233
mollities. 288
monachus. 234
monarcha. ib.
monaſterium. ib.
monaſterium Mohomedanorum.* 235
moneta. ib.
monetam adulterari. 115
monetæ adulterator. 116
monetaria ædes. 472
monetarius. 235
monialis. 334
monitio. 339
monitor. 20
monitum. ib
monoceros. 15
monoculus. 260
mons. 2
mons Trarar.* 236
mons Carmelus.* 235
monſtruoſus. 239
monſtrum. ib.
monticulus. 238
montis aſcenſus. 79
montoſus. 238
mora. 351: 430
moralis philoſophia. 238
moralis philoſophus. ib.
morbus caducus 208
morbus contagioſus. ib.
morbus neapolitanus. 288
mordacitas. 238
mordax. ibid.
mordere. ib.
more Regio excipere. 331
mores corrumpere. 34
mori. 238
moribundus. ib.
moribus corrumpi. 34
moribus corruptus. ib.
mors. 238
mors ſubitanea. 238
mortalis. ib.
mortalitas. ib.
mortaliter. ib.
morte damnatus. 385
morum relaxatio. 348
morteza. 239
mortificare. ib.
mortificatio. ib.
mortificatus. ib.
mortuus. 238
mos. 79: 145: 212
motacilla. 63: 449
motivum. 239
motor. 240
motus. 239
movere. 240
movere ſe. ib.
mucus narium. ib.
mucilago. ib.
mucidus. ib.
mucor panis. ib
mucoſus: mucidus. ib.
mucro. 140: 318
mugire. ib.
mula. 240
mulgere. 140
muliebris. 101
mulier. ib.
muliercula. 102
mulus. 39
multiplicare. 233
multiplicatio. ib.
multiplicatio arithmetica.* ib.
multiplicator. ib.
multiplicandus. 124
multitudo. 114
multum. 133
mummia.* 235
mundanus. 292
mundare. ib.
mundities. ib.
mundo valedicere. 351
mundus: orbis. 235
mundus purus. ib.
munimen. 127
munire. ibid: 240
munitus. 17: 40
munus. 150: 304
munus corruptivum 304
muria. 364
murum concruſtare. 179
muros conſcendere. 378
murorum faſtigia: diruere. 396
murus. 240
mus campeſtris. 443
mus ponticus. 472
murus ex glebis. 240
muſa; arbor 141
muſica.* ib.
muſicus. ib.
muſcus arboreus. 140
muſcum.* 141: 422
Muſulmanus.* 141
mutabilis. 146
mutabilitas. ib.
mutare. ib.
mutatus. ib.
mutuis epiſtolis correſpondere. 379
mutus. 146
myoparo. 133
myropolæ. 312
myrrha. 231
myſtax. 239
myſterium. 231
myſticus. ib.
myrti baccæ. 238
myrtus. 231

N.

Nabucodonoſor. 247
nævus. 333
nanus. 247
napus. 248
narciſſus. 247
nardus. ib.
nares. 43: 247
narrare. ib.
narratus. ib.
naſci. ib.
naſus. ib.
naſus aquilinus. ib.
naſus ſimus. ib.
naſturtium. ib.
naſturtium aquaticum. ib.
natare. 255
natare ſub aqua. ib.
natator. ib.
nates. 247
natio. ib.
nativitas. 248
natura. ib.
natura mulieris. 121
naturalis. 248
naturaliter. ib
natus. ib.
navalis. ib.
nauclerus. 251
naufragari. 248
naufragium. ib.
navicula. ib.
navigabilis. ib.
navigare. ib.
navigatio. ib.
navigium. 39
navis. 248
navis conſcenſio. 158
navis Eccleſiæ. 248
naulus. 252
nauſea. 248
nauta 216
Nazareth. 247
ne. 276
nebula. 229
nebuloſus. 248
nec nauci valere. 455
neceſſario. 248
neceſſarius. ib.
neceſſitas. ib.
neceſſitas naturæ. ib.
neceſſitudo. 151
negans. 048
negare. 249
negare fidem. 344
negatio. 249
negativus. ib.
negatus. ib.

neglectus. 249
negligens. ib : 447
negligenter. 249
negligentia. ibid.
negligere. ib.
nego. ib.
negotiari. 445
negotiis gravatus, 114
negotio finem imponere. 436
negotium. 114
negotium emergens. 107
nemo. 251
neophitus. 75
nepos. 249
neptis. ib.
nequiter. 21
nere. 122
nerium. 258 : 248
nervus. 249
neutralis. 250
neutralitas. ib.
nidus. ib
nigella.* ib.
niger. 249 : 250
nihil. ib : 473
nihilominus. 250
nilus. ib.
nimirum. 367
nimis. 452
nimis onerari. 18
Ninive.* 250
niſibis. 251
niſus; avis. 396
nix.* 250
nixus. 406
nobiles. 251
nobilis. 136 : 251
nobilitare. 23 : 251
nobilitas. ib.
nobilitatem ementiri. 136
nocivus. 252
nochlæa. 203
noctua. 62
nocturnus. 253
nocuus. 249
nodoſus. 252
nodum ſolvere. 397
nodus. 252
nomen. ib.
nomen optimum. 116
nomen ſubſtantivum. 406
nominare. 252
nominatim. 25
nominativus. 252
nominatus. 59
non. 251
non ita pridem. 294
non ſtare promiſſis. 211
nonageſimus. 258
nonaginta. 253
nonus. 52
nos. 60
noſter. 252
noſtra parſimonia, intemperantia. 176
nota cænoſa. 375
notabilis. 252
notabiliter. ib.
Notarius. ib.
notatus. ib.
notus. 59
notitia. 71 : 252
notorius. 253
notum facere. 252
notus. 253
notus; ventus. 396
novator. 171
novem. 253
noverca. 205
novilunium, 102 : 117
novitius. 253
novus. 255
nox. 253
noxa. 97
nubere. 414
nubes. 254
nuclei fructuum. 274
nuditas. 254
nudius tertius. 36 : 190
nudus. 254
nugæ. 60 : 129
nullatenus. 171
nullibi. ib.
nullitas. 254
nullo modo. 171
numerabilis. 225
numerare. ibid.
numerata pecunia. 157
numeratus. 225
numerus. ib.
nummi adulterini. 115 : 255
nummiſma. 223
nummularius. 46
nummus argenteus. 289 : 380
nummus aureus. 103
nummus ſicilianus. 289
nunc. 8
nuncupatus. 179
nundinator. 226
nundinæ. ib : 122
nunquam ulterius. 208
nunquid. 251
nuntium. 255
nuntium ſciſcitari. ib.
nuper : paulo ante. 294
nupta ſponſa. 216
nuptiæ. 153
nuptiæ Sabaitarum.* ib.
nurus. 255
nutritivus. ib.
nutritus. ib.
nutrix. ib.
nutus. 67
nux. 251
nux arbor. ib.
nux canina. 253
nux cypariſſi. 61
nux Indica. 251
nux moſcata. ib.
nux myrepſica. ib.
nux Perſica. ib.
nynpha. 250

O.

O Vita mea. 466
obedire : parere. 457
obeliſcus. 13
oberrans. 109
obex aquæ. 30
obfirmare animum. 264
objectio. 155
objectum. 257
objectum ſcientiæ. 258
oblatio. 257
oblectamentum. 121 : 448
oblectan. 121
oblectatio. 74
obligatus. 255
oblivio. 92
obliviſci. ib : 378
obloqui : inconſideratè loqui. 420
obmuteſcere. 20
obſcurare. 303
obſcuritas. 264
obſcurus. ib.
obſequi. 67
obſequibilis. ib.
obſequium. ib : 264
obſerare dentes. 389
obſervantia legis. 264
obſervantia regularis. ib.
obſervare : cavere. ib.
obſervare : cuſtodire. ib.
obſervatio. 36
obſervatio : cautela. 264
obſequioſus. 389
obſequium : famulatus,
obſes. 264
obſidere. 33
obſidionem amovere. 196
obſignare. 43
obſonium. 66 292
obſtaculum. 264
obſtetrix. ib.
obtinere : impetrare. ib.
obtinere diploma. ib.
obſtructio. ib.
obtundere. 373
obtuſus. 265
obulus. 322
occaſio. 256
occiput. 272
occidens. 296
occiſio. 20 : 458
occiſor. ib : ib.
occiſus. 20
occultè. 32
occupare. 256
occupatio. 236 : 448
occupatus. 256
occurrere. 178
occurrere invicem. 151
occurrere obviam. 157
occurſus. ibid.
occeanus. 256
occidens. 446
occidentalis. 296 : 258
ocrea. 418
ocreæ leviores. ib.
octavus. 264
octo. 265
octoginta. 264
oculi macula. 205
oculi ſerpentum ſicci ſelubres.* 256
oculos lamina aurea excæcare.* ib.
ocultus. ib.
oculus. ib.
oculus ſerpentis. ib.
ode. 403
odi. 256
odibilis. ib.
odio habitus. 3 : 56
odium. ib.
odor. 257
odoratus. ib.
odorifer. ib.
œconomia. 105
œconomus. ibid.
œconomus principis. ib.
œnopolium.* 430
offa. 473
offendere. 1[illegible] : 179 : 257
offendere Deum. ib.
offenſa. ib.
offenſiuus. ib.
offenſus. ib : 259
offerre. 57
officina. ib : 44
officina aromatum. 411
officina notarii. 257
officina tinctoris. 439
officioſus. 257
officioſis verbis alloqui. 67
officium. 53 : 103 : 255 : 257
offuſcare. ib.
olea.* 258
oleaginoſus. ib.
oleaſter. ib.
oleum. ib.
oleum cnici. ib.
oleum ex aqua roſacea. ib.
oleum lini. ib.
oleum olivarum. ibid
oleum roſatum. ib.
oleum ſeſamini. ib.
oliva. ib.
olla. 291
olla fictilis. i.
ollarius. ib.
olus. 146
ommiſſio. 259
ommittere. ib.
omnes. 454
omnia. ib.
omnino. 10 : 445
omnipotens. 259
omnipotentia. ib.
omnis. 258 : 454
omnium deſpectu. 96
omphatium. 13
onerare. 53
onus. 53 : 368
onus : ſarcina. 364 : 402
opacus. 259
ope. 222
ope mea. 280
opera. 212
operarius. 259
operculum. 76
operire. 66
operis textorii merces. 103
operam ludere. 280
ophytes. 387
opiatum. 259
opifex. 44 : 192
opinio. 259
opinio bona. ib.
opinio mala. ib.
opiperè : ſumptuoſè. 403
opitulari alicui. 34
opium. 259
oportere. 42
oportet. 114
oppilatio. 260
oppilativus. ib.
oppilatus. ib.
opponere. ib.
opportunitas. ib.
oppoſitio ib.
oppoſitus. ib.
oppreſſè. ib.
oppreſſor. ib.
oppreſſus. ib.
opprimere. ib.
opprobrium. ib.
oppugnare, ib.
optatum finem conſequi. 413
optica. 260
optimè. 264
optimus. 265
opulentia. 33[illegible]
opus. 42
opus vitriarium. 462
opus eſſe. 42
opus phrygium. 329
ora. 38
ora veſtimenti. 115
oracula idolorum. 261
oraculum. 260
oram legere. 79
oratio ad Deum.* 261
oratio : diſcurſus. ib.
oratio Dominicali ib.
oratio ſoluta. 314
orator. 10 : 262
oratorium. ib.
orator : prædicator. 90
orbis : fulcimentum.* 406
ordinare. 262
ordinare milites. ib.
ordinarius. ib.
ordinatè. ib.
ordinatio. ib.
ordinatus. ib.
ordinatus : commiſſus. ib.
ordines Angelorum. ib.
ordiri telam. ib.
ordo. ib.
ordo : commiſſio. ib.
Ordo Carmelitarum. 53 : 262
orichalium. 265
orificium. 42
origanum. 30 : 262
originem trahere. ib.
origo. ib.
oriza. 348
modus coquendi.* ib.
ornamentum. 263
ornare. 2 : 5 : 263
ornatè. 9
ornatu. 2
ornatus veſtis. 270
orobanche. 263
orthographia. ibid.
os oris. 42
os oſſis. 239
oſcitare. 369
oſculari. 38
oſtendere. 239
oſtenſus. ib.
oſtentatio. ib.
otioſus. 264 : 392 : 454
otis. 256
otium. 12 : 264
ovalis figura. 265
ovis : pecus. 277
ovum. 265
ovum ſorbile. ib.
oxalis. 6
oxiacantha. 471
oxigala. 191
oximel. 265

P.

PAbulari. 273
pabulum paſua. ib.
pacare. 7
pacificatio. 265
pacificus. 265
pactum. 5 : 276
pactum : conditio ad agium Turcicum. 273
pactum inire. 75
paganus. 266
pagina. ib.
pagus. 43 : 464
pala. 266
palam. 15
palatum. 266
palatium. 266
palea. ib.
pallere. ib.
pallidus. 37[illegible]
pallium. 26[illegible]
pallor. 119 : 113
palma. 267
palmus. ib.
palpabilis. ib.
palpare. ib.
palpebra. ib.
palpitatio cordis. ib.
paludoſus. ib.
palus. ib.
pampinus. ib.
pampinos ſuperfluos reſecare. 2[illegible]
panax. 2[illegible]
pandiculari. 411
panem depſere. 141
panis nauticus : biſcoctus. 267
panis azymus. ib.
panis Butiraceus. ib.
panis fermentatus. ib.
panis ſimilagineus. 2[illegible]
panis artotypſius nauticus. 41[illegible]
panis ſaccharinus. 201
panicum: 267
panni coactilis artifex. 119
pannus. 103
pannus vilis. 268
pannus tonſoris. ibid.
pannus ad Balneum. ib.
pannus Anglicus finis. ib.
pannus Anglicus rudior. ib.
pannus Perſicus rudior ib.
pannus undulatus Damaſcenus. 83
pannus coactilis: philtrum. 119
pannus volutatus. 358
pannus ſericus ſubtilior. 428
panthera, 268
Papa. ib.
Papæ tituli apud Regem Perſiæ.* ib.
Papæ. 52
papyrus; arbuſtum. 268
par aut impar. 272
par boum. ib.
par : duo. ib.
par : ſimilis. 271
parabola 268
paradiſus. ib.
paradiſus terreſtris ubi.* 269
paradoxum. 270
paraphraſis. ib.
paragraphus. ib.
parallelogramnon. ib.
paralyſis. ib.
paralyticus. 270
parare, i.
parare ſe. 26
parari. 304
paratus : præparatus. ib.
paratus inſtructus. 315
paraſitus. 271
paraſitum agere. 379
parcè. 271 : 232
parcè moderatè. 232
parcere. 408
parcus. 171 : 348 : 373
parcitas. 373
pardus 271
parelion. ib.
parietaria. ib.
paritas. 272
pariter. 271
parlamentum. 272
parma. 357
parotis. 271
parociſmus. 4
parocyſmus. 272
paropſis. 286
parochus : paſtor. 272
parochianus. i.
parochia : paræcia. ibid.
parricida. 276
pars adverſa. 272
pars : portio. ib.
pars : quidam. ib.
parſimonia. 372 : 4[illegible]
partes. 373
partes ingredientes. 170

parthenium matricaria. 220
Parthia. 272
partialitas: factio. 273
particeps. 272
participatio. ib
participem eſſe. 272
particola. 273
partitor. ib
parturire. ib.
parturiens. ib.
partus. 273
parvitas. 290
parum. 293
parum abeſt. 294
parvus. 290
paſcere. 273
Paſcha Chriſtianorum. ibid.
Paſcha Hæbreorum. ib.
Paſcha Mohommedanorum. ib.
paſcua. 48
paſſer. 274
paſſer ſolitarius. ib.
paſſione actus. ib.
paſſio Chriſti. ib.
paſſiones animi. ib.
paſſivus. ib.
paſſus: greſſus. 275
paſſus menſura. ib.
paſſus. 276
paſta: maſſa. 275
paſtilli odorati. ib.
paſtilli eſculenti. 205
paſtinaca flava; ſiſer. 53
paſtinaca ſativa. 275
paſtinaca erratica. 275
paſtor. 276
paſtoralis. 276
paſtus. 275
Pater. 266
Pater Religioſus ſacerdos 266
paternitas. 276
pati. ib.
pati: angi. 448
patibulum. 55
patiens. 276
patiens in phyſica. 276
patientia dictum Atabicum & Perſicum. * ib.
Patriarcha mors Patriarchæ Arm. * ib.
patrimonium. ib.
patrinus 266
patrocinari.
patrocinium. 27: 276
patruus. 478
paucis complecti. 340
pavimentum. 276
pauperum rejectio. 341
paulatim. 15
paulo poſt. 294
pavidus. 277
pavo. 276
pauper. 299
paupertas pietas cum paupertate ab Orientalib. amatur. * ib.
pauſa. 277
pax. Orientalium ſalutandi modus. * 265
peccare. 277
peccator. ib.
peccatum. ib.
peccatum originale. ib.
peccatum actuale. ib.
pecten. 288
pecten textorium. ib.
pectinare. ib.
pectinare barbam. ib.
pectinatus. ib.
pectorale: armatura. ib.
pectorale equi. ib.
pectus. ib.
peculiaris: privatus. 273
peculiariter. ib.
pecunia. 83: 86
pecuniarum proventus. 177
pecuniam dare per anticipationem. 56
pedagogus. 277
pedare vites. 152
pedem technâ intorquere. 84
pedes. 116
pedes. 277
pedes innectere. 137
pedeſter. 25
pedeſtallum. 290
pedis contorſio. 443
pedibus conterere. 287
pediculus florum. 290
pediculus; animalculum. ib.
pedicularis. ib.
pedum. 276
pedum epiſcopale. ib.
pejor. 277
pellis ſubditiria veſtis. 124
pellis. 278
pellicanus. * ib.
pellio. ib.
pelpis. 38
pendere. 278
pendens: juſti ponderis. 287
penetrabilis. 278
penetrare. ib.
penetrans. 279
penetratio. ib.
penetratus. ib.
penna. ib.
pennarum renovatio. 240
penicillum 279
penſator: penſitator. 287
penſionarius: alumnus. 279
penſio. ib.
pentagorus. ibid.
penu: penum. 316
penuarium. 95
penula ex coactili panno. 428
penula cucullata. ib.
penula. 132: 214: 428: 472
peultimus. 280
penuria. 53
pepon. 223
pepon procax, ubi boni, durabiles & medicinales. * 223: 224
per animam dilectionis tuæ juramentum & ſupplicatio. 280
per Deum; juramentum. 288
per caput Regis. ib.
per naſum loqui. 272
per ſe ipſum. 83
pera. 363: 373
percolare: erivare. 377
percuſſio: ictus. 280
percuſſio citharæ. 441
percuſſus. 280
percuſſor. 40
percuſſus. ib.
percutere. ib: 280
percutere baculo. 39
perditus. 281
perdix. 282
perdoctus. 311
peregrinari. 278
peragrinatio. ib.
peregrinatio ad Mekkam. ib.
peregrinatioris locus. 203
peregrinus exoticus. 420
peregrinus ad Hieroſolimam 278
peregrinus ad Mekkam. ib.
peremptorius: reſolutivus. 281
perfectè. ib.
perfectus. 281
perfectio. ib.
perfectionem adeptus. ib.
perfectiſſimus. ib
perficare ib.
perfidè. ib.
perfidia. 95: 281
perfidum agere. 210
perfidus. 94: 165: 285
perforare. 281
perforata: hypericon. 281
perforatus. 125
pergula. 281
pericardium. ib.
periculo expoſitus. ib.
periculosè. 282
periculoſus. 282
periculum: diſcrimen. 281
periculum incurrere: periclitari. ib.
peripetas matibus ornare 430
perire. 282
periſtromata. 430
peritè. 282
peritia. ib.
peritus: expertus. ib.
peritus: doctus ibid.
peritus in negotiis. 195
perjurare. 410
perjurium. ib.
pero: ſculponea. 373
permanens. 282
permiſſio ib.
permiſſio divina. ib.
permiſſus. ib.
permittere. ib.
permutare. 39
perna. 304
pernicies. 281
pernicioſus. 282
pernoctare. ib.
perperam. 451
perperam agere. 209
perperam ſuccedere. 444
perpetuare. 282
perpetuitas. ibid.
perpetuò. ib.
perpetuus. ib.
perpendicularis. ib.
perpendiculariter: ad angulos rectos. ib.
perpendiculum Mathematicum. ib.
perpendiculum; artificum. 283
perplexitas. ib.
perplexum facere: obtinere 371.
perplexus. 283
perquirere. 58
perquiſitio. ib: 338
perſecutio. 283
perſecutor. ib.
Perſepolis ejus antiquitas. 283
perſequi.
perſecutionem paſſus. 284
perſeverans ib.
perſeverantia. ib
perſeverare. 284
Perſia: Perſis ejus deſcriptio. * 285
Perſa: Perſicus. * ib.
Perſæ hæreticos vocant Turcas & viciſſim. * 145
Perſicum duracenum. 45: 285
perſiſtere. ib.
perſona. ib.
perſona quædam. 321
perſona: larva. 217
perſonæ divinæ. 285
perſonatus incedere. 217
perſonaliter. 285
perſonare ſe. 420
perſpectiva: ſcientia. 285
perſpectiva: lectio. ib.
perſpicacia. 5: 285
perſpicax. 5: 285
perſpicilium: conſpicilium. 256
perſuadere ſibi. 286
perſuaſibilis. ibid.
perſuaſio. ib.
perſuaſiuus. ib.
perſuaſus. ib.
pertica. ib.
pertinacia. ib.
pertinacia: pervicacia: 264
pertinax. 286
pertinax: obſtinatus. 264
pertinaciter. ib.
pertinens. 26: 286
pertinere. 26
perturbare. 98: 286
perturbatio. ib: ib.
perturbator. ib: ib.
perturbatus. ib: ib.
pervadere. 449
pervaſtare. 88
pervenire. 51: 138
perverſitas. 286
perverſus. ibid.
pervertere. ib.
pes. 290
peſſarium. 287
peſſimus. ib.
peſſulus. 462
peſſundare. 2
peſtis ubi nunquam. * 288
peſtifer. ib.
petere. 101
petitio. 101; 288
petitor. 101
petroſellinum. * 288
phalangium. 430
phalerer 31: 126
phantaſia potentia. 116
phantaſma. ib.
phantaſticus. 116
pharetra. 117
phaſelus. 133
phaſcolus. 115
phaſianus: attagen. ib.
philoſophia. 122
philoſophus. ib.
phiſiognomia. 122
phlebotomia. 124
phlegmaticus. ib.
phœnix. 119
phreneſis. 129
phreneticus. ib.
phrygiarius. 329
phthiſis: tabes. 440
phthiſicus. ib.
phyſica. 123
phyſicus. ib.
pica; avis. 290
pica; morbus. 27
pice inficere. 153
pice inquinatus. 153
pictor. 292
pictura. ib.
pictura ars Indiani rudes. * 292
picus. 290
pietas. ib.
pietas: dilectio. 435
pietate tangi. 176
piger. 292
pignus. 50
pigrè. 291
pigreſcere. 154
pigritia. 5: 291
pila luſoria. 266
pileus. 41: 51
pillula catapotium. 292
piloſus. 278
pilvarius. 50
pimpinella. 262
pincerna. 44: 76
pingere. 292
pinguedo. 142
pinguefacere. 170
pinguefieri. ib.
pinguefactus. ib.
pinguis. 142
pinna muri. 61
pinnaculum. 292
pinus. ib.
piper. 280
pipio: pullus columbinus. 290
pirata. 78
piſcari. 287
piſcatoris navicula. 248
piſces aceto condere. 216
piſces; ſignum zodiaci. 287
piſcina. 292
piſcis. 287
piſtaccium ubi bona creſcant* ib.
piſtillum. ib.
piſtor. 128
piſtrinum. 232
piſum: cicer. 57: 292
pituitoſus. 55
pius. 292
pix. 278
pixis nautica. 43
placabilis. 293.
placare. ib.
placatus. ib
placenta. 191: 124
placere. 73
placere: gratum eſſe. 288
placere: ſatisfacere. ibid.
planeta. 289
planetarum oppoſitio. 260
plangere: flere. 289
planities. ib.
planta. ib.
plantago. ib.
plantare: conſerere. ib.
plantas caulium aliò transferre. 446
plantatus. 289
planus. ib.
platis: gypſus. 421
platanus in Perſia frequens. * 293
plaudere manibus. 369
plebejus. 293
plebs. ib.
plectrum. 29
plenè. 290
plenilunium. 293
plenitudo. 290
plenus. 290
plethora: ſatietas. 290: 334
pleuritis. 318
plicare. 290
plicus. ib.
pluere. 292
pluma. ib.
plumbum. ib.
plumoſus. 293
plumula. ib.
pluralitas. ib.
pluralis in grammatica. ib.
plures: multi. 233
plus: amplius. 292
plus minus. 211
pluvia: imber. 292
pluviale. 52
poculum. 42: 431
poculum ligneum pauperum ib.
poculum modicum. ib.
poculum ad cofeam. ib.
poculum fictile. 45: 431
poculum majus ad Syrupum. ib.
podagra ignota Perſis. * 294
podagroſus. 294
podex. 45
podicis moditatio ſaltando. 240
pœna. 17
pœna talionis. 429
pœna: ſupplicium. 278
pœnæ adjudicare. 69
pœnitens. 279
pœnitentia. ib.
pœnitentiâ ductus. ib.
pœnitere. 17: 279
pœonia. 280
poëma. 294
poëſis. ib.
poëta. ib.
poëticus. ib.
polenta. 117
polenta ex hordeo. 263
polipodium. 294
polipus. 295
polire. 45: 294: 204
politia. 295
politicus. 295
politorium ſutoris. 222
politus: lævigatus. 295
pollex: index. 89
pollutio. 295
pollutio nocturna. ibid.
polonus. ib.
polus arcticus. ib.
polus antarcticus. ib.
poma. 130
pompa. 295
pompa funebris. 296
pomum enſis. 295
ponderare. 286
ponderis redundantia. 404
pondus: onus: gravitas. 287
ponere. 296: 228
pons. 296
ponto. ib.
populus; arbor. 292
porcus marinus. 296
pori. 296
poroſus. 296
porphyrites ib.
porrigere. ib.
porrigo: alopecia. 438
porrum. 297
porta portæ mancipium quinam. * ib.
portare: ferre. ib.
portatus: allatus. ibid.
portatilis. ib.
portentum. 214
porticula extra fenetram. 38
porticus. 78: 297
portulaca. 296
portus: ſtatio, nomen Perſicum, & naves quomodo fabricentur. 298
poſitio philoſophiæ. ib.
poſitus. ibid.
poſſe. 299
poſſeſſio. 298
poſſeſſus. 298
poſſidere. ib.
poſſibilis. ib.
poſſibilitas. ib.
poſt. 102
poſteri. 88: 298: 423
poſterior. 298
poſteriora: dorſum. ib.
poſteritas. 88: 298
poſtica pars colli. 254
poſtilena. 143
poſthumus. 298
poſtponere. ib.
poſtrema acies. 337
poſtridie. 138
poſtulare. 314
potator. 41
potatus. 2
potens. 299
potentia in quo conſiſtat. * 299
potio. 41
potiri. 177
potiſſimum. 405
potus. 41
practicus operativus. 300
prandere. 299
prandium Orientalium 299
pratum. ib.
pravus agendi modus. 98
præambulum. 300
præbenda pinguis a ſacerdotibus Perſis non acceptatur. * 300
præcedens. ib.
præcedentia. ib.
præceps. ib.

præceptor.

Præceptor. ibid.
Præceptum. ib: 65
Præcipitanter.
Præcipitatus. 300
Præcipitem agere. ib.
Præcipitium in Perſia frequens. ib.
præcipue: præſertim. 306
præciſe. 301
præco. ib: 39
præconium. ib.
præcognitus. 312
præcurſor. 301
præda. ib.
præda: ſpolia. 44
prædator. 301
prædari. ib.
prædeceſſor. ib.
prædeſtinare. ib
prædeſtinatio. * ib.
prædicamentum. 302
prædicator vanli Effendi. * 302
prædicatum in logica. ib.
prædicere: præfari. ib.
prædictio. 301
prædictus: præfatus. ib.
præfatio. 302
præfatus: prædictus. 301
præfectura. 302
præfectus. 51:176:302:404
præfectus ædium. 206
præfectus cubiculi. 48
præferre: anteponere. 302
præfici. 405
prægnatio: graviditas. 143
prægnans: gravida. 303
prægustator. 450
præire. 21
prælatura. 303
prælector philoſophiæ. 196
præliari 40
prælium: conflictus. 118
prælum. 443
præmeditari: excogitare. 303
præmeditatio. ib
præmeditatus. 303
præmiator. ib.
præmio afficere. ib.
præmiſſæ. ib.
præmium: merces. 145:303
præoccupare: prævertere. ib.
præoccupatio. ib.
præoccupatus. ib.
præparare. 5:26:304
præpaſtare. 31
præpoſterè. 5
præpoſitus generalis Carmelitarum. 133
præputium. 304
prærogativa. 36:304
prærogativâ inſignitus. 456
præſagium. 304
præſcriptio. ibid.
præſens. ib.
præſens in grammatica. ib.
præſentia. ib.
præſentire. ib.
præſepe. 212:304
præſervare. ib.
præſervatio. ib.
præſervativus. ib.
præſidens. 145:304
præſidium. 145:304
præſumere 305
præſumptio. 304
præſumptuoſus. ib.
prætendens: poſtulans 305
præterea. 61:258
præteritio. 305
præteritum verbi. ib.
præteritus: elapſus. 274
prætermittere: intermittere. 446
prætextus. 305
præter. 294:306
prætorium. 305
prævalere. ib.
prævaricare. ib.
prævaricatio. ib.
prævaricator. 306
præveniens. ib.
prævenire. ib.
præventus: præmonitus. ib.
prævidere. 25:306
præviſus. 25:306
preces diurnæ. 303
presbiter: ſacerdos in Perſia immunis. 305
pretioſus. 305
pretium. 306
pretium accreſcere. 16
pretium minuere. 2
pretium ſtatuere. 27
pretium redemptionis. 347
primas. 306
primatus. ibid.
primitiæ. ib.
primitivus. ib.
primogenitura. ib.
primogenitus. ib.
primus. ib.
primus omnium. ib.
princeps quomodo in Perſia vivat. * 307:308
principalis. 307
principalis univerſitatis ib
principatus. ib.
principiſſa. ib.
principium. ib.
prior. 24:[illegible]8
prior religioſorum. 309
priſtinam ſanitatem adipiſci. 342
privare. 309
privare officio. 54
privatio. 309
privativus. ib.
privatim. ib.
privatus. ib.
privignus. 122
privilegiatus: exemptus. 309
privilegio donare. ib.
privilegio inſignire. ib.
privilegium. ib.
prvilegium: prærogativa. 456
pro ratâ 313
pro ut. 381
pro pecuniâ ſpondere. 350
probabilitas propoſitionis. 309
probabilitas: apparentia. ib.
probabilis: veriſimilis. ib.
probabilis in logica. ib.
probatio juridica. 315
probare: confirmare. 309
probitas. ib.
problema. ib.
probus. 71
probi mores. 79
probrum 209
procedere: derivare. 309
proceſſio Eccleſiaſtica. ib.
proceſſio divina. ib.
proclamare. ib.
proclamatus. ib.
procœnium. 64
procraſtinare. 17:309:312:444
procurator. 11:309
procurare. ib.
prodere. 445
prodeſſe. 444
prodigalitas. 309
prodigè. 310
prodigus. ib.
proditio. 445
proditor. ib.
producere. 310
producere fructus. ib.
productio. ib.
productio litigantis. ib.
profectus. 273
proferre. 310
profeſſio religioſa. ib.
profeſſio fidei. ib.
profeſſio ſtatus. ib.
profeſſor: prælector. ib.
profeſſus religioſus. ib.
proficere. 36
proficiſci. 273
profligatus. 357
profundè. 311
profunditas: abyſſus: barathrum. ib.
profundus. ib.
progenies: proſapia. ib.
progenies ſtirps. 54:311
progredere: vade. [illegible]54
progredi. 41:214
progreſſus 311
proh Deum! 216
prohibere. 311:463
prohibitio. 311:463
prohibitus. 311
projicere. 46:137:440
proinde. 286
proles: ſoboles. 311
paolixitas. 312
prolixus. ib.
prologus. ib.
prolongare. ib.
prolongatus. ib.
promiſſio: ſponſio. ib.
promiſſus. ib.
promittens. ib.
promittere: polliceri. ib
promontorium. 51:312
promovere ad dignitatem. ib.
prompto eſſe animo. 109
promptitudo. ib.
promptuarium. 206
promptus. 172:312
promulgare. ib.
promulgator: præco. ib.
promus. 95
pronunciare. 312
pronunciatio. ib.
pronunciatus. ib.
propagare vitem. 313
propagatio fidei. ibid.
propagare fidem. ib
propago. 312
prope: juxta. 463
properans. 130
properare. 111
prophanare. 310
prophanatio. ib.
prophanatus. ib.
prophanus. ib.
Propheta S. Elias colitur in Perſia. * ib.
Prophetæ. ib.
Propheticè prædictus. 301
Prophetiſare. 310
propinqus. 463
propitius. 313
propola. 352
proponere: exponere. 313
proponere: deliberare. ib.
proportionaliter: pro rata. ib.
proportio. ib.
proportio geometrica ib.
proportio arithmetica. ib.
propoſitio ſyllogiſmi. ib.
propoſitio affirmativa & negativa. ib.
propoſitio per ſe nota. ib.
propoſitum. 350
propoſitus. 313
propriè. ib.
proprietas: poſſeſſio. ib.
proprietarius. ib.
proprius. ib.
propugnaculum. 39:313
prora navis. ib.
protex. 473
prorumpere. 313
proſcribere. 364
proſcriptio venalis. ib.
proſit. 45
proſpectum probum exhibere. 67
proſpectus. 314
proſper. ib.
proſpera fortuna. 460
proſperam diem aveo. 45
proſperam noctem deprecor. ib.
proſperam vitam agere. 467
proſperè. 314
proſperè ſuccedere. 444
proſperitas. 314
proſperum nuntium. 255
proſternere ſe. 2:314
proſtitutus. * 314
proſtratus. ib.
protectio. ib.
protector. ib.
protegere. 90:213:314:316
proteſtare. 314
proteſtatio. ib.
protomedicus. * ib.
protonotarius. ib.
provenire. 315
proventus: cenſus. 334
proventus Perſidis Regis. 180
proventus: lucrum. 301
proverbium. 315
providere. ib.
prouidentia divina. 316
providus. ib.
provincia: officium: 53
provincia. 316
provinciæ Lengionis deſcriptio. * ib.
proviſio. ib.
provocare: excitare. ib.
proxenata. 306
proximè. 314
proximns. ib.
prudens. 316
prudenter. 5:316
prudentia. 385
prudentia. 316
pruina. 44
pruna. 52
pruna damaſcena. 44
pruna ſebeſtena. * ib: 380
prunæ. 44
prunum.
prunus; arbor. 317
pruritus. 313
prurire. 80
pſalmodia: 50:354
Pſalmiſta. ib.
Pſalmus: Pſalmi. ib.
pſalterium. 365
pſeudo-Religioſi Mohommedani. * 190
pſora: vitiligo. 195
ptarmicum: ſternutatorium. 417
Ptolomeus. * 317:442
publicare. 317
publicatus. ib.
publicus communis. ib.
puella. 62:38:102:116
puellula. 317
pudere. 46
pudor. ib.
pudore ſuffundere. ib.
pudore ſuffuſus. 32
puerilis. 317
pueritia. 116:317
puerulus. 116
pugil. 43
pugillus. 317
pugio. ib.
pugna. 65
pugna velitaris. 372
pugnare. 65
pugni ictus. 317
pugnus. ib.
pulcher. 40
pulchritudo. ib.
pulegium. 317
pulex. ib.
pulli. ib.
pullulare. ib.
pulmentum. 45
pulpam auferre. 419
pulpitum. 317
pulpitum ſuggeſtum. 55
pulvinar. 79
pulvinar ad aſſiculas. 445
pulx. 45:225
punctio. 318
punctio acus. ib.
punctum. ibid.
punctum negotii: ſcopus. ib.
pungere. 251
pungere verbis. 422
pupa. 116
pupilla. 318
pupillus. ib.
purè. ib.
purgator. ib.
purgare ſe. 140
purgatio medicinalis. 318
purgatorium opinio Mahommedanorum. ib.
purificare. ib.
Purificatio B. M. V. 319
puritas. ib.
puritas innocentia. ib.
purpureus. ib.
puſillanimis. ib.
puſillanimitas. ib.
puſtula. ib.
puſtulæ. 43:239:319
puteum excavare. 56
puteus frumentarius: Syri. 128
putrefacere. 319
putrefactio. ib.
putrefactus. ib.
putrefieri. ib.
pyralis: papilio. 117
pyrobolarii. 29
pyrobolus: telum miſſile ignitum. 190
pyxis: cutula. 373

Q.

Qave: ſpecies favæ ejus deſcriptio. * 320
Qoranum quid ſit. * 320
quadra. 429
quadrageſima Chriſtianotum. 321
quadrageſima Mohommedanorum. ib.
quadrageſimus. 322
quadraginta. ib.
quadrans. 321
quadratum geometricum. ib.
quadratura: tetragoniſmon. ib.
quadratus. ib.
quadrilaterum picturæ. ib
quadrivium. ib.
quadruplicare. ib.
quæſtio. 322
quæſtio libri. ib.
qualitas. 32[illegible]
qualitas facilè mobilis. ibid.
qualitas dificilè mobilis. ib.
quamvis. 41:7[illegible]
quando. 3[illegible]
quandoquidem. 6[illegible]
quantitas. 322
quantitas ſyllabarum. 4[illegible]
quantitas: prædicamentum. 322
quantitas diſcreta. ib.
quantitas continua. ib.
quantò magis. ib.
quantum. ib.
quantum ad hoc. 172:322
quantumvis. ib.
quare. 280
quarta pars. 322
quartus. ib.
quatenus eſt poſſibile. 172
quaternio. 323
quaternus. ib.
quatuor. 322
quatuor anni tempora. 415
quatuor qualitates. 321
quatuor elementa. 10[illegible]
quatuordecim. 31[illegible]
quercus. ib.
querela. ib.
qui apparuit. 26
quia. 206
quicumque. 6[illegible]
quid. 59
quidam. 467
quietare. 4
quieſcere. 347
quindecim. 321
quinquageſimus. 61
quinquaginta. ibid.
quinque ſenſus. 385
quinque prædicabilia. 302
quinque univerſalia. 468
quinque remis. 133
quintus. 321
quis. 59
quiſquiliæ menſæ. 36
quoadulque. 173
quod contigit. 4
quomodo. 65
quomodocumque. 8:28:172

R.

RAbidus. 323
rabies. 31:323
rabioſus. 31
racemus: botrus. 142
radere. 324
radicalis. ib.
radices montis. ib.
radicitus vellere. 414
radii. 87:324
radius: calamus textorius. 103
radius mellis. 44
radix. 324
radix Buſidan. * 224
radix quadrata. ib.
radula. 143:327
ramus: frons. 325
ramus palmæ. ib.
rana. ib.
rancidus. 126
rancor: conqueſtio. 25:325:326:247
rancorem concipere. 347
rapacia animalia. 326
rapax. ibid.
raphanus. 324
rapidè. 326
rapidus. ib.
rapina. ib.
rapinis veſcens. ib.
raphanus. 324
raptor. 326
raptus. ib.
raptus in ecſtaſim. ib.
raptus: furtum. 328
raptus: ecſtaſis. ib.
rapum. 326
raritas. ib.
raro. ib.
rarus. ib.
rarus: peregrinus. ib.
raſtrum. 327
raſus. ib.
ratihabitio. ib.
ratihabitus. ib.
ratio: reſpectus. 342
ratio: potentia. 325
ratio: jus. ib.
ratiocinari. 9[illegible]
rationem allegare. [illegible]5
rationem habere. 341

rationalis. 334
rationaliter. ibid.
rationi cedere. ib.
raucitas. 328
raucus. ibid.
reædificare. 330
realis. 329
realiter : a parte rei. ib.
reverà : efficaciter. 106
rebellem agere. 329
recalcitrare. 337:440
recapitulare. 338
recapitulare. ib.
recapitulatio : epilogus. 333
recenter. 91:3[illegible]
recens. 130:329
recenſus. 239
recenter. 91:329
receptaculum. 329
receptus. 338
receſſus. 351
recidere. 337
recidiua. 329
reciprocatio. 47:463
reciprocus. 330
recitare. ib.
reclamare. 330
recoctus. 339
recogitare. 340
reconciliatio. 339
recoquere. 340
recordari. 334
recreare : exhilarare. 339
recreatio : animi relaxatio. 339
recreatus : refectus. 339
recreſcere. 339
rectà. 141
rectè. 103:337
rectè excogitare. 4
rectilinium : regula. 332
rectitudo. 103
rector. 337
rectus. 103:337
recuperabilis. 340
recuperare. ib.
recuperatio. ib.
recuperatus. ib.
recurrere. 339
recurſus. ib
recuſare. 340
recuſatio. 340
recuſatus. ib.
redactus. ib.
redarguere. 330
reddere. 334
reddere rationem. ib.
redemptio. 330
redemptor. ib.
redemptus. ib.
redhibere. 342
redimere. 330:347
redimiculum. 194
redire in gratiam. 352
reditus. 352:444
reducere ab errore. 94
reducere. 344:339
redundans. 36
redundare. ib.
redundare : egurgitare. 370
reduplicare. 324
refectio : cibus. 330
refectorium. ib.
refellere. 341
referre. 334:341
referre : ſimilem eſſe. 327
reficere : reſarcire. 326
reficere : redintegrare. 341
reflectio ; intellectus. 330
reflectio radiorum. ib
reflectio mentis. 341
reflectere : recogitare. ib.
reflectere : repercutere. ib.
reformare. ib.
reformatio. ib.
reformator. ib.
reformatus. ib.
refluxus. 330
refractio. 33[illegible]
refrænare. 3[illegible]1
refragari. 94
refrigens. 331
refrigerans. 344
refrigerare. 331:344
refrigeratus. 345
refrigerium. 331
refugium. 342
refulgere. 350
regalis : regius. 331
regenerare. 331
regeneratio. ib.
regere. 20:331
reges. 329
regia 62
regi charus. 118
regiè. 329
regii proventus. 334
regimen : diæta. 331:141
regina. 331:332
regio. 329
regis mandatum. 211
regiſtrare. 331
regiſtratus. ib.
regiſtrum. ib.
regnans. ib.
regnare. ib.
regnum. ib.
regredi. 352
regreſſus : reverſus. ib.
regula : norma. 332
regularis. ib.
regulus : Baſiliſcus. ib.
regulus : trochilus. 379
rejectio : repudium. 337
rejectus. ib.
rejicere. ib.
reiterare. 332
reiteratio. ib.
relabi. 338
relatio : narratio. 339
relatio: prædicamentalis. 332
relativus. ib.
relaxare delictum. ib.
relaxatio a labore. ib:1[illegible]
relegere. 343
relevare. ib.
relevatus. ib.
relictus. 1.
religio. 332
religio Carmelitana. ib.
religioſè. 333
religioſus. ib.
religioſus Perſa. ib.
religioſus reformatus. 342
relinquere. 1
reliquiarium. 333
reliquiæ ſanctorum. ib.
reliqui. 333
relucere. 343
relucens : reſplendens. ib
rem acu tangere. 441
remanare : ſuperfluere. 343
remandare. ib.
remedium. 344
remex. 469
remigare. ib.
reminiſcentia. 224:333
reminiſci. 339
remiſſibilis. 333
remiſſus : lentus. 344
remittere : ſolvere. 325
remorſus conſcientiæ. 334
remuneratio. 344:3[illegible]9
remus. 333
renaſci. 341
renes. 344
renovare. 346
renovatio. ib.
renovatus. ib.
renunciare. 341
repagulum januæ. 416
reparare. 5:346
repercuſſio. 331
repercuſſus. 346
repercutere. ib.
repere. 325:420
reperire. 352
repertorium, 334
repertus. 352
repetere. 334
repetitio. ib.
replere. 341
repletus. 346
replica. [illegible]
replicare. [illegible]
reponere. [illegible]
reportare : referre 347
repoſitorium. 80
reprimere. 335
reprobatio. ib.
reprobus. ib.
reptilia. 337
reptilis. ib.
repudiare. 347
repudiatio. 341
repudium paſſa. 347
repugnantia. 335
repugnans. 338
repugnare. 98:335
reputare. ib:434
requiſitio. 335
rerum adunatio. 9
res. 79
res : ſupellex. 353
res bene ſuccedit. 454
reſalutare. 347
reſalutatus. ib.
reſarcinator. 326
reſcribere. 335
reſcriptum. ib.
reſerare. 96
reſervare. 348
reſidentia. 335
reſidens. ib.
reſidere. ib.
reſiduum debitorum. 343
reſiduus. 335
reſignatio in Deum. ib.
reſina pini : ragia pini. 324
reſipiſcentia. 94
reſperſus. 408
reſpirare. 335:121
reſpectiuè. 350
reſpondere. ib.
reſpondens. 351
reſponſum. ib.
reſpublica. 335
reſiſtentia. ib.
reſiſtere. ib.
reſolvere quæſtionem. 350
reſonans. 350:337
reſonare. ibid:ib.
reſtare : ſuperfluere. 335
reſtaurativus. 351
reſtauratus. 326
reſtio. 77
reſtituere. 336
reſtitutio. ibid.
reſtitutus. ib.
reſtrictio : clauſula. ib.
reſtrictus : ſtrictus. 351
reſultare. ib.
reſumere. 346
reſumptus. 347
reſurgere vi propriâ. 336
reſurrectio univerſalis. 336
retardare. 178
retardatio. 350
rete. 336
retentiva virtus. ib.
retexere. 351
retinere : continere. ib.
retorquere. ib.
retractare. 352
rethor. 336
rhethorica: perſarum quid. ib.
Rhomphæa S.Eliæ. 408
retrahere. 351
retributio. 336
retrocedere. 337:351
retro. 8
retro : poſt. 90
retrogradatio. 337
retrogradus. ib.
revelans. ib.
revelare ſecretum. ib.
revelatio Divina. ib.
revelatus a deo. ib.
revendere. 352
reverendus. 337
reverentia. 352
revereri. ib.
reverti. 351
reverti ; retrocedere. 444
reverſus. 352
revidere. 328
revireſcere. 352
reviſere. ib.
reviſor. ib.
reviſus. ib.
revolvere. 328
revolutus. ib.
revocare. 338:353:353: 94
revocatio. 353
revocatus. 338
reus. 65:334
reus mortis. 85
rex. 328
rex regum. 329
rhabarbarum. 346
rhinoceros. ib.
rhodus. 354
rhombus netricis. 122
ricinus. 472
rictus ſuis. 144
ridere. ib.
ridiculè. 340
ridiculus. 340
rigare. 154
rigidè : aſperè 342
rigor. ib.
rigor febris. 18
ripa fluvii. 346
riſibilis. 348
riſus. ib.
riſus diſſolutus. ib.
rituale. 351
ritus. ibid.
rivalis : procus. 352
rivus. 353
robur. 127
robuſtus. 126:132:353
rodere. 353
rogare. 302
rogatus. 303
rogus pyrotothecnicus. 132
rogus : pyra. 355
Roma. 358
ros. 145:ib.
roſmarinus. 357
roſa. 356
roſa moſchata ib.
roſa Baſſorina. 357
roſetum. ib.
roſtro pungere. 40
roſtrum. 40:337
rota. 358
rota molendini. ib.
rotare. ib.
rotunditas. 357
rotundus. 357:452
rubeſcere. 357
ruber : rubeus. 357
rubia tinctorum. 353
rubiginoſus. 358
rubinus. 357
rudens. 131
rudere. 324
rudicula. 266:409
rudis : incultus. 357
ruditas : ſtupiditas. ib.
ruga. 143:81
ruga : flexus. 290
rugare frontem. 159:357
rugire. 358
ruina. 2:228
ruina muri. 44
rumex. 356
ruminans. 358
ruminare. ib.
rumor : fama. ib.
rupes. 358:377
rurſus : iterum. 21:340
ruſſia 358
ruſſus. ib.
ruſticè. 358:464
ruſticus. 73:358
ruta. 558
rutabulum. 409

S.

Sabaithæ eorum deſcriptio. 359:360:361:362
ſabina ; arbor. 363
ſaburra. 369
ſaccharo conditus. 473
ſaccharum. ib.
ſaccharum arboris alaſciar. ib.
ſaccharum canditum. ib.
ſaccharum roſatum. ib.
ſaccus. 363
ſaccus ad ſarcinam. ib.
ſaccus ad hordeum & aleam. ib
ſacer. ib.
ſacerdotium. ib.
ſacramenta. ib.
ſacramentalis. ib.
ſacramentum. ib.
ſacrificare : immolare. ib.
ſacrificium. ib.
ſacrificus : immolator. ib.
ſacrilegium. ib.
ſacrilegus. ib.
ſacriſta : æditus. ib.
ſacriſtia : ſacrarium. 50:ib.
ſæculi derelictio. 8
ſævire. 154
ſaga : ſtrix lamia. 421
ſagacitas. 363
ſagax. ibid.
ſagitta. ib.
ſagittarius ; ſignum. ib.
ſagittarius. 29
ſal. 360
ſal armoniacus. ib.
ſal gemmæ nativus. ib.
ſal indus ruber. ib.
ſalamandra. ib.
ſalarium. ib.
ſalina. ib.
ſalinum. ib.
ſalire. ib.
ſalitus : ſalſus. ib.
ſaliua. 40:ib.
ſalivam emittere. 40
ſalix. 364
ſalmo; piſcis. ib.
ſaltare. 38
ſaltare : ſalire. 365
ſaltatio. 38
ſaltatus. ib.
ſaltator. 365
ſaltem. 17
ſaltu[illegible] [illegible]5
ſalvare. ib.
ſalve : ſaluete. 92
ſalvia. 366
ſalus : ſalutatio. ib.
ſalutare. id.
ſalutaris : ſaluber. ib.
ſalutem æternam conſequi ib.
ſalvus : incolumis. ib.
ſalvus conductus. 274
ſalvus: tutus. 94
ſambucus. 366
ſancta. 365
ſanctè. ib.
ſancti. ib.
ſanctificare. ib.
ſanctificatus. ib.
ſanctiſſimus. ib.
ſanctuarium. 366
ſandalum : ſandali ſpecies. ib.
ſanguinarius. ib.
ſanguis. ib.
ſanguiſuga. ib.
ſanies : pus : marcor. 214
ſanitas: ſalus. 366
ſanus. 365
ſapa. 239:367
ſaphirus. 472:364
ſapidus. 368
ſapiens. 369
ſapientia. 367
ſapo. ib.
ſapo muſchatus. ib.
ſapo odoriferus ad Balneum. 368
ſaponaria ; herba. 367
ſapor. 368
Sapor Rex. ib.
ſapphirus. 364
ſarabanda : ſaltationis modus. 368
ſarcina ſpoliare. 422
ſarcina. 38
ſarcinæ involucrum. 76
ſarcocolla. 368
ſarculum. ib.
ſarmentum. ib.
Sarraceni. ib.
ſartago : patella. 265:330
ſartor. 368
ſatan. ib.
ſatelles. 370:387
ſatiabilis. 368
ſatiare. 369
ſatiari. ib.
ſatis. 33
ſatis ſuperque. ib.
ſatisfacere. 398
ſatisfactio : placitum. ib.
ſator. 389

ſatrapa. 369
ſatur. ib.
Saturnus. ib.
ſatus. 384
ſatyra. 369
ſatyricus. ibid.
ſatyrus. ib.
ſcabellum. 370
ſcaber : ſcabroſus. 33:370
ſcabies. 355
ſcabioſa. 370
ſcabioſus. 355
ſcala : climax. 371
ſcala mobilis. ib.
ſcalmellum tubæ. 452
ſcalpellum. 433
ſcalpellum phlebotomum. 190
ſcalpellum : cœlum. 371
ſcalpellum recurvum. ib.
ſcalpere. 327:393
ſcalpere ſe. 143
ſcalprum. 45
ſcammonium adulteratur. * 372
ſcamnum. 38
ſcandaliſare. 372
ſcandalosè. ib.
ſcandaloſus. ib.
ſcandalum. ib.
ſcapha. 40:374
ſcapius. 327
ſcarabæus. 46:372
ſcarificare. ib.
ſcaturigo : latex, 262:405
ſcaturire. 373:411
ſceleſtus : facinoroſus. 373
ſceptrum regale. ib.
ſcheda. 200
ſchedula. 54:55:295
ſchedula cambii. 295
ſchidia. 416
ſchinchus. 63
ſchineus. ib.
ſchiſma. 376
ſchiſmaticus. 377
ſchœnanthum. 374
ſchola : gymnaſium. 377
ſcholaſticus. ib.
ſcholium. 298
ſciatica. 375
ſcibilis. ib.
ſcienter. 36
ſcientia. 375
ſcientia infuſa. 168:375
ſcientia practica & ſpeculativa. ib.
ſcindens : acutus. 428
ſcindere : ſecare. ib.
ſcintilla. 375
ſcintillare. ib.
ſcire. 367
ſciſſura : ſciſſio. 428
ſcitè : non inſcitè. 133
ſcitus : elegans. ib.
ſciurus. 375
ſcloporum artifex. 29
ſclopus. ib:239
ſclopus. * 374
ſcobina. 327
ſcolopendra. 377
ſcolopendrium. ib.
ſcoparia ; herba. 41
ſcoparius. 378
ſcopæ. ib.
ſcopus. ib.
ſcoria ferri. ib.
ſcorpio & ſpecies. ib.
ſcorpio; ſignum. ib.
ſcortari. 319
ſcortator. ib.
ſcribere. 379
ſcribilita : pulmentum teſtaceum. 445
ſcrinium. 379:440
ſcriptio. 379
ſcriptor. ib.
ſcriptus. ib.
ſcrophulæ. ib.
ſcrops. 327
ſcruporum ludus. 83:139
ſcrupulus : menſura. 379
ſcrupulus. ib.
ſcrupuloſus. ib.
ſcruta. 419
ſcrutator. 58
ſcrutinium. 380
ſcutarius. ibid.
ſcutella. ib.
ſcuticâ percutere. 392
ſcutifer. 280
ſcutum. 430
ſculpere. 377
ſculptor : cœlator. ib.
ſculptura : cœlatura. ib.
ſe ipſum magnificare. 417
ſe. 380
ſecale : ſiligo. 382
ſecare : ſcindere. ib.
ſecare ſegetes. ib.
ſecretarius. 381
ſecretum. ib.
ſecta, 390
ſecta Carpocrationorum. ib.
ſecta Atheiſtarum. ib.
ſecta Perſarum. ib.
ſector. ib.
ſecturæ. 382
ſecularis. 381
ſeculum. ib.
ſecum. ib.
ſecundinæ. ib.
ſecundò. ib.
ſecundus. ib.
ſecuris. 4:210
ſecuritas. 393
ſecurum facere. 327
ſed. 205
ſedare. 7
ſedatè. 12
ſedatus. 265
ſede vacante. 454
ſedere. 381
ſedere complicatis cruribus.* ib.
ſedes : ſella : ſedile. 382
ſedes regia : ſolium. ib.
ſeditio. ib.
ſeditioſus. ib.
ſeducere. ib.
ſeductor. ib.
ſæpè : ſæpius. 271
ſegmenta offæ oblonga. 438
ſemel. 467
ſemen. 384
ſemicirculus. ib.
ſeminarium : univerſitas ib.
ſeminator. ib.
ſemita. ib.
ſemita : viculus. 419
ſemper. 384
ſempervivum. ib.
ſempiternus. ib.
ſena. ib.
ſenator. 385
ſenatus. 384
ſenatus-conſultum. 85
ſenecta ſerpentis 378
ſenectus. 458
ſeneſcere. 181
ſenex. 458
ſenſatus. 385
ſenſibilis. ib.
ſenſibiliter. ib.
ſenſibus morem gerere. 383
ſenſualis. 385
ſenſualitas. ibid.
ſenſualiter. ib.
ſenſus interni & externi ib.
ſenſus : potentia. ib.
ſenſus : ſignificatio. ib.
ſenſus comunis. ib.
ſententia. 37:285
ſententia : edictum. ib.
ſentina navis. ib.
ſeorſim. 99:99:386
ſeparabilis. 385
ſeparare. 386
ſeparatio. ib.
ſeparatus. ib:16
ſepe. 393:407
ſepelire. 386
ſepia; piſcis. 387
ſeptem. 391
SS. Septem dormientes.* ib.
ſeptember. 393
ſeptendecim, octodecim, novendecim. 90
ſeptentrio. 391:446
ſeptentrionalis. 391
ſeptimus ib.
ſeptuaginta. ib.
ſeptum fluminis. 346
ſeptum ; caula. 371
ſepultus. * 386:406
ſepulchrum. 387
ſepulchrum Jeſu Chriſti * ibid.
ſequens. 383
ſequeſter. 387
ſequi. 383
ſera. 389
ſerenare. 347
ſereniſſimus. 387
ſerenus. ib.
ſerere. 384
ſericarius. 390
ſericatus. ib.
ſerici Laqueus contortus. 123
ſerici artifex. 390
ſericum crudum. ib.
ſericum netum ib.
ſericum vile & pretioſum ibid.
ſeriò. 84:387
ſerius. ib.
ſerpens : anguis. ib.
ſerpentaria herba. ib.
ſerpyllum. ib.
ſerra manualis. 383
ſerra major. ib.
ſerva : captiva. 374
ſervare. 72
ſervator : Salvator. 364
ſervatus. 72
ſervi. 389
ſervilis. ib.
ſervire. ib.
ſervitus. ib.
ſerum lactis. 393
ſervus. 389
ſervus vernaculus. 390
ſeſſio. ib.
ſeveritas, 392
ſevum. ib.
ſex. 383
ſexageſimus. 390
ſexdecim. 381
ſextarius. 390
ſextus. ib.
ſexus. ib.
Si. 380
ſibi adſcribere. 28
ſibilare : pomyſma edere. 393
ſibilus : pomyſma. 128:ib.
ſic. 28:79
ſica : gadius. 83
ſiccè : preſſè : acriter. 381
ſiccitas. ib.
ſiccus. ib.
ſicut. 65
ſigillare. 393
ſigillatim.* 37:468
ſigillum. 43:394
ſigillo munitus. ib.
ſignatus. 383
ſignificans. 394
ſignificare. ib.
ſignificatio. ib.
ſignificativus. 394
ſignificatus. ib.
ſignum regium in diplomatibus. 383
ſignum. ib.
ſignum cœleſte. ib.
ſignum Crucis. ib.
ſilentioſus. 394
Silentium. ib.
ſilentium imponere. 428
ſilex. 383
ſiliquaſtrum; arbor Judæ. 394
ſillogizare. ib.
ſimia. ib.
ſimia mas & fœmina. 375
ſimilem eſſe. 34
ſimilis. 395
ſimiliter. ib.
ſimilitudo. ib:400
ſimonia. 395
ſimoniacus. ib.
ſimplex : ingenuus. 384
ſimplex : incompoſitus. ib.
Simplex : purus. ib.
ſimplicitas divina. ib.
ſimplicitas : ſinceritas. ib.
ſimpliciter. ib.
ſimul concurrere. 376
ſimul prætendere. 69
ſimus. 374
Sinai. 395
ſinapi. 239
ſincerè. 374
ſinceritas. ib.
ſincerus. ib.
ſine. 385
ſine ullâ dubitatione. 163
ſine vapore coctus. 422
ſinere. 191
ſingularis. 395
ſingularis numerus. ib.
ſingularitas. ib.
ſingulariter. ib.
ſingultus. ib.
ſiniſter eventus. 4
ſiniſtra : læva. 395
ſinus : gremium. 38
ſinus maris. ib.
ſinus, tangens, ſecans. 396
ſion. ib.
ſiren. ib.
ſirupus. ib.
ſirupus Bizantinus. ib.
ſirupus roſatus ſolutivus ib.
ſiſymbrium. ib.
ſitibunbus. 17:ib.
ſitis. 390
ſitula ærea : hydria. 381
ſitula lignea. ib.
Situs. 396
ſitus bombardarum. 40
ſitus : collocatus. 396
ſmyris. 389
Smyrna. * 396:397
ſobrietas. * 397:398
ſobrius. ib.
ſocer. 424
ſocietas. 398
Socrates. ib.
ſocrus. 424
ſodomia crimen peſſimum * 398:99
ſol. 401
ſolanum. 400
ſolanum hortenſe : uva canina. ibid.
ſolari. 72
ſolarium. 400:424
ſolatium. 15
ſolœciſmus. 401
ſolea : Bugloſſus piſcis.* 200
ſolea equi. 120
ſolea ferrea calceorum. * ibid.
ſolea calceorum. 424
ſoleam equi auferre. 392
ſolemniter. 401
ſoli expoſitus. 111
ſolidare. 347:364
ſolidè. 401
ſolidus. 218:401
ſoliloquium. ib.
ſolitudo. ib.
ſolitus. ib.
ſolis atomi. 34
ſolis ortus. 414
ſolus. 402
ſollicitare 401
ſollicitatio. ib.
ſollicitator litis. 402
ſollicitus : diligens. ib.
ſollicitus : inquietus. ib.
ſollicitudo. 217:402
ſolſtitium æſtiuum, & hyemale. ib.
ſoluere : aperire. 376
ſoluere dubium. ib.
ſoluere. 93:403
ſoluere debitum. 266
ſoluere pecuniam. 370
ſolum. 402
ſolutio. ib.
ſolutum argnmentum. ib.
ſolutus. 376
ſomnians. 400
ſomniare. 173:400
ſomnium. ib.
ſomno correptus. 7
ſomno corripi. [illegible]
ſomnolentia. 403
ſomnolentus. ib.
ſomnum conciliare. 7
ſomnus. 403
ſonare : ſonum efficere. ib.
ſonare. 425
ſonitus : bombus. 337
ſonorus. 403
ſonorus : rixoſus. 417
ſonus. 415
ſonus : concentus. 339
ſonus tibiæ. 421
ſophiſma. 403
ſophiſta. ib.
ſopitus : deliquium paſſus 410
ſorbere. 405
ſorbitiuncula. ib.
ſorbus. ib.
ſordidus : ſpurcus 405
ſorex : mus. 405
ſoror. ib.
ſororius : levir. 63
ſors. 52:405
ſortilegium. ib.
ſpaſmum pati. 408
ſpaſmum paſſus. ib.
ſpaſmus. ib.
ſpatioſus. 409
ſpectaculum publicum. 411
ſpectator. ib.
ſpectatus : ſpectabilis. 342
ſpecies dactyllorum Baſoræ 384
ſpecies : ſimilitudo. ib.
ſpecies : fictio. ib.
ſpecies. 409
ſpecies impreſſa & expreſſa 409
ſpecies ſuprema, media, infima. ib.
ſpecificare. ib.
ſpecificus. ib.
ſpecimen. 339
ſpectrum 409
Speculari. 27:409
ſpeculatio. ib.
ſpeculativus. ib.
ſpeculum. ib.
ſpelunca. 410
ſpes. ib.
ſperare. ib.
ſperatus. ib.
ſperma. ib.
ſphæra. * 175:393
ſphæricus. ib.
ſpica. 411
ſpina. 412
ſpina Arabica. ib.
ſpina dorſi. ib.
ſpinacha. ib.
ſpiritualis. ib.
ſpirirualitas. ib.
ſpirirualiter. ib.
ſpiritum cohibere. 121
ſpiritus : anima. 412
ſpiritus ſanctus. ib.
ſpiritus anguſtiæ. 448
ſpiſſus. 411
ſplendidè. 412
ſplendidus. 296:412
ſplendor : fulgor. 204:412
ſpleneticus. ib.
ſpolia. 413
ſpoliare. 413
ſpoliari. ib.
ſpoliatus. ib.
ſponda cubilis. 413
ſpondere. 27:377
ſpongia. 413
ſpongioſus. ib.
ſponſa. ib.
ſponſus. 414
ſponſalitium. 413
ſponſio. 377
ſpoſor; vas. 350
ſpontaneè. 413
ſpontaneus. ib.
ſporta. 413
ſportula. ib.
ſpuere in faciem 414
ſpuma. 375
ſpuma ferri. ib.
ſpumare. ib.
ſpumoſus 40:378
ſpurcare : conſpurcare. 413
ſpurcities. ib.
ſpurcus. ib.
ſputum. 414
ſquamma piſcis. 371:414
ſquammoſus. ib.
ſquatina piſcis. 324
ſtabilire. 415
ſtabilis : firmus. ib.
ſtabilitas. ib.

ſtabilitus. ibid.
ſtabularius. 206 : 266
ſtabulum. 415
ſtadium. 409 : 451
ſtagnum. ib.
ſtaphyſagria pedicularis. ib.
ſtamen. 222 : 415
ſtamen : ſubtegmen in longum. 198
ſtaminea tela. 415
ſt[illegible]neator. 42 : 415
ſtanno obducere. ib.
ſtannator. ib.
ſtannum. ib.
ſtapes * ib.
ſtare. 416
ſtare promiſſis. 67 : 214
ſtatim. 8 : 422
ſtatio. 416
ſtatua. ib.
ſtatuere : accingere ſe. 95
ſtatumen vitis. 125 : 267
ſtatura. 416
ſtatus. ib.
ſtatutum. ib.
ſtella. ib.
ſtella cadens. ib.
ſtellatus. 417
ſtellæ fixæ. 416
ſtellæ errantes. 417
ſtellio. 430
ſtemma. 221
ſtercorare humum. 417
ſtercus. ib.
ſtercus equi. ib.
ſtercus columbarum. ib.
ſterilis. ib.
ſterilis mulier. ib.
ſterilitas. ib.
ſterilitas mulieris. ib.
ſternere. 35
ſternutamentum. 417
ſternutare. ib.
ſtertens. 354
ſtertere : ronchiſſare. 366
ſtigendiorum præfectus. ib.
ſtigma equorum. 43
ſtigmata. 418
ſtillare. 140 : 417
ſtimulus. 418
ſtimulus : ſuaſio. ib.
ſtipatus. 65
ſtipatus aulicus. 78
ſtipendium. 266 : 401 : 418
ſtipula. ib.
ſtipulari. ib.
ſtirps : progenies. 328 : 418
ſtola. ib.
ſtolidus. ib.
ſtomacho utilis. ib.
ſtomachus : ventriculus. ib.
ſtoracis lignum. 419
ſtorax liquida. ib.
ſtorea : matta. ib.
ſtorearum textor. ibid.
ſtoreæ arundinaceæ. ibid.
ſtrages. 53 : 419
ſtrangulare. 420
ſtranguria. 337 : 420
ſtratagema. ib.
ſtrena : munus gratuitum. 211
ſtrenuus. 421 : 455
ſtrepitus. 421
ſtrictè : anguſtè. ib.
ſtrigile. ib.
ſtrigili equum pectere. ib.
ſtridere dentibus. 145 : 421
ſtridor avium 133
ſtrobili. 291
ſtructura. 421
ſtruthio : camelus. ibid.
ſtudens : ſcholaſticus. ib.
ſtudere : operam dare. 168
ſtudere. 421
ſtudioſus. 422
ſtudium. 421
ſtultè. 277
ſtulteſcere. 153
ſtultitia. 277
ſtultus. 220 : 277
ſtupa. 418
ſtupa lini. ib.
ſtupâ obturare. ib.
ſtupa : villus. 43
ſtupefacere. 369
ſtupefactus. ib : 422
ſtupefieri. 214
ſtupendus. 422
ſtupere. ib.
ſtupiditas. ib.
ſtupor. ib.
ſtuprare. ib.
ſtuprator. ib.
ſtuprum. ib.
ſturnus. 419
ſtylus. 417
ſtylus chyrurgi. 403
ſtylus eloquens. 417
ſtylus horologii. ib.
ſtypicus. 418
ſuadere : inducere. 286
ſuavis. 397
ſub. 406
ſub veſpera. 387
ſubcerniculum. 390
ſubacidus. 13
ſubalternus. 422
ſubdititius pannus veſtis. 124
ſubditus : ſubiectus. 407
ſubditus : ſubditi. 457
ſuber ; arbor. 407
ſubiacere. 85
ſubiectum : argumentum. ibid.
ſubigere. 152
ſubjicere : ſubdere. 407
ſubjicere ſe. ib.
ſubila. 422
ſubitaneus. ib.
ſubitò : repentè. 334
ſubjugare. 85 : 400
ſubjugatus. 85 : 400
ſubjungere. 85
ſublatus. 24
ſublevare. 402
ſubligacula longa. 44
ſubligaculorum ſingulum. 85
ſublimare. 422
ſublimatio. ib.
ſublimis. ib.
ſublimitas : celſitudo. ib.
ſublimatum. 401
ſublucare. 39
ſubmergi. 21
ſubmerſus. 403
ſubornare. 398 : 423
ſubornatio. 398
ſubornator. ib.
ſubornatus. ib.
ſubrepitus. 405
ſubridere. 137 : 405
ſubrogare. 426
ſubſcribere. 407
ſubſcriptio. ib.
ſubſidium. 426
ſubſtantia. 406
ſubſtituere. 406 : 426
ſubſtitutio. 406
ſubſtitutus. ib : 426
ſubtegmen. 122 : 198 : 446
ſubterfugium. 372 : 423
ſubteraneus. 406
ſubtilis : tenuis. 123
ſubtilis : acutus. 406
ſubtilis : ingenioſus. ib.
ſubtiliter : ingenioſè. ib.
ſubtrahere. 407
ſubtractio arithmetica. ib.
ſubtractus. ib.
ſubvenire. ib.
ſubverſo modo. 353
ſubverſio. 426
ſubverſus : inverſus. 355
ſubula ſutorum. 195
ſubulcus. 396
ſuburbium. 43
ſuccedere hæredem eſſe. 423
ſuccedere : accidere. ib.
ſuccedere. 355 : 423
ſucceſſio : poſteritas. ib.
ſucceſſivè. ib.
ſucceſſivus. ib.
ſucceſſor. ib.
ſucceſſores noſtri. 425
ſucceſſus. 355 : 423
ſuccidus. 424
ſuccinctè. 423
ſuccinctus. ib.
ſuccinum. 19
ſuccus. 423
ſuccuſſans. 452
ſuccuſſare. ib.
ſuccumbere. 398
ſudans. 423
ſudare. ib.
ſudor. ib.
ſudum fieri. 327
ſuffartus. 137
ſufficiens : aptus. 424
ſufficiens. 400 : 424
ſufficienter. ib.
ſufficientia. 39 : 424
ſufficit. 39
ſuffire. 211
ſuffitus : ſuffumigatus. 311
ſuffitus. * 85 : 311
ſufflare. 399
ſuffocare. 85 : 424
ſuffocatus. 85 : 420
ſuffragari. 85
ſuffragium : calculus. 85
ſugere. 423 : 438
ſuggere. 424
ſuggeſtio. ib.
ſuis ſumpeibus. 410
ſuinus. 425
ſulcare terram. 401
ſulcus. ib.
ſulphur. ib.
ſumacum : rhoes. 424
ſumma totalis. 402
ſumma denariorum. ib.
ſumma theologica. ib.
ſummatim. 13 : 181 : 402.
ſummè. 110
ſummiſſio. 85
ſummitas. 403
ſummò mane. 4
ſummovere. 402
ſummus. 403
ſumptuoſus : lautus. ib.
ſuperabundans. 404
ſuperare. 36
ſupellex. 38 : 217 : 232
ſuperbè. 425
ſuperbè ambulare. 276
ſuperbia. 425
ſuperbire. 13 : 177 : 425
ſuperbus. 425
ſuperciliorum tinctura nigra 249
ſupercilium. 60 : 404
ſuperficialis. 425
ſuperficialiter. ib.
ſuperficies concava et convexa ib.
ſuperficies terræ. ib.
ſuperfluere. ib.
ſuperfluitas. ib.
ſuperfluus. ib.
ſuperior : prælatus. ib.
ſuperior : ſublimior. ib.
ſuperiores noſtri. ib.
ſuperioritas. ib.
ſuperlativum. ib.
ſuperliminare. 85 : 400
ſuperponere. 297
ſuperſedere. 404
ſuperſtes. * 405
ſuperſtitem eſſe. 425
ſuperſtitio. ib.
ſuperſtitioſus. ib.
ſuppallidus. ib.
ſupplementum. 403
ſupplere. 403 : 426
ſupplicans. 426
ſupplicare. 425
ſupplicatio. ib.
ſuppliciter rogatus. 426
ſupplicium. ib.
ſupponamus. 403
ſuppoſito quod. 84
ſuppoſitorium. 404
ſuppreſſio. ib.
ſuppreſſus. ib.
ſupprimere. ib.
ſuppurare. 25
ſuppuratio. 426
ſupra. 9 : 404
ſupradictus. 404
ſupradictus de poſona gravi. ib.
ſupraſcriptus : inſcriptus. ib.
ſupremus. 404 : 426
ſurculus incitivus : talea 289 : 405
ſurditas. 405
ſurdus. ib.
ſurgere. 197
ſurſum. 177
ſus : porcus. 296
ſuſceptor. 180
ſuſceptum opus interrumpere 178
ſuſcipere. 180
ſuſcipere : aggredi. 446
ſuſpectus 405
ſuſpendere. ib.
ſuſpendere ab officio. ib.
ſuſpenſio. ib.
ſuſpenſus. ib.
ſuſpicari. ib.
ſuſpicio. ib.
ſuſpicioſus. ib.
Suſpirans. 406
ſuſpirare. ib.
ſuſpirium. ib.
ſuſtentaculum. ib.
ſuſtentare. 214 : ib.
ſuſtentatus : enutritus. ib.
ſuſtinere : pati. ib.
ſuſurrare. ib.
ſuſurrare : referre. 326
ſuſurro. 326 : 426
ſuſurrus. ib : ib.
ſutor. 48 : 373
ſutura : futuræ. 426
ſuus : ſua. 424
Sybilla. 393
ſycomorus. ib.
ſyllaba. 394
ſyllabas combinare. 32 : 394
ſyllogiſmus. ib.
ſyllogiſmus abſolutus & hipoteticus. ib.
ſyllogiſmus fallax. ib.
ſylva. 43 : 384
ſylvoſus. ib.
ſilveſtris. 364
ſymbolizare : colludere. 394
ſymbolum. ib.
ſymmetria. 395
ſympathia. ib.
ſymphonia. ib.
ſynagoga. ib.
ſyncope : figura. ib.
ſyncope : deliquium. ib.
ſyndicus : procurator. ib.
ſynonimus. 396
ſynopica terra. ib.
ſyrinx fiſtula. ib.
ſyrtes. 176

T.

TAbacum : nicotiana peruviana. * 427
tabellarius curſor. 298
tabernaculum. 265
tabernaculum altaris. 428
taberna. 44
tabernam exponere. 196
tabernarius. 44
tace tu. 428
tacere. ibid.
tacitè. ib.
tactus. 441
tactus experimentum : 430
tædioſus. 432
tædium. ib.
talchum : lapis ſpecularis. 429
talentum : habilitas. ib.
talis. ib.
talis qualis. ib.
talpa. ib.
tamarix. ib.
tamarindi. ib.
tandem. 15 : 122
tandem : demum. 167
tangere. 441
tanti. 429
tantò magis. ib.
tantò minus. ib.
tantò melius. ib.
tanto tempore. ib.
tapetum pretioſum. 430
tapetum vilius. ib.
tardare. 417 : 420
tardè. 430
Tartaria. ib.
tartarus. ib.
tartarus vini. ib.
taurus ; ſignum. 431
taurus. 431 : 444
taxa : pretium. 430
taxus : melis. ib.
te invito. 8
techna. 102 : 250 : 440
techna pedempedi innectendo. 133
tectum domus. 438
tecum. 431
tela. 432
tela linea. ib.
tela araneæ. ib.
tela canabina. 49
telæ indicæ variegatæ. * 432
teleſcopium. 256
tellinæ. 432
telonarius : vectigalis. 100
telonii locus. 118
telonium. 38 : 100 : 431
temerarius. 433
temerè. 1 : 432
temeritas. ib.
temo. 439
temperamentum. 433
temperantia. ib.
temperantiæ deditus. ib.
temperare. 94
temperatè. 433
tempeſtas : æſtus maris. 127
tempeſtas : tempus. 415
tempeſtivè. 34 : 434
templum. 433
templum Mekkanum. ib.
tempora. ib.
temporalis. 434
temporis intervallum. 104
tempus. 433
tempus ſere num. 434
tempus nubilum. ib.
tempus ſerendi. ib.
tempus metendi. ib.
tenax : parcus. ib.
tenebræ. ib.
tener : pietate motus. 435
tener : mollis. ib.
tenerè. 434
tenor progreſſus. 435
tenor epiſtolæ. ibid.
tentare : inſtigare. ib.
tentare deum. ib.
tentatio Dei. ib.
tentatio diabolica. ib.
tentator. ib.
tentatus. ib.
tontorium : tabernaculum 434 : 276
tenvis : minutus. 230 : 435
tenuitas. 455
tepeſcere. 177
tepefactus. ib.
tepidè. 436
tepiditas. ib.
tepidus. ib.
terebintina. 449
terebra 452
terebynthus. 436
teredo. 461
terere. 451
terere pedibus. 47
tergere. 436
terminare. 111
terminatio. 436
terminatio dictionis. ib.
terminatus. 111 : 436
termini ſcientiæ. 436
termini : fines. 436
terminus. 190 : ib.
terra. 437
terra ſterilis. 190
terra intacta. 437
terra cretoſa. ib.
terra ad balneum. ib.
terra lemina : terra ſigillata. 437
terræ motus. ib.
terram fodere. 56
terrefactus. 409
terrefieri. ib.
terrenum. 437
terrere. 94 : 409
terrere : terrefacere. 153 : 179
terreſtris. 437
terribilis. 409 : 437
terribiliter. 409 : 437
terriculamentum. 409
territorium. 437
terror. 409 : ib.
tertius. 437
teſſera. 428
teſſerarum : talorum ludus 83
teſta : putamen ovi. 146
teſtamentarius. 438
teſtamentum. ib.
teſtator. ib.
teſticuli. ib.
teſticuli caſtorei. ib.
teſticulus. 63
teſtimonium. 438
teſtis. ib.
teſtudo. 420
tetrachordon. 211
tetragoniſmum conſtituere 321
texere. 437
textilis. 438
textor. 437
textor panni lanei vel ſerici. 103
textor ſericarius. 438
textrina. 432
textus : textum. 438
textura. 178
thea C-hataiæ. * 432
theatrum. 431
theca ad varios uſus. 421
theca ſtateræ. ib.
theca unguentaria. ib.
theca catapultæ. 29
thema. 432
theologia. 435
theologicè. 436
theologus ib.
theoria. ib.
theriaca. ib.
thermæ : balneum : hypocauſtum. 422
theſaurarius. 437

theſaurus ibid.
tholus : umbilicus teſtudinis. 250
thorax ferreus. 702
thorax ex annulis ferreis. 79
thorus nuptialis. 195
throni : angeli. 452
thronus. ib.
thuribulum. 443
thurificare. 156
thus. * ib.
thymus. 439
tibia ; inſtrumentum. 291
tibia utricalis. 292
tibialia. 47 : 276
tibicen. 292
tigellus. 448
timere. 433
timor. 27 : 439
timor dei: ib.
tinea. 438
tinctor. 439
tingere. ib.
tinnitus. ib.
tintinnabulum: campana. 402
titillare. 91 : 402
titio. 441
titubare in tenebris 420
titubare : perplexum eſſe. 441
tituli. 440
titulo inſignire. ib.
titulum affigere : inſcribere 179
titulus : inſcriptio. 440
titulus : prætextus. 441
tophus 441
tolerabilis. 403 : 4[illegible]
tolerantia. ib.
tolerare. 403 : ib.
toleratus. 442
Toloſa ; civitas. * 442
tomus. ib.
tonare. ib : 453
tonans. 442
tondere. ib.
tonitru. 443 : 453
tonſor. 442
tonſus. 443
tonus muſicalis. ib.
tonus hilaris. ib.
topaſius lapis. ib
torcular. 404 : ib.
tordere. 19 : 179 : 419
tordere filum. 443
tormentis affectus. 444
tormentum. ib.
tormentum bellicum. 49
tormentum bellicum munire. 53
tornare : torno polire. 444
ars tornandi. ib.
tornus. ib.
torpor. ib.
torpore correptus. 8
torques murenula. 64
torques ex margaritis. 122
torrens : fluentum 445
torrens : rivus temporarius. 124
torridus. 445
torris. 441
tortura. 445
toties. 429
trabs. 448
tractabilis. 101
tractatus : quæſtio. 448
tractus. 440
traditus. 445
traducere : transferre. ib.
traductio : translatio. ib.
traductus : tranſlatus. ib.
trahere. 440
trajectus. 446
trama. ibid.
tranquillè. ib.
tranquillitas maris. 47
tranquillitas. 446
animi tranquillitas. ib.
tranquillus. ib.
tranſactio. ib.
tranſcribere. 76 : 447
tranſcriptus. 76
tranſcurrere. 447
transferre. ib.
transfigere. 446
transfigurari. 447
transfiguratio Chriſti. D. N.
transfodere. 447
transformare. ib.
transformatus. ib.
transfretare. 278
transfundere. ib.
transgredi. 446 : 447 : 449
transgreſſio. 446
transgreſſor. ib.
tranſiens : tranſitorius. 273
tranſigere : pacifici. 446
Tranſiluania. ib.
tranſire. 278
tranſitorius. 447
tranſitus. 273
tranſitus ad alteram vitam. 447
tranſlatus. ib.
tranſmigrare. ib.
tranſmigratio. ib.
tranſmittere. ib.
tranſumptum. 76
tranſverſus. 449
tranſverſus : obliqus. 448
transvertere. 35
trapetum : trapes. 233
trecenti. 449
tredecim. ib.
tremefacere. ib.
tremens. ib.
tremere. ib.
tremor. ib.
tres : tria. ib.
tribunal. 78 : 203 : 364
triangulus. 449
tribulatio. ib.
tribulatus. ib.
tribulus ib.
tribunal. 78 : 203 ; 364
tribunus militum. 205 : 449
tribus. ib.
tributarius. ib.
tributis aggravare. 22
tributis aggravatus. ib.
tributum. 450
tricæ. 181
tricucus. 453
tridens. 450
trifolium caballinum. ib.
trigeſimus. 449
triginta. ib.
trigonometria. 450
Trinitas. * ib : 451
trinus & unus. ib.
tripartitus. ib.
triplex. ib.
triplicare. ib.
Tripolis Siriæ. ib.
Tripolis Barbariæ. ib.
Tripolis terra. 396
tripudiare. 451
tripus. 449
triremis. 133
triſmegiſtus. 450
triſte ſpectaculum. 411
triſtitia. 451
trivialis. 452
triumphans. 451
triumphare ib.
triumphus. ib.
trociſcus. 452
tructa ; piſcis. ib.
truncare. ib.
truncus arboris. ib.
trulla. 213
trutina: libra 42
tu. 452
tuba angelica. ib.
tuba maxima. ib.
tuber terræ. 420
tubicen. 452
tubus canalis. 100
tubus jaculatorius. 368
tudes campanæ. 217
tudes januæ. 40 : 217
tudes malleus. ib.
tueri ſe. 90
tulipantum Perſicum. 453
tulipantum Turcicum. ib.
tumere : turgere. 141
tumeſcere. ib.
tumidus : turgidus. ib.
tumor. 452
tumulus : ſepulchrum. 442 : 452
tumultuoſe. ib.
tumultuoſus. ib.
tumultus. ib.
tunc. 14
tunc temporis. 28
tundere : contundere. 287
tunica monachorum. 443
Tuniſium : Carthago. 452
turba. 453
turbare : interrumpere. 178
turbari. 453
turbidus. 443
turbitum. 453
turbo. 443 : 453
turbulentus. 443
Turca. * 453
Turcarum imperator. * 155
394
Turcia. * 443
turdus; avis. 453
turma. 453
turma animalium. 453
turma militum. 443
turma camelorum. 453
turmatim. 443
turpitudo. 95
turricula latrunculorum: cyclops. 353
turris. * 444
turris civitatis. 445
turris templi. ib.
turtur. ib.
turunda ſpecillum chirurgi. 425
tuſſire. 445
tuſſis. ib.
tutela. 453
tutia. ib.
tutò 393
tutor. 453
tuus. 452
Tygris fluvius. 458
tygris animal. ib
tympaniſta. 429 : 438
tympanites. 439
tympanum. 429 : 438
tympanum ex fictili vaſe. 429
tympanum equeſtre. 438
typis mandatus. 416
typographia. 415
typographia : locus. 416
typographus. ib.
tyrannice. 440
tyrannicus. ib.
tyrannis. ib.
tyrannum agere. ib
tyrannus. ib.

V.

VAcare de beneficio. 454
vacatio : intermiſſio. ib.
vacca. ib.
vaccula. ib.
vacuare. ib.
vacuitas. ib.
vacuus. ib : 470
vadare. 454
vade in malam partem. ib.
vadum. 144 : 454
vagabundus. 455
vagari. 454
vagari : hinc inde. 455
vagina enſis. 124
valdè : mognopere. 142
vale. 8
valedicere. 198
valere. 455
valere : incolumen eſſe. 416
veleriana. 455
valetudinarius. 19 : 206 : 455
valetudinarium. 165
vallis. 455
vallis Joſaphat. ib.
vallum. 450
vallus : vallum. 455
valor : animus. ib.
valvulus. 145
vana gloria. 455
vanè. ib.
vanellus. ib.
vaneſcere. ib.
vanitas. 456
vanus : ſuperbus. ib.
vanus : futilis. ib.
vapor. 457
vaporiferus. ib.
vari. ib.
variare. 99
varis loborans. 457
vas. 77 : 457
vas recipiens. 329
vaſa Chinæ. 296
vaſcularius. 444
vaſculum. 457
vaſtatus. 363
ubi : quo. 103
ubicumque: quocumque. 103
ubique. 286 : 454
væ : mihi: proh miſerum. 144
vectigal. 84 : 100 : 132 : 453
vectigalis. 132
vectigalis defraudatio. 74
vectis. 46
vector. 463
vectura. ib.
vegetabilis. 458
vegetus : fortis. 464
vehemens. 458
vehementer. ib.
vela complicare. 290
velare. 458
velatus. ib.
velificare. ib.
velitari : pugnâ dimicare. 372
velle. 459
vellicare. 293
vellicatio. ib.
velox homo. 459
velum. ib.
velum navis : carbaſus. 458
velum demittere. 47
velum muliebre. 459
velum faciei muliebre. ib.
velum muliebre a capite ad pedes. ib.
velum ad balneum. 445
vena. 459
vena poetica. ib.
vena metallorum. ib.
venalis. ib.
venatio. 46
venator. 10[illegible]
vendere. 459
venditio. ib.
venditor. ib.
venditus. ib.
venæ ſectæ vinculum. 198
venenare: veneno inficere. 79
venenatus. 458
veneni artifex. 35
veneno infectus. 35 : 36
veneno inficere. ib : ibid.
venenum. 458
venerari. 459
veneratio. 460
venereus. ib.
Venetiæ. ib.
veniam petere. 281
veniens. 460
venire. ib.
venter. ib.
ventilabrum. 424 : 460
ventilare granum. 424 : 449
ventoſitas. 460
ventoſus. ib
ventrem exonerare. 46
ventricoſus. 267
ventriculus. 460
ventriculus avium. ib.
ventus. ib.
ventus proſper. ib.
ventus adverſus. ib.
ventus occidentalis corus. 296
ventus orientalis. 196
Venus ; planeta. 460
venuſtas. 132 : 194
venuſtus. 26 : 194
venuſtus : lepidus : gratioſus. 142
ver : primum ver. 306
verax. 450
verax : ſincerus. 49
verbena. 461
verbera. 415
verbum. 272
verbum activum. 460
verbum paſſivum. ib.
verè. ib.
verecundus. 350
veriſimilis. 461
veriſimilitudo. ib.
veritas. ib.
vermiculi eſculenti. ib.
vermis. ib.
vertex. ib.
veruca. ib.
verſari. 299
verſari : navare operam. 256
verſari confabulari. 75
veſica. 462
verſiculus libri. ib.
verſificare. ib.
verſipellis. 102
verſus : carmen. 462
vertebræ. ib.
vertere. 470
vertere ſe. ib.
vertex capitis. 61
verticillum : ſpondilus : orbiculus fuſi. 152
vertigo. 462
vervex. 55 : 238
verum. 410
verum comprobare. 461
veſicæ arenulæ lithialis. 334
veſpera : veſper. 387
veſperè. 38
veſpertilio. 292
veſter. 470
veſtes reſarcire. 344
veſtipannum ſubdere. 124
veſtiarium. 31 : 244 : 462
veſtibulum. ib.
veſtigium. 277 : 462
veſtire. ib.
veſtis. ib.
veſtis lacera. 419
veſtis pellicea delicatior. 278
veſtis pellicea craſſior. ib.
veſtis Perſica equeſtris 462
veſtis oblonga. ib.
veſtis Perſica ordinaria. ibid.
veſtitus. ib.
veteranus. ib.
veterinarius. 342
vetula : anus. 458
vetuſtus : veter. ib.
vexatio. 467
vexatus. [illegible]
vexillifer. [illegible]4
vexillum. 35 : 417
vexillum erigere. 29
vi mandati. 465
vi tractus. 420
via : iter. 417
via publica. ibid.
via lactea. 463
viarum cuſtodes * 145
viaticum. 463
viaticum; Sacramentum. ib.
viator. ib.
vibex. 392
vicariatus. 463
vicarius ib.
vice. 154
vicegerens. 203
vices. 470
vici civitatis. 419
vicinitas. 463
vicinus. 463
viciſſitudo. ib.
victima. 466
victor. 71 : 464
victoria. 71 : 466
victorioſus. 467
victus. 465
victus & commeatus. 126 : 463
victus in ludo. 281
victus obſonium. 466
vicus. 74
videre. 458
vidua. ib.
viduitas. ib.
viduus. ib.
viſus. ib.
vigeſimus. 460 : 463
vigil. 463
vigil : expergefactus. 424
vigilans : diligens. 465
vigilantia. ib.
vigilare. 464
vigilia. ib.
vigilia : pervigilium feſti. ib.
viginti. 460 : 465
vigor. 464
vigor : robur. 132
vileſcere. 37
vilipendere. 419 : 464
vilipenſus : contemptus. 464
vilis. ib.
vilis contemptibilis. 420 : 464
vilitas. ib.
villa. ib.
villoſum tegmen goſſipii. 79
vim inferre. 465
vim paſſus. ib.
vimen. 464
vinaceus acinus. 142
vincere. 464
vincere ludendo. 144
vinctus in triremibus. 127
vineam putare : expampinare. 428
vinum dilvere. 433
vindemiare. 459
vindemiator. ib.
vindemiæ. ib.
vindex. ib.
vindicare ſe. ib.
vindicativus. ib.
vindicta. ib.
vinea. 464
vinum. 465
vinum colatum. ib.
vini poculum magnum. 465
viola. ib.
violare leges. ib.
violenter. ib.
violentia. ib.
violentus. ib.
vipera. 465
virago. 101
virere : vireſcere. 461
vireo ; avis. ib.
vireſcens : virens. ib.
viretum. ib.
virga. 38 : 416
virga Moyſis. ib.
virgo. ib.
virginitas. ib.
virgis percuſſus. 139
virgultum. 465
viridis. 460

viri-

…r. ib.
…on de logique. ib.
…ire. 82
…re ſauvage. 63
…re long & rond. ib,
…an en grammaire. 68
…rir. 69
…r enſemble. ib.
…ours de peuple. ib.
…ubine. ib.
…ubinaire. ib.
…concupiſcence. ib.
…concupiſcible. ib.
…amné. ib : 385
…ndamner. 69
condamner à peine. ib
condamn… ib.
condamnation. ib.
condenſer : epaiſſir. ib.
condeſcendre. ib.
condiſciple. ib.
condition : parti. ib.
conduit. ib.
conduire. ib.
confection. 70
confederation. 69
confederé. ib.
conferer : conſulter. ib
conferer donner. ib.
confeſſer. ib.
Confeſſion : Sacrement. ib.
confiance. 70
confiance : aſſeurance. 121
ſe confier. 70
confident. ib.
confinant. ib.
confins. ib : 437
Confirmation : Sacrement. 69
confirmer. ib.
confiſcation. 70
confiſquer. ib.
confiture. 69
conflict : debat. 70
confondre : broüiller. ib.
confondre : rendre confus. ib.
confondu. 32
ſe conformer. 70
conformé. ib.
conformité. ib.
confort. ib.
conforter. b.
confrerie. ib.
confronter. ib.
confus. ib.
confus : trouble. ib.
confuſion : mélange. ib.
congedié. 198
congedier. ib.
congelation. 11
congratuler. 71
congratulation. ib.
conjecture. 70
conil : lapin. 71
conjonction des aſtres. 70
conjonction dans la grammaire. ib.
conjoindre. ib.
conjoint. ib.
conjointement. ib.
conjoincture. 71
conjurer. ib : 303 : 378
connoiſſable. 71
connoiſſant. ib.
connoiſſance ib.
connoiſtre. 63
connu. ib : 253
conquerir. 71
conquerant. ib.
conqueſte. ib.
conquis. ib.
conſacrer. ib.
…guinité. ib.
conſcience. ib.
conſecration. ib.
conſeil. 72
conſeiller : donner conſeil. ib.
conſeiller. ib.
conſentir. 371
conſequence : importance. 72
conſequence de logique. ib.
conſequent : qui fait. 71
conſerve de roſes. 72
conſerver. ib.
conſervé. ib.
conſervateur. ib.
conſervation. ib.
conſiderable. 342
conſiderer. 72 : 455
conſideration. 72
conſigner. 71
conſiſter. 72
conſiſtoire. ib.
conſoler. ib.
conſolateur. ib.
conſolation. ib.
conſolider. ib.
conſommer : a hever. 73
conſcription : deſtruction. ib.
conſonance. 72
conſonante. ib.
conſpiration. ib.
conſtamment. 72 : 120
conſtant. 72
Conſtantinople. ib.
conſtellation. 73
conſtituer. ib.
conſtitution : loy. ib.
conſtruit : bâti. ib.
conſulter. ib.
conſumer. ib.
conſumé. ib.
conſubſtantiel. ib.
contagion : peſte. ib.
conte : calcul. 74
conte : eſtime. ib.
conte. 73 : 255
conter. 73 : 255
conter les ſyllabes. 394
conteur. 73
Conte : grand Seigneur. ib.
contempler. ib.
contemplation. ib.
contemplatif. ib.
contemplé. ib.
contenir. 51
ſe contenir. 73
content. 74
contentement. ib.
contentement d'eſprit. ib.
contenter. 73
contentieux : quereleux. 74
contenu. ib.
conteſter. 75 : 323
contigu. 74
contiguité. ib.
le continant : terre ferme. ib.
continence. ib.
contingent. ib.
continuel. ib.
continuellement. ib.
continuer. ib.
contorſion d'un pied. 443
contours : environs. 74
contracter : faire contract. 75
contract. ib.
contradiction. 74
contraindre. 79
contraint. 73 : 79
contraire : adverſaire. 74
contraire : dommageable. ib.
contrée. 38
contrée : quartier de la ville. 74
contre. ib.
contre les lettres. 32
contre-bande. 74
contredire. ib.
contrefaire. 17
contrefaire : imiter. 74
contrepoids. ib.
contrepoiſon. 75
contrevenir. ib.
contribuer. ib.
contriſter. ib.
contrition. ib.
contrit. ib.
controverſe. ib.
controuver. ib.
contuſion. ib.
convaincre. 76
convaleſcence. 75
convaleſcent. ib.
convenable. 71 : 75
convenance. ib.
convenir : s'accorder. ib.
convenir : contracter. ib.
convent. ib.
convent : monaſtere. ib.
converſer : diſcourir. ib.
converſion de peché. ib.
convertir à la foy. ib.
ſe convertir à la foy. ib.
convocation. 76
convoquer. ib.
convoy. ib.
convulſion : contraction des nerfs. ib.
copier. ib.
copié. ib.
copieuſement. ib.
copieux. ib.
copie. ib.
coq. 133
coque d'œuf. 146
coqueluchon. 82
coquille. 68
coquin : frippon. 229
corail. 76
corbeille. 413
corbeille : panier. 59
corde. 76 : 131
corde d'inſtrument. 76
corde d'arc. ib.
corde de tente. 77
cordial : electuaire. ib.
cordial : amy de cœur. ib.
cordier. ib.
cordon. ib,
cordonnier. 48 : 373
coriandre. 77
coridor. 78
corme ; fruit. 405
cornard. 77
corne. ib.
corneille. ib.
cornet à ancre. 47
corniche. 77
cornoillier : arbre. ib.
cornu. ib.
corone. ib.
coroner. ib.
coroné. ib.
corps. ib.
corporel. ib,
corpulence. ib.
corpulent ib.
correct. ib.
correctement. ib.
correcteur. 78
correction. 77
correſpondance. 78
correſpondant. ib.
correſpondre. ib.
corretier. 385
corriger : reprendre. 77
corriger : reparer. ib.
corriger : amender. 107
ſe corrompre : ſe pourrir. 78 : 167 214
corrompre : pourrir. 78
corrompre : gâter. ib : 343
corrompre : falſifier. 78
corrompre quelqu'un. ib.
corrompu : pourri. ib : 128
corrompu : gâté. 78 : 167
corroſif. 78
corroſion. ib.
corruptible. ib.
corruption · depravation. ib.
corruption phyſique. ib.
corſaire : pirate. ib.
cortege. ib.
coſmographe. 79
coſmographie. ib.
coſté : flanc. ib : 121
coſte : montée. 79
coſtoyer. ib.
coſtus : drogue. ib.
cotignac. ib.
coton. ib.
coton avec la goſſe. ib
cotte de mailles. ib.
couchant. 446
couché à la renverſe. 425
ſe coucher. 64
coucher : faire coucher. ib.
coucou : oyſeau. 83
coude. 82 : 141
coudre. 83
couleur. 64
couleur d'azur. 37
couleur de citron. 62
couleur de pourpre. 296
couleuree. 45
couloire : paſſoir. 63
coup. 69 : 280
coup : un mauvais tour. 65
coup de pied. 47
coup de pierre. 288
coup de poing. 317
coup de mouſquet. 65
coup de fouet. 392
coup d'epée. 418
coup de cloche. 441
coupable. 65 : 76 : 334
coup : taſſe à boire. 76 : 431
couperoſe. 76
coupeur de bourſes. 428
coups. 415
coupure : ouverture : fente. 377 428
cour : baſſe cour. 78
cour d'un prince. ib.
cour : lieu de juſtice. ib.
courage. 23 : 76
courage allons. 23
courageux. 23 : 77 : 421
le courant de l'eau. 77
courbeau. 79
courber. 83 : 159
coureuſe de rempart. 38
courir. 77
couronnement du Roy de Perſe. 158
couronner. ib.
courre la poſte. 77
courre la lance. ib.
courrier. 415
courroucé : fâché. 8 : 124
courrier. 78
courroyes des ſouliers. 77
cours de temps. 78
courſe. ib : 78
courſier. 78 : 459
court. 44 : 79
courtier. 77
courtine. 79
courtiſan. ib.
courtois. 78
courtoiſie. ib.
couſin. 82
couſine. 72
couſſin. 79 : 83
couſter. 79
couteau. 65
couteau pliant. ib.
coutelas. ib.
coüard : laſche. 63
coûtume. 79
couver. 80
couvercle. 76
couverte. ib.
couverte de la ſelle. ib.
couverte d'une ſalle. ib.
couvertement. ib.
couvrir. ib.
couvert. ib.
côté : quartier. 362
crachat. 414
cracher. ib.
cracher en face. ib.
craindre. 433
craignant Dieu. 439
craint. 434
crainte. ib.
crainte de Dieu. ib.
cramoiſi. 80
crane. ib.
crapaut. 357
crapule : debauche. 80
craſſe de la tete. 125
craye. 81
craye rouge. 396
creance : penſée. 80
creancier. ib.
creation. ib.
createur. ib.
creature. ib.
creche. 304
credence : repoſoir. 80
credule. ib.
créer. ib.
créer : élire. ib.
creé. ib.
crepé : fronſé : pliſſé. 357
crepuſcule du matin. 80
crepuſcule du ſoir. ib.
creſme. 51 : 123
creſte d'un coq. 81
crete. 49
creu. 80
crever. ib.
crevaſſe. ib.
creuſer. 156 : 313
creux à blé. 1.8
cri : clameur. 143
criant. 469
criblage. 81
crible. ib.
cribler. ib.
criée : proclamation. 39
crier. 81 : 143
crieur : heraut. 59 : 301
criminel. 82 : 86
crin : cheveux. 81
crin ſur le front d'un cheval. 59 : 81
cryſolithe. 81
cryſtal. ib
croc en jambe. 133
crochet : agraffe. 141
crochu : courbé. 9
crocodile. 63 : 81
crocodile terreſtre. 63
croire : ajouter foy. 80
croire : penſer. ib.
croiſade. 81
croiſſance. ib.
croiſſance de fleuve. ib.
croiſſant. ib.
croiſſant de la lune. ib.
croiſtre : croître. ib.
Croix. ib.
croſſe : bâton paſtoral. 38
crot s : taches de boüe. 472
crouler. 81
croupe d'un cheval. 143
croupiere. ib.
croute d'une playe. 81
croyable. 80
cru 81
cruauté. ib.
cruche. 151
cruche à laver les mains 42
cruche de terre. 457
cruche à tenir le vin. ib.
crucifier. 81
Crucifix. ib
cueillir. 82
cuir. 63 : 82
le cuir : la peau. 82
cuir de vache de Ruſſie. ib.
cuiraſſe. 202
cuire. 82
cuire : demanger. 80
cuiſine. 82
cuiſinier. ib.
le cul. ib.
cuiſſe. 79
cuiſſon. ib.
cuit. ib.
cuit dans l'eau. 14
cuit à l'eſtoffade à la daube. 422
cuivre. 325
culte divin. 82
culote. 44
cultiver. 65 : 82
cultivé. 65
cumin. ib.
cumin blanc & noir. 61
cupidité : deſir ardent. 82
curable. ib.
curateur. ib.
curé : paſteur. 272
cure-dents. 82 : 246
cure oreilles. 249
curieux. 83
curioſité. 82
cuve : tine. 457

D.

Dague : poignard. 83
dain ib.
Dalmatie. ib.
damas de ſoye. ib.
Damas : ville. ib.
Dame. 83 : 304
damnation. 83
damné. ib.
ſe damner. ib.
dangereuſement. 282
dangereux. ib.
dans : dedans. 87 : 155
danſe. 38
danſe en ronde. 83
danſer. 28
danſeur. ib.

83
unſeur de corde. 84
daie. ib.
datte. ib.
David. 86
dauphin; poiſſon.
Dauphin : fils ainé du tres-Crétien Roy de France. 86
d'autant moins. 429
de bonne grace. 133
de couleur de pourpre. 319
de la : de ce coté-la. 166
de façon que. 175
de mon coté. [illegible]2
de. 3
de la teſte ju[illegible]es aux pieds. 51
de cette façon. 28
d'un bout a l'autre. 51
de coſté : a part, 83
de deux couleurs. 63
de jour : qui eſt de jour. 100
de femme. 101
de longue durée. 100
de méme âge. 63:113
de nouveau : fraichement. 93
de propos deliberé. 88
de ſoy-méme. 83
de quelle manier e que ce ſoit. 172
de temps en temps. 16
de terre. 437
de ſorte que. 393
de vive voix. 468
de acoudre. 89
de : dez : jeu des dez. 83
debarquer. 369
debarraſſement. 98
debarraſſer. ib.
debat : envi : emulation. 133
debauche. 343
debaucher. ib.
debiliter. 84
debiteur. ib.
debourcer. 370
decadence. 84
decalogue. ib.
decapiter. ib.
decent. ib.
dechainer. 373
decharge d'une obligation. 98
decharger d'un devoir. 98: 372
decharger ſa colere. 392
decharge de gabelle. 94
decharner. 373
dechauſſer. 371
dechaux. 371
dechiré : mis en pieces. 189
dechirer : mettre en pieces. 91 189:370:419
decheoir : diminuer. 90
dechoir. 48:371
decider. 84
deciſif. 85
deciſion. ib.
declamation. ib.
declamateur. ib.
declarer : expliquer. 90
declarer : publier. ib.
declaration : publication. ib.
declaration de guerre. ib.
declaré : annoncé. ib.
declaré expliqué. ib.
decliner. 85
decliner du ſoleil. ib.
declinaiſon de la grammaire. 83
decloüer. 374
decoction. 85
decoloré. 377
decolorer : deteindre. 93: 377
deconfort. ib.
deconforter. ib,
decoudre. 94
ſe decourager. 93
decouvert. 93:378
decouvrir. ib:ib.
ſe decouvrir. 378
decrepite. 85
decret. ib.
decret de Dieu. ib.
decrire. 88
decrit. ib.
decroître. 85
dedaigner. 380
dedaigneux. ib.
dedain : mepris. ib.
dedicace. 85
dedicace d'un livre. ib.
dedié. ib.
ſe dedire. 94
deduire : tirer. 83
defaire : ruiner. 94
defaire : vaincre. 84.
defaire : mettre en déroute
95
défait : détruit. 94:357
defaite d'armée. 357
defait emmaigri. 424
defalquer. 85
defaut. 90:206
defaut:manquement. 210
defaut de la lune. ib.
defectueux. 90
defendre : empecher. 311
defendre : proteger. 90
defendre. 90:463
defendu. 90:311
defenſe. 90:311:313:346: 463
defenſeur. [illegible]0
deferrer. 392
defeuillir. 393
defiance. [illegible]
ſe defier ib.
defilé : diviſé. 393
definitif : defini. 91
definition. 85
defleurir. 392
ſe degager : ſe depetrer. 94
degeler. 91
degenerant. 85
ſe degorger : ſe decharger. 370
degoût. 248
degoût des veandes. 117
degoûter. 371:393
degouter : couler goutte a goutte 140
degrader : un preſtre. 91
degré. 141:371
deja. 137
d'hyver. 461
le dejeuſner. 104
dejoindre : deſunir. 94
delaiſſer. 88
delay : retardement. 91
delectation : plaiſir. ib.
delecter. ib.
delegation. 86
deleguer. ib.
delegué. ib.
deliberer : conſulter. ib.
deliberation : reſolution. ib
deliberation du ſenat. ib.
delicat. ib,
delicat : mol. ib.
delicateſſe. 435
delices : plaiſirs. 86
delicieux, ib.
delié : fin. 123
delié : libre. 576
delier diſſoudre. 93
delirer:radoter;rever. 86
delire:reverie. ib.
delit crime manquement. ib.
delivrance. 197
delivré. ib.
delivré du peril:ſauvé. ib.
delivrer : ſauver. ib.
deloger. 95
deloyal:perfide. 94
deloyauté: perfidie. 95
deluge. 91
demain. 101
demande. ib.
demander. ib.
demander pardon. 281
demander l'aumone. 58
demander des nouvelles. 255
demandeur. 101
demangeaiſon. 313
demembrer. 396
dementeler les murailles. ib.
demener:remuer. 92
ſe dementir. ib.
demeriter. 86
demerite. ib.
demeurer : habiter. 92
demeurer muet. 20
demeſuré. 397
demeſurement. ib.
demoiſelle. 83
demon. 86
demoniaque: poſſedé du demon. ib.
demonſtration, 91
demonſtratif. ib.
demonter : deſarçonner. 373
demy bruſle. 10
demy-cercle. 384
denier : argent. 83:86
denier contant. 73
denoncer. 87
denonciation. ib.
denonciateur. 87
denoüer. 397
dent. 87
dent macheliere. ib.
dent de devant. ib.
dent canine. ib.
dent d'une roue. ib.
dent gatée. ib.
dentelle. 226
denture:dentelure. 87
denüer. ib.
depart. 22:272
departir. 95
departement:diſtribution. ib.
depeché : expedié. 370:407
depecher : expedier. ib:ib.
depeche : expedition. 95
ſe depecher. 407
depeindre. 92
depeint. ib.
depence : lieu à reſerver. 95
diſpence immunité. ib.
dependre. 87
dependant. ib.
dependance, ib.
depens:depence. 79
depenſé. 410
depenſe. ib.
depenſe du vivre. ib.
depenſer. ib.
depenſier. 94
depeupler. 413
depit. 96
deplaire:deſagréer. ib.
deplaiſan: facheux. ib:169
deplaiſir: chagrin. 96
deplorable. 289
deplorer. 87
depoſt. ib.
depoſé : mis en depoſt. ib.
depoſitaire. ib.
depoüille. 412
depoüiller. ib.
ſe depoüiller. ib.
depoüilles : butin. 413
depourveu. 414
depourvoir. 393
depraver. 87
depravé. ib.
depravateur. ib.
deprimé:abbaiſſé. ib.
deprimer. ib.
depuis peu. 314
deputé. 88
deputer. 87
deraciner. 414
derechef:encore. 92
dereglé. 414
dereglement. ib,
deriver [illegible] : deſcendre. 88
derivé. ib.
dernier. 467
dernier reſpir. ib.
dernierement. ib.
derober : piller. 357
deroger abolir. 88
derogation:abolition. ib.
derriere : dos. 298
derriere de la tête, 272
derriere. 8:98
derire. 469
ſe deſaccoutumer. 98
deſaccoutumé. ib.
deſarmer. 93
deſaſtre. ib.
deſavantage. ib.
deſcendants:originaires. 88
deſcendans : ſucceſſeurs. 298
deſcendance : origine. 88
deſcendre. ib.
deſcendre de cheval. 373
deſcente. 93
deſcription. 88
deſcription:deſſein. ib.
deſenfler. 393
deſerter:detruire. 88
deſert. ib.
deſeſperer. 95
deſeſperé. ib.
deſeſpoir. ib.
deshabiter:delaiſſer. 93
deshabité. ib.
deshonneſteté. 95
deshonneſtement. ib.
deshonnête, ib:170
deshonorer. 95
deshonoré. ib.
deshonneur, ib.
deſintereſſé. 94
deſirable ſouhaitable. 28:88
deſireux. ib: ib.
deſirer ſouhaiter. 26:88
deſiré. ib.
deſir dereglé. ib.
deſir. ib
deſiſter. ib.
deſobeiſſant. 98
deſobeir. ib.
deſobliger mal traiter. ib.
deſolation. 88
deſolé. ib.
deſordonnement. 95
deſordonné. ib.
deſordre. ib.
de ſorte que, ib.
deſſein:projet ebauché. 96
deſſervir:eſtre contraire. 94
deſſinateur. 96
deſſiner : tracer. ib.
deſtin:deſtinée 88:117
deſtiner. 88
deſtiné. ib.
deſtructeur. 98
deſtruction. [illegible]98
deſtruict. 2:98
deſunion. 99
deſunir. ib.
deſuni. ib.
deſtacher. 97
dete : dettes. 84
determiner:decider. 89
determiner:limiter. ib.
determination. ib.
determination : decret. ib.
determiné. ib.
deteſtable. ib.
deteſter. ib
deteſtation. ib.
detitre : defaire le tiſſu. 97
detourner. 98
ſe detourner. ib.
ſe detourner du droit chemin. 89
detours. 19
detracter. 89
detracteur. ib.
detreſſe:chagrin. 444
detriment:dommage. 89
detroit:terre:climat. ib.
détroit de mer. 351
detromper :deſabuſer. 94
detruire. 98:411
devaliſer. 422
le devant du papier. [illegible]4
developer. 99:424
devenir. 99
devenu. ib.
devenir doux, 100
devenir pâle. 152
devenir pareſſeux. 154
devenir fol. 153
devenir rouge. 357
devenu jaloux. 168
devenu grand. 9
deüil : pleurs. 204
devin. 96:163
deviner. 99:163
deviſer:raconter:parler. 99
deument devement. 102
deu. ib
devoir:office. ib.
devoir:eſtre obligé. ib.
devoir:eſtre endebté. 89:103
devoir. 84
devorer. 100
devoré. ib.
devoreur. ib.
devotement. ib.
devotion. 89:100
devot. ib:ib.
deux. 100
deux cent. 103
deux a deux. ib.
deux fois. ib.
devoyement d'eſtomach. 99
devoyé. ib.
diable:demon. 90
Diacre. 89
diademe courone de Roy. ib.
diafane: tranſparent. ib.
dialectique:logique. ib.
dialogue. ib.
diamant. ib.
diametre. ib.
diarthe : flux de ventre. 90
dict : mot. 89
dit qui a eſte dit. ib.
dictamnum;herbe. 99
dicter. ib.
dictionaire. 99:468
diction:parole. 99
diete : regime de vivre, 90
diette:aſſemblée, ib.
Dieu. 92
Dieu vous gard. ib.
Dieu aydant. ib.
Dieu veüille que. ib.
Dieu veüille. 469
diffamateur. 165
diffamé. 164
diffamer:decrier. 90:165: 467
different. 90
difference.
differer.
differé.
differer de jour à autre.
difficile.
difficilement.
difficulté.
difforme.
difformité.
diffuſement : au long.
diffus : etendu.
digerer.
digeſtion. ib.
digeré. ib.
digne.
digne de mort. ib
d[illegible]e de compaſſion. 79
dignement. 85:226
dignité:office. 91
digreſſion. ib.
digue. 30:346
dilater : elargir. 91
diligent. ib.
diligence. ib.
Dimanche. 101
dimenſion. 92
diminué. 396
diminuer. 373
diminuer le poux. 2
diné. 259
diner. ib.
dioceſe. 92
dire. ib.
dire la Meſſe, ib.
dire le mot pour rire. 240
direction. 91
directeur. ib.
diſcerner : mettre àpart. 93
diſcerner : recognoitre. ib.
diſciple. ib.
diſcipline : ſcience. ib.
diſcipline: inſtrument d'auſterité. ib
diſcipline:gouvernement. ib.
diſcordant. ib [illegible]
diſcordant a chanter. [illegible]
diſcorder. ib
diſcorder en voix, [illegible]
diſcorde. ib.
diſcourir. ib.
diſcours: raiſonnement. ib.
diſcours harangue. ib.
diſcours:entretien. ib.
diſcourtois:incivil. ib.
diſcretion. ib
diſcret. ib
diſcuſſion : recherche. ib
diſgrace : malheur. 94
diſgracié : malheureux. ib.
diſloquer:demettre. 95
diſloquer un bras. 419
diſloqué:demis. 95
diſme. 85
diſparoitre. 95:408
diſpenſer : exempter. 95
diſpenſé : exempté. ib.
diſperſé. 408
diſperſer:epandre. 96
diſperſion:diſſipation. ib
diſperſe : ruine. ib.
ſe diſpoſer : ſe preparer. ib
diſpoſition: arrangement ib.
diſpoſition:habileté. ib.
diſpoſt:agile. ib, 132
diſpoſé:preſt:appareillé. 96
diſproportion. 158
diſproportionné. 414
diſpute:querelle. 7[illegible]
diſpute. 96
diſputer. ib.
diſputeur. ib.
diſſemblable : divers. 97
diſſemblance. ib.
diſſenſion : diſcorde : debat. 96
diſſenterie:flux de ſang. ib.
diſſimuler. 97
diſſimulation.
diſſimulé. ib.
diſſiper. ib.
diſſipateur. ib.
diſſonance. [illegible]
diſſoudre : fondre. ib.
diſſolution : debauche. ib.
diſſolu : perdu : debauché. ib.
diſſuader. 93:97
diſſuaſion. [illegible]
diſtance : eloignement, ib
diſtance entre deux. 409
diſtance : intervalle de temps. 97
diſtant. ib

diſtiller : ſeculer. 417
diſtingue, 98
diſtribué : departy. 95
[illegible]ribuer. 98
[illegible]bution. ib.
[illegible]uteur. ib.
[illegible] ib.
[illegible]ique : vers de poeſie. 97
[illegible]illation. ib.
diſtinguer. ibid.
diſtinction. ib.
diſtraire. 98
diſtraction. ib.
diſtrait. ib.
dit : ſusdit. 301
diverſifier. 99
diverſité. ib.
divers. ib.
ſe divertir : ſe recreér. ib.
divertir : detourner. ib.
divertiſſement. 3 9
divination : prediction. 99 : 163
divinité. 99
divin. ib.
diviſer. ib.
deviſeur & divident. 100
diviſible. 99
diviſion partage. ib
diviſion d'arithmetique. ib.
diviſé. ib.
diverſement. ib.
divulguer : publier. 100
divulgué : publié. ib.
divorce. ib.
divretique qui provoque l'urine. 90
dix-ſept : dix-huit : dix-neuf. ib.
dixieme. 85
docile. 100
docte. 102 : 109
doctement. 102
docteur. ib.
docilité. 100
doctrine. 102
document : enſeignement. 100
un dogue. 49
doigt. 89
doigt d'aprez le pouce. 161
dolent : qui a du mal : de la douleur. 110
Dom : Seigneur. 102
domaine. 101 : 313
Dome d'une Egliſe. 76
domeſtique. 101
domeſtique : privé : familier. ib.
domicile : demeure. ib.
dominer. ib.
dommageable. 83
domtable. 101
domter. ib.
don : preſent. 102
don : voeu. ib.
donateur. 101
donation. ib.
donc. 9 : 104
donner. 101
donner le croc en jambe. 133
donné. 84 : 101
donner audiance. 458
donner à manger. 60
donner la liberté. 197
donner commiſſion. 66
donner a loüage. 200
donner la faute. 65
donner ſcrupule. 380
donner du temps. 33 : 437
donner echec, & mat. 371
donner avis. 37
donner de coups de pié. 440
doré. 102 : 163
dorer. 102 : 162
doreur. 163
doreure. 102 : 162
doreſnavant. 102
dormir. ib.
dortoir. ib.
le dos. ib.
la dote. ib.
doter. ib.
d'ou : de quel lieu. 101
doüane : impoſt. 100
doüanne : lieu où l'on paye l'impoſt. ib.
douannier. ib.
double. 102 : 124
le double. 102
double : fin : fourbe. ib.
doublement : au double. ib.
doubler. ib.
doubler : fourrer. 124
doubleure : fourreure. ib.
douceur. 100
douleur. ib.
douleur : affliction. 101
doute. 103
douteux. ib.
doux. 100 : 213 : 397
douze. 100
douziéme. 104
doyen. 24 : 84
dragee de fuſil. 38
dragme. 103
dragon. ib.
dragon de jardin. ib.
drap pour le bain. 268
drap d'Angleterre fin. ib.
drap d'Angleterre groſſier. ib.
drap de Perſe. ib.
drap. 103 : 268
draperie. 103
drapier. ib.
dreſſer. ib.
dreſſer des embuches. 173
dreſſer les cheveux. 162
drogue. 103
droit. ib : 337
droit : raiſon : juſtice. 103
droitement. 3 7
droiture. 103
dromadaire : chameau d'élite. ib.
du ponent. 296
du ſon. 384
Duc. 103
duché. ib
ducat. ib.
duel. ib.
durable. 104
dur. ib.
durée. ib.
durement. ib.
durer. ib.
la durée des Anges. 114
dureté. 104
durillon. 47

E.

Eau. 16
eau de vie. 465
eau courante. 6
eau morte. ib.
eau de ſenteur. ib.
eau d'orge. ib : 264
eau de roſe. 6
eau trouble. ib.
ebene. 104
ebauche. 370
ebauchement. 2
ebaucher. ib.
ebrancher. 370
ecaille. 414
ecaille de poiſſon. 371
ecarteller. 414
eccleſiaſtique. 105
echafaudage, 175
echafaut. 55
echalas. 125
echalotte. 371
echange. 74
echanſon. 76
echappatoire. 372
echarſement : avec epargne. 271
echaudé. 379
echauder. ib.
echauffé. 371
echauffer. ib.
echec. ib.
echec & mat. ib.
echelle à porter ça, & là. ib.
echiquier. ib.
echo. 105
éclairci. 374
eclaircir. ib.
s'eclaircir 327 : 347
eclairer : foudroyer. 124
eclipſe du ſoleil. 105
eclipſe de la lune. ib.
ecliptique. ib.
ecole. 377
ecolier. ib.
econome. 105
econome d'un Prince. ib.
economie. ib.
ecorce. 78 : 379
ecorché. ib.
ecorcher. ib.
ecorcheüre. ib.
ecorniſteur. ib.
ecoſſe : gouſſe de legume. 145
ecouler. 377
ecoutant. 32
ecouté. ib.
ecouter. ib.
ecraſer. 373
s'ecrier. 110
ecrire. 372
ecrit. ib.
ecriture. ib.
ecrivain. ib.
ecrivain des chroniques. 81
ecroüelles. 379
ecu : bouclier. 380
ecu monnoye. ib.
ecueil. 377
ecuelle. 380
ecuelle de bois. 4 1
ecumé. 375
ecume. ib.
ecume de fer. 375 : 378
ecumer : jetter l'ecume. 375
ecumer : oter l'ecume. ib.
ecumeux. ib.
ecumoire. ib.
ecuyer. 380
ecuyer : maitre du menage. 55
ecuyer tranchant. 450
edict : arreſt. 105
edification : bon exemple. 105
edification d'architecte. ib.
edifice : bâtiment. ib.
edifié : bâti. ib.
edifié par les bons exemples. ib.
edifier : bâtir. ib.
edifier : donner bon exemple. ib.
education. ib.
effacer. 54
effect. 106
effectif. ib.
effectivement. ib.
effeminé. ib.
efficace : puiſſant. ib.
effigie : image. ib.
s'efforcer. 393
effort. ib.
effrayé. 153
effrayer. ib.
effrené. 393
effronté. 424
effuſion : epanchement. 106
egal. ib : 463
egaler. 8 : 12
egalité. 12 : 106
egard : precaution. 36 : 342 : 348
Egliſe. 59
egorger. 372
egratigner. 393
Egypte. 106
elargir. 15
election. 106
electeur. ib.
electuaire. ib
elegance. ib.
elegant. ib.
elegie. ib.
element. ib.
les elemens d'Euclide. ib.
les quatre elemens. ib.
elephant. ib.
eleu. ib.
elevation. 422
elevé. 16 : 18 : 107
elever : nourir : 105
elever à une charge. 312
Elie Prophete. * 107
elite. 106
elle. 194
eloigné. 16 : 94 : 202
egalement. 106
eloignement. ib : 202
eloigner. 16
eloquence. 104 : 107
eloquent. 114 : 107
email. 396
emailler. ib.
emanation. 107
emancipation. ib.
emancipé. ib : 211
emanciper. ib.
emaner. 107
embarquement. 151
embarquer. ib.
embelli. 2
embellir. 2 : 85
embeliſſement. 2
embleme. 107
emboliſme. ib.
embouchure 42
s'embouër : ſe croter. 165
embourbé : croté. ib.
embraſé. 3
embraſement. 167
embraſſant 2
embraſſement. ib.
embraſſer. ib.
embrion. 107
embroüiller. 151
embuches. 13 : 173
emeraude. 396
emerillon. ib.
emeu. 66 : 397
eminence. 107
eminent. ib.
emmielé. 22
emolument : profit. 107
emouvoir. 66 : 397
empalé. 152
s'emparer : ſe rendre maiſtre. 173
empaſter. 152
empeché. 152 : 448
empechement. 153
empecher. ib.
Empereur. * ib.
empire. 154
empirée. 108
emplaſtre. 107
empoiſonné. 35
empoiſonner. 35 : 36 : 179
empoiſſé. 153
empoiſſer. ib.
emû : emeu. 239
emulation : envie : debat. 133
en aucune façon. 2 : 171
en bas. 169
en bonne foy. 10
en cachette. 32 : 247
en depit de toy. 8
en depit de tous. 96
en detail. 19
en diligence : à la hate. 197
en effect. 164
en façon d'arc. 29
en faveur. 118
en haut. 175
en nulle part. 171
en ordre : preſt. 1 2
en particulier. 509
en peu de temps. 155
en preſence. 172
en quelque façon. ib.
en quelque façon que ce ſoit. 8 : 25
en ſomme : en un mot. 181
en tout : en ſomme. 18 : 181 454
en vain, 159
en verité : ſans raillerie. 84
en vertu d'un mandat. 465
en veüe. 183
en un inſtant. * 174
encan. 155
enceinte : femme enceinte. 143
enceinte de muraille. 329
encens. * 156
encenſer. ib.
encenſoir. 443
enchainé. 68
enchantement. 117 : 155
enchantereſſe. * ib.
enchanteur. 117 : 155
enchaſſer. 156
enclorre. ib.
encloüé. ib.
encloüer. ib.
enclume. 21 : 159
encore. 21 : 104
encore bien que. 21
encourir l'infamie. 158
endebté. 159
endiablé. 160
endive : chicorée. 108
endommager. 83
endormi. 1
endormir. ib.
s'endormir. 8
endeſſer. ib.
enduire * 179
endurci. 163
endurcir. ib.
s'endurcir. 104 : 163
energie. 108
enfance. 116 : 317
enfanté. 273
enfantement. ib.
enfanter. ib.
enfariner. 165
enfer. * 166
enfermer dans une priſon. 172
enfiler. 166
enfin. 18
enflammé. 166
enflammer. ib.
enflammer de colere. ib.
enflé. 141
enfler. ib : 166
s'enfler : devenir enfle. 14 : 166
enflure. ib.
enfumé. 11
enfumer. ib.
engagé. 184
engager. 153 : 184
engendré. 135
engendrer. ib.
englouti. 161
engloutir. ib.
engourdi. 8
engraiſſé. 170
engraiſſer. ib.
engraiſſer le terrain. ib.
s'engraiſſer. ib.
engroſſer. ib.
enigmatique. 108
enigme. ib.
enjoindre. 119
enlacer. ib.
enlevement. 328
enlever. 441
ennemi. 171
ennoblir. 251
ennuy. 432
ennuyé. 23
ennuyer. ib : 33 : 165
ennuyeux. 117 : 432
Enoch Prophete. 208
s'norgueüillir. 175 : 425
enorme : trop grand. 108
enorme : abominable. ib.
enraciné. 324
enragé, 31
enragement. ib.
enrager. 323
enregiſtré. 331
enregiſtrer. 175 : 331
enroüé. 328
enroüement. ib.
enſanglanté. 172
enſanglanter. ib.
enſeigne. 19
enſeigné. 172
enſeigner. ib.
enſemble. ib.
enſeveli. * 386
enſevelir. ib.
enſouple : rouleau du tiſſerand. 422
entaillé. 175 : 377
entailler. ib : ib.
entailleure. ib : ib.
entaſſement. 6
entaſſer. ib.
enté. 164
ente. 164 : 405
entendre. 176
enter. 164
enterré. 406
enterrer. ib.
enteſté. 178
enteſter. ib.
entier. 126
entierement. 126 : 178 : 445
entonner le chant. 179
entonner : mettre dans le tonneau. 151
entonnoir. ib.
entortiller 179
entourer. 62 : 58
entrailles. 108 : 465
entrave : ſeps de fer pour un cheval. 120

en-

entraver. 180
entre. 128
entre eux. 108 : 179
entre nous. 445
entré en furie. 168
entrecouper. 178
entrée. 170 : 180 : 181 : 192
entrée & deſſert. 29
entrelaſſé : entremêle. 178
entrelaſſer. ib.
s'entremêler. 167
s'entremettre : ſe mêler. 177
entreprendre. 180 : 447
entrepreneur. 180
entrer. ib.
entrer en furie. 168
entretien. 448
envelopé. 183
enveloper. 37
envi : debat : emulation. 133
envié. 182
envie. 108 : 182
envier. ib.
envieux. * ib.
environnant. 6
environné. ib.
environner. ib
envoyé : depeché. 211
envoyer. ib.
epaiſſi. 17
epaiſſir. ib.
epancher : epandre. 91
epargnant : echars. 271
epargne. 272 : 408
epargner. 408
epaule. ib.
epee. 407
epee ; poiſſon. * 287
epee a la Franque. 408
epee de S. Elie. ib.
epee tranchante. ib.
eperon. 410
eperon du coq. ib.
epeſſeur. 87 : 410
epeſſeur des liqueurs. ib.
epeſſir. ib.
s'epeſſir. 411
Epheſe ; ville. 109
ephemerides. 105
epi. 412
epiceries. 409
epices. 411
epicicle. 108
epicier. 411
epigramme. 108
epilepſie : mal caduc. ib.
epileptique. ib.
epilogue. ib.
epinars. 41[illegible]
epine. ib.
epine Arabique. ib.
epine du dos. ib.
epine blanche. 326
epine vinete. 81
epinette. 412
epineux. ib.
epinglier : couſſin a epingles. 445
Epiphanie. 108
epitaphe. ib.
epitome. ib.
eponge. 413
epouſailles. ib.
epouſe. ib.
epouſer. ib : 414
epouvantable. 409
epouvantablement. ib.
epouvante. 409
epouvanté : etonné. 370 : 409
epouvanter. ib
s'epouvanter. ib.
eprevier. 408
epreuve : experience. 315 : 430
eprouvé : experimenté. 315
eprouver : experimenter. ib.
equerre. 414
equinoxe du printemps. 108
equinoxe de l'automne. ib.
equipage. 126
equité : juſtice. 108
equivalent. ib.
equivoque : erreur. ib.
equivoque : qui a divers ſens. ib.
ereſipele. 348
erigé. 109
errant : vagabond. ib.
erre : arrhe. 31
errer. 109
erreur. 1 : 109 : 369
erroné. 109
erudition : ſcience. ib.
eſcabeau. 370
eſcadron. 414
eſcalader les murailles. 371
eſcalier : echelle. ib.
eſcalier a vis. ib.
eſcarbot. 49 : 372
eſcarboucle. 52
eſcarcelle. 373
eſcarmouche. 372
eſcarmoucher. ib.
eſcarpins. 373
eſchalat 267
eſchafaud. 266
eſclavage. 374 : 389
eſclave. * 374
Eſclaven. ib.
Eſclavonie. ib.
eſcroquer. 379
eſcurieu. 375
eſophague : bouche de l'eſtomach 110
eſpace de temps. 409
eſpalier. 408
eſpalmer les navires. ib.
eſpeautre. 410
eſpece. 409
eſpece de neſle. 193
eſpeces de canards du fleuve de Baſſora. * 22
eſpeces de dattes a Baſſora.* 84
eſperance. 410
eſpere. ib
eſperer. ib.
eſpier. 111
eſpion. 111 : 411
eſprit. 412
eſprit : ame. ib.
eſprit familier. ib.
eſprit : jugement. 168 : 225
eſquif. 374
eſſaim d'abeilles. 375
eſſence. 112
eſſentiel. ib.
eſſieu. 33
eſſuye-mains. 377
eſſuyer. 32
eſſuyer les mains. 377
c'eſt a moy. 441
eſtafier 415
eſté : été. 112
eſtimable. ib.
eſtimateur. 27 : 418
eſtimé. 27
eſtime : honneur. 417
eſtimer. 27
eſtimer : faire conte. ib.
s'eſtimer trop. ib.
eſtomac. 418
eſtomaqué : faché. ib.
eſtourgeon. 419
eſtranger. 125
eſtre : être. 112
eſtre ardent. 30
eſtre beſoin. 42
eſtre conſtant : être certain. 73
eſtre content. 74
eſtre convenable. 67
eſtre couché. 137
eſtre charmé d'amour. 181
eſtre de plus. 36 : 405
eſtre diſtant. 97
eſtre diſſemblable. ib.
eſtre intendant. 405
eſtre ſoumis. 400
n'eſtre pas d'accord. 96
eſtropié. 421
eſtropié d'une main. ib.
eſtropier. ib.
eſtable : ecurie. 415
eſtabli. ib.
eſtablir. ib.
et. 104
etaim. ib.
etamer. ib.
etameur. 42 : 415
etamine. ib.
etang. ib.
etat. 416
eteint. 415
eteindre. 20 : 27 : 112 : 397
eteindre : annuller. 112
eteint. ib : 397
etendard. 417
etendre. 16 : 112 : 411
etendre : deplier. 97
s'etendre aprez le ſomeil. 418
s'etendre. 91
etendu. 16 : 97 : 437
eternel. 113 : 384
eternellement : a jamais. 113
eternité. ib.
eternüement. 417
eternuer. ib.
Ethiopie. 113
Ethiopien. ib.
l'ethique : la morale. ib.
etincelle. 118 : 375
etinceler. 79 : 375
etoille. 417
etoille qui tombe. ib.
etoilles fixes. ib.
etoilles errantes. 417
etole. 418
etonné. 35
etonnement. 422
etonner : epouvanter. 94 : 370
s'etonner. 214 : 422
etoupe. 418
etoupe de lin. ib.
etoupe de ſoye. ib.
etouper. ib.
etourdi : troublé. 369 : 419
etourdir ib : ib.
s'etourdir. 419
etourdiſſement. ib.
etourneau. ib.
etrange. 422
etrange : difficile. 420
etrange : inuſité. ib.
etranger. 111 : 420
etranglé. ib.
etrangler. ib.
etreciſſement. 421
etrene. 211 : 421
etrier. * 415
etrille d'un cheval. 421
etriller un cheval. ib.
etroit. ibi
etroite amitié. 181
etroitement. 22 : 421
etude. ib.
etude : lieu d'etude. 422
etudier. 421
etuve du bain. 126 : 422
etuy a pluſieurs pieces. 421
etuy d'onguent. ib.
etymologie. 115
evacuation des humeurs peccantes. 113
Evangeliſer : precher l'Evangile. 456
Evangeliſte. 113 : 455
Evangile. * ib : ib.
s'evanoüir : pamer. 419
evaporation. 457
evaporer. 113 : 350 : 392
s'evaporer. 422
Euchariſtie. 113
Euclide. .b.
eueillé. 424
eveiller : reveiller. 423
s'eveiller ib.
evenement. 113
evantail. 46 : 460
eventrer. 324
Evêque. 462
evidemment. 113
evidence. ib.
evident. ibid.
eviter. 16 : 114 : 374 : 466
eunuque : châtré. 114
evocation. ib.
evoquer le proces. ib.
Euphrate ; fleuve. 113
Europe. 114
exactement. 109
exacteur : receveur. ib.
exaction. ib.
exagerer. ib.
exaltation. 119
exalté. 109
exalter : elever. ib.
exalter : loüer hautement. ib.
examen. ib.
examen de conſcience. ib.
examinateur. ib.
examiné. ib.
examiner : penſer. ib.
exaucé. ib.
exaucer. 110
excellement. 104 : 106
excellent : fort bon. ib : ib.
excellentiſſime : tres excellent. 104
excellence. ib.
exceller. ib.
excentrique. ib.
excepter. 105
excepté. ib.
exception : faveur : privilege. ib.
exception : expoſition. ib.
excés. 104
exceſſif. ib.
exceſſivement. ib.
exciter : animer. 105
excitation. ib.
exclamation. 110
exclurre. ib.
exclus. ib.
excommunication. 377
excommunié. ib.
excommunier. ib.
excrement. 101
excuſable. 380
excuſé. ib.
excuſe. ib.
s'excuſer. 93 : 380
execrable. 110
execration. ib.
executer. ib.
executeur. ib.
execution. ib.
exemplaire : modele. ib.
exemple : ib.
exemple d'ecriture. 125
exempt : franc. 128
exempter. 110
exemption. ib.
exempt. 105
exercer. 110
exercé. ib.
exercice. ib.
exhalé : dechargé. [illegible]92
exhaler. 109
exhalaiſon. ib.
exhorter. 110
exhortation. ib.
exil. ib.
exiſtence. 112
exiſtent. ib.
exorde. 110
exorciſme. 378
expedié : achevé. 111
expedient : convenable. ib.
expedier : terminer. Ib.
s'expedier. 370
expedition : ambaſſade. 111
experience. ib.
expert : experimenté.* ib : 299
300
expiation des peches. 111
expirer : rendre l'ame. ib.
explicitement. ib.
expliquer. ib : 411
expoſé au ſoleil. 111
expoſition : explication. ib.
expoſé : expliqué. ib.
expres. 25 : 36
exprez : a deſſein. 298
expres envoyez. 111
exprés : extrinceque. ib.
expreſſement : exprés : a deſſein. ib.
expreſſion de parole. ib.
l'expreſſion : colature. 64
expreſſion d'un ſuc. 111
exprimer : preſſer. ib.
exrimer : prononcer. ib.
experimenter. ib.
exquis. 112
extaſe. ib.
extatique. ib.
extenuer ib.
extenuation. ik.
extenüé. 112 : 417
exterminer detruire. 112
exterminateur. ib.
extermination : ravage. ib.
exterieur. ib : 113
l'exterieur : le dehors. 112
extirper. ib : 418
extorſion : 112
extraire. ib.
extrait d'une ecriture. ib
extraordinaire. 420
extraordinairement. ib.
extravagance. ib.
extravagant : inſolent. ib.
extravagant : faſtaſque. ib.
extravaguer. ib.
extravaguer en parole. [illegible]
extremement. [illegible]
extremité. [illegible]
extreme. [illegible]

F

Fable. 118
fabrique. 11[illegible]
fabriquer : bâtir. ib.
fabriquer : [illegible] [illegible]
fabuleux. 118
face. 114 : 420
face a face. [illegible] : 114
facetie : plaiſanterie. ib.
facetieuſement. ib.
facetieux. ib.
facher. 8 : 232 : 418
facher : aigrir. 109
facher : deplaire. 96
facherie. 232
facheux. ib.
facile. 114
facile : naturel doux. ib.
facilement. 11
facilité. 11 : 114
faciliter. 114
facteur : commis. 118
faction. ib.
faculté : licence : pouvoir. 15
facultez : biens : commoditez. 114
fagot : faſcine. 117
faim. 116
faim canine. ib
faire. ib
ſe faire Dieu. 11[illegible]
faire affront. [illegible]
faire alluſion. [illegible]
faire banquet. [illegible]
faire banqueroute. 15
faire de vers. 462
faire ceſſion. [illegible]
faire enrager. 323
faire cuire dans l'eau. [illegible]
faire inſtance. [illegible]
faire honte. [illegible]
faire de la fumée : fumer. 131
faire gageüre. [illegible]
faire la cour. [illegible]
faire la cuiſine. [illegible]
faire propos. 313
faire la fauſſe monnoye. 15
faire pourir. [illegible]
faire proviſion. [illegible]
faire la reveüe. 327
faire mention. [illegible]
faire naufrage. [illegible]
faire paître. 273
faire ſucceſſivement. 17
faire reflexion. 341
faire : trancher du cavalier. [illegible]
faire viſite. [illegible]
faire trembler. [illegible]
faire de la decouverte. [illegible]
faire proces. 426
faire voile. [illegible]
faiſceau. 117
faiſan ; oiſeau. [illegible]
faiſeur d'arbaletes. [illegible]
faiſeur de fuſeaux. [illegible]
faiſeur de comptes. [illegible]
faiſeur de brique. 220
faiſeur de boucliers. 380
faiſeur d'epée. [illegible]
faiſeur de nattes. 419
fait. [illegible]
fait : action. ib.
fait d'armes. ib.
fait heroique. ib.
fait en recinquiex. 370 : 37[illegible]
faite : ſommet. 117
falſifié. 115
falſifier. ib.
fameux. 116 : 157
familiarité. [illegible]
familier : ami. ib.
familierement. 101
famille : race. [illegible]
famille : domeſtique. 116
fanal. ib.
fantaſque. ib.
fantoſme : epouvantail. 409
farcir. 116
farciſſeure. 117
fard. 130
fard a noircir les ſourcils des femmes. 130
fard d'antimoine. ib.
fardeau : paquet. [illegible]
farder. 369
farine. 117
farouche : furieux. 120

faiſ

ma...eretu. 347
358
...ng...utier. 357
ab.atre. ib.
...u. 353
...ant. 358
ib
357
...ue 358
...que : groſſier. ib.
...iquement. 358 : 464

S.

S Abaites.* 379: :60:361
362
ſable. 30
ſablonerie. ib.
ſablonneux. ib.
ſabot : galoches. 398
ſaburre. 269
ſac. 363
ſac de ſelle. 43 : 63
ſac de charge. ib.
ſac a orge, & à paille. ib.
ſacage. ib.
ſacager. ib.
ſacramentel :.ſacramental. ib.
ſacré. ib
ſacrement. ib.
ſacrificateur. ib.
ſacrifice. ib.
ſacrifier. ib.
ſacrilege. ib.
ſacrilegue. ib.
ſacriſtain. ib
ſacriſtie. ib
ſaffran. 81:472
ſaffran : baſtard. 35
ſage. 369
ſage-femme. 64
ſageſſe. 367
Sagittaire ; ſigne. 363
ſain. 367
ſain foin : ſenegré. 122
ſainct. 367
ſaincte. ib.
ſainctement. ib.
tres ſainct * ib.
ſaincts. ib.
Saint Eſprit. 412
ſaiſon. 415
ſalade. 171
ſalaire. 226:364
ſalamandre. ib.
ſale. 363
ſale d'aſſemblee. ib.
ſale de Juſtice. 364
ſalé. ib.
ſaler. ib.
ſaleté : vilainie. 296:413
ſaliere. 364
ſaline. ib.
ſalir. 413
ſalive. 364
ſalvation : ſauvete. 365
ſaluër, 366
ſalut ; reverence. ib.
ſalut eternel. ib.
ſalutaire. ib.
ſamedy. 362
ſanctifié. 367
ſanctifier. ib.
ſanctuaire. ib.
ſandal, & ſes eſpeces. 366
ſandales. ib.
ſang. ib.
ſang corrompeu. 21.
ſanglant. 81
ſangle d'un cheval. 61
ſanglier. 61
ſanglots. 395
ſanglotter. 396
ſangſue. 365
ſanguinaire. ib.
ſans. 385
ſans doutte. 103: 385
ſans le ain. 77
ſans experience. 164
ſans fin. 385
ſans y penſer. 16 15:153
ſans ſouci. 410
ſanté. 366
ſaoul. 369
ſaouler. ib.
ſaphir. 363:472
ſapin. 3
ſaponaria ; herbe. 367
Sapor Roy. * 368
ſarabande. ib.
ſarcler. ib
ſarclet. ib.
ſarcocolle. ib.
ſardine. 15
ſarge. 368
ſarment. ib.
ſarpatane. * ib.
Sarraſins. * i .
Satan. ib.
ſatisfaction : gré. ib.
ſatisfaire. ib.
Satrape : gouverneur de province
369
Saturne. ib.
Satyre : écrit piquant. ib.
Satyre : Dieu bocager. ib.
ſatyrique : mordant. ib.
ſavamment. 282
ſauce * 45 : 179 : 365
ſaucer. 365
ſauciſſe. 364
ſaveur : goût. 368
ſauge. 366
ſau mier ; arbre. 363
Saule. 364
ſaumon. * ib: 365
ſaumure. 367
ſavon, 367
ſavon de ſenteur pour le bain
368
ſavonette muſquée. 367
ſavoureux. 268
ſaut. 365
ſauter. ib.
ſauter en danſant. 451
ſauterelle. * 201
ſauteur. 365
ſauvage. ib.
ſauve. 366
ſauf-conduit : paſſeport. ib.
ſauve-garde. * 128
ſauver. 365
ſauver pour l'eternité. * 36
ſauveur. * 366
ſcabieuſe herbe. 370
ſcamonée. * 372
ſcandale, ib.
ſcandaleuſement. ib.
ſcandaleux. ib.
ſcandaliſer. ib.
ſcarifier. ib.
ſçavoir. 367
à ſçavoir, ib.
ſcelerat. 373
ſceptre royal. ib.
ſchiſme. * 376
ſchiſmatique. 377
ſciatique. 375
ſcience. ib.
ſcience acquiſe & infuſe. ib.
ſcience practique & ſpeculative.
ib.
ſcience demonſtrative. ib.
ſcié. 382
ſcie à la main. ib.
ſcier. ib.
ſcier les bleds. ib.
ſcieur. ib.
ſcieures. ib.
ſcorpion. 378
Scorpion ; ſigne. ib.
ſcrupule ; meſure. 379
ſcrupule : doutte. ib.
ſcrupuleux. ib.
ſculpteur. 377 : 380
ſculpture. 377
ſeau : ſceau, 43
ſeau de bois. 381
ſeau de cuivre. ib
Sebeſtes. * 380
ſec. 381
ſeché ib.
ſechereſſe. ib.
ſechement. ib.
ſecher. ib.
ſeche ; poiſſon. 46 : 387
ſecond. 381
ſecondement : en ſecond lieu. ib.
ſecretaire. ib.
ſecret. ib.
ſecoüer : ébranler. 90
ſecourir. 407
ſecours : ayde. 138 : 426
ſecte. 390
ſecte des Carpocratiens. ibid.
ſecte des Athées. ib.
ſecte des Perſans. 39
ſeculier. 381
ſedition. 382
ſeditieux. ib.
ſeducteur. ib.
ſeduire. ib.
ſeel : ſeau : cachet. 394
ſeelé : cacheté. ib.
ſeeil ſur les chevaux. 43
ſeeller. 43 : 393
ſeigle. 382
ſeignée. 124
ſeigner. 364
Seigneur : commandant. 101
Seigneur : Monſieur. 394
Seigneur d'un village. ib.
le grand Seigneur. ib.
ſeigneurie ib.
voſtre ſeigneurie. ib.
ſeigneurier. ib.
ſein : giron. 385
ſeize. 381
ſel. 364
ſel armoniac. ib.
ſel gemme. ib.
ſel des Indes. ib.
ſelle. 383
ſelle. ib.
ſeller. ib.
ſellier. ib.
ſelon l'uſage. 17
ſelon que. 38
ſemaine. 392
ſemblable 394
ſemblablement. 395
ſemblant : apparent. 384
ſemblablement. 271
ſemé. 384
ſementine. ib.
ſemer. ib.
ſemeur. ib.
ſeminaire : univerſité. ib.
ſenat. ib.
ſenateur. 385
ſené. 384
ſens : ſentiment. 385
ſens : ſignification. ib.
ſens commun. ib.
ſens interieurs & exterieurs.
ib.
ſens deſſus deſſous. 407
ſenſé. 385
ſenſible. ib.
ſenſiblement. ib
ſenſualité. ib.
ſenſuel. ib.
ſenſuellement. ib.
ſentence : arreſt. ib.
ſentence. ib.
ſentier. ib : 419
ſentiment : penſée : avis. 371
ſentine du navire. 385
ſentinelle ; lieu. ib.
ſentinelle : garde. ib.
ſentinelle : ſoldat. ib.
ſentir bon. 256
ſentir la douleur. 385
ſeparable. ib.
ſeparation. 386
ſeparé. ib.
ſeparemment : à part. 96 : 386
ſeparer. ib.
ſepulcre. 387
ſepulcre de J. C. * ib.
ſept. 391
ſept Dormans. * ib.
ſeptembre. 392
ſeptentrional. ib.
ſeptentrion. ib : 446
ſeptiême. 392
ſequeſtré. 387
ſequeſtre. ib.
ſequeſtrer. ib.
ſerein. ib.
ſereniſſime. ib.
ſerenité de l'air. ib.
ſergent. 368 : 370 : 387
ſerieuſement. ib.
ſerieux. ib.
ſerpent. 22 : 387
ſerpentaire ; herbe. ib.
ſerpentiere ; pierre. ib.
ſerpentine ; herbe. 103
ſerpolet. 387
ſerrail. * ib : 388 : 382
ſerrer les dents. ib.
ſerrure. ib:
ſervante. 21 : 116
ſerviable. 389
ſervice. ib.
ſervice de Dieu. ib.
ſerviette. 32 : 441 : 445
ſervile. 289
ſervir. ib.
ſerviteur : valet. ib.
ſerviteur né dans la maiſon.
390
ſeſſion. ib.
ſeſtier. ib.
ſexe. ib.
ſeul. 402
ſeulement. 401
ſeverité. 392
ſeur : ſauve. 393
ſeurement. ib.
ſevrer. 94
ſeureté 393
ſfere. 392
ſferique. ib.
ſi. 380
ſi long tems. 429
ſi ſouvent : tant de fou.
ib.
ſinon : autrement. 385
ſibille. 393
ſicomore ib.
ſiege. 382
ſiege royal. ib.
ſien : ſon : ſa. 424
ſiffler. 1 3 : 393
ſifflet du poumon. 49
ſifflet : ſifflerie : ſifflement. 123
ſiffles. 93
ſignal : indice. 162
ſigné . noté. 38
ſigne : note. ib.
ſigne : celeſte. ib.
ſigne de la Croix. ib.
ſigne des yeux. 57
ſigne du Bellier. 31
ſignificant. 394
ſignificatif ib.
ſignification, ib.
ſignifié. ib.
ſignifier. ib.
ſilence. ib.
ſilentieux. ib
ſillon. 401
ſillonner la terre. ib.
ſimilitude. 395
ſimmare. 51
ſimonie. 395
ſimoniaque. ib.
ſimple : ſans doubleure. 384
ſimple : ſans melange. ib.
ſimple : herbe. ib.
ſimple : ſans compoſition. ib.
ſimple : ſincere. ib.
ſimplement. ib.
ſimpliciſte. ib.
ſimplicité Divine. ib.
ſimplicité : ingenuite, ib.
ſimulacre : idole. 395
ſinai. ib.
ſincere : pur. 374 : 395
ſincerement. ib.
ſincerité. 375 : 395
ſindic : procureur. ib.
ſing du Roy. 383
ſinge male & femelle. 375 : 394
ſingularité. 395
ſingulier. ib.
ſingulier en grammaire. ib.
ſingulierement. ib.
ſinus, tangente, ſecante. 396
Sion. ib.
ſirop. ib.
ſirop de Biſance. ib.
ſirop roſat ſolutif. ib.
ſiſieme. 390
ſituation. 396
ſitué. ib.
ſix. 383
Smirne. * 396
ſobre. 398
ſobrement. 433
ſobriete. * 397
ſoc de la charruë. 470
ſocieté. 398
Socrate. ib.
ſodomie. * 398 : 399
ſodomite. 398
ſœur. 405
ſoif. 90
ſoin. 82
ſoir. 387
ſoiſſante. 390
ſoiſſantiéme. ib.
ſo[…] 393
ſol pauvé de la maiſon. 424
ſolanum narcotique. 400
ſoldat. 401
ſolde. ib.
ſole ; poiſſon. * 200
ſole de ſoulier. 424
ſolecisme. 401
ſoleil. ib.
ſolemnelement. ib.
ſolide. ib.
ſolidement. ib.
ſoliloque. ib.
ſolitude. ib.
ſollicitation. ib.
ſolliciter. ib.
ſolliciteur de procez. 402
ſolſtice d'eté, & d'hiuer. ib.
ſolu d'un argument. ib.
ſolution d'une queſtion, ib.
ſomeil. 403
ſomeiller. 102
ſommie de theologie. 4 2
ſomme. ib.
ſomme d'argent. ib.
en ſomme. ib.
ſommer : requerir : prier. 177
ſommer : conter. 402
ſommet. 403
ſommet de la tête. 61
ſommet d'une montagne ib.
403
ſomptueuſement. ib.
ſomptueux. ib.
ſomptuoſité. ib.
ſon. 425
ſon du fifre. ib.
ſon de guitarre. 441
ſonde de chirurgien. 403
ſonde pour les playes. 430
ſonge. 400
ſongeant : qui ſonge. ib.
ſonger. ib.
ſonger : rever. 173
ſonner. 403 : 425
ſonner de la trompette. 403
ſonnet : poeſie. ib.
ſonnette. ib.
ſophiſme. 394 : 400
ſophiſte. ib.
ſorcellerie. 118 . 421
ſorcier. ib.
ſorciere. ib.
ſort à jetter. 405
ſorte de bled. 117
ſortie. 471
ſortilege. 405
ſortir. 471
ſortir : rejalir. 411
ſot : lourd : groſſier. 164 : 176
ſottement : lourdement. ib : ib.
ſottiſe : lourdiſe : groſſiereté.
ib : ib.
ſouci : chagrin. 24
ſoudain : ſubitement. 334 : 422
ſouder. 364
ſoudre : ouvrir. 376
ſouffle : reſpiration : halaine.
121 : 400
ſouffler. 399
ſouffler . reſpirer. 121
ſouffler du vent. 399
ſouffler avec le ſoufflet. ib.
ſouffle. 174
ſofflet à ſouffler. 400
ſouffrance. 276
ſouffre. 401
ſouffrir domage. 275
ſouffrir le froid. ib.
ſoüillé. 73
ſoüillement. ib.
ſoüiller. ib.
ſoulagement. 15 : 402
ſoulager : alleger. ib.
ſoulever : mutiner. ib.
ſoulier 373
ſoumettre. 407
ſoumis. ib.
ſoupçon. 405
ſoupçonné : ſuſpectes ib.

ſoupçonner. ib.
ſoupçonneux. ib.
ſoupe. 473
ſoupir. 406
ſoupirant. ib.
ſoupirer. ib.
ſource. [illegible]
ſource d'une fonteine. [illegible]
ſource : racine. 125
ſourcil. 60:434
ſourd. 405
ſourdre : ſortir. 373
ſoûrire. 405
ſourire : guigner. 137
ſouris. 405
ſoûs. 406
ſoûs pretexte. 407
ſouſcription. ib.
ſouſcrire. ib.
ſouſtraction d'arithmetique. ib.
ſoûtenir. 406
ſoûtenir : ſouffrir. ib.
ſout nu. ib.
ſoûterrain. ib.
ſoutien : nourriture. ib.
ſoûtraire. 407
ſoûtrait. ib.
ſouvenance : memoire. 344
ſouvenir. 224:344
ſouvenir : memoire. 333
ſouvent. 271:407:411
ſouvent : pluſieurs fois. 410
ſouverain. 404
ſoy : ſe : ſoyméme. 380
ſoye. 390
ſoye crüe. ib.
ſoye ardache, & cherbaf. ib.
ſpatieux. 409
ſpatule : eſpatule. 266:409
ſpecies impreſſa, & expreſſa. ib.
ſpecies ſuprema, media, infima. ib.
ſpecifier. ib.
ſpecifique. ib.
ſpectacle public. 411
ſpectacle lamentable. ib.
ſpectateur. ib.
ſpectre : fantoſme. 191:409
ſpeculatif. ib.
ſpeculer. ib.
ſperme. 410
ſpiritualité. 412
ſpirituel. ib.
ſpirituellement. ib.
ſplendeur. ib.
ſplendide. ib.
ſplendidement. ib.
ſplenetique. ib.
ſpongieux. 413
ſquinance : eſquinance. 374
ſtabilité. 415
ſtable. ib.
ſtation. 416
ſtatue. ib.
ſtature. ib.
ſtatut : loy. ib.
ſterile. 417
ſterilité. ib.
ſterilité d'une femme. ib.
ſtigmates. 418
ſtile. 417
ſtile eloquent. ib.
ſtile d'horloge. ib.
ſtipuler. 418
ſtomacal. ib.
ſtomaqué : faché. ib.
ſtorax liquide. 419
ſtratageme. 420
ſtructure. ib.
ſtudieux. 422
ſtupidité. ib.
ſuaire. 423
ſuant : qui ſue. ib.
ſubalterne. 422
ſubjugué : ſoûmis. 400
ſubjuguer : ſoûmettre. ib.
ſublimation. 422
ſublimé. 401
ſublime. 422
ſublimer. ib.
ſubmergé. 403
ſubmerger. 402
ſubornation. 398
ſubornateur. ib.
ſuborné. ib.
ſuborner. 398:422
ſubreptice. 405
ſubroger. 426
ſubſtitué. ib.
ſubſtituer. 406:426
ſubſtitut. 406
ſubſtitution. ib.
ſubterfuge. 423
ſubtil : aigu. 406
ſubtil : ingenieux. ib.
ſubtilement. ib.
ſubtilité : pointe d'eſprit. ib.
ſubverſion. 426
ſuc. 423
ſuc de verjus. 13
ſucceder. 423
ſucceder : eſtre heritier. ib.
ſuccer. ib.
ſucceſſeur. ib.
ſucceſſeurs. ib.
ſucceſſif. ib.
ſucceſſion. ib.
ſucceſſivement. ib.
ſuccez. 36:423
ſuccez : evenement. 110
ſuccinct. 423
ſuccinctement. ib.
ſuccomber. 398
ſucculent. 424
ſucré. 473
ſucre. ib.
ſucre candi. ib.
ſucre de l'arbre al-aſchar. * ib.
ſucre roſat. ib.
ſucre rouge. ib.
ſud-eſt vent. 396
ſudit. 404
ſudit d'une perſonne qualifiée. 404
ſûdit : ſuſnommé. 301
ſueil de la porte. 400
ſuer. 423
ſueur. ib.
ſuffiſamment. 424
ſuffiſance. 39:424
ſuffiſant. 400
ſuffiſant : propre. 424
ſuffit. 39
ſuffoqué. 400
ſuffoquer. ib:424
ſuffrage : voix. 400
ſuffrager. ib.
ſuggerer. 424
ſuggeſtion du diable. ib.
ſuject. 400
ſujection. ib.
ſuif. 392
ſuitte : compagnie. 383
ſuitte : train d'un Roy. ib.
ſuivant : qui ſuit. ib.
ſuivre. ib.
ſuivre les ſens. ib.
ſuivre la fortune. ib.
ſumac. 424
ſuperbe : orgueilleux. 425
ſuperbement. ib.
ſuperficie concave, & convexe.
ſuperficie de la terre. ib.
ſuperficiel. ib.
ſuperficiellement. ib.
ſuperflu. ib.
ſuperfluité. ib.
ſuperieur. ib.
ſuperieur : plus elevé. ib.
nos ſuperieurs. ib.
ſuperlatif. ib.
ſuperſtitieux. ib.
ſuperſtition. ib.
ſuppléer. 403:426
ſupplement. ib:ib.
ſuppliant. 426
ſupplice. ib.
ſupplié. ib.
ſupplier : demender. 366
ſupportable. 403
ſupporter. ib.
ſuppoſitoire. 404
ſuppoſons. 403
ſuppreſſion. 204
ſupprimé. ib.
ſupprimer. ib.
ſupreme. 426
ſur. 9:404
ſur le champ. 8
ſur tout. 405
ſurabondant. 404
ſurcharger. 12
ſurdité. 405
ſureau ; arbre. 366
ſurnom. 63:252:404
ſurnommé. ib.
ſurnommer. ib.
ſurpayé. ib.
ſurpoix. ib.
ſurpris. ib:422
ſurſoir. 404
ſurvenir. ib.
ſurvenu. 405
ſurvivant. ib.
ſurvivre. ib.
ſyllabe. 394
ſyllogiſer : argumenter. ib.
ſyllogiſme. ib.
ſyllogiſme abſolu ; & conditionel. ib.
ſymbole. ib.
ſymmetrie. 395
ſympathie. ib.
ſymphonie. ib.
ſynagogue. ib.
ſyncope : figure. ib.
ſyncope : defaillance. ib.
ſinonime. 396
ſyrene. ib.
ſyringue. ib.
ſyringuer. ib.

T.

TAbac. 427
tabac en poudre. * ib.
tabernacle de l'autel. 428
tablature de muſique. * 175
table : ais. 431
table à manger. 225:431
table d'un livre. 161
table à jouer. 431
tabletes : armoire. 372
taché. 213
tache. ib.
tache : marque ſur le corps. 249
tache de boüe. 375
tacher. 213
tacher : s'eſtudier. 168
taciſtement. 428
taffetas. ib.
taillé : tranché. 428
taille : tribut. ib.
taille ; baton : marque des coches. ib.
taille : port d'une perſonne. ib.
taille : inciſion. 429
taille de la plume. ib.
tailler : trancher. 428
tailler en pieces. ib.
tailler la plume. 428:433
tailler la vigne. 294:428
taillerins. 428
tailleur. 368
tailleur de pierre. 428
taillon. 429
ſe taire. 428
faire taire. ib.
taiſés vous. ib.
taiſſon : blereau. 430
talc. 429
talent : qualité. ib.
talon. ib.
tamarin des Indes. ib.
tamaris : bruyere. ib.
tambour. ib.
tambour de Baſque. ib.
tambour : joueur de tambour. ib.
tamis. 390
tamis : bluteau. 429
tamiſer. ib.
tant. ib.
tant plus. ib.
tant ſoit peu. 17
tante du côte du pere. 472
tante du cote de la mere. ib.
tapis de prix. 430
tapis de peu de valeur. ib.
tapiſſer. ib.
tapiſſeries. ib.
tarante araignée. ib.
tarante a quatre pies. ib.
tardement. ib.
tarder. 351:430
tarder : differer : dilayer. 163
Tartare. 430
Tartarie. ib.
tartre du vin. ib.
taſſe de terre. 431
taſſe à café. ib.
taſſe à cherbet. ib.
tâter : gouter. 430
taverne : cabaret. * 430:431
tavernier : cabaretier. ib.
taupe. 429
taureau. 431:444
Taureau ſigne. 431
Tauris. * ib.
taxe. 430
taxer le prix. 77
taye en l'œil. 213
teigne. 438
teigneux. ib.
teindre. 439
teint. ib.
teinture ; art. * ib.
teinture. ib.
teinturier. ib.
tel. 429
tel quel. ib.
temeraire. 433
temerairement. 432
temerité. 433
témoignage. 438
témoin. ib.
temperament. 433
temperance. ib.
temperé : moderé. ib.
temperer : moderer. ib.
tempête. ib.
temple. ib.
temple des Idoles. ib.
temple de la Mekke. ib.
temples. ib.
temporel. 434
temporiſer : s'accommoder. ib.
tems. 433
tems obſcur. 434
tems de ſemer. ib.
tems de la moiſſon. ib.
à tems. [illegible]
pour peu de tems. ib.
long tems. ib.
tenace : chiche. ib.
tendre : mol : fragile. 435
tendre : affectif. ib.
tendre de lacets. 434
tendrement : cherement. ib.
tendreſſe. 435
tendreſſe : amour. ib.
tenebres. 434
teneur d'une lettre. 435
teneur : progres. ib.
tenir : retenir. 434
tenir cher. 435
tenir pour certein. ib.
tenir conte. ib.
tenir boutique. ib.
tentateur. ib.
tentation de Dieu. ib.
tentation du diable. ib.
tente. 434
tenté. 435
tenter : inſtiguer. ib.
tenter Dieu. ib.
terebentine. 449
terebinthe. 436
terme : fin. ib.
terme : tems. 437
terme d'un ſcience. ib.
terminaiſon d'un mot. 436
terminé. ib.
terminer un' affaire. ib.
terraſſe. 437
terre. ib.
terre à labourer. ib.
terre vierge. ib.
terre ferme. ib.
terre ſeellée. ib.
terrein. ib.
terrein : poſſeſſion. 298
terreſtre. 437
terreur. ib.
terrible. ib.
terriblement. ib.
terroir. ib.
teſtament. 438
teſtamentaire. ib.
teſtateur. ib.
teſticules. ib.
teſticules du caſtor. ib.
tête. 51:438
tête & queüe du dragon. 51
teter. 438
tetter. 296
theatre. 431
theb. 432
theme. ib.
theologie. 435
theologien. * 439
theologiquement. ib.
theorie. ib.
theriaque. ib.
thim ; herbe. 439
tiede. 436
tiedement. ib.
tiedeur. ib.
tien : ton. 452
tigne ; ver qui ronge le drap. 438
tigne : qui ronge le bled. ib.
Tigre ; riviere. ib.
tigre : animal. ib.
timbale : tambour. 439
timbales. 438
timbalier. ib.
timide. ib.
timidité. ib.
timon : gouvernail. 439
timon d'un charriot. ib.
timonier. ib.
tintement : ſon. ib.
tiré. 440
tirer l'artillerie. 408
tirer du ſang. 56
tirer : lancer. 440
tirer : trainer. ib.
tirer de l'eau. [illegible]
tirer : arracher. [illegible]
tirer au blanc.
tirer des pierres.
tirer l'épée.
tirer de fleches.
tirer une dent.
tirer : peindre : portr[illegible]
[illegible]
tiſon ardent.
tiſon eteint.
tiſſeran.
tiſſeran de ſoye.
tiſſu.
tiſſure.
titre : [illegible]
titre : inſcription.
titre : [illegible]
[illegible]
[illegible]
toile.
toile de lin.
toile d'araignée.
toiles des Indes [illegible]
toit.
tolerable.
tolerance.
tolere.
tolerer.
Toloſe : Toulouſe.
tombé.
tombé malade.
tombé dans la boüe.
tombeau.
tomber.
tomber malade. 7:8:1[illegible]
tome.
ton muſical.
ton joyeux.
ton : poiſſon.
tondeur.
tondre.
tondu.
tonerre.
tonnant.
tonneau de vin.
tonneau.
tonner.
topaſe.
torche.
torcher.
tordre.
tordre du fillet.
tordu.
torrent.
tort.
tortu.
tortue.
torture.
touchant les choſes de D[illegible]
touché.
touché de Dieu.
toucher.
toucher la main en [illegible]
toucher : appartenir.
toucher le point.
touches de violon.
touſſeau ; pierre.
touſſer.
toujours.
tour. *
tour d'une ville.
tour d'une moſquée.
tour ; inſtrument.
tour : grive : oiſeau.
tour a ſorte.
tour : circuit : cerne.
tour : collier des perl[illegible]
tour : reciprocation.
tour : roc des echecs.
tourbillon.
tourment.
tourmenté.
tourmenter.
tourné : tordu.
tourner.
tourner la face.
ſe tourner.
tourner à conte.
tourner : tournoyer.
tourner : venir.
tournée : pir[illegible]
tourner [illegible]
tourneur.
tourte.
tourterelle.
tous.
tous deux.
touſſer.
tout.
tout droit.
toutafait.
tout droit : droitement.
tout nu.

... ib.
... 256
... 448
... 259
... 453
...ant. 250:
... 454
... 445
...ge. 277
...verterre. 52
...ation. 445
...duire. ib.
...duit. ib.
...fic. 446
...fiquant. ib.
...fiquer. 445
...rai. ib.
...rahir. ib.
...rahison. ib.
...ra...ct. 445
...ruict de mer. ib.
...ran : suitte. 65
...rainé. 470
...rainer. ib.
...raire le lait. 246
...rait du visage. 448
...rait : coup 440
...rait de plume. ib.
...rait du métier. 32
...raité : receu. 448
...raité : question. ib.
...raitement. ib.
...raiter : recevoir. ib.
...raiter bien. ib.
...raiter mal de parolles. 420
...aiter : penser. 222
...aiter mal. 443
...aiteur : qui fait un feſtin. 76
traitre. 445
trame. 198
trame : fillet de trame. 122
trame en long. 446
trame en large. ib.
trame : complot. ib.
tramer : comploter. ib.
tranchant. 428
tranchant : aigu. 450
tranche de pain. 121
tranchée. 450
trancher la tête. 428
tranchoir. 229
tranquille. 445
tranquillement. ib.
tranquillité. ib.
tranquillité d'eſprit. ib.
tranſaction. ib.
Tranſfiguration de N. S. J. C. 447
ſe tranſfigurer. ib.
transformé. ib.
transformer. ib.
transgreſſer. 446
transgreſſeur. 447
transgreſſion. 446
tranſiger. ib.
Tranſilvanie. ib.
transmettre. 447
transmigration. ib.
transplanter des choux. ib.
transplanter des arbres. 448
transporté. 447
transporter. ib.
trappe. ib.
travail. 192
travail d'enfant. 101
travail : facherie. 448
travail : soin. ib.
travailler. 192
traverſant ; à travers. 448
traverſé : affligé. 449
traverſer : paſſer à travers ib.
trebucher. 419 : 445
treille de vigne. 281
treillis. 49
treize. 449
tremblant. ib.
tremblement de terre. 437
tremblement. 449
trembler. ib.
faire trembler. ib
tremeaux : embraſure. 226
trempe du fer. 433
trempé. 179
tremper. ib.
tremper le vin. 7 : 433
tremper le fer. ib.
trente. 449
trentième. ib.
trepied. ib.
tres bon. 45
tres cher. 53
tres bonne odeur. 128
tres cher : intime. ib.
tres parfait. 181
tres habile : ſçavant. 282
treſor. 437
treſor : epargne. 109
treſorier. 437
treſſes des cheveux. 449
treves. ib.
triangle. ib.
tribu ib.
tribulation. ib.
tribun. ib.
tribunal. ib.
tribut. 450 : 463
tributaire. 449
tric-trac. 450
trident. ib.
trigonometrie ib.
trin & un. 451
Trinité. 450 : 451
triolet. 450
triomphant. 451
triomphe. ib.
triompher. ib.
tripes cuittes. ib.
triple. ib.
tripler. ib.
Tripoli ; terre. 396
Tripoli de Sirie. 451
Tripoli de Barbarie. ib.
triſmegiſte. 450
triſteſſe. 451
trivial. 452
trochiſque. 452
troene : frezillon. 198
trou. 449
trois cents. ib.
trompé. 168
tromper. 46 : 168 : 172
tromperie. 46 : 115 : 168
trompette. 452
trompette des Anges. 452
trompette : joueur de trompette. ib.
trompette fort lourde. ib.
trompeur. 10 : 168
trompeux. 115
tronc d'arbre. 452
trone. ib.
trones des Anges. ib.
tronquer. ib.
trop. ib.
tropeau. 143
trottant. 452
trotter. ib.
trou du cul. 45
trou d'une eguille. 82
troublé. 98 : 286 : 443
trouble. 98 : 286
trouble de la mer. 18
troublement. 443
troubler. 98 : 75 : 286 : 453
troubler l'eau. 443
troubleur : autheur du trouble. 98
troupe : populaſſe. 443
troupe de chameaux. 453
troupe d'animaux. ib.
trouvé. 452
trouver. ib.
truelle. 213
truitte ; poiſſon. 452
truffe. 430
tu : toy. 452
tué 20 : 457
tuer. 19
tumeur. 452
tumulte. ib.
tumultueuſement. ib.
tumultueux. ib.
tunique des religieux. 443
Tunis ; ville. 452
turban à la Perſane. 453
turban à la Turque. ib.
turbit. ib.
turbulent. 413
Turc. 453
Turqueſque ib.
Turquie. ib.
Turquoiſe. ib.
tutele. ib.
tuteur. ib.
tutie. ib.
tyran. 410
tyrannie. ib.
tyranniſer. ib.
tyrannique. ib.
tyranniquement. ib.

V.

Va : va donc. 454
la choſe va bien. ib.
va à la mal-heure. ib.
vacance. ib.
ſiege vacant. ib.
vache. ib.
vachette : cuir de vache. ib.
vacuité. ib.
vagabond. 455
vagues de la mer. 459
vain : ſuperbe. 455
vain : paſſager. ib.
vaincre. 464
vaincu. 465
vaine gloire. 455
vainement. ib.
vainqueur. 111 : 464
valée. 455
valée de Joſaphat. ib.
valeriane. ib.
valet de chambre. 48
valet de table. 246
valetudinaire. 475
valeur : courage. ib.
valeureuſement. ib.
valeureux. ib.
valiſe. ib.
valoir. ib.
valoir un fétu. ib.
vaneau. ib.
vanité. 456
vanner le grain. 424 : 449
vanter. 456
ſe vanter. ib.
vapeur. 457
vaquer d'un benefice. 454
vaſe : vaiſſeau. 457
vaſe de cuivre à laver. ib.
vaſe à deux anſes. ib.
vaſes domeſtiques. ib.
vaſſal. ib.
vautrer. 353
veau de lait. 466
veautour. 470
vegetable. 458
vehement. ib.
veillant. 463
veille. 464
veiller. ib.
veiller ſur les affaires. ib.
veine. 459
vaine d'eau. ib.
veine poetique. ib.
veine des metaux. ib.
velours. ib.
velu. 185 : 278
uenal : à vendre. 459
venant. 460
vendange. 459
vendanger. ib.
vendangeur. ib.
vendeur. 459
vendeur de ſoye 390
vendeur d'herbes. 146
vendeur de bois. 194
vendre. 459
vendredy. 460
vendu. 459
venerable. ib.
veneration. 460
venerer. 459
venerien. 460
vengence. 459
venger. ib.
ſe venger. ib.
venimeux. 458
venin. ib.
venir. 460
venir au rendez vous. 340
Veniſe. 460
vent. ib.
bon vent. ib.
vent contraire. ib.
vent de nort. 28
vent doux : zephir. 37
vent de ſud : ou de midy. ib.
vent de levant : vent de l'eſt. ib.
vente. 459
venteux. 460
ventoſité. ib.
ventouſé. ib.
ventre. ib.
ventricule. ib.
Venus ; planete. ib.
ver. 361
ver luiſant. 203
ver qui ronge le bois. 461
verbe actif. 460
verbe paſſif. ib.
verbene ; herbe. 461
verd. 460
verd brun. ib : 461
verdet. ib.
verdet ; oiſeau. ib.
verdoyant. ib.
verdoyer. ib.
verdure : herbes. ib.
verge : vaguette. ib.
verge de Moïſe. ib.
vergettes. 378
verifier. 461
veritable : qui dit la verité. 460
veritablement. ib.
verité. 461
verjus. 13 : 471
vermicelli d'Italie. 461
vermillon. 229
vermine qui tourmente les chiens 472
vernis. 461
verre. 42
verroüil. 462
verrüe. 461
verrerie. 462
verrier. ib.
vers le ſoir. 203
vers intercalaire. 177
vers : rime. 462
verſé : repandu. ib.
verſer. ib.
verſet. ib.
verſeur d'eau. 6
vertebres. 462
vertige. ib.
vertu. 465
vertu attentive. 312
vertu eſtimative. 112
vertu expulſive. ib.
vertu cogitative. 465
vertueux. ib.
veſce. 202 : 458
veſſie. 462
veſte à la Perſane ordinaire. ib.
veſte à la Perſane pour aller à cheval. ib.
veſte longue. ib.
veſtement de deſſus. 472
veſtibule : porche. ib.
veſtige : trace. ib.
veteran. ib.
vêtir. ib.
vêtu de ſoye. 390
vêtu : habillé. 462
veu. 458
veu que. 68
veue : preſence. 72
veuf. 458
veufve. ib.
vexation. 462
viatique. 463
Viatique ; ſacrement. ib.
victuaille. 463
vicaire. ib.
vicariat. ib.
vice. 466
vice-Roy. 463
viciſſitude. ib.
victime. 466
victoire. ib.
victorieux. 467
viduité. 458
vie. 466
vieillard. 458
vieille. ib.
veilleſſe. ib.
vieillir. 181
vierge. 461
vieux. 458
vigilance. 463
vigilant : diligent. 402
vigilant dans les affaires. 463
vigile d'une fête, 464
vigne. ib.
vigne : ſouche. 466
vigoureuſement. ib.
vigoureux. 176 ib.
vigueur. ib.
vil : mépriſable. 420 : 464
vil : roturier. ib.
vilain. 407
vilain : ſale. 413
vilainement : ſalement. ib.
ville. 62
ville capitale. ib.
ville gardée. 72
vin. 465
vin aigre. 6 : 464
vin cuit. 239
vin du matin. 465
vin paſſé. 465
vindicatif. 459
vint. 460 : 465
vintieme. ib : ib.
violement d'une fille. 422
violemment. 465
violence. ib.
violent. ib.
violenter. ib.
violer une fille. 422
violer les lois. 465
violet. 276
violette. 465
violette blanche. ib.
vipere. 465
virginité. 461
viril. 465
virilement. ib.
virilité. ib.
vis à vis. 10
viſcoſité. 465
vaſcueux. 466
viſible. ib.
viſiblement. ib.
viſiere de fuſil. 230
viſion. 466
viſion de Dieu. ib.
viſite. s. faire. ib.
viſiter. ib.
viſiteur des Religieux. ib.
viſte. 111
vital. 466
vite. 305
vite : à la hâte. 407
viteſſe : promptitude. 312
vitieux. 466
vitrage. 183
vitriol 466
vitriol blanc. 439
vivandier. 467
vivant. ib.
vivier. 467
vivier à poiſſon. 292
vivre. 467
vivre chichement. 418
vivre content. 467
vivre d'un art. ib.
ulceration. ib.
ulceration de poumon. 440
ulceré. 467
ulcere. ib.
ulcerer. ib.
un. 468
un à un. [illegible]7 : 468
un autre. 467
un certein. ib.
une fois. ib.
uni : enſemble. 468
uniforme. ib.
union : concorde. ib.
union : aſſemblage. ib.
unique. ib.
uniquement. ib.
unir. ib.
s'unir. ib.
unité. ib.
univers. ib.
uniuerſalité. ib.
univerſel. ib.
les cinq univerſels. ib.
vocatif 469
vocation de Dieu. 468
vœu. 470
vogue : renommée. 469
voguer. ib.
voilé. 458
voile de navire. 458
faire voile. ib.
voile. 459
voile de tête des femmes. 459
voile pour la gorge. ib.
voile de la face des femmes. ib.
grand voile des femmes. ib.
voiler. 458
voir. ib.
voiſin. 463
voiſinage. ib.
voiture. ib.
voiturier. ib.
voix : ſuffrage. 469
voix humaine. ib.
vol : volée. ib.
volatile. ib.
voler. ib.
voliere. 457
volontaire. 415 : 469
volontai-

en verité. 84.
en vertu d'un mandat. 465.
en veüe. 183.
faire des vers. 482.

volontairement.	413:469	vouloir du bien.	ib.	vray-ſemblance.	ib.	ut[illegible]ment.		
volonté.	ib.	vouloir du mal.	ib.	urine.	262:471	utilité.		
volontiers.	ib.	vous.	469	urne.	ib.	vuide.	4[illegible]	
volume.	470	voüé.	470	uſage: mode.	124:471	vuider.	ib.	
vomir.	ib.	voute.	ib.	uſer.	ib.			Z[illegible]
vomiſſement.	ib.	vulgaire.	469	uſer d'induſtrie.	194			Zero en[illegible]
vomitoire.	ib.	vulgairement.	ib.	uſu-fruict.	471	Z.		zizanie.
volupté: plaiſir.	198:470	vé! ha!	13:155	uſuraire.	ib.			Zalzaqa.
voluptueux.	ib:ib.	voyage.	463	uſure.	ib.	Zacharie.	471	zone.
voluptueuſement.	470	voyageur.	ib	uſurpateur.	ib.	zagaya.	ib.	zone torride.
vôtre.	ib.	voy-ci: voila.	105	uſurpation.	98:471	Zedoaria.	ib.	zone temperee.
voüé.	ib.	vrille.	4[illegible]8	uſurper.	ib	zelant: zelé.	ib.	zone froide.
vouloir.	469	vray-ſemblable.	461	utile.	ib.	zele.	ib.	

FINIS.

00050036

Digitized with financial assistance from

H T Parekh FOUNDATION
An Initiative by HDFC
WITH YOU, RIGHT THROUGH

on 06 November, 2019